Victor PARLICOV
Ministru al Energiei

Digitally signed by Parlicov Victor
Date: 2023.09.08 13:41:48 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Semnat electronic

SINTEZA

obiecţiilor şi propunerilor/recomandărilor la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023),

Conţinutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare şi coordonare	Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Nr. obiecţiei / propuneri/ recomandării	Conţinutul obiecţiei/ propunerii/reco-mandării	Argumentarea autorului proiectului
I. Obiecţii şi propuneri de ordin general				
	Cancelaria de Stat a Republicii Moldova Centrul de Armonizare a Legislaţiei		Proiectul de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile transpune parţial Directiva (UE) 2018/2001 (art. 1-4, 6-13, 15-31) a Parlamentului European şi a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (Număr CELEX: 32018L2001), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L328/82 din 21 decembrie 2018, în varianta adaptată şi aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunităţii Energetice nr. 2021/14/MC-EnC. I. Obiectul proiectului Proiectul naţional are ca scop avansarea gradului de armonizare a Legii nr. 10/2016 cu prevederile Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European şi a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse	

			regenerabile. Astfel, proiectul național are ca obiectiv principal îmbunătățirea mediului investițional național în domeniul energiei regenerabile. Astfel, prin proiectul național se propune: introducerea obligației Guvernului de stabilire a țintei naționale sectoriale pentru orizontul de timp 2030; dreptului Guvernului de aplicare a „transferurilor statistice" de energie din surse regenerabile cu alte state membre ale Comunității Energetice ori state membre UE; simplificarea procedurilor administrative aferente dezvoltării unui proiect în domeniul energiei regenerabile; stabilirea cadrului juridic primar care are favoriza apariția unei piețe naționale a garanțiilor de origine și integrarea regională a acesteia; promovarea conceptului de „autoconsumator" și „comunități energetice", cu crearea cadrului juridic necesar; promovarea utilizării energiei regenerabile în sectoarele încălzire și răcire și transporturi; crearea unui cont special „dedicat", utilizat pentru colectarea plăților efectuate de furnizorii de pe piața cu amănuntul pentru energia electrică produsă de producătorii eligibili și pentru efectuarea plăților în adresa acestora, inclusiv consolidarea funcției de furnizor central; descrierea principiilor de funcționare a mecanismului în baza căruia urmează a fi stabilite și efectuate plățile obligatorii pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de către furnizorii de energie electrică, specificarea costurilor care urmează a fi recuperate prin intermediul plăților	

			obligatorii pentru energia electrică produsă din SER; operarea de modificări și completări în partea ce ține de organizarea licitațiilor și conținutul documentației de licitație, drepturile și obligațiile specifice ale producătorilor eligibili; stabilirea dreptului producătorilor eligibili de a primi plăți (compensații) pentru limitarea cantităților de energie electrică din surse regenerabile, injectate în rețelele electrice; clarificarea responsabilității de echilibrare pentru producătorii eligibili și repartizarea costurilor aferente echilibrării; stabilirea în lege a momentului în care producătorii de energie din surse regenerabile ar urma să-și asume responsabilitatea financiară deplină pentru dezechilibrele create; stabilirea la nivel de lege a unor prevederi ce țin de viabilitatea economică a proiectelor de valorificare a energiei regenerabile susținute prin intermediul schemelor de sprijin; stabilirea indicatorilor și informațiilor care urmează a fi utilizate/utilizați pentru evaluarea nivelului de lichiditate și a momentului în care se va asigura tranziția către contracte pentru diferențe. Legea 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile este un act național armonizat, care potrivit clauzei de armonizare, a creat cadrul juridic necesar pentru aplicarea Directivei 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, abrogată și substituită prin Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a	

			Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Transpunerea și implementarea Directivei 2009/28/CE în legislația națională a fost realizată în vederea executării angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, statuat în Capitolul 14 și Capitolul 11, precum și în Anexa VIII la Capitolul 14 (Cooperarea în Sectorul Energetic) din Titlul IV din Acord, care prevede expres obligația transpunerii Directivei 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în termenele convenite în cadrul Tratatului de instituire a Comunității Energiei. Astfel, proiectul național are ca scop continuarea procesului de armonizare legislativă în domeniul energiei regenerabile, în speță, prin transpunerea în legislația națională a dispozițiilor Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC. **II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE** Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Politicii energetice europene, pe segmentul legislativ al energiei	

			regenerabile. Astfel, din perspectiva proiectului examinat, la nivelul legislației europene, prezintă relevanță directă dispozițiile Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care stabilește un sistem comun pentru promovarea energiei din surse regenerabile la nivelul diferitor sectoare. În special, aceasta: instituie un obiectiv obligatoriu al Uniunii Europene (UE) pentru cota acesteia în mixul energetic în 2030; reglementează în premieră autoconsumul; stabilește un set comun de norme pentru utilizarea energiei din surse regenerabile în energia electrică, de încălzire și de răcire, precum și în transporturi în UE. Menționăm că, Directiva (UE) 2018/2001 a fost modificată o singură dată prin Regulamentul delegat (UE) 2022/759 al Comisiei din 14 decembrie 2021 de modificare a anexei VII la Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește o metodologie de calculare a cantității de energie din surse regenerabile utilizată pentru răcire și pentru răcirea centralizată. Totodată, conform mențiunilor autorului prezentate în Tabelul de concordanță, modificarea operată nu constituie obiect al transpunerii prin proiectul național, dar se constată intenția autorului de transpunere a acestor modificări prin elaborarea și aprobarea ulterioară a Regulamentului privind calculul consumului de energie din surse	

			regenerabile. Totodată, obligația de transpunere a Directivei (UE) 2018/2001, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC, încorporată în acquis-ul Comunității Energetice în Capitolul „Energie regenerabilă", rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova în calitate de membru al Comunității Energetice în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice. În context, remarcăm și constatările Comisiei în Raportul său privind continuarea alinierii la acquis-ul UE și implementarea acestuia în toate domeniile sectorului energetic, inclusiv, alinierea la Directiva privind energia din surse regenerabile. *a) Analiza comparativă a transpunerii dispozițiilor Directivei (UE) 2018/2001* În ceea ce privește transpunerea Directivei (UE) 2018/2001, menționăm că proiectul de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile asigură transpunerea parțială a actului UE, conform constatărilor de compatibilitate de mai jos. Scopul și obiectivele legii prevăzute la art. 1 corespund obiectului de reglementare al actului UE prevăzut în art.1 al Directivei (UE) 2018/2001. Noțiunile principale definite sau completate în sensul prezentului proiect, cum ar fi spre exemplu: „energie din surse regenerabile" sau „energie regenerabilă", „căldură și răcoare reziduală",	**Se acceptă.**

			„autoconsumator de energie din surse regenerabile", „comunitate de energie din surse regenerabile", „contract de achiziție de energie electrică din surse regenerabile", „încălzire centralizată" sau „răcire centralizată", „biomasă", „combustibili din biomasă", „furnizor de combustibil", „valoarea efectivă", „valoare tipică" corespund definițiilor prevăzute în art. 2 al Directivei (UE) 2018/2001. Următoarele noțiuni se regăsesc deja în Legea nr. 10/2016 și corespund definițiilor prevăzute în actul UE: „energie geotermală", „schemă de sprijin", „garanție de origine", „biolichide", „valoare implicită". Totodată, un șir de noțiuni nu au fost incluse în proiectul de lege, argumentându-se caracterul absolut clar al acestora (neinterpretabil) sau fiind deja definite în alte acte normative în vigoare, precum: „obligație referitoare la energia din surse regenerabile", „instrumente financiare", „IMM", „retehnologizare", „operator de distribuție", „sistem eficient de încălzire și răcire centralizată", „cogenerare de înaltă eficiență", „certificat de performanță energetică". Celelalte noțiuni netranspuse prin proiectul de lege, urmează să se regăsească în actele normative subsidiare: „energie ambientală", „mix energetic rezidual", „biomasă agricolă", „biomasă forestieră", „biogaz", „bio-deșeuri", „zonă de aprovizionare", „regenerare forestieră", „combustibili pe bază de carbon reciclat", „combustibili lichizi și gazoși de origine nebiologică produși din	

			surse regenerabile și utilizați în transporturi", „biocombustibili, biolichide și combustibili din biomasă care prezintă riscuri reduse din perspectiva schimbării indirecte a destinației terenurilor", „culturi bogate în amidon", „culturi alimentare și furajere", „.materiale ligno-celulozice", „materiale celulozice de origine nealimentară", „.reziduu", „.reziduuri agricole, din acvacultură, pescuit și silvicultură". Definițiile următoarelor noțiuni: „contract pentru diferențe", „cotă maximă de capacitate", „garanție de bună execuție a contractului", „garanție pentru ofertă", „garanție pentru participare", „producător eligibil", „producător eligibil mic", „producător eligibil mare", „primă variabilă", „preț de exercitare", „prețul pieței angro de energie electrică", „procedura de licitație", „comisia de licitație", „piața pe parcursul zilei lichidă", „agregator", „produse petroliere", „producător de biocombustibil" nu se conțin în Directiva (UE) 2018/2001, dar și nu contravin dispozițiilor actului UE menționat. Dispozițiile din art. 4 al Directivei (UE) 2018/2001 privind schemele de sprijin pentru energia din surse regenerabile au fost transpuse prin completările introduse prin art. I, pct. 14 (art. 14 (lit. c), c1 și f1), pct. 26 (art. 29 (alin. (1), (11) și (2), pct. 33 (art. 34 (alin. (1) lit. a), b), alin. (2) lit a) și b), alin. (4)-(11), pct. 34 (art. 35 (alin. (3), (4), (6) și (10), pct. 35 (art. 36 (alin. (11) și pct. 36 (art. 37 (alin. (1), (11), (2), (3), (5), (7) – (11) din proiectul național. Dispozițiile art. 6 al Directivei (UE)	

			2018/2001 privind stabilitatea sprijinului financiar au fost transpuse prin prevederile naționale introduse prin art. I, pct. 5 (art. 5 alin. (3), pct. 25 (art. 28 alin. (8) și (9), pct. 33 (art. 34 alin. (10) și (11) din proiectul național. Cerințele privind calcularea ponderii energiei din surse regenerabile prevăzute în art. 7 al Directivei (UE) 2018/2001 au fost preluate prin art. I, pct. 7 (art. 7 alin. (1) – (4), (6), (8), (9), (11) și (13), pct. 8 (art. 8 alin. (1), (6) și (7), pct. 31 (art. 322 alin. (1)-(4) din proiectul național. Dispozițiile art. 15 privind procedurile administrative, reglementări și coduri au fost transpuse prin prevederile naționale corespondente prevăzute la art. I, pct. 14 (art. 14 alin. (1) lit. b),pct. 15 (art. 16 alin. (1)-(3), pct. 16 (art. 17 alin. (1), (2) și (6), pct. 18 (art. 21 alin. (1), (6), pct. 23 (art. 263 alin. (6). Prevederile privind organizarea și durata procesului de acordare a autorizațiilor prevăzute la art. 16 al Directivei (UE) 2018/2001 au fost transpuse prin art. I, pct. 25 (art. 28 alin. (6), (8) și (9)) și art. II ale proiectului național. Dispozițiile art. 18 al Directivei (UE) 2018/2001 privind informare și formare profesională au fost transpuse prin art. II, art. I, pct. 13 (art. 13 alin. (1) și (2), pct. 41 (art. 40 alin. (1) și (2) din proiectul național. Prevederile privind garanțiile de origine pentru energia din surse regenerabile prevăzute în art. 19 al Directivei (UE) 2018/2001 au fost transpuse prin completările introduse prin art. I, pct. 29 (art. 31 alin. (1)-(6), pct. 30 (art. 32 alin.	

			(1)-(4), (6) și (7), pct. 31 (art. 321 alin. (1)-(4) din proiectul național. Dispozițiile art. 20 al Directivei (UE) 2018/2001 privind accesul la rețele și exploatarea acestora au fost transpuse prin art. I, pct. 25 (art. 28 alin. (6)-(9) din proiectul național. Dispozițiile art. 21 al Directivei (UE) 2018/2001 privind autoconsumatorii de energie din surse regenerabile au fost transpuse prin art. I, pct. 39 (art. 39 alin. (31) și alin. (8), pct. 40 (art. 391-394) din proiectul național. Prevederile privind Comunitățile de energie din surse regenerabile prevăzute la art. 22 al Directivei (UE) 2018/2001 au fost preluate prin art. II și art. I, pct. 14 (art. 14 alin. (1) lit. c2) și pct. 40 (art. 395) din proiectul național. Dispozițiile art. 23 al Directivei (UE) 2018/2001 privind adoptarea pe scară largă a utilizării energiei din surse regenerabile în sectorul încălzirii și răcirii au fost preluate prin art. II și art. I, pct. 17 (art. 18), pct. 21 (art. 26), pct. 23 (art. 263 și 264). Dispozițiile art. 24 al Directivei (UE) 2018/2001 privind încălzirea și răcirea centralizată au fost preluate prin art. I, pct. 23 (art. 265 și 266). *b) Observații de compatibilitate cu Directiva (UE) 2018/2001* Cu referire la noțiunile utilizate și definite de proiectul național, menționăm următoarele noțiuni care se regăsesc deja în Legea nr. 10/2016 sau alte acte normative, dar nu corespund în totalitate definiției prezentate de actul UE:	**Se acceptă parțial.** Noțiunea *„consum final brut de energie”* în Legea nr. 10/2016 deja conține toate prevederiel necesare după cum sunt stabilite de Directiva UE și metodologiile EUROSTAT, inclusiv componenta de consum de energie în transporturi și pierderile de energie electrică și termică.

			„consum final brut de energie" (definiția nu conține cuvintele „din sectorul de producere a energiei electrice şi termice şi a combustibililor utilizați în transporturi, precum şi pierderile de energie electrică şi termică din distribuție şi transport"), „deşeuri" (definiția nu conține cuvintele „excluzând substanțele care au fost modificate sau contaminate intenționat pentru a corespunde acestei definiții"). Totodată, următoarele noțiuni incluse în proiectul național, nu corespund în totalitate definiției propuse de actul UE: „autoconsumatori de energie din surse regenerabile care acționează în mod colectiv" (definiția din proiectul național utilizează cuvintele „se află", iar actul UE „locuiesc"), biocarburant (actul UE definește noțiunea de „biocombustibil", „biocombustibili avansați", iar proiectul național propune definește noțiunile de „biocarburant". Totodată, menționăm că Legea în vigoare utilizează această noțiune la definirea „biocombustibililor solizi". În context, propunem uniformizarea noțiunilor utilizate), „tranzacție inter-pares" (definiția propusă de actul național specifică efectuarea tranzacției doar cu energie „electrică", actul UE însă nu specifică doar acest tip de energie generată din sursele regenerabile). În context, toate diferențele constatate privind noțiunile utilizate şi definite de proiectul național urmează a fi menționate în Tabelul de concordanță, cu prezentarea argumentelor corespunzătoare. Prin art. I, pct. 6 (completarea art. 6 la alin. (1) cu lit. b) şi lit. c) din Lege cu	Astfel, definiția din lege are următorul cuprins: *„consum final brut de energie* – produse energetice furnizate în scopuri energetice industriei, transporturilor, sectorului casnic, serviciilor, inclusiv serviciilor publice, agriculturii, silviculturii şi pisciculturii, inclusiv consumul de energie electrică şi de energie termică din sectorul de producere a energiei electrice şi a energiei termice, precum şi consumul tehnologic şi pierderile de energie electrică şi de energie termică în rețelele electrice şi în rețelele termice." Cât privește noțiunile de biocarburant, biocombustibil, etc., noțiunea consacrată în legislația națională este biocarburant – întrucît carburantul este utilizat în sectorul transportui, iar noțiunea de biocombustibil este asociată cu peleții, brichetii, şi alți bicombustibili solizi.

			prevederi privind calcularea și stabilirea ponderii minime a energiei din surse regenerabile în cadrul consumului final brut de energie, precum și realizare acesteia) asigură transpunerea parțială a dispozițiilor din art. 3 Obiectivul general al Comunității Energetice pentru 2030 al Directivei (UE) 2018/2001, or, aceasta urmează a fi stabilită ulterior în Planul Național Integrat privind Energia și Clima. Totodată, menționăm că art. 3 (4) al actului UE prevede transpunerea obiectivelor naționale globale prevăzute în Anexa I a actului UE. Astfel, ponderea energiei din surse regenerabile în cadrul consumului final brut de energie al fiecărei Părți Contractante nu coboară sub ponderea de referință prezentată în a treia coloană a tabelului din partea A a Anexei I la directivă, iar părțile iau măsurile necesare pentru a asigura respectarea ponderii de referință respective. Au fost transpuse parțial dispozițiile prevăzute în art. 8 al Directivei (UE) 2018/2001 privind utilizarea Platformei de dezvoltare a surselor regenerabile și transferurile statistice între Părțile Contractante prin completările efectuate prin art. I pct. 33 (art. 34 alin. (5) lit. b) din proiectul național. Normele nepreluate urmează a fi transpuse prin Regulamentul aprobat de Guvern. Au fost transpuse parțial dispozițiile prevăzute în art. 9 - 13 ale Directivei (UE) 2018/2001 privind proiectele comune între Părțile Contractante sau Părțile Contractante și statele membre, privind efectele proiectelor comune între Părțile Contractante și statele membre, proiecte	

			comune între Părțile Contractante și țări terțe, efectele proiectelor comune între Părțile Contractante și țări terțe, scheme de sprijin comune prin completările efectuate prin art. I, pct. 33 (art. 34 alin. (5) lit. c) din proiectul național. Prevederile nepreluate urmează a fi transpuse printr-un Regulament aprobat de Guvern. Au fost transpuse parțial dispozițiile privind procedura de notificare simplă pentru racordările la rețea prin art. II al proiectului național. Prevederile nepreluate urmează a fi elaborate și transpuse în legislația primară aferentă domeniului energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului și autorizării executării lucrărilor de construcție. Dispozițiile art. 25 ale Directivei (UE) 2018/2001 privind adoptarea pe scară largă a utilizării energiei din surse regenerabile în sectorul transporturilor au fost transpuse parțial prin prevederile art. II și art. I, pct. 6 (art. 6), pct. 14 (art. 14), pct. 20 (art. 25), pct. 24 (art. 267 -268), pct. 26 (art. 29) ale proiectului național. Prevederile netranspuse urmează fi detaliate și transpuse prin Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile, Metodologia de calcul al impactului biocarburanților și biolichidelor asupra emisiilor de gaze cu efect de seră. Dispozițiile art. 26 ale Directivei (UE) 2018/2001 privind normele specifice pentru biocombustibili, biolichide și combustibili din biomasă produși din	

			culturi alimentare și furajere au fost transpuse parțial prin prevederile art. II și art. I, pct. 24 (art. 267) ale proiectului național. Prevederile nepreluate urmează a fi detaliate și transpuse prin Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile. Dispozițiile art. 27 ale Directivei (UE) 2018/2001 privind regulile de calcul cu privire la ponderile minime ale energiei din surse regenerabile în sectorul transporturilor au fost transpuse parțial prin art. II și art. I, pct. 8 (art.8) și pct. 24 (art. 267). Detalierea și transpunerea prevederilor privind modalitatea de efectuare a calculelor se vor încorpora ulterior în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile. Dispozițiile art. 28 al Directivei (UE) 2018/2001 privind energia din surse regenerabile în sectorul transporturilor au fost transpuse parțial prin art. I, pct. 12 (art. 12 lit. a) -b) și pct. 22 (art. 262). Celelalte prevederi urmează a fi transpuse prin Regulamentul privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă și Metodologia de calcul al impactului biocarburanți lor și biolichidelor asupra emisiilor de gaze cu efect de seră. Dispozițiile art. 29 ale Directivei (UE) 2018/2001 privind criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocombustibili, biolichide și combustibilii din biomasă au fost transpuse parțial prin art. I, pct. 12 (art. 12	

			lit. a)-b), pct. 22 (art. 261), pct. 32 (art. 33 alin. (2)). Prevederile netranspuse urmează a fi prevăzute în Regulamentul privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă. Dispozițiile art. 30 ale Directivei (UE) 2018/2001 privind verificarea respectării criteriilor de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră au fost transpuse parțial prin art. I, pct. 12 (art. 12 lit a)-b) și pct. 22 (art. 262). Prevederile netranspuse urmează a fi prevăzute în Regulamentul privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă. Dispozițiile art. 31 ale Directivei (UE) 2018/2001 privind calcularea impactului biocombustibililor, biolichidelor și combustibililor din biomasă în ceea ce privește gazele cu efect de seră au fost transpuse parțial prin art. I, pct. 12 (art. 12 lit a)-b) și pct.32 (art. 33 alin. (2). Celelalte prevederi urmează a fi transpuse prin Regulamentul privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă și Metodologia de calcul al impactului biocarburanți lor și biolichidelor asupra emisiilor de gaze cu efect de seră. Prevederile Anexei II privind formula de normalizare pentru calculul energiei electrice produse de energia hidroelectrică și eoliană și cele ale Anexei III privind conținutul de energie pentru combustibil nu au fost transpuse de proiectul național, dar urmează a fi preluate în viitorul Regulament privind calculul consumului de energie din surse	

			regenerabile. Prevederile Anexei IV privind certificarea instalatorilor au fost transpuse parțial prin prevederile art. 23 și art. 42 din versiunea în vigoare a Legii nr. 10/2016. De asemenea, prevederile legii sunt completate și de HG nr. 1051/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și pompe de căldură. Norme pentru calcularea impactului biocombustibililor, al biolichidelor și al omologilor lor combustibili fosili în ceea ce privește gazele cu efect de seră prevăzute în Anexa V, regulile pentru calcularea impactului asupra formării gazelor cu efect de seră pentru combustibilii din biomasă și omologii lor combustibili fosili prevăzute în Anexa VI și cele ale Anexei VIII nu sunt preluate de prezentul proiect, dar vor fi transpuse ulterior prin Metodologia de calcul al impactului biocarburanți lor și biolichidelor asupra emisiilor de gaze cu efect de seră. Prevederile Anexelor VII și IX privind contabilizarea energiei din surse regenerabile utilizate pentru încălzire și răcire nu sunt preluate de proiect, dar urmează a fi transpuse prin prevederile Regulamentului privind calculul consumului de energie din surse regenerabile. Totodată, nu au fost transpuse dispozițiile opționale din art. 5 al Directivei (UE) 2018/2001 privind deschiderea schemelor	

			de sprijin pentru energia electrică din surse regenerabile, iar autorul a inclus mențiunile corespunzătoare în Tabelul de concordanță. Cu referire la modificările propuse la art. 6 și art. 9 ale Legii nr. 10/2016 privind includerea prevederilor privind elaborarea Planului național integrat privind energia și clima, precum și completarea atribuțiilor Guvernului stabilite la art. 10 privind aprobarea acestuia, completarea art. 11 privind atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, art. 12 privind atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul protecției mediului, precum și stabilirea prin art. II al proiectului național a termenului de aprobare al Planului național integrat privind energia și clima, menționăm că aceste completări se dublează și se suprapun cu cele propuse de autor prin proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale) care, la moment, este în proces de avizare și asigură transpunerea parțială a dispozițiilor Regulamentului (UE) 2018/1999 și ale Regulamentului (UE) nr. 347/2013 privind instituirea mecanismului de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice și crearea cadrului juridic național pentru facilitarea	

			dezvoltării proiectelor de infrastructură energetică cu impact transfrontalier. În context, reieşind din cele expuse recomandăm autorului să revadă modificările propuse, astfel încât să fie respectate principiile activităţii de legiferare stabilite la art. 3 al Legii nr. 100/2017. Totodată, menţionăm că HG nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea şi evaluarea documentelor de politici publice, prevede două tipuri de documente de politici publice – strategia şi programul, iar programul se constituie din partea descriptivă şi planul de acţiuni. În context, prevederile privind elaborarea şi aprobarea Planului naţional integrat privind energia şi clima urmează a fi excluse din Tabelul de concordanţă, or, prevederile Directivei (UE) 2018/2001 nu conţin dispoziţii privind elaborarea şi aprobarea Planului menţionat, acesta făcând doar referinţă normativă la dispoziţiile Regulamentul (UE) 2018/1999. Celelalte prevederi ale actului UE netranspuse sau completate prin proiectul naţional supus examinării, conform menţiunilor prezentate de autor în tabelul de concordanţă, fie se regăsesc în versiunea actuală a Legii nr. 10/2016, fie urmează a fi transpuse prin actele normative de implementare ale acesteia. *c) Prevederi ale Directivei (UE) 2018/2001 non-aplicabile* Următoarele dispoziţii ale actului UE nu au constituit obiect al transpunerii, întrucât stabilesc obligaţii specifice pe	**Se acceptă.**

			seama statelor membre, precum și obligații pe seama instituțiilor UE care nu pot fi implementate de către Republica Moldova, având în vedere statutul de stat candidat la aderarea UE: art. 32 „Acte de punere în aplicare", art. 34 „procedura Comitetului", art. 35 „Exercitarea delegării de competențe", art. 36 „Transpunere", art. 37 „Abrogare", art. 38 „Intrarea în vigoare", art. 39 „Destinatari", Anexele X și XI. **III. Respectarea mecanismului de armonizare** *Observații la Tabelul de concordanță* Conținutul Compartimentelor din tabelul de concordanță urmează să fie ajustat astfel încât să corespundă cerințelor de conținut prevăzute în Anexa nr. 3 la HG nr. 1171/2018. Totodată, se va utiliza modelul Tabelul de concordanță din Anexa nr. 3 la HG nr. 1171/2018 și se va indica gradul general de compatibilitate dintre actul Uniunii Europene care constituie obiect al transpunerii și proiectul de act normativ național care transpune normele actului Uniunii Europene, utilizându-se calificativele de compatibilitate stabilite în pct. 35 din Regulament. De asemenea, remarcăm că, în conformitate cu pct. 53 din Regulamentul privind armonizarea aprobat prin HG nr. 1171/2018, versiunea electronică a tabelului de concordanță urmează a fi transmis Cancelariei de Stat (Centrului de armonizare a legislației), în termen de 20 de zile de la momentul aprobării/adoptării finale a proiectului de act normativ,	**Se acceptă.**

			actualizat în conformitate cu textul proiectului aprobat/adoptat, pentru a fi inclus în baza de date a legislației naționale armonizate. **IV. Concluzii** Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, în scopul armonizării progresive a legislației naționale la legislația UE, potrivit angajamentelor asumate în calitate de stat candidat la aderarea UE, se va asigura revizuirea proiectului și documentelor anexate prin prisma obiecțiilor și propunerilor enunțate în prezenta Declarație de compatibilitate.	**Se acceptă.**
	AO "AMPER GREEN"		Urmare discuțiilor publice din 27 aprilie 2023 pe marginea inițiativei legislative a Ministerului energiei privind modificarea și completarea Legii nr.10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabilă comunicăm următoarele: Membrii asociației noastre dar și întreaga societatea civilă au așteptat cu nerăbdare lansarea discuțiilor pe marginea amendamentelor menționate și apreciază efortul depus de echipa ministerială pe marginea acesteia. Cu toate acestea, pe parcursul implementării Legii nr. 10/2016 și a practicilor acumulate membrii asociației noastre au identificat un șir de inconsistențe neconformități și abordări diferențiate care trebuie înlăturate. Pe de altă parte. realitățile. practicile și tendințele de pe piața internă. dar și cea internațională au progresat semnificativ. de aceea se impune intervenția la cadrul juridic primar pentru crearea premiselor	**Se acceptă.**

			de dezvoltare accelerată a sectorului si alinierea la obiectivele țintă ale țărilor UE în utilizarea surselor regenerabile și protecția mediului înconjurător. Având în vedere cele menționate. precum și pentru depășirea situațiilor problematice din sector, prezentăm alăturat reflecțiile noastre asupra acestei inițiative legislative. urmate cu un șir de propuneri de îmbunătățire. Fiind în așteptarea discuțiilor pe marginea acestui proiect de Lege, permiteți-mi, Dle Ministru, să Vă asigurăm de înaltele noastre considerațiuni și implicare activă la elaborarca și promovarea noului cadru juridic in domeniul utilizării strselor regenerabile.	
	Agenția Proprietății Publice		Urmare demersului Cancelariei de Stat nr. 18-69-3580 din 03 aprilie 2023, Agenția Proprietății Publice a examinat proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023) și, în limita competențelor funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor. Totodată, în conținutul proiectului se face trimitere la Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile. În acest sens, menționăm despre faptul că, potrivit prevederilor art. 55 alin. (5) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv	**Se acceptă.**

			respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat. Astfel, Regulamentul menționat supra trebuie să fie adoptat până la intrarea în vigoare a modificărilor operate prin proiect. Or, în cazul dat, se face trimitere la un act normativ inexistent. Concomitent, reieșind din faptul că proiectul a fost expediat spre avizare și societăților pe acțiuni din domeniul energetic în care statul deține cotă-parte din capitalul social, susținem propunerile acestora și solicităm să se țină cont de ele la definitivarea proiectului.	
	AO "AMPER GREEN"		Propuneri de ordin fiscal. În context mai larg de susținere a surselor regenerabile se propune de a considera în contextul politicii fiscal-bugetare pe termen mediu instrumente și stimulente de ordin vamal și fiscal pentru promovarea șu utilizarea tehnologiilor din surse regenerabile. Inspirând-ne din practica țărilor UE se poate de examinat următoarele: - Scutirea de la plata drepturilor de import pentru echipamentele aferente surselor regenerabile. Lista acestora va fi elaborată și prezentată de Ministerul Energiei și va fi parte a politicii fiscal-bugetare pe termen mediu; - Scutirea deplină sau parțială de la plata TVA la import atât pentru echipamente, cât și pentru lucrările aferente; Este de notat că majoritatea țărilor UE, TVA aplicat surselor regenerabile este preferențial sau zero. De exemplu, Romania aplică TVA la echipamentele date în mărime de 5% pentru acest sector;	**Nu se acceptă.** Propunerile sugerate țin de legislația fiscală, nu pot fi integrate în Legea nr. 10/2016 și întrucât ar avea un impact asupra încasărilor la bugetul public național, trebuie înaintate în cadrul exercițiului de modificare a politicii bugetar-fiscale desfășurate de Ministerul Finanțelor.

			- Elaborarea unor programe de suport a sectorului și acordarea unor granturi / suporturi financiare pentru consumatorii casnici și non-casnici care implementeze sisteme si /sau centrale electrice / termice/ răcire individuale si/sau centralizate. - Scutirea de la plata impozitului pe venit al persoanelor fizice de pe urma utilizării oricărei surse regenerabile, etc.	
	AO "AMPER GREEN"		Stabilirea cadrului juridic primar privind procedura de certificare a personalului implicat in instalarea și utilizarea surselor regenerabile, dar procedura de recunoaștere a calificărilor de personal obținute in străinătate, in special în țările UE. În prezent, pe piața RM există multe companii care importă, instalează și deservesc echipamente și tehnologii din surse regenerabile de orice tip. Cu toate acestea, utilizarea lor atât în mod individual, cât și industrial are un grad sporit de risc care ține de personalul implicat in instalare mecanică dar și a circuitelor electrice. Similar altor domenii cu risc sporit, precum și utilizând cele mai bune practici europene se propune stabilirea unui set de reguli față de organismele de certificare a personalului in domeniu și procedura legală de acreditare a acestora in sistemul național. *Astfel, la capitolul ce ține de dispoziții finale și tranzitorii de a prevede următoarele:* *"În termen de 6 luni de la intrarea in vigoare a prezentei Legi, ANRE va*	**Nu se acceptă.** Întru implementarea Legii nr. 10/2016, Guvernul deja a aprobat HG 1051/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice și termice solare, de sisteme geotermale de mică adîncime și pompe de căldură.

			elabora și adopta conform practicilor interne regulamentul privind cerințele minime față de personalul implicat in instalarea și utilizarea surselor regenerabile, procedura de certificare a acestuia și procedura de recunoaștere a calificărilor de personal obținute in străinătate, in special în țările UE."	
	A.O. "Asociația producătorilor de energie electrică eoliană și fotovoltaică din Republica Moldova"		1) Proiectul de modificare analizat este contrar prevederilor art.63 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.100 din 22.12.2017 „Cu privire la actele normatie", potrivit cărora: „Modificarea unui act normativ este admisă numai dacă nu afectează concepţia generală ori caracterul unitar al actului respectiv. În caz contrar, actul normativ se înlocuieşte cu un nou act, urmînd să fie abrogat în întregime. Modificările aduse actului normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurîndu-se unitatea de stil şi de terminologie, precum şi succesiunea firească a elementelor structurale". Astfel, se impune elaborarea unei noi Legi, pentru a nu afecta concepția generală și caracterul unitar al acesteia, garantînd implimentarea directivei Uniunii Europene 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11.12.2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.	**Nu se acceptă.** Proiectul de lege nu își propune modificarea concepției generale puse la bazele Legii nr. 10/2016, ci detalierea unor prevederi și a mecanismelor existente. Prin urmare, republicarea Legii în cauză, ca și procedeu juridic, nu este oportună. Mai mult decât atât, expertiza juridică a Ministerului Justiției nu a semnalat necesitatea republicării Legii nr. 10/2016.
	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Având în vedere că, Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile creează cadrul legal pentru aplicarea Directivei 2009/28/CE se deduce necesitatea abrogării Legii prenotate și elaborarea unei legi noi care	**Nu se acceptă.** Proiectul de lege nu își propune modificarea concepției generale puse la bazele Legii nr. 10/2016, ci detalierea unor prevederi și a mecanismelor existente. Prin urmare, republicarea Legii în cauză, ca și procedeu

			va transpune Directiva (UE) 2018/2001. În acest context, relevăm prevederile art.63 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative potrivit cărora „modificarea unui act normativ este admisă numai dacă nu afectează concepţia generală ori caracterul unitar al actului respectiv. În caz contrar, actul normativ se înlocuieşte cu un nou act, urmând să fie abrogat în întregime", or proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr.10/2016 nu se pliază prevederilor acestuia. Mai mult, conform articolului 79 din Acordul de Asociere RM-UE, Republica Moldova s-a angajat să-şi apropie legislaţia de legislaţia UE în sectorul energetic, inclusiv în domeniul energiei din surse regenerabile, iar în contextul obţinerii de către Republica Moldova a statutului de ţară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană, este imperios realizarea continuă şi în mod progresiv a obiectivelor stabilite prin apropierea deplină a legislaţiei interne cu principiile şi practicile prevăzute în acquis-ul relevant al Uniunii. Urmare celor expuse, se propune transpunerea integrală a Directivei (UE) 2018/2001 în legislaţia naţională cu elaborarea unei legi noi şi abrogarea Legii nr.10/2016.	juridic, nu este oportună. Mai mult decât atât, expertiza juridică a Ministerului Justiţiei nu a semnalat necesitatea republicării Legii nr. 10/2016.
	Ministerul Finanţelor		Prevederile proiectului înaintat spre avizare vor avea impact direct asupra bugetului de stat, cum ar fi acoperirea unor costuri de implementare a măsurilor/schemelor de sprijin, stimularea producerii şi consumului de energie regenerabilă, (autorii făcând	**Se acceptă.**

			referire inclusiv la legea privind ajutorul de stat), veniturile ratate în urma unor eventuale facilități fiscale propuse (art. 264, 268, 395), crearea unei platforme online (pct. 40, alin (6)), includerea în tariful pentru energia electrică a contribuției financiare pentru energie electrică din surse regenerabile etc, fără prezentarea calculelor estimative a acestor cheltuieli și fără indicarea surselor de acoperire. Totodată, nu este clar dacă vor fi sau nu finanțate din contul bugetului de stat măsurile pentru stimularea utilizării energiei din surse regenerabile, incluse în Planul național integrat privind energia și clima. Prin urmare, Nota informativă urmează a fi completată conform obiecțiilor, cu descrierea impactul economico-financiar, indicarea cheltuielilor (bugetare/nebugetare) necesare pentru implementarea noilor prevederi precum și stabilirea surselor de finanțare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	
	Ministerul Mediului		Ministerul Mediului a examinat conform competențelor proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege ce se referă la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023) și comunică susținerea proiectului de hotărâre, fără obiecții și propuneri.	**Se acceptă.**
	SA "Moldovagaz"		SA „Moldovagaz" a examinat *proiectul de hotârâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind*	**Se acceptă.**

			promovarea utilizării energiei din sursele regenerabile (numărul unic 238/MEn/2023) și Vă comunică, că nu are careva obiecții sau propuneri asupra proiectelor de acte vizate.	
	Producătorii de energie electrică eoliană și solară din Republica Moldova SRL „SDS EKIP, SRL „Global VDN Energetic"		**Costuri nejustificate pentru constituirea garanției financiare în favoarea operatorului sistemului de transport** Actualmente producătorii de energie regenerabilă se confruntă cu costuri financiare nejustificate pentru constituirea garanției financiare în favoarea ÎS „Moldelectrica" ca operator al sistemului de transport a energiei electrice (conform procedurii Garanției Financiare emisă de ÎS „Moldelectrica" și aprobată de ANRE). Scopul principal al acestei garanții financiare este de a asigura executarea față de ÎS „Moldelectrica" a obligațiilor lunare scadente a participanților la piață, care au apărut din dezechilibrele create, astfel încât ÎS „Moldelectrica" să utilizeze această garanție financiară în cazul în care unul din participanții pieței nu își onorează obligațiunile financiare de plată pentru dezechilibre. Având în vedere acest scop general, este total neclar de ce ar trebui să existe o obligație generală de constituire a garanției financiare și pentru producătorii de energie regenerabilă ce sunt de bună-credință și responsabili la executarea obligațiilor, dar nu se impune o astfel de obligație doar pentru acei participant care nu își execută în mod corespunzător și cu bună-credință obligațiile. Prin urmare, pentru a nu crea costuri suplimentare și nejustificate pentru producătorii de energie	**Nu se acceptă.** Regulile și prevederile de bază conform cărora este edificată piața națională a energiei electrice și ce stabilește modul în care participanții la piață o acceaseaă și participă pe aceasta, este stabilit de Legea nr. 10/2016 cu privire la energia electrică și Regulile Pieței Energiei Electrice, aprobate de ANRE. Astfel, Legea nr. 107/2016, care transpune actele europene și bunele practici în domeniu, la art. 80, alin. (5), stabilește: *„(5) Pentru a participa la piețele organizate de energie electrică, persoanele interesate trebuie să se înregistreze, după caz, la operatorul pieței energiei electrice sau la operatorul sistemului de transport și să depună garanții financiare în condițiile stabilite în Regulile pieței energiei electrice."* În acest sens, menționăm că propunerile privind modificarea mecanismului aferent garanțiilor financiare solicitate de actele de mai sus trebuie înainte în cadrul exercițiului de modificare a Legii nr. 107/2016. De menționat însă că, introducerea oricăror excepții de la depunerea garanțiilor pentru producătorii de energie din surse regenerabile ar putea fi tratată ca și o descriminare a celorlalți producători și/sau participanși la piață. Iar scutirea participanților de la obligația de depunere a unei garanții, crește considerabil riscul de colaps financiar al pieței în condiții de

			regenerabilă ce sunt responsabili la executarea obligațiilor sale, propunem completarea Legii nr.10/2016 cu o prevedere expresă prin care să fie stabilită obligativitatea instituirii garanției financiare în favoarea operatorului de sistem doar de către producătorul de energie regenerabilă care a întârziat o singură dată la executarea obligațiilor ce rezidă din contractul PRE și contractul PEE, sub rezerva suspendării contractelor PRE și PEE în cazul neconstituirii garanției financiare. Respectiv, în varianta mai sus propusă, în situația în care unul din producătorii de energie regenerabilă va încălca o singură dată termenul de executare a obligațiilor ce rezultă din dezechilibrele create, va apărea automat obligația lui de a constitui garanția financiară pentru obligațiile lunare viitoare, iar în cazul neconstituirii garanției, ar interveni suspendarea contractelor PRE și PEE. Drept urmare, prin această metodă vor suporta cheltuieli suplimentare de constituire a garanției doar producătorii de energie regenerabilă care nu sunt responsabili la executarea obligațiilor sale și nu vor fi afectați ceilalți producători care își execută conștiincios și cu bună-credință obligațiile. Astfel, prin acest instrument vor fi apărate atât interesele ÎS „Moldelectrica", cât și ale producătorilor onești în executarea obligațiilor lor. în plus, în același scop menționat supra și pentru un grad mai mare de protejare a intereselor operatorului de sistem, se propune ca prin aceeași normă legală să fie instituit dreptul operatorului de sistem de a stinge	neplată pe piață, care în cazul Republicii Moldova și al pieței emergente a acesteia, sunt evaluate ca deosebit de înalte.

			prin compensare obligațiile producătorului de energie regenerabilă apărute din dezechilibre negative, din contul obligațiile operatorului de sistem față de producător apărute din dezechilibrele pozitive.	
	Producătorii de energie electrică eoliană și solară din Republica Moldova SRL „SDS EKIP, SRL „Global VDN Energetic"		**Lipsa statutului prioritar a procurării energiei electrice de la producătorii care nu dețin statutul de producător eligibil** Legea nr.10/2016 stabilește statutul prioritar de procurare doar a energiei electrice produsă de centralele electrice de termoficare urbane și produsă de centralele electrice eligibile care produc energia din surse regenerabile. Astfel, ceilalți producători SRE care nu au statutul de producător eligibil, dar care prin energia verde produsă contribuie la asigurarea securității energetice a țării, combaterea semnificativă a schimbărilor climatice, precum și creșterea economică a țării, sunt lăsați la discreția furnizorilor cu poziții dominante pe piața de energie electrică, care dacă doresc procură energia verde iar dacă nu, refuză încheierea contractelor de procurare a energiei electrice (la moment doi furnizori domină la propriu piața energiei electrice). Referitor la producătorii SRE neeligibili, prin art. 36 alin. (6) a Legii nr. 10/2016 s-a stabilit doar că acești producători pot să comercializeze energia electrică produsă în baza unor condiții negociate cu participanti la piața energiei electrice. Însă este de menționat că nu există de fapt niciun mecanism de negociere, iar rezultatele sunt la vedere, în situația în care furnizorii cu poziția dominată pe	**Nu se acceptă.** Mecanismul descris de autorul avizului reprezintă, în esență, o schemă de sprijin, în sensul Legii nr. 10/2016 și a Directivei europene 2018/2001 (în versiunea adaptată de Consiliul Ministerial) care stabilesc că: *„schemă de sprijin" înseamnă orice instrument, schemă sau mecanism aplicat de o parte contractnată sau de un grup de părți contractante, care promovează utilizarea energiei din surse regenerabile prin reducerea costurilor acestei energii, prin creșterea prețului la care poate fi vândută sau prin mărirea, prin intermediul unor obligații referitoare la energia din surse regenerabile sau în alt mod, a volumului achiziționat de acest tip de energie, inclusiv, dar fără a se limita la: ajutoare pentru investiții, scutiri sau reduceri de impozite, rambursări de impozite, scheme de sprijin privind obligații referitoare la energia din surse regenerabile, inclusiv cele care utilizează certificate verzi, și scheme de sprijinire directă a prețurilor, inclusiv tarife fixe și prime variabile sau fixe."* În condițiile în care un producător nu este interesat de garanțiile oferite de o schemă de sprijin, sau nu reușește să obțină statutul de producător eligibil – în cadrul procedurii de confirmare a statutului sau prin obținerea acestuia în cadrul unei licitații –acesta are dreptul de dezvolta proiectul, produce energie electrică și să o comercializeze, în

			piață, fie refuză încheierea contractelor de procurare a energiei verzi, fie sub această presiune determină producătorii SRE să încheie contracte la orice condiții ale furnizorului, lipsind astfel un mecanism de negociere și aceasta datorită faptului că nu există o veritabilă piață concurențială, care presupune că producătorul poate să aibă opțiuni reale de încheiere a contractelor de vânzare a energiei verzi și în caz de necesitate să își schimbe partenerul comercial dacă produsul acestuia a devenit neconcurențial. Drept consecință, producătorii neeligibili sunt nevoiți să vândă energia la un preț inechitabil care este cu mult mai mic inclusiv față de cel mai mic preț de procurare de către furnizori a energiei produsă din combustibili fosili și care este achiziționată din exteriorul pieței electrice supravegheată a țării. Într-un cuvânt, se achită altor țări sau entități ale acestor țări, decât să se achite același preț pentru producătorii locali de energie electrică verde care contribuie nu doar la asigurarea energetică a țării, dar si la combaterea schimbărilor climatice și creșterea economică a țării. Deși, de la 01.06.2022 au intrat în vigoare Regulile pieței energiei electrice, situația producătorilor SRE a rămas aceeași, deoarece nici prin acest act normativ nu s-a stabilit caracterul prioritar a energiei verzi produsă de alți producători locali decât cei care au statutul de producător eligibil. Prin pct.28 a acestor Reguli s-a stabilit doar dreptul furnizorilor de a încheia, în afara licitațiilor, contracte bilaterale cu producătorii SRE, ceea ce va	condiții d epiață – i.e. în condiții negociate. Menționăm că în perspectivă proiectele de producere a energiei electrice din surse regenerabiel vor fi dezvoltate fără sprijinul financiar asigurat de stat, întrucât prețul energiei livrate de acestea deja este unul competitiv.

			duce la aceeași situație prin care furnizorii având doar dreptul de procurare, nu vor dori să se complice prea tare cu acești producători și vor refuza încheierea contractelor cu ei, în favoarea procurării energiei electrice cu o frecventă stabilă de la SA „MGRES", de la furnizorii din Ucraina sau alți furnizori din exteriorul pieței energiei electrice supravegheate a țării. În plus, așa cum denotă situația de fapt de la începutul anului 2022 (când s-au organizat ultimele licitații de procurare a energiei electrice -ulterior suspendate), accesul producătorilor neeligibili la licitațiile de procurare a energiei electrice a fost de fapt blocat, datorită mai multor condiții ale ofertanților, printre care inclusiv condiția procurării energiei electrice cu o frecvență stabilă ce un poate fi de fapt asigurată de producătorii SRE. Astfel, deși Republica Moldova este dependentă cu aproximativ 80% de energia electrică necesară consumului total al țării și deși statul și-a asumat angajamente clare pentru a reduce emisiile cu efect de seră inclusiv în sectorul energetic ca cea mai importantă ramură a economiei responsabilă de emisii, nu este prioritară procurarea energiei electrice eoliană și solară a producătorilor locali care nu au statutul de producător eligibil în senul Legii nr. 10/2016, dându-se preferințe energiei produsă din combustibilii fosili în regiunea transnistreană sau din Ucraina care nu au conexiuni cu bugetul țării, iar producătorii locali de energie regenerabilă neeligibili, au fost plasați într-o „zonă gri" unde predomină haosul	

			față de ei prin: i) procurarea energiei electrice la un preț inechitabil de mic în urma abuzului de poziție dominantă din partea furnizorilor și fără existența unei piețe cu adevărat concurențiale; ii) refuzul încheierii contractelor de achiziție a energiei electrice, cu toate că furnizorii nu au suficientă energie pe piața internă, procurând-o din exterior și cu un preț evident mai mare; iii) includerea clauzelor abuzive și inechitabile în contractele de achiziție a energiei electrice; iv) blocarea pentru producătorii SRE a accesului la licitațiile organizate pentru achiziția energiei electrice. Din aceste considerente și având în vedere: i) stricta necesitate a scăderii dependenței energetice a țării și combaterii efectelor schimbărilor climatice; ii) luând în considerare abuzurile de poziție dominantă a furnizorilor și lipsa unei piețe concurențiale veritabile de care să beneficieze producătorii SRE neeligibili, solicităm respectuos completarea Legii nr.10/2016 prin stabilirea caracterului prioritar al achiziției energii electrice produs de producătorii neeligibili și la un preț nu mai mic decât prețul de achiziție a energiei electrice de la furnizorii din exteriorul pieței interne electrice supravegheate a țării. Această măsura va fi cu adevărat una de promovare a energiei verzi produsă în țară, care va duce cu pași siguri și previzibili la înlocuirea cu aceleași costuri a unei părți semnificative din energia electrică care se importă din exterior și care este produsă din combustibili fosili atât de dăunători	

			mediului.	
	Consiliul Concurenței		În acord cu art. 8 alin. (1) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, orice intenție de a acorda un ajutor de stat sau de a modifica un ajutor existent în baza unui proiect de act juridic trebuie să fie notificată Consiliului Concurenței de către furnizorul și/ sau inițiatorul ajutorului de stat, cu excepția ajutorului de minimis și a ajutoarelor de stat prevăzute la art. 4, care ulterior urmează a fi raportat. Astfel, în vederea respectării normelor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, la etapa de implementare a prevederilor legii sau de elaborare a proiectelor de acte juridice pentru acordarea și implementarea măsurilor de sprijin propuse prin proiect (art. 264, art. 268, art. 37, art. 392 și art. 394), furnizorul/ inițiatorul ajutorului de stat trebuie, să notifice Consiliului Concurenței intenția de acordare a ajutorului de stat/ schema de ajutor de stat și eventual, intenția de modificare a unui ajutor existent, pentru a evalua compatibilitatea ajutorului de stat cu mediul concurențial normal și să raporteze măsurile de sprijin acordate.	**Se acceptă.**
	MAIB (SA "Moldova Agroindbank")		La această etapă de inițiere a consultărilor publice asupra proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege, pentru îmbunătățirea mediului investițional național în domeniul energiei regenerabile, prin revizuirea cadrului juridic național cu incidență în domeniul energiei regenerabile, considerăm oportun să fie identificate și stabilite cu	

			precizie, reglementări ce ar soluționa următoarele aspecte: **I.** primul aspect este cel al tarifelor la energia electrică produsă din surse regenerabile, or în varianta actuală a reglementărilor conform cadrului juridic național existent, aceste tarife fixe aprobate se ajustează (indexează) anual pe durata perioadei de 15 ani, reieșind din evoluția ratei de schimb a monedei naționale față de dolarul SUA, conferindu-le în așa mod un statut de nesiguranță *(Metodologia de determinare a tarifelor fixe și a prețurilor la energia electrică produsă de producătorii eligibili din surse regenerabile de energie, aprobata prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 375 /2017 din 28.09.2017)*, iar în acest sens se propune: a) pentru producătorii de energie din surse regenerabile, care dețin statutul de producător eligibil, să fie prevăzută posibilitatea stabilirii unor tarife fixe la energia electrica produsă din surse regenerabile de către acești producătorii – în USD, cu achitarea în MDL la cursul oficial al BNM la data achitării (dat fiind faptul că circa 80% din portofoliul de credite investiționale, destinate pentru producătorii de energie din surse regenerabile, este în valută străină si plățile la credite sunt lunare), inclusiv a unui tarif minim garantat în MDL eventual corelat cu tariful pentru consumatorii finali; b) reieșind din solicitările clienților, "structura optimă a investițiilor efectuate utilizată în calculul ratei de rentabilitate va fi la nivel de 35% din surse proprii și	**Nu se acceptă.** Indexarea anuală a tarifului producătorilor eligibili la USD reduce considerabil eventualele riscuri financiare aferente investiției, având în vederea creditarea acestora pe pieţele străine și achiziționarea tehnologiilor utilizate pe aceleași piețe. Stabilirea nemijlocită a tarifelor și prețurilor fixe în valută străină – USD sau EUR – ar putea stabili o incertitudine totală și ar avea efecte nefaste asupra fluxurilor financiare aferente pieței naționale a energiei electrice, întrucât valoarea tarifelor energiei electrice verzi stau la baza determinării unor alte prețuri și tarife aplicat, precum ar fi i) prețul reglementat de procurare de către furnizorul central de energie electrică a energiei electrice din surse regenerabile de la toți producătorii și de la producătorii de energie electrică în regim de cogenerarae, ii) prețul la care FCEE comercializează energia electrică procurată către ceilalți furnizori de energie electrică, iii) componenta energiei regenerabile în prețurile și tarifele furnizorilor pentru consumatorii săi finali, etc. Prin urmare, trecerea la tarife stabilite în USD sau EUR/kWh cu conversie în MDL la ziua achitării, ar putea cauza devieri financiare majore între participanții la piața energiei electrice. Cât privește modificarea "formulei de finanțare din surse proprii și creditate" ale poiectelor în domeniu, informăn că acestea sunt stabilite de ANRE în Metodologia de determinare a tarifelor fixe și a prețurilor la

			65% din împrumuturi" să fie modificată în "20% din surse proprii şi 80% din împrumuturi". Considerăm că avantajele stabilirii unor asemenea tarife fixe, în sensul expus, ar fi excluderea necesitații ajustării anuale a tarifelor fixe, de asemenea ar fi diminuat riscul valutar pentru producătorii de energie din surse regenerabile care preferă credite în valută străină, deoarece rata dobânzii este de două ori mai joasa decât rata pentru credite în MDL.	energia electrică produsă de producătorii eligibili din surse regenerabile de energie, HANRE nr. 375 /2017. Astfel, orice modificare în formula de finanțare urmează să fie înaintată Agenției, cu prezentarea detaliilor de spre bunele practici.
	Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu, Consilier Înalt în domeniul energiei /avizare repetată/		5. Pe parcursul legii apare în mod repetat obligația furnizorului central de a achiziționa întreaga cantitate de energie electrică produsă de producătorii eligibili. Afirmația este corectă, energia se achiziționează integral, dar doar cantitatea notificată se achiziționează la prețul fix / tariful fix, restul la preț de dezechilibru. Ar fi util de adăugat "în conformitate cu regulile pieței de energie electrică" de fiecare dată când apare această afirmație, pentru a evita eventuale interpretări greșite. 6. Tot ca recomandare pentru creșterea clarității textului, unde sunt referiri la revânzarea energiei electrice de către furnizorul central către ceilalți furnizori "conform cotelor-părți ale acestora" de adăugat "pe piața cu amănuntul". Furnizorii pe piață au o activitate mult mai largă, inclusiv import – export, deci cota de piață este o noțiune cam vagă fără clarificare. Exemplu Art.29 alin(2), Art.30 Alin.(2) lit e),.	**Se acceptă.** Pe tot textul proiectului au fost operate modificările de rigoare. **Se acceptă.** În textul proiectului au fost operate modificările de rigoare.

	Institutul de Proiecte Publice **/avizare repetată/**		5. Integrarea obiectivelor de mediu în planificarea politicilor de energie regenerabilă a țării. Acest lucru ar putea fi realizat prin integrarea obiectivelor proiectului de Lege privind energia regenerabilă cu obiectivele legate de conservarea biodiversității, conservarea resurselor acvatice, păsărilor și habitatelor naturale. În acest fel, se va asigura că dezvoltarea țintelor de energie regenerabilă în Moldova se va face ținânduse cont de protecția resurselor acvatice, a biodiversității și ecosistemekor naturale, acolo unde Moldova este extrem de vulnerabilă. Aceste componente de mediu sunt cuprinse într-o serie de directive UE pe care Moldova s-a angajat deja să le transpună și să le implementeze în cadrul Acordului de asociere cu UE sau în calitate de parte contractantă la Tratatul de instituire a Comunității Energetice (de exemplu, Directiva UE privind apa, Directiva privind conservarea păsărilor sălbatice, Directiva privind conservarea biodiversității). În mod specific care ar fi tehnologiile de energie regenerabile care ar trebui să țină cont de obiectivele de mediu? □ Mini-hidrocentralele. Interesul pentru reabilitarea unor mini-hidrocentarle amplasate pe cursul rîului Răut (ex. Căzănești, Piatra, Brînzenii Noi) care a existat în anii precedenți și care ar putea fi reactivat și în viitor. Experiența regională (ex. Bulgaria, Romania si țările Balcanilor de Vest) arată că aceste instalații pun	**Se acceptă parțial.** Obiectivele și scopul Legii 10/2016 este unul bine-definit, inspirat din scopul urmărit de Directiva 2018/20014 și ajustat la condițiile locale. De precizat că scopul acestuia este promovarea utilizării energieie din surse regenerabile. Extinderea scopului Legii prin inroducerea referințelor la legislația din domeniului apei, conservării biodiversității, etc., fără prevederea unor norme specifice pe text, pare inoportună. În același timp menționăm că neincluderea în Legea 10/2016 a unor obligații ale dezvoltatorilor de proiecte, sau ale autoritățile publice centrale sau locale, aferente conservării biodiversității sau protejării resurselor acvative, nu îi scutește pe primii de obligația respectării acelor prevederi, atât timp cât Republica Moldova are instituite asemenea reguli. Prin urmare, orice dezvoltator de proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile, are obligația respectăriilegislației de pe segmentul mediului/ protejării mediului ambiant.

			presiune enormă pe ecosistemele acvatice; □ Infrastructura hidroenergetică de capacitate medie şi mare. In condiţiile în care există un punct clar de dispută între Guvernul Moldovei şi Ucrainei pe subiectul modului de operare Complexului Hidroenergetic Nistrean şi a impactului de mediu negativ dovedit ca urmare a operarii şi extinderii acestui nod hidroenergetic, este important ca orice planificare sau modelare a politicii energetice a Moldovei (care încorporează şi elemente de hidroenergie) să includă şi obiectivele de mediu. În aşa fel înît propriul model de alinier a politicilor energetice cu cele de mediu să devină un exemplu de guvernare integrată de energie regenerabilă şi mediu şi pentru alte state din regiune la planificarea sau extinderea infrastructurii hidroenergetice de mari capacităţi; □ Panourile fotovoltaice. Metale cum ar fi plumbul şi cadmiul care se regăsesc în construcţia panourilor solare sunt extrem de dăunătoare sănătăţii umane şi mediului la niveluri ridicate. În acest sens politica integrată de energie regenerabilă şi de mediu ar trebui să pună pe picioare un mecanism de reciclare a panourilor solare uscoase din uz sau abandonate. Pe fonul creşterii masive a instalaţiilor fotovoltaice la nivel casnic şi comercial în Moldova din ultimii doi, un astfel de mecanism ar preveni apariţia unei probleme adiţionale celor existente reciclării deşeurilor industriale în Moldova;	

			□ Turbinele eoliene. În mod similar, punctului precedent, fără o politică de reciclare a turbinelor scoase din uz, importul masiv de instalații eoliene la mina a doua în Moldova din ultimii ani, riscă să se transforme într-o problemă de mediu și sănătate publică necontrolată. Rezumînd, articolul 1 din proiectul de Lege privind energia regenerabilă, referitor la domeniul de aplicare și aria de aplicare, ar putea menționa că obiectivele legate de conservarea biodiversității, conservarea apei, păsărilor și habitatelor vor fi luate în considerare în mod corespunzător la dezvoltarea legislatiei secundare și planificarea proiectelor de energie regenerabile.	
			6. Extinderea listei de operatori ai bateriilor de stocare a electricității din surse regenerabile spre agregatorii independenți Proiectul propus de lege privind energia regenerabilă limitează dreptul de a stoca energie electrică la consumatorii casnici, la unitățile de cogenerare și la furnizorul central de energie. Considerăm că acest drept ar trebui extins și la agregatori. Există mai multe motive pentru extinderea grupului de operatori ai sistemelor de stocare a electricității spre agregatori: a. În primul rând, este puțin probabil ca la această etapă să existe motive pentru consumatorii casnici și IMM-urile din Moldova pentru a-și instala sisteme de stocare din cauza inexistenței pieților centralizate și a tarifării orare;	**Se acceptă parțial.** Legea 10/2016, în niciun fel nu îngrădește dreptul vreo unui participant la piața energiei electrică să instaleze și să utilizeze sisteme de stocare a energiei, fie că vorbim despre consumatori – casnici sau non-casnici, sau producători de energie. Mai mult ca atât, nici agregatorii nu sunt îngrădiți de acest drept. Cu toate acestea, precizăm că agregatorii, în calitate de furnizori de servicii de sistem, ar urma să fie introduși de Legea 107/2016 cu privire la energia electrică, urmând ca reglementări ANRE, Codul Rețelelor, etc.

			b. În al doilea rând, fără o schemă de sprijin, prețul sistemelor de stocare la scară mică va fi prohibitiv pentru prosumatori; c. În al treilea rând, pe lângă clienții de energie electrică care pot fi abordați de acest tip de participant la piață, un agregator independent are de fapt expertiza și cunoștințele necesare pentru a opera sistemele de stocare. Excesul de capacitate instalată în sistemul de contorizare netă (și, în viitor, în sistemul de facturare netă) poate fi stocat langă locul de generare și consum și, ulterior, gestionat de către un agregator independent și contra unei plăți către prosumator, iar ulterior preluat și tranzacționat pe diferite piețe; d. În al patrulea rînd, studii recente, cu analizarea seriilor de timp cu rezoluție la fiecare minut a cererii individuale a gospodăriilor casnice, au arătat că agregarea sistemelor de stocare a dus la o reducere cu 50% a necesarului de baterii pentru fiecare gospodărie pentru nevoile de atenuare a sarcinii și cu 90% pentru reducerea vârfurilorde consum13. Acest tip de utilizare a stocării este de obicei operat de un agregator independent. Extinderea grupului de participanți ai pieței care pot opera sisteme de stocare ar fi atractivă pentru Moldova, având în vedere explozia numărului de prosumatori casnici, în special pe segmentul de contorizare netă din ultimii doi ani, și creșterea lor accelerată prognozată pentru viitorul apropiat. Cel mai puternic impuls, însă, pentru modificarea Legii 10/2016 cu dispoziții	

			care să permităagregatorilor independenți să ofere servicii de stocare ar trebui să fie crearea unei piețe competitive pentru serviciile de echilibrare în Moldova, dat fiind faptul că această piață este inexistentă, dar crucială pentru un sistem electric decarbonizat și demetanizat. Un agregator independent ar putea agrega stocarea distribuită și tranzacționarea ei ulterioară pe piață pentru a servi acestui scop. 7. Stimulentele fiscale destinate anumitor tehnologii energetice Cu excepția "extinderii facilităților fiscale și scutirilor de taxe existente" către vehiculele electrice, proiectul de lege nu menționează niciun alt stimulent fiscal pentru alte tehnologii, în special în segmentul rezidențial. În acest sens ar fi cel puțin trei tehnologii care ar putea beneficia pentru început de credite fiscale: panourile solare destinate autoconsumului la nivel casnic, bateriile sau sistemele de stocare la scară mica (la fel pentru gospodăriile casnice) și pompele de căldură. O politică țintită de scutire de TVA sau anumite elemente de creditare fiscală care să vizeze pe o perioadă determinată în timp aceste tehnologii care sunt prea scumpe, se află la un stadiu incipient sau care pur și simplu nu sunt utilizate deocamdată în Moldova va aduce beneficii sociale, economice și de mediu, precum și beneficii pentru sistemul energetic. Un studiu detaliat ar trebui să afișeze mai clar costurile și beneficiile unei astfel de politici.	**Se acceptă parțial.** Proiectul de lege mandatează Guvernul cu responsabilitatea general de promovare a producerii și consumului de energie din surse regenerabile, punând la dispoziția acestuia, după caz, un anumit set de instrumente. Legea în niciun fel nu poate stabili o listă exhaustivă de instrumente de pus în aplicare, în acest sens. Mai mult decât, instrumentele de promovare puse pun în aplicare prin intermeidul legilor sectoriale. Executivul are la dispoziție, în aceste scopuri,instrumentul hotărârilor sale, pe care le elaborează în conformitate cu Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/ 2014.

			Adițional o componentă de grant pe lîngă facilitățile fiscale limitate în timp ar duce la: □ Scăderea costurilor și accelerarea internalizării acestor tehnologii în sistemul energetic al Moldovei în contextul apariției tarifării orare; □ Activarea pieței pentru serviciile de management al cererii odată cu creșterea surselor de energie regenerabilă distribuită și intermitentă, dar și a electrificarii consumului de energie la nivelul gospodăriilor casnice; □ Crearea premiselor pentru apariția capacităților locale de producție pentru astfel de tehnologii în Moldova (în special a pompelor de căldură și bateriilor); □ Creșterea gradului de acceptabilitate social a obiectivelor de decarbonizare trasate de Guvern.	
	Agenția pentru Guvernare Electronică /avizare repetată/		În principiu, salutăm toate inițiativele de dezvoltare a sistemelor și resurselor informaționale de stat în domeniile patronate de ANRE pentru înregistrarea, procesarea și stocarea datelor acumulate în activitatea Agenției, precum și furnizarea, în caz de necesitate, datelor respective autorităților și instituțiilor publice abilitate. În acest context, pornind de la competențele AGE și bazându-ne pe prevederile legislației naționale relevante, considerăm oportun să venim cu unele comentarii vizavi de dreptul ANRE de creare a resurselor și sistemelor informaționale în scopul realizării misiunii proprii, luând în considerare statutul acesteia de autoritate administrativă autonomă și independentă	**Se acceptă.**

			față de Guvern, precum și competențele Agenției. În primul rând, este necesar de menționat că Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, care reglementează, la nivelul normelor primare, raporturile juridice care apar în procesul de creare, formare și utilizare a resurselor informaționale automatizate de stat, a tehnologiilor, sistemelor și rețelelor informaționale, prin art.23 alin.(5), abilitează autoritățile publice, inclusiv și ANRE, cu competența de bază de formare și utilizare a resurselor informaționale departamentale în scopul exercitării atribuțiilor acestora. Cu referire la resursele informaționale departamentale, conform art.16 alin.(1) din aceiași lege, acestea se formează și se utilizează de către autoritățile în cauză, în calitate de posesori ai resurselor respective, și conțin informația necesară executării funcțiunilor lor, cu excepția datelor ce urmează a fi incluse în resursele informaționale de bază - Registrul de stat al populației și Registrul de stat al unităților de drept. Totodată, este important să se rețină că, potrivit art.76 alin.(1) din Legea nr.467/2003, „documentarea sistemelor și resurselor informaționale de stat este obligatorie", indiferent de categoria acestora de bază, departamentale sau teritoriale. De asemenea, este nu mai puțin important de ținut cont că, în conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.467/2003, „resursele informaționale departamentale trebuie să fie	

			interoperabile cu resursele informaționale de bază, departamentale și teritoriale respective". Cu referire la modul de instituire, înregistrare și ținere a registrelor din posesia autorităților publice care nu sunt subordonate Guvernului, menționăm că sunt aplicabile reglementările Legii nr.71/2007 cu privire la registre, care, prin art.5 alin.(2), prevede posibilitatea instituirii unor registre departamentale. În acest context, legea în cauză prevede competența autorităților publice abilitate prin lege: art.2 alin.(1) – de stabilire, conform Legii nr.71/2007, a regulilor de ținere a registrelor departamentale; art.6 alin.(1) – de stabilire a obiectelor conținute în registrele pe care le instituie, conform destinației acestora; art.7 alin.(1), coroborat cu pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.153/2021 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat" și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului resurselor și sistemelor informaționale de stat: 1) de înregistrare, prin intermediul Sistemului informațional „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat" (https://rsi.gov.md/), resursele și sistemele informaționale departamentale existente; 2) de asigurare a coordonării, prin intermediul Registrului respectiv, a intențiilor de creare a resurselor și sistemelor informaționale departamentale	

			și a conceptelor viitoarelor resurse și sisteme informaționale departamentale; 3) de înregistrare a viitoarelor resurse și sisteme informaționale departamentale până la începerea creării sau implementării acestora; 4) de actualizare a datelor aferente resurselor și sistemelor informaționale departamentale înregistrate; art.8 alin.(1) – de finanțare a creării și asigurării funcționării registrelor departamentale din contul și în limitele bugetului alocat, precum și din contul altor surse prevăzute de lege, inclusiv al mijloacelor obținute din prestarea serviciilor; art.11 – de exercitare a calității de posesor al registrelor departamentale și de respectare a obligațiilor ce-i revin în această calitate; art.16 alin.(1) – de instituire a registrelor departamentale, prin adoptarea deciziei respective; art.16 alin.(3) – de aprobare a regulamentului cu privire la modalitatea de ținere a unui registru departamental, înainte de punerea în exploatare a sistemului informațional destinat ținerii acestuia; art.17 alin.(1) și art.18 alin.(1) – de adoptare a hotărârii cu privire la reorganizarea sau lichidarea unui registru departamental.	
	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale /avizare		Ca urmare a examinării repetate a proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023), și în limita	**Se acceptă.**

	repetată/		competențelor legale, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor asupra proiectului definitivat.	
			Cu referire la proiectul definitivat al hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii *nr.10/2016 privind* promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023), evocăm următoarele. Reiterăm poziția prezentată prin demersul nr.14/1-1062 din 19.04.2023 în cea ce privește transpunerea Directivei (UE) 2018/2001. În temeiul articolului 79 din Acordul de Asociere RM-UE, este inevitabilă apropierea deplină a legislației Republicii Moldova cu principiile și practicile prevăzute în acquis-ul relevant al Uniunii Europene. Directiva (UE) 2018/2001 stabilește că, statele membre se asigură că orice norme naționale referitoare la procedurile de autorizare, de certificare și acordare de licențe aplicate instalațiilor de producere a energiei din surse regenerabile și altor produse energetice sunt proporționale și necesare și contribuie la punerea în aplicare a principiului „eficiența energetică înainte de toate". Astfel, Directiva nominalizată prevede certificate verzi, certificate de performanță energetică sau sisteme de certificare a instalatorilor, și nu menționează despre certificatele de conformitate pentru biocombustibili, biolichide și combustibilii din biomasă. De menționat, că procesul de certificare de către terțe parte – organisme de certificare, care atrage după sine	

			desfășurarea procesului de acreditare, de fapt este foarte costisitor și implică costuri suplimentare pentru agenții economici care urmează să solicită servicii de certificare a produselor. Din altă perspectivă, actualmente în Republica Moldova nu există organismele de certificare a biocombustibililor, biolichidelor sau combustibililor din biomasă. De asemenea, la art. 29 și 30 din Directiva (UE) 2018/2001 sunt cuprinse prevederi ce țin de criterii de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocombustibili, biolichide și combustibilii din biomasă și, respectiv, de verificarea acestora prin auditul independent în cadrul sistemelor voluntare de stabilire a standardelor de producție a biocombustibililor, a biolichidelor sau a combustibililor din biomasă sau a altor combustibili efectuat de către organismele de certificare. În contextul celor relatate, este impusă reexaminarea prevederilor atât din proiectul prezentat spre examinare, cât și din Legea nr.10/2016 în vigoare prin prisma excluderii normelor imperative ce țin de certificate de conformitate, emise de organismele de evaluare a conformității.	
	Agenția Națională pentru Sănătate Publică **/avizare repetată/**		De asemenea, având în vedere prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, ce prevede elaborarea doar a Strategiilor și Programelor Naționale, propunem de a revedea textul: „ Planul	**Nu se acceptă.** Conform deciziei Consiliului Ministerial, este de obligația Republicii Moldova să transpună în legislația națională Regulamentul 2018/1999 privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice, în conformitate cu care, Părțile Contractante trebuie să elaboreze Planuri

			național integrat privind energia și clima". Menționăm și necesitatea argumentării includerii cuvântului„ Clima", deoarece actualmente este în proces de avizare și aprobare Programul Național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030, care include și aspectele de eficiență energetică și dezvoltare a infrastructurii de producerea energiei regenerabile.	Naționale Integrate prividn Energia și Clima.
	Agenția Proprietăți i Publice **/avizare repetată/**		Urmare demersului nr. 07/3-989 din 28 iulie 2023, Agenția Proprietății Publice a examinat repetat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023), autor - Ministerul Energiei și, în limita competențelor funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor, reieșind din faptul revizuirii proiectului de act normativ și acceptarea poziției Agenției expediată prin avizul nr.05-03-2411 din 13.04.2023.	**Se acceptă.**
	Agenția Servicii Publice **/avizare repetată/**		Agenția Servicii Publice, a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023) și, în limita competențelor funcționale, vă comunică despre lipsa de obiecții și propuneri la proiectul sus-menționat.	**Se acceptă.**
	Comisia Națională a Pieței Financiare		Prin prezenta, Comisia Națională a Pieței Financiare, cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la	**Se acceptă.**

	/avizare repetată		modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, comunică lipsă de obiecții.	
	Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimanter și Protecția Consumatorilor /avizare repetată/		Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor (ISSPNPC) a analizat repetat proiectul Hotărârii cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. În acest sens, ISSPNPC vă comunică că aprobă modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile fără propuneri și recomandări.	**Se acceptă.**
	Serviciul Fiscal de Stat /avizare repetată/		Serviciul Fiscal de Stat, aferent proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023), remis prin scrisoarea Ministerului Energiei nr. 07/3-989 din 28 iulie 2023, comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.	**Se acceptă.**
	AO LEXECON		Situația și comentarii generale pe proiect Pe parcursul anului curent Ministerul energiei a organizat mai multe ședințe și discuții publice pe marginea inițiativei legislative de modificare și completare a Legii nr.10 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Astfel, sectorul privat și societatea civilă dar și antreprenori individuali și investitorii din țară au prezentat mai multe sugestii și propuneri pentru îmbunătățirea cadrului	

			legislativ și crearea unor premise de dezvoltare a acestui sector valorificînd la maximum potențialul economic din țară. Cu toate acestea se poate de constatat următoarele: - Poziția producătorilor de energie din surse regenerabile nu a fost auzită și propunerile acestora fiind ignorate. Mai mult ca atît, în materialele date publicității lipsește tabel de sinteză sau orice alt document în care s-ar regăsi argumentele și contrargumentele autorilor în privința propunerilor lansate de sectorul privat; - Lipsa unor soluții față de problemele din domeniu, în special cele generate de lipsa unui cadru normativ tranzitoriu de la legislația din domeniu aplicată pană în anul 2016 și în prezent; - Procesul de armonizare a legislației la normele UE se face selectiv, tendențios și unilateral pentru protejarea intereselor companiilor mari din domeniu și împiedicând dezvoltarea capacităților naționale și proprii (practica altor state care au armonizat legislația în domeniu resurselor regenerabile gradual, odată cu dezvoltarea capacităților proprii și reieșind din interesele businessului autohton). Lipsește și tabelul de convergență ale normelor UE cu cele propuse în legislația națională. Majoritatea prevederilor au un caracter de ordin național și nu țin contul de	**Nu se acceptă.** Neacceptarea unor anumnite propuneri ale mediului de afaceri nu sunt acceptate, de regulă, din următoarele motive: 1. acestea contravin prevederilor Directivei 2018/2001 sau a acquisului EU pe segmentul energieie electrice (Directiva 2019/944 și Regulamentul 2019/943). **Nu se acceptă.** Proiectul de lege oferă producătorilor de energie electrică din surse regenerabile posibilitatea beneficiarii de schema de suport stabilită de Legea 160/2007 pe durata garantată de 15 ani. Mai mult decât, proiectul actual introduce dreptul acestora de a beneficia de indexarea tarifului obținut la USD. **Nu se acceptă.** Proiectul transpune Directiva 2018/2001, care este obligatorie în transpunere conform deciziilor Consiliului Ministerial. Tot setul de documente stabilit de legislația în vigoare a fost elaborat și pus la dispoziția părților interesate. Cu privite la „armonizarea selectivă, tendențioasă și unilaterală și protejarea intereselor companiilor mari" a prevederilor cadrului UE, intuim că se face referire la promovarea competiției pe acest segment. În același timp, subliniem că prin HG 401/2021, jumătate din capacitățile alocate de Guvern sunt oferite în mare businessului

			angajamentele internaționale sau bunele practici din țările UE care încă din anii `90 promovează resursele regenerabile;	local, care nu este supus obligației participării în licitații inernaționale.
			- Interesele economice ale consumatorilor casnici care au investit masiv în centrale electrice individuale de generare a energiei electrice prin sistemul de contorizare netă sunt violate prin: (i) introducerea unei taxe de utilizare a rețelei de distribuție și (ii) anularea sistemului de contorizare netă la 31 decembrie 2027 și introducerea sistemului de facturare netă care reduce la maximum atractivitatea instalării acestor sisteme la nivelul consumatorilor casnici (majorarea esențială a timpului de recuperare a investiților de la 4 ani la 12 ani, lipsa unor programe de suport din partea statului, bariere și costuri suplimentare din partea operatorilor de distribuție a energiei electrice etc.).	**Nu se acceptă.** Mecanismul de contorizare netă a fost introdus de multe state UE, inclusiv Republica Moldova, în calitate de mecanism de promovare a producerii și autoconsumului de energie electrică în vederea creșterii interesului consumatorilor finali pentru implementarea respectivului concept și creșteres rolului acestora în promovarea dezvoltării durabile/ decarbobizării, etc. Prin urmare, la o anumită etapă, în condițiile în care se atestă atingerea unui grad de interes suficent de înalt, se impune, în conformitate cu directivele UE (obligatorii în transpunere), migrarea la un model mai matur, integrat în piața de energie electrică, mecanismul de "facturare netă". Precizăm că interesul major al cosumatorilor finali pentru mecanismele menționate, în toate statele UE, a fost cauzat de criza energetică de pe piața europeană, inclusiv sub aspectul tarifelor și prețurilor la resurselor energetice, care a impus majoritatea Guvernelor să intervină asupra acestora.
			- Aplicarea unui sistem excesiv de penalități și reglementări în domeniu nicidecum nu stimulează dezvoltarea acestui domeniu, ba din contra îngrijorează investitorii din țară și de peste hotare privind riscurile investiționale și lipsa de oportunitate în domeniu. Cu toate că până în prezent RM nu a reușit să-și consolideze securitatea sa energetică	**Se acceptă parțial.** Documentul care ar urma în scurt timp să prezintă planurile Guvernului pentru dezvoltarea de capacități de generare a energiei din surse regenerabile pentru orizontul de timp 2030 și chiar 2050, este Planul Național Integrat pentru Energie și Climă.

			și să valorifice potențialul oferit de sursele regenerabile, ponderea acestora nu depășește 6% în consumul total de energie. Cotele oferite de Guvern pentru ambele scheme de suport (cca 480 MW cumulativ) sunt extrem de mici și neadecvate comparativ cu obiectivele globale internaționale, precum și așteptările investitorilor locali și internaționali. Mai mult ca atât, cei câțiva mii de gospodării casnice care în baza contorizării nete și-au instalat centrale fotovoltaice individuale nu afectează fiabilitatea și sustenabilitatea sistemului de aprovizionare și distribuție a energiei electrice din țară. Acest fenomen a înregistrat o dezvoltare mai mare doar în anii 2022-2023, fiind explicat prin prețurile majorate la energia electrică și gazele naturale în acea perioadă.	
	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene		Se constată că în tabelul de sinteză nu sunt reflectate propunerile înaintate de către MAEIE prin avizul DI/3/041.1-4076 din 06 aprilie 2023. În acest context, reiterăm următoarele. Cu referire la Directiva (UE) 2018/2001, care face obiectul transpunerii parțiale în proiectul de lege, MAEIE atrage atenția asupra faptului că în dosarul de însoțire al proiectului (nota informativă și tabelul de concordanță), denumirea actului UE urmează a fi revăzută și expusă în conformitate cu versiunea autentică, și anume Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, publicată în Jurnalul Oficial	**Se acceptă.** **Au fost operate modificările de rigoare**

			al Uniunii Europene seria L nr. 328/210 din 21 decembrie 2018. De asemenea, sub aspect redacțional, compartimentele tabelului de concordanță se vor numerota în ordine cronologică.	
	SA Moldovagaz **/avizare repetată/**		SA „Moldovagaz" a examinat proiectul de hotărâre cu pril'ire la aprobarea proiectului de lege pentrn modificarea Legii nr. 10/2016 pri, ind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (numărul unic 238/MEn/2023) şi Vă comunică, că nu are careva obiecții sau propuneri asupra proiectului dat.	**Se acceptă.**
	Ministerul Culturii **/avizare repetată/**		Ministerul Culturii a reexaminat proiectul de hotărâre *privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile* **(număr unic 238/MEn/2023)** și, în limitele competențelor funcționale, comunică susținerea proiectului, fără obiecții și propuneri.	**Se acceptă.**
	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare **/avizare repetată/**		La proiectul de Lege: Cu titlul de obiecție generală, solicităm substituirea în textul proiectului a sintagmei „culturi alimentare", fie prin textul „culturi agricole", fie prin textul „culturi agricole, produse alimentare", întrucît din perspectiva legislației din domeniul alimentare se face distincție întru „culturi agricole", pe de o pare, și „produse alimentare", pe altă parte.	**Se acceptă parțial.** În vederea evitării echivocului de interprate, în proiect a fost inclusă noțiunea de „culturi alimentare sau furajere" , după este este redată în Directiva UE, și anume: *„culturi alimentare și furajere - culturi de plante bogate în amidon, de plante zaharoase sau de plante oleaginoase produse pe terenuri agricole drept cultură principală, cu excepția reziduurilor, a deșeurilor sau a materialelor lignocelulozice și a culturilor intermediare, precum culturile intercalate și culturile de protecție, cu condiția ca utilizarea unor astfel de culturi intermediare să nu genereze o creștere a cererii de terenuri suplimentare;*

	Ministerul Finanțelor **/avizare repetată/**		La Nota informativă: Obiecțiile Ministerului Finanțelor la Nota informativă nu se regăsesc în Sinteza obiecțiilor și propunerilor și, totodată, se constată lipsa ajustărilor la versiunea finală a acesteia, fără argumentarea și justificarea neacceptării. Prin urmare, reiterăm necesitatea racordării compartimentului „Fundamentarea economico-financiară" la prevederile Legii nr. 100/2017, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate de noile reglementări.	**Se acceptă.** Nota Informativă a fost completată cu estimările incluse în Analiza Impactului de Reglementare.
	Ministerul Sănătății **/avizare repetată/**		Ministerul Sănătății, în conformitate cu prevederile art.33 al Legii nr.100/2017, cu privire la actele normative, a examinat adresarea Ministerului Energiei nr. 07/3-989 din 28 iulie 2023, a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238 / MEn/2023) și în limita competențelor funcționale, Vă comunicăm lipsă de obiecții și propuneri.	**Se acceptă.**
	Agenția Relații Funciare și Cadastru **/avizare repetată/**		Agenția Relații Funciare și Cadastru a examinat proiectul de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, transmis spre avizare de către Secretariatul Consiliului Economic pe lîngă Primministrul Republicii Moldova și în limita competențelor	**Se acceptă.**

			funcționale atribuite comunicăm lipsa de obiecții pe marginea acestuia. Totodată, cu titlu de recomandare se propune completarea Art. II alin (1) din proiectul legii, în conformitate cu art. 70 alin (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, cu prevederi referitor la asigurarea republicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Legii privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile nr. 10/2016, cu modificările operate, dat fiind faptul că textul legii menționate se modifică substanțial.	**Nu se acceptă.** Proiectul de lege nu își propune modificarea concepției generale puse la bazele Legii nr. 10/2016, ci detalierea unor prevederi și a mecanismelor existente. Prin urmare, republicarea Legii în cauză, ca și procedeu juridic, nu este oportună. Mai mult decât atât, expertiza juridică a Ministerului Justiției nu a semnalat necesitatea republicării Legii nr. 10/2016.
	CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA **/avizare repetată/**		Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova, a examinat demersul prin care s-a solicitat avizarea repetată a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023) și, reieșind din competențele sale funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor. Totodată, din conținutul proiectului s-a reținut că vor avea loc prelucrări de date cu caracter personal în contextul normelor/regulilor ce se instituie. Astfel, la elaborarea actelor normative de implementare a Legii, recomandăm să fie luată în considerare necesitatea instituirii principiilor de protecție a datelor cu caracter personal, prin includerea normelor corespunzătoare, precum și trasmiterea acestora spre avizare	**Se acceptă.**

			Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.	
	Academia de Științe a Moldovei **/avizare repetată/**		În răspuns la scrisoarea cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023), Vă informăm că Academia de Științe a Moldovei nu are propuneri pentru acest proiect de lege.	**Se acceptă.**
	ASOCIAȚIA MOLDOVA FRUCT **/avizare repetată/**		Asociația Moldova Fruct apreciază scopul nobil al „Proiectului lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile" destinat securității energetice a țării și posibilitatea fiecărui cetățean de a deveni independent energetic, și de a produce energie din surse alternative cu reducerea emisiilor de CO2. Totodată ne îngrijorează faptul că unele propuneri înaintate de noi, nu au fost luate în calcul, în pofida faptului că aceste sunt legitime și obiective. Mai ales ținând cont de sarcinile puse de către Prim-ministrul, în cadrul unei ședințe cu mediul de afaceri, și îndrumându-ne să micșorăm prețul de cost al produselor moldovenești pentru a fi competitive pe piețele alternative. În acest context, și analizând problemele și propunerile parvenite de la membrii Asociației, producătorii autohtoni referitor la sistemele de energie regenerabilă, de precum și a riscurilor economice prognozate pentru următorii ani Asociația Moldova Fruct, ca reprezentant a sectorului horticol din	**Nu se acceptă.** Prevederile finale ale proiectului de modificare a Legii 10/2016 includ o soluție de compromis pentru toată multitudinea de subiecte puse în discuție și pe care le țintește proiectul. Compromisul vizează identificarea echilibrului între beneficiile oferite părților care au posibilitatea instalării unor centrale electrice în cadrul mecanismului contorizare netă (consumatori casnici sau non-casnici), precum și consumatorii finali care au această posibilitate, și care, în calitate de exemplu, nu trebuie să suporte cheltuieli suplimentare cu mentenanța rețelei electrice de sinestătător. Astfel, utilizatorii mecanismului contorizării nete, sau facturării nete, vor contribui la acoperirea respectivelor costuir prin achitarea unui tarif de rețea. Extinderea termenului pe durata căruia ar avea loc aplicarea contorizării nete, este selectată astfel încât cei care au investit în respectivul mecanism să-și poată rambursa parțial investiția, într-un regim mai accelerat, pe durata a 5 ani (pînț la finele anului 2027), și într-un regim mai "lent" pe durata de viața a centralei electrice, care

			Republica Moldova solicită introducerea unor modificări la „Proiectului lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile", şi anume: 1. Pentru producătorii de energie pentru consum propriu, majorarea capacității permise a centralei electrice să dispună de o putere instalată de până la 500 kW, dar nu mai mare decât puterea contractată pentru locul de consum respectiv, astfel încât puterea admisă să fie calculată în baza consumului mediu contractat pentru ultimii 3 ani de zile cu o marjă de deviere +/- 10%. 2. Mecanismul contorizării nete a energiei electrice, pentru producătorii de energie pentru consum propriu, să fie aplicat pe o perioadă de cel puțin 10 ani pentru agenții economici care au dat și vor da în exploatare centralele electrice până la momentul intrării în vigoare a modificărilor la Legea 10/2016. 3. Să fie elaborată o metodologie de calcul corectă şi obiectivă de stabilire a tarifelor la energia electrică pentru a nu admite introducerea în tarife a unor cheltuieli de transport sau de distribuție nejustificate, astfel încât diferența de tarife a energiei procurate și a energiei plasate în rețea să nu depășească 10-20%.	poate constitui 20-25 de ani. Cât privește majorarea plafonului stabilit pentur ambele mecanisme, de la 200 al 500 kW, în avizul anterior au fost listate argumente obiective şi fundamentate care explică inoportunitatea ridicării plafonului conform sugestiei. Acestea includ argumente de natură tehnică, economică-financiară (determinate de scutirea acestor utilizatori de costurile pentru dezechilibre), dar sociale – solidaritea față de ceilalți consumatori care ți-ar propune instalarea unei centrale electrice fotovoltaice, spre exemplu, în viitorul apropiat.
	Centrul Național Anticorupție		RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPŢIE Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu	**Se acceptă.**

			privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017. CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL REPUBLICII MOLDOVA Autor al proiectului de act normativ este Guvernul Republicii Moldova, iar autor nemijlocit este Ministerul Energiei, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt: a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei; b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;	

			c) consultarea cetăţenilor, asociaţiilor constituite în corespundere cu legea, altor părţi interesate; d) examinarea recomandărilor cetăţenilor, asociaţiilor constituite în corespundere cu legea, altor părţi interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii; e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate." Se constată că anunțul privind organizarea consultării publice, proiectul şi nota informativă la acesta au fost plasate pe pagina web a Ministerului Energiei www.energie.gov.md la compartimentul Transparenţă decizională/Consultări publice, precum şi pe portalul www.particip.gov.md I.2. Respectarea rigorilor de transparenţă în procesul decizional la promovarea proiectului În aceste condiții, se consideră că autorul a respectat prevederile legale privind transparența în procesul decizional. În nota informativă se menționează că „proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene (UE)". La fel, se menționează în notă că „intervenția propusă va avea un impact net pozitiv asupra bunăstării cetățenilor Republicii Moldova, care utilizează în gospodărie energia din surse regenerabile, condiția de bază fiind dezvoltarea, de către Guvern, a unor programe care ar facilita implementarea prevederilor legale în beneficiul consumatorilor final"i.	

			I.3. Scopul anunţat şi scopul real al proiectului I.4. Interesul public şi interesele private promovate prin proiect Proiectul promovează interesul public manifestat prin ajustarea cadrului legal naţional în domeniul promovării utilizării energiei din surse regenerabile la normele comunitare. I.5.1. Suficienţa argumentării din nota informativă. În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoţite de „nota informativă care cuprinde: a) denumirea sau numele autorului şi, după caz, a participanţilor la elaborarea proiectului actului normativ; b) condiţiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ şi finalităţile urmărite; c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislaţiei naţionale cu legislaţia Uniunii Europene; d) principalele prevederi ale proiectului şi evidenţierea elementelor noi; f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare". Nota informativă stabileşte condiţiile ce au impus elaborarea proiectului, evidenţiază elementele noi şi finalităţile urmărite prin promovarea proiectului. Examinând conţinutul notei informative a proiectului supus expertizei se constată că aceasta întruneşte condiţiile menţionate în art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.	

			I.5. Justificarea soluțiilor proiectului I.5.2. Argumentarea economică-financiară. Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară". În nota informativă autorul descrie informații detaliate în compartimentul „Fundamentarea economico-financiară a proiectului". I.5.3. Efectuarea analizei impactului de reglementare. Potrivit art.30, pct.2 din anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, „În cazul proiectelor actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător, suplimentar se descriu concluziile și propunerile înaintate în cadrul studiilor de cercetare, precum sau rezultatele analizei exante sau ale analizei impactului de reglementare. Se prezintă argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și, după caz, analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv prin prisma respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului". Conform art.13 al Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activităţii de întreprinzător, „(1)Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor şi beneficiilor, necesităţii adoptării actului normativ şi analiza de impact al acestuia asupra activităţii de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și	

			intereselor întreprinzătorilor şi ale statului, precum şi corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare şi principiilor prezentei legi. (2) Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ." Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23 din 18.01.2019. La proiectul legii pentru modificarea Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile a fost elaborată Analiza Impactului de Reglementare care defineşte problema, stabileşte obiectivele, identifică opţiunile şi analizează şi compară opţiunile. La fel, se menţionează despre aspectele privind implementarea şi monitorizarea. În nota informativă se menţionează că: „analiza impactului la proiectul de lege a fost examinată în cadrul şedinţei Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător din 7 februarie 2023. Ca urmare a examinării, analiza impactului la proiectul de lege a fost susţinută condiţionat". La fel, autorul menţionează în notă că: „proiectul va fi supus expertizei Secretariatului Comunităţii Energetice, în vederea asigurării transpunerii fidele a Directivei 2018/2001 şi implementării deciziei Consiliului Ministerial D/2021/14/MC-EnC". II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului II.1. Limbajul proiectului	

			Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...] a) se expune într-un limbaj simplu, clar şi concis [...] c) terminologia utilizată este constantă, uniformă şi corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislaţia Uniunii Europene şi în alte instrumente internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...] e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...] f) se evită folosirea [...] a cuvintelor şi expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu; g) se evită tautologiile juridice; h) se utilizează, pe cât este posibil, noţiuni monosemantice, [...]". Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar şi concis, cu respectarea regulilor gramaticale şi de ortografie, întrunind cerinţele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017. II.2. Coerenţa legislativă a proiectului În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare. I.3. Activitatea agenţilor publici şi a entităţilor publice reglementată în proiect Proiectul reglementează activitatea entităţilor publice responsabile de implementarea prevederilor conţinute în acesta.	

			În proiect nu au fost atestate norme care induc confuzie în stabilirea procedurii de exercitare a atribuțiilor acestor entități. II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În nota informativă se menționează că „proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene (UE)". La fel, se menționează în notă că „intervenția propusă va avea un impact net pozitiv asupra bunăstării cetățenilor Republicii Moldova, care utilizează în gospodărie energia din surse regenerabile, condiția de bază fiind dezvoltarea, de către Guvern, a unor programe care ar facilita implementarea prevederilor legale în beneficiul consumatorilor final"i. Proiectul promovează interesul public manifestat prin ajustarea cadrului legal național în domeniul promovării utilizării energiei din surse regenerabile la normele comunitare. În final, menționăm că, în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.	
II. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
Proiectul hotărârii Guvernului.	**Ministerul Justiției**		În proiectul hotarîrii Guvernului se va revedea partea dispozitiva, deoarece este expusa eronat și nu corespunde cu denumirea proiectului legii.	**Se acceptă.**

La proiectul legii.	**Ministerul Justiției**		În denumire, referința la actul normativ se va menționa în conformitate cu prevederile art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/". Astfel, textul „Nr. 10 din 26.02.2016" se va substitui cu textul „nr. 10/2016" (observație valabilă și pentru Art. I).	**Se acceptă.**
	Ministerul Justiției /avizare repetată/		La proiectul legii: La Art. I: Textul „Articol I." se va substitui cu textul „Art. I –", conform uzanțelor. La pct. 2, după cuvintele „planul național de acțiuni în domeniul energiei din surse regenerabile" se va completa cu cuvintele „la orice formă gramaticală". La pct. 4: În partea dispozitivă, după cuvîntul „noțiunea", se va exclude prepoziția „de" ca excedentă, în toate cazurile. În dispoziție, textul „după noțiunea „producător eligibil", se completează cu două noțiuni cu următorul cuprins:" se va substitui cu textul „după noțiunea „producător eligibil", se completează cu următoarele noțiuni:", urmate de redarea acestora. La noțiunea „comunitate de energie din surse regenerabile" lit. a), în virtutea caracterului obligatoriu al actelor normative, cuvintele „în vigoare" sunt inutile și urmează a fi excluse. La pct. 5, în dispoziție, textul „este completat cu alin. 3" se va substitui cu	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare. Totodată, la articolul

			textul „se completează cu alin. (3)". La pct. 7, alin. (8) şi (9) din art. 7, urmează a fi expuse succesiv, iar în partea dispozitivă se va menţiona: „alineatele (8) şi (9) vor avea următorul cuprins:". La pct. 11, referinţele la alin. (1) din art. 11, se vor formula într-o singură dispoziţie, urmată de redarea conţinutului elementelor structurale, fără a se indica repetat alin. (1) (observaţie valabilă şi pentru pct. 13, 14, 27, 33). La pct. 14, în dispoziţiile privind completarea alin. (1) cu lit. b^3), b^4), c^1), c^2), atragem atenţia că textele „lit. b^3) - b^4)" şi „lit. c^1) - c^2)" se vor substitui cu textele „literele b^3) şi b^4)", respectiv „literele c^1) şi c^2)". La pct. 21, în redacţia propusă a art. 26 alin. (3), se va revedea expresia „şi o iau în considerare", întrucât nu corespunde celor trei criterii de calitate ale normei juridice - accesibilitate, previzibilitate şi claritate. Norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale şi să prevadă, în mod rezonabil, în funcţie de circumstanţele cauzei, consecinţele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conţine o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situaţia dată, persoana poate pretinde că nu-şi cunoaşte drepturile şi obligaţiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarităţii este contrară art. 23 din Constituţie (a se vedea Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 26/2010 (încetarea	

			calității de bănuit), §10). La pct. 22, în redacția propusă a art. 26^2, atragem atenția că, conținutul alin. (6) este inutil, în condițiile în care, potrivit art. 2 din Legea nr. 100/2017, actul normativ are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și stabilește norme juridice care sunt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice. Astfel, obligațiile stabilite sunt executorii indiferent de originea geografică a biomasei. La pct. 23, în cuprinsul alin. (5) din art. 26^5 sintagma „pagina sa web oficială" se va substitui cu sintagma „pagina web oficială" (observație valabilă pentru toate cazurile din textul proiectului). La pct. 29: la alin. (1) din art. 31, se va reține că, inițial urmează a fi expusă modificarea ce vizează excluderea cuvîntului „electrice", iar ulterior, modificarea referitor la substituirea sintagmei „furnizorul central de energie electrică" cu sintagma „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică"; cu privire la modificările alin. (5), semnalăm că, acestea vor fi expuse în următoarea ordine: modificarea lit. a), completarea cu lit. a^1), modificarea lit. b) și lit. d) (observația este valabilă și pentru pct. 40). La pct. 30, în redacția alin. (7) din art. 32, cuvintele „poate refuza", „poate constitui" atribuie un caracter ambiguu normei, motiv pentru care nu îndeplinesc condiția previzibilității normei juridice. Legea trebuie să	

			precizeze cu suficientă claritate întinderea şi modurile de exercitare a puterii de apreciere a autorităţilor în domeniul respectiv, ţinînd cont de scopul legitim urmărit (Sissanis c. României, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreţionară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilităţii (Htărîrea Curţii Constituţionale nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61). La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigenţelor calităţii, i.e. accesibilitatea şi previzibilitatea (Hotărîrea Curţii Constituţionale nr. 6 din 19 martie 2019, § 39). Totodată, sintagma „pot fi obligaţi" nu corelează cu propoziţia a doua, potrivit căreia, o astfel de obligaţie va fi impusă în mod transparent şi egal între toţii furnizorii de energie electrică. La pct. 33, în redacţia propusă a alin. (1²) din art. 34 textul „faţă de USD" se va substitui cu cuvintele „faţă de dolarul american". La pct. 40: în dispoziţia alin. (3) şi alin. (4) lit. a) din art. 39, textul „se completează cu o propoziţie nouă cu următorul cuprins:" se va substitui cu textul „se completează cu următoarea propoziţie:", urmată de redarea acesteia. cu privire la modificările alin. (8), semnalăm că, acestea vor fi expuse în următoarea ordine: completarea cu lit. b¹),	

			modificarea lit. c), completarea cu lit. c[1]), completarea cu lit. d). La Art. II: La alin. (1), dispozițiile stabilite pentru Guvern urmează a fi revizuite, întru expunerea clară a acestora, evitîndu-se utilizarea sintagmelor precum: „va actualiza", „va asigura aprobarea", „va elabora și consulta documentația de licitație". Totodată, este confuz termenul de „calendar orientativ privind organizarea procedurilor de licitații". La alin. (2) lit. b) cuvîntul „aferente" este utilizat nereușit în contextul dat, iar la lit. d) expresia „conform termenilor aprobați" se va susbstitui cu cuvintele „conform termenelor aprobate". La alin. (4) lit. b), pentru precizia normei, cuvintele „existența unor bariere" se vor substitui cu cuvintele „eliminarea existenței unor bariere". La alin. (6) cuvintele „În termeni" se va substitui cu cuvintele „În termen".La alin. (10) în ceea ce privește referința la Agenția pentru Supraveghere Tehnică, semnalăm că prin Hotărîrea Guvernului nr. 391/2023, Agenția pentru Supraveghere Tehnică a fost reorganizată prin transformare, în Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, autoritate administrativă în subordinea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. La alin. (11) lit. a) după cuvintele „gestionate astfel ca" se va exclude prepoziția „la". La alin. (13) atenționăm că noțiunile „eficiență" și „eficacitate", potrivit DEX-	

			ului, reprezintă sinonime, prin urmare se va opta pentru utilizarea doar a unei noțiuni în acest sens. La alin. (14): lit. a), b), c) expresia „la intrarea în vigoare" se va substitui cu expresia „la data intrării în vigoare". Totodată, la lit. a) se vor revedea cuvintele „per operator", deoarece sînt utilizate eronat și nu corespund limbajului normativ; la lit. e), în propoziția a treia, cuvintele „în care este nevoie de" se vor substitui cu cuvintele „în care este necesar"; la lit. f) noțiunea „organizațiile non-guvernamentale" se va substitui cu noțiunea de „organizații necomerciale", în conformitate cu Legea nr. 86/2020 cu privire la organizaţiile necomerciale. Numerotarea elementelor structurale se va efectua conform art. 51 din Legea nr. 100/2017. Astfel, articolele pot fi divizate în alineate însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză, fără utilizarea diverselor semne grafice (a se vedea: art. 39^5 alin. (1) sbp. 3) lit. a)). Subsidiar, cuprinsul proiectului se va definitiva întru excluderea greșelilor gramaticale și de stil. Adițional, se vor uniformiza trimiterile la elementele structurale articol, alineat, literă, în sensul în care fie respectivele să fie indicate desfășurat, fie să se utilizeze abrevierile.	
	Ministerul Finanțelor		1. În tot conținutul proiectului, se vor revizui sintagmele „Instituție publică care asigură suportul în implementarea	**Nu se acceptă.** Proiectul respectiv de lege este aliniat la recenta decizie a Parlamentului în raport cu

			politicii statului în domeniul eficienței energetice și promovării utilizării energiei din surse regenerabile" sau „instituție publică de suport", întrucât prin acestea se deresponsabilizează autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Energiei - Agenția pentru Eficiență Energetică de implementarea politicii statului în domeniul vizat, or dacă aceasta **va acorda doar suport** în procesul de implementare, nu este clar **cine nemijlocit va fi implementatorul**. Conform pct.5 din *Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Eficiență Energetică,* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 45/2019*, **Agenția are misiunea de a implementa politica de stat în domeniul eficienței energetice, performanței energetice a clădirilor, precum și al valorificării surselor de energie regenerabilă**, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare în vederea finanțării proiectelor în domeniile respective într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului înconjurător și al schimbărilor climatice.	Agenția pentru Eficiență Energetică, și anume la Legea Nr. 113 din 12.05.2023 pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.
Clauza de adoptare	**Ministerul Justiției**		După clauza de adoptare a legii se va exclude referința la clauza de armonizare, în măsura în care la pct. 1 este expus cuprinsul acesteia.	**Se acceptă.**
Izvorul publicării	**Ministerul Justiției**		La Art. I: Izvorul publicării Legii va fi expus după cum urmează: „(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69-77, art. 117)".	**Se acceptă.**
	Agenția pentru Eficiență		În tot textul legii: Propunem substituirea termenului „autoconsumator de energie din surse	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările de rigoare.

	Energetică		regenerabile", la orice formă gramaticală, cu termenul „prosumator de energie din surse regenerabile" la forma gramaticală corespunzătoare. Modificare ar fi necesară în condițiile în care termenul de autoconsumator este greu de interpretat din punct de vedere ingineresc. Cu atât mai multa că termenul de prosumator este pe deplin utilizat de către vecinii din România și o buna parte din consumatori sunt familiarizați cu un asemenea termen. La fel, este necesar de menționat ca termenul de Prosumator a fost utilizat de către AEE în cadrul materialelor informative în domeniul, precum și este des utilizat deja in cadrul prezentărilor efectuate de către experții in domeniul EE și SER.	De precizat că la sugestia ANRE, noțiunea finală a fost ușor revizuită/ îmbunătățită.
Clauza de armonizare ca avea următorul cuprins „Prezenta lege transpune parțial Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și al Consiliului din 11 Decembrie 2018 privind promovarea utilizării și consumul surselor de energie regenerabilă, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 328/210 din 21 decembrie 2018, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC."	**AO "AMPER GREEN"**	1	La punctul 1 – transpunerea parțială a Directivei UE 2018/2001. Republica Moldova nu are obligativitatea transpunerii prezentei Directive UE. De regulă procedura de transpunere și aplicare a noului cadru normativ trebuie să fie mult mai îndelungată pentru a permite agenților economici să să conformeze. Modificările cele mai sensibile propuse in proiectul Legii nu sunt acoperite și nici reglementate de directiva UE menționată. Practica transpunerii acestei directive, inclusiv de țările membre UE și Romania, este total diferită de ceea ce se propune a fi implementat in RM. Astfel, trebuie asigurat echilibrul intereselor părților	**Nu se acceptă.** La prima parte a comentariului ținem să informăm că prin decizia Consiliului Ministerial 2021/14/MC-EnC[1], transpunerea *Directivei 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*, în versiunea adaptată[2], este obligatorie către 31 decembrie 2022 (a se vedea Art. 2, alin. (1) al Deciziei menționate supra). Amintim că, Republica Moldova are statutul de Parte Contractantă în cadrul Comunității Energetice prin efectul *Legii nr. 117/2009 pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul de constituire a Comunității Energetice*. Prevederile proiectului de lege nu pot devia de la cadrul stabilit în directiva europeană.

[1] Decision 2021/14/MC-EnC: amending Article 20 and Annex I to the Treaty establishing the Energy Community and incorporating Directive (EU) 2018/2001, Directive (EU) 2018/2002, Regulation (EU) 2018/1999, Delegated Regulation (EU) 2020/1044, and Implementing Regulation (EU) 2020/1208 in the Energy Community acquis communautaire

[2] Directiva 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în versiunea adaptată (este disponibilî în EN aici)

			interesate: producători autohtoni, investitori, consumatori, etc.	Orice deviere admisă, însă, va fi semnalată de Secretariatul Comunității Energetice, în opinia organizației.
2. În tot textul Legii: cuvintele „Planul național de acțiuni în domeniul energiei din surse regenerabile" se substituie cu cuvintele „Planul național integrat privind energia și clima", la forma gramaticală corespunzătoare. cuvintele „autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice", la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „instituția publică de suport" la forma gramaticală corespunzătoare;	**Mininsterul Justiției**	2	La pct. 2, în partea dispozitivă, cuvântul „Legii" se va exclude ca excedent.	**Se acceptă.**
3. **Articolul 1** va avea următorul cuprins: „**Articolul 1**. Scopul și obiectivele legii Prezenta lege are drept scop instituirea cadrului juridic pentru promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și pentru stabilirea obiectivelor naționale privind ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie, în consumul final brut de energie pentru încălzire și răcire, precum și ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final de energie în transporturi. Legea definește normele referitoare la schemele de sprijin, garanțiile de origine, procedurile administrative aplicabile, autoconsumul de energie electrică din surse regenerabile, cooperare regională, accesul producătorilor de energie din surse regenerabile la rețele, precum și alte prevederi necesare întru promovarea unui consum mai mare al energiei din surse regenerabile de economia națională."	**Agenția pentru Eficiență energetică**	2	Articolul 1. Propunem substituirea cuvântului „autoconsumul" cu cuvintele „consum propriu".	**Se acceptă parțial.** Sintagma „autoconsumul de energie electrică din surse regenerabile" cu sintagma „acoperirea consumului propriu de energie electrică cu energie din surse regenerabile".
	AO "AMPER GREEN"		Punctul 3: Pentru respectarea spiritului Directivei UE menționate și practica celorlalte țări europene se impune stabilirea obiectivelor naționale țintă în domeniul utilizării surselor regenerabile până în anul 2030 de către Parlament. Se recomandă fixarea obiectivului țintă de 32% cu un orizont de timp realist. Planul de acțiuni si actele normative secundare trebuie să fie elaborate de Guvern conform liniilor directorii ale Parlamentului și tendințelor internaționale.	**Nu se acceptă.** Decizia luată de Minister este ca legislația primară/ cadrul primar să creeze premizele necesare pentru adoptarea unor ținte sectoriale în domeniul eficienței energetice și energiei din surse regenerabile, iar stabilirea nemijlocită a acestora să aibă loc la nivel secundar, și anume în Planul Național Integrat privind Energia și Clima. Orizontul de timp considerat la zi pentru stabilirea unor ținte, este anul 2030 – acesta fiind în linie cu obligațiile și angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova. Stabilirea unor ținte pentru ozironturi mai îndepărtate, este posibilă, urmând ca Guvernul să decidă în care documente de politici acestea vor fi reflecate. Cât privește valoarea nemijlocită a țintei pentru segmentul SER, conform Decizie

				Consiliului Ministeril 2022/02/MC – EnC, precedată de modelări externe și interne complexe, aceasta ar urma să nu fie mai mică de 27% pentru anul 2030. Modul în care ținta în cauză este „distribuită" între cele 3 sectoare, urmează să fie deciz de Guvern prin intermediul PNIEC (în cadrul unui proces care va include o procedură complexă și largă de consultări publice).
	A.O. "Asociațua Producătorilor de Energie Electrică Eoliană și Fotovoltaică din Republica Moldova"		3. Proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, la pct.3 cu referire la completarea art.3 din Lege, conține noțiunea ce ar defini alți producători de energie electrică din surse regenerabile pentru care au fost aprobate tarife pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, precum și producători de energie electrică din surse regenerabile pentru care nu au fost aprobate tarife sau oferite scheme de sprijin. Astfel, menționăm că în realitate vor exista următoarele categorii: 1. producători de energie electrică din surse regenerabile pentru care nu au fost aprobate tarife sau oferite scheme de sprijin. 2. producători de energie electrică din surse regenerabile pentru care au fost aprobate tarife pînă la intrarea în vigoare a legii nr.10/2016 (art.45 alin.(2) din Lege). 3. producători eligibili mici. 4. producători eligibili mari. În această ordine de idei considerăm lipsa descrierii acestor noțiuni va genera dificultăți la implimentarea Legii nr.10/2016 și va descrimina primele două	**Se acceptă parțial.** Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, conform titlului acesteia, care se explică de la sine, urmărește promovarea utilizării energiei SER. În special pe segmentul energiei electrice, respectiva promovare are loc prin intermediul așa-numitelor „scheme de sprijin". Producerea energiei electrice din surse regenerabile fără suportul statului, este subiectul regelementărilor stabilite în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, atât timp cât Legea 10/2016 nu stabilește altfel. De precizat că, având în vedere existența unui cadru primar de promovare a energiei regenerabile anterior intrării în vigoare a Legii 10/2016 – i.e. reprezentat de Legea 160/2007, cu un mecanism de promovare diferit de cel actual, Legea 10/2016 urmărește asigurarea premizelor necesare pentur ca investitorii ce și-au obținut statutul de "producători" în perioada 2007-2016, să poată beneficia de garanțiile oferite prin efectul Legii 160/2007. Totodată, din proiectul consultat cu publicul, este observat faptul că acesta își propune reglementarea "parțială" a segmentul proiectelor implementate în afara schemelor de sprijin, în art. 38^2, astfel fiind introduse

			categorii de producători. 4. Proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile nu se expune la producătorii de energie regenerabilă, care deţin centrale electrice instalate până în prezent şi nu au beneficat de scheme de sprijin din partea Statului. Acest aspect va genera discriminarea producătorilor menţionaţi supra şi încălcarea dreptului la proprietatea privată garantat de art.1 al protocolului 1 la Convenţia Europeană pentru Drepturile Omului.	unele referinţe la producătorii de energie electrică din surse regenerabile în afara schemelor de sprijin (i.e. din piaţă). Precizăm că proiectul de lege, în forma în vigoare, şi nici prevederile cu statutul de proiect, nu descrimineaza în niciun fel participanţii la piaţa de energie electrică.
	ANRE		1. La pct. 3, art. 1, se propune de expus fraza a 2-a în următoarea redacţie, după cum urmează: „Legea defineşte normele referitoare la schemele de sprijin, garanţiile de origine, procedurile administrative aplicabile, autoconsumul de energie electrică produsă din surse regenerabile, cooperare regională, accesul producătorilor de energie din surse regenerabile la reţele, precum şi alte prevederi necesare întru atingerea unui consum mai mare al energiei din surse regenerabile de economia naţională." Expunerea propoziţiei în redacţia propusă o considerăm necesară şi oportună, deoarece redă mai explicit scopul şi obiectivele urmărite la elaborarea şi aprobarea legii enunţate.	**Se acceptă parţial.** Termenul de „*autoconsum*" fost substituită cu "*acoperirea consumului propriu cu*"
4. Articolul 3: noţiunea de „biocarburant" va avea următorul cuprins: „biocarburant - combustibil lichid pentru transporturi, produs din biomasă"	**Agenţia pentru Eficienţă energetică**	3	Articolul 3. Propunem includerea unei noţiuni noi care va defini termenul „comunităţi de energie din surse regenerabile" întâlnit la	**Se acceptă.**

noțiunea de „biomasă" va avea următorul cuprins: „biomasă - fracțiunea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor de origine biologică din agricultură, inclusiv substanțe vegetale și animale, din silvicultură și din industriile conexe, inclusiv pescuitul și acvacultura, precum și fracțiunea biodegradabilă a deșeurilor, inclusiv deșeuri industriale și municipale de origine biologică." noțiunea „contract pentru diferențe" va avea următorul cuprins: „contract pentru diferențe - contract semnat între producătorul eligibil și furnizorul central de energie electrică, prin care producătorului eligibil care comercializează pe piața concurențială energia electrică produsă i se asigură diferențele pozitive sau negative, printr-o primă variabilă, dintre prețul de piață și prețul fix (preț de exercitare) stabilit în cadrul procedurilor de licitații, în conformitate cu prezenta lege. În condițiile în care prețul fix/de exercitare este mai mare decât prețul pe piață, producătorul va primi diferența de venit de la Furnizorul central de energie electrică, iar dacă prețul fix/ de exercitare este mai mic decât prețul de piață, producătorul va plăti diferența de venit Furnizorului central;" „contract reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile -contract reglementat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prin care Furnizorul Central de Energie Electrică achiziționează energia electrică produsă de producătorii eligibili. Contractele reglementate pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile sunt diferite pentru producătorii eligibili mici și pentru producătorii eligibili mari." la noțiunea de „cotă maximă de capacitate" după textul			Articolul 7, alin. (4), lit. a).	
	Institutul de Energetica		Punctul 4, art.3 la def „autoconsumator de energie din surse regenerabile" – un consumator final care produce energie electrică din surse regenerabile pentru propriul consum și care poate stoca sau comercializa surplusul de energie electrică produsă , cu condiția ca, în cazul unui autoconsumator non-casnic de energie electrică din surse regenerabile, aceste activități să nu constituie activitatea sa comercială sau profesională primară; Punctul 4, art.3 la def. „autoconsumatori de energie din surse regenerabile care acționează în mod colectiv" – un grup de cel puțin doi autoconsumatori de energie din surse regenerabile, care se află în aceeași clădire, sau clădire cu mai multe apartamente sau într-un sistem de distribuție închis.	**Nu se acceptă.** Noțiunile din proiectul de lege sunt preluate fără ajustări conceptuale din Directiva UE.
	AO "AMPER GREEN"		a) De a completa art. 3 al Legii 10/2016 cu următoarele noțiuni noi și anume: „producător cu tarif individual – producător de energie electrică regenerabilă pentru care au fost aprobate tarife, ANRE până la intrarea în vigoare a Legii nr.10/2016."	**Nu se acceptă.** Noțiunea consacrată de întreaga legislațir sectorială, inclusiv actele de reglementare ale ANRE, este "*producători de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi*", adaptată la contextul în care aceasta apare.
	Ministerul Justiției		La pct. 4: Semnalăm că, în actul normativ noțiunile nu trebuie să fie definite doar pentru a explica care este sensul acestora. Astfel, considerăm nejustificată includerea în actul normativ a noțiunilor care sunt deja definite în alte acte normative (de exemplu: noțiunea „deșeuri" se regăsește în Legea nr. 209/2016 privind deșeurile; noțiunea „furnizor central de energie electrică" - în	**Se acceptă parțial.** În cazul noțiunilor "*deșeu*", a fost introdusă referința la legea-cadru. În cazul noțiunii "*furnizor central de energie electrică*" – noțiunea redată în proiectul de lege are un alt conținut decât în Legea 107/2016, urmând a fi ajustată și în actul normativ respectiv. Noțiunea de „*produse petroliere*" din proiect este diferită de cea utilizată în Legea

„respective, stabilită" se vor introduce cuvintele „în [MW] pe o perioadă îndelungată de timp"/La noțiunea „energie din surse regenerabile", după cuvintele "energie din surse regenerabile" se completează cu cuvintele „sau energie regenerabilă" la noțiunea „garanție de bună execuție a contractului" cuvintele „puse de către producătorul" se substituie cu cuvintele „puse de către un potențial producător", cuvintele " ce-i revin" se substituie cu cuvintele „ce i-ar reveni", iar cuvintele „sub controlul" se substituie cu cuvintele „în beneficiul". la noțiunea „garanție pentru ofertă", cuvintele „sub controlul" se substituie cu cuvintele „în beneficiul" la noțiunea „garanție pentru participare", cuvintele „sub controlul" se substituie cu cuvintele „în beneficiul" noțiunea de „producător eligibil" va avea următorul cuprins: „producător eligibil – producător de energie electrică din surse regenerabile cu dreptul de a beneficia de o schemă de sprijin, în conformitate cu prezenta lege" „producător eligibil mic – producător eligibil care operează o centrală/ mai multe centrale electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile, cu o capacitate cumulativă mai mică decât limita de capacitate stabilită de Guvern în conformitate cu art. 10, lit. e), inclusiv unitățile de producere a energiei electrice în regim de cogenerare pe bază de biomasă, singaz sau biogaz, indiferent de capacitate, dacă astfel este stabilit de Guvern;" "producător eligibil mare – producător eligibil care operează o centrală/ mai multe centrale electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile, cu o capacitate cumulativă mai mare decât limita de capacitate stabilită de Guvern în conformitate cu art. 10, lit. e);" la noțiunea „valoare efectivă", după cuvintele „de producție a biocarburanților" se adaugă cuvintele „biolichidelor sau combustibililor din biomasă"			art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică; noțiunea „produse petroliere" – art. 2 din Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere). În privința noțiunii „contract reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile", remarcăm că în proiect s-a omis dispoziția de completare a legii cu această noțiune. La noțiunea „cotă maximă de capacitate" termenul „cuvintele" se va substitui cu termenul „textul". Se va reține că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă, cuvîntul „sintagma" se utilizează cu referire la un grup de două sau mai multe cuvinte între care există raporturi de subordonare; cuvîntul „textul" se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare și completare, se utilizează termenii „cuvîntul"/„cuvintele", după caz, termenii „cifra"/„cifrele" (în acest sens se vor revedea toate cazurile respective din proiect). Totodată, relevăm că, cuvintele „se vor introduce", „se adaugă" nu sunt caracteristice limbajului normativ, prin urmare, acestea se vor substitui cu cuvintele „se completează cu". În cazul operațiunii de completare cu un element structural nou se va utiliza sintagma „... se completează cu ... cu următorul cuprins:", iar în cazul expunerii în redacție nouă a	461/2001, astfel nefiind oportună utilizarea unei timiteri la prevederile legii menționate *supra*. Au fost operate modificările sugerate în raport cu noțiunea "*contract reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile*", "*cotă maximă de capacitate*". Au fost operate modificările de tehnică legislativă recomandate. Totodată, noțiunea de "primă fixă" nu mai este introdusă de proiect. A fost ajustat proiectul la noțiunile utilizate în Legea 75/2015 cu privire la locuințe, în special substituirea sintagmei "clădire de locuit cu mai multe apartamente" cu "blocuri locative". Proiectul a fost aliniat la regulile de tehnică legislativă, în special cele stabilite la art. 51, alin. (6) și (7) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

la noțiunea „valoare tipică”, după cuvintele „de producție a biocarburanților” se adaugă cuvintele „biolichidelor sau combustibililor din biomasă” se completează cu următoarele noțiuni: „combustibil din biomasă - combustibili gazoși și solizi (în continuare - biocombustibili solizi) produși din biomasă; „biocarburant avansat” - biocarburant produs din materiile prime enumerate în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile; „deșeuri - orice substanță sau obiect pe care deținătorul le aruncă sau are intenția sau obligația să le arunce, după cum este definit de Legea nr. 209/2016 privind deșeurile” prime variabile sau fixe „primă variabilă - sprijin financiar acordat sub forma unei compensații pozitive sau negative, per kWh, calculate ca diferența dintre prețul fix/ de exercitare, stabilit în cadrul licitației, și prețul pieței angro de energie electrică, stabilit în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice;” „preț de exercitare - preț determinat într-o procedură de licitație pentru acordarea de sprijin pentru energia regenerabilă, și care într-un contract pentru diferențe permite decontarea financiară prin raportare la diferența dintre acest preț și prețul pieței angro de energie electrică;” „prețul pieței angro de energie electrică – prețul mediu ponderat stabilit pe un anumit interval de timp pe Piața pentru Ziua Următoare”; „procedura de licitație - un proces de licitare transparent, nediscriminatoriu, care prevede participarea unui număr suficient de companii, în conformitate cu Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil și/sau documentația de licitație, și în care sprijinul financiar este acordat pe baza criteriului celui mai mic preț, în cadrul unui proces competitiv”; „furnizor central de energie electrică – entitate			conținutului unui element structural se va utiliza sintagma „va avea următorul cuprins:”, urmată de redarea textului nou (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect). După noțiunea „producător eligibil”, în cazul în care se propune completarea articolului cu două noțiuni noi - „producător eligibil mic” și „producător eligibil mare”, proiectul se va completa cu dispoziția corespunzătoare; după noțiunea „deșeuri” nu este clar raționamentul utilizării cuvintelor „prime variabile sau fixe”; la noțiunea „autoconsumatori de energie din surse regenerabile care acționează în mod colectiv” cuvintele „clădire cu mai multe apartamente” („clădiri de locuit cu mai multe apartamente”, „clădiri de locuit cu mai multe etaje”) se vor substitui cu cuvintele „bloc locativ”, potrivit Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe (observația se referă și la art. 17 alin. (6), art. 266 alin. (3), (6), art. 391 alin. (2) lit. f), art. 394 în denumire, alin. (1), (3), (4), (5), Art. II alin. (10) lit. b)); în cuprinsul textului noțiunii „piață pe parcursul zilei lichidă”, urmează a fi revizuită numerotarea criteriilor, pentru a asigura conformitatea cu prevederile art. 51 alin. (6) și (7) din Legea nr. 100/2017 (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).	
	Întreprinderea de stat “Moldelect		1) În Articolul 3 există mai multe referințe la sintagmele “prețul de piață”, “contract pentru diferențe” și “diferența	**Se acceptă.** 1) A fost introdusă noțiunea de preț al pieței angro de energie electrică -

responsabilă de achiziționarea volumelor de energie electrică de la toți producătorii eligibili, în temeiul contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, pentru perioada de până la înființarea pieței organizate de energie electrică conform art. 381, alin. (2), precum și cu responsabilitatea de achiziționare a volumelor de energie electrică producătorii eligibili mici cărora li s-a acordat statutul respectiv în cadrul procedurii de confirmare și de contra-parte în contractele pentru diferențe semnate cu producătorii eligibili desemnați câștigători ai licitațiilor, după crearea piețelor organizate;" „comisia de licitație" – comisie constituită în conformitate cu prezenta lege, Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil pentru pregătirea documentației de licitație, organizarea și desfășurarea licitațiilor, evaluarea ofertelor și selectarea câștigătorilor pentru acordarea statutului de producători eligibil în conformitate cu articolul 35 din prezenta lege;" "comunitate de energie din surse regenerabile – o entitate juridică: a) care, în conformitate cu dreptul intern aplicabil, are la bază o participare deschisă și voluntară, este autonomă și este controlată efectiv de acționari sau membri situați în apropierea proiectelor privind sursele regenerabile de energie deținute și dezvoltate de respectiva entitate juridică; b) ai cărei acționari sau membri sunt persoane fizice, IMM-uri sau autorități ale administrației publice locale de toate nivelurile, inclusiv municipalități; c) al cărei obiectiv principal este să ofere avantaje comunitare economice, sociale sau de mediu acționarilor ori membrilor săi sau zonelor locale în care își desfășoară activitatea, mai degrabă decât profituri financiare; „autoconsumator de energie din surse regenerabile" –	**rica"**		de venit". Piața concurențială implică tranzacțiile bilaterale, PZU și PPZ. În acest context este necesară o specificare clară a sintagmei "prețul de piață" ca indicator pentru contractele de diferențe. Doar în cazul tranzacționării exclusiv pe PZU și utilizării PIP ca preț de piață, acesta ar reflecta sensul sintagmei "diferența de venit". Pe piața angro pot avea loc tranzacții atât fizice cât și financiare. Pe PZU și PPZ sunt tranzacționate obligații de vânzare/cumpărare ("physical futures"). Pe piața contractelor bilaterale, de asemenea, tranzacțiile pot fi atât fizice cât și avea forma de obligații de vânzare/cumpărare. Indiferent de tranzacțiile în care se angajează participanții, dezechilibrele sunt calculate conform pozițiilor contractuale care sunt notificate de participanții la piață (și care de regulă reflectă obligații contractuale). 2) Articolul 3, noțiunea "primă variabilă" se referă la prețul pieței angro de energie electrică. Regulile pieței includ doar noțiunea de PIP, prețul de închidere a PZU, care reprezintă un preț orar. În condițiile în care pentru a defini prețul de piață este utilizat PIP, atunci acesta nu reflectă tranzacțiile nemijlocite ale unui producător eligibil, care poate tranzacționa și pe piața contractelor bilaterale (inclusiv export) și PPZ. Doar în cazul tranzacționării exclusiv pe PZU și utilizării PIP ca preț de piață, acesta ar reflecta "diferența de venit".	„prețul pieței angro de energie electrică (în continuare - *preț de piață*) – prețul mediu ponderat stabilit pe un anumit interval de timp pe Piața pentru Ziua Următoare, stabilit în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, și care este utilizat drept referință întru stabilirea valorii primei variabile". **Nu se acceptă.** Prin definirea *prețului pieței angro de energie electrică* (i.e. preț de piață), care face referire la PZU și o medie ponderată a prețului stabilit pe aceasta pentru un interval de timp decis de ANRE în Regulile pieței energiei electrice, considerăm că este elucidată problema invocată în prima partea comentariului/ obiecției Moldelectrica. Totodată, precizăm că producătorii mari, pînă la crearea unui PZU, comercializează energia electrică prin intermeiul FCE în baza contractelor reglementate, iar după crearea

un consumator final care produce energie electrică din surse regenerabile pentru propriul consum și care poate stoca sau comercializa energia electrică din surse regenerabile produsă, cu condiția ca, în cazul unui autoconsumator non-casnic de energie electrică din surse regenerabile, aceste activități să nu constituie activitatea sa comercială sau profesională primară; „autoconsumatori de energie din surse regenerabile care acționează în mod colectiv" – un grup de cel puțin doi autoconsumatori de energie din surse regenerabile, care se află în aceeași clădire, sau clădire cu mai multe apartamente; „piață pe parcursul zilei lichidă" – piață pe parcursul zilei stabilită și funcțională, care întrunește următoarele criterii: (i) existența unei platforme de tranzacționare operaționale, bazată pe licitații sau pe un mecanism de tranzacționare prin corelare continuă, și unde piața pe parcursul zilei este funcțională de cel puțin 12 luni; (ii) este posibilă modificarea ofertelor până la o oră înainte de livrare (h-1); și (iii) produsele disponibile pentru a fi comercializate sunt în concordanță cu intervalul de decontare a dezechilibrului din zona respectivă de licitație; „contract pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile de la producător – contract în baza căruia o persoană fizică sau juridică achiziționează energie electrică din surse regenerabile direct de la un producător de energie electrică; „tranzacție inter-pares - tranzacție cu energie electrică din surse regenerabile între participanții la piață, pe baza unui contract cu condiții prestabilite care reglementează executarea și decontarea automată a tranzacției fie direct, între participanții la piață, fie indirect, prin intermediul unui participant la piață terț autorizat, cum ar fi un intermediar/ agregator. Dreptul de a încheia tranzacții inter-pares nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor părților implicate în calitate de consumatori finali, producători, furnizori sau intermediari/agregatori;			3) Articolul 3, noțiunea "prețul pieței angro de energie electrică" nu reflectă integral noțiunea "diferența de venit". Pentru reflectarea "diferenței de venit" implică tranzacționarea exclusivă pe PZU. 4) Articolul 3, noțiunea "tranzacție inter-pares" – nu este clar la ce se referă tranzacțiile în cauză: pe piața angro sau pe piața cu amănuntul. 5) Articolul 3, noțiunea "agregator". În textul propunerilor de modificare, ținând cont de noțiunile specificate, în Legea 107/2016 și RPEE este necesar alinierea noțiunei de agregator cu noțiunea de PRE / responsabilul grupului de echilibrare sau detalierea funcțională a noului concept cu introducerea modificărilor în Legea 107/2016 și RPEE, pentru diferențierea noțiunelor în cazul existenței acestora	unui PZU, au obligația comercializării energiei electrice din surse regenerabile pe piața angro, având prețurile de pe PZU drept referință pentru stabilirea valorii primelor variabile care li se cuvin. **Se acceptă parțial.** Noțiunile precizate mai sus au fost ajutate, inclusiv cea de preț al pieței angor de energie electrică care are următorul curpins: „prețul pieței angro de energie electrică (în continuare - preț de piață) – prețul mediu ponderat stabilit pe un anumit interval de timp pe Piața pentru Ziua Următoare, stabilit în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, și care este utilizat drept referință întru stabilirea valorii primei variabile";) **Nu se acceptă.** 4) Noțiunea de "tranzacție inter-pares" este preluată din Directiva EU, fără modificări conceptuale. Detalii despree concept și mecanimsul prorpiu-zis vpr fi oferite prin contractul elaborat de ANRE pentru asemena tranzacții. **Se acceptă parțial.** 5) Noțiunea de agregator este preluată din Directiva 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și transpusă în proiectul de modificare a Legii 10/2016. Aceasta va fi introdusă și în Legea 107/2016 în cadrul procesului paralel de modificare a legii.

„agregator - participant la piața energiei electrice care combină sarcinile mai multor consumatori sau energia electrică produsă de mai multe surse în vederea comercializării, achiziționării sau a licitării pe orice piață de energie electrică, în sensul Legii 107/2016 cu privire la energia electrică;" „încălzire sau răcire centralizată – distribuția energiei termice sub formă de abur, apă caldă sau lichide răcite, în cadrul unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică sau sistem centralizat de răcire, sau surse descentralizate de producție, printr-o rețea, către mai multe clădiri sau amplasamente, în scopul utilizării pentru încălzirea sau răcirea spațiilor sau în procese de încălzire sau de răcire; „căldură și frig (răcire) rezidual(ă) – căldură sau frig generat(ă) în mod inevitabil ca produs secundar în instalații industriale sau de producere a energiei electrice, ori în sectorul servicii, în urma unor procese termodinamice și care, în lipsa accesului la un sistem de încălzire sau de răcire centralizată, s-ar disipa în aer sau în apă fără a fi utilizat(ă), atunci când un proces de cogenerare a fost utilizat, urmează să fie utilizat sau atunci când cogenerarea nu este justificată din punct de vedere economic; „produse petroliere – produse petroliere principale și produse petroliere principale de tip standard, după cum sunt definite în Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere*";producător de biocombustibil – persoană juridică care produce și comercializează biocarburanți, biolichide și/sau combustibili din biomasă;	**Termoelectrica**		Pct. 4 Art. 3: 1) După noțiunea „deșeuri" se regăsește sintagma „prime variabile sau fixe", aceasta urmează a fi definită sau exclusă din proiect; 2) Noțiunea „furnizor central de energie electrică" este definită și în Legea 107/2016 cu privire la energia electrică. Pentru a nu crea confuzii și interpretări, este necesar ca această noțiune să fie adusă în concordanță în ambele Legi; 3) Nu este clar ce înseamnă abrevierea „IMM-uri", utilizată în noțiunea „comunitate de energie din surse regenerabile".	**Se acceptă.** 1) Au fost operate modificările necesare. **Nu se acceptă.** 2) Noțiunea "FCEE" din proiectul de lege a fost modificată, urmând a fi inclusă în/ adaptată și pentru proiectul de modificare a Legii 107/2016. **Se acceptă.** 3) Noțiunea "IMM" a fost substituit cu „întreprinderi mici și mijlocii", conform prevederilor Directivei.
	ANRE		2. La pct. 4, art. 3, se propune de modificat titlul noțiunii de „autoconsumator de energie din surse regenerabile" în „autoconsumator de energie electrică din surse regenerabile". Totodată, propunem de modificat noțiunea de „autoconsumator de energie electrică din surse regenerabile" în următoarea redacție, după cum urmează: *„autoconsumator de energie electrică din surse regenerabile"*- consumator final care produce energie electrică din surse regenerabile pentru propriul consum și care poate stoca sau comercializa energia electrică din surse regenerabile produsă, cu condiția ca, în cazul unui autoconsumator non-casnic de energie electrică din surse regenerabile, aceste activități să nu constituie activitatea sa comercială sau profesională de bază". De asemenea, este oportun de modificat și	**Se acceptă parțial.** 2). Termenul de *autoconsumator* a fost modificat în *prosumator*, la sugestia Agenției pentru Eficiență Energetică. Noțiunea finală va avea următorul cuprins: *prosumator de energie electrică din surse regenerabile*" – un consumator final care produce energie electrică din surse regenerabile pentru propriul consum și care poate stoca sau comercializa energia electrică din surse regenerabile produsă, cu condiția ca, în cazul unui prosumator non-casnic de energie electrică din surse regenerabile, aceste activități să nu constituie activitatea sa comercială sau profesională de bază". A fost modificată corespuzător și noțiunea *„prosumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv"*.

			titlul noțiunii de „autoconsumatori de energie din surse regenerabile care acționează în mod colectiv" și de expus în următoarea redacție: „*autoconsumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv*", – un grup de cel puțin doi autoconsumatori de energie electrică din surse regenerabile, care se află în aceeași clădire, sau clădire cu mai multe apartamente;"	
			3. La pct. 4, art. 3 se propune de exclus noțiunea de „piață pe parcursul zilei lichidă". Considerăm că, această noțiune nu are tangență cu prevederile Legii nr. 10/2016, dar ar putea fi inserată în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.	**Nu se acceptă.** 3) Definirea, în sensul Legii 10/2016, a noțiunii de *"piață pe parcursul zilei lichidă"* și stabilitea unor anumite criterii, este absolut necesară în vederea clarificării tururor aspectelor legate de momentul în care producătorii eligibili devin responsabili financiar pentur toate (100%) dezechilibrele cauzate de către aceștia. Cu toate acestea, am putea admite că în sensul Legii 107/2016 cu privire la energie electrică, sau în cadrul activității de monitorizare a pieței energiei electrice de către ANRE, indicatorii de lichiditate ai PPZ ar putea fi diferiți decât cei stabiliti de Legea 10/2016.
			4. La pct. 4, art. 3 din noțiunea „încălzire sau răcire centralizată" de exclus sintagma „sau surse descentralizate de producție."	**Nu se acceptă.** Nu este clară propunerea și argumentarea adusă în favoarea excluderii sintagmei *"sau surse descentralizate de producție"* din noțiunea *"încălzire* sau *răcire centralizată"*. Atât formula încălzirii centralizate, cât și ce a răcirii centralizate, este puternic promovată de Comisia Europeană și UE, în ansamblu. Soluțiile au în spate calcule privind fezabilitatea economică, tehnică, precum și cea de mediu. Prin urmare, este de

				responsabilitatea autorităților să estimeze/determine fezabilitatea economică a proiectelor centralizate de alimentare cu frig, pornind de la metode simpliste și, odată ce rezultatele încurajează creșterea complexității exercițiului respectiv, să elaboreze analize care ar fundamenta proiecte concrete (la o ultimă etapă, rolul de elaborator al studiilor de fezabilitate i-ar reveni, în mod evident, beneficiarului final sau investitorului/ finanțatorului). Mai mutl decât atât, noțiunea este preluată din Directiva UE, iar omiterea sintagmei sugerate ar duce la transpunerea parțială a actului UE și, în perspectivă, ar duce la implementarea incompletă a acesteia.
			5. La pct. 4, art. 3 propunem de modificat noțiunea *„garanție de bună execuție a contractului”* după cum urmează: „garanție de bună execuție a contractului –mijloace financiare depuse de către solicitant la dispoziția Guvernului, în cazul oferirii statutului de producător eligibil în cadrul licitației, sau Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, în cazul confirmării statutului de producător eligibil de energie electrică, pentru asigurarea realizării obligațiunilor contractuale privind construcția și punerea în funcțiune a centralei electrice de producere din surse regenerabile”.	**Se acceptă**. Au fost operate modificările sugerate în următoarele noțiuni: 1. garanție de bună execuție a contractului 2. garanție pentru ofertă 3. garanție pentru participare
	ANRE /aviz repetat/		**1. La pct. 4, art. 3** este reglementată noțiunea de *„furnizor central de energie electrică”*. Totodată, menționăm că această noțiune este prevăzută și în art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, după cum urmează: *„furnizor central de*	**Nu se acceptă.** Articolul 3 al Legii 10/2016, în partea sa dispozitivă, stabilește că „în sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:”. Prin urmare, sensul noțiunii de „furnizor central de energie electrică” este redat astfel încât să corespundă conținutului Legii 10/2016 cu

			energie electrică - furnizor desemnat de Guvern să procure energie electrică de la centralele electrice eligibile care produc din surse regenerabile de energie, precum și energie electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane, și să o furnizeze pe piața energiei electrice la prețuri reglementate, aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în condițiile prezentei legi". Prin urmare, în vederea excluderii ambiguităților de interpretare a noțiunilor existente, este necesară uniformizarea sensului noțiunii respective. Menționăm că, nu este necesară dublarea noțiunilor din alte acte normative, paralelismele în legislație fiind interzise. **2. La pct. 4, art. 3** se propune a fi inclusă noțiunea de „*contract pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile direct de la producător*" în următoarea redacție: „*contract pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile direct de la producător* – contract în baza căruia o persoană fizică sau juridică achiziționează energie electrică din surse regenerabile direct de la un producător de energie electrică, care deține licență pentru furnizarea energiei electrice în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică." **<u>Argumentare</u>**: Conform art. 19 alin. (6) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, *producătorul este în drept să vândă energie electrică pe piața energiei electrice cu respectarea condițiilor stabilite în prezenta lege.*	privire la promovarea consumului de energie din surse regenerabile. Legea 10/2016 cu privire la energia electrică, în condițiile în care acest lucru nu va contravine legislației europene, va putea include o definiție extinsă pentru FCEE, care ar inlude și cogenerarea urbană. Reiterăm că "cogenerarea urbană" nu este obiectul reglementării Legii 10/2016, atât timp cât nu presupune valorificarea potențialului energiei din surse regenerabile. **Se acceptă.**

			Producătorul este în drept să vândă energie electrică pe piața cu amănuntul a energiei electrice cu condiția obținerii și a licenței pentru furnizarea energiei electrice. Prin urmare, Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică prevede că consumatorul final poate cumpăra energie electrică doar în baza contractului de furnizare încheiat cu furnizorul de energie electrică. Dacă un producător intenționează să încheie contracte de furnizare a energiei electrice cu consumatorii finali, atunci producătorul respectiv urmează să dețină și licență pentru furnizarea energiei electrice. **3.** **La pct. 4, art. 3**, în textul noțiunii de *„contract pentru diferențe"* după cuvântul *„eligibil"* propunem de completat cu cuvântul *„mare"*. **Argumentare:** Obligația de a participa la piața zilei următoare se va stabili pentru producătorii eligibili mari, dar nu pentru toți producătorii eligibili. **4.** Se propune de substituit noțiunea/sintagma „consumator de energie electrică" cu sintagma „consumator final", utilizată în textul proiectului hotărârii, pentru a nu crea divergențe la aplicarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și a Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică. 5. Se propune de utilizat în proiectul hotărârii sintagmele de „rețea electrică de transport", „rețea electrică de	**Se acceptă.** **Se acceptă.** **Se acceptă.**

			distribuție", „operatorul sistemului de distribuție" și „operatorul sistemului de transport", după caz.	
	ECOENE RGETICA		1. În art. 3 din Legea 10/2016 redactată nu se regăsesc un șir de noțiuni principale care se regăsesc în redacția actuală Legii 10/2016.	**Nu se acceptă.** În proiectul de lege de modificare a Legii 10/2016 sunt prezentate doar: - noțiunile noi, care fac parte din Directiva 2018/2001 - modificări la noțiunile existente în Legea 10/2016. Respectiv, informăm că toate noțiunile din Legea 10/2016 în vigoare, care nu sunt
			2. In art. 3 recomandăm să revedeți noțiunea de „*autoconsumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv*" din moment ce aceasta nu face referire la un grup mai vast de autoconsumatori ce acționează în nume colectiv și se referă EXLUSIV la cei din blocuri de locuit. Mai mult de atât, noțiunea se cuprinde în noțiunea „comunitate de energie din surse regenerabile". Recomandăm în cazul păstrării noțiunii de „autoconsumatori de energie din surse regenerabile" să nu fie limitată doar la cei din blocuri de locuit, (ex. ce facem cu locatarii zonelor pomicole).	**Nu se acceptă.** Noțiunea de *„autoconsumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv„* este preluată din Directiva UE, fiind obligatorie păstrarea acesteia întro redacție cât mai apropiată redacție de cea din actul european. Totodată, subliniem că prin această definiție, Comisia Europeană urmărește promovarea consumului de energie din surse regenerabile în clădiri, în special în blocurile multietajate. Astfel, în partea sa de fundamentare, la pct. (66), Directiva 2018/2001 stabilește că: *„Cetățenii care locuiesc în apartamente ar trebui, de exemplu, să poată beneficia de capacitarea consumatorului în aceeași măsură ca gospodăriile din locuințele unifamiliale. Cu toate acestea, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea să diferențieze între autoconsumatorii de energie din surse regenerabile individuali și cei care acționează colectiv având în vedere caracteristicile lor diferite, în măsura în*

				care orice astfel de tratament diferențiat este proporțional și justificat în mod corespunzător." Cât ține de locatarii întovărășirilor pomicole, aceştia ar putea beneficia de mecanismul clasic de "contorizare netă" sau „facturare netă", în condițiile îndeplinirii prevederilor Legii 107/2016, art. 48, alin. (9). Pentru orice alte cazuri, conceptul de *"comunitate de energie din surse regenerabile"* merită a fi analizat, însă după elaborarea unei evaluări ample a barierelor existente și a potențialului de dezvoltare a comunităților la nivel național și a identificării formulei celei mai optime de dezvoltare a astfel de formațiuni în Republica Moldova (având în vedere, în special, lipsa unui cadru juridic solid de operare al unor formațiuni similare, cum ar fi cooperativele, etc.).
			3. La art. 3 la noțiunea „comunitate de energie din surse regenerabile" după expresia „o entitate juridică' să fie completat cu „ce dezvoltă proiecte de producere a energiei din surse regenerabile" și după expresia „mai degrabă decât profituri financiare" să fie completat cu „prin dezvoltarea proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile".	**Se acceptă parțial.** Similar explicației de mai sus, la transpunerea noțiunii de *"comunitate de energie din surse regenerabile"* , se impune păstrarea definiției din Directiva UE, după cuma fost adaptată de Consiliul Ministerial. Precizăm însă că scopul creării comunităților este de a dezvolta proiecte SER, după cum este precizat la lit. a). respectiv, nu considerăm judicios repetarea acestui scop primar al comunităților în partea sugerată în aviz.
			4. La art. 3 rugăm să revedeți noțiunea „contractul pentru diferențe" care e o noțiune ce se referă doar la producătorii eligibili mari.	**Nu se acceptă.** Contractele pentru diferențe (tot ele cunoscute drept "fixed feed-in premium") sunt un instrument prin care este asigurată

				integrarea producătorilor SER pe piață, i.e. în cazul Republicii Moldova, a producătorilor mari, care odată cu operaționalizarea PZU, au obligația comercializării energiei electrice generate de către aceștia pe piață, în vederea sporirii lichidității acesteia. Micii producători, conform proiectului, urmează să-şi comercializeze energia electrică prin intermediul Furnizorului Central de Energie Electriocă, fiind astfel "scutiți" de unele obligații aplicabile față de „businessul" mare.
			5. Rugăm să revedeți conținutul textual din Legea 10/2016 în partea ce ține de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Au rămas denumiri de gen Agenția Națională de Reglementare în Energie (art. 26 5 alin.(5)).	**Se acceptă**
			6. La art. 3 rugăm să revedeți noțiunea „piata pe parcursul zile lichidă" care e o noțiune ce posedă o eroare de exprimare. Cel mai probabil ar fi de indicat „piața lichidă pe parcursul zilei" (expresia inițială creează impresia unei zile lichide și nu unei piețe lichide)	**Nu se acceptă.** Terminologia consacrată este „piața pe parcursul zilei lichidă"/ „PPZ lichidă" sau "piața pentur ziua următoare lichidă"/„PZU lichidă".
			7. La art. 3 recomandăm să introduceți noțiunea de „serviciu de agregare" cu explicația clară ce constituie acest serviciu.	**Nu se acceptă.** Noțiunea de serviciu de agregare este derivat din termenul "agregator", care definește clar specificul activității și al serviciului prestat.
			8. Rugăm să revedeți pe tot cuprinsul legii obligația stabilită de Legea 10/2016 în redacție nouă de instalare a contorului la ieșirea din invertor acesta	**Se acceptă.** Conform proiectului de lege, utilizatori ai mecanismului "facturare netă" au obligația instalării unui contor bidirecțional (sau două

			contravine mai multor principii reglementate atât de lege (art. 5, alin. 3) cât și celor ce țin de obligațiile ce și le vor asuma ftlrnizorul de energie. Legea în redacție nouă prevede că consumatorul este obligat de a instala acest contor, însă nu definește pentru ce sarcină sunt colectate informațiile, în ce scop, cine și cum le colectează și dacă aceste cheltuieli se transpun în tarif final la consumator. Sunt alte măsuri de a obține date statistice (platforme ale invertoarelor instalate, de la furnizor direct sau prin obligația consumatorului de a transmite informații la perioade definite către un centru de colectare).	simple) cu înregistrare orară la delimitarea locului de consum. Prosumatorii a căror statut survine la 1 ianuarie 2028 prin conversia din utilizator al mecanismului de contorizare netă, are obligația instalării echipamentelor de măsurare listate mai sus timp de 12 luni (i.e. la 31 decembrie 2028). De precizat că aceștia ânsă, deja au executat această obligație în vederea obținerii statutlui de beneficiar al mecanismului de contorizare netă. Totodată, s-a renunțat la ideea impunerii utilizatorilor actuali ai mecanismului de contorizare netă să-și instaleze un contor la ieșirea din centrala electrică, în vederea cunoașterii informației la nivel național cu privire la cantitatea de electrcicitate generată de respectivii utilizatori. Autoritățile vor estima respectivele cantități în vederea estimării gradului de atingere a țintelor sectoriale.
			9. Din textul Legii 10/2016 a fost înlocuită denumirea de Agenție pentru Eficiență Energetică cu Institutia Publică de Suport. Recomandăm să se revadă întreg cuprinsul textual al legii în redacție nouă și înlocuirea acestor informații.	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.
	CALM		1. La Art. I. pct. 4. (Articolul 3) după noțiunea „deșeuri" urmează a se exclude textul „prime variabile sau fixe" (corectarea erorii). (Articolul 3) sintagma „de toate nivelurile, inclusiv municipalități" urmează a fi înlocuită cu sintagma „de nivelul întâi sau al doilea, sau de nivel special". Temeiul propunerii: urmează a fi utilizată terminologia Legii nr. 436/2006 (art. 1).	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare pentru noțiunile primă variabilă și fixe. Totodată, au fost ajustate referințele la autoritățile administrației publice locale la Legea 436/2006.

	Banca Mondială		Definition of the 'liquid' intraday market to be adjusted	**Se acceptă parțial.** Versiunea finală a noțiunii, după etapa de consultări publice, este următoarea: „piață pe parcursul zilei lichidă" – piață pe parcursul zilei stabilită și funcțională, care întrunește următoarele criterii: a) există o platformă de tranzacționare operațională, bazată pe licitații sau pe un mecanism de tranzacționare prin corelare continuă, și unde piața pe parcursul zilei este funcțională de cel puțin 12 luni; b) este posibilă modificarea ofertelor până la o oră înainte de livrare (h-1); c) produsele disponibile pentru a fi comercializate sunt în concordanță cu intervalul de decontare a dezechilibrului din zona respectivă de licitație;"
	OMV Petrom **/avizare repetată/**		Având în vedere situația existentă la nivelul Republicii Moldova, raportată la contextul actual, moment în care se dorește modificarea **Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile**, proiectul de lege în acest sens fiind deja publicat, prin prezenta adresă dorim să vă comunicăm atât poziția Companiei OMV Petrom S.A. (în continuare Compania) privind schimbările legislative aduse, cât și amendamentele pe care le avem în vedere. Expunerea analizei de mai jos are ca punct de plecare ideea conform căreia procesul asigurării tranziției energetice trebuie să reprezinte un deziderat constant, fiind totuși necesar ca el să fie aliniat nu doar standardelor locale, izolate, ci mai ales celor transfrontaliere, existente la nivelul spațiului european, în contextul pieței	**Nu se acceptă.** Referitor la noțiunea din RED II de *„biocombustibili" înseamnă combustibil lichid pentru transporturi, produs din biomasă,*în cazul Legii 10/2016, având în vedere noțiunile și terminologia consacrată, aceasta este redată drept "biocarburant", având aceeași definiție. Totodată, noțiunile de valoare efectivă și valoare tipică sunt transpuse fidel, cu excepșia utilizării cuvântului "biocarburant" în loc de „biocombustibil". Cât privește noțiuniea "valoare implicită", subliniem că aceasta este deja parte a Legii 10/2016, fiind integrată odată cu transpunerea Directivei 2009/28/EU

			internaționale în care ne desfășurăm activitatea. În urma studiului documentului comunicat de către reprezentanții Ministerului Energiei din Republica Moldova, mai exact a **Tabelului Comparativ la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023),** prin următoarele puncte, ne propunem să vă prezentăm viziunea Companiei vizavi de potențialele modificări urmărite. În primul rând, conform tuturor documentelor ce susțin respectivele schimbări, Republica Moldova, prin țintele pe care dorește să și le asume, impunându-le, se îndepărtează de cadrul legal instituit la nivelul Uniunii Europene prin intermediul **Directivei UE 2001/2018**, act cu care, de altfel, ar trebui să se alinieze, ținând cont inclusiv de faptul că prin cererea de aderare, formulată anul trecut, și-a asumat și implementarea corectă și completă a legislației adoptate în acest spațiu – inclusiv prin raportare la **HOTĂRÂREA Nr. 1171 din 28-11-2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene**, respectiv la punctul 6 - ce promovează descurajarea introducerii oricăror norme care ar avea potențialitatea să contravină legislației Uniunii Europene.	

			Procedând astfel, apare un impediment major referitor la scăderea flexibilității în ceea ce privește aprovizionarea țării cu carburanți. Problema **stringentă** remarcată se concentrează în jurul ideii că, prin modificările propuse, se impune aplicarea unui standard **neconform** cu normele existente la nivelul întregului spațiu european, astfel chiar definițiile propuse fiind diferite. Pentru a susține aspectul astfel reliefat, atașăm în continuare un **scurt rezumat comparativ**, de unde reiese în special ideea potrivit căreia **formularea actuală referitoare la componenta BIO nu corespunde cu cea existentă la nivelul Uniunii Europene.** **UE biocarburant - combustibil lichid sau gazos pentru transport, produs din biomasă VS MD combustibil din biomasă - combustibili gazoși și solizi (în continuare - biocombustibili solizi) produși din biomasă.** ➢ Definiția pentru biomasă – la fel UE – MD. ➢ Valoare efectivă – **MD** = valoarea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră pentru unele sau pentru toate etapele unui proces specific de producție a **biocarburanților, biolichidelor sau combustibililor din biomasă VS EU** = reducerile emisiilor de gaze cu efect de seră pentru unele sau pentru toate etapele unui proces specific de producție a **biocombustibililor, a biolichidelor sau a combustibililor din biomasă**, calculate în conformitate cu metodologia stabilită	

			în anexa V partea C sau în anexa VI partea B. ➢ Valoare tipică – **MD** = valoare tipică – valoarea estimată a reducerii reprezentative a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru o anumită filieră de producţie a **biocarburanţilor**, biolichidelor sau combustibililor din biomasă **VS EU** = estimare a emisiilor şi a reducerilor emisiilor de gaze cu efect de seră pentru o anumită filieră de producţie a **biocombustibililor**, a biolichidelor sau a combustibililor din biomasă, care este reprezentativă pentru consumul Uniunii. ➢ Combustibil din biomasă – **la fel UE – MD**. ➢ Biocarburant avansat – **MD** = **biocarburant** produs din materiile prime enumerate în Regulamentul privind calculul consumului de energiei din surse regenerabile **VS EU** = „**biocombustibili** avansaţi" înseamnă biocombustibili care sunt produşi din materiile prime enumerate în anexa IX partea A. ➢ **RO** = biomasă - fracţiunea biodegradabilă a produselor, deşeurilor şi reziduurilor de origine biologică din agricultură (inclusiv substanţe vegetale şi animale), silvicultură şi industriile conexe, inclusiv pescuitul şi acvacultură, **precum şi fracţiunea biodegradabilă a deşeurilor industriale şi municipale, codificate conform prevederilor legale VS MD** = fracţiunea biodegradabilă a produselor, deşeurilor şi reziduurilor de origine biologică din agricultură, inclusiv	

			substanțe vegetale și animale, din silvicultură și din industriile conexe, inclusiv pescuitul şi acvacultura, **precum și fracțiunea biodegradabilă a deșeurilor, inclusiv deșeuri industriale și municipale de origine biologică.** În cadrul dedicat definirii termenilor, atragem atenția asupra faptului că, din perspectiva noastră, ar trebui creat un mediu clar, transparent, adaugând în acest sens inclusiv o referire vizavi de noțiunea de ***valoare implicită*** - o valoare derivată dintr-o valoare tipică prin aplicarea unor factori predeterminați şi care poate, în anumite condiţii specificate expres, să fie utilizată în locul unei valori efective.	
	Institutul de Politici Publice **/avizare repetată/**		Încadrarea "agregatorului independent" în proiectul de Lege privind energia regenerabilă "Agregatorul" este definit în proiectul de amendare a Legii Nr. 10 din 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (în continuare Legea 10/2016) ca fiind un participant pe piața de energie electrică care combină sarcinile mai multor consumatori pentru a fi tranzacționate, cumpărate sau licitate pe orice piață de energie electrică. În același timp, proiectul de lege specifică faptul că serviciile de agregare pot fi oferite de către Furnizorul Central producătorilor eligibili în condiții de piață. Deși introducerea agregării este o noutate pentru lege și este binevenită, aceasta nu este suficientă. Veriga lipsă pe partea de	**Se acceptă parțial.** Proiectul de lege include noțiunea de agregator, în vederea clarificării sensului serviciilor prestate de acestea în cazurile stabilite de lege. Definiția dată corespunde celei de „agregare" din Directiva 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică. Precizăm că introducerea în Legea 10/2016 a noțiunii de "agregator independent" nu este oportună, întrucât noțiunea în cauză nu face referire doar la segmentul de producere-consum al energiei electrice din surse regenerabile, dar la o noțiune mai extinsă, ce include întreg segmentul energiei electrice. În acest sens, fezabilă este transpunerea noțiunii de "agregator independent" în Legea 10/2016 cu privire la energia electrică, împreună cu celelalte norme din

			agregare ține de lipsa definirii în Lege a conceptului de "agregator independent"1 De ce este recomadabilă anume amendarea Legii Nr. 10/2016 cu categoria de "agregator independent"? Și în ce măsură răspunde un astfel de amendament interesului public? În conformitate cu propunerea actuală din Lege, piața serviciilor de agregare ar fi practic limitată la două categorii de furnizori monopoliști. Prima ar fi furnizorul central, care este menționat în mod explicit în proiectul de Lege ca furnizor de servicii de agregare pentru producătorii de energie regenerabilă eligibili (adică toți cei cu capacități instalate de peste 10 kW). Al doilea furnizor monopolist de servicii de agregare ar fi furnizorii de energie electrică tradiționali (adică cei doi mari furnizori existenți de pe piața moldovenească Premier Energy şi FEE Nord, care acoperă peste 90% din piața cu amănuntul din Moldova). Acești doi furnizori cu amănuntul ar putea furniza, în principiu, servicii de agregare producătorilor cu o putere instalată mai mică de 10 kW și tuturor celorlalți producători care beneficiază de măsurarea netă (și, în viitor, de facturarea netă). Dacă în cazul Furnizorului Central, agregarea este oarecum justificată, deoarece statul dorește în lipsa pieţelor centralizate să monitorizeze ce se întîmplă cu producatorii eligibili recompensați din resurse plublice, atunci în cazul pieței libere limitarea serviciilor de agregare doar la furnizorii cu amanuntul2 nu se justifică în nici un fel.	Directiva 2019/944 (după cum a fost adaptată de Consiliul Ministerial în 2021) - proces desfășurat de minister la zi.

			De facto, prin evitarea definirii în proiectul de Lege curent a categoriei de "agregator independent", furnizorii istorici ar putea pur şi simplu să beneficieze de monopolul şi de poziția lor financiară şi aşa cum arată experiența țărilor europene cu piețe energetice mature "să blocheze clienții rin mecanisme bazate pe preț (gestionare implicită a cererii) care sunt dificil de negociat şi care îi împiedică în special pe micii utilizatori să realizeze valoarea flexibilității lor" 3 . În mod similar, în lipsa unor norme clare din partea autorității de reglementare în domeniul energiei, furnizorii cu amănuntul pot chiar să penalizeze clientul final care a ales să treacă la un agregator independent. În concluzie, evitând să definească categoria de agregator independent, guvernul poate crea involuntar condiții prealabile pentru concentrarea pieței serviciilor de agregare, care ar trebui să fie prin definiție o piață competitivă. Este necesar de menționat că "agregatorii independenți" sunt recunoscuți în legislația națională a 19 state membre ale UE, în timp ce existența agregării independente a consumatorilor rezidențiali a fost confirmată în 7 state membre: Franța și Finlanda au cea mai îndelungată experiență cu acest model de afaceri, în timp ce România şi Bulgaria abia au început.4 În cazul Republicii Moldova, ar exista cu siguranță loc pentru agregatori independenți care sădeservească o categorie largă de prosumatori de energie electrică din surse regenerabile (de	

			exemplu, gospodării, IMM-uri, consumatori comerciali și industriali mari) din cel puțin patru motive: a. Aceștia nu au primit statutul de producători eligibili și ar putea avea o anumităcapacitate instalată excedentară pe care ar fi bucuroși să o ofere unui agregator independent; b. Prosumatorii vor fi în căutarea unor oportunități suplimentare la sistemul de facturare netă; c. Prosumatorii nu sunt mulțumiți de oferta de cerere implicită oferită de furnizorul lor istoric (și caută oferte de cerere explicită din partea unui agregator independent (de exemplu, o recompensă în bani pentru flexibilitatea lor); d. Prin existența unui "agregator independent", guvernul va crea o piață pentru consumatorii și prosumatorii care nu optează să se alăture unei comunități energetice. În plus, clarificarea noțiunii de "agregator independent" în lege și eligibilitatea de a avea acces la diverse pie țe va crea mai multă lichiditate pe aceste piețe (de exemplu, pentru ziua următoare și intrazilnică, echilibrare, redispecerizare și gestionarea congestiilor pentru OST, gestionarea congestiilor pentru OSD, alte servicii pentru OSD), care altfel ar fi limitate la câtiva participanți ai pieței. În concluzie, introducerea noțiunii de "agregator independent" în proiectul de Lege privind energia din surse regenerabile ar genera o concurență sănătoasă pentru aceeași gamă de servicii, oferite de diferiți participanți pe piață și în diferite momente ale zilei, săptămânii și	

			sezonului. Cu efect final benefic asupra pieţelor moldoveneşti de energie centralizată în construcţie, a sistemului energetic în transformare şi prosumatorilor a căror număr este în creştere.	
	Agenţia Naţională pentru Sănătate Publică /avizare repetată/		În noţiunea „încălzire sau răcire centralizată" cuvîntul „producţie" de substituit cu cuvântul „producere".	**Se acceptă.**
	Premier Energy Distributio n /avizare repetată/		Propunere Articolul 3. Noţiuni principale garanţie de bună execuţie - mijloace financiare depuse de către un potenţial producător la dispoziţia Guvernului, în cazul oferirii statutului de producător eligibil în cadrul licitaţiei, Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Energetică, în cazul confirmării statutului de producător eligibil de energie electrică, pentru asigurarea realizării obligaţiunilor contractuale privind construcţia şi punerea în funcţiune a centralei electrice de producere din surse regenerabile, sau operatorilor de sistem la emiterea avizelor de racordare. Argumentare: In conformitate cu modificare din art. 28 (41)	**Nu se acceptă.** Prevederea de la art. 28, alin. (41) stabileţte că *„Operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuţie a energiei electrice, la eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, percep din partea solicitantului a cărui unitate de generare depăşeşte 200 kW, în conformitate cu condiţiile şi termenii stabiliţi în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, o garanţie de bună execuţie, a cărei valoare este reglementată de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică."* Astfel, legea sectorială în care ar urma ca definiţia în cauză să se regăsească şi care va stabili toate detaliile lipsă (proceduri, termeni de executare, eventuale valori de referinţă pentru stabilirea costului a fi achitat de solicitanţii de avize) este Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.
	Banca Europeană pentru Reconstruc		/traducere neoficială din limba engleză/ 1. Stabilirea perioadei de medie a preţului de referinţă care susţine Contractul pentru Diferenţă (CfD) (Articolul 3).	**Se acceptă.** Definiţia a fost adaptată în felul următor: *"preţul pieţei angro de energie electrică (în continuare - preţ de piaţă) – preţ stabilit pe*

	ție și Dezvoltare /avizare repetată/		Vă mulțumim pentru clarificarea faptului că perioada de stabilire pentru piața de zi cu zi (DAM) este de o oră. a. Cu toate acestea, am vrea să menționăm că această Lege SER nu specifică perioada asupra căreia prețul PZU este mediat în scopul calculării prețului de referință. Recomandarea noastră ar fi ca perioada de medie să fie de o oră (adică aceeași ca perioada de stabilire a PZU). b. Observăm că, dacă se alege orice alt interval pentru mediere (de exemplu, o medie zilnică a PZU, o medie lunară sau chiar anuală), vor apărea multe alte întrebări cu privire la ponderarea unei astfel de medii. De exemplu, se va lua în considerare o medie specifică tehnologiei asupra generării? Orice astfel de mediere ar putea avantaja în mod injust anumite tehnologii (în detrimentul altora), deoarece momentul în care diferite tehnologii generează electricitate (și, prin urmare, cât din prețul mediu zilnic/lunar/anual pot "captura") diferențiază sistematic între tehnologii precum eoliană și solară. c. Prin urmare, recomandăm stabilirea perioadei de medie pentru prețul de referință care susține CfD la o oră (adică intervalul de tranzacționare al PZU conform Regulilor Pieței Energiei Electrice). Redactarea asociată acestei recomandări ar putea fi ceva de genul: "prețul mediu ponderat stabilit pe un interval de timp dat pe PZU, cu perioada de medie fixată la perioada de stabilire a pieței de zi cu zi în conformitate cu Regulile Pieței de Electricitate".	*Piața pentru Ziua Următoare, în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, și care este utilizat drept referință întru stabilirea valorii primei variabile";*

			Putem reveni cu formulări legale mai precise dacă sunteți de acord cu sugestia de a stabili perioada de mediere la fel ca perioada de stabilire a PZU.	
	Asociația Businessului European /EBA/ /avizare repetată/		Propunere Articolul 3. Noțiuni principale garanție de bună execuție - mijloace financiare depuse de către un potențial producător la dispoziția Guvernului, în cazul oferirii statutului de producător eligibil în cadrul licitației, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, în cazul confirmării statutului de producător eligibil de energie electrică, pentru asigurarea realizării obligațiunilor contractuale privind construcția și punerea în funcțiune a centralei electrice de producere din surse regenerabile, sau operatorilor de sistem la emiterea avizelor de racordare. Argumentare: Ajustat în conformitate cu modificarea din art. 28 (4^1)	**Nu se acceptă.** Prevederea de la art. 28, alin. (4^1) stabilește că *„Operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție a energiei electrice, la eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, percep din partea solicitantului a cărui unitate de generare depășește 200 kW, în conformitate cu condițiile și termenii stabiliți în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, o garanție de bună execuție, a cărei valoare este reglementată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică."* Astfel, legea sectorială în care ar urma ca definiția în cauză să se regăsească și care va stabili toate detaliile lipsă (proceduri, termeni de executare, eventuale valori de referință pentru stabilirea costului a fi achitat de solicitanții de avize) este Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.
	Secretariatul Comunității Energetice		Se propune revizuirea/excluderea noțiunii de *„contract reglementat contract reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile"* care odată implementat în afara schemei de suport sau procedurilro de licitație ar echivala cu oferirea ajutorului de stat.	**Se acceptă.** Noțiunea a fost revizuită astfel încât să excludă orice echivoc de interpretare. În același timp, confirmăm că contractul reglementat este documentul semnat de beneficiarul schemelor de suport instituite în baza legii în cauză și FCEE, în calitate de cumpărător unic a energiei electrice generate (sub rezerva modificărilor ce vor apărea în urma operaționalizării PZU naționale). Noțiunea finală ia următorul cuprins: *„contract reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile -*

				contract reglementat, standardizat, prin care Furnizorul Central de Energie Electrică achiziționează energia electrică produsă de producătorii eligibili, în condițiile stabilire de prezenta lege. Contractele reglementate pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile sunt diferite pentru producătorii eligibili mici și pentru producătorii eligibili mari."
			Noțiunile de "producător eligibil mic" și „producător eligibil mare" ar trebui stabilite astfel încât să fie conforme Liniilor directoare ale Comisiei Europene cu privire la ajutorul de stat în domeniul energetic, și anume să stabilească obligația producătorilor mai mari de 400 kW să-și comercializeze energia electrică pe piață. Limita este stabilită în conformitate cu prevederile art. 5 al Regualmentului 2019/943 privind piața internă de energie electrică. Este recomandabil ca respectiva limită să fie stabilită la nivel de legislație primară.	**Se acceptă parțial.** Limitele de capacitate relevante noțiunilor de "producător eligibil mic" și „producător eligibil mare" urmează a fi stabilite, conform practicilor la zi, de către Guvern prin intermediul unei hotărîri de Guvern, fiind luate în considerare *Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie,* precum și prevederile Regulamentului 2019/943 privind piața internă de energie electrică. În același timp, având în vedere că actele UE menționate mai sus nu stabilesc limite/praguri de la care este obligatorie participarea producătorilor eligibili în licitații, în vederea obținerii statutului de producător eligibil, atribuția Guvernului de la art. 10, lit. e) este redactată în așa fel încât să pemrite Executivului stabilirea de limite de capacitate diferite pentru aceste două "situații". Astfel, atribuția de la lit. e) va avea următorul cuprins: *„e) stabilește, aprobă și actualizează limita/limitele de capacitate, în conformitate cu Legea cu privire la ajutorul de stat și cu angajamentele asumate în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice, cotele maxime de capacitate, inclusiv pe*

				categorii de capacitate, care urmează a fi oferite pentru implementarea schemelor de sprijin stabilite conform prezentei legi în vederea atingerii obiectivelor naționale stabilite de Planul național integrat privind energia și clima, precum și poate stabili obligații de instalare de către investitor a sistemelor de stocare a energiei pentru o producție integrată variabilă de energie din surse regenerabile. Guvernul poate stabili ca limita/limitele de capacitate de la care este obligatorie participarea în licitații în vederea obținerii statutului de producător eligibil, conform art. 35, și limita/limitele de capacitate de la care intervine obligația producătorilor eligibili de a comercializa energia electrică pe piețele organizate, conform art. 381, să fie diferite;"
			Comentarii/ clarificări privind noțiunea: *„prețul pieței angro de energie electrică (*în continuare - *preț de piață)* – prețul ponderat stabilit pe un anumit interval de timp pe Piața pentru Ziua Următoare, stabilit în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, și care este utilizat drept referință întru stabilirea valorii primei variabile"; Astfel 1) referitor la "medie": PZU-ul are un preț pe unitate de timp pe piață (1h, mai târziu va fi 15min). Dacă intenția este de a stabili mddia pentru 1 zi, acest lucru trebuie clarificat. Dacă „intervalul de timp specific" este definit doar în Regulile pieței, acest lucru trebuie făcut cu mult înainte de licitare. 2) ref. la "ponderat„ - dacă se dorește operarea cu o valoare ponderată, este	Se acceptă. Pentru mai multă claritate și evitarea echivocului de interpretare, noțiunea a fost revizuită: *„prețul pieței angro de energie electrică (în continuare - preț de piață) – prețul stabilit pe Piața pentru Ziua Următoare, în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, și care este utilizat drept referință întru stabilirea valorii primei variabile";*

			necesar de adăugat „volum" pentru o mai mare claritate 3) „Fallback": ar trebui să existe o soluție de rezervă definită și este posibil ca unitățile de timp pe piață să nu fie compensate.	
5. Articolul 5 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Politica de stat în domeniul energiei din surse regenerabile este elaborată astfel încât nivelul și condițiile aferente sprijinului financiar acordat proiectelor de producere a energiei electrice din surse regenerabile prin intermediul schemelor de sprijin nu sunt revizuite într-un mod care să afecteze negativ drepturile conferite în temeiul legii și să afecteze viabilitatea economică a proiectelor care beneficiază deja de sprijin în conformitate cu prezenta lege, cu excepția modificărilor cauzate de implementarea contractelor pentru diferențe, după cum este stabilit de prezenta lege, precum și de transpunerea și implementarea legislației comunitare adoptate în contextul angajamentelor asumate în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice."	**Ministerul Justiției**		La pct. 5 remarcăm că, odată cu intrarea în vigoare la 1 decembrie 2009, a amendamentelor la Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) semnat la Lisabona, arhitectura Uniunii Europene s-a schimbat, fiind abandonată structura formată din trei piloni. Tratatul privind Comunitatea Europeană a fost redenumit în „Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), fapt ce s-a soldat cu transferarea personalității juridice a Comunității Europene către Uniunea Europeană, Comunitatea încetându-și existența, Uniunea Europeană obținând personalitate juridică. Ulterior în textul actelor Uniunii Europene, termenul „Comunitar" a fost substituit cu cuvintele „Uniunii Europene". Ținând cont de cele enunțate, cuvântul „comunitare" se va substitui cu cuvintele „Uniunii Europene".	**Se acceptă.**
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 5: Pentru producătorii eligibili mari determinați in urma licitațiilor se va permite comercializarea energiei electrice la prețuri mai mari, decât prețul fix stabilit in cadrul licitațiilor organizate de Guvern, ceea ce este contrar principiilor generale care au stat la baza schemelor de sprijin. Mai mult ca atât, acest regim e mai avantajos decât față de toți ceilalți producători autohtoni.	**Nu se acceptă.** Prevederea de la pct. 5 din proiect (art. 5, alin. (3) din lege) nu introduce premizele pentru ofererirea producătorilor eligibili mari a unor prețuri fixe mai mari decât cele obținute în cadrul procedurilor de licitații.
	OMV Petrom		O altă problemă importantă se referă la **punctul consacrat politicii de stat.**	**Se acceptă.** Comentariul este unul cu caracter general.

	/avizare repetată/		Astfel, subliniem faptul că în vederea supravegherii întregului proces de cultivare şi utilizare a soiurilor de plante modificate genetic destinate producerii biocombustibilului solid şi a biocarburanţilor în condiţiile unui ciclu tehnologic închis, **este imperios să fie definit un sistem de promovare în concordanță cu un plan stabil de acțiune** (prin raportare la orice instrument, schemă sau mecanism, capabil / (ă) să promoveze utilizarea energiei din surse regenerabile prin reducerea costurilor acestei energii, prin creşterea preţului la care aceasta poate fi vândută sau prin mărirea, prin intermediul unor obligații referitoare la energia regenerabilă sau în alt mod, a cantității achiziționate de acest tip de energie; aceasta include, fără a se limita la sistemul de promovare prin certificate verzi, ajutoare pentru investiții, scutiri sau reduceri de impozite, rambursări de taxe, scheme de promovare privind obligația de cumpărare a energiei din surse regenerabile).	
6. Articolul 6: La alin. (1) lit. b) va avea următorul cuprins: „b) realizarea unei ponderi minime a consumului de energie din surse regenerabile în consumul final brut de energie, calculată în conformitate cu prevederile prezentei legi și stabilite în Planul Național Integrat privind Energia și Clima" La alin. (1) lit. c) va avea următorul cuprins: „c) realizarea unei ponderi minime a consumului de energie din surse regenerabile în consumul de energie în sectorul transporturi, calculată în conformitate cu prevederile prezentei legi și stabilite în Planul Național Integrat privind Energia și Clima"	**Ministerul Justiției**		La pct. 6, referințele la alin. (1) lit. b) și c), se vor formula într-o singură dispoziție, după cum urmează: „alin. (1) lit. b) și c) vor avea următorul cuprins:", urmată de redarea conținutului elementelor structurale, fără a se indica repetat alin. (1) (observație valabilă și pentru pct. 11, 13, 14, 27, 33).	**Se acceptă.**

la alineatul (2), cuvintele „planul național de acțiuni în domeniu energiei din surse regenerabile" se substituie cu cuvintele „Planul Național Integrat privind Energia și Clima".				
7. **Articolul 7:** La alineatul (1), după cuvintele „se calculează ca suma următoarelor" se substituie cu textul "se calculează în conformitate cu Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile și prezentul articol și se determină ca suma următoarelor componente:" La alineatul (2), după textul "în consumul final brut de energie," se completează cu textul „determinat în conformitate cu Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile și prezentul articol," la alineatul (3), după cuvintele „criteriilor de durabilitate", se completează cu cuvintele „și criteriilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră" alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) La calcularea consumului final brut de energie electrică din surse regenerabile, în conformitate cu Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile: a) se ia în calcul energia electrică produsă de autoconsumatorii de energie din surse regenerabile, inclusiv consumul propriu asigurat din surse regenerabile, cât și energia electrică produsă în cadrul comunităților de energie din surse regenerabile; b) nu se ia în calcul energia electrică produsă de hidrocentralele cu acumulare din apa pompată anterior în sens ascendent; c) În cazul centralelor electrice hibrid, care utilizează surse regenerabile și convenționale de energie, se ia în considerare numai acea parte din energia electrică care este produsă din surse regenerabile. În scopul acestor calcule, contribuția fiecărei surse de energie se calculează în baza	**Ministerul Justiției**		La pct. 7, după textul „alineatul (1)" se va exclude cuvîntul „după". Concomitent, la alin. (6) atragem atenția asupra utilizării greșite a expresiei „în sensul alin. (1)". În această legătură, se recomandă utilizarea termenilor „conform", „potrivit" (a se vedea inclusiv art. 12 lit. a), art. 26^3 alin. (3), art. 26^6 alin. (8), Art. II alin. (8), (9)).	**Se acceptă.**
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 7: Se atestă o abatere de la normele UE aferente calculului consumului final brut de energie regenerabilă. Mai mult ca atât, o bună parte din reglementările prezentate se referă la norme secundare care pot fi incorporate exhaustiv in Regulamentul privind calculul consumului de energie electrică din surse regenerabile, care va fi elaborat și aprobat de către Guvern. Totodată, nu este clar calculul utilizării surselor regenerabile pentru aviație în mărime de 6,18%. Pentru alte sectoare astfel de ținte nu s-au stabilit. Considerăm necesar de a unifica abordarea pentru toate sectoarele și consultarea poziției sectorului in domeniu.	**Nu se acceptă.** Prevederile din proiectul de lege reprezintă o transpunere a prederilor Directivei europene. În același timp, precizăm că în proiect sunt prezentare prevederi care considerăm că trebuie să se regăsească în cadrul primar (similar abordării aplicate la elaborarea și aprobarea Legii 10/2016, în versiunea sa inițială), pe când detalierea modului în care se va calcula consumul final brut de energie din surse regenerabile și ponderile respective, atât sectorial cât și general, va avea loc în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile. Cu referire la limita procentuală de 6,18% aferentă aviației, introdusă în proiectul de lege, în vederea înțelegerii naturii acesteia și a scopului urmărit, sugerăm analiza pct. 35 din preambulul Directivei 2018/2001 care stabilește: *„ (35) În unele state membre, aviația are o pondere importantă în consumul lor final brut de energie. Prin urmare, având în vedere actualele constrângeri tehnologice și*

conținutului său de energie; d) Energia electrică generată de centralele hidroelectrice și instalațiile eoliene, se consideră în conformitate cu regulile de normalizare, stabilite în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile. alineatul (6) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins „Cantitatea de energie utilizată pentru încălzire și răcire și care ar urma să fie considerată energie din surse regenerabile în sensul alin. (1), se calculează în conformitate cu Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile, care va ține seama de utilizarea energiei în toate sectoarele de consum final." alineatul (8) va avea următorul cuprins: „(8) Conținutul energetic al combustibililor utilizați în transporturi este stabilit în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile" alineatul (9) va avea următorul cuprins: „(9) Consumul final de energie din surse regenerabile în transporturi se calculează în conformitate cu Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile și prevederile art. 8." alineatul (11) va avea următorul cuprins: "(11) La calcularea consumului final brut de energie, cantitatea de energie consumată în sectorul aviației, ca proporție din consumul final brut de energie, se consideră a nu fi mai mare de 6,18 %." alin. (12) se abrogă;				*de reglementare care împiedică utilizarea comercială a biocombustibililor în aviație, este necesar ca pentru astfel de state membre să se ofere o scutire parțială la calculul consumului lor final brut de energie din sectorul transportului aerian național, pentru a li se permite acestora să excludă din calculul respectiv cantitatea cu care depășesc cu o dată și jumătate media Uniunii pentru consumul final brut de energie în aviație în 2005, astfel cum a fost evaluat de Eurostat, respectiv 6,18 %. Din cauza caracterului lor insular și periferic, Cipru și Malta se bazează ca mod de transport în special pe aviație, care este esențială pentru cetățenii și economia lor. În consecință, consumul final brut de energie al acestora în sectorul transportului aerian național este disproporționat de mare, respectiv mai mult de trei ori media Uniunii pe 2005. Ele sunt afectate astfel într-un mod disproporționat de actualele constrângeri tehnologice și de reglementare. Prin urmare, este adecvat să se prevadă ca acestea să beneficieze de o scutire care acoperă cantitatea cu care depășesc media Uniunii pentru consumul final brut de energie în aviație în 2005, astfel cum a fost evaluat de Eurostat, respectiv 4,12 %"*
se completează cu alin. (13) cu următorul cuprins: „(13) Instituția publică care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și promovării utilizării energiei din surse regenerabile (în continuare – instituția publică de suport) calculează ponderea energiei din surse regenerabile, pentru anul precedent de gestiune, în conformitate cu prevederile prezentei legi și Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile, și prezintă rezultatele calculelor	**A.O. "Asociațua Producătorilor de Energie Electrică Eoliană și Fotovoltaică din Republica**		Spre exemplu, la pct.7 al proiectului de modificare a Legii nr.10/2016, cu referire la art.7 alin.(4) lit.e), se face referire la un act normativ la începutul șirului de enumerare și la sfârșitul enumerării: „(4) La calcularea consumului final brut de energie electrică din surse regenerabile, în conformitate cu Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.

în raportul său anual de activitate, elaborat în conformitate cu prevederile de la art. (11), alin, (7) al Legii nr. 139/2016 cu privire la eficiența energetică, sau la cererea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii."	**Moldova"**		regenerabile: .... d) Energia electrică generată de centralele hidroelectrice și instalațiile eoliene, se consideră în conformitate cu regulile de normalizare, stabilite în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile". Mai mult, lit.d) menționată supra nu se încadrează în șirul logic al enumerării de la alin.(4) art.7.	
	ANRE		La pct. 7, art. 7 sintagma „Legii nr. 139/2016 cu privire la eficiența energetică" de substituit cu sintagma „Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică".	**Se acceptă.**
	OMV Petrom **/avizare repetată/**		Un alt punct important la care dorim să facem referire se concentrează în jurul **articolului 7**, dedicat modalității de calcul a ponderii energiei din surse regenerabile. În viziunea noastră, **trei idei** prezintă o relevanță sporită: ➢ Criteriile de durabilitate vor fi stabilite de autoritatea competentă prin Ordin de Ministru, dar în strânsă legatură cu standardele UE (ținând cont de materia primă, de anul punerii în funcțiune a instalației de producție ș.a.m.d). ➢ Regulamentul (astfel cum este menționat în cadrul alineatului (4) trebuie să indice inclusiv contribuția energiei regenerabile utilizate în transportul feroviar, ea putând beneficia și de multiplicatorul 2x, susținând intențiile de reducere de emisii de gaze cu efect de seră. ➢ Regulamentul trebuie definit și implementat de către Ministerul declarat	**Se acceptă parțial.** Practica locală este ca implementarea legii să aibă loc, în mare parte, prin acte normative aprobate de Guvern. Întrucât hotărâriel Guvernului sunt consultate public intens, este oportun ca criteriile de sustenabilitate pentru biocombustibili să fie elaborați de ministerul de profil, dar aprobați, ca și docuemtn,de Guvern. Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile ar urma să stabilească, prin transpunerea regulilor RED II, modalitatea de calcul a consumului de energie din surse regenerabile, luând în considerare regulile de normalizare a anumitor coomponente, coeficienții de multiplicare, etc. Aprobarea unei hotărâri de Guvern impune stabilirea autorității care va fi responsabilă de executarea acesteia.

			ca fiind responsabil, urmând ca, în speță, Ministerul Energiei să fie desemnat în a creiona un astfel de document, practica recurentă la nivelul UE arătând că îndreptățite să acționeze prompt și eficient sunt Ministerele de resort (Mediu, Energie, Economie), iar **NU Guvernul**, precum tinde să se sugereze în cadrul articolului 10. O abordare cât se poate de corectă are în vedere plasarea responsabilității în sarcina unei singure instituții publice într-un domeniu atât de sensibil.	
8. Articolul 8: alineatul (1) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „(1) Pentru calcularea consumului final de energie în transporturi se utilizează valorile privind conținutul energetic al carburanților utilizați în transporturi, după cum este prevăzut în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile" alineatele (2)-(5) se abrogă alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) Pentru realizarea prevederilor prezentului articol, se introduc următoarele obligații de raportare semestrială, în termen de 30 de zile după finalizarea perioadei de gestiune, în formă electronică, către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și instituția publică de suport: a) importatorii de produse petroliere – obligația de prezentare a informațiilor cu privire la cantitățile de biocarburanți și produse petroliere procurate, după caz, de pe piața locală sau importate, în vederea producerii amestecului în conformitate cu prevederile prezentei legi, și/sau cantitățile de produse petroliere importate care deja conțin cota prestabilită de biocarburanți. Informațiile cu privire la biocarburanți vor include detalii privind cantitățile și cota biocarburanților în	**Ministerul Justiției**		La pct. 8, în redacția propusă a propoziției cu care se completează alin. (1), se va exclude numerotarea, iar la alin. (7) se va indica inclusiv numărul și anul adoptării Legii cu privire la energetică.	**Se acceptă.**
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 8, 14 și 26: Salutăm promovarea biocombustibililor in consum, cu toate acestea va fi o povară suplimentară pentru consumatorii finali de produse petroliere, datorită costurilor mai mari ai acestor produse care trebuie obligatoriu mixate. Nu este clară legătura normelor primare dintre proiectul dat și Legea cu privire la produsele petroliere și mecanismul de formare a prețurilor pentru piața internă care-i direct proporțională cotațiilor PLATTS și marja comercială reglementată. Opinia ANRE la acest subiect este determinantă. Mai mult ca atât, orice reglementare a sancțiunilor aferente produselor petroliere trebuie reflectate în legea sectorială. O clarificare suplimentară se impune asupra procesului de licențiere. Este	**Nu se acceptă.** Proiectul de lege propune eliminarea cerinâei de licențiere pentru activitatea de producere a biocarburantului, având în vedere obligația producătorului de a obține un certificat de conformitate pentru propria producție. În același timp, pentru a deține informații cu privire la capacitățile locale de producere a biocarburanților, inclusiv a facilităților de amestec al carburanților clasici cu biocarburanții (i.e. facilități de amestec sau, eventual, rafinării), este necesară introducerea obligației ANRE de a crea și ține un astfel de registru/ registre.

amestec, pe categorii, după cum sunt stabilite de art. 267, alin. (1), lit. a) - d). b) vânzătorii cu amănuntul de produse petroliere - obligația de prezentare a informațiilor cu privire la cantitățile de carburanți comercializați, inclusiv date cu privire la cantitățile și cota biocarburanților din componența acestora. Informațiile cu privire la biocarburanți vor include detalii privind cantitățile și cota biocarburanților în amestec, pe categorii, după cum sunt stabilite de art. 267, alin. (1), lit. a) - d). c) producătorii de biocarburant – cu obligația de prezentare a informațiilor cu privire la cantitățile de biocarburant comercializat pe piața locală și exportate, pe categorii, după cum sunt stabilite de art. 267, alin. (1), lit. a) – d). alineatul (7) va avea următorul cuprins: „(7) Pentru nerespectarea obligației stabilite la alin. (6), importatorii de produse petroliere principale, vînzătorii cu amănuntul de produse petroliere și producătorii de biocarburant, sînt pasibili de a fi sancționați de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică cu sancțiune financiară în valoare de maximum 1% din venitul anual obținut din comercializarea produselor petroliere principale, respectiv, comercializarea biocarburanților, respectând procedura stabilită la art. 20 din Legea cu privire la energetică;"			inacceptabilă extinderea numărului de licențe sau complicarea procedurilor administrative privind licențierea genurilor de activitate aferent importului și comercializării produselor petroliere și/sau deținerea de registre ai agenților economici producători/importatori de biocombustibili.	
	ANRE		La pct. 8, art. 8 alin. (6), lit. b) se propune a fi exclus	**Se acceptă.**
	OMV Petrom \avizare repetată/		Continuând analiza, **articolul 8 alineatul (6) litera (b)** trebuie completat tocmai pentru a conduce spre concluzia conform căreia pentru ambele categorii, în cadrul informațiilor furnizate, trebuie redate și **criteriile de durabilitate** referitoare la următoarele aspecte: amprenta de CO2, reducerea de emisii de gaze cu efect de seră, țara de proveniență, materia primă utilizată, dacă produsul este certificat (obligatoriu).	**Se acceptă.** Având în vedere rolul Regulamentul privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă, care va conține descrierea procedurii de verificare a respectării criteriilor de durabilitate la producerea biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, prevederea de la alin. (6) al art. 8 a fost completat cu referința de rigoare la respectivul act normativ.
9. Articolul 9 va avea următorul cuprins: „Articolul 9. Planul național integrat privind energia și clima". (1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii elaborează, cu asistența instituției publice de suport și în cooperare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul protecției mediului, Planul național integrat privind energia și clima. Planul este elaborat în conformitate cu cerințele stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și un	**Agenția pentru Eficiență Energetică**	4	**Articolul 9.** Pentru alin. (3) propunem următorul cuprins: „(3) Instituția publică de suport elaborează un raport cu privire la implementarea Planului național integrat privind energia și clima în anul precedent de gestiune, în cooperare cu instituția desemnată de organul central de specialitate în domeniul protecției mediului, îl transmite organului ierarhic	**Se acceptă.**

regulament privind mecanismul de guvernanța energetică, aprobat de Guvern.			superior și Guvernului pentru informare și îl publică pe pagina sa web oficială."	
(2) Planul național integrat privind energia și clima stabilește și descrie obiectivele naționale în domeniul energiei regenerabile, traiectoriile orientative pentru fiecare din componentele stabilite în art. 7, alin. (1), măsurile de politică în domeniul promovării consumului energiei din surse regenerabile de către toate sectoarele economiei naționale și care urmează a fi implementate în perioada vizată în vederea atingerii obiectivelor naționale stabilite. (3) Instituția publică de suport elaborează un raport cu privire la implementarea măsurilor de promovare a consumului de energie din surse regenerabile incluse în Planul național integrat privind energia și clima, implementate în anul precedent de gestiune, în cooperare cu instituția desemnată de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul protecției mediului, îl transmite organului ierarhic superior și Guvernului pentru informare, și-l publică pe pagina sa web oficială. (4) În procesul de elaborare și/sau modificare (actualizare) a Planului național integrat privind energia și clima, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii ține cont de evaluările efectuate în conformitate cu art. 17, alin. (3) și alin. (4), și de rezultatul evaluării, după caz actualizate, a necesității de dezvoltare a infrastructurii de încălzire și răcire centralizată, cu scopul de a atinge obiectivul național cu privire la consumul de energie regenerabilă pentru încălzire și răcire, inclusiv obiectivul național privind ponderea energiei regenerabile în consumul final brut de energie "	**Ministerul Justiției**		La pct. 9, în cuprinsul alin. (3) din art. 9 nu denotă claritate expresia „organului ierarhic superior", din care motiv se va revizui.	**Se acceptă.**
10. Articolul 10: litera c) va avea următorul cuprins: „c) aprobă Planul național integrat privind energia și clima și îl prezintă Secretariatului Comunității Energetice;	**Ministerul Justiției**		La pct. 10, în partea dispozitivă, textul „se completează cu litera k1) – k2)" se va substitui cu textul „se completează cu literele k1) și k2)".	**Se acceptă.**

la litera d), după cuvintele „în domeniul energiei din surse regenerabile" se completează cu textul ",după aprobarea acestora de către autoritatea competentă în domeniul concurenței și ajutorului de stat;" la litera e), cuvintele „condițiile privind acordarea ajutorului de stat prevăzute de" se exclud, iar după textul „schemei de sprijin stabilite la art. 34", se completează cu textul ", în vederea atingerii obiectivelor naționale stabilite de Planul național integrat privind energia și clima"; se completează cu litera k1) – k2) cu următorul cuprins: "k1) elaborează, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, și aprobă Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile; k2) elaborează, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în protecției mediului, și aprobă Regulament privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă;	**Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu, Consilier Înalt în domeniul energiei**		1. Art.10 Atribuțiile Guvernului – pct.d) de trecut "Aprobă" în loc de "stabilește" la "Stabilește mecanisme, scheme de sprijin și stimulente pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de stat în domeniul energiei din surse regenerabile, după aprobarea acestora de către autoritatea competentă în domeniul concurenței și ajutorului de stat". Pare ciudat ca niște mecanisme de sprijin sunt întâi aprobate de Consiliul Concurenței și apoi sunt stabilite de Guvern 2. Art.10 Atribuțiile Guvernului – pct.e) de înlociut "scheme de sprijin stabilite conform Art.34" cu "scheme de sprijin stabilite conform prezentei legi". Legea prevede competența Guvernului de a stabili și alte scheme de sprijin, iar definiția schemelor de sprijin este mult mai largă decât ce se prevede la Art.34. Pentru toate ar trebui să existe posibilitatea de a stabili cote de capacitate.	**Se acceptă.** **Se acceptă.**
	Secretariatul COmunității Energetice		Precizați că rolul Guvernului aici se referă doar la sprijinul acordat, și nu la dreptul de conectare și acces. Acest lucru ar trebui lăsat la latitudinea operatorilor de sistem	**Se acceptă.**
11. Articolul 11: la alineatul (1), lit. b), cuvintele „respectând condițiile privind acordarea ajutorului de stat prevăzute de" se substituie cu cuvintele „în conformitate cu"; la alineatul (1), lit. e), textul "31 martie" se substituie cu textul "30 iunie"; la alineatul (2), după cuvintele " în domeniul energeticii colaborează" se completează cu textul "cu Secretariatul Comunității Energetice,"				
12. Articolul 12:	**Ministerul**		La pct. 12, în redacția lit. a) din art. 12 se	**Se acceptă.**

litera a) va avea următorul cuprins: „a) elaborează Regulamentul privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă, care va conține, de asemenea, descrierea procedurii de verificare a respectării criteriilor de durabilitate la producerea biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, și modalitatea de implementare a unui sistem de echilibrare a masei, în sensul art. 262, alin. (3).” se completează cu alinetele a2) și a3) cu următorul cuprins: „a2) participă, în cooperare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, la elaborarea, modificarea, actualizarea și raportarea cu privire la implementarea Planului național integrat privind energia și clima”; ”a3) asistă organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii la elaborarea evaluării strategice de mediu pentru Planul național integrat privind energia și clima, în conformitate cu art. 7 și 8 ale Legii nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu;” litera b) va avea următorul cuprins: „b) monitorizează realizarea obiectivelor în domeniul criteriilor de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă, aplicarea procedurii de verificare a respectării criteriilor de durabilitate la producerea acestora, precum și aplicarea Metodologiei de calcul al impactului biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă asupra emisiilor de gaze cu efect de seră;”	**Justiției**		vor exclude cuvintele „de asemenea” ca inutile în textul unui act normativ. Adițional, la pct. 12 textul „alineatele a^2) și a^3)” se va substitui cu textul „literele a^2) și a^3)”.	
	Ministerul Mediului **/avizare repetată/**		1. Ministerul Mediului nu acceptă modificările propuse la art. 12, litera a) și litera a* 1). Conform Pct. 6 alin. 11), Anexa 1 din HG nr. 143/2021, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este responsabil de domeniul infrastructura calității și supravegherea pieței. Articolul 12 se propune a fi scris în următoarea redacție: Articolul 12. Atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul protecției mediului. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul protecției mediului: a) asistă organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii la elaborarea Regulamentului privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți și biolichide, care va conține, de asemenea, descrierea procedurii de verificare a respectării criteriilor de durabilitate la producerea biocarburanților și a biolichidelor; ” a') elaborează Metodologia de calcul al impactului biocarburanților și biolichidelor asupra emisiilor de gaze cu efect de seră; a2) participă la elaborarea, în cooperare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, la elaborarea, modificarea, actualizarea și raportarea cu	**Se acceptă.** Atribuția Guvernului de la alin. (1) lit. k^2) va avea următorul cuprins: *„ k^2) elaborează, cu suportul organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și asistența organului central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu, și aprobă Regulament privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă;”*, iar atribuțiile Ministerului Mediului de la art. 12, lit. a), următorul: *”a) asistă organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii la elaborarea Regulamentului privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă, care va conține descrierea procedurii de verificare a respectării criteriilor de durabilitate la producerea biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, și modalitatea de implementare a unui sistem de echilibrare a masei, conform art. 26^2, alin. (3).”*

			privire la implementarea Planului național integrat privind energia și clima; a3) asistă organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii la elaborarea evaluării strategice de mediu pentru Planul național integratprivind energia și clima, în conformitate cu art. 7 și 8 ale Legii nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu;	
13. Articolul 13: Denumirea articolului va avea următorul cuprins: „Articolul 13. Atribuțiile instituției publice care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și promovării utilizării energiei din surse regenerabile" La alineatul (1), cuvintele "Agenția pentru Eficiență Energetică" se substituie cu cuvintele "Instituția publică care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și promovării utilizării energiei din surse regenerabile"; la alineatul (1), lit a) după cuvintele „dezvoltării și utilizării", se completează cu cuvintele „eficiente ale"; alin. (1) se completează cu lit. a1): "a1) atrage și gestionează resurse financiare în vederea finanțării și promovării proiectelor/programelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, cu respectarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. În vederea susținerii inițiativelor și eforturilor autorităților administrației publice locale, instituțiilor și autorităților publice, în atragerea resurselor financiare din partea donatorilor și partenerilor de dezvoltare pentru implementarea proiectelor în domeniile sale de competență, elaborează și, după caz, implementează, programe cu mobilizare rapidă și facilă a contribuțiilor financiare	**MIDR**	2	Referitor la propunerea, stabilită la alineatul (2) al articolului 13 (pct.13 din proiect), de substituire a cuvintelor „Agenția pentru Eficiență Energetică" cu cuvintele „instituție publică de suport" remarcăm inadvertențe terminologico-juridice, prin prisma art.32 alin.(1) și alin.(3) al Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Astfel, în virtutea prevederilor legale citate supra: „Pentru realizarea unor funcții de administrare, sociale, culturale, de învățământ și a altor funcții de interes public, de care este responsabil ministerul sau altă autoritate administrativă centrală, cu excepția celor de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat, precum și a altor funcții care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, în sfera de competență a acestora pot fi constituite instituții publice. Instituțiile publice din sfera de competență a ministerului sau a altei autorități administrative centrale se constituie, se reorganizează și se dizolvă de Guvern, la propunerea ministrului sau a conducătorului autorității administrative	**Nu se acceptă.** Proiectul respectiv de lege este aliniat la recenta decizie a Parlamentului în raport cu Agenția pentru Eficiență Energetică, și anume la Legea Nr. 113 din 12.05.2023 pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.

solicitate, în limitele bugetului disponibil" la alineatul (1), lit. e), după cuvintele „zonelor industriale" se completează cu textul ", comerciale"; la alineatul (1), lit. f) după cuvintele „zonelor industriale" se completează cu textul ", comerciale"; la alineatul (2), cuvintele "Agenţia pentru Eficienţă Energetică" se substituie cu cuvintele "instituţia publică de suport", iar după textul „evaluare a conformităţii," se completează cu cuvintele „cu Secretariatul Comunităţii Energetice şi";			centrale, dacă normele speciale nu prevăd altfel. Ministerul sau altă autoritate administrativă centrală care are în sfera sa de competenţă o instituţie publică exercită, în numele statului, funcţia de fondator al acesteia". Prin urmare, dacă forma juridică de organizare de instituţie publică avantajează obiectivului propus, atunci inovaţia terminologică emergentă de „instituţie publică de suport", pe termen lung, poate determina probleme de gestionare a acestor instituţii publice de suport şi confuzii în regimul juridic aplicabil acestora.	
	Ministerul Justiţiei		La pct. 13, în redacţia alin. (1) din art. 13 după sintagma „Instituţia publică care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienţei energetice şi promovării utilizării energiei din surse regenerabile" se va completa cu textul „(în continuare – instituţia publică de suport)", în măsura în care la alin. (2) se propune utilizarea acestei expresii.	**Se acceptă parţial.** Sugestia a fost implementată la propunerile de modificare a art. 7, alin. (13).
	Agenţia Naţională pentru Sănătate Publică **/avizare repetată/**		În Art.13, alin (1), litera e) după textul:„promovează instalarea echipamentelor şi sistemelor pentru producerea energiei electrice, încălzirii şi răcirii din surse regenerabile de energie " se va adăuga textul: „ cu prevederea măsurilor de prevenire şi reducere a impactului asupra stării de sănătate a populaţiei".	**Nu se acceptă.** Deşi legislaţia şi cerinţele stabilite de legislaţia naţională în partea ce vizează măsurile de prevenire şi reducere a impactului asupra stării de sănătate a populaţiei sunt obligatorii în implementare, totuşi, considerăm că stabilirea acestei norme în prevederea de la lit. e) denaturează sensul de bază al textului actual.
14. Articolul 14: la alin (1), lit. b), cuvintele " şi pentru producerea biocarburantului care urmează a fi procurat de	**Ministerul Justiţiei**		La pct. 14: în dispoziţia alin. (1) lit. b) din art. 14, semnalăm că, cuvintele „se omit" sunt	**Se acceptă.**

importatorii de produse petroliere principale" se omit; alin. (1) se completează cu lit. b3) – b4) cu următorul cuprins: "b3) instituie şi ţine registrul producătorilor de biocarburanţi, cu luarea în considerare a categoriilor stabilite la art. 267, alin. (1), lit. a)-d); b4) instituie şi ţine registrul facilităţilor industriale locale de amestec a biocarburanţilor cu carburanţi, cu luarea în considerare a categoriilor de biocarburanţi stabilite la art. 267, alin. (1), lit. a)-d); la alineatul (1), lit. c), va avea următorul cuprins: "c) elaborează şi aprobă modelul contractului pentru diferenţe, modelul contractelor reglementate pentru achiziţionarea energiei electrice produse din surse regenerabile, modelul contractului de autoconsumator de energie din surse regenerabile - anexă la contractul de furnizare a energiei electrice, modelul contractului de furnizare a energiei electrice din surse regenerabile;"; alin. 1 se completează cu lit. c1) – c2) cu următorul cuprins: „c1) elaborează şi aprobă clauzele obligatorii la contractul pentru achiziţionarea energiei electrice produse din surse regenerabile de la producător, precum şi modelul contractului pentru tranzacţii inter-pares;" c2) elaborează şi aprobă Regulamentul cu privire la organizarea şi funcţionarea comunităţilor de energie din surse regenerabile, luând în considerare principiile stabilite la art. 395;" la alineatul (1), lit. e), va avea următorul cuprins: „e) stabileşte, în conformitate cu Planul naţional integrat privind energia şi clima şi traiectoria orientativă trasată de acesta, cantităţile şi cotele minime anuale de biocarburanţi care urmează să fie achiziţionate în mod obligatoriu de către importatorii de produse petroliere principale de la producătorii locali, în dependenţă de cota-parte deţinută de aceştia pe piaţa produselor petroliere principale, şi după caz,			improprii limbajului unui act normativ, prin urmare se vor substitui cu cuvintele „se exclud" (observaţie valabilă pentru toate cazurile similare din proiect); în dispoziţiile privind completarea alin. (1) cu lit. b3), b4), c1), c2), atragem atenţia că textele „lit. b3) - b4)" şi „lit. c1) - c2)" se vor substitui cu textele „literele b3) şi b4)", respectiv „literele c1) şi c2)".	
	Premier Energy SRL		Articolul 14: c[1]) elaborează şi aprobă clauzele obligatorii la contractul pentru achiziţionarea energiei electrice produse din surse regenerabile de la producătorii eligibili, precum şi modelul contractului pentru tranzacţii inter-pares;	**Nu se acceptă.** Prevederea de la lit. c[1]) utilizează noţiunea *„contract pentru achiziţionarea energiei electrice produse din surse regenerabile direct de la producător* – contract în baza căruia o persoană fizică sau juridică achiziţionează energie electrică din surse regenerabile direct de la un producător de energie electrică", care este în linie cu noţiunea din Directiva europeană, şi anume cea de "*contract de achiziţie de energie electrică din surse regenerabile*" (a vedea noţiunea cu numărul de ordine 17 din RED II). Respectiv, constatăm că Directiva nu limitează posibilitatea semnării a astfel de contracte doar de către producătorii eligibili, dar şi de cei neeligibili (din piaţă), inclusiv prosumatorii, comunităţile energetice
	Premier Energy SRL **/avizare repetată/**		Propunere Articolul 14: c1) elaborează şi aprobă clauzele obligatorii la contractul pentru achiziţionarea energiei electrice produse din surse regenerabile de la producătorii eligibili, precum şi modelul contractului pentru tranzacţii inter-pares; Argumentare Clauze obligatorii ar fi oportun să fie impuse numai pentru producătorii	**Nu se acceptă.** În cazul contractului pentru achiziţionarea energiei electrice produse din surse regenerabile de la producător, se vor elabora doar clauze obligatorii, pe baza legislaţiei relevante în vigoare. Restul prevederilor şi aranjamentelor contractuale se vor stabili la discreţia semnatarilor.

din import, pentru a fi utilizați în amestecul produselor petroliere principale, astfel încât să fie realizat obiectivul național privind ponderea energiei din surse regenerabile utilizate în transporturi." alin. (1) se completează cu lit. f1) cu următorul cuprins: „f1) participă în calitate de membru în Comisia de licitație; alin. (1) se completează cu lit. g1) cu următorul cuprins: „g1) stabilește prețuri plafon pentru biocarburanții produși local, pe categoriile stabilite la art. 267, alin. (1), lit. a)-d), în corespundere cu prețul de comercializare a biocarburanților pe pieţele europene, care urmează a fi considerate în contextul obligației importatorilor de produse petroliere principale de procurare a biocarburanților produși local; la alineatul (1), lit. h), va avea următorul cuprins: "h) monitorizează respectarea de către importatorii de produse principale și vânzătorii cu amănuntul a obligațiilor stabilite prin prezenta lege, inclusiv a obligației de procurare a biocarburanților produși local, de import și/sau comercializare a produselor petroliere cu o cotă prestabilită de biocarburanți, în conformitate cu prevederea de la lit. e), și aplică sancțiuni în cazurile prevăzute la art. 29 alin. (3) și la art. 8 alin. (7);"			eligibili. Cei liberi pe piața nu trebuie sa fie reglementați.	
	AO "AMPER GREEN"		Adițional, stabilirea unor prețuri plafon de comercializare a biocarburanților produși local (punctul 14 al proiectului Legii) este contrar principiilor economiei de piață, normelor internaționale și liberei concurențe. Principiul general de formare a prețurilor in RM este cel bazat pe cerere si ofertă. Mai mult ca atât, trebuie ajustată si procedura de certificare a importurilor de produse similare pe piața internă.	**Nu se acceptă.** Având în vedere similitudinea dintre piața produselor petroliere și ce a biocarburanților, precum și formula de reglementare curentă a pieței produselor petroliere – stabilită de Legea 461/2001 privind piața produselor petroliere*, considerăm oportun ca piața locală a bioetanolului și biodieselului să se dezvolte prin "cunoașterea" unui plafon al prețului maxim ce poate fi oferit de către importatorii de produse petroliere. În același timp, un preț plafon nicidecum nu interzice achiziția biocarburanților la prețuri mai joase decât referințele de pe piața europeană, în condițiile existenței unei concurențe pe respectivul segment. De precizat însă că lipsa unui asemenea plafon ar putea duce la solicitarea unor prețuri exorbitante de către producătorii de biocarburanți, în condițiile în care importatorii de produse petroliere sunt impuși să achiziționeze în mod prioritar biocarburanții de la producătorii locali.
	ANRE		8. La pct. 14, art. 14, alin. (1), lit. c) propunem de expus în următoarea redacție, după cum urmează: „c) elaborează și aprobă modelul contractului pentru diferențe, modelele contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, condițiile de procurare a energiei electrice de la autoconsumatorul de energie electrică din surse regenerabile, - anexă la contractul de furnizare a energiei electrice;"	**Se acceptă** Au fost operate modificările necesare.

			9. La pct. 14, art. 14, alin. (1) lit. e[1]) conținutul normei este identic cu alin. (6) din legea în vigoare. Prin urmare, considerăm necesar și oportun de a exclude alin. (6) pentru a nu dubla conținutul normelor legale. 10. La pct. 14, art. 14 alin.1 g1) de expus în următoarea redacție: g[1]),,stabilește prețuri plafon de comercializare pentru biocarburanții produși local, pe categoriile stabilite la art. 26[7], alin. (1), lit. a) - d), în corespundere cu prețul de comercializare a biocarburanților pe piețele europene, care urmează a fi considerate în contextul obligației importatorilor de produse petroliere principale de procurare a biocarburanților produși local"	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare. **Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.
	ANRE /avizare repetată/		6. La pct. 14, propunem de modificat art. 14, alin. (1) lit. c1), cu expunerea în următoarea redacție: „c[1]) elaborează și aprobă clauzele obligatorii ale contractului pentru tranzacții inter-pares;". 7. Art. 14, alin. (1) lit. e[1]) din legea în vigoare conținutul normei este identic cu alin. (6), art. 14 din lege. Prin urmare, considerăm necesar de a exclude alin. (6) sau alin. (1) lit. e[1]) din legea în vigoare, pentru a nu dubla conținutul normelor legale. Menționăm că, în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse	**Se acceptă.** Totodată este păstrată atribuția de elaborare a clauzelor obligatorii la contractele pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile direct de la producător. Se acceptă. A fost exclusă propunerea completării proiectului cu lit. e[1]).

			regenerabile (număr unic 238/MEn/2023) această propunere a fost acceptată, însă nu este inclusă în proiectul hotărârii. 8. La pct. 14, art. 14, alin. (1) lit. f[1]) se propune a fi modificată și expusă în următoarea redacție: „f[1]) deleagă un reprezentant pentru participare în calitate de membru în Comisia de licitație."	**Se acceptă.**
	ECOENERGETICA		Recomandă la art. 14, alin. 2 după expresia „din practica internațională" să fie completat cu „și locală".	**Se acceptă.**
	MAIB (SA "Moldova Agroindbank")		IV. un ultim aspect ce ar fi necesar să fie luat în considerare, în cadrul normativ și legal modificat, este cel referitor la capacitatea de energie stabilită pentru producătorii eligibili și anume faptul că nu în toate cazurile această capacitate corespunde realității din metodologie, fapt pentru care se propune să fie prevăzută și modalitatea de revizuire si majorare a tarifului fix, cu includerea tuturor cheltuielilor neprevăzute, inclusiv a cheltuielilor de dezechilibrare si a celor de planificare zilnică a energiei livrate, generate și puse în sarcina acestor producători eligibili.	**Se acceptă parțial.** Legea nr. 10/2016 stabilește în art. 14, alin. (2), urmând bunele practici, care sunt componentele tarifului feed-in de care ar putea beneficia: „ *(2) Prețurile plafon și tarifele fixe menționate la alin. (1) lit. f) și g) se calculează, în conformitate cu metodologia aprobată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, pentru fiecare tip de tehnologie de producere a energiei electrice din surse regenerabile și pe categorii de capacitate, cu utilizarea datelor din practica internațională privind perioada de exploatare a centralei, costurile de investiție, costurile aferente întreținerii și exploatării centralei, rata de rentabilitate a investițiilor, determinată în baza metodei costului mediu ponderat al capitalului, și în funcție de cantitatea de energie electrică ce se preconizează a fi produsă."* Precizăm că costurile pentru dezechilibre, costurile cu depunerea garanțiilor pentru participarea pe piață, etc., nu sunt costuri eligibile și nu pot fi incluse în tariful „verde" aprobat pentru un producător sau pe care

				acesta îl obține în urma unei proceduri de licitații desfășurate.
	OMV Petrom **/avizare repetată/**		**Însă, probabil cel mai important aspect** rezidă în modificarea pe care o propunem în continuare, referindu-ne la **articolul 14 alineat (1) lit. (e).** Tocmai pentru a oferi flexibilitate pieței locale, în conformitate cu principiile generale aplicabile piețelor globale de carburanți și biocarburanți, sintagma respectivă ar trebui să ia următoarea formă - ***e) implementează măsurile prevăzute la art. 26[7], alin. 3), lit. a) și b) prin stabilirea, în conformitate cu Planul național integrat privind energia și clima și traiectoria orientativă trasată de acesta, a cotelor minime anuale de biocarburanți care urmează să fie amestecate în mod obligatoriu de către furnizorii de produse petroliere principale, astfel încât să fie realizat obiectivul național privind ponderea energiei din surse regenerabile utilizate în transporturi.*** Totodată, vizavi de articolul expus anterior, aducem în prim-plan faptul că nu recomandăm plafonarea prețurilor, având în vedere dinamica atât actuală, cât și viitoare a piețelor europene de carburanți și biocarburanți.	**Nu se acceptă.** Întrucât piața locală a produselor petroliere este alimentată exclusiv cu combustibili din import, iar amestecul dintre carburanți/comsbutibilii fosili și biocarburanți are loc la rafinării (astfel încât să fie atins cel mai înalt nivel de calitate al produslui final), formula optimă prin care Guvernul vede implementarea politicilor pe respectivul segment, este redat de proiectul de lege, i.e. procurare obligatorie a biocarbutanului produs legal de importatorii de produse petroliere, mixarea acestuia în afara țării, și importul produsului final. Totodată, remarcăm că în Republica Moldova există furnizori de carburanți care nu importă combustibilii, cu potență financiară și logistică redusă, iar impunerea obligației asigurării mixului de combustibili în afara țării, ar pune o presiune administrativă și financiară considerabilă pe aceștia. Prin urmare, formula optimă pentru Republica Moldova este ca importatorii de produse petroliere principale să fie desemnate drept „părți obligate" în respectivul context. Plafomarea prețurilor de achiziție a biocarburanților produși locali, conform prețurilor înregistrate pe piețele europene, este un mecanism deja testat (a se vedea Legea 461/2001 privind piața produselor petroliere*), care ar asigura sprijinirea inițiativelor private locale, de producere a biocarburanților și, în același timp, protejarea drepturilor consumatorilor finali.
	Agenția pentru		1. În pct.14 (art.14 alin.(1), în redacția lit.b3) și b4)), după cuvântul	**Se acceptă.**

	Guvernare Electronică **/avizare repetată/**		„instituie" considerăm necesar de completat cu textul „documentează, conform prevederilor actelor normative în domeniul informatizării și resurselor informaționale de stat și în domeniul registrelor,". Totodată, cuvântul „registrul" recomandăm de substituit prin cuvântul „Registrul".	
	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare /avizare repetată/		2. De a permite Comisiei de Licitații să modifice clauzele contractului pentru diferențe și/sau a contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile (Articolul 14(c, d)). Acest articol se referă la atrobuțiile ANRE de adoptare a clauzelor obligatorii pentru contractele reglementate și CfD. a. Recomandăm extinderea atribuțiilor Comisiei de Licitații înființate în conformitate cu regulamentul de Licitație pentru a modifica clauzele contractului pentru diferențe și/sau a contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile aprobate de ANRE pe motive de necesitate - adică Comisia de Licitații poate, în cadrul unei licitații specifice, efectua modificări considerate necesare pentru a ține cont de caracteristicile specifice ale licitației. b. Rationamentul acestei recomandări este că prevederile contractelor trebuie să reflecte caracteristicile specifice ale licitației (de exemplu, tehnologia utilizată, prevederile de alocare a riscurilor, etc.) și pot fi necesare modificări ale clauzelor obligatorii (care sunt destinate să se aplice tuturor proiectelor).	**Nu se acceptă.** Având în vedere că la elaborarea modelelor contractului pentru diferențe sau a contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, ANRE va reieși din prevederile Legii 10/2016, a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică, și alte norme în vigoare, oferirea Comitetului de licitații a dreptului de adaptare dicreționară a respectivelor contracte și prevederilor acestora, pare oarecum incorect și inoportun. Mai mult decât atât, Comitetul de licitații este format din reprezentanți ai diferitor autorități publice centrale, instituții publice, cu expertiză limitată în domeniul energetic, al pieței energiei electrice etc.. Astfel, oferirea acestora a dreptului de a modifica prevederile unui model de contract elaborat de autoritatea de reglementare, în cazul „construcției" puse în aplicare în Republica Moldova, nu este judicioasă.

	Asociația Businessului European /EBA/ /avizare repetată/		Propunere: Articolul 14: c[1]) elaborează și aprobă clauzele obligatorii la contractul pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile de la producătorii eligibili, precum și modelul contractului pentru tranzacții inter-pares; Argumentare: Clauze obligatorii ar fi oportun să fie impuse numai pentru producătorii eligibili, cel liber nu trebuie sa fie reglementați.	**Nu se acceptă.** În cazul *contractului pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile de la producător*, se vor elabora doar clauze obligatorii, pe baza legislației relevante în vigoare (i.e. Legea 10/2016, Legea 107/2016, acte de reglementare relevante). Restul prevederilor și aranjamentelor contractuale se vor stabili la discreția semnatarilor.
15. Articolul 16: alineatul (1) va avea următorul cuprins: "(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, în cooperare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, instituția publică de suport, autoritățile publice locale, adoptă și implementează reglementări, normative în construcții, standarde și coduri în domeniul construcțiilor care promovează eficiența energetică și consumul de energiei din surse regenerabile în construcții." alineatul (2) va avea următorul cuprins: "(2) Prin reglementările, codurile și normativele în construcții, Guvernul şi autoritățile administrației publice locale promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, utilizarea echipamentelor şi a sistemelor de încălzire şi răcire pe bază de energie din surse regenerabile, care realizează o reducere semnificativă a consumului de energie şi întreprind măsuri necesare pentru a promova echipamentele şi sistemele ce corespund prevederilor art. 24 din prezenta lege, și art. 24 din Legea 139/2018 cu privire la eficiența energetică; la alineatul (3), cuvintele „actele normative în	**MIDR**	2	De asemenea, prin raportare la legislația națională și în conformitate cu prevederile art.1 al Legii nr.721/1996 privind calitatea în construcții, ce identifică noțiunea de „document normativ" ca documentul (standard, specificație tehnică, cod de bună practică, reglementare) care specifică reguli, linii directoare sau caracteristici pentru activități sau rezultatele acestora, la pct.15 din proiect, propunem: - la alineatul (1) al articolului 16, textul „reglementări, normative în construcții, standarde și coduri" a se substitui cu cuvintele „documente normative"; - la alineatul (2) al articolului 16, textul „reglementările, codurile și normativele" a se substitui cu cuvintele „documentele normative".	**Se acceptă.**
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 15: Legea 235/2015 privind principiile de bază de reglementare a activității de antreprenor stabilește că actele cu impact asupra mediului de afacere trebuie să fie aprobate de către	**Nu se acceptă.** În conformitate cu art. 35, alin. (1) al Legii nr. 721/1996 privind calitatea în construcții – lege specială, stipulează că "*Documentele normative în construcții cu privire la*

domeniu" se substituie cu cuvintele "Legea nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor."; alineatul (4) se abrogă.			Guvern la propunerea instituțiilor guvernamentale de resort și nicidecum la nivel instituțional mai inferior. De asemenea, procedura de preluare a standardelor internaționale trebuie să fie uniformizată practicilor existente, cu referințe clare la standardele și cerințele internaționale in domeniu. Orice manipulare in acest domeniu este supravegheată de instituțiile internaționale. Activitățile prevăzute la punctele 15 și 16 sunt aferente aceiași instituție guvernamentală: Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, de aceea pot fi comasate	*componentele sistemului calității în construcții, prevăzute la art. 9, se elaborează și se aprobă de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor."* Totodată, prevederile propuse pentru pct. 15 (art. 16) și pct. 16 (art. 17) din proiectul de lege nu pot fi comasate, întrucât vizează stabilirea/ revizuirea atribuțiilor autorităților publice centrale și locale în domeniul construcțiilor (art. 16) și ale autorităților publice centrale și locale cu privire la încălzirea și răcirea centralizată (art. 17).
	CALM		Pct. 15. (Articolul 16 alin. (2) se propune excluderea sintagmei „și autoritățile administrației publice locale" și completarea cu o nouă propoziție în următoarea redacție: „Autoritățile administrației publice locale pot promova aceste sisteme și echipamente prin implementarea măsurilor la nivel local, în conformitate cu propriile strategii de dezvoltare a sectorului". În caz contrar, în redacția actuală a proiectului de lege, formularea constituie o obligație (a AAPL) care în conformitate cu principiile constituționale ale autonomiei locale și descentralizării, dar și potrivit cadrului legal în vigoare din domeniu, obligă la indicarea sursei de acoperire financiară/materială/instituțională care trebuie prevăzută expres în bugetul de stat pentru realizarea sarcinii/politicilor locale impuse în mod unilateral APL.	**Nu se acceptă.** Principiile constituționale ale autonomiei locale și descentralizării, după cum este indicat în aviz, nu presupun oferirea dreptului unei autorități ale administrației publice locale de a nu pune în aplicare sau "deraia" de la respectarea cadrului juridic național primar cu incidență în domeniul energiei termice și promovării cogenerării sau performanței energetice a clădirilor, atât timp cât acestea nu prevăd introducerea unor obligații care ar afecta imediat bugetele APL. Într-un astfel de scenariu, orice eforturi și aspirații ale Guvernului de a asigura decarbonizarea economiei naționale și asigurarea unei dezvoltări durabile ar putea fi împiedicate de deciziile APL. Mai mult decât atât, în mare parte, proiectele în domeniul eficienței energetice, cât și a energiei regenerabile, sunt implementate din contul capitalului privat. Astfel, rolul APL

				este ca regulile aplicabile la nivel local să nu admită investiții cu amprentă mare de carbon.
	Agenţia Naţională pentru Sănătate Publică **/avizare repetată/**		În Art. 16, alineatul (1), după fraza „administrației publice în domeniul energeticii", de introdus sintagma „ Agenţia Naţională pentru Sănătate Publică".	**Se acceptă.**
16. Articolul 17: alineatul (1) va avea următorul cuprins: "(1) Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență, în sensul Legii 139/2018 cu privire la eficiența energetică, și iau în considerare rezultatele evaluării ample a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, elaborată în conformitate cu art. 24 a Legii 139/2018 cu privire la eficiența energetică;" alineatul (2) va avea următorul cuprins: "(2) La planificarea, proiectarea, construirea și/sau renovarea zonelor industriale, comerciale sau rezidențiale, autoritățile administrației publice locale iau în considerare combinarea optimă a tehnologiilor și echipamentelor de eficiență înaltă, de valorificare a energiei regenerabile, sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, în conformitate cu prevederile și obligațiile stabilite în prezenta lege, Legea 92/2014 privind energia termică și promovarea cogenerării și Legea 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor." se completează cu alin. (6) cu următorul cuprins:	**Ministerul Justiției**		La pct. 16, prin care se modifică art. 17, se va revedea expresia „iau în considerare", întrucât nu corespunde celor trei criterii de calitate ale normei juridice - accesibilitate, previzibilitate şi claritate. Norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale şi să prevadă, în mod rezonabil, în funcţie de circumstanţele cauzei, consecinţele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conţine o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situaţia dată, persoana poate pretinde că nu-şi cunoaşte drepturile şi obligaţiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarităţii este contrară art. 23 din Constituţie (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 26/2010 (încetarea calității de bănuit), §10).	**Se acceptă.**
	CALM		4. În Art. I. pct. 16. (Articolul 17 alin. (1) cuvântul „promovează" se propune a fi substituit cu cuvintele „iau în considerare". Este valabilă precedenta argumentare a propunerii. În formularea propusă de CALM, la emiterea actelor permisive şi la avizarea, aprobarea	**Nu se acceptă.** Având în vedere sensul diferit al cuvintelor "promovează prin" şi "iau în considerare", considerăm că propunerea nu este oportună, iar sensul prevederii se va schimba esențial. Mai mult ca atât, la sugestia Ministerului Justiției (vezi comentariul autorității la

„(6) Autoritățile administrației publice locale de toate nivelurile, la eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare, conform prevederilor Legii 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, pentru clădirile de locuit cu mai multe apartamente noi, clădirile cu destinație mixtă sau alt tip de clădiri noi, după cum sunt specificate în art. 3, alin. (2) a Legii 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor, iau în considerare prevederile de la art. 266, alin. (8)."			documentației de urbanism și amenajare a teritoriului, APL va lua în considerare (spre promovare) sistemele eficiente respective și această activitate nu va necesita resurse financiare suplimentare. 5. În Art. I. pct. 16. (Articolul 17 alin. (2) după cuvântul „rezidențiale" se propune completarea cu cuvintele „proiectanții, inspectorii sistemelor de încălzire, inspectorii sistemelor de ventilare și condiționare". Temeiul propunerii: Legea nr.835/1996 și Legea nr. Legea nr. 163/2010. Totodată, a se vedea și prevederile proiectului aflat în avizare și adoptare „Cu privire la aprobarea proiectului de lege privind performanța energetică a clădirilor".	modificările a fi aduse la art. 17), sintagmele „iau în considerare" au fost schimbate cu alternative a căror natură este categorică și nu admite echivoc în interpretare. **Nu se acceptă.** Articolul 17 al Legii nr. 10/2016 este „dedicat" atribuțiilor autorităților publice centrale şi locale cu privire la încălzirea şi răcirea centralizată şi, prin urmare, elementul central al acestuia o constituie APL-urile şi contibuția acestora la implementarea politicilor îm domeniul promovării consumului energiei din surse regenerabile. Cu toate acestea, confirmăm că rolul proiectanților, inspectorilor sistemelor de încălzire, inspectorilor sistemelor de ventilare și condiționare, și a altor specialiști, este unul iminent în implementarea cadrului primar pe segmentul amintit, atribuțiile acestora însă sunt stabilite în alte articole ale respectivei legi, precum și în legislația secundară și cadrul juridic secundar care este aprovat întru implementarea legii. Precizăm existența articolului 16 (Atribuțiile autorităților publice centrale şi locale în domeniul construcţiilor), care introduce obligativitatea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor să adopte și implementeze, în cooperare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și instituția publică de suport, documente normative în domeniul construcțiilor care promovează eficiența energetică și consumul de energiei

			6. În Art. I. pct. 16. (Articolul 17 completat cu alin. (6) sintagma „Autoritățile administrației publice locale de toate nivelurile" urmează a fi substituită cu sintagma „Emitenții". Temeiul propunerii: utilizarea terminologiei Legii 163/2010 coroborată cu argumentele sus-menționate.	din surse regenerabile în construcții. **Se acceptă parțial.** A fost menționat statutul de "emitent" al autorităților administrației publice locale de nivelul întâi sau al doilea, sau de nivel special, la eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare, conform prevederilor Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.
	Agenția Națională pentru Sănătate Publică **/avizare repetată/**		În Art.17, alineatul (6): după textul: „ Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi sau al doilea, sau de nivel special" de adăugat textul:„ în coordonare cu instituțiile naționale/locale interesate."	**Se acceptă.**
	Congresul Autorităților Locale din Moldova **/avizare repetată/**		Există temeri justificate că, actualmente, capacitatea economiei naționale și a potențialilor utilizatori ai energiei din surse regenerabile este încă insuficientă pentru a satisface integral cerințele impuse prin proiectul de lege, care presupun costuri mari chiar și în perspectiva/perioada propusă de proiectul de lege (la proiectare, construire, procurarea și punerea în exploatare a sistemelor/instalațiilor întru asigurarea ponderii energiei din surse regenerabile, înlocuirea instalațiilor și sistemelor actuale). De asemenea, considerăm că introducerea conceptului de comunitate de energie din surse regenerabile cu statut de persoană juridică ai căror membri fondatori pot fi și UAT de nivelul întâi și al doilea, va facilita descentralizarea și producerea de energie din surse	**Se acceptă parțial.** Având în vedere ca în prevederea de la alin. (2) deja sunt introduse referințele de rigoare la legislația specială – i.e. Legea nr. 92/2014 privind energia termică și promovarea cogenerării și Legea privind performanța energetică a clădirilor, care stabilesc obligații pentur un șir de specialiști (e.g. proiectanți, inspectori ai sistemelor de încălzire, inspectori ai sistemelor de ventilare și condiționare), iar art. 17 este dedicat Atribuțiile autorităților publice centrale și locale cu privire la încălzirea și răcirea centralizată, alin. (2) ar urma să aibă următorul cuprins de compromis: *"(2) La planificarea, proiectarea, construirea și/sau renovarea zonelor industriale, comerciale sau rezidențiale, autoritățile administrației publice locale promovează și, după caz asigură, în limita*

			regenerabile la nivel local și regional. Având în vedere că proiectanții asigură proiectarea obiectelor, iar APL doar verifică respectarea cerințelor la emiterea actelor permisive, la pct. 16 (Art. 17 alin. (2) La planificarea, proiectarea, construirea și/sau renovarea zonelor industriale, comerciale sau rezidențiale, autoritățile administrației publice locale asigură o combinare optimă a tehnologiilor și echipamentelor de eficiență înaltă, de valorificare a energiei din surse regenerabile, a sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, în conformitate cu prevederile și obligațiile stabilite în prezenta lege, Legea nr. 92/2014 privind energia termică și promovarea cogenerării și Legea privind performanța energetică a clădirilor), se propune substituirea cuvântului „asigură" cu cuvintele „cer prin actele permisive de la proiectanți, inspectori ai sistemelor de încălzire, inspectori ai sistemelor de ventilare și condiționare".	*atribuțiilor și competențelor deținute, o combinare optimă a tehnologiilor și echipamentelor de eficiență înaltă, de valorificare a energiei din surse regenerabile, a sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, în conformitate cu prevederile și obligațiile stabilite în prezenta lege, Legea nr. 92/2014 privind energia termică și promovarea cogenerării și Legea privind performanța energetică a clădirilor."*
17. Articolul 18: Articolul va avea următorul cuprins: "Articolul 18. Atribuțiile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor efectuează supravegherea pieței biocombustibilului solid, sub aspectul asigurării calității produselor plasate pe piață, în conformitate prevederile art. 26 și Regulamentul cu privire la biocombustibilul solid, aprobat de Guvern."	**Ministerul Justiției**		La pct. 17, dispoziția de modificare a art. 18 se va expune după cum urmează: „Articolul 18 va avea următorul cuprins:", urmat de redarea acestuia.	**Se acceptă.**
	OMV Petrom		Înaintând, articolul asupra căruia vă atragem atenția este cel referitor la **Atribuțiile Inspectoratului de Stat**	**Nu se acceptă.** Legea 10/2016 include noțiunea de "biocombustibil solid", pe care o definește în

	/avizare repetată/		**Pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor (art. 18).** Astfel, pe lângă faptul că face trimitere la un termen lipsit de o definiție clară – ***biocombustibil solid***, nu detaliază nici modalitatea unui eventual **sistem de supraveghere, respectiv implementare**. De asemenea, nu se menționează anumite aspecte importante, precum - **ce utilaje vor fi folosite în scopul determinat, care este laboratorul certificat pentru asemenea operațiuni etc. .**	felul următor: „ *biocombustibil solid* – combustibil solid produs direct sau indirect din biomasă;". Mai mult decât atât, pe text sunt făcute referințe la Regulamentul cu privire la biocombustibilul solid, aprobat de Guvern, care detalieză suficient aspecte precum natura biocombustibilului solid, producerea acestuia, criteriile de calitate a fi respectate la plasare acestui biocombustibil pe piață, etc.
18. Articolul 21: la alin (1), cuvintele "şi producerea biocarburantului ce urmează a fi procurat de importatorii de produse petroliere principale" se omit; alin. (6) va avea următorul cuprins: „(6) Activitatea de producere a biocarburantului ce urmează a fi procurat de importatorii de produse petroliere principale sau, la decizia producătorului este exportată pe pieţele externe, se desfăşoară de persoanelor care întrunesc următoarele condiţii: a) sînt înregistrate în Republica Moldova, prezintă documentul confirmativ în acest sens şi nu sînt în procedură de insolvabilitate; b) prezintă raportul financiar pentru anul precedent, în cazul persoanei juridice care activează, sau extras din contul bancar, în cazul iniţierii afacerii; c) certifică calitatea biocarburantului produs prin intermediul certificatului de conformitate; d) sunt înregistrate în registrul producătorilor de biocarburanţi, stabilit conform art. 14, alin. (1), lit. b3). alin. (7) se abrogă;	**Ministerul Justiției**		La pct. 18, în redacția de modificare a alin. (6) din art. 21, pentru precizia normei, lit. c) se va expune după cum urmează: „c) dețin certificat de conformitate care atestă calitatea biocarburantului produs;".	**Se acceptă.**
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 18: Trebuie redactat ca conținut și denumire a genului de activitate privind producerea de biocombustibil și simplificate cerințele față de acest domeniu. De exemplu: certificatele de conformitate se emit pe piața internă în baza rapoartelor de încercări de către organismele de certificare acreditate in sistemul național, conform standardelor aplicabile in domeniu.	**Se acceptă parțial.** Produsul utilizat în vederea amestecării cu carburanții clasici/fosili este biocarburantul, și nu biocombustibilul (a se vedea și setul de noțiuni incluse în proiectul de lege). Prin urmare, nu este acceptată prima parte a propunerii înaintate pentru pct. 18 al proiectului de lege. Totodată, confirmăm că proiectul de lege urmărește simplificarea procedurilor administartive aferente lansării unei activități în domeniul producerii biocarburantului, și anume este eliminată obligativitatea obținerii unei licențe pentru respectivul gen de activitate. Elementul cheie de reglementare a desfășurării activității în segment este certificarea calității produsului plasat pe piață sau exportat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2011 privind activitățile de

				acreditare şi de evaluare a conformităţii. În acelaşi timp, în vederea evitării oricărui echivoc în interpretarea normei legale, a fost dezvoltată norma de la art. 21, alin. (6), lit. c), care stabilşete că una din condiţiile de bază în actvitatea producătorului de biocarburant este deţinenerea certificatului de conformitate, care atestă calitatea biocarburantului produs, şi care este emis în baza rezultatelor încercărilor laboratoarelor de încercări acreditate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2011 privind activităţile de acreditare şi de evaluare a conformităţii.
	Întreprinderea de stat "Moldelectrica"		6) Deoarece la articolul 21 (2), sintagma "Licenţa pentru producerea energiei electrice poate fi obţinută de solicitant, la cerere, până la construcţia centralei electrice", contravine Legii 107 art. 12 (3) care prevede că licenţa pentru activitatea de producere a energiei electrice se eliberează doar producătorului care dispune de o centrală electrică, în condiţiile în care se doreşte o excepţie pentru producători eligibili, se propune precizarea sintagmei menţionate. "Licenţa pentru producerea energiei electrice pentru producătorii care au obţinut statut de producător eligibil poate fi obţinută de către solicitant, la cerere, până la construcţia centralei electrice."	**Nu se acceptă.** Scopul urmărit prin respectiva prevedere este sporirea interesului finanţatorilor pentru finanţarea iniţiativei private descrise de o asemenea situaţie.
	ANRE		11. La pct. 18, art. 21, alin. (6) de expus în următoarea redacţie: „(6) Activitatea de producere a biocarburantului şi activitatea de amestec a biocarburantului cu carburant, se desfăşoară după înregistrarea solicitanţilor în registrul instituit şi ţinut în conformitate cu un regulament elaborat şi	**Se acceptă parţial.** Au fost operate modificările de rigoare. În acelaşi timp, având în vedere eliminarea obligaţiei de obţinere a licenţei pentru activitatea de producere a biocarburantului sau amestecului acestuia, prevederile respective au fost „strămutate" la art. 25.

			aprobat de Agenție. Solicitanții pot cere înregistrarea sa în Registru dacă întrunesc următoarele condiții: a) Sunt înregistrați în calitate de întreprinderi în Republica Moldova, prezintă documente confirmative în acest sens și nu se află în procedură de insolvabilitate; b) Prezintă situațiile financiare pentru ultima perioadă de gestiune, sau extrasul din contul bancar în cazul inițierii afacerii; c) Prezintă documente care confirmă dotarea tehnică cu utilaj necesar pentru desfășurarea activității.	
	OMV Petrom **/avizare repetată/**		**Abrogarea alineatului (7) a articolului 21** relevă o abordare periculoasă, ce tinde să nu țină cont de principiile ce trebuie asumate și, implicit, respectate, astfel că propunerea noastră este în sensul susținerii prezenței criteriilor de eligibilitate, care să se raporteze la sursa materiei prime, existența certificatului de sustenabilitate, impunerea unui prag minim de reducere de emisii de gaze cu efect de seră prin comparație cu factorul fosil (ex. 50%).	**Nu se acceptă.** În vederea sprijinirii comunității investitorilor și reducerii poverii admisnitrative cu lansarea unei activități în domeniul producerii biocarburanților, autorului proiectului de lege prevedere eliminarea obligației obținerii de către acesta a licenței pentru activitatea a fi desfășurată, aceasta fiind substituită cu înregistrarea companiei într-un registru ținut de ANRE. Totodată, prin impunerea agenților economici să-și certifice producția, în urma unor încercări în laboratoare specializate, considerăm că cadrul de contor aferente licenței va fi pe deplin "substituit".
	Agenția pentru Guvernare Electronică **/avizare repetată/**		**2.** În pct.18 (art.21 alin.(6) lit.a)) cuvintele „prezintă documentul confirmativ în acest sens" propunem de exclus, deoarece considerăm că cerința respectivă este una abuzivă, în condițiile în care în conformitate cu dispozițiile art.14 alin.(3) lit.b) din Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, în procesul prestării serviciilor publice, prestatorul nu este în drept să solicite de la beneficiarul	**Se acceptă.**

			de servicii publice depunerea documentelor, dacă datele conținute în documentele respective sunt disponibile în resursele informaționale ale prestatorului de servicii publice sau în resursele informaționale ale altor autorități/instituții publice și pot fi consumate de către prestatorul de servicii publice în mod automatizat, prin intermediul platformei de interoperabilitate instituite de către Guvern. În acest context, menționăm că datele privind înregistrarea unităților de drept sunt date cu acces public și pot fi accesate de către funcționarii ANRE prin serviciul electronic de acces la date (https://date.gov.md/open/company-search), parte componentă a platformei de interoperabilitate (MConnect), instituită prin Hotărârea Guvernului nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect). **3.** În pct.18 (art.21 alin.(6) lit.d)) cuvântul „registrul" recomandăm de substituit prin cuvântul „Registrul".	**Se acceptă.**
	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare **/avizare repetată/**		Articolul 21 alineatul (1), în redacția actuală, stabilește că „Producerea energiei electrice din surse regenerabile, producerea energiei termice din surse regenerabile (...) se supun licențierii." În același timp, articolul 391 alineatul (2), în redacția proiectului, prevede „orice prosumator de energie electrică din surse regenerabile (...) are dreptul să genereze energie electrică din surse regenerabile pentru consum propriu, să o stocheze, inclusiv să comercializeze surplusul de energie electrică produsă (...)." Prin	Nu se acceptă. Regulile aferente licențierii uactivităților practicate în domeniul energieie lectrcie sunt stabilite de legea sectorială – Legea 107/2016 cu privire la energia electrică, la art. 12.

			prisma acestei din urmă prevederi care permite prosumatorului să comercializeze energia electrică, considerăm că este necesar de reglementat expres în lege dacă această activitate este sau nu supusă licențierii, întrucît norma de la articolul 21 alineatul (1) are un caracter general, fără a face distincție între subiecții de drept care produc energia electrică regenerabilă. Din textul proiectului de Lege, în opinia Ministerului, ar fi de conceput ca unui prosumator, cum ar fi de exemplu - proprietar a unei locuințe, să-i se înainteze cerința de a deține o licență pentru a putea produce și comercializa surplusul de energie electrică.	
19. Articolul 24 va avea următorul conținut: „(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică definesc, conform competențelor, cerințele tehnice minime pentru echipamentele și sistemele care produc energie din surse regenerabile pentru a beneficia de schemele de sprijin. (2) La elaborarea cerințelor tehnice se ține cont de standardele naționale, inclusiv etichete ecologice, etichete energetice, alte sisteme de referințe tehnice stabilite de organismele de standardizare, precum și de cerințele tehnice aplicate în rețelele interconectate la nivel European de energie electrică și de gaze naturale. (3) Programele de finanțare a proiectelor de valorificare a energiei din surse regenerabile, implementate din mijloace bugetare sau extrabugetare, inclusiv de instituția publică de suport conform prevederilor de la art. 13, alin. (1), lit. a1), promovează adoptarea tehnologiilor cu o performanță energetică înaltă, conformă standardelor Uniunii Europene.	**MDED**		Punctul 19 din proiect, alin. (2) din art. 24 urmează a fi redactat, deoarece în Republica Moldova este desemnat un singur organism național de standardizare – Institutul de Standardizare din Moldova, care are drepturi exclusive de elaborare și adoptare a standardelor moldovenești, altfel, nu este abilitat cu elaborarea/aprobarea etichetelor ecologice/energetice sau sistemelor tehnice.	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările de rigoare.
	Ministerul Finanțelor		La pct. 19, alin. (3) urmează a fi redactat, deoarece cadrul normativ aferent procesului bugetar nu operează cu noțiunea de „mijloace extrabugetare". Astfel, este necesar de adus claritate, prin specificarea concretă a mijloacelor/surselor de finanțare, cu excluderea sintagmei menționate.	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările de rigoare.
	Ministerul Justiției		La pct. 19 semnalăm că, în cazul în care se propune cuprinsul unui articol în redacție nouă (art. 24), se va indica inclusiv denumirea acestuia.	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările de rigoare.

	ANRE		12. La pct. 19, art. 24 alin. (1) și (2) conține prevederi vagi, prin urmare considerăm necesar să fie reformulate, astfel încât normele articolului să fie redactate cu suficientă precizie și claritate pentru a atinge scopul legitim urmărit de autor. Articolul urmează să prevadă cine și care „cerințe tehnice minime" trebuie să definească, modalitatea elaborării și aprobării lor, precum și definirea actului prin care vor fi adoptate. Suplimentar menționăm că, sintagma „cerințele tehnice minime pentru echipamente" are un conținut vast și prezumă inclusiv cerințe privind acreditarea și evaluarea conformității echipamentelor, care nu țin de competența funcțională a ANRE. Mai mult ca atât, ANRE nu dispune de atribuții în domeniul de etichetare ecologică, energetică, eficiență energetică, prin urmare autorul urmează să prevadă expres instituția responsabilă de fiecare domeniu, prin prisma atribuțiilor Agenției stipulate în Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică și Legea nr. 107 din 27.05. 2016 cu privire la energie electrică.	**Se acceptă.** Prevederile de la art. 24, alin. (1) a fost ajustate astfel încât acestea să reflecte atribuțiile ANRE stabilite de legislația sectorială – i.e. Legea 107/2016, Legea 108/2016, Legea 92/2014, etc. – de elaborare a documentelor normativ-tehnice pentur fiecare din segmentele de competența sa. Prin urmare, de schemele de sprijin stabilite de Legea 10/2016 ar putea beneficia doar consumatorii, producătorii, participanții din piață care se conformează tuturor "cerințelor tehnice" stabilite de ANRE (în documente normativ-tehnice, coduri, etc.), ministerul de profil (în documente normative în construcții), ordine administrative, etc.
	ANRE /avizare repetată/		9. La pct. 19 art. 24 alin. (3) după sintagma „standardelor Uniunii Europene" de completat cu sintagma „adoptate ca standarde moldovenești". Argumentare: În conformitate cu art. 12 din Legea nr. 20/2016 cu privire la standardizarea națională, standardele și alte documente de standardizare europene, internaționale, interstatale și ale altor țări se pun în aplicare în Republica	**Nu se acceptă.** Sensul sintagmei "conformă standardelor Uniunii Europene" este altul decât utilizarea unor tehnologii performante care sunt sprijinite de careva standarde UE. Prin urmare, sintagma în cauză a fost exlusă pentru evitarea interpretărilor eronate și confuziei.

			Moldova prin adoptarea acestora ca standarde moldovenești conform regulilor de standardizare națională și regulilor stabilite de organizațiile de standardizare respective.	
	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării **/avizare repetată/**		În ceea ce privește cerințele tehnice, expuse în pct.19 din proiect, comunicăm că acestea denaturează prevederile privind specificații tehnice din Directivă.	**Se acceptă parțial.** Prevederile de la art. 24 au fost ajustate astfel încât acestea să reflecte atribuțiile ANRE stabilite de legislația sectorială – i.e. Legea 107/2016, Legea 108/2016, Legea 92/2014, etc. – de elaborare a documentelor normativ-tehnice pentur fiecare din segmentele de competența sa. Prin urmare, de schemele de sprijin stabilite de Legea 10/2016 ar putea beneficia doar consumatorii, producătorii, participanții din piață care se conformează tuturor "cerințelor tehnice" stabilite de ANRE (în documente normativ-tehnice, coduri, etc.), ministerul de profil (în documente normative în construcții), ordine administrative, etc
20. Articolul 25: Titlul articolului va acea următorul cuprins: " Articolul 25. Asigurarea calităţii şi durabilităţii energiei electrice şi termice din surse regenerabile, a biogazului şi a biocarburanţilor" la alineatul (1), după cuvintele „tehnologia de consum" se completează cu cuvintele "şi criteriile de durabilitate stabilite față de biocarburanți, biolichide și combustibilii de biomasă"	**Ministerul Justiției**		La pct. 20, în partea dispozitivă, cuvîntul „Titlul" se va substitui cu cuvîntul „Denumirea", în conformitate cu art. 41 și 42 din Legea nr. 100/2017 (observație valabilă inclusiv pentru pct. 33 și 34).	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările de rigoare.
	Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu , Consilier Înalt în domeniul energiei		3. La Art.25 alin.(1) de introdus "normele privind racordarea la rețea" în rândul cerințelor tehnice, astfel: " (1) Calitatea energiei electrice din surse regenerabile, a energiei termice din surse regenerabile, a biogazului ce urmează a fi livrat în rețelele de gaze naturale și a biocarburantului ce urmează a fi procurat de importatorii de produse petroliere principale este asigurată în conformitate cu cerințele tehnice și indicatorii de calitate stabiliți în concordanță cu normele privind racordarea la rețea,	**Se acceptă.**

			producţia, distribuţia şi tehnologia de consum şi criteriile de durabilitate stabilite faţă de biocarburanţi, biolichide şi combustibilii de biomasă, precum şi în temeiul legilor speciale".	
	OMV Petrom /avizare repetată/		Atenţie, de asemenea, la corelarea menţionatului aspect cu cel existent în cadrul **articolului 25.** De subliniat că toate criteriile de eligibilitate sunt expuse mai sus, nefiind necesar să se facă referire doar la calitatea biocarburantului – alineat (3). În plus, este de avut în vedere că, la acest nivel, nu este stipulată nicio condiţie de verificare tehnică a procesului de producere a biocomponentelor. Adiţional, alineatul (4) din articolul 25, urmează a fi adus în concordanţă cu prevederile legislaţiei în vigoare relevante, şi anume cu Hotărârea de Guvern nr. 880/2022 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (facilitarea accesului pe piaţa Republicii Moldova al produselor petroliere principale). Prin urmare, alineatul (4) din articolul 25 urmează a fi expus, după cum urmează: ***Calitatea biocarburantului produs, precum şi a amestecului de biocarburant cu carburant, este atestată prin certificatul de conformitate, care este emis în baza rezultatelor încercărilor laboratoarelor de încercări acreditate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2011 privind activităţile de acreditare şi de evaluare a conformităţii. Calitatea biocarburantului, precum şi a amestecului de biocarburant cu carburant, importat din ţările membre***	**Se acceptă parţial.** Au fost operate modificările de rigoare conform avizului MDED. Prevederea de la alin. (4) şi (5) vor avea următorul curpins: *(4) Conformitatea biocarburanţilor, biolichidelor şi combustibililor din biomasă este atestată prin documentele de confirmare emise în cadrul schemei/schemelor voluntare de certificare a biocarburanţilor, biolichidelor şi combustibililor din biomasă, stabilite în conformitate cu prezenta lege şi alte acte normative.* *(5) Conformitatea şi calitatea amestecului de biocarburant cu carburant plasat pe piaţă, produs local sau importat din statele membre UE, sunt atestate prin documentele care demonstrează conformitate şi calitatea acestora, prevăzute de actele normative naţionale şi, după caz, tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte.*

			ale UE, este atestată prin certificatul de conformitate, care este emis în baza rezultatelor încercărilor laboratoarelor de încercări acreditate UE. În aceeași ordine de idei, orice alte prevederi ale proiectului urmează a fi ajustate în mod corespunzător, astfel încât certificatele de conformitate emise de către laboratoarele de încercări acreditate UE să fie **echivalente** celor emise în Republica Moldova.	
	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Cu referire la proiectul definitivat al hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023), evocăm următoarele. Reiterăm poziția prezentată prin demersul nr.14/1-1062 din 19.04.2023 în cea ce privește transpunerea Directivei (UE) 2018/2001. În temeiul articolului 79 din Acordul de Asociere RM-UE, este inevitabilă apropierea deplină a legislației Republicii Moldova cu principiile și practicile prevăzute în acquis-ul relevant al Uniunii Europene. Directiva (UE) 2018/2001 stabilește că, statele membre se asigură că orice norme naționale referitoare la procedurile de autorizare, de certificare și acordare de licențe aplicate instalațiilor de producere a energiei din surse regenerabile și altor produse energetice sunt proporționale și necesare și contribuie la punerea în aplicare a principiului „eficiența energetică înainte de toate". Astfel, Directiva nominalizată prevede certificate verzi, certificate de	**Se acceptă.** În vederea alinierii prevederilor Legii 10/2016 la rigorile Directivei 2018/2001, în special pe segmentul asigurării conformității și calității biocarburanților/ biocomsbustibililor, biolichidelor și combustibililor din biomasă, sunt operate următoarele modificări: • Abrogarea noțiunii de "certificat de conformitate"; • Stabilirea următoarei atribuții a Guvernului: *"d²) aprobă și pune în aplicare, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și organului central de specialitate al administrației publice centrale pentru resurse naturale și mediu, cu respectarea prevederilor de la art. 262, scheme voluntare de certificare care să stabilească standarde pentru producția de biocarburanți, biolichide și combustibili din biomasă și să certifice că respectivele standarde și criterii de durabilitate și criterii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sunt îndeplinite de către producătorii de biocombustibili;"* • Stabilirea următoarelor prevederi ce

			performanță energetică sau sisteme de certificare a instalatorilor, și nu menționează despre certificatele de conformitate pentru biocombustibili, biolichide și combustibilii din biomasă. De menționat, că procesul de certificare de către terțe parte – organisme de certificare, care atrage după sine desfășurarea procesului de acreditare, de fapt este foarte costisitor și implică costuri suplimentare pentru agenții economici care urmează să solicită servicii de certificare a produselor. Din altă perspectivă, actualmente în Republica Moldova nu există organismele de certificare a biocombustibililor, biolichidelor sau combustibililor din biomasă. De asemenea, la art. 29 și 30 din Directiva (UE) 2018/2001 sunt cuprinse prevederi ce țin de criterii de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocombustibili, biolichide și combustibilii din biomasă și, respectiv, de verificarea acestora prin auditul independent în cadrul sistemelor voluntare de stabilire a standardelor de producție a biocombustibililor, a biolichidelor sau a combustibililor din biomasă sau a altor combustibili efectuat de către organismele de certificare. În contextul celor relatate, este impusă reexaminarea prevederilor atât din proiectul prezentat spre examinare, cât și din Legea nr.10/2016 în vigoare prin prisma excluderii normelor imperative ce țin de certificate de conformitate, emise de organismele de evaluare a conformității.	urmăresc asigurarea calității produselor plasate pe piață: - Art. 25, alin. (4) - *Conformitatea biocarburantului este atestată prin documentele de confirmare emise în cadrul schemei/schemelor voluntare de certificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă.* - Art. 25, alin. (5) - *Conformitatea amestecului de biocarburant cu carburant plasat pe piață este atestată prin documentele care confirmă calitatea acestora, emise sau recunoscute în cadrul schemei/schemelor voluntare de certificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, conform prevederilor Legii nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității. Conformitatea amestecului de biocarburant cu carburant importat din statele membre UE, sunt recunoscute în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității.”.*

21. "Articolul 26. Asigurarea calității biocombustibilului solid (1) Plasarea pe piață a biocombustibilului solid are loc în strictă corespundere cu cerințele de calitate stabilite în Regulamentul cu privire la biocombustibilul solid. (2) Plasarea pe piață a biocombustibilului solid se face doar cu deținerea informației privind calitatea produsului (etichetei). (3) Respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul cu privire la biocombustibil solid nu scutește producătorul de biocombustibil solid de respectarea prevederilor prezentei legi cu privire la criteriile de durabilitate stabilite în raport cu biocombustibilii solizi. (4) Autoritățile administrației publice locale de toate nivelurile, la desfășurarea procedurilor de achiziții publice pentru procurarea biocombustibilului solid, solicită prezentarea în cadrul procedurii de către producătorul de biocombustibil solid a etichetei produsului, întocmită în conformitate cu Regulamentul cu privire la biocombustibilul solid, cu luarea acesteia în considerare în modul corespunzător.	**Ministerul Justiției**		La pct. 21: se va omite alin. (3) din art. 26, potrivit căruia „(3) Respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul cu privire la biocombustibil solid nu scutește producătorul de biocombustibil solid de respectarea prevederilor prezentei legi cu privire la criteriile de durabilitate stabilite în raport cu biocombustibilii solizi.", întrucât nu corespunde principiilor legalității şi securității juridice într-un stat de drept, conform cărora legea menține în ierarhia juridică soluția tradițională, şi anume aceea de a reprezenta o autoritate superioară față de celelalte acte normative; în cuprinsul alin. (4) din art. 26 este expusă confuz sintagma „cu luarea aceste ia în considerare în modul corespunzător".	**Se acceptă.** A fost exclus alin. (3) și, totodată, adaptat alin. (4).
	CALM		În Art. I. pct. 21. (Articolul 26 alin. (4) sintagma „de toate nivelurile" urmează a fi înlocuită cu sintagma „de nivelul întâi sau al doilea, sau de nivel special". Temeiul propunerii: urmează a fi utilizată terminologia Legii nr. 436/2006 (art. 1).	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările necesare.
	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării **/avizare repetată/**		Prevederea stabilită la punctul 21 (art. 26, alin (4)) privind solicitarea prezentării etichetei pentru produs în cadrul procedurilor de achiziții publice este una eronată, deoarece contravine prevederilor stabilite de articolele 18, 23, 24 din Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice. În urma implementării prevederilor proiectului de lege abordat, odată cu simplificarea procedurilor administrative aferente dezvoltării unui proiect în domeniul energiei regenerabile şi stabilirea cadrului juridic primar care ar favoriza apariția unei piețe naționale, a	**Nu se acceptă.** Eticheta biocombustibului solid, după cum este introdusă de Hotărârea Guvernului 1070/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la biocombustibilul solid, urmărește implementarea standardelor de calitate, după cum este stabilit de Legea 131/2015 privind achizițiile publice. Conform pct. 21 din regulamentul menționat, *la solicitarea cumpărătorului, parametrii indicați pe etichetă şi/sau documentele ce însoțesc biocombustibilul solid sînt confirmați de către*

			garanțiilor de origine și integrarea regională a acesteia, etc., se preconizează introducerea în uz a unui mecanism foarte complex de stabilire a plăților obligatorii pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de către furnizorii de energie electrică, specificarea costurilor care urmează a fi recuperate prin intermediul plăților obligatorii pentru energia electrică produsă din SER etc. Astfel, considerăm foarte important de a prevedea o perioadă de tranziție cât mai extinsă pentru elaborarea și implementarea actelor normative secundare cu scopul de a asigura echilibrul intereselor tuturor grupurilor țintă interesate (producători autohtoni (eligibili mici/mari), investitori, consumatori). Sugerăm consultarea obligatorie și coordonarea permanentă a acestor măsuri sensibile cu mediul de afaceri, având în vedere capacitatea întreprinzătorilor de aplicare a acestui mecanism.	*vînzător/producător prin raportul de încercări emis de un laborator de încercări acreditat în Republica Moldova sau de un raport de încercări corespunzător ce însoțește marfa produsă în afara Republicii Moldova și care este recunoscut conform prevederilor art. 31 din Legea nr.235 din 1 decembrie 2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității.*
22. Se completează cu articolele 26^1 și 26^2 cu următorul conținut: „Articolul 26^1. Criterii de durabilitate (1) Criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de sunt stabilite în Regulamentul privind criteriilor de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă, aprobat de Guvern. (2) Energia din biocarburanți, biolichide și combustibili de biomasă, produși din biomasă agricolă și biomasă forestieră, sau din deșeurile și reziduurile provenite de pe terenuri agricole, indiferent dacă biocarburanții, biolichidele și biomasa au fost obținute/produse și, respectiv, cultivate, în Republica Moldova sau în afara acesteia, este luată în considerare	**MIDR**		În continuare, în vederea asigurării legalității, echilibrului între reglementările concurente, coerenței, consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice, la pct.22 din proiect, în textul propus spre completare (articolul 26^1 alin.(1)) după sintagma „emisiilor de gaze cu efect de” se va completa cu cuvântul „seră”.	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările necesare.
	AO “AMPER GREEN”		La punctul 22: În pofida faptului că e o procedură de transpunere a normelor UE specifice si cu caracter tehnic in legislația națională, pragurile propuse pentru instalațiile electrice pe bază de biomasă	**Se acceptă parțial.** Obligația Republicii Moldova este transpunerea Directivei 2018/2001 în versiunea adaptată prin Decizia Consiliului Ministerial. Respectiv, informăm că CM a

în scopurile specificate la lit. a) - c) numai dacă sunt îndeplinite criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră prevăzute în Regulamentul aprobat în conformitate cu alin. (1): a) de a contribui la atingerea obiectivelor naționale pentru un anumit orizont de timp, după cum sunt stabilite în Planul național integrat privind energia și clima; b) de a determina și măsura respectarea obligației referitoare la consumul de energie regenerabilă, inclusiv a obligațiilor prevăzute de prezenta lege; c) de a stabili eligibilitatea producătorului de biocombustibili de a beneficia de sprijin financiar pentru producerea de biocarburanți, biolichide și combustibili din biomasă. (3) La elaborarea Regulamentului privind criteriilor de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă, Guvernul stabilește condiții adiționale pentru produsele menționate la alin. (2) în vederea contabilizării și luării în considerare în scopurile menționate la lit. a) – c) ale acestuia: a) pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă produși din biomasă agricolă – condiții în raport cu materiile prime ce provin de pe terenuri bogate în biodiversitate, terenuri cu stocuri mari de carbon, terenuri care anterior au deținut statutul de turbării; b) pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă produși din biomasă forestieră – condiții care ar reduce riscul de utilizare a biomasei forestiere obținute printr-un proces de producție nedurabil, care ar asigura respectarea unui set de criterii prestabilite referitoare la exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură; (4) Prin derogare de la alin. (2), instalațiile care utilizează combustibili din biomasă pentru producerea			sunt prea mari, reieșind din dimensiunea pieței sectoriale ale RM. Mai mult ca atât, nu este clar modul de încadrare a acestor norme cu planurile globale aferente gestionării deșeurilor in țară. De regulă unele țări au lăsat aceste elemente tehnice la discreția Guvernului, pentru a crea marja de manevră necesară și flexibilitate în aplicarea cadrului juridic. Totodată, apreciem preluarea aproape integrală a normelor Art. 29 si 30 ale Directivei UE 2018/2001. Cu toate acestea, s-au omis prevederile Art.31 privind modul de calculare a impactului gazelor cu efect de seră, care ar fi binevenite și necesare pentru țara noastră.	decis transpunerea fără modificări (în sensul micțorării) a pragurilor/limitelor (în MW) stabilite de actul european. Cât ține de prevederile *Articolului 31. Calcularea impactului biocombustibililor, biolichidelor și combustibililor din biomasă în ceea ce privește gazele cu efect de seră*, după cum este precizat în tabelul de concordanță la proiectul de lege, transpunerea acestora va avea loc în Regulamentul privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă și Metodologia de calcul al impactului biocarburanților și biolichidelor asupra emisiilor de gaze cu efect de seră, ambele urmând a fi aprobate de Guvern în calitate de documente de implementare a legii cadru.
	Termoelectrica		Pct. 22, Art. 26 1 alin. (1), după cuvintele „cu efect de" de suplinit cu sintagma „seră"	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările necesare.
	Ministerul Justiției		La pct. 22: în partea dispozitivă cuvintele „cu următorul conținut" se vor substitui cu cuvintele „cu următorul cuprins" (observația se referă la toate cazurile similare din proiect);în cuprinsul alin. (1) din art. 26^1 după cuvintele „a emisiilor de gaze cu efect de" se va completa cu cuvîntul „seră". La art. 26^2 alin. (3) lit. f) expresia „dacă a fost beneficiat" se va revizui, întrucât este expusă eronat, iar la alin. (4) cuvintele „au obligația de asigura" se vor substitui cu cuvintele „au obligația de a asigura". Totodată, atragem atenția că, conținutul	**Se acceptă parțial.** Au fost operate modificările necesare în proiectul de lege, pentur prevederile de la art. 26^1, alin. (1), art. 26^2, alin. (3) și (4). În același timp, prevederea de la art. 26^2, alin. (6), a fost revizuită, astfel încât referința la originea geografică a biomasei să includă și scenariul în care materia primă pentur producerea biolichidelor este importată. Astfel, norma în cauză va transpune fidel prevederea de la articolul 30, alin. (3), paragraf 2, care stipulează că: „ *Obligațiile prevăzute la prezentul alineat se aplică indiferent dacă biocombustibilii, biolichidele, combustibilii din biomasă, combustibilii lichizi și gazoși de origine*

de energie electrică, încălzire şi răcire sunt obligate să respecte criteriile de durabilitate şi de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră prevăzute în Regulamentul privind criteriilor de durabilitate pentru biocarburanţi, biolichide şi combustibilii din biomasă în vederea considerării energiei acestora în scopurile menţionate la lit. a) – c) ale alin. (2), în condiţiile în care puterea termică nominală totală a acestora este egală cu sau mai mare de 20 MW, în cazul biocombustibililor solizi şi cu o putere termică nominală totală egală sau mai mare de 2 MW, în cazul combustibililor din biomasă gazoşi.			alin. (6) este inutil, în condiţiile în care,potrivit art. 2 din Legea nr. 100/2017, actul normativ are caracter public, obligatoriu, general şi impersonal şi stabileşte norme juridice care sunt aplicabile unui număr nedeterminat de situaţii identice. Astfel, obligaţiile stabilite sunt executorii indiferent de originea geografică a biomasei.	*nebiologică produşi din surse regenerabile şi utilizaţi în transporturi sau combustibilii pe bază de carbon reciclat sunt produşi în interiorul Uniunii sau importaţi. Informaţiile privind originea geografică şi tipul de materii prime ale biocombustibililor, ale biolichidelor şi ale combustibililor din biomasă pentru fiecare furnizor de combustibil se pun la dispoziţia consumatorilor pe site-urile internet ale operatorilor, ale furnizorilor sau ale autorităţilor competente relevante şi se actualizează anual.*
(5) Energia electrică din combustibili din biomasă se ia în considerare în scopurile menţionate la alin. (2) lit. a) - c), în condiţiile în care sunt îndeplinire una sau mai multe dintre următoarele cerinţe: a) este produsă în instalaţii cu o putere termică nominală totală mai mică de 50 MW; b) pentru instalaţiile cu o putere termică totală nominală cuprinsă între 50 şi 100 MW, este produsă prin utilizarea cogenerării de înaltă eficienţă, iar pentru instalaţiile de producere doar a energiei electrice (centrale termoelectrice), este atinsă o performanţă energetică asociată cu cele mai bune tehnici disponibile, în sensul Legii 227/2022 privind emisiile industriale; c) pentru instalaţiile cu o putere termică nominală totală mai mare de 100 MW, este produsă prin utilizarea cogenerării de înaltă eficienţă, iar pentru instalaţiile de producere doar a energiei electrice (centrale termoelectrice), este produsă în condiţiile unui randament net-electric de cel puţin 36%; d) este produsă prin aplicarea captării şi stocării CO2 din biomasă. (6) Pentru situaţiile menţionate alin. (5), lit. a) - c), instalaţiile de producere doar a energiei electrice (centrale termoelectrice) pot fi considerate doar în condiţiile în care acestea nu utilizează combustibili fosili în calitate de combustibil principal şi doar dacă	**ANRE**		La pct. 22, art. 26^1 alin.(1) propunem ca după cuvântul „efect de", de completat cu cuvântul „seră".	**Se acceptă.**

utilizarea cogenerării de înaltă eficiență nu este fezabilă." Articolul 26^2. Verificarea conformității biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă cu criteriile de durabilitate (1) Verificarea conformității biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă cu criteriile de durabilitate are loc în conformitate cu prevederile prezentului articol și a Regulamentului privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă. (2) În vederea considerării biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă în scopurile prevăzute la articolul 261, alin. (2), producătorii de biocombustibili trebuie să îndeplinească criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. (3) În vederea implementării prevederii de la alin. (2), producătorii de biocombustibili utilizează un sistem de echilibrare a masei care: a) permite amestecarea loturilor de materii prime sau combustibili cu caracteristici diferite de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră; b) permite amestecarea loturilor de materii prime cu conținut energetic diferit pentru prelucrare ulterioară; c) solicită ca un amestec să fie însoțit de informații privind caracteristicile de durabilitate și dimensiunile loturilor menționate la lit. a); d) asigură că suma tuturor loturilor scoase dintr-un amestec este descrisă în aceeași cantitate și prin aceleași caracteristici de durabilitate ca suma loturilor adăugate la amestec și necesită ca echilibrul să fie realizat pe o perioadă adecvată; e) se asigură că fiecare lot este contabilizat o singură dată în consumul final brut de energie electrică din surse regenerabile, sau după caz în consumul final brut de energie din surse regenerabile în sectorul de				

încălzire şi răcire, sau în consumul final de energie din surse regenerabile în sectorul transporturilor; f) furnizează informaţii cu privire la faptul dacă a fost beneficiat de sprijin pentru producerea respectivelor loturi. (4) Producătorii de biocombustibili au obligaţia de asigura, în conformitate cu prevederile Regulamentului menţionat la alin. (1), următoarele: a) prezentarea, în adresa Agenţiei de Mediu, a informaţiilor cu privire la respectarea criteriilor de durabilitate şi de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră şi să pună la dispoziţia acesteia datele relevante care au fost utilizate pentru pregătirea acestor informaţii; b) organizarea evaluărilor anuale independente a informaţiilor transmise conform lit. a) şi furnizarea dovezilor că evaluare este efectuată în termenii stabiliţi în Regulamentul menţionat la alin. (1). Evaluarea independentă trebuie să confirme că sistemele utilizate sunt exacte, fiabile şi protejate de falsificare. Atunci când se efectuează o evaluare independentă, se estimează frecvenţa de eşantionare, metodologia şi fiabilitatea datelor. (5) Informaţiile aferente implementării obligaţiei de la alin. (3) şi prezentate într-o formă standardizată Agenţiei de Mediu conform alin. (4), includ date adecvate şi relevante aferente biocarburanţilor, biolichidelor şi combustibililor din biomasă cu privire la măsurile luate pentru a proteja solul, apa şi aerul, pentru a restabili solul degradat şi pentru a evita consumul excesiv de apă în teritoriile cu deficit de apă. (6) Obligaţiile prevăzute de prezentul articol sunt îndeplinite indiferent de originea geografică a biomasei din care sunt produse biolichidele. (7) Producătorii de biocombustibili verifică dacă materiile prime şi/sau biocarburanţii, biolichidele şi combustibilii din biomasă respectă criteriile de durabilitate şi de reducere a emisiilor de gaze cu efect				

de seră prin obținerea de certificate din schemele voluntare naționale sau internaționale aprobate sau recunoscute de autoritățile competente. (8) Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice centrale în domeniul protecției mediului, pune în aplicare o schemă națională de certificare care să stabilească standarde pentru producția de biocombustibili, biolichide și combustibili din biomasă și să certifice că respectivele standarde și criterii de durabilitate și criterii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sunt îndeplinite de către producătorii de biocombustibili.				
	Ministerul Mediului /avizare repetată/		2. Art. 26^2 este necesar a fi modificat și ajustat conform prevederilor art. 12 și obligațiilor autorităților centrale. 3. Nu se acceptă modificările propuse la art. 26^2 alin. (8): „Guvernul, la propunerea organuhii central de specialitate al administrației publice centrale în domeniul protecției mediului, pune în aplicare o schemă națională de certifiicare care să stabilească standarde pentru producția de biocombustibili, biolichide și combustibili din biomasă și să certifice că respectivele standarde, criterii de durabilitate și criterii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sunt îndeplinite de către producătorii de biocombustibili. "Motivul inacceptării constă în faptul că Ministerul Mediului nu este autoritate de certificare si nu elaborează Scheme nationale de certificare. Aceasta fiind de competența Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, care coordonează activitatea instituțiilor responsabile de certificare.	**Nu se acceptă.** Modificările aduse la art. 10 și 12 nu impun careva ajustări a prevederilor st5abilite la art. 26^2, alin. (1)-(7). **Se acceptă parțial.** Prevederea de la alin. (8) a fost mutată al art. 10 – Atribuțiile Guvernului, și a luat următoarea formă: *"d^2) pune în aplicare, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și organului central de specialitate al administrației publice centrale pentru resurse naturale și mediu, cu respectarea prevederilor de la art. 262, o schemă voluntară națională de certificare care să stabilească standarde pentru producția de biocarburanți, biolichide și combustibili din biomasă și să certifice că respectivele standarde și criterii de durabilitate și criterii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sunt îndeplinite de către producătorii de biocombustibili;*

				Totodată, precizăm că la propunerile Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, mecanismul aferente asigurării calității biocarburanților a fost ajustat.
23. Se completează cu Capitolul IV[1] cu următorul cuprins **"Capitolul IV[1].** CONSUMUL DE ENERGIE REGENERABILĂ PENTRU ÎNCĂLZIRE ȘI RĂCIRE "Articolul 26[3] Creșterea consumului de energie regenerabilă în sectorul de încălzire și răcire (1) Guvernul promovează politici în vederea creșterii consumului de energie regenerabilă în economia națională, în scopul încălzirii și răcirii, stabilind o traiectorie orientativă de creștere a ponderii energiei regenerabile utilizată în acest scop. Ponderea energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire se calculează în conformitate cu Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile. (2) În cazul în care ponderea energiei regenerabile utilizate în sectorul de încălzire și răcire este mai mare de 60%, se consideră că această pondere îndeplinește creșterea medie anuală stabilită în conformitate cu alin. (1). În cazul în care ponderea energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire este cuprinsă în intervalul 50% și 60%, se consideră că această pondere îndeplinește jumătate din creșterea medie anuală stabilită în conformitate cu alin. (1). (3) Sistemele de alimentare centralizată cu energie termică și sistemele centralizate de răcire contribuie la creșterea ponderii energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire, în sensul prevederii de la alin. (1), prin creșterea ponderii energiei din surse regenerabile, căldurii și frigului rezidual utilizate. (4) În cazul în care ponderea energiei din surse regenerabile, căldura și frigul rezidual în sistemele de alimentare centralizată cu energie termică și sistemele centralizate de răcire este mai mare de 60%, se	**Ministerul Justiției**		La pct. 23, semnalăm că prevederile indicate în art. 26[5] alin. (4) lit. c), alin. (6), art. 26[6] alin. (2), (6) reprezintă dispoziții și proceduri necesare executării legii, prin urmare, acestea vor fi incluse în dispoziții finale și tranzitorii (a se vedea, de asemenea, art. 34 alin. (9)-(11)). La art. 26[8] alin. (1) lit. h) se va exclude acronimul „etc.", deoarece semnificația acestuia este periculoasă sub aspect de interpretare extensivă. Totodată, se va ține cont de faptul că, în cazul în care articolul include doar un singur alineat, acesta nu se numerotează.	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare în art. 26[5], 26[6], 26[8] și 34.
	Ministerul Finanțelor		La pct. 23 din proiect și anume introducerea art. 26[4] „Măsuri pentru creșterea consumului energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire„ este necesar de stabilit concret, exemplificat ce fel de măsuri de stimulare se planifică, cu indicarea impactului economico-financiar asupra bugetului de stat în Nota informativă, mai ales că în alin. (3) se face trimitere la legea cu privire la ajutorul de stat.	**Nu se acceptă.** După cum este indicat în art. 26[4], măsuri concrete de sporire a utilizării energiei regenerabile pentru încălzire și răcire, ar urma să fie stabilite în Planul național integrat privind energia și clima și alte documente de politici. La elaborarea acestora, Guvernul, cu suportul ministerului de profil, evaluează impactul a diferitor tipuri de intervenții și decide în baza rezultatelor obținute cu privire la sursa de finanțare – i.e. mijloace atrase din partea partenerilor de dezvoltare (surse externe), mijloace mobilizate din partea sectorului privat, sau alocarea acestora din bugetul de stat (fiind respectate rigorile impuse de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014). Deși nota informativă la proiectul de lege, precum și

consideră că această pondere îndeplinește creșterea medie anuală stabilită în conformitate cu alin. (3). (5) În cazul în care nu este atinsă creșterea medie anuală stabilită în conformitate cu alin. (1), instituția publică de suport prezintă informații cu privire la evoluția real înregistrată în raportul cu privire la implementarea Planului național integrat privind energia și clima și furnizează Secretariatului Comunității Energiei, prin intermediul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii detalii cu privire la motivele evoluției limitate înregistrate, inclusiv detalii cu privire la implementarea măsurilor stabilite la art. 264. (6) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii evaluează, cu suportul instituției publice de suport, potențialul utilizării energiei din surse regenerabile și al căldurii și răcirii reziduale în sectorul de încălzire și răcire. Evaluarea include analiza spațială a zonelor potrivite pentru implementarea cu risc ecologic scăzut și estimarea potențialului pentru proiecte casnice la scară mică și va fi inclusă în evaluarea amplă a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, realizată în conformitate cu prevederile art. 24, alin. (1) a Legii 139/2018 cu privire la eficiența energetică. Articolul 26[4]. Măsuri pentru creșterea consumului energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire (1) Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, stabilește, în Planul național integrat privind energia și clima și alte documente de politici, măsuri pentru stimularea utilizării energiei din surse regenerabile în sectorul de încălzire și răcire, inclusiv asigurarea faptului că sistemele de alimentare centralizată cu energie termică și sistemele centralizate				Analiza Impactului de Reglementare, estimează costul aproximativ al politicilor de promovare a consumului de energie regenerabilă pe anumite sectoare, la etapa elaborării proiectului de lege, însă, este prematur de stabilit măsuri concrete ce ar putea fi demarate de autorități în vederea creșterii ponderii energiei verzi la satisfacerea necesarului de energie pentru încălzire și răcire. Astfel, conchidem asupra faptului că Legea nr. 10/2016 doar mandatează Guvernul cu obligația sporirii consumului de energie regenerabilă în economia națională, îi oferă instrumentarul necesar în acest sens, și este de obligația executivului să identifice scenariul cel mai fezabil din punct de vedere tehnico-economic.
	AO "AMPER GREEN"		Punctul 23 al proiectul de Lege introduce un capitol nou: Capitolul IV – consumul de energie regenerabilă pentru încălzire și răcire, care transpune art. 23 și 24 al Directivei UE 2018/2001 într-o manieră specifică. Procedura de debranșare de la sistemul centralizat de încălzire termică este interzis sau anevoios, ceea ce face aceste norme imposibile de realizat de către consumatorii casnici și non-casnici. O revizuire a acestui compartiment, cu participarea ANRE și autorităților publice locale este necesară.	**Se acceptă parțial.** În proiectul de lege au fost păstrate prevederi care promovează consumul de energie din surse regenerabile în sectoarele încălzire și răcire, iar normele specifice care stabilesc condițiile de debranșare de la SACET au fost eliminate, urmând ca acestea să se regăsească în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (în revizuire la zi).
	SA "CET-NORD"		La situația actuală, se atestă o tendință de a reglementa procedura de deconectare de la sistemul centralizat sau colectiv de alimentare cu energie termică, în diferite acte normative, deși Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării deja reglementează la art. 42 procedura de	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost păstrate prevederi care promovează consumul de energie din surse regenerabile în sectoarele încălzire și răcire, inclusiv pe segmentul alimentării centralizate cu energie termică și de răcire (alimentare cu frig), pe când normele specifice care stabilesc condițiile de

de răcire contribuie la creșterea consumului de energie regenerabilă în sectorul de încălzire și răcire, după cum este stabilit în art. 26^3. (2) Măsurile stabilite în conformitate cu alin. (1) urmăresc să acorde prioritate celor mai eficiente tehnologii disponibile, accesibile tuturor consumatorilor, în special celor din gospodăriile cu venituri mici sau vulnerabile. (3) Măsurile stabilite în conformitate cu alin. (1) sunt stabilite pe baza unor criterii obiective și nediscriminatorii și în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. (4) Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și organului central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, stabilește măsuri de stimulare pentru instalarea, în clădiri, a sistemelor eficiente de încălzire și răcire ce utilizează energia regenerabilă și înlocuirea instalațiilor de încălzire pe bază de combustibili fosili. (5) Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, stabilește măsuri de stimulare a utilizării energiei regenerabile sau a căldurii și frigului rezidual în procesele industriale de încălzire și răcire. „Articolul 26^5. Sistemele de alimentare centralizată cu energie termică și sistemele centralizate de răcire (1) Unitățile termoenergetice, în sensul Legii 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, conectează producătorii de energie termică din surse regenerabile și furnizorii de căldură reziduală la rețeaua termică și achiziționează căldura sau frigul din surse regenerabile de energie și căldură sau frigul rezidual de la respectivii producători sau furnizori. (2) O unitate termoenergetică poate refuza conectarea sau procurarea căldurii sau frigului, după cum este stabilit în alin. (1), în următoarele condiții:			deconectare, întrerupere și limitare a alimentării cu energie termică. Astfel, prin aprobarea Legi nr. 187 din 14.07.2022 cu privire la condominiu, la art. 50 „Dreptul de debranșare și suportarea unor cheltuieli" s-a stabilit dreptul proprietarului unității de a renunța la folosirea în unitate a sistemului de încălzire ori de răcire centralizat al clădirii. O tendință similară o întâlnim și în proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care la art. 266 stabilește că „Consumatorul final de energie din cadrul unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică și sistem centralizat de răcire, care nu întrunește criteriile unui sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire sau nu devine astfel către 31 decembrie 2025, după cum este stabilit la art. 265, alin. (6), are dreptul de a se deconecta de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și sistemul centralizat de răcire prin rezilierea sau modificarea contractului pentru a produce el însuși încălzire sau răcire din surse regenerabile". Subsecvent, alin. (3) al aceluiași articol din proiectul de lege, prevede că „Dreptul la deconectare menționat la alin. (2) poate fi exercitat de către consumatorii casnici și non-casnici. În cazul clădirilor de locuit cu mai multe apartamente, clădirilor cu destinație mixtă sau altor tipuri de clădiri, după cum sunt specificate în art. 3, alin. (2) a Legii 128/2014 privind performanța energetică	debranșare de la SACET au fost eliminate, urmând ca acestea să se regăsească în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

(a) sistemul este lipsit de capacitatea necesară din cauza altor furnizări de energie termică sau răcire reziduală, energie termică sau frig din surse de energie regenerabilă sau produse prin cogenerare de înaltă eficiență;			a clădirilor, prin derogare de la art. 42, alin. (8) și (9) ale Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, deconectarea poate fi efectuată numai la nivelul întregii clădiri.	
(b) energia termică sau răcirea de la un furnizor terț nu întrunește parametrii tehnici necesari pentru conectarea și asigurarea funcționării fiabile și sigure a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică sau sistemul centralizat de răcire; sau (c) unitatea termoenergetică demonstrează că asigurarea accesului la rețea ar duce la o creștere excesivă a costurilor pentru încălzire sau răcire pentru consumatorii finali, în comparație cu costurile utilizării surselor existente de producere a energiei termice sau frigului. (3) Atunci când o unitate termoenergetică refuză conectarea unui furnizor de încălzire sau răcire în conformitate cu alin. (2), aceasta trebuie să furnizeze informații furnizorului terț și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la motivele refuzului, precum și condițiile care trebuie îndeplinite și măsurile care trebuie implementate la nivel de rețea pentru a permite racordarea acestuia. . (4) Unitățile termoenergetice care gestionează sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau sisteme centralizate de răcire descrise de următoarele performanțe sau caracteristici, sunt exceptate de obligația stabilită la alin. (1): (a) sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire; (b) sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire care exploatează cogenerarea de înaltă eficiență; (c) sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și sisteme centralizate de răcire care, în baza planurilor și conceptelor de dezvoltare, sprijinite, după caz, de planurile investiționale, aprobate de Agenția	**SA "Termoelectrica"**		Pct. 23, Art. 26^5. 1) alin. (2), litera c) nu este clar ce înseamnă „creștere excesivă a costurilor pentru încălzire sau răcire pentru consumatorii finali", considerăm oportun stabilirea procentului de creștere; 2) alin. (4), litera c) cuvântul „devenit" de a substitui cu cuvântul „deveni"; 3) alin. (7), litera f) cuvântul „investițional" de a substitui cu cuvântul „investiționale"; 4) alin. (8) considerăm oportun stabilirea termenului de prezentare a rapoartelor anuale; Art. 26^6 l) în tot textul Articolului de substituit sintagma „consumatori finali" cu sintagma „consumatori", deoarece noțiunea respectivă este contrară	**Nu se acceptă.** Proiectul de lege stabilește că aprecierea dată creșterii costurilor pentru încălzire și răcire pentru consumatorii finali de către unitatea termoenergetică este ulterior evaluată de către ANRE, care stabilește obiectivitatea acestei evaluări și, totodată, condițiile care trebuie îndeplinite și măsurile care trebuie implementate la nivel de rețea pentru a permite racordarea "sursei" sau procurarea de către unitatea energetică a energiei termice din surse regenerabile, căldurii sau frigului rezidual generat(e) de acesta. **Se acceptă.** **Se acceptă.** **Se acceptă.** Totodată, prevederea de la alin. (8), având în vedere caracterul acesteia, a fost transferată la dispoziții finale și tranzitorii (alin. (11). **Nu se acceptă.** Noțiunea consacrată stabilită de actele UE și legislația națională este consumator final, inclusiv din Legea 10/2016 care se propune a fi revizuită prin prezentul proiect.

Națională pentru Reglementare în Energetică, către data de 31 decembrie 2025 ar devenit sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire; (d) sistem de alimentare centralizată cu energie termică și sistem centralizate de răcire cu o putere termică nominală totală sub 20 MW. (5) Unitatea termoenergetică descrie și publică pe pagina sa web oficială condițiile și procedurile de conectare la rețea și achiziționare energiei termice și frigului din surse regenerabile de energie și căldurii sau frigului rezidual, în conformitate cu un regulament aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energie. (6) Unitățile termoenergetice care gestionează sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și sisteme centralizate de răcire care nu corespund criteriilor stabilite față de un sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, în sensul Legii 139/2018 cu privire la eficiența energetică, vor aproba și publica pe paginile sale web oficiale un plan de măsuri pentru îmbunătățirea performanțelor în vederea corespunderii criteriilor înaintate față de un sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire până la 31 Decembrie 2025. (7) Planul de măsuri menționat la alin. (6) va conține: (a) o analiză a potențialului surselor de energie termică din surse regenerabile de energie și a excesului de energie termică din sistem, cauzat din motive precum ar fi reducerea pierderilor de energie termică în sistem, optimizarea funcționării sistemului, scăderea temperaturii de încălzire necesare la consumatorul final, și alte măsuri cu impact similar; (b) o analiză a altor opțiuni care direct sau indirect permit sau accelerează creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a excesului de energie termică din sistem;			noțiunilor utilizate în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării; 2) în tot textul Articolului de substituit sintagma „consumatori non-casnici" cu sintagma „consumatori alții decît cei casnici", deoarece noțiunea respectivă este contrară noțiunilor utilizate în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării; 3) alin. (2) nu este clar ce înseamnă "o performanță energetică semnificativ mai bună", considerăm oportun stabilirea procentului de creștere; 4) alin. (2) de suplinit cu o literă nouă (c) cu următorul conținut: „dacă necesarul de energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență este deja satisfăcut". Această modificare este necesară pentru aduce în concordanță cu prevederile Art. 35, alin. (2) lit. (a) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;	Respectiv, proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016 nu poate opera cu alte noțiuni decât cele utilizate de respectivul act normativ și legislația "energetică" națională. Mai mult decât atât, Legea 174/2017 cu privire la energetică egalează noțiunea de consumator și consumator final, după cum este prezentat mai jos: "*consumator* – consumator final de energie electrică, de gaze naturale, consumator de energie termică, consumator de alte tipuri de energie". **Nu se acceptă.** A se vedea argumentul de la pct. 1 de mai sus. Totodată, precizăm că prin proiectul de modificare a Legii 92/2014 – a fi lansat în consultări publice în scurt timp, se va asigura unificarea noțiunilor utilizate de actele normative de pe segmentul energetic. **Se acceptă.** Prevederea de la alin. (2) a fost revizuită. **Nu se acceptă.** Propunerea repsectivă nu este în linie cu Directiva EU 2018/2001 care stabilește că: *„În cazul în care un stat membru își exercită opțiunea menționată la alineatul (4) litera (b), un operator de sistem de încălzire sau răcire centralizată poate refuza să racordeze și să cumpere căldură sau răcoare de la furnizori-părți terțe în cazul în care:* *(a) sistemul nu dispune de puterea necesară din cauza altor furnizări de căldură și*

(c) o evaluare a potențialului sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și sistemelor centralizate de răcire de a participa la piața energiei electrice de echilibrare, de a presta servicii de sistem, inclusiv prestarea serviciului de răspuns la cerere și stocarea excesului de energie electrică din surse regenerabile, elaborată de unitatea termoenergetică în cooperare cu operatorii de sistem, în sensul Legii 107/2016 cu privire la energia electrică; (d) evaluarea rentabilității și fezabilității, din punct de vedere a costurilor, a exploatării potențialului și resurselor descrise; (e) măsuri și activități de creștere a ponderii energie din surse regenerabile și a excesului de energie termică în distribuția de energie termică și frig, inclusiv estimarea costurilor investițional necesare și stabilirea termenilor de implementare; (f) măsuri și activități pentru atingerea și menținerea unei performanțe energetice înalte a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, inclusiv estimarea costurilor investițional necesare și stabilirea termenilor de implementare; (g) un sumar al măsurilor planificate și alte informații relevante. (8) Unitatea termoenergetică prezintă Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică rapoarte anuale cu privire la progresul implementării măsurilor cuprinse în planul de măsuri prevăzut la alin. (6). Unitatea termoenergetică actualizează planul de măsuri o dată la patru ani sau mai frecvent, în condițiile în care obiectivele și criteriile stabilite la alin. (7) s-au modificat esențial. Articolul 26[6]. Drepturile și obligațiile consumatorilor de energie termică și de răcire (1) Furnizorii de energie în cadrul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică și sistem centralizat de răcire trebuie să pună la dispoziția consumatorilor finali informații privind performanța				*răcoare reziduală, de căldură sau răcoare din surse regenerabile de energie sau de căldură sau răcoare produsă prin cogenerarea de înaltă eficiență;* *(b) căldura sau răcoarea de la furnizorul-parte terță nu respectă parametrii tehnici necesari pentru racordare și pentru asigurarea funcționării fiabile și sigure a sistemului de încălzire și răcire centralizată; sau* *(c) operatorul poate demonstra că furnizarea accesului ar duce la o creștere excesivă a costului căldurii sau răcirii pentru clienții finali în comparație cu costul aferent utilizării principalului furnizor local de căldură sau răcoare cu care ar concura furnizorul de energie din surse regenerabile și de căldură sau răcoare reziduală."* **Se acceptă parțial.** Prevederea de la alin. (3) a fost revizuită. De precizat că proiectul de lege presupune interzicerea deconectării consumatorilor finali de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, ci doar deconectarea întregului bloc/întregii clădiri de la SACET, cu condiția acoperirii ulterioare a consumului de energie termică din contul surselor regenerabile (în conformitate cu rigorile stabilite față de clădirile nZEB). **Se acceptă parțial.** Întrucât prevederea în cauză nu este proprie Legii 10/2016, aceasta a fost exclusă urmând să fie reflectată și, după caz, detaliată, în actul normativ sectorial – i.e. Legea 92/2014.
		5) alin. (3) nu este clar de ce este prevăzută derogarea de la art. 42, alin. (8) și (9) ale Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării; 6) deoarece din text nu reiese clar cine trebuie să compenseze costurile și cui trebuie să le plătească alin. (4) pentru a nu crea confuzii și interpretări propunem să fie modificat după cum urmează: „(4) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică aprobă principiile și regulile de compensare, de	

energetică a sistemului şi ponderea energiei din surse regenerabile consumată, prin intermediul paginilor sale web oficiale, factura pentru energie termică, cel puţin odată pe an, la cererea consumatorilor finali sau într-un alt mod uşor accesibil. (2) Consumatorul final de energie din cadrul unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică şi sistem centralizat de răcire, care nu întruneşte criteriile unui sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică şi de răcire sau nu devine astfel către 31 decembrie 2025, după cum este stabilit la art. 26^5, alin. (6), are dreptul de a se deconecta de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică şi sistemul centralizat de răcire prin rezilierea sau modificarea contractului pentru a produce el însuşi încălzire sau răcire din surse regenerabile. Deconectarea poate avea loc dacă consumatorul final demonstrează, utilizând o metodologie aprobată de organul central de specialitate al administraţiei publice în domeniul energeticii şi un set prestabilit de ipoteze de calcul, că soluţia de alimentare alternativă planificată pentru încălzire sau răcire are ca rezultat o performanţă energetică semnificativ mai bună. (3) Dreptul la deconectare menţionat la alin. (2) poate fi exercitat de către consumatorii casnici şi non-casnici. În cazul clădirilor de locuit cu mai multe apartamente, clădirilor cu destinaţie mixtă sau altor tipuri de clădiri, după cum sunt specificate în art. 3, alin. (2) a Legii 128/2014 privind performanţa energetică a clădirilor, prin derogare de la art. 42, alin. (8) şi (9) ale Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică şi promovarea cogenerării, deconectarea poate fi efectuată numai la nivelul întregii clădiri. (4) Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică aprobă principiile şi regulile şi de compensare, de către consumatorul/ consumatorii deconectaţi, a costurilor cauzate direct de deconectarea fizică şi de partea neamortizată a activelor utilizate			către consumatorul/ consumatorii deconectaţi, unităţii termoenergetice a costurilor cauzate direct de deconectarea fizică şi de partea neamortizată a activelor utilizate de către unitatea termoenergetică pentru furnizarea energie termice şi frig consumatorului/ consumatorilor respectivi." , 7) alin. (5) sintagma „Costurile cu deconectarea" de a substitui cu sintagma „Costurile de deconectare"; 8) alin. (7) sintagma „efectuată de de un auditor energetic" de a substitui cu sintagma „efectuată de un auditor energetic"; 9) alin. (8) sintagma „sistemul sistem eficiente" de a substitui cu sintagma „sistemul eficient". Totodată, reieşind din faptul că în proiectul de lege prezentat spre examinare au fost incluse clauze ce ţin de sistemele de alimentare centralizată cu energie termică şi sistemele centralizate de răcire, solicităm respectuos aducerea în concordanţă cu prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică şi promovarea cogenerării.	**Se acceptă parţial.** A se vedea comentariul de la pct. 6. **Se acceptă parţial.** A se vedea comentariul şi justficarea de la pct. de mai sus. **Se acceptă.**
	ANRE		La cap. IV^1, art. 26^5 propunem de expus în următoarea redacţie: (1) Unităţile termoenergetice, în sensul Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică şi promovarea cogenerării, conectează instalaţiile producătorilor de energie termică din surse regenerabile şi furnizorii de căldură reziduală la reţeaua termică şi	**Se acceptă parţial.** În proiectul de lege au fost operate modificările necesare, fiind totodată revizuit întregul articol 26^5.

pentru furnizarea energie termice și frig consumatorului/ consumatorilor respectivi. (5) Costurile cu deconectarea de la un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și sistem centralizat de răcire ce urmează a fi compensate de consumatori sunt determinate de unitățile termoenergetice în baza regulamentului aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, și se coordonează cu Agenția. (6) Orice clădire de locuit cu mai multe apartamente nouă, clădiri cu destinație mixtă sau alt tip de clădiri noi, după cum sunt specificate în art. 3, alin. (2) a Legii 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor, sunt conectate în mod obligatoriu la sistemele eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, sau la cele care în condițiile prevederii de la art. 265, alin. (6) ar deveni astfel către 31 decembrie 2025. Obligația investitorilor în respectivele clădiri intervine în condițiile în care clădirea ce urmează a fi construită se află în raza de acoperire a unui sistem eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire sau se va afla în raza acestora în conformitate cu planuri de perspectivă privind extinderea și dezvoltarea rețelelor termice, elaborate de unitățile termoenergetice în conformitate cu prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. (7) Prin derogare la prevederea de la alin. (6), investitorii pot opta pentru o soluție alternativă de alimentare cu energie termică și frig a clădirii ce urmează a fi construite, în condițiile în care demonstrează că ar atinge o performanță energetică semnificativ mai bună, urmând să respecte cerințele minime de performanță energetică și de consum a energiei din surse regenerabile după cum sunt stabilite de Legea 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor și descrise în Planul național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero. Evaluarea elaborată de investitor			achiziționează energia termică sau frigul produs din surse regenerabile de energie de la respectivii producători. (2) O unitate termoenergetică poate refuza conectarea instalațiilor producătorului de energie termică din surse regenerabile sau procurarea energiei termice sau frigului, după cum este stabilit în alin. (1), în următoarele condiții: (a) sistemul este lipsit de capacitatea necesară din cauza altor producători de energie termică sau răcire reziduală, energie termică sau frig din surse de energie regenerabilă sau produse prin cogenerare de înaltă eficiență; (b) energia termică sau frigul de la un furnizor terț nu întrunește parametrii tehnici necesari pentru conectarea și asigurarea funcționării fiabile și sigure a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică sau sistemul centralizat de răcire; sau (c) unitatea termoenergetică demonstrează că asigurarea accesului la rețea ar duce la o creștere excesivă a costurilor pentru energia termică furnizată sau frigul pentru consumatori, în comparație cu costurile utilizării surselor existente de producere a energiei termice sau frigului. (3) Atunci când o unitate termoenergetică refuză conectarea instalațiilor unui producător de energie termică sau frig în conformitate cu alin. (2), aceasta trebuie să furnizeze informații producătorului și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la motivele refuzului, precum și condițiile care trebuie îndeplinite și	

este efectuată de de un auditor energetic (categoria clădiri), în sensul Legii 139/2018 cu privire la eficiența energetică, care utilizează metodologia aprobată de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și setul prestabilit de ipoteze de calcul, menționată la alin. (2). (8) Autoritățile administrației publice locale iau în considerare, în mod obligatoriu, avizele unităților termoenergetice cu privire la posibilitatea conectării, la zi sau în perspectivă, a unei sau mai multor clădiri la sistemul sistem eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, în sensul alin. (6), precum și, după caz, concluziile evaluării elaborate de investitor și avizate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, la eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare conform prevederilor Legii 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție."			măsurile care trebuie implementate la nivel de rețea termică pentru a permite racordarea instalațiilor acestuia. (4) Unitățile termoenergetice care gestionează sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau sisteme centralizate de răcire descrise de următoarele performanțe sau caracteristici, sunt exceptate de obligația stabilită la alin. (1): (a) sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire; (b) sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire care exploatează centrale electrice de termoficare în regim de cogenerare de înaltă eficiență; (c) sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și sisteme centralizate de răcire care, în baza planurilor și conceptelor de dezvoltare, sprijinite, după caz, de planurile investiționale, aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, către data de 31 decembrie 2025 ar devenit sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire; (d) sistem de alimentare centralizată cu energie termică și sistem centralizate de răcire cu o putere termică nominală totală sub 20 MW. (5) Unitatea termoenergetică descrie și publică pe pagina sa web oficială condițiile și procedurile de conectare la rețeaua termică și achiziționarea energiei termice și frigului din surse regenerabile de energie și	

			căldurii sau frigului rezidual, în conformitate cu un regulament aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Argumentare: Considerăm că o normă de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, claritate, astfel încât să nu să se admită interpretări eronate, prin urmare textul a fost completat pentru a atinge scopul urmărit de autor	
	ANRE		15.La pct. 23, art. 26^5 , art. 26^6 termenul 31 decembrie 2025 stabilit în articolele 26^5 alin. (4) și (5), art. 26^6 alin. (2) și (6), reprezintă termenul când unitățile termoenergetice ar deveni sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, sau acest termen este stabilit pentru aprobarea și publicarea planurilor și conceptelor de dezvoltare, planurilor investiționale, aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Or art. 26^5 alin. (6) prevede termenul de aprobare și publicare pe paginile sale web oficiale a unui plan de măsuri pentru îmbunătățirea performanțelor în vederea corespunderii criteriilor înaintate față de un sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire până la 31 decembrie 2025, iar art. 26^6 alin. (6) prevede (....) conectarea în mod obligatoriu la sistemele eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, sau la cele care în condițiile prevederii de la art. 265, alin. (6) ar deveni astfel către 31 decembrie 2025. Astfel, termenul de aprobare a planului de măsuri pentru îmbunătățirea performanțelor în vederea corespunderii	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare în prevederile proiectului în vederea clarificării scopului urmărit prin stabilirea termenului de 31 decembrie 2025.

			criteriilor înaintate față de un sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și termenul când un sistem de alimentare centralizată ar deveni sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire este același.	
			16. La pct. 23, la art. 26^6 de exclus alin. (2). Argumentare: Art. 42, alin. (7) al Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării prevede că deconectarea de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de alimentare cu energie termică, este interzisă, cu excepția cazurilor în care studii de fezabilitate demonstrează rentabilitatea economică a deconectării. Studiul de fezabilitate elaborat se coordonează cu Agenția pentru Eficiență Energetică.	**Nu se acceptă.** Directiva 2018/2001, în art. 24, alin. (2) stabilește expres că consumatorul final ar trebui să aibă posibilitatea debranșării de la SACET, în anumite condiții. Prin urmare, proiectul de lege oferă aceleași drepturi consumatorilor din Republica Moldova, stabilind că alte condiții specifice ce trebuie în mod obligatoriu respectate de consumator, sunt stabilite de legea specială – i.e. Legea 92/2014. Totodată, menționăm că Legea 92/2014 este actualmente în revizuire, setul de condiții a fi respectate de consumatorul final urmând a fi actualizat.
			17. La pct. 23, de exclus art. 26^6 alin. (3) prevederile stipulate în art. (8) și (9) al Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, lege sectorială, prevede condițiile cumulative privind procedura de deconectare de la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică și mențin un echilibru dintre interesele titularilor de licență și consumator. Mai mult ca atât alin. (11) al aceluiași articol prevede că încălcarea prevederilor alin. (7), (8) și (9) se sancționează conform Codului contravențional al Republicii Moldova, atunci cel puțin pentru menținerea	**Se acceptă parțial.** Prevederile art. 26^6 au fost revizuite integral, fiind ajustate la art. 24 al Directivei 2018/2001. De precizat că dreptul consumatorului de a se debranșa/ deconecta de la SACET doar la nivelul întregului bloc/ întregii clădiri, a fost transpus în alin. (2) al articolului menționat, alte condiții specifice a fi respectate de consumator fiind stabilite de legea sectorială (i.e. Legea 92/2014).

			redacției actuale al art. 266 alin. (3) ar trebui să facem derogare și de la alin. (11) al art. 42 din Legea nr. 92/2014.	
			18. La pct. 23, art. 26^6 alin. (4) de exclus sintagma „și de partea neamortizată a activelor utilizate pentru furnizarea energiei termice și frig consumatorului/ consumatorilor respectivi" în conformitate cu art. 45 alin (2) al Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Metodologia de calculare, aprobare şi aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice şi termice, pentru serviciile de distribuție şi furnizare a energiei termice, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 396/2019 din 01.11.2019, include modalitatea de stabilire a valorii cheltuielilor de amortizare ca componentă tarifară, mai mult ca atât articolele neamortizate pot fi reutilizate ulterior în activitatea operațională a întreprinderii. După sintagma „deconectarea fizică" de adăugat sintagma „efectuată la nivelul întregii clădiri". Or, costurile aferente serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice sunt constituite din cheltuielile necesare și justificate de la punctul de intrare în rețeaua termică până la punctul de delimitare între rețeaua termică și instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorilor.	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare în proiectul de lege.
			19. La pct. 23, art. 26^6 alin. (5) după sintagma „și sistem centralizat de răcire" de adăugat sintagma „efectuată la nivelul	**Se acceptă parțial.** Articolul 26^6 a fost revizuit astfel încât să reflecte comentariile și sugestiile înaintate

			întregii clădiri,". La fel, considerăm oportun includerea art. 26^6 alin. (4) și alin. (5) în Legea sectorială Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, care prevede normele speciale ale sectorului.	de toate părțile interesate.
	ANRE /avizare repetată/		10. La pct. 23, art. 264 este oportun de substituit cuvintele „în sectorul de încălzire și răcire" cu cuvintele „pentru încălzire și răcire", deoarece anume aceasta se subînțelege în proiect – creșterea consumului de energie din surse regenerabile pentru încălzire și răcire. Suplimentar, legislația în vigoare la moment nu operează cu noțiunea de „sector de încălzire și răcire". 11. La pct.23, art. 265 alin. (5) „Agenția Națională pentru Reglementare în Energie" de modificat în „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică".	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare pe textul proiectului. **Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare pe textul proiectului.
	CALM		La Art. I. pct. 23. (Articolul 39/4 alin. (1) lit. c) textul „să-ți" urmează a se substitui cu textul „să-și" (întru corectarea erorii). 9. În Art. I. pct. 23. (Articolul 26/6 alin. (8) se propune completarea cu o nouă propoziție în următoarea redacție: „Această obligație incumbă și proiectanților, inspectorilor sistemelor de încălzire, inspectorilor sistemelor de ventilare și condiționare", precum și urmează a se substitui cuvintele „sistemul sistem" cu cuvântul „sistemul" (corectarea erorii). Temeiul propunerii: Legea nr.835/1996 și Legea nr. Legea nr. 163/2010. Totodată, a se vedea și prevederile proiectului aflat în avizare și	**Se acceptă parțial.** Au fost operate modificările sugerate în art. 39^4. Totodată, nu este acceptată propunerea cu privrie la completatea prevederii de la alin. (8) al art. 26^6, întrucât esenâa acesteia este de a responsabiliza autoritățile administrației publice locale. Cât privește obligațiile unor specialişti precum ar fi proiectanții, inspectorii sistemelor de încălzire, a sistemelor de ventilare și condiționare, etc., vom sublinia că întreguls conținut al Legii 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor (în revizuire, la zi), stabilește cerințe și obligații ce trebuie respectate de respectivii specialiști. Mai mult decât atât,

			adoptare „Cu privire la aprobarea proiectului de lege privind performanța energetică a clădirilor".	cadrul secundar, aprobat de Guvern în vederea implementării legii, inclusiv multitudinea de documente normative (NCM-uri, coduri practices, etc.) detaliază respectivele prevederi.
	ÎS „Moldelectrica"		7) Articolul 26^5 (6) – se propune de a fi completat cu următoarea sintagmă: "Până la aprobarea Planului de măsuri, toți producătorii și deținătorii unităților termoenergetice vor solicita avizul operatorului sistemului de transport și/sau operatorului de sistem la care este racordată unitatea respectivă". Completarea este necesară pentru a asigura utilizarea la maxim a posibilităților tehnice ale unităților termoenergetice de prestare a serviciilor de sistem în condițiile disponibilității extrem de limitate ale acestora în SEN.	**Se acceptă.** Propunerea respectivă a luat forma unui alineat nou în proiectul de lege, și anume alin. (8) din articolul 26^5, și are următorul cuprins: „(8) *În procesul de elaborare a Planului de măsuri, conform alin. (6), dar până la aprobarea acestuia de unitatea termoenergetică, unitatea are obligația solicitării și considerării avizului operatorului sistemului de transport a energiei electrice și/sau operatorului de sistem la infrastructura căruia/cărora sunt racordate instalațiile de producere a unității termoenergetice, în vederea utilizării optime a posibilităților tehnice de furnizare de către acestea a serviciilor de sistem în urma implementării măsurilor planificate.*"
	Banca Mondială		Art. 263 and art. II (8), (9) - the indicative trajectory for increase of RE share in the heating sector by 1,3 percentage points and in the district heating - by at least one percentage point as an annual average calculated for the periods 2023-2025 and 2026-2030, starting from the RE share in 2022 to be adjusted to art. 23, p. 1 and art. 24, p. 4 of the Directive. Art. 263 (6) - assessment of RE potential and of the use of waste heat in the heating sector, including spatial analysis of areas suitable for low-ecological-risk deployment and the potential for small-	**Se acceptă.** A fost corectată referința la anul 2020, conform deciziei Consiliului Ministerial. **Se cceptă parțial.** Legea nr. 139/2018 stabilește la Dispoziții finale și tranzitorii: „ *(12) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul*

			scale household projects (art. 15, p. 7 pf the Directive). Any time-term ? Should it be compliant with / aligned to Annex VIII of Directive 2012/27/EU as amended in 2019 ?	*energeticii va întocmi, în termen de pînă la 31 decembrie 2018, primul raport cu privire la evaluarea amplă a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și va notifica Secretariatul Comunității Energetice despre acest fapt."* În același timp, relevantă este norma de la art. 24, alin. (1), care are următorul cuprins: *„(1) În vederea promovării eficienței energetice la încălzire și răcire, inclusiv a cogenerării de înaltă eficiență, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii efectuează o evaluare amplă a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și întocmește un raport care să includă informațiile prevăzute în anexa nr. 3 la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. Raportul respectiv se expediază Secretariatului Comunității Energetice pentru informare și se actualizează o dată la 5 ani."* Prin urmare, conchidem că următorul Raport raport cu privire la evaluarea amplă a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, care va include și elementele de conținut stabilite de Legea nr. 10/2016, urmează a fi transmis Secretariatului Comunității Energetice către 31 decembrie 2023.

			Art. 265(1) to adjust to the original text (art. 24, p.4(b)) Art. 265(4)(c), (6), 266(2), (6) - 'efficient district heating' by '31 December 2025' (art. 24 of the Directive): should it be 'by 31 December 2030' ? Art. 265(7), (8) - Action Plan for the DH entities: confused transposition of art. 24, p. 8 and art. 15, p. 7 of the Directive; to include electricity DSOs ?	**Se acceptă.** Prevederile de la art. 26^5 au fost revizuite. **Nu se acceptă.** Termenul modificat este anul 2029. **Nu se acceptă.** Planurile de acțiuni menționate la articolele respective au rolul resonsabilizării și obținerii angajamentelor opertaorilor SACET că vor întreprinde acțiunile necesare și vor investi în măsura în care să corespundă criteriilor unui SACET eficient către orizontul de timp stabilit.
	SA CET Nord **/avizare repetată/**		Potrivit proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016, articolul 17 se completează cu alin. (6) cu următorul cuprins: „(6) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi sau al doilea, sau de nivel special, la eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare, în calitate de emitenți și în conformitate cu prevederile Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, pentru blocurile locative noi, clădirile cu destinație mixtă sau alt tip de clădiri noi, după cum sunt specificate în art. 3, alin. (2) a Legii privind performanța energetică a clădirilor, țin cont de prevederile art. 266, alin. (8)." Astfel, prevederea citată face trimitere la prevederile art. 266 alin. (8), care nu se regăsește în varianta actuală a proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016, fapt ce creează o incertitudine. În vederea depășii situației create,	**Nu se acceptă.** În urma consultărilor publice și obiecțiilor comunicate de părțile interesate, art. 26^6 a fost revizuti astfel încât elementele de procedură privind conectarea și deconectarea de la SACET să fie stabilite de legislația sectorială – Legea 92/2014. Astfel, alin. (4) va avea următorul cuprins: *„(4) Prin derogare la prevederea de la alin. (3), investitorii pot opta pentru o soluție alternativă de alimentare cu energie termică și frig a clădirii ce urmează a fi construite, în condițiile în care demonstrează că ar atinge o performanță energetică semnificativ mai bună, urmând să respecte cerințele minime de performanță energetică și de consum a energiei din surse regenerabile după cum sunt stabilite în conformitate cu prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor și Planul național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero. Demonstrarea*

			propunem ca articolul 266 „Drepturile și obligațiile consumatorilor de energie termică și de răcire" să se completeze cu un nou aliniat având următorul text „(5)Autoritățile administrației publice locale iau în considerare, în mod obligatoriu, avizele unităților termoenergetice cu privire la posibilitatea conectării, la zi sau în perspectivă, a unei sau mai multor clădiri la sistemul eficiente de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, n sensul alin. (3), precum și, după caz, concluziile evaluării elaborate de investitor și avizate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, la eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare conform prevederilor Legii 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție." Respectiv, la articolul 17 alin. (6) din proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 textul „țin cont de prevederile art. 266, alin. (8)" se va substitui cu textul „ țin cont de prevederile art. 266, alin. (5).	*fezabilității soluției alternative de către investitor este asigurată în conformitate cu condițiile stabilite în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării sau, în condițiile în care certificate de performanță energetică sunt disponibile pentru opțiunile analizate, eliberate în conformitate cu prevederile Legii 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor, evaluarea opțiunilor poate avea loc în baza acestora."*
	Secretariatul COmunității Energetice		Cota energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire trebuie majorată cu 1,1 puncte procentuale ca medie anuală calculată pentru perioadele 2023-2025 și 2026-2030, pornind de la ponderea energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire în 2022. Totodată, sistemele de termoficare și răcire trebuie să contribuie la creșterea ponderii energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire definit la paragraful	**Se acceptă.** Prevederile de la art. 26^3 trebuie coroborate cu cele stabilite la Dispoziții finale și tranzitorii, alin. (8) și (9).

			1 din articolul relevent din Directiva prin creșterea ponderii energiei din surse regenerabile și din căldura și frigul reziduali în încălzirea și răcirea centralizată prin cel puțin un punct procentual ca medie anuală calculată pentru perioada 2023 – 2025 și pentru perioada 2026 – 2030, pornind de la ponderea energiei din surse regenerabile și din căldura și frigul reziduali în încălzirea și răcirea centralizată în 2022, exprimată în termeni a ponderii consumului final de energie în termoficare și răcire.	
24. Se completează cu Capitolul IV[2] cu următorul cuprins **"Capitolul IV[2].** CONSUMUL DE ENERGIE REGENERABILĂ ÎN TRANSPORTURI Articolul 26[7]. Creșterea consumului energiei regenerabile în sectorul transporturi (1) Guvernul stabilește, prin intermediul Planului național integrat privind energia și clima, ponderea energiei regenerabile în consumul final de energie în sectorul transporturi, calculat în baza următoarelor componente: (a) ponderea biocombustibililor și a biolichidelor, precum și a combustibililor din biomasă consumați în transporturi, produși din culturi alimentare și furajere; (b) ponderea biocarburanților și biogazului produși din ulei de gătit uzat și grăsimi animale; (c) ponderea biocarburanților avansați și biogazului produși din materia primă specificată în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile; (d) ponderea biocarburanților, biolichidelor sau combustibililor din biomasă produși din culturi	**MIDR**		La pct. 24 din proiectul legii, se vor exclude propunerile de completare a articolului 26[8] alin.(1) cu literele e) și f), în condițiile în care stabilirea cerințelor minime pentru achizițiile publice de vehicule sau mijloace de transport public este o competență exclusivă a autorității publice care organizează achiziționarea acestor bunuri mobile, iar stabilirea unor atare condiții/măsuri ar putea fi calificate ca ingerință în activitatea acestor autorități care activează în regim de putere publică.	**Nu se acceptă.** Este în spiritul directivelor europene ca sectorul public – atât clădirile deținute sau gestionate de autorități și instituții publice, cât și transportul utilizat de acestea, să aibă rolul unui sector exemplu pe segmentul consumului de energie. Acest lucru este deosebit de relevant în contextul preocupării Guvernului (a se citi statului) pentru atingerea unei decarbonizări a economiei/ neutralități climatice mai devreme de 2050. Nu va posibilă atingerea obiectivului național în cauză în condițiile lipsei unor politici mai dure care ar încuraja optarea pentru mijloace de transport cu impact minim de carbon, ori lipsă a emisiilor – formulă aplicabilă în cazul sectorului privat, dar care în cazul echipamentelor sau mijloacelor de transport utilizate de sectorul public, ar trebui să ia forma unor cerințe minime aplicate în mod obligatoriu.
	Ministerul Finanțelor		Similar, la pct. 24, art. 26[8], se prezumă că măsurile de sprijin stabilite la literele d) și g), care prevăd adoptarea și implementarea schemelor de sprijin	**Se acceptă parțial.** Schema de sprijin în domeniul energiei din surse regenerabile, în special pentru segmentul de generare a energieie electrice

alimentare și furajere, care prezintă riscuri ridicate din perspectiva schimbării indirecte a destinației terenurilor, și anume prin extinderea semnificativă a suprafeței de producție în detrimentul terenurilor care stochează cantități ridicate de carbon, cu excepția cazului în care acestea sunt certificate ca fiind biocarburanți, biolichide sau combustibili din biomasă care prezintă riscuri reduse din perspectiva schimbării indirecte a destinației terenurilor. (2) Ponderea energiei regenerabile în sectorul transporturi este calculat în conformitate cu Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile." Articolul 26[8]. Măsuri pentru creșterea consumului energiei regenerabile în sectorul transporturilor (1) Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, stabilește, după caz în Planul național integrat privind energia și clima și alte documente de politici, măsuri pentru dezvoltarea industriei naționale de producere a biocarburanților și stimularea utilizării energiei din surse regenerabile în sectorul transporturi, considerând următorul set minim de măsuri: a) Impunerea, importatorilor de produse petroliere principale, a obligații de comercializare pe piață a carburantului în amestec cu un anumit procent/ cantitate de biocarburant, în mod prioritar produs local, și/sau de import (inclus deja în compoziția produselor petroliere principale la importul acestora), inclusiv măsuri de asigurare a conformității, asigurându-se că sunt luate în considerare gradele de maturitate ale diferitelor tehnologii și de costurile aferente acestora; b) Obligarea importatorilor de produse petroliere principale, a cumpărătorilor cu ridicata, în condițiile în care procură produsele petroliere pentru consum propriu, precum și vânzătorii cu amănuntul, să asigure respectarea cerințelor privind cotele/ cantitățile minime de amestec a biocarburanților în carburanții			pentru dezvoltarea instalațiilor de producere a biocarburanților precum și pentru stimularea achiziționării de vehicule electrice, vor avea un impact financiar major asupra bugetului de stat, fără o estimare și argumentare în Nota informativă a costurilor sursei de finanțare. Totodată, se solicită excluderea lit. h) privind extinderea facilităților fiscale și scutirilor de taxe existente, precum și dezvoltarea de noi politici de încurajare a mobilității individuale prietenoase mediului și vehiculelor electrice, bazate pe taxele pe carburanți, taxa pentru folosirea drumurilor, accesul preferențial la benzile rezervate/speciale, locurile de parcare restricționate etc, deoarece toate normele ce reglementează domeniul fiscal și vamal urmează a fi reflectate în legislația fiscală și vamală a Republicii Moldova, formată din Codul fiscal, Codul vamal, legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și alte acte legislative și normative de specialitate ce conțin, de asemenea, norme din domeniul fiscal și vamal. Suplimentar, menționăm că practica stabilirii multiplelor înlesniri/facilități/compensări, cu impact asupra bugetului de stat, fără argumentarea acestora prin calcule și, cu atât mai mult, fără evaluarea rezultatelor scontate, este inoportună, întrucât scopul principal al oricărui sistem fiscal este de a genera venituri suficiente pentru acoperirea cheltuielilor guvernamentale. Aplicarea unui tratament facilitar va avea	(doar acesta existând la zi), cât și costul total al acesteia, este în totalitate achitat și compensat de consumatorii finali de energie/energie electrică. Mai mult decât atât, schema de suport asigură dezvoltarea de proiecte pe domeniul surselor regenerabile, a investițiilor directe în economia națională și, prin urmare, achitarea de impozite și taxe care aduc beneficii în mod "unilateral" doar pentru bugetul de stat. Se anticipează că schemele de sprijin pe segmentul utilizare a energiei din surse regenerabile în sectoarele i) transport și ii) încălzire și răcire, vor fi stabilite după o logică similară. În același timp, admitem că Guvernul ar putea opta și pentru finanțarea unor scheme de sprijin din contul bugetului de stat – lucru care s-a întâmpla în condițiile elaborării unei astfel de propuneri, ca parte a unui program de stat, și promovarea acestuia în linie cu rigorile legislației în vigoare, inclusiv cele stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. Cât ține de prevederile cu caracter general ce încurajează Guvernul să analizeze oportunitatea extinderii sau adoptării unor noi mecanisme de scutiri sau reduceri de taxe, în vederea promovării mai agresive a tehnologiilor eficiente și prietenoase mediului, asemenea propuneri vor fi elaborate în conformitate cu Legea 181/2014 și vor fi consultate în mod prioritar cu Ministerul Finanțelor. Astfel de instrumente, în mod evidnet, trebuie detaliate *în legislația*

comercializați spre consum final, conform art. 26^7, alin. (1); c) Adoptarea unei scheme de certificare a biocarburanților produși local, a amestecurilor de biocarburanți și carburanți produse local sau, de recunoaștere a certificatelor de conformitate, în cazul importului acetora; d) adoptarea unei scheme de sprijin și/sau stimulare a dezvoltării, în conformitate cu Legea nr. 139/2012 privind ajutorul de stat, a instalațiilor de producere a biocarburanților, a instalațiilor de producere a amestecurilor de carburanți cu biocarburanți; e) stabilirea cerințelor minime pentru achizițiile publice de vehicule noi de către autoritățile administrației publice centrale, autoritățile și instituțiile din subordinea acestora sau în care primele au calitatea de fondator, de către autoritățile administrației publice locale; f) stabilirea cerințelor minime pentru achizițiile publice de mijloace de transport public, desfășurate de către autoritățile administrației publice locale; g) adoptarea unei scheme de sprijin și/sau stimulare a achiziționării de vehicule electrice, în conformitate cu Legea nr. 139/2012 privind ajutorul de stat; h) Extinderea facilităților fiscale și scutirilor de taxe existente, precum și dezvoltarea de noi politici de încurajare a mobilității individuale prietenoase mediului și vehiculelor electrice, bazate pe taxele pe carburanți, taxa pentru folosirea drumurilor, accesul preferențial la benzile rezervate/speciale, locurile de parcare restricționată, etc.; i) desfășurarea campaniilor pentru creșterea gradului de conștientizare cu privire la beneficiile vehiculelor care utilizează energie regenerabilă, inclusiv vehiculele electrice.			impact în primul rând asupra bugetului, urmare a neîncasării veniturilor fiscale și totodată poate crea inechitate în raport cu alți agenți economici, condiționând astfel nerespectarea prevederilor art. 6, alin. (8), lit. c), din Codul fiscal nr. 1163/1997, care presupune tratarea egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale.	*fiscală și vamală a Republicii Moldova, formată din Codul fiscal, Codul vamal, legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și alte acte legislative și normative de specialitate.*
	Ministerul Finanțelor **/avizare repetată/**		La proiectul legii: 1. La pct. 24, art. 26^7, se solicită repetat excluderea lit. h) privind extinderea facilităților fiscale și scutirilor de taxe existente, precum și dezvoltarea de noi politici de încurajare a mobilității individuale prietenoase mediului și vehiculelor electrice, bazate pe taxele pe carburanți, taxa pentru folosirea drumurilor, accesul preferențial la benzile rezervate/speciale, locurile de parcare restricționate etc, deoarece toate normele ce reglementează domeniul fiscal și vamal urmează a fi reflectate în legislația fiscală și vamală a Republicii Moldova, formată din Codul fiscal, Codul vamal, legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și alte acte legislative și normative de specialitate ce conțin, de asemenea, norme din domeniul fiscal și vamal.	**Nu se accceptă.** După cum a fost menționat mai sus, aprobarea modificărilor respective în redacția actuală nu va avea ca și rezultat imediat reducerea sau eliminarea unor taxe sau plăți la bugetul de stat. Proiectul doar listează o serie de instrumente pe care Guvernul le poate considera în situația în care decide susținerea suplimentară a unui anumit sector, precum ar fi cel al transportului sustenabil. În condițiile în care o astfel de inițiativă va prinde contur, acestea vor fi elaborate în conformitate cu Legea 181/2014 și vor fi consultate în mod prioritar cu Ministerul Finanțelor. Astfel de instrumente, în mod evident și indubitabil, trebuie detaliate *în legislația fiscală și vamală a Republicii Moldova, formată din Codul fiscal, Codul vamal, legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și alte acte legislative și normative de specialitate.* În același timp, pentru excluderea oricărui echivoc în interpretarea normelor din proiect, prevederea de la lit. h) a fost revizuită și are următorul cuprins: *„ h) adoptarea, în urma desfășurării unor analize a oportunității și stabilirii rezultatului lor pozitiv, a unor politici de extindere a facilităților fiscale și scutirilor*

				de taxe existente, atât de stat cât și locale, precum și dezvoltarea de noi politici de încurajare a mobilității individuale prietenoase mediului și vehiculelor electrice, bazate pe accizele la carburanți, taxele rutiere, taxele de mediu, accesul preferențial la benzile rezervate/speciale, locurile de parcare restricționată, și alte măsuri de încurajare aliniate la bunele practici internaționale;"
	AO "AMPER GREEN"		Punctul 24: Cele menționate elemente țin de competența Guvernului și instituțiile guvernamentale de resort, de aceea se recomandă o referință generală mai concisă și focusată pe necesitatea armonizării legislației naționale la cea europeană. Mai mult ca atât, prevederile Art.6 ale Directivei UE nr.2018/2001 privind stabilitatea sprijinului financiar pentru utilizarea surselor regenerabile nu sunt preluate si sunt strict necesare pentru mediul de afacere atât cel din țară, cât și cel de peste hotare.	**Se acceptă.** Prevederile art. 6 (alin. (1) și (2) din RED II au fost fidel transpuse în art. 5, alin. (3) care stabilește: *„(3) Politica de stat în domeniul energiei din surse regenerabile este elaborată astfel încât nivelul și condițiile aferente sprijinului financiar acordat proiectelor de producere a energiei electrice din surse regenerabile prin intermediul schemelor de sprijin nu sunt revizuite într-un mod care să afecteze negativ drepturile conferite în temeiul legii și să afecteze viabilitatea economică a proiectelor care beneficiază deja de sprijin în conformitate cu prezenta lege, cu excepția modificărilor cauzate de implementarea contractelor pentru diferențe, după cum este stabilit de prezenta lege, precum și de transpunerea și implementarea legislației Uniunii Europene adoptate în contextul angajamentelor asumate în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice."* Totodată, alin. (3) și (4) sunt transpuse în art. 34, alin. (9) și (10), care stipulează: *"(9) Guvernul, în contextul implementării atribuțiilor stabilite la art. 10, lit. e), publică, iar la necesitate actualizează,*

				calendarul indicativ cu privire la frecvența planificată a procedurile de licitație, după caz capacitatea și bugetul/ costul schemei de sprijin, tehnologiile eligibile, precum și alte detalii relevante și de interes general. *(10) Guvernul evaluează eficacitatea schemei de sprijin pentru energia electrică din surse regenerabile și efectele majore asupra diferitor grupuri de consumatori și asupra investițiilor în domeniu. Guvernul ia în considerare rezultatele evaluării la modificarea/ actualizarea Planului național integrat privind energia și clima și le include în rapoartelor de implementare a acestuia."* De precizat că norme cu caracter tranzitoriu au fost incluse și la dispoziții finale și tranzitorii (Art. II).
	ANRE		La pct. 24, art. 26^8 alin. (1) lit. b) se propune a fi exclusă sintagma „precum și vânzătorii cu amănuntul". Reieșind din faptul că, amestecul dintre biocarburanți se poate efectua doar în condiții de producător (rafinărie), iar vânzătorii cu amănuntul procură produsele petroliere principale de la importatori, decade necesitatea respectării cerințelor privind cotele/ cantitățile minime de amestec a biocarburanților în carburanții comercializați spre consum final, conform art. 26^7 , alin. (1) de către vânzătorii cu amănuntul. Totodată, în conformitate cu prevederile noilor modificări a art. 26^8 obligația de comercializare pe piață a carburantului în amestec cu un anumit procent/ cantitate de biocarburant, în mod prioritar produs local, și/sau de import (inclus deja în compoziția produselor petroliere	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare în proiect.

			principale la importul acestora), a fost impusă importatorilor de produse petroliere, care la rândul său livrează spre comerț cu amănuntul celorlalți participanți la piața produselor petroliere, Agenția constată ca fiind inoportună obligarea vânzătorilor cu amănuntul de produse petroliere de a prezenta informații cu privire la cantitățile de carburanți comercializați inclusiv date cu privire la cantitățile și cota biocarburanților din componența acestora.	
	OMV Petrom **/avizare repetată/**		Un amendament serios este adus prin prisma **capitolului IV indice 2** – dar la nivelul **articolului 27 indice 7 alineat (3) lit. (a)** – trebuie să se sublinieze că obligația de reducere de emisii de gaze cu efect de seră revine **tuturor** furnizorilor de produse petroliere. Prin urmare impunerea cotelor minime ar trebui să se realizeze de către toți furnizorii de produse, utilizând, **FĂRĂ** mențiunea **în mod prioritar**, biocarburanți.	**Se acceptă.** Prevederea a fost revizută/completată, astfel încât obligația importatorilor de produse petroliere să fie interpretată clar și limitată exclusiv la rolul unui importator pe piața locală. *„ a) impunerea, importatorilor de produse petroliere principale, a obligații de comercializare/plasare pe piață a carburantului în amestec cu un anumit procent/ cantitate de biocarburant, în mod prioritar produs local, și/sau de import (inclus deja în compoziția produselor petroliere principale la importul acestora), inclusiv măsuri de asigurare a conformității, asigurându-se că sunt luate în considerare gradele de maturitate ale diferitelor tehnologii și costurile aferente acestora;"*
25. Articolul 28: La alin. (6), după cuvintele „efectuează dezvoltarea în conformitate" se completează cu cuvintele „cu planurile de dezvoltare a rețelei elaborate și aprobate conform cu"; aliniatul 7 se abrogă; alineatul 8 va avea următorul cuprins: „(8) Operatorul sistemului de transport și operatorii	**Întreprinderea de stat "Moldelectrica"**		8) Articolul 28 (8) – după sintagma "necesară întru asigurarea", propunem să fie adăugată sintagma "securității și echilibrului sistemului electroenergetic național". Participantului la piață îi este interzisă funcționarea în dezechilibru de excedent. În cazul în care producătorul nu a	**Se acceptă.**

sistemelor de distribuție pot restricționa producția de energie electrică a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie doar ca acțiune de ultimă instanță necesară întru asigurarea securității funcționării rețelei de transport a energiei electrice, rețelei de distribuție a energiei electrice sau, după caz, a sistemelor de distribuție închise. În acest caz, operatorii de sistem notifică producătorii de energie din surse regenerabile, Furnizorul central de energie electrică și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică cu privire la măsurile întreprinse și indică măsurile corective pe care intenționează să le ia în vederea preîntâmpinării unor limitări pe viitor." se completează cu alin. (9) cu următorul cuprins: (9) Cantitatea energiei electrice neproduse și nelivrate și a valorii compensației financiare pentru restricționarea producerii energiei electrice de centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie sunt determinate în baza unei metodologii elaborate și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care ia în considerare potențialele costuri și beneficii oferite de piața energiei electrice de echilibrare, inclusiv stocarea energiei electrice."			tranzacționat energia electrică parțial sau total din oricare motive (lipsă contract, lipsă cerere, etc.), programul de funcționare la o valoare validată conform regulilor de planificare operative nu reprezintă o restricționare. Ținem să menționăm că, în cazul tranzacționării valorilor prognozate, restricționarea după programarea operațională în scopul managementului restricțiilor de rețea de către OST nu implică careva prejudicii financiare, dat fiind faptul că producătorul deja a colectat mijloacele bănești pentru valorile prognozate, iar dispoziția OST este luată în considerație la calculul poziției contractate și nu implică dezechilibru. 9) Articolul 28 (9) – propunem să fie completat cu următoarele: "Nu se consideră ca energie neprodusă, cantitățile limitate ca urmare a: – limitărilor cauzate de funcționare în dezechilibru de excedent determinate la etapa programării operaționale sau în timp real; – deconectării instalațiilor de producere ca rezultat al lucrărilor de reparație sau deconectare în rețelele electrice în condițiile unei soluții de racordare, care nu asigură integral criteriul N-1 (derivație, racord direct fără rezervare); – deconectărilor N-1-1, indiferent de soluția de racordare; – deconectărilor de scurtă durată ca urmare a funcționării sistemelor de protecție; – nerespectării cerințelor	**Nu se acceptă**. Având în vedere natură desoebit de tehnică a condițiilor și situațiilor în care neproducerea sau nelivrarea energiei electrice din cauza unor restricționări a producerii nu este compensată financiar, este propusă stabilirea acestora în cadrul de reglementare aprobat de ANRE - i.e. Regulile pieței energiei electrice și metodologia a fi aprobată în conformitate cu alin. (9) în cauză.

			normelor tehnice și Codului rețelelor electrice.".	
	Premier Energy Distributio n		Articolul 28: (4) Pentru asigurarea unui acces eficient la rețele, operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de distribuție sânt obligați să ofere solicitanților informații suficiente cu privire la racordare, inclusiv informațiile privind planificarea dezvoltării rețelei în zona respectivă.	**Se acceptă parțial.** Având în vedere că legea specială în domeniu este Legea 107/2016 cu privire la energia electrică, se propune ca alin. (4) din proiect să facă trimitere la termenii și condițiile stabilite de legea respectivă, și anume în următoarea redacție: *„(4) Pentru asigurarea unui acces eficient la rețele, operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de distribuție sînt obligați să ofere solicitanților informații concludente și obiective cu privire la racordare, în termenii și condițiile stabilite în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică."*
	Premier Energy Distributio n **/avizare repetată/**		Propunere Articolul 28: Accesul la rețea (11) Prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile cu puterea instalată de nu depășește 10 kW, beneficiază de o procedura simplificată de racordare la rețea a centralei electrice de mici dimensiuni, prin intermediul unei notificări simplificate cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Procedura de notificare simplificată este descrisă în Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. Argumentare Se propune până la 10 kW fiind o putere optimă pentru o centrala deținuta de un	**Nu se acceptă.** Deși capacitatea de 10 kW este una optimă pentru implementarea mecanismului de notificare simplificată, după cum este pus în practică de multe state membre UE, totuși, Directiva EU stabilește că limita recomandabilă a fi considerată de Guvernele naționale este de 50 kW. Și întrucât stabilirea valorii ar presupune discuții și dezbateri între părțile interesate, la Dispoziții finale și tranzitorii, legea mandatează ministerul cu identificarea unei formule optime. Astfel, alin. (5), lit. a) stabilește: *„(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, cu suportul instituției publice de suport:* *a) în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va*

			consumator casnic și care nu are un impact considerabil asupra rețelelor de distribuție. La fel nu poate fi aplicat pentru alți producători deoarece pentru ei sunt exigente specifice de funcționare în paralel cu rețeaua electrica, inclusiv din punct de vedere a securității, fiabilității si calității serviciilor prestate.	*prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate, stabilite la art. 28, alin. (1[1]) și, la necesitate, le înaintează și Agenției Naționale pentru reglementare în Energetică pentru considerare în procesul de aducere a actelor sale normative în concordanță cu prezenta lege. Procedura de notificare simplificată va viza racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv cele deținute de prosumatori, sau centrale electrice din surse regenerabile instalate în cadrul unor proiecte demonstrative, cu o capacitate electrică unitară sau agreată de 50 kW sau mai puțin, conform deciziei Agenției, cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Conform procedurii, operatorul sistemului de distribuție ar putea, într-un termen de până la 7 zile lucrătoare de la înregistrarea notificării, să refuze racordarea la rețeaua electrică sau să propună un punct alternativ de racordare din motive justificate din punct de vedere tehnic sau de siguranță a funcționării rețelelor electrice. În cazul unei decizii pozitive sau în absența unei decizii a operatorului sistemului de distribuție, în termen de 30 de zile de la data depunerii notificării simplificate, centrala sau centralele electrice care utilizează surse*

				regenerabile de energie ar putea fi racordată la rețea; "
			Propunere: Articolul 28: (4^1) Operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție a energiei electrice, la eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, percep din partea solicitantului a cărui unitate de generare depășește 200 kW, în conformitate cu condițiile și termenii stabiliți în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, o garanție de bună execuție. Cuantumul garanției de bună execuție pentru 1 kW putere instalată va fi aprobata de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. În cazul în care un producător nu îndeplinește avizul de racordare în termenul stabilit din acesta, avizul este anulat, iar garanția de bună execuție va fi utilizată de operatori pentru întărirea rețelelor electrice. Argumentare: Este necesar de specificat valoarea garanției de buna execuție ori sa punem în sarcina Reglementatorului. Această valoare trebuie să fie una care ar descuraja blocarea rețelei cu avize de racordare solicitate iresponsabil. De asemenea este necesar de scris cum se va gestiona restituirea garanției solicitantului sau transferul acesteia în folosul operatorului.	**Se acceptă parțial.** Întru evitarea conflictului dintre normele Legii 10/2016 și Legii 107/2016 pe segmentul garanțiilor financiare pentru avizele de reacordare eliberate de operatorii de sistem, se propune ca cuprinsul prevederii din Legea 10/2016 să includă "strictul necesar", detaliile urmând a fi oferite înlegea sectroailă menționată mai sus. În acest sens, cuprinsul de la alin. (4^1) va avea următoarea formă: *"(4^1) Operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție a energiei electrice, la eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, percep din partea solicitantului a cărui unitate de generare depășește 200 kW, în conformitate cu condițiile și termenii stabiliți în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, o garanție de bună execuție, a cărei valoare este reglementată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică."*
	AO "AMPER GREEN"		Punctul 25 prevede modificarea art.28 al Legii nr.10/2016 – Acces la rețea. Abordarea este superficială și simplistă.	**Se acceptă parțial.** În proiectul de modificare a Legii 10/2016, la art. 28, se propune introducerea unui alin.

			Toți, cunosc dificultatea si problematica acestui subiect, precum și concentrația avizelor de racordare la rețea doar în mâinile unor agenți economici, fapt ce nu permite accesul la rețea și dezvoltarea altor proiecte investiționale cu potențial strategic și regional. Mai mult ca atât, lipsa transparenței și criteriilor generale de asigurare a accesului la rețea se consideră cel mai mare impediment pentru dezvoltare. Practica demonstrează existența unor fenomene suspecte și de corupție în tranzacționarea avizelor de racordare la rețea dintre părțile interesate. În acest context, se propune modificare si completarea art. 28 al Legii nr.10/2016 cu următoarele prevederi: "Operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție la eliberarea avizelor de racordare la rețea va percepe o garanție de bună execuție in mărime de 0,2% de la valoarea investiției specifice luate in calcul la stabilirea de către ANRE a prețurilor plafon pentru tehnologia respectivă. Această garanție financiară nu este rambursabilă. Termenul maximal de valabilitate a avizelor de racordare este de 3 ani și nu poate fi extins."	nou - (4^1), cu următorul cuprins: *"(4^1) Operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție a energiei electrice, la eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, percep din partea solicitantului a cărui unitate de generare depășește 200 kW, în conformitate cu condițiile și termenii stabiliți în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, o garanție de bună execuție.".* Alte prevederi detaliate aferente garanției de bună execuție a avizului de racordare se vor stabili în legea specială – Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.
	Moldelectrica		Proiectul de lege să fie completat cu un articol, alineat cu următorul conținut: Garanția de bună execuție a centralei electrice/instalației de utilizare 1. Garanția de bună execuție a centralei electrice sau a instalației de utilizare se stabilește de către Agenție, în funcție de tehnologia de producere a energiei electrice, ținând cont de costurile	**Se acceptă parțial.** Având în vedere natura sugestiei, se propune formularea și integrarea acesteia în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. În proiectul de modificare a Legii 10/2016, la art. 28, se propune introducerea unui alin. nou - (4^1), cu următorul cuprins: *"(4^1) Operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție a*

			specifice de construcție a fiecărui tip de tehnologie de producere sau a instalației de utilizare. 2. Cuantumul garanției a centralei electrice/instalației de utilizare pentru un kW de putere electrică al centralei electrice/instalației de utilizare, este unic pentru toți solicitanții ale căror centrale electrice utilizează același tip de tehnologie. 3. Garanția de bună execuție a centralei electrice/instalației de utilizare se depune doar de către solicitantul Avizului de Racordare (AR) sub forma unei Scrisori de Garanție Bancară de bună execuție emisă în favoarea OS, în original sau mesaj Swift autentificat, emisă de o bancă comercială de pe teritoriul Republicii Moldova. 4. Garanția de bună execuție a centralei electrice/instalației de utilizare se depune în maxim 30 zile lucrătoare, din data emiterii AR. În cazul nedepunerii în termenul stasbilit a garanției de bună execuție, AR va fi anulat. 5. În cazul punerii în funcțiune a centralei electrice conform condițiilor AR, garanția de bună execuție se rambursează integral solicitantului în termen de 10 zile lucrătoare din momentul depunerii solicitării de returnare a garanției de bună execuție de către solicitantul AR. 6. În cazul punerii în funcțiune a centralei electrice în etape, solicitantul poate solicita actualizarea garanției de bună execuție a centralei electrice/instalației de utilizare, în conformitate cu actul de corespundere,	*energiei electrice, la eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, percep din partea solicitantului a cărui unitate de generare depășește 200 kW, în conformitate cu condițiile și termenii stabiliți în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, o garanție de bună execuție."*

			eliberat de organul supravegherii energetice de stat. 7. OS execută garanția AR în cazul în care un producător nu a pus în funcțiune centrala electrică/instalația de utilizare conform condițiilor și termenului de valabilitate al AR.	
	ANRE /avizare repetată/		12. La pct. 25, art. 28 alin. (11) sintagma „mici dimensiuni" se propune de substituit cu sintagma „mică capacitate", deoarece se referă la – centrală electrică de mică putere. Considerăm că, pentru a se exclude orice echivoc, sintagma „centralei electrice de mici dimensiuni" urmează a fi explicată, precum și expunerea criteriilor care definesc parametrii tehnici ale centralei respective.	**Se acceptă parțial.** A fost modificată sintagma "mici dimeniusni" cu „mică capacitate". În același timp, prevederea de la Dispoziții finale și tranzitorii, alin. (5), lit. a) stabilește cum și în condiții ar urma plafonul centralelor electrice de mică capacitate să fie stabilit, și anume: *„a) în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate, stabilite la art. 28, alin. (1[1]). Procedura de notificare simplificată va viza racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv cele deținute de prosumatori, sau centrale electrice din surse regenerabile instalate în cadrul unor proiecte demonstrative, cu o capacitate electrică unitară sau agreată de 50 kW sau mai puțin, conform deciziei Agenției, cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Conform procedurii, operatorul sistemului de distribuție ar putea, într-un termen de*

				până la 7 zile lucrătoare de la înregistrarea notificării, să refuze racordarea la rețeaua electrică sau să propună un punct alternativ de racordare din motive justificate din punct de vedere tehnic sau de siguranță a funcționării rețelelor electrice. În cazul unei decizii pozitive sau în absența unei decizii a operatorului sistemului de distribuție, în termen de 30 de zile de la data depunerii notificării simplificate, centrala sau centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie ar putea fi racordată la rețea."
			alin. (9) propunem să fie exclus. Argumentare: În astfel de situații operatorul sistemului de transport și de distribuție urmează a fi exonerați de careva plăți. Operatorii de sistem sunt responsabili de funcționarea sigură și fiabilă a rețelei electrice și sunt obligați să întreprindă toate măsurile pentru a nu duce sistemul electroenergetic la colaps total sau parțial.	**Nu se acceptă.** ANRE ar urma să stabilească situațiile/ condițiile în care producătorii eligibili ar urma să fie compensați financiar pentru deciziilor OSD sau OST de restricționare a producerii energiei electrice din surse regenerabile. Ca și regulă generală, Regulamentul UE 2019/943 privind piața internă de energie electrică (în transpunere la zi în Legea 107/2016) stabilește la art. 13, alin (7): *"(7) În cazul în care se face uz de redispecerizare care nu se bazează pe piață, aceasta face obiectul unei compensații financiare plătite de către operatorul de sistem care solicită redispecerizarea operatorului instalației de producere, al instalației de stocare a energiei sau al instalației de consum dispecerizabil care a făcut obiectul redispecerizării, cu excepția cazului în care producătorii acceptă un contract de racordare în temeiul căruia livrarea energiei nu este garantată în mod ferm."*

	Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu, Consilier Înalt în domeniul energiei		4. La Art.28 – Accesul la rețea, Alin.(41) privind garanția percepută de operatorul de rețea când dau avize de racordare, de completat în final, după "o garanție de bună execuție" cu "a cărei valoare este reglementată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică"	**Se acceptă.**
	AO LEXECON /avizare repetată/		Modificarea art. 28 al Legii 10/2016 - Salutăm schimbarea abordării și introducerii unei garanții financiare pentru accesul la rețea din partea operatorilor sistemului de transport și/sau distribuție. Cu toate acestea, pentru a exclude orice interpretare ambiguă sau pentru a evita situația creării unor bariere financiare inutile în calea obținerii avizelor de racordare se propune plafonarea acestor garanții financiare de bună execuție la nivel de până la 0,5% și pentru toți solicitanții avizelor de racordare. În cazul în care infrastructura de transport sau distribuție a operatorilor nu permite racordarea unor capacitați de generare a energiei electrice mai mari, atunci aceste infrastructuri vor fi dezvoltate prin planuri investiționale, costurile cărora vor intra în tarife de transport și distribuție. De asemenea, considerăm că trebuie de limitat în timp și valabilitatea avizelor de racordare la un termen de până la 5 ani, inclusiv cu extinderea acestora. În cazul în care în perioada indicată nu are loc utilizarea și implementarea proiectului investițional în domeniul resurselor regenerabile, garanția financiară va fi	**Se acceptă parțial.** Deși conceptul garanției pentru eliberarea avizelor de racordare este susținut, totuși, elementele de procedură, valoarea garanției, urmează a fi evaluată și stabilită în cadrul secundar de reglementare. Precizăm că aceeași abordare a fost adoptată și pentru valorile *garanțiilor pentru ofertă/ participare*, solicitată de la investitori la etapa depunerii ofertei pentru schema de sprijin, precum și pentru *garanțiile pentru buna execuție a contractului.*

			utilizată de operatorii sistemelor de distribuție și transport la dezvoltarea rețelelor proprii, cu notificarea ANRE despre aceasta.	
	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare **/avizare repeptată/**		Alinearea dispozițiilor privind restricționarea producerii în mod explicit cu Regulamentul revizuit privind energia electrică (Articolul 28(9)) Articolul 28 abordează tema restricționării producerii energiei electrice. a. În opinia noastră, noul paragraf adăugat la sfârșitul Art. 28(9), care afirmă că "Agenția va stabili în Regulile Pieței de Electricitate și în metodologia dezvoltată în conformitate cu acest paragraf condițiile și împrejurările în care anumite cantități de electricitate care nu sunt produse din cauza restricționării generarării nu vor fi considerate ca ne-produse și ne-livrate", ar putea adăuga incertitudine asupra conceptului de compensare a restricțiilor. b. Dacă scopul acestui paragraf suplimentar este ca ANRE să determine evenimentele de redistribuire sau restricție din cauza congestionării rețelei, recomandăm ca redactarea să fie clarificată în conformitate cu Regulamentul revizuit privind energia electrică.	**Se acceptă.** Legea 10/2016 stabilește dreptul producătorului de a fi compensat pentru energia electrică neprodusă și nelivrată, în anumite condiții, ce urmează a fi stabilit de ANRE în cadrul secundar. De precizat că subiectul respectiv urmează a fi detaliat și în Legea 107/2016 cu privire la energia electrică, întrucât compensarea financiară pentru aplicarea "curtailment"-ului este aplicabilă tuturor producătorilor de energie, nu doar cei din surse regenerabile.
	Asociația Businessului European /EBA/		Propunere Articolul 28: Accesul la rețea (1^1) Prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile cu puterea instalată de nu depășește 10 kW, beneficiază de o procedura simplificată de racordare la rețea a centralei electrice de mici dimensiuni, prin intermediul unei	**Nu se acceptă.** Deși capacitatea de 10 kW este una optimă pentru implementarea mecanismului de notificare simplificată, după cum este pus în practică de multe state membre UE, totuși, Directiva EU stabilește că limita recomandabilă a fi considerată de Guvernele naționale este de 50 kW. Și întrucât

	/avizare repetată/		notificări simplificate cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Procedura de notificare simplificată este descrisă în Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. Argumentare Se propune până la 10 kW fiind o putere optimă pentru o centrala deținuta de un consumator casnic și care nu are un impact considerabil asupra rețelelor de distribuție. La fel nu poate fi aplicat pentru alți producători deoarece pentru ei sunt exigente specifice de funcționare în paralel cu rețeaua electrica, inclusiv din punct de vedere a securității, fiabilității si calității serviciilor prestate.	stabilirea valorii ar presupune discuții și dezbateri între părțile interesate, la Dispoziții finale și tranzitorii, legea mandatează ministerul cu identificarea unei formule optime. Astfel, alin. (5), lit. a) stabilește: *„ (5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, cu suportul instituției publice de suport:* *a) în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate, stabilite la art. 28, alin. (1[1]) și, la necesitate, le înaintează și Agenției Naționale pentru reglementare în Energetică pentru considerare în procesul de aducere a actelor sale normative în concordanță cu prezenta lege. Procedura de notificare simplificată va viza racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv cele deținute de prosumatori, sau centrale electrice din surse regenerabile instalate în cadrul unor proiecte demonstrative, cu o capacitate electrică unitară sau agreată de 50 kW sau mai puțin, conform deciziei Agenției, cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei*

				electrice sunt menținute. Conform procedurii, operatorul sistemului de distribuție ar putea, într-un termen de până la 7 zile lucrătoare de la înregistrarea notificării, să refuze racordarea la rețeaua electrică sau să propună un punct alternativ de racordare din motive justificate din punct de vedere tehnic sau de siguranță a funcționării rețelelor electrice. În cazul unei decizii pozitive sau în absența unei decizii a operatorului sistemului de distribuție, în termen de 30 de zile de la data depunerii notificării simplificate, centrala sau centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie ar putea fi racordată la rețea; "
			Propunere: Articolul 28: (4^1) Operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție a energiei electrice, la eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, percep din partea solicitantului a cărui unitate de generare depășește 200 kW, în conformitate cu condițiile și termenii stabiliți în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, o garanție de bună execuție. Cuantumul garanției de bună execuție pentru 1 kW putere instalată va fi aprobata de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. În cazul în care un producător nu îndeplinește avizul de racordare în termenul stabilit din acesta, avizul este anulat, iar garanția de bună execuție va fi utilizată de operatori pentru întărirea rețelelor electrice.	**Se acceptă parțial.** Întru evitarea conflictului dintre normele Legii 10/2016 și Legii 107/2016 pe segmentul garanțiilor financiare pentru avizele de reacordare eliberate de operatorii de sistem, se propune ca cuprinsul prevederii din Legea 10/2016 să includă "strictul necesar", detaliile urmând a fi oferite înlegea sectroailă menționată mai sus. În acest sens, cuprinsul de la alin. (4^1) va avea următoarea formă: *"(4^1) Operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție a energiei electrice, la eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, percep din partea solicitantului a cărui unitate de generare depășește 200 kW, în conformitate cu condițiile și termenii stabiliți în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, o garanție de bună execuție, a cărei valoare este reglementată*

			Argumentare: Este necesar de specificat valoarea garanției de buna execuție ori sa punem în sarcina Reglementatorului. Această valoare trebuie să fie una care ar descuraja blocarea rețelei cu avize de racordare solicitate iresponsabil. De asemenea este necesar de scris cum se va gestiona restituirea garanției solicitantului sau transferul acesteia în folosul operatorului.	*de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică."*
	Secretariatul Comunității Energetice		1) Conform Regulamentului 2019/943, restricționartea producerii este o măsură de "redispecerizare"/redispatching. Redispecerizarea va fi bazată pe piață și, în anumite condiții, este permisă să fie bazată pe „non-piață„ cu compensație financiară (art. 13 Reg 2019/943). Ar trebui să fie clar aici că măsurile de reducere vor fi supuse unei compensații financiare. 2) Expedierea prioritară nu va fi folosită ca justificare pentru restrângerea capacităților transzonale (Art. 12(7) Reg 2019/943).	**Se acceptă.** Alin. (9) face referință la eventuala compensare financiară pentru restricționarea producerii energiei electrice prin mecanisme ce nu sunt bazxate pe piață aplicate de operatorii de sistem: *„(9) Cantitatea energiei electrice neproduse și nelivrate și a valorii compensației financiare pentru restricționarea producerii energiei electrice de centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie sunt determinate în baza unei metodologii elaborate și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care ia în considerare potențialele costuri și beneficii oferite de piața energiei electrice de echilibrare, inclusiv stocarea energiei electrice. Agenția stabilește, în Regulile pieței energiei electrice și în metodologia elaborată în conformitate cu prezentul aliniat, condițiile și situațiile în care anumite cantități de energie electrică sunt considerate neprodusă și nelivrată din cauza unor restricționări a producerii"*

26. Articolul 29: alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Furnizorul central de energie electrică achiziționează de la producătorii eligibili mici întreaga cantitate de energie electrică din surse regenerabile livrată în rețelele electrice la tarifele stabilite în conformitate cu prezenta lege." Se completează cu alin. (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Până la îndeplinirea condițiilor menționate la art.38^1, alin. (2), Furnizorul central de energie electrică achiziționează de la producătorii eligibili mari întreaga cantitate de energie electrică din surse regenerabile livrată în rețelele electrice la prețurile stabilite în conformitate cu prezenta lege." alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) Furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali sînt obligați să achiziționeze energie electrică din surse regenerabile, lunar, de la Furnizorul central de energie electrică la prețurile reglementate, aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în cantitățile calculate conform Regulile pieței energiei electrice, proporțional cotelor-părți deținute de aceștia." La alin. (3), prima propoziție va avea următorul cuprins: „(3) Importatorii de produse petroliere principale sânt	**Agenția pentru Eficiență energetică**		**Articolul 29.** Propunem la alin. (3) cuvintele *„obligația de comercializare pieței a carburanților"* să fie substituite cu următoarele cuvinte *„obligația de comercializare pe piața carburanților"*. La alin. (3), după cuvintele *„certificatelor de conformitate"* propunem completarea cu cuvintele *„și a rapoartelor de laborator"*.	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare la alin. (3). Cât ține de calitatea biocarburantului, la Articolul 25. Asigurarea calității şi durabilității energiei electrice şi termice din surse regenerabile, a biogazului şi a biocarburanților, a fost adăugat un alineat nou – alin. (4), cu următorul cuprins: *"(4) Calitatea biocarburantului produs, precum și a amestecului de biocarburant cu carburant, este atestată prin certificatul de conformitate, care este emis în baza rezultatelor încercărilor laboratoarelor de încercări acreditate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității."*
	Ministerul Justiției		La pct. 26, dispoziția de modificare a alin. (3) se va expune după cum urmează: „alineatul (3) va avea următorul cuprins:", urmat de redarea acestuia, deoarece este expus integral conținutul alineatului şi nu doar a primei propoziții.	**Se acceptă.**

obligați să achiziționeze anual de la producătorii locali, în mod prioritar, cantitățile de biocarburanți care urmează să fie utilizați în amestecul produselor petroliere principale sau, în cazul insuficienței sau lipsei acestora, să-și onoreze parțial sau total, din contul importului, obligația de comercializare pieței a carburanților ce include cotele minime anuale de biocarburanți stabilite de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu art. 14 alin. (1) lit. e) din prezenta lege. Calitatea biocarburantului este demonstrată în baza certificatelor de conformitate."	**ECOENERGETICA**		La art. 29 a fost completat cu alin. (1^1) care face la achiziția energiei electrice de către FCEE de la producători eligibili mari până la îndeplinirea condițiilor indicate la art. 38 1 , alin. (2). Cel mai probabil ca este o eroare de referință, condițiile îndeplinite se referă la art. 38^1 , alin. (l).	**Se acceptă.**
	Întreprinderea de stat "Moldelectrica"		10) Articolul 29 (1) se propune de a fi supus detalizării, dat fiind faptul că, sub sintagma "achiziționează de la producătorii eligibili mici întreagă cantitate de energie electrică" nu este clară obligația Furnizorului central de energie electrică de a achiziționa energia electrică produsă efectiv (conform datelor contorului) sau a graficului prognozat (conform datelor notificate). 11) Articolul 29 (1) – propunem de a exclude cuvântul "lunar". Conform modelului nou de piață angro, intervalul de tranzacționare este orar.	**Se acceptă parțial.** 10. Având în vedere caracterul tehnic al propunerii, considerăm că aceasta ar urma să fie precizată de Regulile pieței energiei electrice (care stabilește deja că sunt procurate/ achitate volumele prezentate în notificări). **Se acceptă.** Similar prevederii de mai sus, urmează ca Regulile pieței să stabilească detalii necesare bunei impementări a Legii.
	Banca Mondială		Art. 29(11): art. 381(2) to be replaced by 381(1) ?	**Se acceptă.**
	ANRE /avizare repetată/		13. La pct. 26, art. 29 - alin. (1) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „(1) Furnizorul central de energie electrică achiziționează de la producătorii eligibili mici energia electrică produsă din surse regenerabile în condițiile specificate	**Se acceptă.**

			în Regulile pieței energiei electrice și la tarifele fixe aprobate în conformitate cu prezenta lege." - alin. (1^1) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „(1^1) Până la îndeplinirea condițiilor menționate la art. 38^1, alin. (1), Furnizorul central de energie electrică achiziționează de la producătorii eligibili mari energia electrică produsă din surse regenerabile în condițiile specificate în Regulile pieței energiei electrice și la prețurile stabilite în conformitate cu prezenta lege." Argumentare. Agenția aprobă tarife fixe pentru producătorii eligibili mici. Totodată menționăm că, utilizarea sintagmei „întreaga cantitate de energie electrică produsă" contravine principiilor de participare la piața, prin care se procură de către furnizorul central notificările fizice validate ale producătorilor. - alin. (2) propunem la sfârșit să fie completat cu sintagma „pe piața cu amănuntul". Argumentare: Furnizarea energiei electrice consumatorilor finali se realizează pe piața cu amănuntul și cantitățile vândute pe această piață sunt utilizate la determinarea cotelor.	**Se acceptă.**
	OMV Petrom /avizare repetată/		Referitor la condițiile de bază sintetizate prin prisma **articolului 29**, trebuie să fie implementat un sistem prin care să fie bifată, în prealabil, conformitatea produsului final, astfel cum va rezulta din amestecul de biocarburant și carburant importat – raportare la alineatul (3).	**Se acceptă.**

	Premier Energy SRL **/avizare repetată/**		Propunere Articolul 29: (2) Furnizorii care furnizează energie electrică consumatorilor finali sunt obligați să achiziționeze energie electrică din surse regenerabile, de la Furnizorul central de energie electrică la prețurile reglementate, aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în cantitățile calculate conform Regulile pieței energiei electrice, proporțional cotelor-părți deținute de aceștia. Argumentare: In alineat sunt frecvente cuvintele "de energie electrică", iar excluderea acestor cuvinte nu dăunează continuului acestui alineat.	**Se acceptă.**
	Secretariatul Comunității Energetice		La alin. (1) ar trebui adăugat „până când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 38^1. Ulterior, FCEE vinde energia electrică pe piețele organizate	**Se acceptă.** Alineatul (1) are următorul cuprins: *„(1) Furnizorul central de energie electrică achiziționează de la producătorii eligibili mici, până la îndeplinirea condițiilor menționate la art.38^1, alin. (1), energia electrică produsă din surse regenerabile în condițiile specificate în Regulile pieței energiei electrice și la tarifele fixe aprobate în conformitate cu prezenta lege."*
27. Articolul 30: Alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Furnizorul central de energie electrică desemnat de Guvern în vederea îndeplinirii funcțiilor și atribuțiilor stabilite în conformitate cu prezenta lege și Legea 107/2016 cu privire la energia electrică, acționează în conformitate cu regulile de guvernanță corporativă, dispune de credibilitate financiară, așa cum este definită la alin. (1^1) și (1^2), ține în sistemul său de contabilitate conturi contabile separate pentru	**Întreprinderea de stat "Moldelectrica"**		Articolul 30 (2) (f2) – sintagma "își asumă rolul de responsabil al grupului de echilibrare al producătorilor eligibili mici", contravine Legii 107/2016 art. 84 (4) care prevede că Furnizorul central de energie electrică este responsabilul grupului de echilibrare constituit din centralele electrice de termoficare urbane și centralele electrice eligibile care produc energie electrică din surse regenerabile.	**Nu se acceptă.** Activitatea CET-urilor nu este obiectul reglementării Legii nr. 10/2016, prin urmare referința la centralele urbane în conegerare de va exclude, urmând a fi reflectată corespunzător în legile speciale - Legea 107/2016 cu privire la energia electrică și Legea 92/2014 privind energia termică și promovarea cegonerării.

fiecare dintre activitățile economice desfășurate și evită subvenționarea încrucișată dintre acestea." se completează cu alin. (1^1) – (1^4) cu următorul cuprins: „(1^1) Furnizorul central de energie electrică dispune de mijloace financiare (lichidități) echivalente plăților prognozate aferente producătorilor eligibili mari stabiliți în cadrul procedurilor de licitații, pentru o perioadă de o lună, în conformitate cu contractele semnate. (1^2) Furnizorul central de energie electrică deschide și gestionează un cont bancar dedicat, pentru a opera cu transferurile de mijloace financiare aferente schemei de sprijin, prin intermediul căruia va desfășura sau va determina să fie efectuate următoarele activități: a) perceperea contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile de la furnizorii de energie electrică;			Este necesar alinierea cu Legea 107/2016.	
	Premier Energy Distribuție		Articolul 30: (f^2) își asumă rolul de responsabil al grupului de echilibrare în baza unei solicitări de la producătorii eligibili mici;	**Nu se acceptă.** Conceptul Furnizorului Central de Energie Electrică presupune „centralizarea" raporturilor producătorilor eligibili cu furnizorii ce furnizează energie electrică consumatorilor finali, sub aspect comercial, cât și în raport cu responsabilitatea standarda de echilibrare aferentă fiecărei PRE. Mai mult decât atât, activitatea FCEE este una reglementată, care impune urmărirea logicii prezentate mai sus. De precizat că proiectul de lege admite și permite "migrarea" producătorilor eligibili către alte grupuri de echilibrare, care presupune renunțarea acestora la statutul de producător eligibil și a „garanțiilor" stabilite de cadrul legislativ pe domeniu.
b) efectuarea plăților către producătorii eligibili în conformitate cu termenii și condițiile prevăzute în contractele reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, precum și contractele pentru diferențe, din momentul concluderii acestora; c) colectarea necesarului de mijloace financiare (lichidități) și a altor resurse financiare în vederea sprijinirii financiare a energiei electrice regenerabile în condițiile prevăzute de prezenta lege. (1^3) Mijloacele financiare colectate pe contul bancar dedicat al Furnizorului central de energie electrică, stabilit în conformitate cu alin. (12), sunt destinate plății cu prioritate a producătorilor eligibili mari și mici, în conformitate cu termenii și condițiile contractelor semnate cu aceștia."	**Premier Energy Distribuție** **/avizare repetată/**		Propunere: Articolul 30: (5) a) fiecare activitate reglementată se desfășoară în cadrul unui sub grup de echilibrare distinct; Argumentare: Cu cât mai redus va fi grupul de echilibrare cu atât mai reduse sunt efectele acestui grup, din aceste considerente în cadrul unui grup de echilibrare pot fi integrate mai multe subgrupuri de echilibrare. Algoritmul de funcționare a grupului de echilibrare ar fi oportun sa fie reglementat de ANRE la fel cum este și în Romania.	**Se acceptă parțial.** Rămâne obligația la nivel de grup, conform Legii 107/2016.
(1^4) Furnizorul central de energie electrică face uz de mijloacele financiare (lichidități) în vederea onorării angajamentelor sale financiare față de producătorii eligibili mari, conform termenilor și condițiilor stabilite în contractele semnate cu aceștia, în cazul în	**Premier Energy SRL**		Articolul 30: (f^2) își asumă rolul de responsabil al grupului de echilibrare în baza unei solicitări de la producătorii eligibili mici;	**Nu se acceptă.** Conceptul Furnizorului Central de Energie Electrică presupune „centralizarea" raporturilor producătorilor eligibili cu furnizorii ce furnizează energie electrică

care furnizorii de energie nu-și onorează obligațiunile de transfer a contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile." la alineatul (2) lit. a) va avea următorul cuprins: „a) încheie, în termenele și condițiile stabilite de Regulamentul privind organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil, contracte reglementate pentru achiziționarea energiei produse din surse regenerabile și contracte pentru diferențe cu producătorii eligibili mari, în conformitate cu modelele de contracte elaborate și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;"				consumatorilor finali, sub aspect comercial, cât și în raport cu responsabilitatea standarda de echilibrare aferentă fiecărei PRE. Mai mult decât atât, activitatea FCEE este una reglementată, care impune urmărirea logicii prezentate mai sus. De precizat că proiectul de lege admite și permite "migrarea" producătorilor eligibili către alte grupuri de echilibrare, care presupune renunțarea acestora la statutul de producător eligibil și a „garanțiilor" stabilite de cadrul legislativ pe domeniu.
Alin. (2) se completează cu lit. (a^1) cu următorul cuprins: „(a^1) încheie, în termenele și condițiile stabilite de Regulamentul privind confirmarea statutului de producător eligibil, contracte reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile cu producătorii eligibili mici, în conformitate cu modelul contractului elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energie, și achiziționează de la aceștia întreaga cantitate de energie electrică livrată în rețelele electrice la tarifele fixe stabilite potrivit prezentei legi;" La alin. (2), lit. f) va avea următorul cuprins: "f) încheie contracte de furnizare a energiei electrice din surse regenerabile cu furnizorii, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la energia electrică și Regulile pieței energiei electrice; Alin. (2) se completează cu lit. (f^1) și (f^2) cu următorul conținut: „(f^1) efectuează plata și decontarea obligațiilor financiare către producătorii eligibili, în conformitate cu clauzele contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile și, respectiv, contractelor pentru diferențe;" (f^2) își asumă rolul de responsabil al grupului de echilibrare al producătorilor eligibili mici care dețin	**Premier Energy SRL** **/avizare repetată/**		Propunere Articolul 30: (12) a) perceperea prețului reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile de la furnizorii care furnizează energie electrică consumatorilor finali; S-ar cere această precizare deoarece nu toți furnizorii de energie electrică au relații contractuale cu consumatorii finali. Propunere Articolul 30: (5) a) fiecare activitate reglementată se desfășoară în cadrul unui sub grup de echilibrare distinct; Arguemntare: ANRE aprobă un preț unic pentru FCEE, fără divizare pe tip de sursă. Factura emisă lunar de FCEE tot este una, include CET-urile și producătorii din sursele regenerabile. Plata de la furnizori de asemenea va fi pe factura lunară totală. În spiritul redacției propuse la alin.(5) reiese că FCEE trebuie să emită notificări orare	**Se acceptă.** **Se acceptă parțial.** Prevederea de la alin. (5) a fost revizuti astfel încât cuprinsul acesteia să fie în linie cu politicile promovate de Legea 10/2016. Noul cuprins: *„(5) În cazul în care Furnizorul central de energie electrică este desemnat să asigure operarea/ gestiunea unor instalații sau sisteme de stocare, atunci:* *a) activitate reglementată se desfășoară în cadrul unui grup de echilibrare distinct;* *b) pentru fiecare activitate se utilizează un cont bancar separat și mijloace financiare distincte."*

statutul de membri ai grupului său de echilibrare; la alineatul (2) literele g) și h) se abrogă; alin. (2) se completează cu lit. (i^1) – (i^3) cu următorul conținut: „(i^1) gestionează contul bancar dedicat stabilit în conformitate cu alin. (1^2) în scopul decontării obligațiilor financiare față de producătorii eligibili conform contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile și, respectiv, contractelor pentru diferențe, precum și pentru decontarea contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile; (i2) calculează necesitățile și gestionează cerințele de mijloace financiare (lichidități) stabilite în conformitate cu prevederile alin. (11), care sunt obținute din partea furnizorilor de energie electrică pe parcursul unei perioade de 12 luni;			zilnice pentru fiecare grup de echilibrare, să expedieze lunar câte două facturi, să gestioneze un cont bancar separat pentru CET-uri și altul pentru SRE. Menținerea CET-urilor și a SRE în grupuri de echilibrare distincte poate fi în detrimentul ambilor grupuri de producători, deoarece cu cât mai mic este grupul de echilibrare, cu atât mai mici sunt efectele benefice ale grupului de echilibrare. Reieșind din cele menționate, se propune să fie menținut un singur grup de echilibrare, în interiorul căruia să fie create subgrupe de echilibrare – SRE, CET-uri, stocare, altele. Funcționarea grupului de echilibrare sa fie supus reglementarilor aprobate de ANRE la fel cum este țara vecina Romania.	
„(i3) colectează contribuția financiară pentru energia electrică din surse regenerabile de la fiecare furnizor de energie electrică pentru perioada de gestiune, în conformitate art. 30 și Regulile pieței energiei electrice, proporțional cotelor-părți stabilite de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică pentru fiecare dintre furnizori, și prezintă informațiile Agenției în condițiile și în termenele stabilite de aceasta. Aplică penalități furnizorilor de energie electrică pentru întârzierea plăților în conformitate cu termenii și condițiile stabilite de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;” La alin. (4), cuvintele „și centralele de termoficare urbane” se omit. Se completează cu alin. (5) cu următorul cuprins: „(5) În cazul în care Furnizorul central de energie electrică este desemnat să asigure și gestiunea reglementată a altor surse de energie electrică diferite	**SA Energocom**		Considerăm ca toate cheltuielile/costurile ce urmează a fi suportate/colectate de Furnizorul central urmează a fi incluse în tariful reglementat aprobat de ANRE și calculat în baza metodologiei de calcul aprobate de ANRE. Astfel, considerăm oportun Articolul 30 Alin. (2) litera (i^2) să fie exclus.	**Nu se acceptă.** Proiectul de lege urmărește stabilirea unui instrument de garantare pentru producătorii eligibili mari care ar asigura faptul că fluxurile sale financiare nu vor fi afectate de eventuale dificultăți în achitarea de către furnizori, a contirbuțiilor sale financiare. Acest instrument va lua forma unor lichidități financiare, disponibile pe contul FCEE, care sun utilizate strict la necesitatea descrisă mai sus. Astfel, având în vedere dinamica din sector – nr. de producători eligibili, capacitatea de generare a centralelor, etc., este nevoie ca FCEE să calculeze permanent echivalentul monetar aferent acestei obligații, și să le gestioneze conform „mandatului” oferit.

de sursele regenerabile, sau gestiunea de instalații de stocare, atunci: a) fiecare activitate reglementată se desfășoară în cadrul uni grup de echilibrare distinct; b) pentru fiecare activitate se utilizează un cont bancar separat și mijloace financiare distincte."	**EBA**		Se propune: 1. De a redenumi din "cont bancar dedicat" în "cont bancar destinat", dat fiind faptul că sistemul bancar din Republica Moldova operează cu această terminologie. Ar mai putea fi și alte activități? În cazul în care furnizorul central de energie va opera cu transferuri de mijloace financiare din activități altele decât cele indicate la lit. a, b, c, care vor fi acțiunile Băncilor la care furnizorul central de energie are deschise conturi? (se vor refuza transferurile? Nu se va deschide cont pentru alte activități?). 2. La conturile deschise furnizorilor centrali de energie colectarea mijloacelor bănești la conturile deschise destinate, se va efectua doar prin virament?	**Nu se acceptă.** Energocom, în calitate de societate pe acțiuni și participant la pieţele energetice naționale, deține licențe pentru mai multe tipuri de activități – trading/ furnizare de energie electrică, de gaze naturale, inclusiv realizează atribuțiile Furnizorului Central de Energie Electrică, conform Legii nr. 10/2016 și Legii nr. 107/2016. Respectiv, este necesară delimitarea clară, inclusiv prin utilizarea de conturi bancare diferite, a acestor activități. Crearea și utilizarea unui cont dedicat pentru recepționarea transferurilor de mijloace financiare de la furnizorii care furnizează energie electrică consumatorilor finali, și asigurarea plății producătorilor eligibili pentru energia electrică produsă, este obligația FCEE și, prin urmare, nu este de responsabilitatea băncii în care acest cont este deschis să asigure implementarea prevederii în cauză ori să prevină utilizarea mijloacelor financiare în alte scopuri decât cel prevăzut de lege, ci a Furnizorului Central. Totodată, precizăm că sintagma utilizată în legislația energetică în situații și contexte similare este "cont bancar dedicat".
	ANRE		La pct. 27, art. 30: 1) La alin. (1^2) lit. b) cuvântul „concluderii" de substituit cu cuvântul „semnării", după cum este prevăzut la alin. (11). 2) Alin. (1^3) de expus în următoarea redacție: „(1^3) Mijloacele financiare colectate pe contul bancar dedicat al Furnizorului central de energie electrică, stabilit în conformitate cu alin.	**1. Se acceptă.** **2. Se acceptă.**

			(1^2), sunt destinate achitării cantităților de energie electrică procurate de la producătorii eligibili mari și mici, în conformitate cu termenii și condițiile contractelor semnate cu aceștia." Argumentare: Este oportun de indicat expres că mijloacele financiare colectate pe contul bancar dedicat al Furnizorului central de energie electrică se utilizează doar pentru achitarea cantităților de energie electrică procurată de la producătorii eligibili.	
			3) Alin. (1^4) de expus în următoarea redacție: „(1^4) Furnizorul central de energie electrică face uz de mijloacele financiare (lichidități) în vederea onorării angajamentelor sale financiare față de producătorii eligibili mari, conform termenilor și condițiilor stabilite în contractele semnate cu aceștia, în cazul în care furnizorii de energie electrică nu-și onorează obligațiile de plată a energiei electrice produsă din surse regenerabile." Argumentare: Furnizorul central de energie electrică încheie contracte de vânzare a energiei electrice cu ceilalți furnizori de energie electrică și respectiv ultimii urmează să-și onoreze obligațiile de plată a cantităților de energie electrică achiziționate.	**3. Se acceptă.**
			4) La alin. (2), lit. f) de expus în următoarea redacție: „f) încheie contracte de furnizare a energiei electrice din surse regenerabile cu furnizorii care furnizează energie electrică consumatorilor finali, în conformitate cu prevederile Legii cu	**4. Se acceptă.**

			privire la energia electrică și Regulile pieței energiei electrice;" Argumentare: Este oportun de indicat expres care furnizori de energie electrică achiziționează energia electrică de la Furnizorul central de energie electrică și anume furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali.	
			5) La alin. (2), lit. f2) de expus în următoarea redacție: „f2) este responsabilul grupului de echilibrare al producătorilor eligibili;" Argumentare: Este oportun ca Furnizorul central de energie electrică să fie responsabilul grupului de echilibrare pentru toți producătorii eligibili. În caz contrar, vor fi situații când unii producători eligibili și responsabili ai grupurilor de echilibrare vor folosi tarifele fixe și prețurile fixe pentru a obține avantaje, fără a fi posibil de întreprins careva măsuri față de respectivii participanți ai pieței energiei electrice. Aceasta a fost constatat în rezultatul investigației pe piața energiei electrice efectuată de ANRE.	**5. Se acceptă.**
			6) La alin. (2), lit. i3) de expus în următoarea redacție: „i3) colectează plățile pentru energia electrică din surse regenerabile de la fiecare furnizor de energie electrică pentru perioada de gestiune, proporțional cotelor-părți stabilite de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică pentru fiecare dintre furnizori, și prezintă informațiile Agenției în condițiile și în termenele	**Se acceptă.**

			stabilite de aceasta. Aplică penalități furnizorilor de energie electrică pentru întârzierea plăților în conformitate cu termenii și condițiile contractelor de achiziționare a energiei electrice;" Argumentare: Este oportun de menținut modalitatea existentă de determinare, aprobare și aplicare a unui preț reglementat pentru energia electrică achiziționată de către Furnizorul central de energie electrică de la producătorii eligibili. Această modalitate este simplă în aplicare și permite acoperirea costurilor suportate de furnizorul central de energie electrică și respectiv achitarea cantităților de energie electrică procurată de la producătorii eligibili. 7) Alin. (5) propunem să fie exclus. Argumentare: Considerăm că, prevederea dată nu este argumentată, este ambiguă și nu este clar ce fel de surse de energie electrică pot fi gestionate de Furnizorul central de energie electrică. În cazul în care se consideră oportun de a stabili careva obligații Furnizorului central de energie electrică, atunci ele urmează a fi stabilite expres în Lege. De asemenea, nu este clar de cine vor fi stabilite astfel de obligații, din ce motive și de ce astfel de prevederi pot fi stabilite în conformitate cu prezenta Lege.	**7.Nu se acceptă.** Respectiva propunere ar permite FCEE, într-un anumit senariu, gestionarea centralelor urbane în cogenerare, și a activității acestora de generare a energiei electrice, similar unui agregator. În mod similar, este direct prevăzut scenariul în care FCEE ar gestiona un sistem de stocare a energiei electrice, în vederea asigurării unei mai mari prenetrări a surselor regenrabile.
	ANRE /avizare repetată/		**14. La pct. 27, art. 30** **- la alin. (1^2) și (1^4)** după sintagma *„furnizorii de energie electrică"* propunem de completat cu fraza *„care furnizează energie electrică consumatorilor finali"*.	**Se acceptă.**

			- **la alin. (2) lit. i[3])** după sintagma *„furnizor de energie electrică”* propunem de completat cu fraza *„care furnizează energie electrică consumatorilor finali”*. Totodată, propunem fraza *„stabilite de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică pentru fiecare dintre furnizori”*, de substituit cu sintagma *„a acestora pe piața cu amănuntul”*. **Argumentare.** Considerăm necesar să fie operată această modificare, deoarece anume furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali vor achita plățile pentru energia electrică produsă din surse regenerabile. - **la alin. (2) lit. a[1])** propunem fraza *„întreaga cantitate de energie electrică livrată în rețelele electrice”*, **de substituit cu fraza** *„energia electrică produsă din surse regenerabile în condițiile specificate în Regulile pieței energiei electrice.* - **alin. (4)** se propune a fi exclus. **Argumentare:** Prețul reglementat presupune divizarea unitară (pentru fiecare kWh de energie electrică procurat și vândut) a costurilor specificate la alin. (3). Repartizarea cantităților după cota parte de furnizare pe piața cu amănuntul deja presupune că furnizorii vor recupera proporțional costurile respective. - **alin. (5)** se propune a fi exclus.	**Se acceptă.** **Se acceptă.** **Nu se acceptă.** Referința este eronată și nu poate fi localizată prevederea la care s-a referit autorul. **Nu se acceptă.** Prevedera de la alin. (5) a fost revizuti astfel

			Argumentare. Această prevedere nu se regăsește în obiectul de reglementare a prezentei legi. Considerăm că, nu poate fi desemnat Furnizorul central de energie electrică să gestioneze și alte centrale electrice sau instalații de stocare. Proprietarii instalațiilor de stocare vor desfășura activitatea conform altor norme. Legea nr. 10/2016 nu poate fi transformată în legea promovării unei societăți pe acțiuni proprietate de stat. Legea nr. 10/2016 nu prevede gestionarea de către furnizorul central a centralelor electrice care produc energie din surse regenerabile. Dacă se dorește ca furnizorul central să gestioneze centrale electrice la prețuri reglementate, atunci acest fapt urmează a fi expres prevăzut în lege.	încât cuprinsul acesteia să fie în linie cu politicile promovate de Legea 10/2016. Noul cuprins: „(5) În cazul în care Furnizorul central de energie electrică este desemnat să asigure operarea/ gestiunea unor instalații sau sisteme de stocare, atunci: a) activitate reglementată se desfășoară în cadrul unui grup de echilibrare distinct; b) pentru fiecare activitate se utilizează un cont bancar separat și mijloace financiare distincte."
	ECOENE RGETICA		12. Propunem la art. 30, alin. 2, lit. a[1]) de prevăzut prin lege obligații ferme de semnare a contractului reglementat de achiziție a energiei electrice produse din SER, fără solicitare de documente suplimentare, totul axat pe dreptul transpus în statutul de producător eligibil mic sau mare. Astăzi, semnarea contractului cu FCEE este supusă unor cerințe ce nu se regăsesc în normele legale, inclusiv actul de delimitare de la furnizorul de energie și contract de echilibrare cu operatorul pieței. Nici una, nici altă cerință nu se regăsește legal în acte normative. Mai mult de atât, la semnarea actului de delimitare de la furnizor, furnizorul impune de a semna o Declarație de furnizare a energiei la prețuri O (zero) până la prezentarea contractului cu FCEE. Iar contractul de	**Se acceptă parțial.** Proiectul de lege stabilește clar condițiile ce trebuie întrunite de producătorii eligibili, prevederile acestuia fiind, în măsura în care acest lucru este necesar, detaliate de cadrul normativ de reglementare elaborat de ANRE și cel aprobat de Guvern. De precizat că o serie de prevederi obligatorii sunt stabilite și de legislația națională cu incidență în domeniul energiei electrice (i.e. pct. 5 din HANRE 283/2020 ce stabilește obligația tuturor participanților la piața angro de energie electrică de a încheia cu operatorul sistemului de transport contracte de echilibrare). De precizat că orice pretins abuz din partea unor organizații/ instituții, odată demonstrat, poate fi combătut.

			echilibrare cu operatorul pieței este un abuz. Producătorii de energie electrică din surse regenerabile, au obligația de a prezenta notificări de producere responsabilului grupului de echilibrare din care fac parte, în cazul dat FCEE. Deci ei nu sunt participanți activi ai pieței energiei electrice, nu se pot echilibra. Prin urmare notificările zilnice și orare pe piață se transmit de FCEE pentru toți membri săi, iar prognozele se trimit de aceştia nu pe sistemul operatorului pieței, dar în sistemul responsabilului grupului de echilibrare. Faptul că actual NU se semnează în mod imperativ contratul, activitățile practice indică o situație birocratică care face ca din momentul semnării actului de dare în exploatare a unei centrale electrice din surse regenerabile și până la inițierea furnizării de energie Ia preț/tarif fix timpul de așteptare să depășească 3() zile, cu situații comune de 60-90 zile, perioadă de timp în care se livrează energie în rețea Ia preț 0 (zero). 13. Propunem la art. 30, alin. (2) să fie prevăzute obligațiuni ferme a FCEE, să fie adăugată litera f3) cu următorul conținut în baza prognozelor colectate și agregate, întreprinde măsuri de aplanare a dezechilibrelor și orientează expres activitățile sprë diminuarea efectelor negative a dezechilibrelor create de membrii săi, sarcină asimilată ca responsabil al grupului de echilibrare" și litera i) cu următorul conținut „i) prezintă producătorilor eligibili cu care are încheiate contracte, în condilii	**Nu se acceptă.** Rolul primar al resposanbilului grupului de echilibrare, conform prevederilor Legii 107/2016, presupune *notificarea operatorului sistemului de transport a programelor echilibrate de producere, de vînzare, de cumpărare și de consum al energiei electrice ale participanților la piața energiei electrice pentru care și-a asumat responsabilitatea echilibrării și responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele provocate de un grup de echilibrare, i.e. suportarea costurilor*

			contractuale semnate, informalii cu privire la măsurile și activitățile desfășurate ca responsabil al grupului de echilibrare pentru aplanarea dezechilibrelor membrilor grupului său.	*corespunzătoare dezechilibrelor sumare cauzate de membrii grupului de echilibrare și distribuirea acestora în cadrul grupului conform acordurilor încheiate de PRE care constituie grupul de echilibrare.*
	Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu, Consilier Înalt în domeniul energiei **/avizare repetată/**		7. La art.30 – Furnizorul central de energie electrică, Alin.(11) și (14) și Art.30[1] Alin(3) lit.d) privind lichiditățile necesare acestuia, apare doar necesitatea acoperirii plăților pentru producătorii eligibili mari. Este neclar de ce producătorii eligibili mici ar trebui supuși riscului de neplată iar cei mari nu. Propun eliminarea din text a cuvântului "mari", rămânând "producătorii eligibili" (toți).	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.
	Energocom **/avizare repetată/**		Articolul 30 alin.2 lit b), c), e), i3) de expus în următoarea redacție după cum urmează: b) solicită producătorilor de energie electrică din surse regenerabile să prezinte prognoze anuale, lunare și pentru ziua următoare ale cantităților de energie electrică care urmează a fi livrate în rețelele electrice, conform Regulilor pieței energiei electrice; c) colectează și agregă prognozele privindproducerea energiei electrice din surse regenerabile primite de la producătorii eligibili, stabilește cantitățile de energie electrică care urmează a fi livrate în rețelele electrice în zîua următoare și comunică zilnic această informație furnizorilor/operatorilor sistemelor de distribuție în modul și cazurile stabilite de Regulile pieței	**Se acceptă parțial.** Popunerile de la lit. b), c), i[3]) sunt identice cu cele din proiect. Prevederea de la lit.e) a fost ajustată corespunzător.

			energiei electrice, aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică; e) determină cantitățile lunare de energie electrică care urmează a fi achiziționate defiecare furnizor în funcție de cotele deținute pe piața energiei electrice șiprezintă Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică informația respectivă în condițiile și în termenele stabilite de către aceasta; (i3) colectează plățile pentru energia electrică din surse regenerabile de la fiecare furnizor de energie electricăpentru perioada de gestiune, proporțional cotelor-părți stabilite conform Regulilor Pieței Energiei Electrice pentru fiecare dintre furnizori, și prezintă informațiile Agenției în condițiile și în termenele stabilite de aceasta. Aplică penalități furnizorilor de energie electrică pentru întârzierea plăților în conformitate cu termenii și condițiile contractelor de achiziționare a energiei electrice; "	
	AO LEXECON /avizare repetată/		La art. 30 punctul (2) se propune de a reglementa expres perioada de timp necesară pentru semnarea obligatorie a contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice și contracte pentru diferențe din surse regenerabile dintre Furnizorul central și producătorii eligibili mici și mari. Având în vedere caracterul lor tipizat în baza modelului elaborat de ANRE se propune limitarea timpului pentru semnare la 3-5 zile lucrătoare.	**Nu se acceptă.** Perioada de timp necesară semnării contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile trebuie să se regăsească în cadrul secundar, întrucât ține de una din multiplele etape de dezvoltare a unui proiect investiționale. Prin urmare, precizarea unui termen în proiectul de lege, care vizează o etapă de mijloc în dezvoltarea proiectului, pare oarecum incorectă. În același timp, este oportun de stabilit față de care eveniment/ proces precedent, durata de 3-5 zile lucrătoare ar trebui stabilită. Mai mult ca atât

				unele clauze ale contractului pot intra în vigoare cu întârziere, ori sunt declanțate de alte evenimente, etc.
28. Se completează cu articolul 30[1] cu următorul cuprins: „Articolul 30[1]. Contribuția financiară pentru energia electrică din surse regenerabile (1) Costurile aferente schemei de sprijin și activității Furnizorului central de energie electrică sunt recuperate prin intermediul contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile impusă și achitată de toți furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali. (2) Contribuția financiară pentru energia electrică din surse regenerabile se calculează de către Furnizorul central de energie electrică conform unei metodologii elaborate și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, și se colectează lunar de la toți furnizorii de energie electrică, pe kWh furnizat. (3) Contribuția financiară pentru energia din surse regenerabile acoperă: (a) costuri aferente achiziționării obligatorii a energiei electrice din surse regenerabile de la producătorii eligibili, inclusiv costurile aferente plății primelor variabile conform contractelor pentru diferențe; (b) costuri aferente compensării financiare a producătorilor eligibili pentru restricționările în producerea de energie electrică din surse regenerabile, dacă Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică nu stabilește recuperarea acestor costuri prin tariful pentru serviciile de transport sau de distribuție, sau prin intermediul pieței energiei electrice de echilibrare; (c) o parte a costurilor de echilibrare ale producătorilor eligibili, în limita intervalelor și limitelor stabilit în conformitate cu art. 37, alin. (7)-(11), pentru o perioadă de tranziție de până la stabilirea existenței unui nivel suficient de lichiditate pe piața	**ECOENERGETICA**		14. Prevederile incluse în art. 30[1], alin. (1) prevăd din conținutul frazelor că Costurile schemelor de sprijin sunt suportate de FCEE, ceea ce semnifică că toate costurile aferente producătorilor eligibil la furnizarea energiei electrice, necesită a fi acoperite de FCEE, inclusiv dezechilibrele create. 15. Prevederile incluse în art. 30[1], alin. (1) lit. c) ar fi necesar de redactat. Expresia „o parte a costurilor" chiar și în baza alin. (7)-(11) din art. 37 nu reflectă că se acoperă toate costurile pentru marjele stabilite, ci doar o parte. E suficient trimitere la alineatele indicate la art. 37. 16. În lege în redacție nouă nu sunt clare acțiunilor producătorii eligibili mici în etapa de până la stabilirea unui nivel suficient de lichiditate pe piața energiei electrice și după. Contractele pentru diferențe sunt pentru producătorii mari, deci cei mici cum vor acționa. Propunem ca achiziția de energie din SER de la producătorii eligibili mici să se efectueze pe durata celor 15 ani fără o modificare a	**Se acceptă parțial.** Acoperirea costurilor aferente dezechilibrelor generate/ admise de producătorii eligibili, este o propunere a proiectului respectiv de lege. Pentru ca acest instrument să fie pus în aplicare, proiectul de lege urmează să fie adoptat de Parlament. Totodată, menționăm că nu toate costurile aferente dezechilibrelor ar urma să fie "acoperite" de către consumatorii finali, ci doar o parte care ar corespunde dezechilibrelor a căror valoarea s-a înscris în limita/ intervalul toleranțelor stabilite în lege, și doar până la crearea unei PPZ lichide și pe deplin funcționale (a se vedea criteriile din proiect). **Se acceptă.** **Se acceptă.** În fapt, următoarele prevederi stabilesc activitatea producătorilor mici, până și după crearea piețelor organizate, și anume: • *Art. 3, noțiunea de „furnizor central de energie electrică – entitate responsabilă de achiziționarea volumelor de energie electrică de la toți producătorii eligibili, în temeiul contractelor reglementate pentru achiziționarea*

energiei electrice pe parcursul zilei; (d) costuri aferente obligației de colectare și dispunere de mijloace financiare (lichidități) echivalente plăților prognozate producătorilor eligibili mari stabiliți în cadrul procedurilor de licitații, pentru perioadă de o lună, în conformitate cu contractele semnate cu aceștia; (e) costurile operaționale suportate de Furnizorul central de energie electrică în calitate de contra-parte în contractele pentru diferențe, contractele reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, și pentru acoperirea costurilor administrative necesare întru implementarea prezentei legi. (4) Agenția Națională pentru Reglementarea în Energetică repartizează costurile aferente contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile fiecărui furnizor de energie electrică, proporțional cotelor-părți prognozate pe piața energiei electrice, ce ar urma a fi deținute de furnizorii respectivi. Furnizorii de energie electrică pot include echivalentul contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile în prețurile de furnizare a energiei electrice propriilor săi consumatori finali. (5) În cazul unor diferențe între cotele-părți prognozate și efective ale fiecărui furnizor, înregistrate la sfârșitul fiecărei perioade de gestiune, Furnizorul central de energie electrică determină, în conformitate metodologia aprobată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, și plătește furnizorilor, o plată de reconciliere, care corespunde diferenței dintre prognoză și cota-parte efectiv înregistrată, cu luarea în considerare a contribuției financiare pentru energia electrică regenerabilă transferate. Dacă plata de reconciliere are valoare negativă, ea se reține din următoarea plată datorată de Furnizorul central de energie electrică către furnizorul respectiv. (6) Schema de sprijin pentru energia electrică din surse regenerabile, inclusiv mecanismul			condițiilor pe termenul stabilit.	*energiei electrice produse din surse regenerabile, pentru perioada de până la înființarea pieței organizate de energie electrică conform art. 38[1], alin. (1), precum și cu responsabilitatea de achiziționare a volumelor de energie electrică de la producătorii eligibili mici cărora li s-a acordat statutul respectiv în cadrul procedurii de confirmare și de contra-parte în contractele pentru diferențe semnate cu producătorii eligibili desemnați câștigători ai licitațiilor, după crearea pieței organizate;"* • *Art. 29, alin. (1),* *„(1) Furnizorul central de energie electrică achiziționează de la producătorii eligibili mici întreaga cantitate de energie electrică din surse regenerabile livrată în rețelele electrice la tarifele stabilite în conformitate cu prezenta lege."* • *Art. 38[1], alin. (2),* *„(2) Prin derogare de la prevederea de la alin. (1), producătorii eligibili mici sunt exonerați de obligația de a comercializa energia electrică produsă pe piața concurențială. Furnizorul central de energia electrică achiziționează de la producătorii eligibili mici întreaga cantitate de energie electrică și o comercializează furnizorilor de energie electrică, în condițiile art. 29, alin. (1) și (2)"*
	ANRE		La pct. 28, art. 30[1] de expus în următoarea redacție, după cum urmează: „Articolul 30[1]. Contribuția financiară pentru energia electrică din surse regenerabile (1) Costurile aferente schemei de sprijin și activității Furnizorului central de energie electrică sunt recuperate prin	**Se acceptă parțial.** Sunt acceptate propunerile de cuprins pentru alin. (1), (2). Totodată, întreaga construcție "contribuție financiară pentru energie electrică din surse regenerabile" a fost convertită în "preț reglementat pentru energia electrică din surse regenerabilă", înglobând practicile puse în aplicare la zi.

contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile sunt notificate și autorizate în conformitate cu Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat."			intermediul prețului reglementat aprobat de Agenție conform art. 30 alineat (3) pentru energia electrică din surse regenerabile impusă și achitată de toți furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali. (2) Prețul reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile se calculează de către Furnizorul central de energie electrică conform metodologiei elaborate și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, se aprobă de Agenție și se colectează lunar de la toți furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali, pe kWh furnizat. (3) În prețul reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile se includ: (a) costuri aferente achiziționării obligatorii a energiei electrice din surse regenerabile de la producătorii eligibili; (b) costuri aferente obligației de colectare și dispunere de mijloace financiare (lichidități) echivalente plăților prognozate producătorilor eligibili mari stabiliți în cadrul procedurilor de licitații, pentru perioadă de o lună, în conformitate cu contractele semnate cu aceștia; (4) Schema de sprijin pentru energia electrică din surse regenerabile, inclusiv mecanismul contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile sunt notificate și autorizate în conformitate cu Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat."	

			Argumentare: Este oportun de expus articolul dat în redacția propusă, deoarece urmează a fi luat în considerare că sunt situații când sunt ieșiri din funcțiune a rețelei electrice de transport și/sau de distribuție inclusiv situații de efectuare a lucrărilor planificate de întreținere și exploatare și de reparație a rețelei electrice și, de asemenea, sunt situații când din cauza unor situații meteo speciale, sunt unele defecțiuni în rețeaua electrică ce nu pot fi eliminate sau integral evitate. În astfel de situații operatorul de sistem sau Furnizorul serviciului universal nu poate suporta costuri pentru energia electrică nelivrată în rețeaua electrică de către producătorul eligibil. Este oportun ca să se efectueze o evaluare a costurilor ce urmează a fi suportate de operatorii de sistem și Furnizorul central de energie electrică. Astfel de costuri nu sunt eligibile pentru a fi incluse în prețurile și tarifele reglementate și obligarea prin lege a recuperării lor va duce la reducerea capacităților operatorilor de sistem să facă investiții în rețelele electrice, ce va avea ca efect înrăutățirea parametrilor de funcționare a rețelelor electrice și la un număr mai mare de ieșiri din funcțiune pe durate mai mari de timp.	
	ANRE /avizare repetată/		15. La Art. 30^1 , alin. (6) propunem să fie exclus. Argumentare: Menționăm că, prevederile propuse contravin art. 7 și art. 8 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.	**Se acceptă.**
	Banca Mondială		Art. 301(3)c): to specify what means the 'sufficient level of market liquidity' ?	**Se acceptă parțial.** Proiectul de lege include următoarea noțiune care răspunde la respectiva întrebare:

				„piață pe parcursul zilei lichidă" – piață pe parcursul zilei stabilită și funcțională, care întrunește următoarele criterii: *a) există o platformă de tranzacționare operațională, bazată pe licitații sau pe un mecanism de tranzacționare prin corelare continuă, și unde piața pe parcursul zilei este funcțională de cel puțin 12 luni;* *b) este posibilă modificarea ofertelor până la o oră înainte de livrare (h-1);* *c) produsele disponibile pentru a fi comercializate sunt în concordanță cu intervalul de decontare a dezechilibrului din zona respectivă de licitație;"*
	Premier Energy SRL /avizare repetată/		Articolul 30[1]: (4) Furnizorul central repartizează costurile pentru energia electrică din surse regenerabile fiecărui furnizor, proporțional cotelor-părți înregistrate de furnizorii respectivi pe piața cu amănuntul a energiei electrice pentru ultimele 12 luni. Furnizorii care activează pe piața cu amănuntul a energiei electrice pot include echivalentul prețului reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile în prețurile de furnizare a energiei electrice propriilor săi consumatori finali. Argumentare: Mecanismul propus de noi funcționează deja nu înțelegem de ar fi necesitatea de al modifica. ANRE doar stabilește reguli de repartizare a costurilor aferente furnizorului central și verifică dacă aceste reguli de repartizare se respectă, iar însuși repartizarea efectivă a costurilor în cauză este realizată lunar de către Furnizorul central.	**Nu se acceptă.** Mecanismul propus a fost deja validat dublu cu actorii pe piață, fiind găsi drept unul dinamic care răspunde și ia în considerare modificările de „ultimă oră" de pe piață și cotele de piață deținute de respectivii jucători.

			Articolul 30[1]: Punctul (5) – se exclude În cazul când se aplică cote stabilite în baza istoricului înregistrat în ultimele 12 luni dispare necesitatea plăților de reconciliere.	**Nu se acceptă.** A se vedea comentariul de mai sus.
	Asociația Businessului European /EBA/ /avizare repetată/		Articolul 30[1]: (4) Furnizorul central repartizează costurile pentru energia electrică din surse regenerabile fiecărui furnizor, proporțional cotelor-părți înregistrate de furnizorii respectivi pe piața cu amănuntul a energiei electrice pentru ultimele 12 luni. Furnizorii care activează pe piața cu amănuntul a energiei electrice pot include echivalentul prețului reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile în prețurile de furnizare a energiei electrice propriilor săi consumatori finali. Argumentare: ANRE doar stabilește reguli de repartizare a costurilor aferente furnizorului central și verifică dacă aceste reguli de repartizare se respectă, iar însuși repartizarea efectivă a costurilor în cauză este realizată lunar de către Furnizorul central. Mecanismul din propunerea noastră funcționează deja nu înțelegem care este necesitatea de al modifica.	**Nu se acceptă.** Mecanismul propus a fost deja validat dublu cu actorii pe piață, fiind găsit drept unul dinamic care răspunde și ia în considerare modificările de „ultimă oră" de pe piață și cotele de piață deținute de respectivii jucători.
			Articolul 30[1]: Punctul (5) – se exclude În cazul când se aplică cote stabilite în baza istoricului înregistrat în ultimele 12 luni dispare necesitatea plăților de	**Nu se acceptă.** A se vedea comentariul de mai sus.

			reconciliere.	
	Secretariatul Comunității Energetice		Obligația FCEE stabilită la lit. f^2) trebuie să existe doar până când PPZ-ul devine lichid, când toți producătorii au dreptul de a adera la un alt grup de echilibrare.	**Se acceptă.** Prevederea de la lit. f2) are următorul cuprins: *„(f^2) este responsabilul grupului de echilibrare al producătorilor eligibili. La stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide este responsabilul grupului de echilibrare al producătorilor eligibili care, la cerere, își transferă obligațiile aferente responsabilității de echilibrare furnizorului central;*
29. Articolul 31: La alin. (1), cuvintele „furnizorul central de energie electrică" se substituie cu cuvintele "Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică"; La alin. (1), cuvântul "electrice" se exclude; Alin. (2) va avea următorul cuprins: "(2) Garanțiile de origine trebuie să fie emise, transferate și anulate în mod electronic, în conformitate cu un set de criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. Procedura de emitere, transfer, anulare și utilizare a garanției de origine, forma cererii pentru eliberarea unei garanții de origine și forma garanției de origine, modalitatea de utilizare a sistemului informațional al garanțiilor de origine, se stabilesc în regulamentul elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică." Alin. (3) va avea următorul cuprins: „(3) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică emite garanția de origine la cererea producătorului de energie din surse regenerabile. În legătură cu emiterea garanțiilor de origine și pentru a confirma veridicitatea faptului că energia este produsă din surse regenerabile de energie, Agenția are dreptul să solicite operatorului sistemului de transport sau, după caz, operatorului sistemului de distribuție să efectueze verificări la centrala electrică sau unitatea de	**MDED**		Punctul 29 din proiect, la alin. (4^2) din art. 31 se recomandă substituirea referinței la standardul European CEN 16325 cu referința la standardul moldovenesc SM EN 16325, deoarece art.15 din Legea nr.20/2016 cu privire la standardizarea națională, prevede că în actele normative pot fi făcute referințe directe numai la standardele adoptate ca standarde moldovenești și publicate în limba de română. Concomitent, art. 20 din aceiași lege stabilește obligațiile autorităților publice privind consultarea organismului național de standardizare în procesul de elaborare a actelor normative care fac referințe la standardele moldovenești, precum și colaborarea cu acesta în vederea implementării standardelor moldovenești necesare pentru buna aplicare a actelor normative. Prin urmare, reieșind din faptul că standardul nominalizat, este adoptat în varianta engleză, se impune ca Ministerul Energiei, în comun cu Institutul de Standardizare din Moldova, să întreprindă măsuri pentru asigurarea accesului la	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.

producție a producătorului respectiv." Alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) O garanție de origine se emite de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în termen de cel mult 30 de zile calendaristice de la data primirii cererii de la producătorul de energie din surse regenerabile. Pentru fiecare unitate de energie din surse regenerabile (1 megawatt-oră/ MWh) nu se emite mai mult de o garanție de origine, astfel încît aceeași unitate de energie din surse regenerabile de energie să fie considerată o singură dată. se completează cu alin. (41)-(44): „(41) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică creează/ achiziționează și menține un sistem informațional (registru) în scopul emiterii, transferului și anulării garanțiilor de origine. Sistemul informațional (registru) al garanțiilor de origine nu este un registru de stat în sensul Legii 71/2007 cu privire la registre" (42) Sistemul informațional (registru) al garanțiilor de origine este aliniat cu Standardul European CEN 16325 și cu Principiile și Regulile de Funcționare ale Sistemului European de Certificare a Energiei (EECS). (43) Sistemul informațional (registru) al garanțiilor de origine este conectat la sistemul regional de garanții de origine instituit de Secretariatul Comunității Energetice. „(44) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este rambursată pentru costurile justificate suportate cu operaționalizarea sistemului informațional (registru) al garanțiilor de origine, emiterea și transferul garanțiilor de origine prin intermediul unei plăți percepute pentru utilizarea de către producătorii de energie a sistemului informațional. Gestionarea și operaționalizarea sistemului informațional (registru) al garanțiilor de origine de către Agenție este o activitate non-profit." la alin. (5), lit. a), b) și d) vor avea următorul cuprins: „a) sursa de energie din care a fost produsă unitatea de			standardul vizat în varianta română pentru implementarea normei în cauză.	
	Ministerul Justiției		La pct. 29: La alin. (4) din art. 31 se va exclude cuvîntul „calendaristice" ca fiind inutil, reprezentînd regula generală de calculare a termenului. În actele normative se specifică tipul perioadei doar în cazul în care termenul în care urmează a fi îndeplinite anumite acțiuni se calculează diferit decît cel general (de exemplu, zile lucrătoare). În caz contrar, se creează incertitudine în privința celorlalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice (observația se referă și la art. 32 alin. (6)). În redacția propusă a alin. (4^4), pentru asigurarea unei exprimări clare și concise recomandăm revizuirea expresiei: „Agenția ... este rambursată pentru costurile justificate suportate cu operaționalizarea sistemului informațional...".	**Se acceptă.** Au fost operate modificările ce se impun.
	ECOENERGETICA		Rugăm să revedeți expresiile din art. 31, alin. 5) lit. al) e neînțeles e a dorit să scrie autorul.	**Se acceptă parțial.** Prevederile au fost revizuite. Cu toate acestea, articolul transpune prevederile Directivei europene iar limbajul utilizat este în mare parte identic celui din actul european.
	SA Energocom		„Articolul 30^1 de expus în următoarea redacție după cum urmează: Contribuția financiară pentru energia electrică din surse regenerabile (1) Costurile aferente schemei de sprijin și activității Furnizorului central de energie electrică sunt recuperate prin intermediul prețului reglementat aprobat de Agenție conform art.30 alineat (3) pentru energia	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul art. 30^1 a fost ajustat la poziția ANRE, care corespunde de principiu propunerilor și poziției SA "Energocom".

energie şi perioada producerii acesteia (data iniţială şi data finală); b) identitatea, locul de amplasare, tipul şi capacitatea centralei electrice sau unităţii de producere unde a fost produsă energia; d) data la care centrala electrică sau unitatea de producţie au fost date în exploatare; alin. (5) se completează cu lit. a1): „a1) precizarea faptului dacă garanţia de origine se referă energia electrică, gaz sau încălzirea şi răcirea" se completează cu alin. (6) cu următorul cuprins: „(6) Garanţiile de origine pot fi transferate independent de comercializarea energiei produse la care se referă."			electrică din surse regenerabile impusă şi achitată de toţi furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali. (2) Preţul reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile se calculează conform metodologiei elaborate şi aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică, se aprobă de Agenţie şi se colectează lunar de la toţi furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali, pe kWh furnizat.	
	Banca Mondială		Art. 31(3): '… The Agency shall have the right to require the transmission system operator or, if appropriate, the distribution system operator to carry out checks at the power plant or generating unit of the producer concerned.' – why this needs to be outsourced to others when ANRE has a dedicated for that Energy Surveillance Department (the former State Energy Inspectorate merged with ANRE; https://anre.md/departamentul-supraveghere-energetica-3-37) ?	**Se acceptă.** A fost introdusă o referinţă la dreptul ANRE de a efectua verificarea stabilită de lege.
	Agenţia pentru Guvernare Electronică /avizare repetată/		4. În pct.29 (art.31 alin.(41)) propunem de reformulat, luând în considerare comentariile de ordin general din prezentul aviz. Astfel, propunem de expus alineatul respectiv în următoarea redacţie: „(41) Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică instituie, documentează, conform prevederilor actelor normative în domeniul informatizării şi resurselor informaţionale de stat şi în domeniul registrelor, şi ţine Registrul garanţiilor de origine în scopul	**Se acceptă.** Au fopst operate modificările de rigoare pe tot textul legii.

			emiterii, transferului și anulării garanțiilor de origine.". În acest context, considerăm că nu este clar care a fost raționamentul și care va fi plusvaloarea stabilirii unei derogări de la prevederile Legii nr.71/2007 cu privire la registre la instituirea Registrului garanțiilor de origine. În plus, menționăm că în urma examinării Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și al Consiliului din 11 Decembrie 2018 privind promovarea utilizării și consumul surselor de energie regenerabilă (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001) nu am identificat vreo normă care ar argumenta necesitatea stabilirii unei asemenea derogări. 5. Subsecvent propunerii expuse supra, în pct.29 (art.31 alin.(42)-(44)) și în pct.30 (art.32 alin.(2)) și pct.31 (art.321 alin.(3)) textul „Sistemul informațional (registru) al garanțiilor de origine" propunem de substituit prin cuvintele „Registrul garanțiilor de origine". Pentru argumentarea acestei propuneri, este necesar de precizat că, în conformitate cu dispozițiile art.25 alin.(1), coroborat cu cele ale art.26 alin.(1) și art.11 alin.(2) lit.b) din Legea nr.71/2007 cu privire la registre, „registrele se țin în formă electronică", iar ținerea electronică a registrului se realizează prin intermediul constituirii resursei informaționale care reprezintă ansamblul obiectelor informaționale, cu utilizarea sistemului informațional destinat ținerii registrului, organizarea creării căruia fiind obligația	

			posesorului registrului – în cazul Registrului garanțiilor de origine a ANRE. Prin urmare, pornind de la reglementările legale enunțate, utilizarea formulei de scriere „Sistemul informațional (registru)" este nepotrivită.	
	Institutul de Standardizare **/avizare repetată/**		În conformitate cu art. 6, alin. (1), lit. r) din Legea nr. 20, una din atribuțiile principale ale organismului național de standardizare este avizarea proiectelor de acte legislative și normative care au legătură cu standardele și standardizarea, inclusiv care conțin referințe directe la standarde. La fel conform art. 12, alin. (1) din Legea nr. 20 standardele europene și internaționale, se pun în aplicare în Republica Moldova prin adoptarea acestora ca standarde moldovenești. în acest context, ISM a examinat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile plasat pe pagina oficială particip.gov.md, și Vă comunică despre necesitatea de a substitui indicativul standardului SM EN 16325 din Articolul 31 cu indicativul SM EN 16325+Al. ISM rămâne deschis și disponibil pentru colaborare în domeniul standardizării.	**Se acceptă.**
	Secretariatul COmunității Energetice		Alineatul (4^4) trebuie completat cu prevederi care ar clarifica că plățile pentru operaționalizarea registrului sunt achitate de toți utilizatorii acestuia, precum și faptul că plățile respective sunt stabilite/ aprobate de o anumită autoritate (e.g. ANRE).	**Se acceptă.** Alin. (4^4) are următorul cuprins: *„(4^4) Costurile obiective și justificate suportate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în vederea operaționalizării Registrului garanțiilor de origine, emiterea și transferul acestora, sunt acoperite de utilizatorii sistemului, prin*

				intermediul unei plăți aprobate de Agenție. Gestionarea și operaționalizarea Registrului garanțiilor de origine de către Agenție este o activitate non-profit."
30. Articolul 32: Alin. (1) va avea următorul cuprins: "(1) Garanțiile de origine pot fi utilizate în termen de 12 luni de la data producerii unității de energie corespunzătoare. După utilizare, garanțiile de origine se anulează automat." Alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) Garanțiile de origine se tranzacționează între producători și furnizori, sau alți participanți la piață, cu înregistrarea corespunzătoare a tranzacțiilor în sistemul informațional (registrul) garanțiilor de origine." Alin. (3) va avea următorul cuprins: "(3) Furnizorii de energie, inclusiv de energie electrică, pot utiliza garanțiile de origine pentru a dovedi consumatorilor finali ponderea sau cantitatea de energie, inclusiv energie electrică din surse regenerabile în mixul de energie, inclusiv energie electrică furnizată de către aceștia." Se completează cu alin. (3^1) cu următorul cuprins: „(31) Cantitatea de energie din surse regenerabile care corespunde garanțiilor de origine transferate de către un furnizor de energie, către un terț, se a deduce din ponderea energiei din surse regenerabile în mixul său energetic." Alin. (4) va avea următorul cuprins: "(4) Garanțiile de origine nu pot fi utilizate pentru a justifica atingerea obiectivului național în domeniul energiei din surse regenerabile, stabilit în conformitate cu art. 6, alin. (1), lit. b)." alin. (6) va avea următorul cuprins: "(6) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică examinează, în termen de 30 de zile calendaristice, cererea menționată la alin. (5) și adoptă	**AO "AMPER GREEN"**		Punctul 30: Instituirea cerințelor financiare primare pentru Furnizorul central – Enorgocom (garanții financiare, cont dedicat etc.) se referă doar pentru producătorii eligibili mari, ceea ce reprezintă o discriminare. Directiva UE 2018/2001 nu conține asemenea norme. Pe de altă parte practica internațională recomandă aplicarea și promovarea nediscriminării aplicării normelor primare față de operatorii din piața energiei electrice din surse regenerabile indiferent de dimensiunea, tehnologia și regiune amplasării lor. În cazul in care se insistă pe aceste prevederi se propune extinderea aplicării lor față de toți producătorii din surse regenerabile, indiferent de dimensiunea si tehnologia utilizată. Mai mult ca atât, principiile de echilibrare a pieței energiei electrice pentru producătorii din surse regenerabile trebuie să fie identice. Toți trebuie să participe la echilibrare in funcție cu dezechilibrele create și in baza acelorași principii.	**Se acceptă parțial.** Toate propunerile care vizează creșterea atractivității segmentului producerii energiei electrice din surse regenerabile vizează producătorii eligibili mari și mici, cu excepția lichidităților – echivalentul monetar al energiei electrice generate de producători într-o lună calendaristică – de care ar putea beneficia doar producătorii eligibili mari, care participă în cadrul procedurii de licitație. Întru justificarea deciziei ca doar producătorii mari să poată beneficia de mecanismul „lichidităților monetare" colectate de furnizorul central de energie electrică, subliniem că în comparație cu producătorii eligibili mici, care beneficiază de un tarif feed-in stabilit prealabil și de care beneficiază 15 ani, producătorii mari sunt invitați să participe la o procedură deschisă de licitație, în cadrul căreia respectivii oferteză în strictă dependență de o serie de factori, inclusiv factori de risc ce i-ar putea afeact cash-flow-urile. În acest sens, în vederea minimizării riscului ca fluxul de mijloace financiare către producătorul eligibil, pentru energia electrică produsă și livrată, este minim, este propusă crearea unei „perne financiare" care ar încuraja investitotii mari, la etapa depunerii ofertelor financiare pentru obținerea statului de producător eligibil, să propună cel mai mic preț posibil.

decizia privind recunoașterea unei garanții de origine emise de autoritățile statelor membre ale Uniunii Europene și de autoritățile Părților Contractante la Tratatul de constituire a Comunității Energetice." se completează cu alin. (7) cu următorul cuprins: „(7) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică poate refuza recunoașterea unei garanții de origine în măsura în care există îndoieli întemeiate cu privire la acuratețea, fiabilitatea și veridicitatea acesteia. Motiv de refuz poate constitui și nerecunoașterea reciprocă a garanțiilor de origine emise în conformitate cu legislația națională a statelor membre ale Uniunii Europene și/sau a Părților Contractante la Tratatul de constituire a Comunității Energetice. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va notifica organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și Secretariatul Comunității Energetice despre refuzul de a recunoaște garanția de origine și motivele refuzului."	**EBA**		Sintagma: Prin derogare de la alin. (3), furnizorii de energie electrică pot fi obligați de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică să cumpere o cotă definită de garanții de origine la prețul stabilit de Agenție pe baza prețului garanțiilor de origine pe piața europeană. O astfel de obligație va fi impusă în mod transparent și egal între toții furnizorii de energie electrică. Propunem a fi exclusă. La ce servește atunci acest mecanism de susținere? Vor fi obținute venituri din garanții de origine și de la alți participanți la piață sau care sunt așteptările? Ar trebui să fie reevaluat mecanismul de sprijin acordată producătorilor eligibili. Pe de o parte, producătorii eligibili au suport prin asigurarea unui preț de vânzare a energiei electrice cu obligațiile corespunzătoare de cumpărare a energiei în cauză pentru FCEE și furnizorii care deservesc consumatori finali. Prin această propunere de completare a legii se adaugă aparent un mecanism suplimentar de sprijin, care complică fluxurile financiare în sector, pe de o parte, costuri suplimentare (-) pentru furnizori de a cumpăra garanțiile de origine, care vor fi deduse (+) din costurile FCEE și respectiv din costurile de cumpărare a energiei în cauză pentru furnizorii care deservesc consumatori finali. Așteptările spre final sunt ca costurile suplimentare pentru furnizori să fie compensate cu costuri mai mici de cumpărare a energiei de la FCEE.	**Se acceptă.** Garanțiile de origine (GO) sunt un instrument utilizat pentru certificarea și urmărirea provenienței energiei regenerabile într-un sistem de furnizare a energiei electrice. Sistemul/ mecanismul are mai multe avantaje, precum: 1. Transparență și informare: Garanțiile de origine (GO) oferă transparență consumatorilor (i.e. consumatori industriali mari, corporații, etc.) cu privire la sursa de energie regenerabilă utilizată pentru a genera electricitatea pe care o achiziționează. Prin intermediul acestor certificate, consumatorii pot verifica și confirma că energia electrică pe care o cumpără este produsă din surse regenerabile precum energie solară, eoliană, hidro sau bioenergie. 2. Promovarea energiei regenerabile: GO contribuie la promovarea și dezvoltarea surselor regenerabile de energie, deoarece sprijină cererea de energie verde. Consumatorii care doresc să susțină producția de energie regenerabilă pot alege să achiziționeze energie electrică însoțită de garanții de origine. 3. Atingerea obiectivelor de politică energetică: GO ar permite Guvenrului/Ministerului Energiei să monitorizeze și evalueze progresul în atingerea obiectivelor sectoriale. 4. Garanțiile de origine pot fi achiziționate și utilizate de către furnizori și producători pentru a demonstra că o anumită cantitate de electricitate a fost produsă din surse regenerabile și poate fi vândută consumatorilor ca fiind "verde". În general, garanțiile de origine sunt un

				instrument important în promovarea și sprijinirea utilizării energiei regenerabile, furnizând transparență, stimulând cererea și facilitând tranzacțiile cu electricitate verde. Ele joacă un rol cheie în asigurarea sustenabilității și accelerarea tranziției spre un sistem energetic mai curat și mai verde. În cazul Republicii Moldova, până la crearea unei piețe naționale a GO sau integrarea acesteia într-o piață regională, este oportună obligarea FCEE să transmită GO obținute către furnizorii din piață, astfel ca aceștia săp poată comunica consumatorilor finali despre ponderea E-SER din mixul său electroenergetic.
	Premier Energy SRL		Articolul 32^1 lit (4) – de exclus Considerăm că ar trebui să fie reevaluat mecanismul de sprijin acordat producătorilor eligibili. Pe de o parte, producătorii eligibili au suport prin asigurarea unui preț de vânzare a energiei electrice, iar pe de altă parte sunt impuse obligațiile corespunzătoare de cumpărare a energiei în cauză pentru FCEE și furnizorii care deservesc consumatori finali. Prin această propunere de completare a legii se adaugă aparent un mecanism suplimentar de sprijin, care complică fluxurile financiare în sector. Pe de o parte, urmează să fie înregistrate costuri suplimentare (-) pentru furnizori de a cumpăra garanțiile de origine, iar pe de altă parte, aceste costuri suplimentare vor fi deduse (+) din costurile FCEE și respectiv din costurile de cumpărare a energiei în cauză pentru furnizorii care deservesc consumatori finali. Așteptările spre final sunt ca costurile suplimentare	**Se acceptă parțial.** Garanțiile de origine (GO) sunt un instrument utilizat pentru certificarea și urmărirea provenienței energiei regenerabile într-un sistem de furnizare a energiei electrice. Sistemul/ mecanismul are mai multe avantaje, precum: 1. Transparență și informare: Garanțiile de origine (GO) oferă transparență consumatorilor (i.e. consumatori industriali mari, corporații, etc.) cu privire la sursa de energie regenerabilă utilizată pentru a genera electricitatea pe care o achiziționează. Prin intermediul acestor certificate, consumatorii pot verifica și confirma că energia electrică pe care o cumpără este produsă din surse regenerabile precum energie solară, eoliană, hidro sau bioenergie. 2. Promovarea energiei regenerabile: GO contribuie la promovarea și dezvoltarea surselor regenerabile de energie, deoarece sprijină cererea de energie verde. Consumatorii care doresc să susțină producția de energie regenerabilă pot alege

			pentru furnizori să fie compensate cu costuri mai mici de cumpărare a energiei de la FCEE. Drept urmare, considerăm că este inoportună și ar trebui să fie exclusă o asemenea obligație pentru furnizorii de energie.	să achiziționeze energie electrică însoțită de garanții de origine. 3. Atingerea obiectivelor de politică energetică: GO ar permite Guvenrului/Ministerului Energiei să monitorizeze și evalueze progresul în atingerea obiectivelor sectoriale. 4. Garanțiile de origine pot fi achiziționate și utilizate de către furnizori și producători pentru a demonstra că o anumită cantitate de electricitate a fost produsă din surse regenerabile și poate fi vândută consumatorilor ca fiind "verde". În general, garanțiile de origine sunt un instrument important în promovarea și sprijinirea utilizării energiei regenerabile, furnizând transparență, stimulând cererea și facilitând tranzacțiile cu electricitate verde. Ele joacă un rol cheie în asigurarea sustenabilității și accelerarea tranziției spre un sistem energetic mai curat și mai verde. În cazul Republicii Moldova, până la crearea unei piețe naționale a GO sau integrarea acesteia într-o piață regională, este oportună obligarea FCEE să transmită GO obținute către furnizorii din piață, astfel ca aceștia săp poată comunica consumatorilor finali despre ponderea E-SER din mixul său electroenergetic.
	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare **/avizare repetată/**		4. De a permite producătorilor eligibili să primească garanții de origine pentru energia care nu este susținută prin PPA/CfD (Articolul 32). Articolul 32 se referă la acordarea garanțiilor de origine (GO) producătorilor eligibili. Articolul 32.2 menționează că "Valoarea de piață a garanției de origine trebuie să fie luată în considerare	**Se acceptă parțial.** Proiectul de lege stabilește, la art. 32[1], alin. (1), în calitate de regulă generală, că *"Valoarea de piață a unei garanții de origine pentru aceeași producție trebuie luată în considerare la stabilirea schemelor de sprijin, oferite în baza art. 34."* Totodată, alin. (2) completează prevederea respectivă stipulând că *"În condițiile în care sprijinul*

			corespunzător atunci când se oferă sprijin financiar într-un proces de licitație competitivă organizat în conformitate cu Articolul 35." a. Dorim să vă atragem atenția asupra situației în care doar o parte din energia produsă de un producător de energie regenerabilă este susținută, de exemplu, deoarece durata sprijinului este mai scurtă decât durata de viață a proiectului (iar proiectul are o "coadă comercială"). În acest caz, acordarea GOO pentru „coada comercială" (sau orice energie nesusținută) va face această energie foarte atractivă pentru un contract PPA corporativ. b. Pentru a maximiza oportunitățile producătorului de energie regenerabilă de a vinde această energie comercială, sugerăm modificarea formulării de mai sus în următorul fel: "Valoarea de piață a garanției de origine trebuie să fie luată în considerare corespunzător atunci când se oferă sprijin financiar într-un proces de licitație competitivă organizat în conformitate cu Articolul 35, în măsura în care energia produsă este susținută. Orice energie comercială trebuie exclusă din această prevedere."	*financiar este oferit în cadrul unui proces competitiv de licitație, organizat în conformitate cu prevederile art. 35, se consideră că principiul stabilit la alin. (1) este respectat iar valoarea de piață a garanției de origine este luată în considerare în mod corespunzător. Garanția de origine este emisă către producătorul eligibil mare respectiv, inclusiv după expirarea perioadei de 15 ani pentru care a beneficiat de schema de sprijin".*
31. Se completează cu art. 32^1 și 32^2 cu următorul curpins: „Articolul 32^1. Garanțiile de origine pentru producătorii eligibili (1) Valoarea de piață a unei garanții de origine pentru aceeași producție trebuie luată în considerare la stabilirea schemei de sprijin. (2) Valoarea de piață a garanției de origine este luată în considerare în mod corespunzător în condițiile în care sprijinul financiar este oferit în cadrul unui	**Agenția pentru Eficiență în Energetică**		Articolul 32^1. Propunem de reformulat alin. (3) după cum urmează: „(3) În cazul în care producătorul eligibil este beneficiar al unei scheme de sprijin diferită de procedura de licitație....."	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.
	Ministerul Justiției		La pct. 31: în cuprinsul art. 32^1 alin. (4), cuvintele „pot fi obligați" atribuie caracter ambiguu normei, motiv pentru care nu îndeplinesc	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.

proces competitiv de licitație, organizat în conformitate cu prevederile art. 35. (3) În cazul în care unui producător eligibil i se acordă sprijin financiar printr-o schemă de sprijin diferită de procedura de licitație, garanția de origine este emisă către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Agenția comercializează garanțiile de origine direct furnizorilor, sau consumatorilor, sau în cadrul unui proces competitiv, prin intermediul sistemului informațional (registrului) creat în condițiile art. 31. Veniturile generate din comercializarea garanțiilor de origine sunt transferate Furnizorului central de energie electrică în vederea reducerii contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile, achitată de furnizorii de energie electrică. (4) Prin derogare de la alin. (3), furnizorii de energie electrică pot fi obligați de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică să cumpere o cotă definită de garanții de origine la prețul stabilit de Agenție pe baza prețului garanțiilor de origine pe piața europeană. O astfel de obligație va fi impusă în mod transparent și egal între toții furnizorii de energie electrică.			condiția previzibilității normei juridice. Legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modurile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținînd cont de scopul legitim urmărit (Sissanis c. României, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (Hotărîrea Curții Constituționale nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61). La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea (Hotărîrea Curții Constituționale nr. 6 din 19 martie 2019, § 39). Totodată, sintagma „pot fi obligați" nu corelează cu propoziția a doua, potrivit căreia, o astfel de obligație va fi impusă în mod transparent și egal între toții furnizorii de energie electrică.	
Articolul 32^2. Calculul ponderii tuturor tipurilor de surse de energie în totalul energiei electrice furnizate (1) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică calculează și publică pe pagina sa web oficială informații cu privire la volumele și cotele tuturor tipurilor de surse de energie în energia electrică furnizată consumatorilor finali din Republica Moldova pe durata unui an calendaristic. (2) În cadrul calculului prevăzut la alin. (1), Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ia în considerare garanțiile de origine utilizate și expirate. (3) Furnizorii de energie electrică, în contextul obligației impuse la alin (7), lit. a) a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică, calculează și prezintă	**ANRE**		23. La pct. 31, art. 32^1 și 32^2: 1) Propunem excluderea articolului 32^1, deoarece garanțiile de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile nu se comercializează.	**Nu se acceptă.** RED II (în versiunea adaptată de Consiliul Ministerial), în art. 19, alin. (2), stabilește că *„Părțile Contractante se asigură că se emite o garanție de origine ca răspuns la cererea unui producător de energie din surse regenerabile, cu excepția cazului în care Părțile Contractante decid să nu emită o astfel de garanție de origine unui producător care beneficiază de sprijin financiar din partea unei scheme de sprijin, pentru a lua în considerare valoarea de piață a garanției de origine.* Iar la paragraful 4 al aceluiași alineat este precizată că *„Se presupune că valoarea de*

consumatorului final date privind ponderea fiecărei surse de energie în totalul energiei electrice furnizate, pe baza datelor publicate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în temeiul alin. (1) și a garanțiilor de origine utilizate. (4) Guvernul stabilește, în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile, modalitatea de calcul și estimare a ponderii tuturor tipurilor de surse de energie în energia electrică furnizată și modalitatea de control a calculelor efectuate."				*piață a garanției de origine a fost luată în considerare în mod adecvat în oricare dintre următoarele cazuri:* *a) în cazul în care sprijinul financiar este acordat printr-o procedură de licitație [...];"* Prin urmare, conchidem că producătorii eligibili mari au dreptul obținerii GO ce li se cuvin, pe câbd GO aferente fiecărui MWh generat de producătorii eligibili mici vor fi oferite FCEE pentru a fi ulterior comercializate și deduse din suportul financiar oferit producătorilor prin intermediul schemelor de sprijin.
			2) Articolul 32^2 alin. (1) și (2) de expus în următoarea redacție: „(1) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică calculează și include în raportul de activitate pentru anul precedent informații cu privire la cantitățile și valorile procentuale ale tuturor surselor de producere a energiei electrice din energie regenerabilă în energia electrică furnizată consumatorilor finali din Republica Moldova în anul calendaristic precedent. (2) La îndeplinirea prevederii de la alin. (1), Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ia în considerare garanțiile de origine utilizate și expirate."	**Se acceptă.**
	ECOENERGETICA		Rugăm să revedeți art. 32^1, alin. 3 în parte ce ține de COMERCIALIZAREA garanțiilor de origine de către ANRE. Anterior aici era FCEE. Cine totuși le comercializează?	**Se acceptă.** Articolul 32^1 a fost revizuit corespunzător.

	Banca Mondială		Art. 321(3): '… Where an eligible producer is granted financial support through a support scheme other than a tendering procedure, the guarantee of origin is issued to the National Agency for Energy Regulation. The Agency shall commercialize guarantees of origin directly to suppliers or consumers or in a competitive process through the information system (register) […]. Revenues generated from the commercializing of guarantees of origin shall be transferred to the Central Electricity Supplier […].' - ANRE (Regulator) to be involved in that ? (see also art. 31(3) and 32(2) in amendments)	**Se acceptă.** Responsabilitatea comercializării garanțiilor de origine este pusă în seama Furnizorului central de energie electrică.
	Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu, Consilier Înalt în domeniul energiei /avizare repetată/		8. Cu privire la garanțiile de origine sunt prevederi care nu este clar cum se vor aplica (de exemplu Art.321 Alin.(1) și (2)) dar fiind prevederi similare în Directiva 2018/2001 aceste formulări nu pot fi evitate. Neclară devine și etichetarea energiei conform Directivei 2019/944, dar, probabil, clarificări vor fi la transpunerea respectivei reglementări.	**Se acceptă.** Prevederile menționare urmăresc transpunerea unui principiu stabilit în RED II, și anume faptul că producătorii eligibili al căror statut este oferit în urma unei proceduri de licitații, este posesorul garanțiilor de origine emise de ANRE pentru energai electrică generată, pe când un producător eligibil mic, care își obține statutul într-un proces necompetitiv – nu intră în posesia respectivelor garanții.
	Secretariatul COmunității Energetice		Este sugerat ca prevedera de la alin. (3) are următorul cuprins: (3) În cazul producătorului eligibil mic, inclusiv a producătorului de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la intrarea în vigoare a prezentei legi, garanția de origine este emisă către Furnizorul central de energie electrică. Agenția Națională pentru	**Se acceptă.**

			Reglementare în Energetică dispune, cu o anumită periodicitate, comercializarea de către Furnizorul central a garanțiilor de origine neexpirate direct furnizorilor, sau consumatorilor finali, sau în cadrul unui proces competitiv. Veniturile generate din comercializarea garanțiilor de origine sunt utilizate de Furnizorul central în vederea reducerii prețului reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile, achitat de furnizorii de energie electrică.	
32. Articolul 33: La alin. (2), prima propoziție va avea următorul cuprins: „(2) Pentru a putea fi sprijinit prin intermediul schemei de sprijin prevăzute de prezenta lege, biocarburantul produs local sau importat, în amestec cu produsele petroliere principale, trebuie să corespundă criteriilor de durabilitate.”				
33. Articolul 34: În titlul articolului, cuvîntul „schemă” se substituie cu cuvîntul „scheme”; La alin. (1), cuvintele „următoarea schemă” se substituie cu cuvintele „următoarele scheme”; la alin. (1), lit. a), va avea următorul cuprins: „a) preț fix, stabilit în cadrul licitației, conform art. 35, pentru producătorul eligibil care deține sau urmează să dețină o centrală electrică/centrale electrice cu o putere electrică instalată/cumulată mai mare decât limita de capacitate stabilită conform art. 10 lit. e). La îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 381, alin. (2), în cadrul procedurilor de licitație are loc stabilirea prețului de exercitare, care este utilizat în vederea cuantificării valorii primei variabile ca diferența dintre acest preț și prețul de piață obținut de producătorul eligibil pentru tranzacționarea energiei electrice produse pe piața pentru ziua următoare; alin. (1) lit. (b) va avea următorul cuprins:	**ANRE**		**Art. 34, alin. (1[1])** din Legea nr. 10/2016 în vigoare de expus în următoarea redacție, după cum urmează: (24)*„(1[1]) Producătorii de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la intrarea în vigoare a prezentei legi nu pot beneficia, pentru aceeași centrală electrică/aceleași centrale electrice, de schemele de sprijin stabilite la alin. (1).*” 25. La pct. 33, art. 34 alin. (7) de expus în următoarea redacție, după cum urmează: „(7) Contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile este rezoluționat unilateral de către Furnizorul central de energie electrică în cazul în care producătorul	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare în proiectul de lege. **Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare în proiectul de lege.

"b) tarif fix, stabilit în condițiile art. 14, lit. b1), pentru producătorul eligibil mic care deține sau urmează să dețină o centrală electrică/centrale electrice cu o putere electrică instalată/cumulată ce nu depășește limita de capacitate stabilită conform art. 10 lit. e), dar care nu este mai mică de 10 kW; La alin. (2), lit. a) și b) vor avea următorul cuprins: „a) producătorii de energie electrică mari, care au cîștigat licitația în condițiile prezentei legi; b) producători eligibili mici, după confirmarea statutului de producător eligibil în condițiile prezentei legi" se completează cu alin. (4) – (11) „(4) Pentru a beneficia de prețuri fixe, respectiv tarife fixe, conform alin (1), lit. a) și b), producătorii eligibili semnează cu Furnizorul central de energie electrică contracte reglementate pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile. (5) Prin contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile producătorul eligibil se obligă să vândă întreaga cantitate de energie electrică produsă de centrala/ centralele electrice pentru care a obținut statutul de producător eligibil, pe întreaga durată pentru care a obținut acest statut. (6) Producătorul eligibil poate renunța oricând la contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile fără drept de revenire asupra deciziei de renunțare. (7) Contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile este denunțat unilateral de către Furnizorul central de energie electrică în cazul în care producătorul eligibil vinde prin alte contracte cantități de energie electrică produse de centrala/ centralele electrice pentru care a obținut statutul de producător eligibil. (8) În cazurile stabilite la alin. (6) și (7), producătorul pierde statutul de producător eligibil pentru capacitățile de producere a energiei electrice ce fac obiectul contractului reglementat pentru achiziționarea			eligibil vinde energia electrică în baza altor contracte de comercializare a energiei electrice produsă de centrala/ centralele electrice pentru care a obținut statutul de producător eligibil."	
	ANRE /avizare repetată/		**16. La pct. 33, art. 34** - alin. (1^2) propunem să fie revizuită și stabilită o altă modalitate de ajustare a tarifelor respective. <u>Argumentare:</u> Metodologia determinării, aprobării şi aplicării tarifelor la energia electrică produsă din surse regenerabile de energie şi biocombustibil (aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 321 din 22.01.2009) conform căreia au fost aprobate tarifele pentru energia electrică se determinau separat pentru fiecare producător nu mai este în vigoare şi tarifele au fost aprobate în ani diferiți. De asemenea, este important de menționat că, centralele eoliene au fost construite în baza turbinelor utilizate, dar nu noi și nu poate fi aplicată Metodologia în vigoare (aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 375/2017 din 28.09.2017).	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul prevederii este redat astfel, încât sensul ei să presupună ajustarea anuală a tarifelor pentru respectivii producători, conform termenilor/ calendarului de ajustare a tarifelor aplicat conform Metodologiei ANRE pentru producătorii eligibili (i.e. la data de 1 martie a fiecărui an). Astfel, prevederea de la alin. (12) va avea următorul cuprins: *„(1^2) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ajustează anual, în funcție de evoluția ratei de schimb a monedei naționale față de USD, tarifele producătorilor de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi, în conformitate cu termenii și calendarul de ajustare a tarifelor fixe și prețurilor fixe pentru producătorii eligibili stabiliți în metodologia aprobată Agenție în conformitate cu art. 14, alin. (2);"*

energiei electrice din surse regenerabile ce își încetează valabilitatea." (9) Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii: a) elaborează și aprobă un regulament cu privire la transferul statistic al cantităților de energie din surse regenerabile cu o altă Parte Contractantă la Tratatul de constituire a Comunității Energetice; b) elaborează și aprobă un regulament cu privire la implementarea de proiecte comune în domeniul energiei electrice din surse regenerabile cu una sau mai multe Părți Contractante la Tratatul de constituire a Comunității Energetice, state membre ale Uniunii Europene sau țări terțe. (10) Guvernul, la emiterea hotărârilor de implementare a prevederii de la art. 10, lit. e), publică un calendar indicativ pentru următorii 3-5 ani cu privire la frecvența procedurile de licitație, după caz capacitatea și bugetul/ costul schemei de sprijin, tehnologiile eligibile, alte detalii relevante. Calendarul este actualizat anual sau cu o periodicitate mai mare, dacă este necesar, pentru a reflecta evoluțiile pieței sau bugetul/ costul estimat al sprijinului financiar oferit producătorilor eligibili. (11) Guvernul evaluează, cel puțin o dată la cinci ani, eficacitatea schemei de sprijin pentru energia electrică din surse regenerabile și efectele majore asupra diferitor grupuri de consumatori și asupra investițiilor în domeniu. Guvernul ia în considerare rezultatele evaluării la modificarea/ actualizarea Planului național integrat privind energia și clima și la elaborarea rapoartelor de implementare a acestuia."			- alin. (5) propunem de modificat și de expus în următoarea redacție: „(5) Prin contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile producătorul eligibil se obligă să vândă în condițiile stabilite în Regulile pieței energiei electrice întreaga cantitate de energie electrică produsă (conform notificărilor) de centrala/ centralele electrice pentru care a obținut statutul de producător eligibil, pe întreaga durată pentru care a obținut acest statut.".	Totodată, prevederea de la Art. II, alin. (2), lit. d) va avea următorul cuprins: *„ d) inițiază aplicarea mecanismul de ajustare anuală a tarifelor producătorilor de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2016, stabilit la art. 34, alin. (1^2), în funcție de evoluția ratei de schimb a monedei naționale față de USD planificată pentru anul 2024, în raport cu anul de gestiune 2023."* **Se acceptă.**
	EBA		Articolul 34: La alin. (2), lit. b), 6) Propunem următoarea redacție: (6) *Producătorul eligibil poate renunța cel puțin pentru o lună calendaristică oricând la contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile fără cu drept de revenire asupra deciziei de renunțare.* În o piața libera considerăm că producătorilor eligibili urmează singuri să decidă dacă vinde energia în piață ori la FCEE, similar ca și în cazul	**Nu se acceptă.** Modelul Funizorului central de energie electrică este implementat în Republica Moldova în vederea sprijinirii dezvoltatorilor de proiecte și de a-i asigura cu achiziția obligatorie a energiei electrice generate, pe o anumită durată de timp (i.e. 15 ani). Acest model oferă certitudine financiară pentru toți producătorii eligibili. Într-o piață liberă, garanțiile și certitudinea amintită mai sus nu pot fi asigurate. Prin urmare, proiectul de lege propune

			consumatorilor finali, care pot să iasă în piața liberă și să revină înapoi la furnizorul reglementat atunci când consideră oportun. Totodată, pe de o parte, conform celor specificate în această lege avem suportul și îndemnarea de a dezvolta surse regenerabile de energie. Dar, dacă se menține obligația pentru acești producători de a rămâne blocați sub umbrela furnizorului central, atunci aceasta nu mai este un suport, ci o limitare care reduce sau chiar anulează stimulentele de dezvoltare a energiei verzi. Drept urmare, considerăm că mecanismul de suport ar urma să fi privit ca o opțiune asiguratorie pusă la dispoziția producătorilor din surse regenerabile și nu sub forma unei obligații restrictive. Articolul 34: La alin. (2), lit. b) 7) și 8) Propunem a fi excluse Articolul 34: La alin. (2), lit. b) 9) Propunem un aliniat nou: c) înaintează propunerea de modificare la Codul Fiscal cu privire la scutirea de TVA cu drept de deducere la importul echipamentelor utilizate pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile și care au o durată de fabricație ce nu depășește 48 de luni.	oferirea producătorilor eligibili a dreptului de a decide asupra mecanismului pe care-l preferă – i) certitudine financiară deplină pe durata contractului sau ii) comercializarea energiei electrice în condiții de piață și prin expunere deschisă tuturor riscurilor pieței energeiei electrice (i.e. riscul prețului de comercializare a energiei electrice, riscul duratei contractului și a altor clauze, etc.). Totodată, un mecanism FCEE mai puțin flexibil (din perspectiva producătorului eligibil) oferă predictibilitate autorităților pe segmentul implementării schemelor de sprijin, finanțarea acestora, implementarea politicilor și atingerea obiectivelor sectoriale, viabilitatea proiectelor economice dezvoltate în sector, lipsa manipulărilor și speculațiilor pe piață, etc. **Nu se acceptă.** A se vedea comentariile de mai sus. **Nu se acceptă.** Deși autorul proiectului de lege ar susține aplicarea unor instrumente de natură fiscală pentru promovarea și mai "agresivă" a producerii și consumului de energie din surse regenerabile, totuși, înaintarea acestor propuneri la legislația bugetar-fiscală nu poate lua forma unei prevederi speciale în legea cadru pe domeniul regenerabilelor, după cum este sugerat. Propuneri similare, Ministerul Energiei înaintează în cadrul procesului anual de colectare, din partea Ministerului Finanțelor, a propunerilor autorităților și altor părți interesate la legislația fiscală.

	PE		Articolul 34: (6) Producătorul eligibil poate solicita suspendarea contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile pentru cel puțin o lună calendaristică cu drept de revenire asupra deciziei de suspendare. (7) și (8) – se exclud	**Nu se acceptă.** Modelul Funizorului central de energie electrică este implementat în Republica Moldova în vederea sprijinirii dezvoltatorilor de proiecte și de a-i asigura cu achiziția obligatorie a energiei electrice generate, pe o anumită durată de timp (i.e. 15 ani). Acest model oferă certitudine financiară pentru toți producătorii eligibili. Într-o piață liberă, garanțiile și certitudinea amintită mai sus nu pot fi asigurate. Prin urmare, proiectul de lege propune oferirea producătorilor eligibili a dreptului de a decide asupra mecanismului pe care-l preferă – i) certitudine financiară deplină pe durata contractului sau ii) comercializarea energiei electrice în condiții de piață și prin expunere deschisă tuturor riscurilor pieței energeiei electrice (i.e. riscul prețului de comercializare a energiei electrice, riscul duratei contractului și a altor clauze, etc.). Totodată, un mecanims FCEE mai puțin flexibil (din perspectiva producătorului eligibil) oferă predictibilitate autorităților pe segmentul implementării schemelor de sprijin, finanțarea acestora, implementarea politicilor și atingerea obiectivelor sectoriale, viabilitatea proiectelor economice dezvoltate în sector, lipsa manipulărilor și speculațiilor pe piață, etc
			Articolul 34: c) înaintează propunerea de modificare la Codul Fiscal cu privire la scutirea de TVA cu drept de deducere la importul echipamentelor utilizate pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile și care au o durată de fabricație ce nu depășește 48 de luni.	**Nu se acceptă.** Deși autorul proiectului de lege ar susține aplicarea unor instrumente de natură fiscală pentru promovarea și mai "agresivă" a producerii și consumului de energie din surse regenerabile, totuși, înaintarea acestor propuneri la legislația bugetar-fiscală nu poate lua forma unei prevederi speciale în legea cadru pe domeniul regenerabilelor,

			Considerăm că această scutire de TVA ar veni în susținerea producătorilor de energie din surse regenerabile ce aduc echipamente noi, mai ales având în vedere că unii dintre acești producători ar putea să vândă energia electrică în condiții de piață. În prezent sunt asemenea exemple când unii producătorii, care nu au obținut statutul de producător eligibil la tarife fixe aprobate de ANRE, vând energia electrică în condiții de piață.	după cum este sugerat. Propuneri similare, Ministerul Energiei înaintează în cadrul procesului anual de colectare, din partea Ministerului Finanțelor, a propunerilor autorităților și altor părți interesate la legislația fiscală.
	PED		Articolul 34: (6) Producătorul eligibil poate solicita suspendarea contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile pentru cel puțin o lună calendaristică cu drept de revenire asupra deciziei de suspendare.	**Nu se acceptă.** Modelul Funizorului central de energie electrică este implementat în Republica Moldova în vederea sprijinirii dezvoltatorilor de proiecte și de a-i asigura cu achiziția obligatorie a energiei electrice generate, pe o anumită durată de timp (i.e. 15 ani). Acest model oferă certitudine financiară pentru toți producătorii eligibili. Într-o piață liberă, garanțiile și certitudinea amintită mai sus nu pot fi asigurate. Prin urmare, proiectul de lege propune oferirea producătorilor eligibili a dreptului de a decide asupra mecanismului pe care-l preferă – i) certitudine financiară deplină pe durata contractului sau ii) comercializarea energiei electrice în condiții de piață și prin expunere deschisă tuturor riscurilor pieței energeiei electrice (i.e. riscul prețului de comercializare a energiei electrice, riscul duratei contractului și a altor clauze, etc.). Totodată, un mecanims FCEE mai puțin flexibil (din perspectiva producătorului eligibil) oferă predictibilitate autorităților pe segmentul implementării schemelor de sprijin, finanțarea acestora, implementarea politicilor și atingerea obiectivelor sectoriale, viabilitatea proiectelor

				economice dezvoltate în sector, lipsa manipulărilor și speculațiilor pe piață, etc
			Articolul 34: c) înaintează propunerea de modificare la Codul Fiscal cu privire la scutirea de TVA cu drept de deducere la importul echipamentelor utilizate pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile și care au o durată de fabricație ce nu depășește 48 de luni.	**Nu se acceptă.** Deși autorul proiectului de lege ar susține aplicarea unor instrumente de natură fiscală pentru promovarea și mai "agresivă" a producerii și consumului de energie din surse regenerabile, totuși, înaintarea acestor propuneri la legislația bugetar-fiscală nu poate lua forma unei prevederi speciale în legea cadru pe domeniul regenerabilelor, după cum este sugerat. Propuneri similare, Ministerul Energiei înaintează în cadrul procesului anual de colectare, din partea Ministerului Finanțelor, a propunerilor autorităților și altor părți interesate la legislația fiscală.
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 33 se propune de a reglementa perioada de timp necesară pentru semnarea obligatorie a contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile. Având in vedere caracterul lor tipizat in baza modelului elaborat de ANRE se propune limitarea timpul pentru semnare la 3-5 zile lucrătoare. Mai mult ca atât, prevederile punctelor (9)-(11) sunt mai relevante la compartimentul – dispoziții finale și tranzitorii.	**Se acceptă parțial.** Perioada de timp necesară semnării contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile trebuie să se regăsească în cadrul secundar, întrucât ține de una din multiplele etape de dezvoltare a unui proiect investiționale. Prin urmare, precizarea unui termen în proiectul de lege, care vizează o etapă de mijloc în dezvoltarea proiectului, pare oarecum incorectă. În același timp, este oportun de stabilit față de care eveniment/ proces precedent, durata de 3-5 zile lucrătoare ar trebui stabilită. Mai mult ca atât unele claue ale contractului pot intra în vigoare cu întârziere. Cât privește prevederile de la alin. (9) – (11) ale articolului, acestea au fost revizuite astfel încât normele cu caracter general au fost păstrate în art. 34, fiind relevante

				conținutului articolului, iar partea secundară a prevederilor a migrat către dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului de lege.
	Amper Green		Producătorii de energie electrică din surse regenerabile în baza schemei vechi de suport aplicabilă până în anul 2016 sunt discriminați și necompetitivi cu ceilalți producători de regenerabile. Multitudinea tarifelor individuale aprobate de ANRE până la aplicare redacției noi a Legii nr.10/2016, sunt extrem diverse, inexplicabile din punct de vedere economic și financiar și fără drept de indexare la rata de schimb valutar și/sau prețul de piață al energiei electrice. Acest proces discreditează inițiativa privată investițională și creează riscuri de litigii dintre investitor și stat care nu a creat premise adecvate pentru recuperarea investițiilor in domeniu (Arbitraj internațional pe aspecte investiționale). Pe de altă parte, trebuie să înțelegem că majoritatea investițiilor in domeniul regenerabilelor au fost efectuate de oamenii de afacere din țară. Nici un proiect investițional nu este acoperit de investitori străini sau instituții financiare internaționale. Este inexplicabilă situația când pentru aceiași tehnologie si același echipament (turbine eoliene) ANRE a aprobat tarife fixe de la 0,72 lei/kwh produs la 1,42 lei/kWh. În vedere susținerii producătorilor autohtoni și soluționării problemelor sistemice și asigurării unei abordări identice in domeniu se propune spre considerare următoarele:	**Se acceptă parțial.** Producătorii a căror statut a fost aprobat în baza Legii 160/2007 sunt "definiți" în Legea nr. 10/2016 drept *„producători de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi"* – denumire consacrată începând cu anul 2016 și, prin urmare, este inoportună modificarea întregului cadru primar și secundar din motivul redenumirii acestei categorii de producători. Având în vedere că producătorii sus-numiți beneficiază de un tarif stabilit în conformitate cu schema de sprijin stabilită de Legea nr. 160/2007, este imposibil, nejudicioas și absolut incorect de a oferi acestora un tarif similar producătorilor eligibili care îți obțin statutul în condițiile Legii nr. 10/2016. În același timp, confirmăm oportunitatea și susținem oferirea producătorilor de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la data intrării în vigoare a Legii nr. 10/2016 a dreptului de a le fi indexate tarifele la modificările/evoluția ratei de schimb a monedei naționale față de dolarul americam USD. Astfel, art. 34 se completează cu alin. (1^2) cu următorul curpins: *„(1^2) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ajustează anual tarifele producătorilor de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi în conformitate cu*

			a) De a completa art. 3 al Legii 10/2016 cu următoarele noțiuni noi și anume: „*producător cu tarif individual* – producător de energie electrică regenerabilă pentru care au fost aprobate tarife, ANRE până la intrarea în vigoare a Legii nr.10/2016." b) după alineatul (1^1) al art. 34 de introdus următoarele prevederi: „(1^2) Producătorii cu tarif individual au drept la ajustarea tarifelor, la media ponderată a tarifelor individuale aprobate anterior de ANRE pentru fiecare din ei, dar nu mai puțin de 90% din tarifele fixe, aprobate de ANRE pentru fiecare tehnologie pînă la intrarea în vigoare a Legii nr.10/2016. Ajustarea se efectuează în mod automat de ANRE, în termen de cel mult 15 zile de la solicitarea scrisă a producătorului cu tarif individual. (1^3) Anual, pînă la data de 1 martie, tarifele producătorilor cu tarif individual se ajustează din oficiu de către ANRE, în funcție de evoluția ratei de schimb a monedei naționale față de USD. Ajustarea dinamică anuală a tarifului se calculează pentru fiecare producător cu tarif individual în parte, în baza coeficientului între prognoza ratei de schimb valutar pe anul curent, stabilită în legea anuală a bugetului de stat și media cursului valutar în anul în care a fost emisă decizia respectivă. (1^4) Prețul de achiziție a energiei electrice de la producătorii de energie electrică din surse regenerabile, alții, decît cei	*metodologia aprobată și în funcție de evoluția ratei de schimb a monedei naționale față de USD."*

			menționați la alin. (1) și (1^1), nu poate fi mai mic, decât 90% din tarifele fixe aprobate de către ANRE fiecare tehnologie în parte. Prețul de achiziție maximal posibil fiind prețul mediu ponderat al contractelor bilaterale de achiziționare a energiei electrice sau media ponderată a pieței zilei următoare pe anul precedent."	
	Producătorii de energie electrică eoliană și solară din Republica Moldova SRL „SDS EKIP, SRL „Global VDN Energetic"		Denunțarea și încetarea contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile Proiectul de lege prevede completarea art.34 cu alin.(7) prin care s-a propus: *„Contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile este denunțat unilateral de către Furnizorul central de energie electrică în cazul în care producătorul eligibil vinde prin alte contracte cantități de energie electrică produse de centrala/centralele electrice pentru care a obținut statutul de producător eligibil"*. Nota informativă la proiectul de lege nu conține nicio argumentare privind scopul acestei limitări de a vinde energie electrică pe alte contracte, care pot apărea pentru anumite intervale de timp și la prețuri mai avantajoase. Cu toate acestea, considerăm că urmează a fi exclusă această prevede din proiectul de lege. În acest sens, este de menționat că achiziționarea energiei electrice de la producătorii eligibil se efectuează în baza schemei de sprijin. La rândul său, așa cum prevede art.30^1 alin.(1) din proiectul privind modificarea și completarea Legii nr.10/2016, „(1) Costurile aferente schemei de sprijin și activității	**Nu se acceptă.** Scopul schemelor de sprijin, din perspectiva Guvernului, este dezvoltarea unor proiecte investiționale de generare a energiei electrice din surse regenerabile, reducerea emisiilor de carbon, creșterea gradului de securitate energetică, etc., în acest scop fiind alocate resurse financiare și oferite garanții de procurare a întregii cantități de electricitate pe un termen de 15 ani. În vederea obținerii unei depline predictibilități și un grad maxim de certitudine, solicitate de regulă de sectorul privat, dar pentru care pledează și Guvernul, atât asupra aspectelor economice, cât și cele de natură tehnică și cu impact asupra mediului/ schimbărilor climatice, relațiile contractuale sunt stabilite pe un termen determinat (după cum a fost menționat mai sus). Totodată, prin analogia altor contracte și acorduri semnate de părți, în anumite acondiții acestea pot fi rezoluționate. În cazul contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile sau contracte pentru diferențe semnate pentru segmentul producerii energiei electrice și comercializării acesteia pe piață, în vederea reducerii efortului administrativ cu semnarea-desfacerea-resemnarea acestora, alocarea de capacități

			Furnizorului central de energie electrică sunt recuperate prin intermediul contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile impusă și achitată de toți furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali". Totodată, potrivit alin.7 al aceluiași articol, „Furnizorii de energie electrică pot include echivalentul contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile în prețurile de furnizare a energiei electrice propriilor săi consumatori finali". Astfel, costurile aferente achiziționării de la producătorii eligibili a energiei electrice prin schema de sprijin la preț/tarif fix, vor fi suportate per final de consumatorii de energie electrică. În situația în care producătorii eligibili vor găsi posibilități temporare, pe anumite intervale de timp, să vândă energia electrică mai convenabil pe alte contracte, în acest caz în mod evident nu vor exista costuri pentru schema de sprijin și respectiv aceste costuri nu vor fi reflectate per final în tariful de livrare a energiei electrice către consumatori. Respectiv, este inexplicabil de ce în proiectul de lege s-a optat pentru denunțarea de către Furnizorul Central a contractului de achiziționare a energiei electrice de la producătorul eligibil, în situația în care producătorul va vinde energia electrică și pe alte contracte. Or, o astfel de vânzare pe anumite intervale de timp este tocmai în interesul diminuării costurilor pentru schema de sprijin.	noi și organizarea de procedurie de confrimare sau licitații, sau evitarea distorsionării pieței din cauza unor mișcări „de masă" de pe o piață pe alta, care ar putea afecta puternic lichiditatea pe oricare din acestea și, implicit, a prețurilor de tranzacționare pe respectivele piețe, asigurarea unei predictibilități pe segmentul de implementare al politcilor energetice și de mediu și atingerea obiectivelor sectoriale stabilite, este oportună păstrarea caracterului "rigid" al contractelor de comercializare a energiei electrice din surse regenerabiel produse.

			Din aceste motive, propunem excluderea acestor prevederi limitative	
	Consiliul Concurenței		Potrivit art. 34 alin. (5) din proiect, prin contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile producătorul eligibil se obligă să vândă **întreaga** cantitate de energie electrică produsă de centrala/ centralele electrice pentru care a obținut statutul de producător eligibil, pe întreaga durată pentru care a obținut acest statut. Respectiv, producătorul eligibil este legat prin contract de o singură sursă de furnizare – Furnizorul central de energie electrică, care se prezumă că deține poziție dominantă în acord cu art. 10 din Legea concurenței. Totodată, potrivit alin. (7) de la aceiași normă, în cazul în care producătorul eligibil vinde prin alte contracte cantități de energie electrică produse este denunțat unilateral de către Furnizorul central de energie electricăde centrala/ centralele electrice pentru care a obținut statutul de producător eligibil, contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile. Normele citate *supra* nu sunt pe deplin corelate și nu asigură previzibilitate și claritate pentru situațiile în care producătorul de energie electrică din surse regenerabile va produce o cantitate de energie electrică care va depăși limitele stabilite a fi comercializate prin contract. Respectiv, impunerea producătorului de a comercializa către Furnizorul central a întregii cantități de energie electrică	**Nu se acceptă.** În mod practic, producătorul de energie electrică din surse regenerabile nu are cum produce mai multă energie electrică decât capacitatea deținută. Având însă în vedere prognoza pe care o face producătorul, acesta poate notifica Furnizorul Central de Energie Electrică, în calitate de responsabil al grupului de echilibrare din care fac parte producătorii eligibili, că va produce în ziua următoare o cantitate mai mică de energie electrică. Dacă prognoza a fost greșită, iar producătorul a produs mai mult, diferența respectivă va consitui dezechilibru, în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, pentru care fiecare din producător este responsabil financiar. De precizat că acest caz nu este un motiv, în sensul prevederii propuse de la alin. (7), pentru denunțarea unilaterală a contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile, ci este o situație absolut normală de pe piața energiei electrice. Contractul în cauză ar putea fi rezoluționat dacă producătorul decide să vândă energia produsă (integral sau parțial), deținând statului de producător eligibil și beneficiind de schema de sprijin stabilită prin lege și garanțiile de ce impun, în baza unui contract bilateral altui participant al pieței. Conform directivelor UE, transpuse fidel în legislația națională, orice producător SER își poate maximiza veniturile pe piețele de energie electrică (e.g. comercializând "devierile" pe piața intra-day/pe parcursul

	Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu, Consilier Înalt în domeniul energiei /avizare repetată/	

produsă, în acord cu art. 34 alin. (5), sub sancțiunea denunțării unilaterale de către Furnizorul central a contractului încheiat, ar putea limita posibilitatea producătorului de a vinde altor potențiali cumpărători partea din energia electrică produsă, care va depăși limitele stabilite prin contractul reglementat și limita varietatea produsului sau inovarea pentru producătorii eligibili.	zilei).
9. Art 34 – Schemă de sprijin..., se referă doar la tarif fix / preț fix ca unică schemă de sprijin pentru regenerabile. Asta intră în contradicție cu existența altor scheme de sprijin (contorizare netă și facturare netă), cu definiția schemelor de sprijin precum și cu posibilitatea Guvernului de a stabili și alte scheme de sprijin (Art.10 d) și Art.11 (1) b)). Contradicția se poate soluționa simplu prin trecerea la plural în titlu "Scheme de sprijin" și adăugarea sintagmei "cel puțin" la alin (1): " Pentru promovarea producerii și utilizării energiei electrice din surse regenerabile se aplică cel puțin următoarele scheme de sprijin:..."	**Se acceptă.** Proiectul presupune utilizarea pluralului în cazul sintagmei "schemă de sprijin".
10. La Art.34 alin.(7), de adăugat pentru clarificare "total sau parțial" și de șters din final referirea la Art. 38 ce prevede o situație distinctă. Ar rezulta: " Contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice din surse regenerabile este rezoluționat unilateral de către Furnizorul central de energie electrică în cazul în care producătorul eligibil vinde total sau parțial energia electrică în baza altor contracte de comercializare a energiei electrice	**Se acceptă.**

			produsă de centrala/ centralele electrice pentru care a obținut statutul de producător eligibil" .	
34. Articolul 35: în titlul articolului, precum în toate cazurile din prezentul articol, după cuvintele „producător eligibil", la orice formă gramaticală, se completează cu cuvântul „mare", la formele gramaticale corespunzătoare; la alin. (3), ultima propoziția va avea următorul cuprins "Anunțul privind inițierea procedurii de licitație se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova cu cel puțin 2 luni înainte de inițierea procedurii de recepționare a ofertelor". la alineatul (4) cuvintele „fără a se limita la acestea", precum și textul "Cuantumul garanției pentru ofertă pentru 1 kW putere instalată nu poate depăși 0,2% din valoarea investiției specifice luate în calcul la stabilirea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a prețurilor plafon pentru licitația respectivă. Cuantumul garanției de bună execuție a contractului pentru 1 kW putere instalată nu poate depăși 2% din valoarea investiției specifice luate în calcul la stabilirea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a prețurilor plafon pentru licitația respectivă." se omit. La alin. (6), textul „În cazul instalațiilor de cogenerare, bazate pe utilizarea biomasei în calitate de combustibil, se admit la licitație doar tehnologii cu randament de cel puțin 80%." se omite; se completează cu alin. (10) cu următorul conținut „(10) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, în vederea asigurării transparenței asupra procesului de organizare a licitațiilor, publică pe pagina sa web oficială și actualizează continuu informații despre procedurile de licitație organizate, inclusiv ratele de realizare a proiectelor."	**Ministerul Justiției**		La pct. 34: textul „în titlul articolului, precum în toate cazurile din prezentul articol, după cuvintele „producător eligibil", la orice formă gramaticală, se completează cu cuvântul „mare", la formele gramaticale corespunzătoare" se va substitui cu textul: „denumirea și textul articolului, după cuvintele „producător eligibil", la orice formă gramaticală, se completează cu cuvântul „mare", la forma gramaticală corespunzătoare." (observație valabilă și pentru pct. 35); în dispoziția de modificare a alin. (4) art. 35 cuvîntul „precum" se va exclude; în conținutul alin. (10) cuvintele „asupra procesului" se vor substitui cu cuvintele „în procesul", potrivit rigorilor normative.	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările corespunzătoare.
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 34: Simplificarea procedurilor pentru participarea la licitațiile Guvernului pentru obținerea statutului de producător eligibil mare, eliminarea garanțiilor de participare de 0,2% și cea de bună execuție de 2% este exagerată și inadmisibilă, precum și contrar bunelor practici internaționale și logicii economice. Mai mult ca atât, este o abordare discriminatorie față de producătorii eligibili mici care au plătesc aceste garanții pentru a demonstra determinarea și intențiile serioase față de proiect. Aceste cerințe sunt echitabile și	**Se acceptă.** Au fost corectate omiterile din alin. (4), astfel încât urmează ca Comisia de licitație, în coordonare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, să stabilească valoarea garanției pentru ofertă și a garanției de bună execuție.

			minimaliste în raport cu volumul investițiilor planificate. Lipsa lor va crea haos, incertitudine, corupție și activități de intermediere necontrolate și speculative, ceea ce iese din scopul legii. Menținerea normelor față de garanțiile financiare pentru participare la licitație și buna execuție sunt esențiale și strict necesare și reprezintă un criteriu de performanță, seriozitate și determinare pentru viitorii investitori in domeniul regenerabilelor.	
	FinerGreen		La Articolul 35. Procedura de licitație pentru oferirea statutului de producător eligibil dar si referitor la Articolul 36. Procedura de confirmare a statutului de producător eligibil mare avem urmatoarele comentarii: (Motivatii) Pentru participare la licitatie, adaugator la cerintele deja dispuse catre participanti, in cazul particular al proiectelor eoliene unde sursa de productie este cu mult mai greu de cuantificat versus proiecte solar fotovoltaice, propunem o cerinta adaugatoare cu obiectivul fundamental de a avea o vizibilitate a producției viitoare cât mai aproape de realitate. Finergreen înțelege că simplele studii eoliene și analize de producție bazate pe extrapolări teoretice, care ar trebui să fie foarte detaliate și realizate de companii de primă clasă, nu sunt suficiente pentru a susține un scenariu de producție fiabil. Lipsa de fiabilitate a producției este un fapt clar care s-a repetat de-a lungul anilor în mai multe țări și care a adus consecințe negative în timpul funcționării proiectului, cum ar fi: i) dezechilibre de	**Nu se acceptă.** Deși sugestiile în cauză au la baza experiența pratică de dezvoltare și operare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile, în special cele de valorificare a potențialului eolian, totuși, constantăm că acestea au un caracter interpretabil, ar putea duce la limitarea exagerată a competiției și, în final, la eșuarea în implementarea politicilor pe domeniu și atingerea obiectivelor naționale. Considerăm că "filtrele" instituțiilor finanțatoare sunt suficient de robuste încât alocarea mijloacelor financiare pentru dezvoltarea proiectelor de investitori să aibă loc în baza unor business planuri și studii de fezabilitate profesioniste, de calitate, care au la baza propriile măsurători a potențialului eolian/solar într-o anumită locație, sau procurarea acestora de la firmele specializate (una din practicile observate în Republica Moldova). Mai mult decât atât, comunicăm că stabilirea unor garanții pentru ofertă și buna execuție a contractului, urmăresc același scop – scoaterea sau ne-admiterea la licitație/ în competiție, a investitorilor de rea credință, a celor neprofesioniste sau care nu dețin

			producție fiind unnpunct de mare controversie, ii.) producție insuficientă și iii.) costuri de întreținere ridicate care au avut un impact foarte negativ asupra modelului de afaceri și, în multe cazuri, au dus la falimentul firmei din cauza lipsei fondurilor disponibile pentru a face față creditelor. Aceasta este singura modalitate de a garanta implementarea optimă a proiectului, deoarece, după cum se știe, cele mai relevante puncte pentru construcția și punerea în funcțiune a marilor parcuri eoliene sunt: i) finanțarea proiectelor se bazează pe predictibilitatea producției și nu pe capacitatea proiectelor. Fiantarea se calculeaza pe veniturile prognozate din productie, si fiecare proiect eolian are o productie diferita char daca au aceasi capacitate instalata. ii) contractele de asigurare pe termen lung (Propunere) Insistam, pentru tehnologia eoliană se constată necesitatea de a defini rechizite obligatorii pentru participare la licitatii si de a obtine statutul de producator elegibil: studii practice de vânt care să implice instalarea de masuratoare de vânt în zona destinată viitorului parc eolian și necesitatea de a lua această măsură la înălțimi corespunzătoare proiecțiilor viitoarelor turbine precum: 1. Masurători de vant la 80 m altitudine. (Noile turbine au inaltimea generatorului peste 80 de metri de inaltime). 2. În plus, în ceea ce privește	specializarea necesară sectorului discutat.

			calitatea măsurătorilor, ar trebui să se păstreze o înregistrare constantă de 15 minute pe o perioadă de cel puțin 2 ani pentru a putea fi siguri de viteza, direcția și intermitența vântului.	
	A.O. "Asociațua Producătorilor de Energie Electrică Eoliană și Fotovoltaică din Republica Moldova"		5) Suplimentar indicăm că Legea nr.10/2016 are prevederi similare în diferite articole și anume: - art.35 alin.(7) din Legea nr.10/2016, „(7) În cazul în care potențialul producător de energie electrică din surse regenerabile nu a obținut statutul de producător eligibil în urma participării la licitație sau nu a participat la licitație, acesta este în drept să comercializeze energia electrică produsă în baza unor condiții negociate cu participanții la piața energiei electrice". - art.36 alin.(6) din Legea nr.10/2016, „(6) În cazul în care potențialul producător de energie electrică din surse regenerabile nu a obținut statut de producător eligibil în conformitate cu procedura prevăzută în prezentul articol, acesta are dreptul să comercializeze energia electrică. Această circumstanță este un argument suplimentar că Legea nr.10/2016 nu urmează a fi modificată și completată, dar se impune adoptarea Legii într-o nouă redacție cu inițierea dezbaterilor publice și implicarea tuturor persoanelor interesate	**Nu se acceptă.** Prevederile menționate în aviz se referă la două situații diferite și la două tipuri de producători eligibili, și anume: • articolul 35 este dedicat procedurii de licitație pentru oferirea statutului de producător eligibil (i.e. producătorii eligibili mari), iar • articolul 36 - procedurii de confirmare a statutului de producător eligibil (i.e. producătorii eligibili mici). Respectiv, în cazuriel menționate în aviz se comunică despre dreptul producătorului eglibil mare, cât și a celui mic, de a comercializa energia electrică produsă în baza unor condiții negociate cu participanții la piața energiei electrice, în condițiile în care nu a obținut statutul de producător-eligibil într-una din modalitățile stabilite de lege.
	Producătorii de energie electrică eoliană și solară din		**Licitațiile pentru investitorii străini și investitorii locali** Proiectul privind modificarea Legii nr.10/2016 prevede cu titlu de novație noțiunea de „producător eligibil mane", care de fapt vor fi acei producători ce vor	**Nu se acceptă.** Susținerea producătorilor locali energie electrică din surse regenerabile și a inițiativei acestoea, este asigurată prin intermediul „tarifului fix", unde ponderea implicării businessului local depășește 90%,

	Republica Moldova SRL „SDS EKIP, SRL „Global VDN Energetic"		deține centrale electrice cu puterea instalată mai mare de 1 MW și care vor obține statutul de producător în urma licitațiilor. Este însă de notat că majoritatea investitorilor locali nu vor putea concura la licitații cu investitorii străini care au acces la resurse financiare foarte ieftine în comparație cu investitorii locali și care respectiv vor propune prețul de licitație din raționamentul costurilor investiției (efectuată din resurse financiare ieftine) și perioadei de recuperare a acestor costuri. în aceste condiții, ofertele investitorilor locali vor fi din start neconcurențiale față de ofertele investitorilor străini cu acces la instrumente financiare ieftine, ceea ce semnifică că în această parte vor efectua investiții preponderent doar investitorii străini. Din această rațiune, propunem completarea Legii nr.10/2016 cu prevederi care să permită licitarea aparte pentru investitori străini și aparte pentru investitorii locali, sau, crearea unei alternative ca investitorii locali să aibă acces în aceleași condiții (ca și investitorii străini) la resurse financiare ieftine. Reiterăm din nou că în varianta actuală a proiectului de lege, se va deschide calea investitorilor străini, dar faptic se va închide accesul investitorilor locali, motiv din care urmează a fi creat un echilibru rațional în acest sens. în final, în vederea îmbunătățirii transparenței decizionale și implicarea mai largă a sectorului privat la elaborarea si definitivarea cadrului legislativ și normativ relevant, solicităm respectuos să includeți SRL "SDS EKIP"	și prin mecanismul de "contorizare netă", unde elementul cheie îl consituie reducere costurilor cu energia pentru activitatea de bază a investitorului, și nu comercializarea energiei electrice verzi generate și injectate în rețea. La o comparație a celor două scheme de sprijin, trebuie să scoatem în evidență următoarele: - tarifele fixe oferite sunt mai mari decât prețurile fix așteptate în urma desfășurării procedurile de licitație; - capacitatea alocată de Guvern pentru prețurile fixe este identică practic celei alocte pentru licitații, ceea ce denotă existența unei abordări și atitudini corecte față de businessul local. În același timp, în vederea adaptării mecanismului de preț fix și a licitațiilor propriuz-zise la bunele practici, susținem și propunem ideea organizării de licitații „site-specific" (din EN), care ar prespune mandatarea Guvernului cu următoarea atribuție, inclusă la art. 10: litera k) va avea următorul cuprins: *„k) aprobă Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil, aplicabil în cazul persoanelor care dețin sau urmează să dețină o centrală electrică/centrale electrice cu o putere electrică instalată/ cumulată mai mare decît limita de capacitate stabilită conform lit. e), precum și Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor în locații predeterminate pentru oferirea statutului de producător eligibil, aplicabil în cazul persoanelor care urmează să dețină o centrală electrică/centrale electrice cu o*

			și SRL „Global VDN Energetic" în lista participanților la ulterioarele consultări publice pe marginea definitivării acestui proiect de lege sau elaborării altor acte normative în conexiune cu acest proiect de lege.	*putere electrică instalată mai mare decît limita de capacitate stabilită conform lit. e);* Iar art. 35, alin. (2^2) va avea următorul cuprins: *„(2^2) În condițiile în care decide anunțarea și organizarea de licitații limitate pentru anumite tehnologii, conform alin. (21), și a alocat capacități în acest sens în conformitate cu art. 10, lit. e), Guvernul poate dispune organizarea licitațiilor pentru oferirea statului de producător eligibil în cadrul unor locații predeterminate. Regulamentul privind desfăşurarea licitațiilor în locații predeterminate pentru oferirea statutului de producător eligibil stabilește modul în care este organizată licitația, gradul de dezvoltare de către Guvern, cu asistența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, a proiectului investițional, inclusiv modul în care este asigurată racordarea și accesul la rețeaua electrică a centralei electrice a fi construite și corespunderea acesteia cerințelor privind protecția mediului aplicabile.*
	Banca Mondială		Art. 35(4): is excluded, but it's not clear what it is replaced by ?	**Se acceptă.** Prevederea de la alineatul 4 va avea următorul cuprins: *"(4) În vederea asigurării transparenței şi nediscriminării, documentația de licitație se plasează pe pagina web oficială a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și se include în anunțul privind inițierea procedurii de licitație. Documentația de licitație trebuie să conțină lista completă a criteriilor în baza cărora vor fi stabiliți cîștigătorii licitației, proiectul contractului reglementat pentru*

				achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile sau contractului pentru diferențe, precum și cuantumul garanției pentru ofertă și cuantumul garanției de bună execuție a contractului, care se stabilesc de Comisia de licitație în coordonare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și se aplică în mod nediscriminatoriu, în mărime fixă per 1 kW putere instalată."
	AO LEXECON		La articolul 35 punctul 4 se propune de a menține și fixa prin lege plafoanele maximale ale garanțiilor de participare de 0,2% și cea de bună execuție de 2% pentru licitațiile organizate de Guvern și ANRE la stabilirea și acordarea statutelor de producători eligibili mari și mici. Menținerea normelor față de garanțiile financiare pentru participare la licitație și buna execuție sunt esențiale și strict necesare și reprezintă un criteriu de performanță, seriozitate și determinare pentru viitorii investitori în domeniul regenerabilelor.	**Nu se acceptă.** În vederea deținerii unei flexibilități la stabilirea valorii garanțiilor aplicabile dezvoltatorilor de proiecte, astfel încât ANRE sau Guvernul să poate ajusta cifrele în cauză la conjunctura actuală, se propune ca aceste valori să fie stabilire în hotărârile Agenției și ale Executivului, respectiv.
35. Articolul 36: în titlul articolului, precum în toate cazurile din prezentul articol, după cuvintele „producător eligibil", la orice formă gramaticală, se completează cu cuvântul „mic", la formele gramaticale corespunzătoare; alin. (1^1) va avea următorul cuprins: "(1^1) Garanția pentru participare și garanția de bună execuție a contractului se stabilesc și se aplică în mod nediscriminatoriu, în mărime fixă per 1 kW putere instalată, în conformitate cu Regulamentul privind confirmarea statutului de producător eligibil mic."	**Moldelectrica**		13) Articolul 36 (8) – după sintagma "stabilește cerințele tehnice", se propune de a adăuga sintagma "(inclusiv prin aplicarea cerințelor Codului rețelelor electrice)", întru conformarea cu cerințele acquis-ului Comunității Energetice.	**Nu se acceptă.** Sugestia de completare a prevederii de la alin. (8) este una inoportună întrucât își propune dublarea normelor stabilite de Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică – procedeu neadmis de tehnica legislativă.
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 35: În ceea a ce privește art. 36 al Legii nr.10/2016 se propune de modificat punctul (5^1) și anume de exclus ultimul paragraf aferent condițiilor de rudenie asupra fondatorilor companiei. Practica arată că restricțiile pot și trebuie să fie aferente capacităților centralelor	**Se acceptă parțial.** Se propune următoarea redacție a alin. (5^1) din art. 36: *(5^1) Un producător, în persoana beneficiarului efectiv, în sensul art. 5^2 al Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării*

			electrice şi beneficiarilor, şi nicidecum faţă de fondatori, administratori, acţionari, etc. În majoritatea cazurilor aceste informaţii sunt imposibile de obţinut, in special in raport cu întreprinderile cu capital străin, mixte, off-shore-uri, societăţi pe acţiuni, întreprinderi municipale, etc. Mai mult ca atât, scopul legii este de a promova utilizarea surselor regenerabile şi eliminarea barierelor administrative in domeniu.	*terorismului, nu are dreptul să solicite confirmarea statutului de producător eligibil, în conformitate cu prezentul articol, pentru dezvoltarea a două sau mai multe centrale electrice care utilizează acelaşi tip de tehnologie de producere a energiei electrice din surse regenerabile dacă puterea electrică instalată/cumulată a acestora este mai mare decît limita de capacitate stabilită de către Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e). În acest caz, investitorul respectiv urmează să participe la licitaţie pentru a obţine dreptul de producător eligibil în conformitate cu art. 35."* De precizat că în sensul Legii nr. 308/2017, beneficiarul efectiv este definit în următorul mod – *Articolul 5^2. Beneficiarul efectiv* *(1) Beneficiarul efectiv este orice persoană fizică ce deţine sau controlează în ultimă instanţă clientul şi/sau persoana fizică în numele ori în interesul căruia/căreia se realizează, direct sau indirect, o activitate sau o tranzacţie.* *(2) Noţiunea de beneficiar efectiv include cel puţin:* *1) în cazul persoanelor juridice cu scop lucrativ (comercial):* *a) persoana fizică/persoanele fizice care deţine/deţin sau controlează în ultimă instanţă o persoană juridică, alta decât o societate cotată pe o piaţă reglementată care face obiectul cerinţelor de divulgare a informaţiilor în conformitate cu standardele internaţionale echivalente care asigură transparenţa corespunzătoare a informaţiilor privind*

				exercitarea dreptului de proprietate, prin exercitarea directă sau indirectă a dreptului de proprietate asupra unei cote-părți din numărul de acțiuni ori din drepturile de vot sau prin participația în capitalul social al persoanei juridice respective, sau prin exercitarea controlului prin alte mijloace. *Deținerea de către o persoană fizică a 25% plus o acțiune sau participarea acesteia în capitalul social al unei persoane juridice cu peste 25% este un criteriu al exercitării directe a dreptului de proprietate.* *Deținerea a 25% plus o acțiune de către o altă persoană juridică care se află sub controlul unei persoane fizice sau de către mai multe persoane juridice care se află sub controlul aceleiași persoane fizice sau participarea acesteia/acestora în capitalul social al unei persoane juridice cu peste 25% este un criteriu al exercitării indirecte a dreptului de proprietate;* *b) persoana fizică care ocupă funcția de administrator al clientului, în cazul în care, după epuizarea tuturor mijloacelor posibile și cu condiția că nu există motive de suspiciune, nu se identifică nicio persoană în calitate de beneficiar efectiv. Entitățile raportoare țin evidența măsurilor luate în vederea identificării beneficiarilor efectivi pentru fiecare client în parte și o prezintă, la cerere, Serviciului și/sau organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare;*
	Cabinetul Avocatului "TARNOV SCHI VASILE"		Actualmente Ministerul Energiei este antrenat plenar în procesul de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea şi completarea Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.	**Se acceptă.** Se propune următoarea redacție a alin. (5^1) din art. 36: *(5^1) Un producător, în persoana beneficiarului efectiv, în sensul art. 5^2 al Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea*

			Având în vedere identificarea unor carenţe juridice în actuala redacţie a normei art.36 a Legii nr.10/2016, pun în atenţia Dumneavoastră următoarele aspecte care justifică modificare acestei norme legale. Astfel, dispoziţia art.36 a Legii nr.10/2016 stabileşte procedura de confirmare a statutului de producător eligibil, iar alin.(5^1) al acestei norme legale stabileşte după cum urmează: *„(51) Un producător nu are dreptul să solicite confirmarea statutului de producător eligibil, în conformitate cu prezentul articol, pentru dezvoltarea a două sau mai multe centrale electrice care utilizează acelaşi tip de tehnologie de producere a energiei electrice din surse regenerabile dacă puterea electrică instalată/cumulată a acestora este mai mare decît limita de capacitate stabilită de către Guvern în conformitate cu art.10 lit.e). În acest caz, investitorul respectiv urmează să participe la licitaţie pentru a obţine dreptul de producător eligibil în conformitate cu art.35. Prevederile prezentului alineat* ***se extind şi asupra soţului, rudelor şi afinilor*** *în linie dreaptă şi în linie colaterală, pînă la gradul doi inclusiv,* ***ai producătorului*** *de energie electrică".* În primul rând, este de menţionat că un producător de energie regenerabilă, care este de fapt **un agent economic**, *a priori* nu poate avea **soţie sau rude** până la gradul II inclusiv. La elaborarea acestei norme legale legiuitorul a avut de fapt în vedere soţia sau rudele până la gradul II al **beneficiarului efectiv** al producătorului	*și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, nu are dreptul să solicite confirmarea statutului de producător eligibil, în conformitate cu prezentul articol, pentru dezvoltarea a două sau mai multe centrale electrice care utilizează același tip de tehnologie de producere a energiei electrice din surse regenerabile dacă puterea electrică instalată/cumulată a acestora este mai mare decît limita de capacitate stabilită de către Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e). În acest caz, investitorul respectiv urmează să participe la licitație pentru a obține dreptul de producător eligibil în conformitate cu art. 35."* De precizat că în sensul Legii 308/2017, beneficiarul efectiv este definit în următorul mod – *" Articolul 5^2. Beneficiarul efectiv* *(1) Beneficiarul efectiv este orice persoană fizică ce deține sau controlează în ultimă instanță clientul și/sau persoana fizică în numele ori în interesul căruia/căreia se realizează, direct sau indirect, o activitate sau o tranzacție.* *(2) Noțiunea de beneficiar efectiv include cel puțin:* *1) în cazul persoanelor juridice cu scop lucrativ (comercial):* *a) persoana fizică/persoanele fizice care deține/dețin sau controlează în ultimă instanță o persoană juridică, alta decât o societate cotată pe o piață reglementată care face obiectul cerințelor de divulgare a informațiilor în conformitate cu standardele internaționale echivalente care asigură transparența corespunzătoare a informațiilor privind*

			de energie regenerabilă, dar acest fapt nu a fost menţionat *expressis verbis* în norma legală. În rândul al doilea, art.36 a Legii nr.10/2016 nu stabileşte nicio restricţie ca statutul de producător eligibil să fie obţinut de un alt agent economic fondat de persoana juridică care deja a obţinut statutul de producător eligibil, sau unde deţine controlul acestui agent economic prin deţinerea dreptului de proprietate sau controlului asupra a cel puţin 50%+1 din acţiuni sau din capitalul social al acestui agent economic. În rândul al treilea, actuala redacţie a art.36 din Legea nr.10/2016 **restrânge nejustificat şi discriminatoriu pe criteriu de rudenie** dreptul rudelor beneficiarului efectiv al producătorului de energie regenerabilă (altele decât soţia/soţul) de a efectua în mod independent activitatea de producere a energiei regenerabile în urma confirmării statutului de producător eligibil, fapt ce ridică serioase aspecte privind compatibilitatea acestei norme cu principiul nediscriminării ce rezidă din art.16 a Constituţiei Republicii Moldova şi din art.14 a Convenţiei Europene a Drepturilor Omului. În acest sens, în cazul soţului prevăzut la art.36 alin.(51) din Legea nr.10/2016, ingerinţa are o justificare clară datorită faptului că bunurile unuia din soţi sunt şi proprietatea comună devălmaşă a celuilalt soţ, motiv din care este evident că în acest caz cererea de confirmare a statutului de producător eligibil din partea agentului economic al cărui beneficiar efectiv este	*exercitarea dreptului de proprietate, prin exercitarea directă sau indirectă a dreptului de proprietate asupra unei cote-părți din numărul de acțiuni ori din drepturile de vot sau prin participația în capitalul social al persoanei juridice respective, sau prin exercitarea controlului prin alte mijloace.* *Deținerea de către o persoană fizică a 25% plus o acțiune sau participarea acesteia în capitalul social al unei persoane juridice cu peste 25% este un criteriu al exercitării directe a dreptului de proprietate.* *Deținerea a 25% plus o acțiune de către o altă persoană juridică care se află sub controlul unei persoane fizice sau de către mai multe persoane juridice care se află sub controlul aceleiași persoane fizice sau participarea acesteia/acestora în capitalul social al unei persoane juridice cu peste 25% este un criteriu al exercitării indirecte a dreptului de proprietate;* *b) persoana fizică care ocupă funcția de administrator al clientului, în cazul în care, după epuizarea tuturor mijloacelor posibile și cu condiția că nu există motive de suspiciune, nu se identifică nicio persoană în calitate de beneficiar efectiv. Entitățile raportoare țin evidența măsurilor luate în vederea identificării beneficiarilor efectivi pentru fiecare client în parte și o prezintă, la cerere, Serviciului și/sau organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare;*

			soţul, are de fapt în vedere şi interesul celuilalt soţ, fapt ce determină ca fiind justificată ingerinţa impusă. Pe de altă parte, în cazul rudelor şi afinilor până la gradul II, nu este justificată discriminarea pe acest criteriu al rudeniei (i.e. pe linia rudeniei: copii şi nepoţi pe linia descendentă, precum şi părinţi, bunei, fraţi pe linia ascendentă; iar pe linia afinităţii: copii şi nepoţii pe linia descendentă a soţiei, precum şi părinţi, bunei, fraţi pe linia ascendentă a soţiei). Acest fapt **limitează în mod direct** ca rudele şi afinii de până la gradul II inclusiv, să nu poată efectua în mod independent activitatea de antreprenoriat privind producerea energiei regenerabile în urma confirmării statutului lor de producător eligibil. Spre exemplu, nepotul care are propria sa companie nu poate solicita confirmarea statutului de producător eligibil, dacă bunelul său are confirmat un astfel de statut, sau, fratele nu va putea solicita confirmarea statutului de producător eligibil, dacă fratele său are deja confirmat un astfel de statut. Această limitare este întemeiată **doar pe criteriul rudeniei** şi constituie **o discriminare** nejustificată care este prohibită atât de art.14 a Convenţiei Europene a Drepturilor Omului cât şi de art.16 a Constituţiei Republicii Moldova. Este doar o chestiune de timp până când cineva din categoria acestor persoane ar putea ridica acest aspect către Curtea Constituţională sau Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Deşi alin.(51) nu se găsea în varianta iniţială a art.36 a Legii nr.10/2016, acest	

			aliniat a fost introdus ulterior prin Legea nr. 34 din 16.03.2018, dar în nota informativă la acest proiect de lege privind modificarea Legii nr.10/2016 **nu a fost justificat** în niciun mod chestiunea discriminării pe aceste criteriu al rudeniei. Este adevărat că scopul real al acestei norme este de a preveni confirmarea statutului de producător eligibil pentru unul şi acelaşi beneficiar efectiv, **care poate acţiona concertat** prin intermediul rudelor sale. Cu toate acestea, urmează a fi stabilit **un echilibru** în realizarea acestui scop, inclusiv prin stabilirea unor alte modalităţi şi instrumente în vederea verificării dacă, pe de o parte, beneficiarul efectiv al producătorul, iar pe de altă parte, rudele sau afinii lui, acţionează concertat, dar fără a se merge în mod exclusiv **doar pe prezumţia** că un astfel de comportament există între aceste persoane. Modul cum a fost redactată dispoziţia art.36 alin.51 din Legea nr.10/2016 **instituie o prezumţie totală** a faptului că beneficiarul efectiv al producătorului pe de o parte şi, rudele sau afinii lui pe de altă parte, ar acţiona împreună concertat, ca pentru o singură persoană, la solicitarea confirmării statutului de producător eligibil. **Această prezumţie nu poate fi răsturnată,** aşa cum decurge clar din textul acestei norme legale, obligând autoritatea care confirmă statutul de producător eligibil să aplice *tale quale* această normă legală, fără a verifica factorii relevanţi în fiecare caz în parte. Astfel, urmează a fi stabilite cu o prudenţă deosebită ce măsuri exacte pot duce la	

			realizarea scopului legitim propus de legiuitor, dar **fără a încălca nejustificat drepturile legitime ale altor persoane** care sunt **de bună-credinţă**. Una din modalităţile mai puţin intruzive în realizarea acestui scop ar fi verificarea provenienţei banilor cu care ruda sau afinul au construit sau îşi propun să construiască centrala electrică, în vederea stabilirii dacă banii nu sunt a uneia şi aceleiaşi persoane (i.e. a beneficiarului efectiv al producătorului care deţine statutul de producător eligibil). Este de menţionat că echilibrul dintre principii **nu trebuie să presupună existenţa unei sarcini individuale şi excesive pentru persoane**. În prezentul caz însă, având în vedere care este scopul legitim al ingerinţei stabilite de art.36 alin.51 din Legea nr.10/2016, această măsură este **disproporţionată şi excesivă**. Or, în baza acestei prezumţii, rudele şi afinii sunt **limitaţi permanent şi doar pe aspectul că sunt rude sau afini,** în exercitarea dreptului de a efectua, în mod **independent** unul faţă de altul, activitatea de producere a energiei regenerabile prin confirmarea statutului lor de producător eligibil în sensul Legii nr.10/2016. În lumina argumentelor mai sus expuse, solicit respectuos ca la elaborarea versiunii finale a proiectului de lege privind modificarea Legii nr.10/2016, să ţineţi cont şi de carenţele juridice mai sus expuse referitor la dispoziţia alin.(51) a art.36 din actuala redacţie a Legii nr.10/2016.	
	ANRE		26. Art. 36, alin. (8) din legea în	**Se acceptă.**

			vigoare, propunem a fi expus în următoarea redacție: „(8) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică stabilește cerințele aplicabile procedurii de confirmare a statutului de producător eligibil mic pentru a verifica respectarea de către producătorii eligibili mici a obligației ce le revine în legătură cu construcția centralei electrice în termenele și în condițiile stabilite de procedura în cauză, iar în calitate de organ al supravegherii energetice de stat emite actul de corespundere al centralei electrice în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică".	În proiectul de lege au fost operate modifcările de rigoare.
	ANRE /avizare repetată/		17. La pct. 35 art. 36 alin (1^1) remarcăm că, proiectul de hotărâre face trimitere la „Regulamentul privind confirmarea statutului de producător eligibil mic", Prin urmare, considerăm că clauzele propuse în proiect ar putea fi inserate în Regulamentul privind confirmarea statutului de producător eligibil, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 251/2019, fără a fi emis un alt Regulament. 18. La pct. 35, art. 36, alin. (5^1) propunem de completat cu următoarea frază: „ ." Argumentare: Este oportun să fie stabilit expres în lege că Agenția Servicii Publice să comunice ANRE lista beneficiarilor efectivi ai solicitantului. În cazul în care ANRE nu cunoaște beneficiarul/beneficiarii efectivi ai	**Se acceptă.** A fost exclus cuvântul „mic". **Se acceptă.**

			solicitantului care depune cererea de confirmare a statutului de producător eligibil, atunci ANRE nu poate să-și asume responsabilitățile respective și ulterior alte autorități să solicite examinarea suspiciunilor pe care le deține privind beneficiarii efectivi.	
	ECOENE RGETICA		19. La art. 36, alin 5^1 rugăm să se revadă condițiile impuse ce țin de persoane afiliate. În versiunea redactată a Legii 10/2016 precum și în hotărârile de guvern sau ale ANRE actuale ce țin de persoane afiliate restrâng dreptul de desfășurare a unei activități libere de antreprenoriat și dreptul la familie, fapt ce contravine principiului consacrat în art. 16, 28 și 126 din Constituția Republicii Moldova. Pe de altă parte, prevederile se contrazic cu cele indicate în Legea 10/2016, art. 5, lit. e) și aceleași prevederi sunt în contradicție cu Legea 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, art. 6.	**Se acceptă.** Se propune următoarea redacție a alin. (5^1) din art. 36: *(5^1) Un producător, în persoana beneficiarului efectiv, în sensul art. 5^2 al Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, nu are dreptul să solicite confirmarea statutului de producător eligibil, în conformitate cu prezentul articol, pentru dezvoltarea a două sau mai multe centrale electrice care utilizează același tip de tehnologie de producere a energiei electrice din surse regenerabile dacă puterea electrică instalată/cumulată a acestora este mai mare decît limita de capacitate stabilită de către Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e). În acest caz, investitorul respectiv urmează să participe la licitație pentru a obține dreptul de producător eligibil în conformitate cu art. 35."* De precizat că în sensul Legii 308/2017, beneficiarul efectiv este definit în următorul mod – *" Articolul 52. Beneficiarul efectiv* *(1) Beneficiarul efectiv este orice persoană fizică ce deține sau controlează în ultimă instanță clientul și/sau persoana fizică în numele ori în interesul căruia/căreia se realizează, direct sau indirect, o activitate sau o tranzacție.*

				(2) Noțiunea de beneficiar efectiv include cel puțin: *1) în cazul persoanelor juridice cu scop lucrativ (comercial):* *a) persoana fizică/persoanele fizice care deține/dețin sau controlează în ultimă instanță o persoană juridică, alta decât o societate cotată pe o piață reglementată care face obiectul cerințelor de divulgare a informațiilor în conformitate cu standardele internaționale echivalente care asigură transparența corespunzătoare a informațiilor privind exercitarea dreptului de proprietate, prin exercitarea directă sau indirectă a dreptului de proprietate asupra unei cote-părți din numărul de acțiuni ori din drepturile de vot sau prin participația în capitalul social al persoanei juridice respective, sau prin exercitarea controlului prin alte mijloace.* *Deținerea de către o persoană fizică a 25% plus o acțiune sau participarea acesteia în capitalul social al unei persoane juridice cu peste 25% este un criteriu al exercitării directe a dreptului de proprietate.* *Deținerea a 25% plus o acțiune de către o altă persoană juridică care se află sub controlul unei persoane fizice sau de către mai multe persoane juridice care se află sub controlul aceleiași persoane fizice sau participarea acesteia/acestora în capitalul social al unei persoane juridice cu peste 25% este un criteriu al exercitării indirecte a dreptului de proprietate;* *b) persoana fizică care ocupă funcția de administrator al clientului, în cazul în care, după epuizarea tuturor mijloacelor posibile și cu condiția că nu există motive de suspiciune, nu se identifică nicio persoană în*

				calitate de beneficiar efectiv. Entitățile raportoare țin evidența măsurilor luate în vederea identificării beneficiarilor efectivi pentru fiecare client în parte și o prezintă, la cerere, Serviciului și/sau organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare;;".
	Ao LEXECON		Adițional, la art.36 punctul (5[1]) reiterăm necesitatea modificării sintagmei aferente condițiilor de rudenie asupra fondatorilor companiei. Practica arată că restricțiile pot și trebuie să fie aferente capacităților centralelor electrice și beneficiarilor săi, însă nicidecum față de fondatori, administratori, acționari, etc. În majoritatea cazurilor aceste informații sunt imposibile de obținut, în special în raport cu întreprinderile cu capital străin, întreprinderi mixte, off-shore-uri, societăți pe acțiuni, întreprinderi municipale, etc. Mai mult ca atât, scopul legii este de a promova utilizarea surselor regenerabile și eliminarea barierelor administrative în domeniu.	**Se acceptă.** Prevederea de la alin. (5[1]) are următorul cuprins: *„(5[1]) Un producător, în persoana beneficiarului efectiv, în sensul art. 52 al Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, nu are dreptul să solicite confirmarea statutului de producător eligibil, în conformitate cu prezentul articol, pentru dezvoltarea a două sau mai multe centrale electrice care utilizează același tip de tehnologie de producere a energiei electrice din surse regenerabile dacă puterea electrică instalată/cumulată a acestora este mai mare decît limita de capacitate stabilită de către Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e). În acest caz, investitorul respectiv urmează să participe la licitație pentru a obține dreptul de producător eligibil în conformitate cu art. 35."*
36. Articolul 37: alin. (1) va avea următorul cuprins: "(1) După ce a participat la licitaţie şi a obţinut statutul de producător eligibil mare sau după confirmarea statutului de producător eligibil mic, producătorul beneficiază de dreptul de comercializa întreaga cantitate de energie electrică livrată în reţelele electrice la preţul fix stabilit în cadrul licitaţiei sau, la îndeplinirea condiţiilor de la art. 381, alin. (2), să o vândă pe piaţă şi să primească suplimentar o primă	**Agenția pentru Eficiență în Energetică**		**Articolul 37.** Propunem ca vechimea instalațiilor/echipamentelor să fie stabilită în cadrul legal secundar pentru a evita blocaje în situații de forță majoră sau perturbări majore în funcționarea lanțurilor logistice. Daca nu se accepta atunci propunem completarea alin. (2) cu următoarea frază: „Termenul, stabilit în prezentul alineat,	**Se acceptă parțial.** Considerăm că legislația primară trebuie să stabilească clar că schema de sprijin nu poate fi aplicată în cazurile în care se instalează echipament vechi, și mai cu seamă uzat. În același timp, pentru evitarea unor blocaje din cauza unui eventual vid legislativ cauzat de modificările propuse la art. 37, alin. (1[2]), art. 35, alin. (6) și art. 36, alin. (5) vor fi completate cu următoarea propoziție.

variabilă, şi respectiv de dreptul de a comercializa energia electrică la tariful fix stabilit de către Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu prezenta lege, timp de până la 15 ani de la punerea în funcţiune a centralei electrice. În acest interval de timp, Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică ajustează preţurile fixe/ de exercitare stabilite în cadrul licitaţiei şi tarifele fixe în conformitate cu metodologia aprobată şi în funcţie de evoluţia ratei de schimb a monedei naţionale faţă de USD."			poate fi prelungit de către Guvern, în cazul oferirii statutului de producător eligibil în cadrul licitaţiei, sau de către Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică, în cazul confirmării statutului de producător eligibil, cu cel mult 12 luni, dacă termenul de punere în funcţiune a centralei termice a fost prelungit în condiţiile alin. (1^1) din prezentul articol.	*„Termenul indicat în prezentul alineat poate fi prelungit cu durata stabilită de Guvern / Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică în condiţiile aplicării dreptului prevăzut la art. 37, alin. (1^2).”*
alin. (11) va avea următorul cuprins: "(11) După obţinerea statutului de producător eligibil mare în cadrul licitaţiei sau după confirmarea statutului de producător eligibil mic, producătorul este obligat să construiască şi să pună în funcţiune centrala electrică în termen de cel mult 36 de luni de la anunţarea rezultatelor licitaţiei sau, după caz, în termen de cel mult 24 de luni de la data confirmării statutului de producător eligibil, de asemenea este obligat să respecte celelalte condiţii stabilite în cadrul licitaţiei sau în cadrul procedurii de confirmare a statutului de producător eligibil, stabilite în conformitate cu prezenta lege şi regulamentele prevăzute la art. 35 alin. (2) şi art. 36 alin. (1). Termenul de punere în funcţiune a centralei electrice, stabilit în prezentul alineat, poate fi prelungit de către Guvern, în cazul oferirii statutului de producător eligibil în cadrul licitaţiei, sau de către Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică, în cazul confirmării statutului de producător eligibil, cu cel mult 12 luni, dacă centrala electrică respectivă nu poate fi pusă în funcţiune din motive întemeiate, neimputabile producătorului eligibil (condiţii de forţă majoră; lipsa posibilităţii de a o racorda la reţeaua electrică din cauza nerespectării de către operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuţie a termenelor privind dezvoltarea reţelei electrice; întîrzierea de către operatorul de sistem în executarea şi punerea în funcţiune a instalaţiei de	**Premier Energy SRL**		Propunere pentru cuprins Articolului 37: (7) Până la stabilirea existenţei unei pieţe pe parcursul zilei lichide, notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieţei energiei electrice se ajustează automat la poziţia netă măsurată în conformitate cu Regulile pieţei energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziţia netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene şi +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziţia netă contractuală depăşeşte aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene şi +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligaţia de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate. În ultima frază nu este clar ce reprezintă limita depăşită, respectiv considerăm că ar fi mai clar dacă se va specifica exact până unde va fi ajustată notificarea fizică. Au fost inserate precizări cu privire la poziţia netă măsurată şi poziţia netă contractuală conform prevederilor RPEE.	**Se acceptă parţial.** Prevederea a fost revizuită, în urma multiplelor şedinţe cu participanţii la piaţă, şi are următorul cuprins: *"(7) Notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieţei energiei electrice se ajustează automat la poziţia netă măsurată în conformitate cu Regulile pieţei energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziţia netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene şi +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziţia netă contractuală depăşeşte aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene şi +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligaţia de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate."*

racordare conform contractului de racordare). Alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) Dacă un producător eligibil mic construieşte şi pune în funcţiune o centrală electrică cu echipament utilizat sau cu echipament nou fabricat cu mai mult de 36 de luni pînă la punerea în funcţiune a centralei electrice, în cazul producătorilor cărora le-a fost confirmat statutul de producător eligibil mic, sau cu mai mult de 48 de luni de la punerea în funcţiune a centralei electrice, în cazul producătorilor care au obţinut statutul de producător eligibil mare în cadrul licitaţiei, ori cu încălcarea celorlalte condiţii stabilite prin prezenta lege, dreptul său de a comercializa cantitatea de energie electrică la tariful fix stabilit în conformitate cu prezenta lege, respectiv la preţ fix, sau dreptul de a primi prima variabilă, se retrage, iar garanţia de bună execuţie a contractului va fi transferată la bugetul de stat. Capacitatea alocată acestuia va fi returnată şi luată în considerare la următoarea licitaţie sau, după caz, la procedura de confirmare a statutului de producător eligibil." Alin. (3) va avea următorul cuprins: „(3) În cazul în care un producător eligibil nu pune în funcţiune centrala electrică în termenii stabiliţi în conformitate cu alin. (11), dreptul său de a comercializa cantitatea de energie electrică la tariful fix stabilit în conformitate cu prezenta lege, respectiv la preţ fix, sau dreptul de a primi prima variabilă, se retrage, iar garanţia de bună execuţie a contractului va fi transferată la bugetul de stat. Capacitatea alocată acestuia va fi returnată şi luată în considerare la următoarea licitaţie sau, după caz, la procedura de confirmare a statutului de producător eligibil." la alin. (5), în prima propoziţie, cuvintele " i se achiziţiona" se substituie cu cuvintele „comercializa"; Se completează cu alin. (7) - (11) cu următorul cuprins: "(7) Până la stabilirea existenţei unei pieţe pe parcursul zilei lichide, notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieţei			Care este justificarea intervalelor de toleranţă specificate (+/- 8%, +/-4%)?	
	Premier Energy SRL **/avizare repetată/**		Articolul 37: (1) După ce a participat la licitaţie şi a obţinut statutul de producător eligibil mare..... În acest interval de timp, Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică ajustează preturile fixe/ de exercitare stabilite în cadrul licitaţiei şi tarifele fixe în funcţie de evoluţia ratei de schimb a monedei naţionale fată de USD." Argumentare Se ajustează ori în conformitate cu metodologi ori de indicat parametrul.	**Se acceptă.** Prevederea de la alin. (1) are următorul cuprins: *"(1) După ce a participat la licitaţie şi a obţinut statutul de producător eligibil mare sau după confirmarea statutului de producător eligibil mic, producătorul beneficiază de dreptul de a comercializa întreaga cantitate de energie electrică livrată în reţelele electrice la preţul fix stabilit în cadrul licitaţiei sau, la îndeplinirea condiţiilor de la art. 381, alin. (1), este obligat să o vândă pe piaţă şi să primească suplimentar la preţul de piaţă sau să plătească o primă variabilă, şi respectiv de dreptul de a comercializa energia electrică la tariful fix stabilit de către Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu prezenta lege, timp de 15 ani de la punerea în funcţiune a centralei electrice. În acest interval de timp, Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică ajustează preţurile fixe/ de exercitare stabilite în cadrul licitaţiei şi tarifele fixe în funcţie de evoluţia ratei de schimb a monedei naţionale faţă de USD, în conformitate cu metodologia aprobată."*
	Premier Energy Distributio n **/avizare repetată/**		Propunere Articolul 37: (1) Ultima propoziţie: În acest interval de timp, Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică ajustează preturile fixe/ de exercitare stabilite în cadrul licitaţiei şi tarifele fixe în funcţie de evoluţia ratei de schimb a monedei naţionale fată de	**Se acceptă parţial.** Se propune ca prevederea de la alin. (1) să aibă următorul cuprins: *"(1) După ce a participat la licitaţie şi a obţinut statutul de producător eligibil mare sau după confirmarea statutului de producător eligibil mic, producătorul beneficiază de dreptul de a comercializa întreaga cantitate de energie electrică*

energiei electrice se ajustează automat la cantitatea de energie electrică produsă, dacă aceasta se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene şi +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depăşeşte aceste limite, notificarea fizică se ajustează la nivelul limitei depăşite. (8) Preţul dezechilibrului pozitiv pentru cantitatea de energie electrică produsă de producătorul eligibil în exces faţă de limita superioară stabilită conform alin.(7) este limitat inferior la 50% din tariful fix sau preţul fix al producătorului eligibil. (9) Preţul dezechilibrului negativ pentru cantitatea de energie electrică ce trebuie achiziţionată de producătorul eligibil ca deficit faţă de limita inferioară stabilită conform alin. (7) este limitat superior la 200% din tariful fix sau preţul fix al producătorului eligibil. (10) Costurile dezechilibrelor producătorilor eligibili ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în intervalele stabilite la alin.(7) se suportă de Furnizorul central de energie electrică şi se transferă furnizorilor consumatorilor finali. (11) Prevederile alineatelor (7) – (10) se aplică pentru toţi producătorii eligibili până la stabilirea existenţei unei pieţe pe parcursul zilei lichide.			USD." Argumentare: Este suficient ca fie specificat parametrul cu care se ajustează ori de indicat numai metodologia.	*livrată în reţelele electrice la preţul fix stabilit în cadrul licitaţiei sau, la îndeplinirea condiţiilor de la art. 381, alin. (1), este obligat să o vândă pe piaţă şi să primească suplimentar la preţul de piaţă sau să plătească o primă variabilă, şi respectiv de dreptul de a comercializa energia electrică la tariful fix stabilit de către Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu prezenta lege, timp de 15 ani de la punerea în funcţiune a centralei electrice. În acest interval de timp, Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică ajustează preţurile fixe/ de exercitare stabilite în cadrul licitaţiei şi tarifele fixe în funcţie de evoluţia ratei de schimb a monedei naţionale faţă de USD, în conformitate cu metodologia aprobată."*
	ENERGO COM		Articolul 37 Alin. (7), (10) se modifică după cum urmează: Alin. (7) "Până la stabilirea existenţei unei pieţe pe parcursul zilei lichide, notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieţei energiei electrice se ajustează automat la cantitatea de energie electrică produsă, dacă aceasta se află în intervalele +/- 10%. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depăşeşte aceste limite, notificarea fizică se ajustează la nivelul limitei depăşite". Alin. (10) Costurile dezechilibrelor producătorilor eligibili ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în intervalele stabilite la alin.(7) se suportă de Furnizorul central de energie electrică şi sunt incluse în tariful reglementat de ANRE pentru Furnizorul central.	**Se acceptă parţial.** Prevederea a fost revizuită, în urma multiplelor şedinţe cu participanţii la piaţă, şi are următorul cuprins: *"(7) În cadrul grupului de echilibrare, responsabil al căruia este Furnizorul central de energie electrică, notificările producătorilor eligibili se ajustează la cantitatea de energie electrică produsă, dacă diferenţa dintre acestea se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene şi +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depăşeşte aceste limite, notificarea se ajustează la nivelul maxim al intervalului stabilit, în dependenţă de tehnologie.* *(8) Preţul dezechilibrului pozitiv pentru cantitatea de energie electrică produsă de producătorul eligibil în exces faţă de limita superioară stabilită conform alin.(7) este*

				limitat inferior la 50% din tariful fix sau prețul fix, sau după caz – prețul de exercitare, al producătorului eligibil. *(9) Prețul dezechilibrului negativ pentru cantitatea de energie electrică ce trebuie achiziționată de producătorul eligibil ca deficit față de limita inferioară stabilită conform alin. (7) este limitat superior la 200% din tariful fix sau prețul fix, sau după caz – prețul de exercitare, al producătorului eligibil.* *(10) Costurile dezechilibrelor producătorilor eligibili ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în intervalele stabilite la alin.(7) - (9) se suportă de Furnizorul central de energie electrică și se transferă furnizorilor consumatorilor finali prin intermediul prețului reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile.* *(11) Prevederile alineatelor (7) – (10) se aplică pentru toți producătorii eligibili până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide.".*
	Premier Energy Distribution		Articolul 37: (7) Până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide, notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă	**Se acceptă parțial.** Prevederea a fost revizuită, în urma multiplelor ședințe cu participanții la piață, și are următorul cuprins: *"(7) Notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea*

			contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligația de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate. Articolul 37: (11) Prevederile alineatelor (7) – (10) se aplică pentru toți producătorii eligibili mari până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide sau în situația când producătorul eligibil mare vinde prin alte contracte cantități de energie electrică produse de centrala/ centralele electrice pentru care a obținut statutul de producător eligibil.	*dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligația de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate."* *(10) Prevederile alineatelor (7) – (10) se aplică pentru toți producătorii eligibili până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide.*
	Banca Europeană pentur Reconstrucție și Dezvoltare		1. Paragraphs (7) (11) of Article 34 cover the transitional arrangements for balancing responsibility that will be available to eligible producers until a liquid intraday market is established. We welcome the addition of transitional arrangements in the proposed amendments. We believe it is important for renewable energy producers to assume balancing responsibility when market conditions allow them to efficiently manage imbalance costs (which is when they are able to trade in a well-functioning intraday market). We would, however, want to highlight the following suggestions on the proposed transitional arrangements: a. Specifying the basis on which the imbalance thresholds are defined. Paragraph 7 of Article 34 specifies an allowed imbalance threshold such that the	**Se acceptă parțial.** Prevederea a fost revizuită, în urma multiplelor ședințe cu participanții la piață, și are următorul cuprins: *"(7) Notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligația de plată a*

			costs of imbalances within this threshold are borne by the Central Electricity Supplier (per paragraph 10 of Article 34). The allowed imbalance threshold is +/- 7% for wind power and +/- 4% for solar power. However, it is not clear what these imbalances are calculated in relation to. There are two common approaches: i. Specifying imbalances relative to forecasted generation. ii. Specifying imbalances relative to installed capacity. The narrow thresholds suggest that the imbalances are defined relative to installed capacity. We recommend that the amendments should explicitly highlight how the imbalance thresholds are defined. b. Differentiate the transitional balancing arrangements between: (i) when the eligible producer is receiving support under a feed-in tariff (i.e. before electricity is sold in the day-ahead market) and no liquid intraday market exists; and (ii) when the eligible producer is receiving support under a contract-for-difference (CFD) and no liquid intraday market exists. i. In case (ii), the eligible producer will sell electricity in the day-ahead market and receive revenues on the basis of nominated electricity. The transitional balancing market arrangements should account for this so that any penalties applied should ensure that revenues earned from nominated electricity (and that is ultimately not produced) are accounted for. Likewise,	*dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate."* La pct. a) precizăm că noțiunile de poziție netă măsurată sau contractuală, conform Regulilor pieței energiei electrice se referă la producția de energie electrică. Cu referire la pct. b), prezentăm prevederile de la alin. (8) și (9), care sunt aplicate până la apraiția unei PPZ lichide, și care stabilesc: *(8) Prețul dezechilibrului pozitiv pentru cantitatea de energie electrică produsă de producătorul eligibil în exces față de limita superioară stabilită conform alin.(7) este limitat inferior la 50% din tariful fix sau prețul fix, sau după caz – prețul de exercitare, al producătorului eligibil.* *(9) Prețul dezechilibrului negativ pentru cantitatea de energie electrică ce trebuie achiziționată de producătorul eligibil ca deficit față de limita inferioară stabilită conform alin. (7) este limitat superior la 200% din tariful fix sau prețul fix, sau după caz – prețul de exercitare, al producătorului eligibil.* Alineatele 10 și 11 ompetează tabloul de mai sus cu detalii lipsă: *(10) Costurile dezechilibrelor producătorilor eligibili ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în intervalele stabilite la alin.(7) - (9) se suportă de Furnizorul central de energie electrică și se transferă furnizorilor consumatorilor finali prin intermediul prețului reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile.* *(11) Prevederile alineatelor (7) – (10) se aplică pentru toți producătorii eligibili până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide*

			the transitional balancing arrangements should also account for cases where more electricity is produced than what was nominated (and therefore paid for) in the day-ahead market. ii. At present, paragraphs 8 and 9 do not account for the trading of electricity in the day-ahead market (referring only to the fixed tariff or the fixed price; we understand that the latter is referring to the strike price underpinning the CFD). iii. We would also highlight that the system of penalties should (in addition to being predictable) provide an incentive to forecast accurately. The penalties are currently different between the cases where the eligible producer underforecasts and the cases when the eligible producer over-forecasts. We recommend that this is reviewed carefully to ensure that eligible producers have incentives to forecast accurately when the transitional balancing arrangements are in operation. 2. Definition of reference electricity price. The proposed amendments include a definition for the "wholesale electricity price", which is defined as the "the weighted average price established over a given time interval on the Day-Ahead Market". We understand that this is intended to be the reference price that will underpin contracts for difference. We would recommend that the averaging period should be the time interval over which trading is conducting in the day-ahead market (typically one	**Se acceptă.** După cum stabilește proiectul de lege, detaliile necesare în implementarea actului vor fi stabilite în Regulile Pieței Energiei Electrice (RPEE), care la zi stabilește că intervalul de dispecerizare este egal cu o oră (conform noțiunii - *interval de dispecerizare - perioadă de o oră, pentru care fiecare PRE trebuie să transmită notificări fizice, iar participanții la piața energiei electrice de echilibrare -*

			hour). In addition, the definition of the reference electricity price could be left to secondary legislation — for example, the rules of individual rounds of competitive bidding processes for selecting eligible producers. This will allow policy makers to tailor the reference electricity price to market developments. 3. Providing a basis for step-in rights to be included in secondary legislation. Step-in rights are an important feature of the contractual documentation that underpins renewable energy projects. They provide the means for the financing parties to address potential issues if a project encounters difficulties. Step-in rights would normally be included in all key contracts — for example, the support agreement, the grid connection agreement, etc. We understand from previous discussions with stakeholders that it would be desirable to include the concept of stepin rights in the RES Law so that there is a sound legal basis for reflecting these in contractual documentation (for example, in the mandatory clauses of the power purchase agreement).	*oferte zilnice și oferte fixe conform prevederilor prezentelor Reguli).* Precizăm că la proiectul de lege modificări nu se aduc. **Se acceptă.** Este propusă completarea art. 37 cu alin. (4^1) cu următorul cuprins: *„(4^1)Pentru a reduce riscurile de neperformanță a proiectelor în domeniul producerii energiei electrice din surse regenerabile care beneficiază de schemele de sprijin, Agenția Națională pentru Reglementarea în Energetică stabilește condiții detaliate în modelul contractului pentru diferențe și în modelele contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, care să permită creditorilor și/sau finanțatorilor proiectului investițional să propună o nouă entitate cu experiență în domeniu, care să înlocuiască producătorul eligibil existent în cazul unei neexecutări semnificative din partea acestuia a contractului pentru diferențe sau a contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, și/sau să preia parțial sau integral obligațiile ce reies din contractele semnate, prin intermediul cesiunii sau novației. Termenii și condițiile unei astfel de înlocuiri a producătorului eligibil, realizării novației sau cesiunii*

				contractului pentru diferențe sau a contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, sunt stabilite de Agenție în conformitate cu cele mai bune practici aplicate în Uniunea Europeană. Numirea noii entități cu experiență în domeniu este supusă unei aprobări prealabile de către Agenție, care verifică corespunderea entității condițiilor și criteriilor stabilite inițial pentru procedura de licitație pentru oferirea statutului de producător eligibil sau de confirmare a statutului de producător eligibil. Agenția poate refuza o astfel de numire doar din motive obiective, nediscriminatorii şi argumentate, care sunt comunicate în mod obligatoriu solicitantului în termen de 30 zile de la depunerea cererii."
	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare **/avizare repetată/**		5. Măsuri de echilibrare tranzitorii (Articolul 37(4-11)). Articolul 37 acoperă aranjamentele tranzitorii pentru responsabilitatea de echilibrare. Dorim să evidențiem câteva aspecte cheie. a. Obligația producătorilor eligibili de a face parte din Grupul de Echilibrare al Furnizorului Central. i. Articolul prevede în prezent: "Producătorii eligibili au obligația de a face parte din grupul de echilibrare pentru care Furnizorul Central de Energie Electrică este responsabil." ii. Sugerăm menținerea opțiunii pentru producătorii de energie regenerabilă de a adera la grupul de echilibrare al Furnizorului Central de Energie Electrică, dar nu ca o obligație. Producătorii de energie regenerabilă ar	**Se acceptă parțial.** Conform recomandărilor ANRE, *"toți producătorii eligibili urmează să facă parte din grupul de echilibrare pentru care este responsabil Furnizorul central de energie electrică. În cazul în care producătorii eligibili fac parte din alte grupuri de echilibrare, iar Furnizorul central de energie electrică achită pentru cantitățile de energie electrică conform notificărilor fizice, responsabilii grupurilor de echilibrare utilizează tarifele fixe pentru a obține avantaje nejustificate. Aceasta a fot constatat în rezultatul investigației pe piața energiei electrice efectuată de ANRE și astfel de situații urmează a fi evitate pe viitor."* Mai mult ca atât, obligația producătorilor eligibili de a face parte din grupul de echilibrare al FCEE este oportună inclusiv

			trebui să aibă libertatea să se alăture altui grup de echilibrare care oferă termeni mai favorabili pentru serviciile de echilibrare. Aceasta ar încuraja producătorii de energie regenerabilă să caute furnizori de servicii mai eficienți pe piața de echilibrare. iii. Prin urmare, sugerăm modificarea sintagmei de mai sus din articolul 37(4) în: "Producătorii eligibili au dreptul, dar nu obligația, de a face parte din grupul de echilibrare pentru care Furnizorul Central de Energie Electrică este responsabil."	din motiv că mecanismul de toleranțe și scutirea d eunele costuri pentru dezechiliblre, este posibil doar pentru producătorii din cadrul FCEE. Se propune ca la crearea unei PPZ lichide, toți producătorii eligibili să obțină dreptul schimbării grupului său de echilibrare.
			b. Deviațiile relative ale producției de energie regenerabilă față de prognoza relevantă. Clarificarea dvs. că pragul de dezechilibru pentru energiile regenerabile este definit în raport cu generarea prognozată este utilă. i. În lumina acestei definiții, însă, considerăm că deviațiile permisibile de +/-8% pentru energia eoliană și +/-4% pentru energia solară sunt în partea scăzută. ii. Recomandăm stabilirea unor limite mai mari de +/-15% pentru energia eoliană și +/-10% pentru energia solară, cu opțiunea ca Comisia de Licitații sau ANRE să le reducă pentru runde specifice de licitații.	**Nu se acceptă.** Considerăm că valorile procentuale stabilite corespund tehnicilor moderne de prognozare. Mai mult decât atât, acestea sunt stabilite astfel încât să încurajeze și motiveze producătorul să își îmbunătățească tehnicile de prognozare astfel încât să rămână în „coridorul" oferit. Suplimentar, evocăm că valorile toleranțelor trebuie să fie stabilite la nivelul legislației primare, astfel încât acestea să fie aplicate față de toți producătorii eligibili, indiferent de anul construcției unității de generare, nefiind astfel descriminați. Mai mult ca atât, legea stabilește clar caracterul temporar al mecanimsului.
			c. Penalizări simetrice pentru dezechilibru (subproducție față de supraproducție). i. Evidențiem faptul că sistemul de penalizări ar trebui să ofere un stimulent pentru a prognoza cu exactitate. ii. Penalizările sunt în prezent diferite în cazurile în care producătorul eligibil	**Nu se acceptă.** Considerăm că prevederile actuale ale legii încurajează producătorii eligibili să prognozeze corect.

			subestimează prognoza și în cazul în care producătorul eligibil supraestimează prognoza. Ați răspuns la acest punct în emailul dvs. din 2 august 2023, afirmând: "Dacă aveți sugestii concrete referitoare la articolele evidențiate, vă rugăm să ne împărtășiți cifrele pe care dumneavoastră/DLA credeți că le-ar încuraja pe producătoarele de energie regenerabilă să facă prognoze mai precise." iii. Am dorit să clarificăm că problema cheie nu sunt cifrele specifice, ci asimetria. Recomandăm ca penalizările să fie simetrice, ceea ce înseamnă că supraproducția față de prognoză să aibă aceeași penalizare financiară (per MWh) ca și subproducția față de prognoză. iv. Prin introducerea de limite diferite pentru dezechilibrele pozitive și negative, legea creează stimulente asimetrice care pot influența comportamentul producătorilor de energie regenerabilă spre a subestima și a supraproduce în comparație cu nominalizările. În special, legea pare să încurajeze subestimările pentru a cauza un dezechilibru pozitiv și astfel să suporte un cost mai mic de dezechilibru. Acest efect ar putea agrava provocarea stabilității rețelei cu care se confruntă operatorul de sistem de transmitere. v. Recomandarea noastră ar fi: 1. Reformularea penalizărilor astfel încât să existe o distincție între o penalizare pentru dezechilibre și un mecanism care să țină cont de plățile de electricitate în DAM bazate pe nominalizări. 2. Penalizarea pentru dezechilibru ar	

			trebui să fie simetrică (de exemplu, egală cu un procent din prețul stabilit prin Contractele pentru Diferență). 3. Mecanismul pentru contabilizarea plăților de electricitate ar trebui să fie legat de prețul real în DAM. De exemplu, dacă producătorul a făcut o nominalizare excesivă (adică a produs mai puțină electricitate decât a prognozat (și nominalizat în DAM)), veniturile pe care le-a obținut din energia nominalizată în DAM (dar ne livrată) ar trebui contabilizate separat de penalizarea pentru dezechilibru.	
	MAIB (SA "Moldova Agroindbank")		II. al doilea aspect ce trebuie reglementat în mod sigur, este cel ce se referă situațiile generate în practică conform cărora instituțiile bancare sunt nevoite să întreprindă măsuri specifice în privința producătorilor de energie din surse regenerabile, care dețin statutul de producător eligibil și care nu-și respectă obligațiile asumate față de bancă, iar în rezultat se produc schimbările de rigoare (modificarea proprietarului centralei electrice): a) prin modificarea fondatorilor, asociaților, acționarilor; b) prin cumpărarea mijloacelor fixe (centralei electrice) de către altă companie, care va prelua statutul de producător eligibil pentru restul perioadei de sprijin, într-un termen rezonabil. În regimul reglementărilor actuale, eventualul proprietar nu este stimulat și/sau protejat (cu referire la pct.3.4. din Clauzele obligatorii ale contractului pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, aprobate	**Se acceptă.** Este propusă completarea art. 37 cu alin. (4^1) cu următorul cuprins: *„(4^1)Pentru a reduce riscurile de neperformanță a proiectelor în domeniul producerii energiei electrice din surse regenerabile care beneficiază de schemele de sprijin, Agenția Națională pentru Reglementarea în Energetică stabilește condiții detaliate în modelul contractului pentru diferențe și în modelele contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, care să permită creditorilor și/sau finanțatorilor proiectului investițional să propună o nouă entitate cu experiență în domeniu, care să înlocuiască producătorul eligibil existent în cazul unei neexecutări semnificative din partea acestuia a contractului pentru diferențe sau a contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, și/sau să preia parțial sau integral obligațiile ce reies din contractele semnate, prin intermediul*

			prin Legea privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile nr.10 din 26 februarie 2016), or pentru așa gen de situații (prin intervenția instituțiilor bancare), este important momentul în care noul proprietar al centralei electrice va obține/prelua statutul de producător eligibil și/sau pentru noii fondatori, asociați, acționari modalitatea de menținere/confirmare a acestui statut Considerăm că în acest mod vor fi stimulați toți cei care vor să inițieze și/sau să preia activitatea producătorilor de energie din surse regenerabile existenți, asigurând o continuitate și stabilitate în acest sector.	*cesiunii sau novației. Termenii și condițiile unei astfel de înlocuiri a producătorului eligibil, realizării novației sau cesiunii contractului pentru diferențe sau a contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, sunt stabilite de Agenție în conformitate cu cele mai bune practici aplicate în Uniunea Europeană. Numirea noii entități cu experiență în domeniu este supusă unei aprobări prealabile de către Agenție, care verifică corespunderea entității condițiilor și criteriilor stabilite inițial pentru procedura de licitație pentru oferirea statutului de producător eligibil sau de confirmare a statutului de producător eligibil. Agenția poate refuza o astfel de numire doar din motive obiective, nediscriminatorii și argumentate, care sunt comunicate în mod obligatoriu solicitantului în termen de 30 zile de la depunerea cererii."*
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 36: Progresul tehnico-științific in domeniul regenerabilelor, dar și viteza de implementare a inovațiilor in domeniu este extrem de ridicat, de aceea extinderea perioadelor pentru implementarea proiectelor investiționale din surse regenerabile este inoportună. Mai mult ca atât, recomandăm reducerea termenilor de punere in funcțiune a centralelor electrice din surse regenerabile, cu excepția celor eoliene. Perioadele pentru construcția centralelor electrice, cu excepția celor bazate pe turbine eoliene și biogaz, trebuie să fie mențione la 24 luni din momentul obținerii statutului de producător eligibil cu dreptul de extindere pentru încă 12 luni	**Se acceptă parțial.** Termenii oferiți de Legea nr. 102/2016 pentru construcția centralelor electrice rămân neschimbați și calibrați la efortul propriu-zis – 24 luni pentur proiectele dezvoltate de micii producători, și 36 luni pentru marii producători. Totodată, având în vedere condițiile de forță-majoră care pot apărea, iar ultimii 2-3 ani au demonstrat ce fel de evenimente „neprăvăzute" trebuie luate în considerare, la art. 37, alin. (1^1) obține următoarea redacție: *"(1^1) După obținerea statutului de producător eligibil mare în cadrul licitației sau după confirmarea statutului de producător eligibil mic, producătorul este*

			din motive întemeiate și neimputabile producătorului eligibil. Pentru turbinele eoliene și instalațiile pe biogaz termenul recomandat este de 36 luni cu drept de extindere pentru încă 12 luni. In ceea ce ține plata pentru dezechilibre și normele legale aferente punctelor (7)-(11) se propune unificarea limitelor indiferent de tehnologie și introducerea unui mecanism de reducere graduală și in timp a acestuia. Astfel, se propune următoarea redacție a punctul (7): (7) Până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide, notificările zilnice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajusteze automat la cantitatea de energie electrică produsă, dacă acestea se află în interval de +/-10% pentru centralele fotovoltaice și eoliene de la capacitatea instalată si se repartizează furnizorului central. Coeficientul de ajustare se va reduce la începutul fiecărui an cu 0,5% până nivelul de +/-8%. De asemenea, la paragrafele (8) și (9) se propune revizuirea limitelor inferioare și superioare ale prețului pentru dezechilibre de la 75% cea inferioară la 150% - superioară. Astfel, la art. 37 al Legii nr.10/2016 se propune de completat cu următoarele puncte: "(7) Până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide, notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate	*obligat să construiască și să pună în funcțiune centrala electrică în termen de 36 de luni de la anunțarea rezultatelor licitației sau, după caz, în termen de 24 de luni de la data confirmării statutului de producător eligibil, este obligat să respecte celelalte condiții stabilite în cadrul licitației sau în cadrul procedurii de confirmare a statutului de producător eligibil, stabilite în conformitate cu prezenta lege și regulamentele prevăzute la art. 35 alin. (2) și art. 36 alin. (1). Termenul de punere în funcțiune a centralei electrice, stabilit în prezentul alineat, poate fi prelungit de către Guvern, în cazul oferirii statutului de producător eligibil în cadrul licitației, sau de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în cazul confirmării statutului de producător eligibil, cu până la 24 luni, dacă centrala electrică respectivă nu poate fi pusă în funcțiune din motive întemeiate, neimputabile producătorului eligibil - lipsa posibilității de a racorda centrala electrică la rețeaua electrică din cauza nerespectării de către operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție a termenelor privind dezvoltarea rețelei electrice conform planurilor de dezvoltare și investiții sau conform procedurii stabilite în art. 28, alin. (61); întârzierea de către operatorul de sistem în executarea și punerea în funcțiune a instalației de racordare conform contractului de racordare; sau în condițiile unui impediment justificator (condiții de forță majoră) și circumstanțe neimputabile producătorului eligibil."* De precizat că respectiva extindere se va

			în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajustează automat la cantitatea de energie electrică produsă, dacă aceasta se află în intervalele +/-10% în cazul utilizării surselor eoliene și solare. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la nivelul limitei depășite. (8) Prețul dezechilibrului pozitiv pentru cantitatea de energie electrică produsă de producătorul eligibil în exces față de limita superioară stabilită conform alin.(7) este limitat inferior la 75% din tariful fix sau prețul fix al producătorului eligibil sau al mediei ponderate a energiei electrice pentru ceilalți producători din surse regenerabile. (9) Prețul dezechilibrului negativ pentru cantitatea de energie electrică ce trebuie achiziționată de producătorul eligibil ca deficit față de limita inferioară stabilită conform alin. (7) este limitat superior la 150% din tariful fix sau prețul fix al producătorului eligibil sau al mediei ponderate a energiei electrice pentru ceilalți producători din surse regenerabile. (10) Costurile dezechilibrelor producătorilor eligibili ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în intervalele stabilite la alin.(7) se suportă de Furnizorul central de energie electrică și se transferă furnizorilor consumatorilor finali. (11) Prevederile alineatelor (7) – (10) se aplică pentru toți producătorii din surse regenerabile până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide.	aplica și pentur "vechimea" instalațiilor admise în exploatare (în sensul creșterii vechimii maxime admise de lege) Cât privește „toleranțele" admise în prognoze, în urma multiplelor ședințe cu participanții la piață, și are următorul cuprins: "*(7) Notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligația de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate.*" Considerăm că torelanțele ar urma să fie distins stabilite pentru cele mai "populare" două tehnologii de producere a energiei electrice din surse regenerabile – i.e. instalații eoliene și solare fotovolatice. Valorile stabilite sunt inspirate din practicile UE și a Părților Contractante (Serbia, Ucraina), și vin să încurajeze depunerea de eforturi, din partea producătorilor eligibili, în prezentarea celor mai sigure notificări de producere a energiei electrice. Cunoscut este faptul că erorile în prognoze sunt diferite în cazul tehnologiilor intermitente menționate

				mai sus, și niște unități de cogenerare în bază de biogaz, spre exemplu, unde eroarea în prognoză ar putea fi apropiată de zero. În același timp, conchidem asupra faptului că modificarea valorilor procentuale sugerate în proiectul de lege pentru prețul dezechilibrelor negative și pozitive ar descuraja și mai mult producătorii de energie electrică din surse regenerabile să prognozeze calitativ producția de energie electrică. Respectiv, această propunere nu este susținută.
	QAIR		... "timp de pana la 15 ani de la punerea in funcțiune..." Expresia "pana la" presupune ca pot exista modificări în aceasta perioada, de aceea propunem a fi exclusa, sa rămână așa cumera in versiunea inițiala. ... "cel mult 36 de luni"... Termenul de livrare a turbinelor eoliene este de min.12 luni, de 3 ori mai mare fata de panourile fotovoltaice. Sau cel putin sa se prevada în posibilitățile de prelungire a termenului cu 12 luni, pentru parcuri eoliene.	**Se acceptă.** Au fost operate modificările rigoare. Alin. (2) de la art. 37 are următorul cuprins: *„(2) Dacă un producător eligibil mic construiește și pune în funcțiune o centrală electrică cu echipament utilizat sau cu echipament nou fabricat cu mai mult de 24 de luni pînă la punerea în funcțiune a centralei electrice, în cazul producătorilor cărora le-a fost confirmat statutul de producător eligibil mic, sau cu mai mult de 36 de luni de la punerea în funcțiune a centralei electrice, în cazul producătorilor care au obținut statutul de producător eligibil mare în cadrul licitației, la care este adăugat termenul prelungit conform alin. (1^1), ori cu încălcarea celorlalte condiții stabilite prin prezenta lege, dreptul său de a comercializa cantitatea de energie electrică la tariful fix stabilit în conformitate cu prezenta lege, respectiv la preț fix, sau dreptul de a primi prima variabilă, se retrage, iar garanția de bună execuție a contractului va fi transferată la bugetul de stat. Capacitatea alocată acestuia va fi returnată și luată în considerare la*

				următoarea licitație sau, după caz, la procedura de confirmare a statutului de producător eligibil."
	A.O. "Asociațua Producătorilor de Energie Electrică Eoliană și Fotovoltaică din Republica Moldova"		Alt exemplu, la pct.36 al proiectului de modificare a Legii nr.10/2016, cu referire la art.37 alin.(11), nu este clar ce nu se respectă de operator: „ ...lipsa posibilității de a o racorda la rețeaua electrică din cauza nerespectării de către operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție a termenelor privind dezvoltarea rețelei electrice; întîrzierea de către operatorul de sistem în executarea și punerea în funcțiune a instalației de racordare conform contractului de racordare".	**Nu se acceptă.** Pasajul comentat face referință la atribuțiile OST și OSD de dezvoltare a rețelei electrice din contul producătorului eligibil, după cum este prevăzut în alin. (6^1) al art. 28, care stipulează: *"(6^1) Prin derogare de la alin. (6), producătorul de energie electrică din surse regenerabile sau producătorul de biogaz care urmează a fi livrat în rețeaua de gaze naturale poate consimți să suporte costurile aferente dezvoltării rețelei electrice de transport şi/sau de distribuție, a rețelei de transport şi/sau de distribuție a gazelor naturale în cazul în care dezvoltarea rețelei respective nu constituie o prioritate pentru operatorul de sistem pe motiv că este în beneficiul exclusiv al producătorului respectiv şi nu este necesară pentru alți utilizatori de sistem. În acest caz, operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție sînt obligați să prezinte producătorului respectiv o evaluare care să demonstreze faptul că dezvoltarea rețelei electrice, a rețelei de gaze naturale este în beneficiul exclusiv al acestuia şi să notifice despre acest fapt Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Producătorul respectiv achită operatorului sistemului de transport, operatorului sistemului de distribuție costurile aferente dezvoltării rețelei în cauză conform devizului de cheltuieli întocmit de operatorul de sistem şi aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Lucrările legate de dezvoltarea*

				rețelei electrice de transport și/sau de distribuție, a rețelei de transport și/sau de distribuție a gazelor naturale se efectuează de către operatorul sistemului de transport, de către operatorul sistemului de distribuție respectiv. În acest caz, operatorul de sistem care a efectuat lucrările legate de dezvoltarea rețelei electrice de transport și/sau de distribuție, a rețelei de transport și/sau de distribuție a gazelor naturale devine proprietarul porțiunii respective de rețea.". Respectiv, în scenariul de mai sus, ori cel clasic în care capacitate în sistem este disponibilă, însă operatorul nu reușește să execute lucrările conform Contractului de racordare, producătorul eligibil poate pretinde la extinderea termenului de dare în exploatre și punere în funcțiune a centralei electrice cu 12 luni.
	Ministerul Justiției		La pct. 36, în dispoziția de modificare a alin. (5) din art. 37, după cuvintele „se substituie" termenul „cuvintele" se va substitui cu termenul „cuvîntul".	**Se acceptă.**
	Moldelectrica		14) Articolul 37 (1^1) – după sintagma "lipsa posibilității de a o racorda la rețeaua electrică din cauza nerespectării de către operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție a termenilor privind dezvoltarea rețelei electrice", propunem de a adăuga sintagma "conform planurilor de dezvoltare și investiții sau prin aplicarea art. 28, (6^1)". Oferirea statutului de producător eligibil implică deținerea unui aviz de racordare, care poate fi condiționat cu dezvoltarea	**Se acceptă parțial.** 14. Se acceptă. În proiectul de lege au fost operate modificările de rigoare.

			rețelei în cazul aplicării art. 28(6[1]) sau a unor lucrări deja incluse în planul de dezvoltare al operatorului de sistem și aprobate de Agenție.	
			15) Articolul 37 (7) – (10). Comentariu general. Notificările fizice la nivelul OST sunt transmise la nivel de PRE/grup de echilibrare și nu la nivel de producător. Notificarea fizică reprezintă un set de date aferente unităților dispecerizabile, schimburilor cu alte PRE, import/export/tranzit. În cazul dat, este necesar de a indica limitele dezechilibrului care intră sub incidența mecanismului de suport și care sunt transferate furnizorilor cu consumatori finali. Mecanismul dat poate fi aplicat în cadrul grupului de echilibrare gestionat de Furnizorul Central. Menționăm că nu ar fi cazul de a fi promovat în schema de suport dezechilibrul în excedent, dat fiind faptul că funcționarea în excedent implică necesitatea asigurării surselor de echilibrare la reducere, care în condițiile promovării cogenerării, consumului mic pe parcursul orelor de gol, lipsei surselor flexibile de pornire/oprire nu sunt disponibile pentru OST. La etapa programării operaționale (notificărilor) valorile validate pentru unitățile dispecerizabile reprezintă programul de funcționare al acestora, iar funcționarea în excedent reprezintă o încălcare a programului de funcționare. Ținând cont de cele menționate se propun următoarele:	**Se acceptă parțial.** Prevederile au fost revizuite, în urma multiplelor ședințe cu participanții la piață, și au următorul cuprins: *"(7) Notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligația de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate.* *(8) Prețul dezechilibrului pozitiv pentru cantitatea de energie electrică produsă de producătorul eligibil în exces față de limita superioară stabilită conform alin.(7) este limitat inferior la 50% din tariful fix sau prețul fix, sau după caz – prețul de exercitare, al producătorului eligibil.* *(9) Prețul dezechilibrului negativ pentru cantitatea de energie electrică ce trebuie achiziționată de producătorul eligibil ca deficit față de limita inferioară stabilită conform alin. (7) este limitat superior la*

			a) Articolul 37 (7) se propune de a fi modificat după cum urmează: "(7) Până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide, marja dezechilibrelor în deficit suportate de Furnizorul Central fără drept de transfer către producătorii eligibili din cadrul grupului de echilibrare se va considera egală cu 8% în cazul utilizării sursei eoliene și 4% în cazul utilizării sursei solare.". b) Articolul 37 (8) se propune după cum urmează: "(8) Prețul dezechilibrului pozitiv pentru cantitatea de energie electrică produsă de către producătorul eligibil în exces se va stabili conform RPEE". c) Articolul 37 (10) se propune de a fi modificat după cum urmează: "(10) Soldul costurilor și veniturilor provenite din dezechilibrele producătorilor eligibili ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară, cu aplicarea alin. (7), (8) și (9), se suportă de Furnizorul central de energie electrică și se transferă furnizorilor consumatorilor finali".	*200% din tariful fix sau prețul fix, sau după caz – prețul de exercitare, al producătorului eligibil.* *(10) Costurile dezechilibrelor producătorilor eligibili ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în intervalele stabilite la alin. (7) - (9) se suportă de Furnizorul central de energie electrică și se transferă furnizorilor consumatorilor finali prin intermediul prețului reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile.* *(11) Prevederile alineatelor (7) – (10) se aplică pentru toți producătorii eligibili până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide."*
	Moldelectrica **/avizare repeptată/**		Ca răspuns la scrisoarea Dvs. nr. 07/3-989 din 28.07.2023, cu privire la modificarea Legii nr.10 din 26.02.2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, Î.S. "Moldelectrica" propune următoarea redacție a alineatului [7] art.37: *''[7] în cadrul grupului de echilibrare, responsabil al căruia este Furnizorul central, notificările producătorilor eligibili se ajustează la cantitatea de energie electrică produsă, dacă aceasta se află în intervalele +/- 8% în cazul*	**Se acceptă.** Redacția finală a alin. (7) are următorul cuprins: *„(7) În cadrul grupului de echilibrare, responsabil al căruia este Furnizorul central de energie electrică, notificările producătorilor eligibili se ajustează la cantitatea de energie electrică produsă, dacă diferența dintre acestea se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depășește aceste limite, notificarea*

			utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depășește aceste limite, notificarea se ajustează la nivelul limiteidepășite." Argumentele de rigoare sunt următoarele: Noțiunea de "notificare fizică" este utilizată în cadrul procesului de notificare a operatorului sistemului de transport de către Partea Responsabilă de Echilibrare. în cadrul grupului de echilibrare se propune de utilizat noțiunea de "notificare" care reprezintă un grafic orar transmis către responsabiLul grupului care realizează agregarea notificărilor de la participanții din cadrul grupului.	*se ajustează la nivelul maxim al intervalului stabilit, în dependență de tehnologie."*
	ECOENERGETICA		20. La art. 37, alin. (1)— rugăm să fie corectată expresia „timp de până la 15 ani" în forma „timp de 15 ani' 21. La art. 37, alin. (l) considerăm că ajustarea tarifelor la cursul USD este o metodologie veche. Ajustarea tarifelor la o singură valută forte e o tehnică care au renunțat majoritatea statelor, inclusiv țările din UE, iar evoluțiile economice din ultimul deceniu au determinat că ajustarea dată nu reflectă deloc situația reală din domeniu. De aceea e necesar de prevăzut o altă modalitate de ajutare, iar această modalitate se poate de exclus din Lege și de transferat în responsabilitatea ANRE.	**Se acceptă.** În proiectul de lege au fost operate modificările corespunzătoare. **Nu se acceptă.** În condițiile în care Ecoenergetica nu propune alternative prevederii din Legea 10/2016, prezentăm următoarele argumente în favoarea menținerii instrumentului de indexare anuală (cel puțin) a tarifelor fixe sau prețurilor fixe la USD, și anume: 1. Indexarea tarifelor de alimentare în raport cu o monedă stabilă precum USD sau EUR oferă un nivel de stabilitate și predictibilitate pentru investitori. Aceasta asigură faptul că tarifele nu sunt supuse fluctuațiilor frecvente cauzate de devalorizarea monedei sau de incertitudinile economice din țară. Această stabilitate ajută la atragerea investițiilor interne și străine în proiectele de energie regenerabilă, deoarece investitorii pot avea mai multă încredere în profitabilitatea pe

				termen lung a investițiilor lor. 2. Indexarea tarifelor/prețurilor fixe la monede larg acceptate, cum ar fi USD sau EUR, facilitează investițiile străine, atragerea capitalului în mare paret privat străin. 3. Totuși, indexarea tarifelor de alimentare în funcție de monede importante aliniază politicile Republicii Moldova privind energia regenerabilă cu standardele și cele mai bune practici internaționale. Multe țări din întreaga lume utilizează USD sau EUR ca monede de referință pentru tarifele lor energetice
			22. E necesar de prevăzut în lege sau în orice altă hotărâre de nivel inferior ajustarea tarifelor conform metrologiei aprobate de ANRE a tuturor celor ce au obținut tarif sau preț fix. Pe parcursul ultimilor 6-8 ani sunt diverși producători eligibili ce au obținut tarif în condițiile unei anumite legi, din anul 2020 tarifele se ajustează, pe când cele de până în anul 2020 tarifele sunt rămase fixe. Deci e necesar de prevăzut o modalitate de ajustare a tarifelor pentru toți furnizorii de energie din SER.	**Se acceptă.** Este propusă introducerea unui mecanism similar producătorilor eligibili și pentru producătorii care beneficiază de schema de sprijin introdusă de Legea 160/2007. Astfel, art. 34, alin. (1^2) va avea următorul cuprins: *„(1^2) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ajustează anual tarifele producătorilor de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la intrarea în vigoare a prezentei legi în conformitate cu metodologia aprobată și în funcție de evoluția ratei de schimb a monedei naționale față de USD.”*
			23. La art. 37, alin (1^1) considerăm că termenul de construcție, reieșind din experiența și situația regională, să fie extins la 60 luni. Termenele de execuție și implementare a proiectelor au demonstrat în ultimii ani că modificarea ordinii mondiale ce poate fi afectată de pandemii, crize, conflicte armate, poate duce la	**Se acceptă parțial.** Termenii oferiți de Legea nr. 102/2016 pentru construcția centralelor electrice rămân neschimbați și calibrați la efortul propriu-zis – 24 luni pentur proiectele dezvoltate de micii producători, și 36 luni pentru marii producători. Totodată, având în vedere condițiile de forță-

			reţineri în luarea deciziilor. Or, acest lucru nu ţine de riscul asumat de viitorul producător eligibil şi e o cauză ce nu poate fi imputată acestuia. Prin urmare, deciziile investiţionale, atât pentru proiecte solare, eoliene sau de orice altă natură nu mai pot fi realizate într-un interval de 24-36 luni, ci necesită un timp mai îndelungat. Or politica statului nu este orientată spre a penaliza pe cineva ce nu a investit din motive neimputate acestuia. Considerăm termenul de 60 luni unul rezonabil şi necesar de aplicat.	majoră care pot apărea, iar ultimii 2-3 ani au demonstrat ce fel de evenimente „neprăvăzute" trebuie luate în considerare, la art. 37, alin. (1^1) obţine următoarea redacţie: *"(1^1) După obţinerea statutului de producător eligibil mare în cadrul licitaţiei sau după confirmarea statutului de producător eligibil mic, producătorul este obligat să construiască şi să pună în funcţiune centrala electrică în termen de 36 de luni de la anunţarea rezultatelor licitaţiei sau, după caz, în termen de 24 de luni de la data confirmării statutului de producător eligibil, este obligat să respecte celelalte condiţii stabilite în cadrul licitaţiei sau în cadrul procedurii de confirmare a statutului de producător eligibil, stabilite în conformitate cu prezenta lege şi regulamentele prevăzute la art. 35 alin. (2) şi art. 36 alin. (1). Termenul de punere în funcţiune a centralei electrice, stabilit în prezentul alineat, poate fi prelungit de către Guvern, în cazul oferirii statutului de producător eligibil în cadrul licitaţiei, sau de către Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică, în cazul confirmării statutului de producător eligibil, cu până la 24 luni, dacă centrala electrică respectivă nu poate fi pusă în funcţiune din motive întemeiate, neimputabile producătorului eligibil - lipsa posibilităţii de a racorda centrala electrică la reţeaua electrică din cauza nerespectării de către operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuţie a termenelor privind dezvoltarea reţelei electrice conform planurilor de dezvoltare şi investiţii sau conform procedurii stabilite în*

				art. 28, alin. (61); întârzierea de către operatorul de sistem în executarea și punerea în funcțiune a instalației de racordare conform contractului de racordare; sau în condițiile unui impediment justificator (condiții de forță majoră) și circumstanțe neimputabile producătorului eligibil." De precizat că respectiva extindere se va aplica și pentur "vechimea" instalațiilor admise în exploatare (în sensul creșterii vechimii maxime admise de lege). Totodatată, în vederea susținerii producătorilor eligibili care au suferit de pe urma conjuncturii și contextului aferent perioadei 2020-2023, la dispozitii finale si tranzitorii este inclusă următoarea prevedere: *„(15) Prin derogare de la art. 37, alin. (3), în vederea susținerii eforturilor de dezvoltare a proiectelor de generare a energiei electrice din surse regenerabile în cadrul schemei de sprijin tarif fix în conformitate cu cotele maxime de capacitate aprobate de Guvern întru dezvoltarea durabilă a economiei naționale, precum și ținând cont de conjunctura anilor 2020-2023, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va extinde, la cererea producătorului eligibil a cărui statut la data intrării în vigoare a prezentei legi este confirmat, perioada de construcție a centralei electrice stabilită la art. 37, alin. (1^1), cu 24 de luni. Încasarea și transferul garanției de bună execuție a contractului pentru neconstruirea centralei electrice în bugetul de stat se va executa de către Agenție la expirarea noului termen. Extinderea perioadei de construcție implică*

				majorarea, cu termen identic, a condițiilor impuse față de vechimea centralei electrice și echipamentului aferent, după cum este stabilit la art. 37, alin. (2).”
			24. La art. 37, alin (7) — nu există nici un argument, nici în AIR, nici în Legea 10/2016 prin care s-a luat decizia de a stabili intervalele ±4% si ±8%. Recomandările ANRE din AIR prevăd ±5% si +10%. Autorii legii trebuie să vină cu argumente ce țin de impactul acestor intervale. Plus la toate, se face referință la experiența regională. Insă nu se ține cont de faptul că experiența regională este asimilată de pe o piață lichidă pe parcursul zilei funcțională deja mai bine de 20-30 ani, pe când local experiența e 0 (zero). Din considerentul dat, aplicarea acestei metodologii pentru etapa de până la stabilirea unei piețe lichide pe parcursul zilei să fie mărit intervalul în limita +10% si +15%, cu referință în dispoziții tranzitorii că aceste intervale vor fi revăzute la etapa respectivă. Mai mult de atât metodologia cu limitele indicate să fie păstrată pe toată durata de garantare a tarifului fix, cu excepția faptului că aceste limite se vor ajusta odată cu intrarea stabilirea unui nivel de lichiditate suficient pe piața pe parcursul zilei.	24. **Nu se acceptă.** Mecanismul de toleranțe și asigurare a predictibilității pentru investitorii în SER, pentru segmentul costurilor asociate cu dezechilibrele, a fost agreat de autorități în dialog cu participanții la piață, iar acesta a fost inspirat din indicatorii de perfromanță atinși pe pieţele europene. De menționat că intenția primară a autorităților este responsabilizarea producătorilor, într-o anumită măsură, astfel încât prognozele acestora să fie cât mai calitative. În condițiile în care acest lucru nu este încă posibiili la etapa respectiv, pînă piața se maturizează și obține acces la tehnici și tehnoologii de prognoză cu maximă precizie, și pînț cînd PPZ-ul națională devine funcțională și suficient de lichidă, este propus un alt mecanims ce va asigura o deplină predictibilitate pentru fluxurile financiare al eproducătorilor eligibiili, și anume plafonarea costurilor cu dezechilibrele de deficit și excedent cauzate de producător care trec peste coridorul de toleranțe oferit.
			25. La art. 37, alin (7) considerăm că intervalele aplicabile pentru producătorii eligibili mici să fie funcționale 15 ani și nu doar limitat până la stabilirea unei piețe lichide pe parcursul zilei.	**Nu se acceptă**. Directivele și Regulamentele europene – i.e. Directiva 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și Regulamentul 2019/943 privind piața internă de energie electrică, care sunt luate în

				considerare la elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 10/2016 și care sunt transpuse într-un exercițiu paralel în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, stabilesc următoarele în art. 5 (Responsabilitatea în materie de echilibrare) al Regulamentului 943: *"1) Toți participanții la piață sunt responsabili pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistem (denumită în continuare „responsabilitatea în materie de echilibrare"). În acest scop, participanții la piață fie sunt părți responsabile cu echilibrarea, fie își deleagă prin contract responsabilitatea unei părți responsabile cu echilibrarea la alegerea lor. Fiecare parte responsabilă cu echilibrarea poartă răspunderea financiară pentru dezechilibrele sale și depune eforturi pentru a fi echilibrată sau contribuie la echilibrarea sistemului electroenergetic.* *Părțile Contractante pot prevedea derogări de la responsabilitatea în materie de echilibrare numai în ceea ce privește:* *(a) proiectele demonstrative pentru tehnologii inovatoare, sub rezerva aprobării de către autoritatea de reglementare, cu condiția ca respectivele derogări să se limiteze la durata și amploarea necesare pentru realizarea scopurilor demonstrative;* *(b) instalațiile de producere a energiei electrice care utilizează surse regenerabile de energie, cu o putere instalată de producere a energiei electrice mai mică de 400 kW;* *(4) Pentru instalațiile de producere a energiei electrice puse în funcțiune începând de la 1 ianuarie 2026, alineatul (2) litera (b)*

				se aplică numai instalațiilor de producere care utilizează surse regenerabile de energie și care au o putere instalată de producere a energiei electrice mai mică de 200 kW." Prin urmare, majoritatea dezvoltatorilor de proiecte ce beneficiază de schema de sprijin "tarif fix" nu pot fi scutiți de resposanbilitatea financiară pentru dezechilibrele create, atât timp cât legea cadru nu va prevedea un mecanism de acoperire parțială a respectivelopr costuri prin intermeidul unor „toleranțe".
			26. La art. 37, alin (8) și (9). Nu a fost determinat prin AIR impactul financiar al limitelor de 50% și 200%. Pe de o parte se înțelege interesul statului de a descuraja producătorii de energie din SER de a oferi prognoze pesimiste. Insă majorarea de 2 ori a prețului pentru faptul că nu a fost asigurată producția nominalizată este tot o descurajare de a oferi prognoze pesimiste Considerăm că intervalul optim ar fi de 70% și 130%. Ori se prezintă o prognoză pesimistă, ori prea realistă, producătorul va pierde aceeași sumă. Descurajarea de a prezenta prognoze pesimiste e a reduce limita inferioară la 70%, însă limita superioară nu poate fi majorată în sensul ca la orice dezechilibru negativ producătorul să fie penalizat dublu. Această tehnică e cu mult mai descurajabilă decât un preț mai redus pentru dezechilibrul pozitiv.	**26. Se acceptă parțial.** Intenția primară a autorităților este responsabilizarea producătorilor, într-o anumită măsură, astfel încât prognozele acestora să fie cât mai calitative. În condițiile în care acest lucru nu este încă posibili la etapa respectivă, i.e. pînă piața se maturizează și obține acces la tehnici și tehnologii de prognoză cu maximă precizie, și pînă cînd PPZ-ul națională devine funcțională și suficient de lichidă, este propus un alt mecanims ce va asigura o deplină predictibilitate pentru fluxurile financiare al eproducătorilor eligibiili, și anume plafonarea costurilor cu dezechilibrele de deficit și excedent cauzate de producător care trec peste coridorul de toleranțe oferit. Având în vedere că aceste plafoane se aplică suplimentar la un coridor generos de eroare în prognoză pentru care nu sunt achitate dezechilibrele, considerăm că mecanismul care intervine după acestea, trebuie să transmită semnale suficeint de clare față de erorile de peste +- 8% și +-4%.

			27. La art. 37, propunem redactarea alin. (11) cu următorul conținut: „ (11) Prevederile alin. (7) — (10) se aplică pentru toli producătorii eligibili mari până Ia stabilirea existentei unei piele lichide pe parcursul zilei. ' 28. La art. 27 propunem includerea alin.(12) cu următorul conținut: „ (12) Prevederile alin. (7) — (10) se aplică pentru toți producătorii eligibili mici pe parcursul celor 15 ani, prin derogare, la stabilirea existentei unei piele lichide pe parcursul zilei intervalele urmează a fi revăzute de către ANRE. "	**Nu se acceptă** (propunerile 27-28) Având în vedere prevederea de la art. 3, alin. (3) al Directivei 2019/944 care stabilește că: *"Părțile contractante asigură condiții de concurență echitabile, în urma cărora întreprinderile din domeniul energiei electrice fac obiectul unui tratament, unor norme și unor tarife transparente, proporționale și nediscriminatorii, în special în privința responsabilității în materie de echilibrare, al accesului la pietele angro, al accesului la date, al proceselor de schimbare a furnizorului și al regimurilor de facturare precum și, după caz, al acordării de licențe."* Astfel, în calitate de excepție de la aplicarea regulii generale privind responsabilitatea financiară a fiecărui participant la piață pentru dezechilibrele generate, se propune instituirea unui mechanism temporar -- pînă la aparițiua unei Piețe pe Parcursul Zilei /PPZ/ lichide – pe durata căreia toti participanții vor scutiți parțial de costurile ce se impun.
	ANRE		27. La pct. 36, art.37 alin.(7) de expus în următoarea redacție, după cum urmează: „(7) Până la stabilirea existenței pieței pe parcursul zilei lichide, la calcularea dezechilibrelor cantitățile de energie electrică incluse în notificările fizice ale producătorilor eligibili depuse în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, se ajustează automat la cantitatea de energie electrică produsă, dacă aceasta se află în limitele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în	**Se acceptă parțial.** Prevederea a fost revizuită, în urma multiplelor ședințe cu participanții la piață, și are următorul cuprins: *"(7) Notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în*

			cazul utilizării sursei solare. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depășește aceste limite, cantitățile de energie electrică incluse în notificările fizice se ajustează la nivelul limitei stabilite."	*cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligația de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate."*
	ANRE /avizare repetată/		19. La pct. 36 art. 37 alin. (1) după fraza „să primească suplimentar la prețul de piață" propunem de completat cu sintagma „sau să plătească". 20. La pct. 36 art. 37 alin. (42) propune de substituit și de completat cu patru alineate noi cu următorul cuprins: „(42) Producătorul eligibil este în drept să vândă centrala electrică eligibilă care este pusă în funcțiune și produce energie electrică din surse regenerabile. La solicitarea cumpărătorului centralei electrice eligibile, Agenția confirmă statutul de producător eligibil pentru producătorul eligibil mic. După confirmarea statutului de producător eligibil mic, cumpărătorul centralei electrice eligibile are dreptul să i se achiziționeze energia electrică produsă și livrată în rețeaua electrică până la expirarea termenului de 15 ani pentru care s-a garantat producătorului eligibil cumpărarea obligatorie a energiei electrice. Furnizorul central de energie electrice modifică contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, prin substituirea producătorului eligibil nou. (43) Producătorul eligibil mare este în drept să vândă centrala electrică eligibilă	**Se acceptă.** **Se acceptă.** Menționăm că a fost substituită sintagma "centrală electrică eligibilă" cu sintagma "centrala electrică în baza căreia <<producătorul eligibil>> și-a obținut statutul" , întrucât Legea 10/2016 nu oprează cu noțiunea propusă. Totodată, a fost introdusă o prevedere care clarifică statul creditorilor și al finanțatorilor în condițiile în care aceștia ar putea deține în proprietate centrale electrice cu capacitate cumulativă peste limita de capacitate stabilită de Guvern pe parcursul procedurii de modificare a „operatorului" centralei electrice. Astfel, norma va avea următorul cuprins: „(4^5) În condițiile în care, un creditor și/sau finanțator, pe o durată de timp ce nu depășește 12 luni și pe parcursul cărora are loc înlocuirea entității deținătoare a statului de producător eligibil mic ce nu-și poate onora obligațiile asumate, în sensul alin. (4^4), deține în proprietate centrale electrice cu o capacitate cumulată mai mare decât limita de capacitate stabilită de Guvern, nu

			care este pusă în funcțiune și produce energie electrică din surse regenerabile. Cumpărătorul informează Guvernul cu privire la cumpărarea centralei electrice eligibile. Cumpărătorul solicită Furnizorului central de energie electrică modificarea informațiilor din contractul reglementat pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile și/sau contractul pentru diferențe. Cumpărătorul centralei electrice eligibile are dreptul să i se achiziționeze energia electrică produsă și livrată în rețeaua electrică până la expirarea termenului de 15 ani pentru care s-a garantat producătorului eligibil mare cumpărarea obligatorie a energiei electrice. (44) În cazul în care un producător eligibil mic nu-și poate onora obligațiile față de creditori și/sau finanțatori, creditorii și/sau finanțatorii producătorului eligibil mic sunt în drept să propună modificarea hotărârii Agenției cu privire la confirmarea statutului de producător eligibil prin înlocuirea producătorului eligibil mic cu o nouă entitate, depunând la Agenție o solicitare în acest sens și prezentând toate actele necesare conform Regulamentului privind confirmarea statutului de producător eligibil și acordul scris al producătorului eligibil mic. Agenția examinează solicitarea respectivă și efectuează, după caz, modificările respective în hotărârea cu privire la confirmarea statutului de producător eligibil mic. Noua entitate propusă de creditori și/sau finanțatori trebuie să corespundă prevederilor prezentei legi. (45) În cazul în care un producător eligibil	se consideră o încălcare a prevederii de la art. 36, alin. (5^1).

			mare nu–şi poate onora obligaţiile faţă de creditori şi/sau finanţatori, creditorii şi/sau finanţatorii producătorului eligibil mare sunt în drept să propună modificarea hotărârii Guvernului cu privire la oferirea statutului de producător eligibil mare, prin înlocuirea producătorului eligibil mare cu o nouă entitate, depunând la Comisia pentru licitaţie o solicitare în acest sens şi prezentând toate actele necesare conform Regulamentului privind organizarea licitaţiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare şi acordul scris al producătorului eligibil mare. Guvernul modifică hotărârea privind oferirea statutului de producător eligibil mare. Noua entitate propusă de creditori şi/sau finanţatori trebuie să corespundă prevederilor prezentei legi." Argumentare. Este oportun să fie stabilit expres în lege modul de soluţionare, nu doar expunerea problemei creditorilor/finanţatorilor, dar şi situaţia în care se vinde o centrală electrică eligibilă. Se propun soluţii pentru situaţia când se vinde centrală electrică eligibilă a unui producător mic şi a unui producător eligibil mare. Problema abordată de reprezentanţii băncilor urmează să fie soluţionată conform prevederilor prezentei Legi, dar nu la decizia reprezentanţilor băncilor. Toate entităţile care urmează să fie producători eligibili, trebuie să corespundă cerinţelor prezentei Legi, acestea urmează a fi respectate de toate părţile implicate în procesele respective.	
	Producăto		1) Responsabilitatea financiară de	**Se acceptă parţial.**

	rii de energie electrică eoliană și solară din Republica Moldova SRL „SDS EKIP, SRL „Global VDN Energetic"		echilibrare Este salutabil că în proiectul de lege s-a regăsit propunerea noastră pentru stabilirea unei marje de eroare procentuale în limita cărora să nu fie calculate dezechilibrele pozitive sau negative. Cu toate acestea, propunem preluarea integrală a acestui mecanism ce funcționează deja în alte țări, unde este prevăzută marja de eroare (tolerance balance) de 10% în cazul producerii energiei eoliene și 5% în cazul producerii energiei solare. Este tot mai mult cu cât limita acestei marje de eroare a fost propusă și de ANRE în calitatea sa de regulator al pieței energiei electrice. În plus, deși acest mecanism a fost propus pentru toți producătorii de energie regenerabilă eoliană și solară (indiferent de faptul deținerii sau nu a statutului de producător eligibil), proiectul legii stabilește însă o abordare diferită și nejustificată în ce privește suportarea costurilor de echilibrare. Astfel, potrivit art.37 al proiectului de modificare a Legii nr.10/2016, în cazul producătorilor eligibili, costul dezechilibrelor sunt suportate de Furnizorul Central și se transferă furnizorilor consumatorilor finali, care la rândul său vor include aceste cheltuieli în tariful de livrare a energiei electrice, rațiunea fiind că consumatorii finali sunt beneficiarii în ultimă instanță a energiei curate de care beneficiază în contextul schimbărilor climatice cu mari efecte asupra omenirii în general. Cu toate acestea, în cazul celorlalți producători de energie eoliană și solară	Prevederea a fost revizuită, în urma multiplelor ședințe cu participanții la piață, și are următorul cuprins: *"(7) Notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligația de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate."*

			care nu au statutul de producător eligibil, prin art.38[2] a proiectului de modificarea Legii nr.10/2016 a fost propus ca cheltuielile dezechilibrelor să fie suportate de operatorul pieței energiei electrice de echilibrare și aceste cheltuieli să se transfere celorlalte părți responsabile de echilibrare sau grupuri de echilibrare. Din rațiunea mai sus expusă, propunem ca și în acest caz cheltuielile să se transfere per final furnizorilor consumatorilor finali, nefiind astfel nicio justificare logică pentru abordări diferite în acest caz între producătorii eligibili și producătorii neeligibili.	
	Consiliul Concurenței		În acord cu art. 37 alin. (1) din proiect, producătorii eligibili care au obținut statut vor putea comercializa întreaga cantitate de energie electrică la preț/ tarif fix stabilit de către ANRE, timp de până la 15 ani de la punerea în funcțiune a centralei electrice. Aceste măsuri de sprijin conferă avantajul unor prețuri stabile ce nu ar fi putut fi obținute în condiții normale de piață, iar obținerea statutului de producător eligibil garantează livrările în mod continuu și sigur, Furnizorul central de energie electrică, fiind obligat în temeiul art. 29 din proiectul de lege să achiziționeze întreaga cantitate de energie contractată. În temeiul pct. 129 din Comunicarea Comisiei Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energiei pentru perioada 2014-2020, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 200/01 din 28.06.2014, prelungită și modificată prin Comunicarea Comisiei nr. C 224/02 din 08.07.2020, ajutoarele	**Nu se acceptă.** Legislația sectorială pe segmentul energiei electrice este aliniat la Orientările Comisiei Europene privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energiei pentru perioada 2014-2020, cât și Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie (Comunicarea Comisie 2022/C 80/01), iar stabilirea termenului de 15 ani ține cont de prevederea Orientărilor și oferă, totodată, predictibilitatea solicitată de investitori (i.e stabilirea expresă în cadrul primar a perioadei pentru care vor beneficia de schema de sprijin). Menționăm că „plaja" aplicată/utilizată de statele UE variază în intervalul 12-20 ani.

			pentru producția de energie electrică din surse regenerabile se acordă numai până la amortizarea completă a instalației, în conformitate cu normele contabile obișnuite, și orice ajutor pentru investiții primit anterior trebuie dedus din ajutoarele de exploatare. Astfel, se atestă neconcordanță între normele juridice naționale ce se propun a fi adoptate și actele normative în vigoare ale UE. Respectiv, considerăm necesar ca la adoptarea modificărilor de lege propuse să fie asigurată transpunerea fidelă a actelor normative ale UE, iar conținutul art. 37 să fie modificat în sensul ca termenul de 15 ani să fie înlocuit cu data până la care centrala electrică a fost amortizată integral.	
	MAIB (SA "Moldova Agroindbank")		III. un alt aspect important ce trebuie reglementat, este cel în privința producătorilor de energie din surse regenerabile, care dețin statutul de producător eligibil, a căror aport în cantitatea totală de energie livrată în sistem este limitată prin capacitatea admisă a centralei electrice pe care o dețin, să fie admise abaterile nesemnificative de la planul de livrare al energiei electrice (fără penalizare), până la dezvoltarea pieței serviciilor de planificare a livrărilor, or în prezent conform cadrului legal normativ existent producătorii de energie sunt obligați să compenseze costul dezechilibrelor apărute drept consecință a nelivrării cantității planificate sau a depășirii cantității de energie electrică planificate a fi livrate în perioada de calcul *(cu referire*	**Se acceptă parțial.** Prevederea a fost revizuită, în urma multiplelor ședințe cu participanții la piață, și are următorul cuprins: *"(7) Notificările fizice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare , fiind exclusă obligația de plată a*

			la Regulile pieței energiei electrice aprobate de ANRE). Considerăm că acest aspect va favoriza și va susține producătorii de energie din surse regenerabile cu capacitate mai redusă și care sunt la începutul activității, fiind astfel stimulați să-și mențină activitatea și să continue să o dezvolte.	*dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate."* Mai mult decât atât, un plus de predictibilitate asura costurilor a fi suportate de producătorii eligibili este oferit prin următoarele prevederi: *(8) Prețul dezechilibrului pozitiv pentru cantitatea de energie electrică produsă de producătorul eligibil în exces față de limita superioară stabilită conform alin.(7) este limitat inferior la 50% din tariful fix sau prețul fix, sau după caz – prețul de exercitare, al producătorului eligibil.* *(9) Prețul dezechilibrului negativ pentru cantitatea de energie electrică ce trebuie achiziționată de producătorul eligibil ca deficit față de limita inferioară stabilită conform alin. (7) este limitat superior la 200% din tariful fix sau prețul fix, sau după caz – prețul de exercitare, al producătorului eligibil.* *(10) Costurile dezechilibrelor producătorilor eligibili ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în intervalele stabilite la alin.(7) - (9) se suportă de Furnizorul central de energie electrică și se transferă furnizorilor consumatorilor finali prin intermediul prețului reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile.* *(11) Prevederile alineatelor (7) – (10) se aplică pentru toți producătorii eligibili până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide."*
	Banca Mondială		Art. 37(7),(11), 382(4): 'liquid' market to be replaced by 'operational' market (art. 381(1)a)) ?	**Nu se acceptă.** Pentru ca producătorii de energie electrică din surse regenerabilă să aibă garanția tranzacționării energiei generate și să-și

				reducă considerabil riscurile financiare, acestia au nevoie nu doar de o piață operațională, pe care ar putea plasa notificări de producție, dar și ca această să fie suficient de lichidă și să reflecte obiectiv relațiile între producătorii de energie și cumpărătorii acesteia.
	Energocom **/avizare repetată/**		Art. 37 p. (7) dc expus în următoarea redacție după cum urmcază: "(7) La calculul dezechilibrelor de energie electrică pentru perioada de calcul, poziția netă măsurată (PNM) a producătorilor eligibili determinate conform Regulilor pieței energiei electrice (RPEE) se ajustează de către OST, la poziția netă contractuală (PNC), dacă aceasta se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei fotovoltaice. " Notă: Notificările fizice ale producătorilor eligibili nu pot fi ajustate din considerente că facturarea lunară a acestora sc efectuează conform graficului coordonat. Varianta propusă nu poate fi acceptată din considerente că se schimbă graficul prognozat (PNC), care este livrat furnizorilor conform cotelor de repartizare a energiei electrice, de la Furnizorul Central.	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul alin. (7) a fost adaptat coform sugestiei Moldelectrica, și stipulează: *"(7) În cadrul grupului de echilibrare, responsabil al căruia este Furnizorul central de energie electrică, notificările producătorilor eligibili se ajustează la cantitatea de energie electrică produsă, dacă diferența dintre acestea se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depășește aceste limite, notificarea se ajustează la nivelul maxim al intervalului stabilit, în dependență de tehnologie."*
	AO LEXECON **/avizare repeptată/**		La articolul 37 la punctele (7)-(11) se recomandă de a revizui plafoanele privind plata pentru dezechilibre și se propune unificarea limitelor indiferent de tehnologie și introducerea unui mecanism de reducere graduală în timp a acestora.	**Nu se acceptă.** Proiectul respectiv de lege nu își propune scutirea producătorilor de energie electrică de costurile/ responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele generate, ci îi încurajează să prognozeze cât de calitativ posibil producerea de energie electrică, pe o

			Astfel, reiterăm propunerea și redacția nouă a punctului (7): (7) Până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide, notificările zilnice ale producătorilor eligibili efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice se ajusteze automat la cantitatea de energie electrică produsă, dacă acestea se află în interval de +/-10% pentru centralele fotovoltaice și eoliene de la capacitatea instalată și se repartizează furnizorului central. Coeficientul de ajustare se va reduce la începutul fiecărui an cu 0,5% până nivelul de +/-8%. De asemenea, la alineatele (8) și (9) se propune revizuirea limitelor inferioare și superioare ale prețului pentru dezechilibre de la 75% cea inferioară la 150% - superioară. La art.38² punctul (4) de a utiliza intervale de eroare și abordare precum se specifică la art.37 punctul (7) sau de +- 10% pentru	durată limitată de timp, până la crearea PZU și PPZ unde respectivii și-ar putea „corecta"/ajusta pozițiile și reduce din costurile dezechilibrelor. În același timp, menționăm că ministerul și-a propus stabilirea unui mecanism de încurajare/susținere, care este raportat la notificarea fizică a producătorului (i.e. cantitatea de energie electrică a fi generată), și nu la capacitatea unității, pentru care AO a înaintat o valoarea absolut disproporționată. Cuprinsul normei de la alin. (7) este următorul: *"(7) În cadrul grupului de echilibrare, responsabil al căruia este Furnizorul central de energie electrică, notificările producătorilor eligibili se ajustează la cantitatea de energie electrică produsă, dacă diferența dintre acestea se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depășește aceste limite, notificarea se ajustează la nivelul maxim al intervalului stabilit, în dependență de tehnologie."* Cât privește limitele inferioare și superioare, după cum sunt stabilite la alin. (8) și (9), întrucât autorul avizului nu aduce argumente întru modificarea/ ajustarea lor, acestea rămân la nivelul stabilit în proiect, urmărinf încurajarea producătorului eligibil să prognozeze cât mai calitatic posibil. **Nu se acceptă.** Conform obiecției la propunerea de modificare a Legii 10/2016 expuse expuse de Operatorul Sistemului de Transport,

			centralele fotovoltaice și eoliene de la capacitatea instalată și se repartizează furnizorului central. Coeficientul de ajustare se va reduce la începutul fiecărui an cu 0,5% până nivelul de +/-8%.	notificările fizice la nivelul OST sunt transmise la nivel de PRE/grup de echilibrare și nu la nivel de producător. Notificarea fizică reprezintă un set de date aferente unităților dispecerizabile, schimburilor cu alte PRE, import/export/tranzit. Prin urmare, implementarea mecanismului în cauză este posibil doar la nivelul Grupului de echilibrare de care este responsabil Furnizorul Central de Energie Electrică.
			În pofida multiplelor discuții și propuneri la propunerea Ministerului energiei pe marginea prevederilor articolului 38³ care ține de contracte asiguratorii pe termen lung, nu este clară necesitatea excluderii acestui articol în întregime din versiunea actualizată a proiectului Legii. Chiar dacă toți participanții la discuții au susținut această inițiativă, nu sunt clare circumstanțele și motivele acestei excluderi. Astfel, se propune revenirea la normele sale inițiale cu amendamentele de rigoare și anume: "Articolul 38³. Contracte asiguratorii pe termen lung (1) Producătorii și grupuri de producători de energie electrică din surse regenerabile sunt în drept să negocieze contracte de vânzare a energiei electrice pe termen lung cu furnizorii de energie electrică cu obligații de serviciu universal sau de furnizare de ultimă opțiune, în următoarele condiții:	**Nu se acceptă.** Articolul precizat a fost introdus cu următorul cuprins.

			a) contractul nu depășește durata de 15 ani; b) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 36 luni la momentul punerii în funcțiune, cu excepția centralelor electrice bazate pe turbine eoliene și instalațiilor de biogaz; c) prețul de contract este mai mic, decât media ponderată a prețului de achiziție a energiei electrice din alte surse ale furnizorului respectiv, dar nu mai mică, decât 90% din tariful fix aprobat de ANRE pentru fiecare tehnologie în parte; d) puterea instalată per loc de producere nu depășește [20 MW] și 100 MW pentru grupurile de producători de energie electrică din surse regenerabile; e) puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte nu depășește [50%] din cota maximă de capacitate stabilită de Guvern pentru tehnologia respectivă."	
	Moldova Agroindbank SA		BC "MAIB" S.A. (în continuare maib) cu referire la cele expuse în sinteza obiecțiilor și propunerilor / recomandărilor la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023), ținând cont de faptul că Ministerul Energiei a remis spre avizare repetată proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, consideră necesar și util să revină asupra următorului cel mai important aspect, și anume cel al tarifelor	**Nu se acceptă.** Propunerea înaintată nu corepsunde tehnicii legislative, după cum este stabilit de Legea 100/ 2017 cu privire la actele normative. Astfel, legislația primară stabilește regulile de bază pentru reglementarea unui domeniu, iar hotărârile Guvernului și cele aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, sunt emise în vederea punerii în aplicare a normelor cu caracter primar. De precizat că elaborarea tuturor actelor normative, inclusiv modificara lor, are loc cu respectarea obligatorie a Legii Nr. 239/ 2008 privind transparența în procesul decizional, care asigură investitorii, cât și instituțiile financiare, cu privire la

			la energia electrică produsă din surse regenerabile. În varianta actuală a reglementărilor conform cadrului juridic național existent, aceste tarife fixe aprobate se ajustează (indexează) anual pe durata perioadei de 15 ani, reieșind din evoluția ratei de schimb a monedei naționale fată de dolarul SUA, conferindu-le în așa mod un statut de nesiguranță, fiindcă modalitatea și formula de calcul se regasesc doar în Metodologia de determinare a tarifelor fixe și a prețurilor la energia electrică produsă de producătorii eligibili din surse regenerabile de energie, aprobata prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 375 /2017 din 28.09.2017, iar în acest sens se propune divizarea aliniatului 1, articolul 37 din Legea nr. 10/2016 și completarea cu noua formula de ajustare din Metodologie (articolul 13): Articolul 37. Drepturi și responsabilități ale producătorilor eligibili (1) După ce a participat la licitație și a obținut statutul de producător eligibil sau după confirmarea statutului de producător eligibil, producătorul beneficiază de dreptul de a i se achiziționa întreaga cantitate de energie electrică livrată în rețelele electrice la prețul fix stabilit în cadrul licitației, respectiv la tariful fix stabilit de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu prezenta lege, timp de 15 ani de la punerea în funcțiune a centralei electrice. (2) Tarifele fixe aprobate și prețurile stabilite în cadrul licitațiilor se ajustează anual pe durata perioadei de 15 ani. Astfel, începând cu	predictibilitatea ți tranmsparența necesară.

			data de 1 martie a fiecărui an ulterior anului punerii în funcțiune a centralei electrice de către producătorul eligibil, tarifele fixe și prețurile stabilite în cadrul licitațiilor vor fi indexate reieșind din evoluția ratei de schimb a monedei naționale față de dolarul SUA: $Tn = T \times \Pi(LeiDnLeiDn-1)$ (10) unde: LeiDn– cursul oficial de schimb mediu (zilnic) al leului moldovenesc față de dolarul SUA publicat de Banca Națională a Moldovei pentru perioada 01 ianuarie – 28 februarie inclusiv, în anul "n", anul pentru care se indexează tarifele fixe sau prețurile la energia electrică produsă din surse regenerabile stabilite în cadrul licitațiilor; LeiDn-1– cursul oficial de schimb mediu (zilnic) al leului moldovenesc față de dolarul SUA publicat de Banca Națională a Moldovei pentru perioada 01 martie – 31 decembrie inclusiv, în anul precedent (n-1).	
	Secretariatul COmunității Energetice		Obligația de la alin. (4^1) trebuiă să fie aplicată până la stabilirea unei PPZ lichide.	**Se acceptă.** **Prevederea de la alin.** *„(4^1) Producătorii eligibili sunt obligați să facă parte din grupul de echilibrare pentru care este responsabil Furnizorul central de energie electrică. La stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide, producătorii eligibili sunt în drept să decidă asupra grupului de echilibrare din care face parte.*
37. Articolul 38: La alin. (2), după cuvintele "capacității centralei electrice existente" se completează cu textul ", sau care	**ANRE /avizare repetată/**		21. La pct. 37 art. 38, alin. (2) propunem să fie completat cu lit. c) cu următoarea redacție: „c) să livreze cantitatea de energie electrică produsă de capacitatea adițională	**Se acceptă.**

se află în construcție/ dezvoltare și pentru care a fost obținut statutul de producător eligibil,";			și de capacitatea pentru care a fost confirmat statutul de producător eligibil și se află în construcție/dezvoltare, la tariful fix aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în funcție de categoria de capacitate în care se încadrează capacitatea cumulată a centralei electrice." Argumentare: În cazul în care se intenționează majorarea capacității unei centrale electrice care se află în construcție/dezvoltare urmează să fie aplicat un singur tarif fix, în funcție de categoria de capacitate în care se încadrează capacitatea cumulată a centralei electrice și nu două tarife fixe ca în cazul în care se majorează capacitatea unei centrale care deja este pusă în funcțiune.	
37. Articolul 38[1]: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Contractele reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, încheiate cu producători eligibili mari stabiliți în cadrul procedurilor de licitații înainte de îndeplinirea condițiilor de mai jos, sunt convertite în contracte pentru diferențe, cu decontare financiară, în termeni de șase luni după îndeplinirea următoarelor condiții: a) piața pentru ziua următoare este înființată și operațională; b) prețul orar (pentru fiecare interval de tranzacționare) pe piața pentru ziua următoare este stabilit pe durata ultimelor 6 luni consecutive." Se completează cu alin. (11) „(11) Producătorii eligibili mari sunt obligați să comercializeze pe piața pentru ziua următoare energia electrică produsă din surse regenerabile, din momentul concluderii contractelor pentru diferențe, în conformitate cu alin. (1)"	**Ministerul Justiției**		La pct. 37, dispoziția de completare a art. 38[1] cu alin. (1[1]) urmează a fi completată cu textul „cu următorul cuprins:" (observație valabilă și pentru art. 31 alin. (5), lit. a[1]	**Se acceptă.**
	EBA		Articolul 38[3]. Contracte asiguratorii pe termen lung Propunem următoarea redacție: b) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat este nou și nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune; c) prețul de contract este mai mic decât 75% din tariful fix stabilit de ANRE tariful fix stabilit de ANRE în dependență de tehnologie. Prețul stabilit se ajustează anual, în dependență de valoarea tariful fix ajustat de ANRE;	**Se acceptă.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38[3]. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații*

alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Prin derogare de la prevederea de la alin. (1), producătorii eligibili mici sunt exonerați de obligația de a comercializa energia electrică produsă pe piața concurențială. Furnizorul central de energia electrică achiziționează de la producătorii eligibili mici întreaga cantitate de energie electrică și o comercializează furnizorilor de energie electrică, în condițiile art. 29, alin. (1) și (2)" alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Furnizorul central de energie electrică și producătorii eligibili convin asupra încheierii contractului pentru diferențe, care prevede păstrarea echilibrului dintre beneficii, drepturi și responsabilități, riscuri și compensații, după cum s-a convenit între părți la semnarea contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile. Prețul obținut în cadrul procedurii de licitație este înlocuit de un preț de piață, obținut de producătorul eligibil pentru tranzacționarea energiei electrice produse pe piața pentru ziua următoare, și o primă variabilă, determinată de diferența dintre prețul de piață și prețul de exercitare stabilit în cadrul licitației;				*organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
se completează cu alin. (31) cu următorul cuprins „(31) Furnizorul central de energie electrică poate oferi servicii de agregare pentru producătorii eligibili, în condiții de piață." Alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali sânt obligați să achite furnizorului central de energie electrică obligațiunile financiare rezultate din aplicarea alin. (3), ca componentă a contribuției financiare pentru energia electrică din surse regenerabile instituită de prezenta lege, care reprezintă sume determinate de diferența dintre prețul de pe piața angro de energie electrică și prețurile de exercitare, de cantitățile notificate de energie electrică din surse regenerabile, proporțional	**PE**		Articolul 38[1]: (2) Prin derogare de la prevederea de la alin. (1), producătorii eligibili mici sunt exonerați de obligația de a comercializa energia electrică produsă pe piața concurențială. Furnizorul central de energia electrică achiziționează de la producătorii eligibili mici întreaga cantitate de energie electrică notificată și o comercializează furnizorilor de energie electrică, în condițiile art. 29, alin. (1) și (2). Fără această precizare "notificată" s-ar putea de interpretat că urmează să fie procurată toată energia electrică produsă. Sau intenția legiuitorului a fost anume	**Se acceptă.** Totodată, precizăm că Regulile pieței energiei electrice sunt documentul de reglementare care detaliază prevederile legii cadru. De altfel, Legea 10 și Legea 107 ar trebui modificate, fiind precizat în toate situațiile relevante că producătorii sunt plătiți conform „notificărilor".

cotelor-părți deținute pe piața energiei electrice de furnizorii respectivi. Obligațiunile financiare ale fiecărui furnizor se determină de furnizorul central de energie electrică în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice. 38. Se completează cu Articolul 38^2 și 38^3 cu următorul cuprins: **Articolul 38^2.** Producerea energiei electrice din surse regenerabile în condiții de piață (1) Guvernul încurajează investitorii și dezvoltatorii de proiecte de producere a energiei electrice din surse regenerabile, prin intermediul politicilor cu incidență în domeniul promovării energiei din surse regenerabile și energiei electrice, să dezvolte proiecte în condiții de piață, fără a beneficia de schema de sprijin instituită de prezenta lege. (2) Guvernul promovează politici de integrare a centralelor de producere a energiei electrice din surse regenerabile în piețele organizate a energiei electrice, cu respectarea prevederilor prezentei legi, a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Regulilor pieței energiei electrice. (3) În vederea promovării investițiilor în tehnologii performante de valorificare a energiei din surse regenerabile, prietenoase mediului și durabile, centralele electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile în afara schemei de suport și comercializarea acesteia în condiții de piață, sunt fabricate cu cel mult 48 de luni până la punerea acestora în funcțiune. (4) Până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide, notificările fizice ale producătorilor din sursă eoliană sau solară, alții decât producătorii eligibili, efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, se ajustează automat la cantitatea de energie electrică produsă, dacă aceasta se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă			această ca de la producătorii mici să se procure toată energia produsă și măsurată, iar costurile dezechilibrelor să fie asumate integral de FCEE, care la rândul le va include în prețul de vânzare? Articolul 38^2: (4) Până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide, notificările fizice ale producătorilor din sursă eoliană sau solară, alții decât producătorii eligibili, efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare, fiind exclusă obligația de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate. Au fost inserate precizări cu privire la poziția netă măsurată și poziția netă contractuală conform prevederilor RPEE. Care este justificarea intervalelor de toleranță specificate (+/- 8%, +/-4%)? Articolul 38^2: (5) Costurile dezechilibrelor producătorilor ce utilizează sursa eoliană	**Nu se acceptă.** În urma procesului de consultări publice respectivul alineat a fost exclus din proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016 **Nu se acceptă.** În urma procesului de consultări publice respectivul alineat a fost exclus din proiectul

cantitatea de energie electrică produsă depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la nivelul limitei depășite. (5) Costurile dezechilibrelor producătorilor ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în intervalele stabilite la alin.(4) se suportă de operatorul pieței energiei electrice de echilibrare și se transferă celorlalte părți responsabile de echilibrare sau grupuri de echilibrare. **Articolul 38[3]**. Contracte asiguratorii pe termen lung (1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile sunt în drept să negocieze contracte de vânzare a energiei electrice pe termen lung cu furnizorii de energie electrică cu obligații de serviciu universal sau de furnizare de ultimă opțiune, în următoarele condiții: a) contractul nu depășește durata de 15 ani; b) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 36 luni la momentul punerii în funcțiune; c) prețul de contract este mai mic decât prețul mediu de achiziție a energiei electrice din alte surse al furnizorului respectiv pe toată durata contractului; d) puterea instalată per loc de producere nu depășește [20 MW]; e) puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte nu depășește [50%] din cota maximă de capacitate stabilită de Guvern pentru tehnologia respectivă.			sau sursa solară în intervalele stabilite la alin.(4) se suportă de operatorul pieței energiei electrice de echilibrare și se transferă participanților la piață în conformitate cu prevederile RPEE. Precizarea privind repartizarea către participanți în conformitate cu RPEE este justificată de următoarele aspecte – (1) aceste costuri ale dezechilibrelor urmează să fie transferate și acumulate la OST, deoarece în caz contrar costul dezechilibrelor în cauză generate de producătorii SER din cadrul grupurilor de echilibrare se vor repartiza către aceste grupuri de echilibrare, care la rândul său le va repartiza înapoi către acești producători, (2) OST urmează să acumuleze aceste costuri la conceptul costuri suplimentare pentru echilibrarea sistemului și să le repartizez doar către furnizorii care deservesc consumatorii finali, așa cum specifică în prezent RPEE. Pentru a face lucrativ un asemenea mecanism de identificare și transferare a acestor dezechilibre de la grupurile de echilibrare către OST este necesar să fie cunoscute pentru fiecare producător din cadrul grupurilor de echilibrare valorile notificate și măsurate pentru fiecare interval de dispecerizare. Astfel, responsabilii grupurilor de echilibrare vor urma să specifice pe platforma gestionată de OST notificări separate pentru fiecare producător SER din cadrul grupului de echilibrare. Iar însuși valorile măsurate sunt prezentate către OST în temeiul exigențelor pct.525 alin.(1) din RPEE.	de modificare a Legii nr. 10/2016

			Articolul 38^3: (1) Furnizorii serviciului universal sunt în drept să încheie contracte bilaterale de procurare a energiei electrice pe termen lung cu producătorii de energie electrică din surse regenerabile, în următoarele condiții: a) contractul nu depășește durata de 15 ani; b) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat este nou si nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune; c) prețul de contract este mai mic decât 75% din tariful fix stabilit de ANRE în dependență de tehnologie. Prețul stabilit se ajustează anual, în dependență de valoarea tariful fix ajustat de ANRE; d) puterea instalată pe centrala electrică nu depășește [20 MW]; e) puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte nu depășește [50%] din cota maximă de capacitate stabilită de Guvern pentru tehnologia respectivă. Considerăm că ar mai corect să se specifice că acest drept este al furnizorilor la serviciului universal, deoarece sunt impuse condiții specifice de procurare a energiei electrice pentru entitățile reglementate. comentariu la pct. b) Pentru acești producători urmează să fie specificată o limită a duratei de fabricație similară celei pentru producătorii mari din surse regenerabile conform art.35 alin.(6), art.37 alin.(2) și art.382 alin.(3).	**Se acceptă.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38^3. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*

			comentariu la pct. c) Producătorii SER, care nu beneficiază de mecanisme de suport specificate în lege, ar urma să obțină sprijin prin stabilirea unor prețuri de vânzare a energiei electrice ce nu vor depăși tarifele fixe aprobate pentru producătorii eligibili. comentariu	
	PED		Articolul 38^1: (1) b) prețul pentru fiecare interval de tranzacționare pe piața pentru ziua următoare este stabilit pe durata ultimelor 6 luni consecutive. Nu este necesar de specificat orar, deoarece în timp un interval de tranzacționare poate suferi modificări, de exemplu, în cazul RO - 15 min, sau în cazul altor state din UE - 5 min. Articolul 38^2: (4) Până la stabilirea existenței unei piețe pe parcursul zilei lichide, notificările fizice ale producătorilor din sursă eoliană sau solară, alții decât producătorii eligibili, efectuate în conformitate cu Regulile pieței energiei ele ctrice, se ajustează automat la poziția netă măsurată în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, notificarea fizică se ajustează la intervalele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene și +/- 4% în cazul utilizării sursei solare, fiind exclusă	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare. **Nu se acceptă.** În urma procesului de consultări publice respectivul alineat a fost exclus din proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016

			obligația de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate. Pentru determinarea poziției nete măsurate se va lua în considerație consumul tehnologic de energie electrică între punctul de măsurare și punctul de delimitare. Deoarece din textul propus nu este clar la ce cantitate de energie se face referință, au fost inserate precizări cu privire la poziția netă măsurată și poziția netă contractuală conform prevederilor RPEE. Totuși, care este justificarea intervalelor de toleranță specificate (+/-8%, +/-4%)?	
			Articolul 38^3: (1) Furnizorii serviciului universal sunt în drept să încheie contracte bilaterale de procurare a energiei electrice pe termen lung cu producătorii de energie electrică din surse regenerabile, în următoarele condiții: a) contractul nu depășește durata de 15 ani; b) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat este nou si nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune; c) prețul de contract este mai mic decât 75% din tariful fix stabilit de ANRE în dependență de tehnologie. Prețul stabilit se ajustează anual, în dependență de valoarea tariful fix ajustat de ANRE; d) puterea instalată pe centrala electrică nu depășește [20 MW]; e) puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte nu	**Se acceptă.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38^3. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul*

			depășește [50%] din cota maximă de capacitate stabilită de Guvern pentru tehnologia respectivă. Considerăm că ar mai corect să se specifice că acest drept este al furnizorilor la serviciului universal, deoarece sunt impuse condiții specifice de procurare a energiei electrice pentru entitățile reglementate. comentariu la pct. b) Pentru acești producători urmează să fie specificată o limită a duratei de fabricație similară celei pentru producătorii mari din surse regenerabile conform art.35 alin.(6), art.37 alin.(2) și art.38^2 alin.(3). comentariu la pct. c) Considerăm că producătorii SER, care nu beneficiază de schemele clasice de suport specificate în această.	*punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
	AO "AMPER GREEN"		La articolul 38^3 se propun următoarele amendamente: La punctul (1) după cuvântul „Producătorii" de introdus sintagma „și grupurile de producători"; La punctul b) la final de introdus sintagma „, cu excepția centralelor electrice bazate pe turbine eoliene și biogaz;" Punctul c) de expus în următoarea redacție: „c) prețul de contract este mai mic, decât	**Nu se acceptă.** În urma procesului de consultări publice respectivul articol a fost exclus din proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016.

			media ponderată a prețului de achiziție a energiei electrice din alte surse ale furnizorului respectiv, dar nu mai mică, decât 90% din tariful fix aprobat de ANRE pentru fiecare tehnologie în parte;" Punctul d) se completează cu sintagma „și 100 MW pentru grupurile de producători de energie electrică din surse regenerabile;"	
	QAIR		Art. 38^1, (2) ... "întreaga cantitate de energie electrică"... A se adăuga "întreaga cantitate de energie electrică livrată" Art. 38^2 (3) ... "sunt fabricate cu cel mult 48 de luni"... De completat cu "sunt noi și nu au fost utilizate" Art. 38^3 Contracte asiguratorii pe termen lung. Nu înțelegem scopul acestor contracte?	**Se acceptă.** **Se acceptă parțial.** Prevederea de la alin. (3) are următorul cuprins: *"(3) În vederea promovării investițiilor în tehnologii performante de valorificare a energiei din surse regenerabile, prietenoase mediului și durabile, centralele electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile în afara schemei de suport și comercializarea acesteia în condiții de piață, corespund condițiilor și cerințelor tehnice stabilite de Codul rețelelor electrice, aprobat în conformitate cu Legea nr. 10/2016 cu privire la energia electrică".* Prin includerea cerințelor și condițiilor tehnice stabilite de Codul rețelelor se va asigura instalarea centralelor electrice conforme care nu vor influența negativ sistemul electroenergetic național. **Nu se acceptă** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38^3. Contracte de vânzare-*

			Dacă e un mecanism de a promova producerea de energie electrica din surse regenerabile, atunci trebuie sa fie descrise /reglementate proceduri și conditii. Daca are scop de a reglementa o situație existentă, atunci sa se modifice prevederile respective din Legea 107 care are limitări privind durata și puterea centralei. Vrem să atragem atenția că reglementarea oricărui tip de contract pentru a promova producerea de energie electrică din surse regenerabile, cu sau fără scheme de sprijin, trebuie să fie bancabilă, adică condiții transparente și competitive de semnare a acestor contracte, posibilitatea semnării lor înaintea construirii centralei, precum și existența unei piețe lichide de energie electrică.	*cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*

	RED NORD		Art.38[2] alin.(5) prevede: „Costurile dezechilibrelor producătorilor ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în intervalele stabilite la alin.(4) se suportă de operatorul pieței energiei electrice de echilibrare și se transferă celorlalte părți responsabile de echilibrare sau grupuri de echilibrare". În opinia noastră, această normă legală intră în contradicție cu prevederile alineatului întâi, care stabilește că: „Guvernul încurajează investitorii și dezvoltatorii de proiecte de producere a energiei electrice din surse regenerabile .... să dezvolte proiecte în condiții de piață, fără a beneficia de schema de sprijin instituită de prezenta lege". Norma legală citată tocmai presupune acordarea unui sprijin acestor producători prin transferul responsabilității pentru energia de echilibrare către „celelalte părți responsabile de echilibrare sau grupuri de echilibrare". Pentru excluderea subvențiilor încrucișate și motivarea producătorilor să prezinte prognoze realiste, având în vedere că traversăm o situație de incertitudine și fiecare parte responsabilă de echilibrare (PRE) se află într-o situație de risc permanent, considerăm că este oportun și necesar, ca fiecare dintre PRE să-și asume partea sa de responsabilitate, inclusiv producătorii ce utilizează sursa eoliană și	**Nu se acceptă.** În urma procesului de consultări publice respectivul articol a fost exclus din proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016.

			sursa solară.	
	A.O. "Asociatua Producătorilor de Energie Electrică Eoliană și Fotovoltaică din Republica Moldova"		De asemenea, pct.38 din proiectul de modificare a Legii nr.10/2016, cu referire la art.38[2] alin.(3), nu este unul suficient de coerent și predictibil și anume: „În vederea promovării investițiilor în tehnologii performante de valorificare a energiei din surse regenerabile, prietenoase mediului și durabile, centralele electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile în afara schemei de suport și comercializarea acesteia în condiții de piață, sunt fabricate cu cel mult 48 de luni până la punerea acestora în funcțiune". Astfel, nu este clar ce doresc autorii proiectului, dacă analizez modalitatea de expunere. Probabil urma să fie folosită următoarea formulare: „centralele electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile în afara schemei de suport pot fi instalate, doar dacă sunt fabricate cu cel mult 48 de luni până la punerea acestora în funcțiune".	**Nu se acceptă.** Prevederea de la alin. (3) are următorul cuprins revizuit: *"(3) În vederea promovării investițiilor în tehnologii performante de valorificare a energiei din surse regenerabile, prietenoase mediului și durabile, centralele electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile în afara schemei de suport și comercializarea acesteia în condiții de piață, corespund condițiilor și cerințelor tehnice stabilite de Codul rețelelor electrice, aprobat în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică."* Precizăm că norma în cauză urmărește ne-admiterea edificării în continuare în Republica Moldova a centralelor electrice bazate pe instalații eoliene de mâna a doua. Principalele argumente care ar justifica respectiva decizie, ar fi: 1. *Performanță/ eficiență redusă* - Centralele electrice eoliene de mână a doua au o eficiență energetică redusă în comparație cu echipamentele noi/ mai avansate. Acest lucru se datorează inovațiilor tehnologice și îmbunătățirilor aduse în proiectarea și construcția instalațiilor eoliene moderne. *2. Costuri ridicate de mentenanță*: Echipamentele mai vechi necesită de obicei investiții semnificative în mentenanță și reparații. Aceste costuri suplimentare pot afecta viabilitatea economică a centralei electrice. 3. *Durată de viață limitată/ incertă* Instalațiile eoliene de mână a doua pot avea o durată de viață mai scurtă decât cele mai noi. Astfel, investiția într-o centrală electrică din instalații eoliene de mână a doua poate fi

				considerată ca având un termen limitat de rentabilitate. Implicit, acest lucru afectează modul în care are loc implementarea politicilor naționale sectoriale. *3. Risc pentru mediu și sănătate* - Centralele electrice mai vechi pot avea un impact negativ asupra mediului și sănătății. Acestea pot fi mai poluante decât instalațiile noi. De asemenea, echipamentele mai vechi pot fi mai zgomotoase, ceea ce poate afecta comunitățile învecinate. Mai mult decât atât, în condițiile unei proceduri de insolvabilitate a agentului economic producător de energie electrică din surse regenerabile, ori alte probleme de natură financiară, este mai mult ca sigur faptul că acesta nu va dezinstala unitatea de producere și nu o va recicla. *4. Lipsa compatibilității cu rețelele moderne* - Tehnologia avansează și în ceea ce privește infrastructura energetică. Centralele electrice de mână a doua pot avea dificultăți în a se integra în rețelele inteligente și flexibile, care permit o gestionare mai eficientă a energiei. Aceasta poate limita capacitatea de a valorifica în mod optim energia generată de instalațiile eoliene vechi.
	Moldelectrica		16) Articolul 38^1 (3^1) se propune de a fi exclus. Noțiunea "servicii de agregare", nu este definită. 17) Articolul 38^2 (4) se propune de a fi exclus, dat fiind faptul că prevederile	16. **Nu se acceptă.** Prin proiectul de lege de modificare a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică, dezvoltat de minister în paralel, se va asigura introducerea noțiunii de servicii de agregare și agregator în actul normativ respectiv. Totodată, precizăm că termenul de agregator este unul simplu, a cărui sens se înțelege de la sine. 17. **Se acceptă.** În urma procesului de consultări publice

			articolului nu pot fi realizate la nivelul OST. Notificările fizice la nivelul OST sunt transmise la nivel de PRE/grup de echilibrare și nu la nivel de producător. Notificarea fizică reprezintă un set de date aferente unităților dispecerizabile, schimburilor cu alte PRE, import/export. În cazul producătorilor care realizează export de energie nu este cazul suportării dezechilibrelor acestora de către consumatorul final din Republica Moldova. Menționăm că dezechilibrul în excedent nu ar fi cazul de a fi promovat în schema de suport, dat fiind faptul că funcționarea în excedent implică necesitatea asigurării surselor de echilibrare la reducere, care în condițiile promovării cogenerării, consumului mic pe parcursul orelor de gol, lipsei surselor flexibile de pornire/oprire nu sunt disponibile pentru OST. La etapa programării operaționale (notificărilor) valorile validate pentru unitățile dispecerizabile reprezintă programul de funcționare al acestora, iar funcționarea în excedent reprezintă o încălcare a programului de funcționare.	respectivul articol a fost exclus din proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016.
			18) Articolul 38^3 (1) (c) se propune de a fi modificat. Se propune să fie descrise detaliat condițiile în care poate avea loc achiziția în baza unui astfel de contract. Contractul, ca fiind semnat pe 15 ani, trebuie să asigure un preț continuu nu mai mare ca prețul de piață pentru o perioadă recentă. Preț lunar/trimestrial/anual mediu. Este necesar un indicator mai clar (spre	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38^3. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung,*

			exemplu prețul trimestrial din Raportul ANRE).	*în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
	ECOENERGETICA		29. La art. 38^2 alin. (3) și art. 38^3 alin. (1) lit. b) argumentul limitei de 48 luni (36 luni) nu e pe deplin înțeles. In dezbaterile publice din data de 27.04.2023 au fost aduse argumente de diverși participanți ce ține de tehnologii. Credem că acest termen pentru cei ce vor să vândă energie electrică în condiții de piață este unul cu tendințe abuzive. Sunt necesar de inclus obligațiuni privind	**Se acceptă parțial.** Este de competența Guvernului să stabilească limitări și constrângeri care ar putea "zădărnici" dezvoltarea unui sector a cărui contribuție la decarbonizarea Republicii Moldva este iminentă (e.g. similar constrângerilor impuse prin politicile cu incidență în domeniul cerințelor de proiectare ecologică pentru echipamentul cu impact energetic, etc.). Astfel, este

			valorificarea deșeurilor, iar deciziile ce țin de acest aspect să fie asumate de investitori, însă limitarea dată de fapt e o imixiune în activitatea de business a companiilor.	imposibilă pretinderea faptului că statul își propune o devoltare sustenabilă, în linie cu cele mai noi tehnologii, dar admite importul de tehnologii cu peste 15-20 de ani de activitate/ producție, și care reprezintă rezultatul progresului tehnologic de acum 20-30 de ani (în materie de performanță aerodinamică, materiale utilizate pentru confecționarea palelor, turnului, impactul acestora asupra mediului, prezența proprietății de a fi reciclate, etc.). Totodată, este eliminat plafonul de vârstă, prevederea de la alin. (3) având următorul cuprins: *"(3) În vederea promovării investițiilor în tehnologii performante de valorificare a energiei din surse regenerabile, prietenoase mediului și durabile, centralele electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile în afara schemei de suport și comercializarea acesteia în condiții de piață, corespund condițiilor și cerințelor tehnice stabilite de Codul rețelelor electrice, aprobat în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică."*
			30. În contextul prevederilor de la art. 38^3 lit. b) în forma reprezentată actuală din lege avem situația că actualii producători eligibili, după cei 15 ani, sunt restricționați în posibilitatea de a încheia contracte asiguratorii pe termen lung. Este iarăși o îngrădire a dreptului de desfășurare a business-ului. Credem că e necesar de prevăzut excepții pentru acești furnizori. Prețul fix și tariful fix aprobat până la urmă e orientat spre a genera profit O (zero) pe 15 ani garantați. Ori	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38^3. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin*

			investițiile date sunt pentru a genera și profit suplimentar, deci se îngrădește efectiv dreptul de a obține venit din activitatea desfășurată pentru opțiunea semnării contractelor asiguratorii pe termen lung.	*10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
	ANRE		28. Art. 38, alin. (2) de expus în următoarea redacție: „(2) În cazul majorării capacității centralei electrice existente sau în raport cu care unui producător de energie electrică din surse regenerabile i-a fost confirmat statutul de producător eligibil prin instalarea unei capacități adiționale de producere a energiei electrice care utilizează același tip de sursă regenerabilă de energie, producătorul, deținător al centralei electrice, este obligat: a) să livreze cantitatea de energie electrică, produsă de centrala electrică existentă pînă la realizarea majorării	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare în proiectul de lege.

			capacității, la tariful fix aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în cadrul procedurii de confirmare a statutului de producător eligibil sau la prețul fix stabilit, în cadrul licitației pentru capacitatea deținută inițial, pînă la majorare; b) să livreze cantitatea de energie electrică produsă de capacitatea nou-instalată la tariful fix aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în cadrul procedurii de confirmare a statutului de producător eligibil sau la prețul fix stabilit, în cadrul licitației pentru capacitatea adițională, în funcție de categoria de capacitate în care se încadrează capacitatea cumulată a centralei electrice extinse." 29. La pct. 37, art. 38[1]: 1) La alin. (1) expresia „convertite în" de substituit cu expresia „înlocuite cu". Argumentare: Contractul pentru diferențe este un alt contract și respectiv este oportun de expus corect acțiunea ce va fi întreprinsă de părțile contractului – înlocuirea unui contract cu altul. 2) Este oportun de reexaminat alineatul (1[1]), deoarece nu toată cantitatea de energie electrică va putea fi comercializată pe piața zilei următoare. Conform Regulilor pieței energiei electrice participanții pieței energiei electrice pot participa la piața zilei următoare, sunt obligați să se înregistreze la operatorul pieței energiei electrice, dar nu sunt obligați să comercializeze	**Se acceptă.** **Se acceptă.** Prevederea are următorul cuprins: *„(1[1]) Producătorii eligibili mari sunt obligați să comercializeze pe piața angro energia electrică produsă din surse regenerabile, din momentul concluderii contractelor pentru diferențe, în conformitate cu alin. (1)"*

			întreaga cantitate de energie electrică pe piața zilei următoare. De asemenea, este oportun de luat în considerare că pe piața zilei următoare nu se comercializează toate cantitățile de energie electrice. Majoritatea cantităților de energie electrică va fi comercializată în baza contractelor bilaterale și să obligăm doar pe producătorii eligibili mari să comercializeze întreaga cantitate de energie electrică pe piața zilei următoare este subiect ce urmează a fi reexaminat. Actualmente se consideră că prețul energiei electrice pe piața zilei următoare va fi mai mare decât prețul fix pentru energia electrică, dar realitatea ar putea fi alta, după lansarea pieței zilei următoare.	
			3) Alin. (3) de expus în următoarea redacție: „(3) *Furnizorul central de energie electrică și producătorii eligibili mari convin asupra încheierii contractului pentru diferențe, care prevede păstrarea echilibrului dintre beneficii, drepturi și responsabilități, riscuri și compensații, după cum s-a convenit între părți la semnarea contractului reglementat pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile. Prevederile privind prețul de comercializare a energiei electrice obținut în cadrul procedurii de licitație se completează cu prevederi privind prețurile de piață, obținute de producătorul eligibil pentru tranzacționarea energiei electrice produse pe piața pentru ziua următoare, și o primă variabilă, determinată de diferența dintre prețul de piață și prețul*	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.

			de exercitare stabilit în cadrul licitației;" Argumentare: Contracte pentru diferențe se vor încheia doar cu producătorii eligibili mari.	
			4) Alin. (3^1) de expus în următoarea redacție: „(3^1) Producătorii eligibili mari sunt obligați să facă parte din grupul de echilibrare pentru care este responsabil Furnizorul central de energie electrică." Argumentare: Toți producătorii eligibili urmează să facă parte din grupul de echilibrare pentru care este responsabil Furnizorul central de energie electrică. În cazul în care producătorii eligibili fac parte din alte grupuri de echilibrare, iar Furnizorul central de energie electrică achită pentru cantitățile de energie electrică conform notificărilor fizice, responsabilii grupurilor de echilibrare utilizează tarifele fixe pentru a obține avantaje nejustificate. Aceasta a fot constatat în rezultatul investigației pe piața energiei electrice efectuată de ANRE și astfel de situații urmează a fi evitate pe viitor. Contracte pentru diferențe se vor încheia doar cu producătorii eligibili mari.	**Se acceptă parțial.** Respectiva obligație a fost stabilită la art. 30, alin. (2), lit. f^2), care are următorul cuprins - *"f^2) este responsabilul grupului de echilibrare al producătorilor eligibili;"*, și alin. (4^1) al art. 37 – *„(4^1)Producătorii eligibili sunt obligați să facă parte din grupul de echilibrare pentru care este responsabil Furnizorul central de energie electrică."*
			1) La art.38^2, alin.(4) și (5) de expus în următoarea redacție: „(4) Până la stabilirea existenței pieței pe parcursul zilei lichide, la calcularea dezechilibrelor cantitățile de energie electrică incluse în notificările fizice ale producătorilor eligibili depuse în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice, se ajustează automat la	**Se acceptă parțial.** În urma procesului de consultări publice respectivul articol a fost exclus din proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016.

			cantitatea de energie electrică produsă, dacă aceasta se află în limitele +/- 8% în cazul utilizării sursei eoliene şi +/- 4% în cazul utilizării sursei solare. Dacă cantitatea de energie electrică produsă depăşeşte aceste limite, cantităţile de energie electrică incluse în notificările fizice se ajustează la nivelul limitei stabilite. (5) Costurile dezechilibrelor producătorilor ce utilizează sursa eoliană sau sursa solară în limitele stabilite la alin. (4) se transferă furnizorilor de energie electrică care furnizează energia electrică consumatorilor finali cu care respectivii producători au contracte de achiziţionare a energiei electrice." Argumentare: Este necesar de prevăzut expres în care condiţii se efectuează recalculările respective şi cui se transferă costurile pentru dezechilibre. Nu este oportun ca operatorul pieţei să-şi asume costurile pentru dezechilibrele respective.	**Nu se acceptă.** În urma procesului de consultări publice respectivul articol a fost exclus din proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016.
			2) La art. 38^3, alin. (1) lit. c), d) şi e) de expus în următoarea redacţie: „c) preţul energiei electrice din surse regenerabile nu depăşeşte cel mai mic preţ negociat pentru energia electrică procurată în rezultatul licitaţiilor organizate pentru achiziţia energiei electrice necesare; d) puterea centralei electrice nu depăşeşte [10 MW]; e) puterea totală a centralelor electrice care produc energie din surse regenerabile pentru care se pot negocia	**Se acceptă parţial.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38^3. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile şi furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze şi să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiţii ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) preţul de contract este cu cel puţin*

			astfel de contracte nu depășește [50%] din cota maximă de capacitate stabilită de Guvern pentru tehnologia respectivă."	*10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
	ANRE /avizare repetată/		22. La pct. 38 art. 38^1 alin. (2) propunem să fie exclus. Argumentare: Alineatul (1) prevede doar obligația producătorilor eligibili mari de a încheia contracte pentru diferențe și în acest sens este inoportună referirea în alin. (2) la prevederi ce nu există privind obligațiile producătorilor eligibili mici. 23. La pct. 39 art. 38^2 alin. (4) după sintagma „direct de la producător" de completat cu fraza „în cazul în care producătorul deține licență pentru furnizarea energiei electrice". Argumentare: Contracte directe cu o	**Se acceptă parțial.** A fost exclus textul *„Prin derogare de la prevederea de la alin. (1),"*. În același timp, este păstrată prevederea în versiunea revizuită, întrucât clarifică modul în care apariția unei PZU ar influența/impacta activitatea producătorilor eligibili mici. **Se acceptă.**

			persoană fizică sau juridică (în calitate de consumator final urmează a fi încheiate doar de titularul licenței pentru furnizarea energiei electrice.	
	Finergreen		Contracte asiguratorii pe termen lung (art. 38) Rugam marirea puterii instalate pe loc de putere care sa fie acoperita de asigurare de la 20 MW la 30 MW pentru a permite participantilor la licitatie cu proiecte eoliene mai mari sa depuna oferte, asigurarea fiind un punct cheie pentru finantarea proiectelor.	**Nu se acceptă.** În urma procesului de consultări publice respectivul articol a fost exclus din proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016.
	Consiliul Concurenței		Îngrijorări din punct de vedere concurențial sunt atestate și în cazul prevederilor de la art. 38^3 alin. (1) lit. b) din proiect, conform cărora, producătorii de energie electrică din surse regenerabile vor fi în drept să negocieze contracte de vânzare a energiei electrice pe termen lung cu furnizorii de energie electrică cu obligații de serviciu universal sau de furnizare de ultimă opțiune, doar în condițiile în care termenul de fabricație al echipamentului de producere al energiei electrice, nu va fi mai vechi de 36 luni la momentul punerii în funcțiune. Impunerea acestui termen de fabricație nu este argumentat de către autorul proiectului, nefiind clar raționamentul stabilirii condiției privind limita termenului de fabricație anume până la 36 luni, contrar garanțiilor de acces nediscriminatoriu la rețea stabilite de art. 28 alin. (1) din Legea nr. 10/2016. În mod evident, fără o analiză economică a beneficiilor instalării unor echipamente cu termenul de fabricație/ exploatare de până la 36 luni la momentul punerii în funcțiune, în raport cu valoarea investiției	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38^3. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este*

			și nu în ultimul rând cu impactul asupra mediului înconjurător, această condiție ar putea crea bariere de intrare pe piața producerii și comercializării energiei electrice din surse regenerabile pentru companiile care dețin echipamente de producere a energiei electrice cu un termen de fabricație/ exploatare mai mare de 36 luni, ar putea crește semnificativ costurile de intrare pe piață a noilor companii ce intenționează să presteze astfel de servicii și prin urmare, se va răsfrânge negativ asupra costului energiei ce va trebui să fie achitat de către consumatorul final.	*stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
	Daniesh Renewables		În speță, ne referim la Articolul *38[3] (Contracte asiguratorii pe termen lung),* care ajustat, ne-ar permite să accesăm garantat finanțări bancare pentru dezvoltarea proiectelor, pentru a ne asigura investițiile și pentru a ne planifica viitorul într-un mod sustenabil și previzibil. De aceea, recomandările noastre sunt următoarele: 1. Elaborarea unei scrisori de Garanție privind păstrarea prețului de contract pe toata durata valabilității acestuia 2. La punctele *3* și *4 (Prețul de contract este mai mic decât prețul mediu de achiziție a energiei electrice din alte surse al furnizorului respectiv pe toată durata contractului); (Prețul de controct este cel mult [75%] din toriful fix stabilit pentru aceeași tehnoiogie în anul punerii în funcțiune a echipamentului);* propunem ca prețul absolut minim în acest caz să nu fie mai mic decât $0,5/kWh;	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38[3]. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de*

			3. Cu referință la punctul *(Prețul de contract este cel mult [75%] din tariful fix stabilit pentru aceeași tehnologie în anul punerii în funcțiune a echipamentului;)* ar trebui să existe o alocare obiectivă a cotei eligibile sugerate de 50% fiecărui furnizor reglementat. Întrucât energia regenerabilă reprezintă un element cheie în dezvoltarea economică și în lupta împotriva schimbărilor climatice, suntem convinși că Ministerul Energiei va susține aceste recomandări și că se vor găsi soluții viabile pentru a răspunde necesităților noastre, dar și ale altor companii din industrie.	*producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
	Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu, Consilier Înalt în domeniul energiei /avizare repetată/		11. La Art.38[1] (1) sunt specificate cerințele pentru a trece la Contracte pentru diferențe. Prima condiție este să existe PZU iar a doua este " prețul pentru fiecare interval de tranzacționare pe piața pentru ziua următoare este stabilit pe durata ultimelor 6 luni consecutive". Se înțelege că timp de 6 luni consecutiv să nu existe intervale orare fără preț stabilit pe PZU. Estimez că această cerință este aproape imposibil de îndeplinit fără o cuplare a PZU în SDAC. Ar putea fi înlocuită cu "Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică stabilește în raportul întocmit conform Legii 107/2016 cu privire la energia electrică, Art. 85 Alin.(2) că piața pentru ziua următoare este funcțională " sau făcută o referire la cuplare.	**Se acceptă parțial.** Prevederea în cauză include o perioadă mai scurtă de timp, de 6 luni, pentru a putea fi realizată, în comparație cu termenul aplicabil pe alte piețe – i.e. în statele din Balcani, unde termenul este de 9 luni.
			17. Propun reintroducerea Art.38[3] Contracte asiguratorii pe termen lung, în următoarea redacție:	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38[3]. Contracte de vânzare-*

			Articolul 38[3]. Contracte asiguratorii pe termen lung (1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării: a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie și tariful fix stabilit în condițiile art. 14, lit. b1) pentru aceeași tehnologie; b) contractul nu depășește durata de 15 ani; b) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune; d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW; (2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform Art.10 lit.e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută; (3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art.37 alin.(1) .	*cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*

	Banca Mondială		Art. 38[1](11): why day-ahead market only ? what about intraday market ? Art. 382(1): '... The Government encourages investors and developers of RE projects [...] to develop projects under market conditions, without benefiting from the support scheme established by this Law.' - why do we need this Law then ?	**Se acceptă.** Alin. (1[1]) va avea următorul cuprins: „(1[1]) Producătorii eligibili mari sunt obligați să comercializeze pe piața angro energia electrică produsă din surse regenerabile, din momentul concluderii contractelor pentru diferențe, în conformitate cu alin. (1)". **Nu se acceptă.** Schema de sprijin urmărește integrarea în piața energiei electrice a energiei regenerabiel care generată intermitent și doi, la zi, este mai scumpă decât cea generată din alte surse. Având însă în vedere că costurile de generare a energiei regenerabile cunosc un trend descendent și practic au ajuns la paritate cu prețul energiei electrice generate de alte surse, suportul oferit de guvernele naționale prin intermediul a astfel de scheme de sprijin ar urma să fie eliminat în viitorul apropiat. În acest sens, Guvernul are obligația încurajării investițiilor private în energia regenerabilă care nu pretind la schemele de sprijin în vigoare, în condiții nediscriminatorii.
	Producătorii de energie electrică eoliană și solară din Republica Moldova SRL „SDS EKIP, SRL		1) Responsabilitatea financiară de echilibrare Proiectul de lege prevede stabilirea temporară a unei marje de toleranță procentuale în limita cărora să nu fie calculate dezechilibrele pozitive sau negative ale producătorilor eligibili de energie electrică eoliană și solară. Deși proiectul inițial supus dezbaterilor publice prevedea aplicarea aceluiași mecanism și pentru ceilalți producători de energie	**Se acceptă parțial.** Conform obiecției la propunerea de modificare a Legii 10/2016 expuse expuse de Operatorul Sistemului de Transport, notificările fizice la nivelul OST sunt transmise la nivel de PRE/grup de echilibrare și nu la nivel de producător. Notificarea fizică reprezintă un set de date aferente unităților dispecerizabile, schimburilor cu alte PRE,

	„Global VDN Energetic" **/avizare repetată/**		electrică eoliană și solară (alții decât eligibili), în actualul proiect a fost exclus această prevedere și fără nicio explicare plauzibilă în dezbaterile publice a acestui proiect de lege. Unica motivare a autorului proiectului expusă în sinteza propunerilor, obiecțiilor și recomandărilor la proiectul de lege, a fost că în urma procesului de consultări publice respectiva prevedere a fost exclusă din proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016. De fapt, aplicarea deplină a mecanismului de echilibrare față de producătorii de energie electrică regenerabilă, presupune crearea și existența mai întâi a condițiilor pentru ca producătorii să își reducă cât mai mult eventualele dezechilibre și să nu afecteze proiectele investiționale, adică existența unei piețe mature a energiei electrice, devenirea funcțională și suficient de lichidă a pietei pe parcursul zilei, obtinerea accesuiui la tehnici și tehnologii de prognoză cu maximă precizie. în lipsa existenței acestor condiții esențiale, este justificată introducerea temporară (după modelul altor țări) a mecanismului de toleranță a dezechilibrelor. Cu toate acestea, deși acest mecanism întemeiat pe aceste principii foarte clare urmează a fi aplicat pentru toți producătorii de energie electrică eoliană și solară, din actualul proiect de lege a fost exclus (în comparație cu proiectul inițial) regula aplicabilității acestui mecanism și față de ceilalți producători care nu au statutul de producător eligibil.	import/export/tranzit. Prin urmare, implementarea mecanismului în cauză este posibil doar la nivelul Grupului de echilibrare de care este responsabil Furnizorul Central de Energie Electrică. În același timp, având în vedere statutul producătorilor de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită în baza Legii 160/2007, și faptul că sunt beneficiari ai unei scheme de sprijin, considerăm acceptabil ca respectivii producători să poată beneficia de mecanismele puse la dispoziția producătorilor eligibili. Astfel, articolul 34, alin. (1^3) stabilește: *"(1^3) Producătorii de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi, în condițiile în care fac parte din grupul de echilibrare al Furnizorului Central de Energie Electrică sau devin parte a acestuia, beneficiază de mecanismul stabilit la art. 37, alin. (7) – (10), cu respectarea caracterului temporar al mecanismului după cum stabilește alin. (11) al aceluiași articol."* În același timp, Dispozițiile finale și tranzitorii, alin. (14), stipulează: *„(14) Producătorii de energie electrică care beneficiază de schema de sprijin stabilită până la data intrării în vigoare a Legii nr. 10/2016, pot reveni în grupul de echilibrare al producătorului eligibil, în conformitate cu art. 34, alin. (1^3), în termen de a lună de la data intrării în vigoare a prezentei legi, în condițiile în care nu au renunțat la statutul conferit în baza schemei de sprijin stabilite anterior.*

			Respectiv, rugăm revenirea la varianta inițială a proiectului de lege pentru aplicarea mecanismului față de toți producătorii de energie electrică eoliană și solară, deoarece după cum s-a menționat supra, toți producătorii sunt în situația lipsei condițiilor pentru aplicarea integrală a mecanismului echilibrării, iar aceasta nu este o schemă de sprijin (așa cum au menționat unii participanți în dezbaterile publice), dar este un mecanism tranzitoriu până la crearea condițiilor de până la aplicarea deplină a mecanismului dezechilibrărilor. Mai mult ca atât, excluderea din acest mecanism a altor producători decât cei eligibili, este o discriminare nejustificată ce este prohibită atât de art.16 a Constituției Republicii Moldova cât și de art.14 a Convenției Europene a Drepturilor Omului. Nu există niciun interes legitim justificat pentru a limita aplicarea acestui mecanism față de ceilalți producători care nu au statutul de eligibil, cu atât mai mult că diferența între aceste două grupuri de producători (eligibili și neeligibili) este doar în schema de sprijin oferită de Guvern pentru producătorii eligibili în vederea garantării recuperării investițiilor pe o perioadă de minim 15 ani prin contracte la preț reglementat, de care acești producători deja beneficiază în mod deplin. În plus, este inexplicabil de ce acest mecanism tranzitoriu a fost propus doar față de producătorii eligibili, dar nu și față de cel puțin producătorii care beneficiază de scheme de sprijin în temeiul Legii energiei regenerabiie nr. 160-XVi dîn	

			12.07.2007. Or, ei ia fel beneficiază de o schemă de sprijin așa cum beneficiază și actualii producători eligibili. 2) Limitarea tehnologiilor utilizate Actuala versiune a proiectului de lege prevede la art.38[2] alin.(3) următoarea reglementare: „(3)în vederea promovării investițiilor în tehnologii performante de valorificare a energiei din surse regenerabile, prietenoase mediului și durabile, centralele electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile în afara schemei de suport și comercializarea acesteia în condiții de piață, corespund, aprobat în conformitate cu Legea nr. 107/2016 condițiilor și cerințelor tehnice stabilite de Codul rețelelor electrice cu privire la energia electrică. ". Autorul proiectului a justificat necesitatea introduceri acestei prevederi de faptul că această normă urmărește ne-admiterea edificării în continuare în Republica Moldova a centralelor electrice bazate pe instalații eoliene de mâna a doua. în primul rând, este de menționat că modul cum a fost expusă această normă, va duce la aplicarea ei față de toate centralele electrice eoliene, indiferent de faptul dacă au fost instalate în trecut, se instalează în prezent sau vor fi instalate în viitor. Or, norma dată stabilește termenul general ca centralele electrice trebuie să corespundă condițiilor și cerințelor tehnice stabilite de Codul rețelelor electrice, dar este de notat că absolut toate centralele electrice anterior produse cu 15-20 ani în urmă nu întrunesc unele condiții și cerințe tehnice	**Nu se acceptă.** În primul rând, merită a fi menționat faptul că proiectul de lege, sau prevederi individuale ale acestuia, nu poate/pot avea un caracter reatroactiv – i.e. să se aplice pentru proiectele investiționale implementate o anumită perrioadă de timp în urmă. Prin urmare, prima parte a sugestiilor/comentariilor nu au la bază un substrat legal corect/ judicios. Prevederile de la alineatul (3) al art. 38[2], similar normelor din Codul rețelelor, se vor aplica proiectelor investiționale noi, unde termenul "nou/noi" nu se referă la aspectul și implicit gradul de uzură al unității de generare, ci la faptul că respectiva unitate este una nou-instalată/-montată/-venită. Respectiv, conchidem că proiectul de lege nu poate oferi o derogare de la Codul rețelelor, care aste aprobat din anul 2019, sub aspectul admiterii racordării la rețea a unităților de generare a energiei electrice care nu corespund cerințelor în vigoare.

			stabilite de Codul rețelelor electrice, aceste condiții fiind specifice doar centralelor electrice noi. Tocmai din acest motiv în pct.27 al Codului rețelelor electrice a fost stabilit că „Cerințele de racordare stabilite în prezentu Cod se aplică unităților generatoare noi care sunt considerate ca fiind semnificative în conformitate cu Secțiunea 2, Capitolul I, Titlul II, cu excepția cazului în care se prevede altfeT. Respectiv, norma art.382 propusă în proiectul de lege pune în pericol proiectele investiționale deja efectuate și cele aflate în proces de implementare, fapt ce este inadmisibil, motiv din care solicităm excluderea ei din proiectul legii. Este de menționat că până acum Republica Moldova a înregistrat și a raportat către organismele internaționale indicatori de obținere a energiei electrice regenerabile, care majoritatea au fost obținuți datorită centralelor electrice eoliene de mâna a doua instalate în țară. Cu toate acestea, prin această normă rigidă, se dorește scoaterea în afara pieței energiei electrice a centralelor electrice utilizate, ceea ce nu este admisibil, echitabil și nici în concordanță de bunele practici în această materie. în contextul celor mai sus expuse și pentru a nu pune în pericol proiectele investiționale implementate și cele care se află deja în proces de implementare, solicităm respectuos excluderea din proiectul de lege a alin.(3) din art.382. în situația în care, autorul proiectului va insista totuși pe menținerea acestei norme, solicităm respectuos stabilirea cel puțin în dispoziții	

			finale și tranzitorii, a unei prevederi cu textul că „norma art.382 alin.(3) nu se aplică centralelor electrice care au fost instalate până la intrarea în vigoare a prezentei legi și centralelor electrice achiziționate în temeiul contractelor încheiate până la intrarea în vigoare a prezentei legi". Această prevedere va asigura securitatea raporturilor juridice și o previzibilitate pentru investitorii care au implementat sau sunt în proces de implementare a proiectelor investiționale cu echipament utilizat.	
	Premier Energy SRL /avizare repetată/		Propunere Articolul 38^3: Contracte pe termen lung (1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile cu Furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze semnarea contractelor de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții: a) contractul nu depășește durata de 15 ani; b) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat este nou si nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune; c) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic din tariful fix stabilit de ANRE în dependență de tehnologie. Prețul stabilit se ajustează anual, în dependență de valoarea tariful fix ajustat de ANRE; d) puterea instalată pe centrala electrică nu depășește 20 MW; e) puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte va fi stabilită pentru fiecare tehnologie în parte dar nu depășește jumătate din cota maximă de capacitate stabilită de Guvern.	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38^3. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;* *b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru*

			Repartizarea cotei între întreprinderi va fi efectuată printr-o hotărâre a ANRE în dependență de cota deținută de piață. Argumentare: Consideram necesar includerea acestui punct cum a fost inițial deoarece în situația actuală producătorii din surse regenerabila cu o putere instalata mai mare de 5MW nu vor avea unde sa vândă energia electrica în caz ca nu au putut participa la licitația organizata de companii ori guvern, ori nu au câștigat la licitație. La fel consideram extrem de important de a permite semnarea contractelor pe o perioada mai mare de 1 an, la moment avem restricție de a semna contracte pe o perioada mai mare de tip. Prin aceasta modalitate vom încuraja venirea a mai mulți investitori în țară, adițional va ușura obținerea finanțării.	*care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare **/avizare repetată/**		6. Conversie de la PPA la CfD (Articolul 38(1-4)). Articolul 38 descrie prevederile pentru conversia de la PPA la CfD și perioada post-CfD. Am enumerat mai jos recomandările noastre pentru acest articol cheie: a. Perioada de conversie de la PPA la CfD. i. Articolul stipulează că "Contractele reglementate pentru achiziția de electricitate din surse regenerabile încheiate cu producătorii eligibili mari în proceduri de licitație înainte de îndeplinirea următoarelor condiții vor fi convertite în contracte pentru diferențe cu reglementare financiară în termen de șase luni de la îndeplinirea următoarelor condiții: a) piața pentru ziua următoare este înființată și operațională; b) prețul	**Nu se acceptă.** Considerăm că termenul de 6 luni stablit în proiect este deja unul suficient de prudent.

			orar (pentru fiecare interval de tranzacționare) pe piața pentru ziua următoare este determinat în ultimele 6 luni consecutive." ii. Observăm că în alte țări, precum Albania și Kosovo, s-a luat în considerare un interval mai lung pentru ca piața energiei să fie operațională înainte de declanșarea conversiei, de exemplu 9 luni. Invităm autoritățile să extindă perioada de conversie la 9 luni.	
			b. Calea către piață după conversia la CfD. i. Articolul afirmă că "Generatorii eligibili mari vor avea obligația de a vinde energia produsă din surse regenerabile pe piața ziua următoare de la momentul încheierii contractelor pentru diferențe (...)". ii. Având în vedere criteriile stabilite în conformitate cu Art. 38(1), considerăm că este probabil ca producătorii de energie regenerabilă să întâmpine obstacole în găsirea unei căi către piață după conversia la CfD. iii. Pieţele dezvoltate precum Regatul Unit sau Franța au luat în considerare un Cumpărător de Ultimă Instanță care furnizează o cale către piață la un preț sub nivelul prețurilor pieței. Recomandăm adăugarea unei prevederi care să acorde puteri ANRE-ului pentru a efectua o evaluare detaliată a pieței și, dacă este cazul, să desemneze un Cumpărător de Ultimă Instanță. iv. În acest scop, sugerăm adăugarea unui paragraf sub Art. 38(1) care să reglementeze o opțiune (dar nu o	**Nu se acceptă.** Admitem că din cauza erorilor în traducere norma din proiect nu a fost corect interpretată. Reiterăm că alin. (1^1) al art. 38^1 stabilește că *"Producătorii eligibili mari sunt obligați să comercializeze pe piața angro energia electrică produsă din surse regenerabile, din momentul concluderii contractelor pentru diferențe, în conformitate cu alin. (1)"*, i.e. pe toate segmentele pieței de energie electrică, inclusiv PZU. În aceste considerente, implementarea unui concept de tipul celui sugerat – "Off-taker of last resort", nu mai este oportună.

			obligație) de a institui un Cumpărător de Ultimă Instanță. c. Proiectele SER comerciale. Legea nu pare să excludă o combinație de capacități sprijinite și comerciale. i. Pentru claritate, sugerăm adăugarea: "Capacitățile sprijinite pot fi combinate cu proiecte comerciale". ii. Observăm că Comisia Europeană a confirmat acest abordaj în Designul Pieței de Electricitate din mai 2023, promovând proiectele de licitații care combină acordarea sprijinului pentru proiectele care oferă o componentă comercială acoperită printr-un PPA corporativ.	**Nu se acceptă.** Ultimele modificări/ ajustări aduse de Comisia Eurpeană la Coneptul/Designul pieței de energie electrică nu sunt încă obligatorii pentru Părțile Contractante. Cu toate acestea, având în vedera că Republica Moldova ar fi liberă în preluarea respectivelor ajustări și transpunerea lor în legislația națională și Regulile Pieței Energiei Electrice, le considerăm totuși deocamdată mult prea complexe pentru realitățile locale. Precizăm că la zi, orice operator economic este în drept să dezvolte două proiecte investiționale similare/ identice, sau nu neapărat, unul dintre care să fie susținut (sau să fie eligibil pentru susținere) de schema de sprijin stabilită de Legea 10/2016, iar cel de-al doilea să presupună activitatea în condiții de piață.
	Asociația Businessului European /EBA/ **/avizare repetată/**		Propunere Articolul 38^3: Contracte pe termen lung (1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile cu Furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze semnarea contractelor de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții: a) contractul nu depășește durata de 15 ani; b) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat este nou si nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune; c) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic din tariful fix stabilit de ANRE în dependență de tehnologie. Prețul stabilit	**Se acceptă parțial.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38^3. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;*

			se ajustează anual, în dependență de valoarea tariful fix ajustat de ANRE; d) puterea instalată pe centrala electrică nu depășește 20 MW; e) puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte va fi stabilită pentru fiecare tehnologie în parte dar nu depășește jumătate din cota maximă de capacitate stabilită de Guvern. Repartizarea cotei între întreprinderi va fi efectuată printr-o hotărâre a ANRE în dependență de cota deținută de piață. Argumentare: Considerăm necesar includerea acestui punct cum a fost inițial deoarece în situația actuală producătorii din surse regenerabila cu o putere instalata mai mare de 5MW nu vor avea unde sa vândă energia electrica în caz ca nu au putut participa la licitația organizata de companii ori guvern, ori nu au câștigat la licitație. La fel considerăm extrem de important de a permite semnarea contractelor pe o perioada mai mare de 1 an, la moment avem restricție de a semna contracte pe o perioada mai mare de tip. Prin aceasta modalitate vom încuraja venirea a mai mulți investitori în țară, adițional va ușura obținerea finanțării.	*b) contractul nu depășește durata de 15 ani;* *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
	Secretariatul Comunității Energetice		La alin. (2) ar urmă să fie stabilită obligația FCEE de a vinde energia electrică procurată de la producătorii eligibili mici pe pieţele organizate.	**Se acceptă.** Alin. (2) al art. 38^1 va avea următorul cuprins: *„(2) Producătorii eligibili mici sunt exonerați de obligația de a comercializa individual energia electrică produsă pe pieţele angro a energiei electrice. La întrunirea condițiilor menționate la alin. (1), Furnizorul central de energia electrică*

				achiziționează de la producătorii eligibili mici energia electrică generată, în baza contractelor reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, în condițiile stabilite în Regulile pieței energiei electrice (conform notificărilor) și o vinde pe piața angro a energiei electrice. Producătorilor eligibili mici li se garantează obținerea veniturilor calculate în baza tarifelor fixe și a cantităților de energie electrică produsă (conform notificărilor), pe perioada de contract rămasă, până la întrunirea termenului stabilit în conformitate cu art. 37 alin. (1).” Totodată, este oportună completarea articolului cu următoarea prevedere ce descrie unele situații specifice din activitatea FCEE, și anume: *”(2^1) Furnizorul central de energie electrică, în condițiile în care obține venituri financiare de la comercializarea energiei electrice din surse regenerabile pe piața angro care depășesc cheltuielile suportate întru onorarea obligațiilor ce reies din contractele reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile semnate cu producătorii eligibili mici, le cumulează pe contul bancar operaționalizat în conformitate cu art. 30, alin. (1^2). Furnizorul central utilizează veniturile suplimentare obținute în vederea acoperirii rezultatelor negative înregistrate la comercializarea energiei electrice pe piața angro în alte perioade de gestiune. Necesarul de resurse financiare pentru onorarea obligațiilor contractuale ce reies din contractele semnate cu producătorii eligibili mici, care*

				nu este acoperit de venitul obținut de furnizorul central din comercializarea energiei electrice din surse regenerabile pe piața angro, obținut în perioada de gestiune respectivă sau anterior acesteia, sunt recuperate prin intermediul prețului reglementat pentru energia electrică din surse regenerabile, stabilit conform art. 30[1]. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică stabilește în Regulile pieței energiei electrice reguli detaliate aferente comercializării energiei electrice din surse regenerabile de către Furnizorul central de energie electrică pe piața angro, inclusiv mecanismul de supraveghere și control al utilizării mijloacelor financiare obținute de Furnizorul central și de contabilitate separată a fluxurilor de mijloace bănești aferente gestionării contractelor semnate cu producătorii eligibili mari și producătorii eligibili mici."
			Cât privește art. 38[3], propunem eliminarea respectivului articol întrucât prezintă, în esență o „schemă de sprijin" puțin reglementată de prezenta lege și care ar permite construcția de centrale electrice mari în lipsa unei competiții.	**Nu se acceptă.** Cuprinsul final este următorul: *Articolul 38[3]. Contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice din surse regenerabile pe termen* *(1) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și furnizorii de serviciu universal sunt în drept să negocieze și să semneze contracte asiguratorii de vânzare a energiei electrice pe termen lung, în următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ la data semnării:* *a) prețul de contract este cu cel puțin 10% mai mic decât cel mai mic dintre prețul fix stabilit în cadrul celei mai recente licitații organizate conform art. 35 pentru aceeași tehnologie;*

				b) contractul nu depășește durata de 15 ani; *c) echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 48 luni la momentul punerii în funcțiune;* *d) puterea instalată per loc de producere nu depășește 18 MW;* *(2) Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte este stabilită de Guvern conform art.10 lit. e) pentru fiecare furnizor cu obligații de serviciu universal proporțional cu cota de piață deținută;* *(3) Prețul de contract poate varia pe durata contractului proporțional cu ajustările efectuate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prețurilor fixe și tarifelor fixe în conformitate art. 37, alin. (1).*
39. Articolul 39 se completează cu alin. (3^1) cu următorul cuprins: „ (3^1) Centrala electrică trebuie să fie echipată, la ieșirea din invertor, cu echipament de măsurare, instalat din contul consumatorului final, deținător al centralei electrice, care să înregistreze cantitatea de energie electrică generată de centrala electrică respectivă." alin. (8) se completează cu lit. b1) cu următorul cuprins: „b1) cantitatea de energie electrică generată, lunar, după cum a fost citită de operatorii sistemelor de distribuție;" la alin. (8), lit. c), textul " în kilowați-oră" se substituie cu cuvintele "în kWh";	**Moldelectrica**		19) Articolul 39 (2) – după sintagma "trebuie să îndeplinească următoarele condiții", propunem să fie adăugată sintagma "pentru fiecare loc de consum la care se solicită aplicarea mecanismului de contorizare netă". 20) Articolul 39 (2) (b) – după sintagma "puterea contractată cu furnizorul respectiv", propunem să fie adăugată sintagma "pentru locul de consum respectiv". 21) Articolul 39 (3^1) – propunem să fie completat cu propoziția: "Consumatorul final va asigura transmiterea în timp real a valorii puterii active generate totale către operatorul de sistem la care este racordat locul de	**Se acceptă.** **Se acceptă.** **Se acceptă parțial.** Având în vedere inoportunitatea impunerii utilizatorilor existenți ai mecanismului de contorizare netă să instaleze un contor suplimentar la ieșirea din centrala electrică deținută, se propune completarea prevederii

			consum.".	de la alin. (3) cu următoarea propoziție nouă: " *Operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a beneficiarului mecanismului contorizării nete, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare.*"
			22) Articolul 391 (1) (c) – după sintagma "cu propriul furnizor de energie electrică", propunem să fie adăugată sintagma "pentru respectivul loc de consum".	**Se acceptă.**
			23) Articolul 39^1 (2) (b) – sintagma "este încărcată cu energie electrică produs exclusiv de centrala electrică proprie a autoconsumatorului", este necesar să fie descrisă mai detaliat, dat fiind faptul că va fi necesară implementarea măsurilor tehnice de monitorizare.	**Se acceptă.** Prevederea revizuită are următorul cuprins: *"b) nu este încărcată cu energie electrică din rețeaua publică, aceasta fiind considerată o utilizare irațională a capacității de stocare a energiei electrice. Utilizarea concomitentă a bateriilor și acumulatorilor disponibili în cadrul vehiculelor electrice, deținute de prosumator, în vederea stocării energiei electrice produse de centrala electrică proprie și/sau a energiei electrice din rețea, nu este calificată drept utilizare irațională a energiei electrice în sensul prezentului alineat."*
			24) Articolul 39^1 (5) (c) – sintagma "autoconsumatorul consimte și achită	**Se acceptă.**

			tariful pentru serviciul de distribuție pentru energia electrică transportată", este necesar să fie modificată, dat fiind faptul că consumatorii nu achită direct tarifele de distribuție sau transport sau să fie modificat modul de prestare al serviciilor de transport și de distribuție al energiei electrice. Articolul 39^1 (5) (d) – după sintagma "instalate din contul consumatorului final", propunem de a adăuga sintagma "autoconsumatorul va asigura transmiterea în timp real al valorii puterii active generate și consumate de instalația de stocare către operatorul de sistem la care este racordat locul de consum".	**Nu se acceptă.** Este de obligația operatorului de sistem să culeagă/citească datele/
	EBA		Articolul 39 alin. (3^1): „ (3^1) Centrala electrică trebuie să fie echipată, la ieșirea din invertor, cu echipament de măsurare, instalat din contul consumatorului final, deținător al centralei electrice, care să înregistreze cantitatea de energie electrică generată de centrala electrică respectivă." Se propune excluderea acestuia Articolul 39^2. Schema de sprijin pentru autoconsumatorii de energiei electrică din surse regenerabile (1) Se propune completarea cu: c) dacă soldul monetar este mai mare decât valoarea energiei consumate din rețea pentru aceeași perioadă de facturare, soldul este transferat în următoarea perioadă de facturare.	**Se acceptă parțial.** Având în vedere inoportunitatea impunerii utilizatorilor existenți ai mecanismului de contorizare netă să instaleze un contor suplimentar la ieșirea din centrala electrică deținută, se propune completarea prevederii de la alin. (3^1) cu următoarea propoziție nouă: "*Operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a beneficiarului mecanismului contorizării nete, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare.*"."
	Premier		Articolul 39. (3^1) – se exclude	**Se acceptă parțial.**

	Energy SRL			Având în vedere inoportunitatea impunerii utilizatorilor existenți ai mecanismului de contorizare netă să instaleze un contor suplimentar la ieșirea din centrala electrică deținută, se propune completarea prevederii de la alin. (3^1) cu următoarea propoziție nouă: *"Operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a beneficiarului mecanismului contorizării nete, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare."*
			Articolul 39: (4) Calculul energiei electrice prin aplicarea contorizării nete se efectuează după cum urmează: b) în cazul în care, la sfârșitul lunii, cantitatea de energie electrică pe care consumatorul final, deținător al centralei electrice, a primit-o de la furnizor este mai mică decât cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică, furnizorul de energie electrică calculează soldul energiei livrate în rețeaua electrică și al celei consumate din rețea, iar diferența de cantitate este inclusă în contul consumatorului final respectiv pentru a fi utilizată în lunile următoare. Până la data de 31 martie a fiecărui an consumatorul final, deținător al centralei electrice, este în drept să solicite achitarea energiei electrice livrate în exces în rețea.	**Se acceptă.**

			Furnizorul serviciului universal stabilește dacă consumatorul final, deținător al centralei electrice, a livrat în rețeaua electrică o cantitate de energie care depășește cantitatea de energie electrică ce a fost consumată din rețea și procură de la consumatorului final respectiv energia electrică neutilizată până la data de 31 martie a fiecărui an la prețul mediu de procurare a energiei electrice pe piață de către furnizorul serviciului universal în anul precedent; (5) În cazul în care consumatorul final, deținător al centralei electrice, reziliază contractul cu privire la contorizarea netă sau se deconectează de la rețeaua electrică, furnizorul de energie electrică este obligat să achite acestui consumator final contravaloarea energiei electrice neutilizate la prețul mediu de procurare a energiei electrice pe piață de către furnizorul serviciului universal în anul precedent. Articolul 39: (6) Beneficiază de mecanismul de contorizare netă, în baza principiului "primul venit, primul servit", consumatorii finali deținători ai centralelor electrice a căror capacitate instalată cumulată nu depășește 10% din valoarea sarcinii maxime înregistrate pe parcursul anului precedent de către operatorul sistemului de distribuție la rețelele căruia sânt racordate centralele electrice respective. Limita de 10%, stabilită în prezentul alineat, poate fi revizuită și modificată de către Agenția	**Se acceptă.** **Se acceptă parțial.** În vederea ajustării politicilor de promovare a autoconsumului de energie electrică din surse regenerabile, i.e. al prosumatorilor, care include și beneficiarii mecanismului de contorizare netă, au fost revizuite un șir de prevederi, astfel încât Guvernul să fie autoritatea care decide asupra capacităților alocate pentru mecanismele de sprijin respective, acestea fiind aliniate la Planul Naționale pentru Energie și Climă și strategiile sectoriale, de a căror implementare este pe deplin responsabil. Întru implementarea acestui deziderat,

			Națională pentru Reglementare în Energetică prin aprobarea, în conformitate cu Legea cu privire la energetică, a unei hotărâri motivate și supuse în prealabil consultărilor publice. Articolul 39: (8) Anual, până la 30 aprilie, furnizorii de energie electrică vor elabora și prezenta Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică un raport cu privire la contorizarea netă a energiei electrice din surse regenerabile. Raportul va conține următoarele informații pentru anul precedent: a) numărul total de consumatori finali,	Guvernului îi este oferită următoarea atribuție, și anume: *"e[1]) stabilește, aprobă și actualizează cote de capacitate, pe categorii de capacitate, și după caz pe categorii de beneficiari finali, pentru care pot fi stabilite și plafoane de capacitate individuală per centrală electrică, ce urmează a fi oferite pentru implementarea mecanismelor de contorizare netă și facturare netă. Aprobarea hotărârii are loc în conformitate cu prevederile Legii cu privire la ajutorul de stat, și este coordonată cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și operatorii de sistem;"* Alin. (6) va avea următorul cuprins: *"(6) Beneficiază de mecanismul de contorizare netă, în baza principiului „primul venit, primul servit", consumatorii finali deținători ai centralelor electrice a căror capacitate instalată se înscrie în limitele stabilite de Guvern în conformitate cu art. 10, alin. (e1), și în condițiile în care au obținut avizul de racordare a centralei electrice."* În același timp, o serie de dispoziții finale și tranzitorii au fost propuse, în vederea asigurării unei treceri line de la mecanismul „contorizare netă" al cel de „facturare netă". **Se acceptă.**

			deținători ai centralelor electrice, care beneficiază de contorizare netă, diferențiat pe tipul sursei regenerabile utilizate; b) puterea instalată a centralelor electrice; b[1]) cantitatea de energie electrică generată, lunar, după cum a fost recepționată și/sau estimată de operatorii sistemelor de distribuție; c) cantitatea de energie electrică livrată în rețea; c1) cantitatea de energie electrică consumată din rețea; d) cantitatea de energie electrică livrată furnizorului serviciului universal prin aplicarea mecanismului contorizării nete. Articolul 39[1]. (e) – se exclude Articolul 39[1] : (3) Autoconsumatorul de energie din surse regenerabile are următoarele obligații: e) să transmită lunar operatorului sistemului de distribuție a energiei electrice cantitatea energiei electrice produse de centrala electrică, d) să ofere acces operatorului sistemului de distribuție a energiei la echipamentele de măsurare a energiei electrice livrate în rețea, energia electrică consumată, în vederea stabilirii unui bilanț deplin și corect al fluxurilor de energie electrică către și dinspre rețeaua electrică; Conform celor comentate la art.39 alin.(8) lit. b1).	**Se acceptă.** **Se acceptă parțial.** Prevederea de la lit. d) va avea următorul cuprins: *"d) la punctul de conectare al unui prosumator, acesta are obligația instalării unui echipament de măsurare bidirecțional care înregistrează orar energia electrică livrată în rețea și energia electrică consumată din rețea, sau două echipamente de măsurare unidirecționale cu înregistrare orară, într-un loc ușor accesibil pentru citirea datelor. Operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a prosumatorului, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de*

				generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare" **Se acceptă parțial.** Soldul monetar este transferat pe perioada următoare. Prevederile art. 39^2 au fost revizuite urmțnd aceeași logică.
			Articolul 39^2: Schema de sprijin pentru autoconsumatorii de energiei electrică din surse regenerabile (1) Schema de sprijin a autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile, este stabilită și implementată în conformitate cu un regulament elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, și se bazează pe următoarele principii: a) furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică autoconsumatorilor, în calitatea acestora primară de consumatori finali, sunt obligați să încheie contracte de autoconsumator de energie din surse regenerabile cu autoconsumatorii respectivi, în conformitate cu criteriile și condițiile stabilite în conformitate cu prezenta lege, și să achiziționeze lunar surplusul de energie electrică generată; b) autoconsumatorii de energie din surse regenerabile au dreptul la o remunerare pentru surplusul de energie electrică livrată în rețea, exprimată într-un echivalent monetar și cumulată într-un sold, calculat pe baza cantității de energie electrică livrată în rețea și cantității de energie electrică consumată din rețea într-o perioadă de facturare (mecanismul de facturare netă), care se ia în considerare la întocmirea facturilor de energie electrică	

			de către furn izor; c) dacă soldul monetar este mai mare decât valoarea energiei consumate din rețea pentru ceeași perioadă de facturare, soldul este transferat în următoarea perioadă de facturare. (2) În vederea implementării schemei de sprijin a autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică are următoarele obligații: a) să elaboreze și să aprobe o metodologie de determinare a valorii monetare, per kWh, a surplusului de energie electrică livrată în rețea pentru fiecare perioadă de facturare, și să publice prețurile respective pe pagina sa web oficială. Metodologia de calcul și prețurile determinate în conformitate cu prezentul alineat sunt revizuite periodic, dar nu mai rar de o dată la fiecare doi ani; b) să stabilească perioada pentru care soldul monetar poate fi utilizat de către autoconsumatorii de energie din surse regenerabile, din momentul în care acesta a fost obținut, conform alin. 392, alin. (1), lit. c); c) să stabilească reguli și principii cu privire la implementarea mecanismului de facturare-netă, care ar încuraja investițiile în centrale electrice de producere a energiei electricei regenerabile de mică capacitate; Articolul 39^2: (3) La punctul de conectare al unui autoconsumator de energie din surse regenerabile, autoconsumatorul în cauză instalează un echipament de măsurare	**Se acceptă parțial.** Este propus ca soldul în kWh, convertit în MDL, să fie pasibil transferării și consumului în următoarele 12 luni.

			(contor) bidirecțional care înregistrează separat energia electrică livrată în rețea și energia electrică consumată din rețea. În cazul autoconsumatorilor care acționează în comun, numărul și tipul echipamentelor de măsurare necesar a fi instalat este stabilit în regulamentul aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu alin. (1). (5) Regulamentul cu privire la autoconsumatorii de energie din surse regenerabile, elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu alin. (1), include prevederi cu privire la următoarele: a) obligația autoconsumatorilor de a asigura accesul operatorilor sistemului de distribuție a energiei electrice la echipamentele de măsurare a energiei electrice livrate și consumate din rețea, precum și la datele cu privire la energia generată; Articolul 39[3]: (2) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ține un registru al autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile, care va include următoarele informații: i) energia electrică din surse regenerabile injectată în rețea. Conform celor comentate la art.39 alin.(8) lit. b1).	**Se acceptă.**
	Premier Energy Distributio		Articolul 39. (3^1) – se exclude	**Se acceptă parțial.** Având în vedere inoportunitatea impunerii utilizatorilor existenți ai mecanismului de

	n			contorizare netă să instaleze un contor suplimentar la ieșirea din centrala electrică deținută, se propune completarea prevederii de la alin. (3^1) cu următoarea propoziție nouă: *"Operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a beneficiarului mecanismului contorizării nete, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare."*
			Articolul 39: (6) Beneficiază de mecanismul de contorizare netă, în baza principiului "primul venit, primul servit", consumatorii finali deținători ai centralelor electrice a căror capacitate instalată cumulată nu depășește 10% din valoarea sarcinii maxime înregistrate pe parcursul anului precedent de către operatorul sistemului de distribuție la rețelele căruia sânt racordate centralele electrice respective. Limita de 10%, stabilită în prezentul alineat, poate fi revizuită și modificată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prin aprobarea, în conformitate cu Legea cu privire la energetică, a unei hotărâri motivate și supuse	**Se acceptă parțial.** În vederea ajustării politicilor de promovare a autoconsumului de energie electrică din surse regenerabile, i.e. al prosumatorilor, care include și beneficiarii mecanismului de contorizare netă, au fost revizuite un șir de prevederi, astfel încât Guvernul să fie autoritatea care decide asupra capacităților alocate pentru mecanismele de sprijin respective, acestea fiind aliniate la Planul Naționale pentru Energie și Climă și strategiile sectoriale, de a căror implementare este pe deplin responsabil. Întru implementarea acestui deziderat, Guvernului îi este oferită următoarea atribuție, și anume: *"e^1) stabilește, aprobă și actualizează cote de capacitate, pe categorii de capacitate, și după caz pe categorii de beneficiari finali, pentru care pot fi stabilite și plafoane de capacitate individuală per centrală electrică, ce urmează a fi oferite pentru*

				implementarea mecanismelor de contorizare netă și facturare netă. Aprobarea hotărârii are loc în conformitate cu prevederile Legii cu privire la ajutorul de stat, și este coordonată cu operatorii de sistem;" Totodată, alin. (6) va avea următorul cuprins: *"(6) Beneficiază de mecanismul de contorizare netă, în baza principiului „primul venit, primul servit", consumatorii finali deținători ai centralelor electrice a căror capacitate instalată se înscrie în limitele stabilite de Guvern în conformitate cu art. 10, alin. (e1), și în condițiile în care au obținut avizul de racordare a centralei electrice."* În același timp, o serie de dispoziții finale și tranzitorii au fost propuse, în vederea asigurării unei treceri line de la mecanismul „contorizare netă" al cel de „facturare netă". **Se acceptă parțial.**
			Articolul 39[1] : (3) Autoconsumatorul de energie din surse regenerabile are următoarele obligații: e) să transmită lunar operatorului sistemului de distribuție a energiei electrice cantitatea energiei electrice produse de centrala electrică, d) să ofere acces operatorului sistemului de distribuție a energiei la echipamentele de măsurare a energiei electrice livrate în rețea, energia electrică consumată, în vederea stabilirii unui bilanț deplin și corect al fluxurilor de energie electrică către și dinspre rețeaua electrică;	Prevederea de la lit. d) va avea următorul cuprins: "d) la punctul de conectare al unui prosumator, acesta are obligația instalării unui echipament de măsurare bidirecțional care înregistrează orar energia electrică livrată în rețea și energia electrică consumată din rețea, sau două echipamente de măsurare unidirecționale cu înregistrare orară, într-un loc ușor accesibil pentru citirea datelor. Operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a prosumatorului, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea

				termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare"
			Articolul 39[1] : (5) Prin derogare de la alin. (1), lit. a) și alin. (3), lit. c), un autoconsumator de energie din surse regenerabile, poate deține o centrală electrică localizată în afara locului său de consum, cu respectarea prevederilor stabilite la art. 39[1] – 39[3], inclusiv a următoarelor condiții cumulative. Reieșind din faptul că există porțiuni de rețea unde nu este posibilă acomodarea puterii, aceasta ar permite distribuirea acestor centrale fără necesitate extinderii rețelelor.	**Se acceptă.**
	Premier Energy Distribution **/avizare repetată/**		Propunere Articolul 39: (3) Ultima propoziție – se exclude. Nu este clară necesitatea acestei comunicări. Se propune excluderea acestei prevederi. Dacă această prevedere a fost inclusă cu scopul determinării unei statistici a energiei electrice real generate, pot fi aplicate metode analitice pentru estimare..	**Nu se acceptă.** Metodele analitice nu pot concura cu scenariul în care statul, prin intermediul Agenției pentru Eficiență Energetică, ar deține date reale sau efectiv înregistrate, pentru unele proiecte, care ar permite extrapolarea acestora și stabilirea cu maximă precizie a gradului de implementare a politicilor, cu ulterioara lor raportare către instituțiile intenaționale în linie cu angajamntele asumate prin aderarea la inițiative și tratate internaționale (e.g.. Acordul de la Paris).
			Articolul 39: (4) Ultima propoziție – se exclude Se propune excluderea acestei prevederi	**Nu se acceptă.** Noul cuprins al propoziției de completare a lit. a) de la alin. (4), elaborat în coordonare

			deoarece prosumatorul va fi pus în situația să achite serviciile de sistem dublu, atunci când generează și atunci când consumă această energie electrică. Pe altă parte, producătorii de energie electrică care sunt racordați la rețelele de distribuție sunt exonerați de plata cărora servicii de sistem. Contorizarea netă este o schemă de sprijin care a fost inițiată în anumite condiții și nu este corect ca pe parcurs aceste condiții să fie modificate. Propunere Articolul 39: (8) b1) cantitatea de energie electrică generată, lunar și/sau cumulativ pentru 12 luni, estimată conform procedurii aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Argumentare Acumularea de date de pe invertoarele producătorilor este un proces anevoios, care va genera și pierderi de informație sau interpretări, astfel, OSD ori furnizorul, aplicând metode analitice, vor estima aceste valori în baza unei proceduri aprobate de ANRE.	cu ANRE, este următorul: *„Operatorul sistemului de distribuție va înainta furnizorului plata pentru serviciul de distribuție prestat pentru locul de consum respectiv, luând în considerare cantitatea de energie electrică consumată din rețeaua electrică de distribuție pe parcursul lunii de consumatorul final care beneficiază de mecanismul contorizării nete."* **Se acceptă parțial.** Considerăm că OSD-urile trebuie să accepte și colecteze informațiile reale despre generarea energiei electrice de către unele centrale reprezentative transmise de utilizatori – informații care vor fi ulterior procesate de AEE. Totodată, norma de la lit. b1) are următorul cuprins: *"b^1) cantitatea de energie electrică generată, lunar și/sau cumulativ pentru 12 luni, după cum a fost recepționată de la beneficiarii mecanismului de contorizare netă conform alin. (3), și/sau estimată de operatorii sistemelor de distribuție, conform procedurii stabilite în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile;*
	AO "AMPER GREEN"		Astfel, se propune de a modifica articolul 39 al Legii nr.10/2016 și de a expune lit. b) în următoarea redacție: centrala electrică trebuie să dispună de o putere instalată de până la 500 kW, dar nu mai mare decât puterea contractată la fiecare locul de consum deținut de consumătorul final respectiv. Pentru	**Nu se acceptă.** Deși mecanismul de „contorizare netă" este orientat pe susținerea consumatorilor casnici și a, în același timp, al IMMM-urilor, trebuie subliniat faptul că acesta, în vederea implementării exemplare a conceptului de energetică distribuită și furnizarea unor beneficii sistemului electroenergetic

			centralele electrice cu o putere instalată mai mare de 200 kW și până la 500 kW se va aplica un tarif de utilizare a rețelelor operatorilor de distribuție care va fi elaborat și aprobat de către ANRE"; Pe de altă de a ajusta normele juridice propuse la punctul 40 a proiectului Legii de modificare a Legii nr.10/2016 și de menținut principiile contorizării nete pentru toți cei care deja ai centrale electrice instalate si vor să instaleze in limita locului de consum sau a capacității maxime de 200 kW.	național (inclusiv prin creșterea calității energiei electrice furnizate consumatorilor finali), centralele electrice de producere a electriciității prin valorifcarea potențialului regenerabil, trebuie să fie dispersate cât mai uniform în plan geografic, fiind evitată concentrarea acestora într-un nod. După cum raportează OSD, concentrarea instalării centralelor electrice în baza mecanismului menționat are loc în jurul municipiilor și orașelor (centrelor raionale), cea mai mare concentrație însă fiind atestată în mun. Chișinău și proximitatea acestuia. Și deși centralele se află aproape de cel mai mare nod de consum, totuși, odată cu creșterea puterii instalate a respectivelor surse de generare într-un nod anumit, beneficiile oferite de acestea ar putea fi puternic afectate, sau chiar „anulate". Cel mai mare contra-argument pentru propunerea înaintată, ține totuși de faptul că o eventuală creștere a pragului/ limitei stabilite față de net-metering și, eventual, net-billing, la 500 kW, ar înclina inoportun și defectuos balanța puterii cumulative a centralelor în favoarea IMMM-urilor, dar și a companiilor mari. Astfel, dacă cel puțin fiecare întreprindere mare, cu potență fianciară, ar instala câte 500 kW instalații preponderent solare PV, puterea cumulativă a acestora ar atinge valoarea de 450 MW. Mai mult decât atât, sub aspect financiar, mecanismele net-metering și net-billing, având în vedere exceptarea acestora de la la achitarea costurilor pentru dezechilibre și utilizarea rețelei electrice drept o baterie fără achitarea a careva costuri (i.e. cazul mecanismului net-metering), pun presiune pe consumatorii "ordinari", care nu

				beneficiază de un astfel de mecanism, dar care trebuie să le achite prin intermeidul tarifului de distribuție și/sau transport (dacă este cazul), sau prețurile achitate furznizorilor săi. Prin urmare, reiterăm inoportunitatea modificării, în sensul creșterii, a pragului de 200 kW stabilit pentru mecanismul de „contorizare netă" și propus, prin analogie, pentur mecanismul "facturare netă".
	ANRE		În pct. 39, art. 39 alin. (3^1) se prevede sintagma „...la ieșirea din invertor", care considerăm că creează incertitudine, și anume, în cazul în care centrala electrică conține 10 invertoare nu este clar cum se va aplică prevederea dată. De asemenea, ținând cont că alin. (3) art. 39 rămâne în redacția actuală, este necesar de specificat care este destinația contorului - „de control" sau „comercial".	**Se acceptă parțial.** Având în vedere inoportunitatea impunerii utilizatorilor existenți ai mecanismului de contorizare netă să instaleze un contor suplimentar la ieșirea din centrala electrică deținută, se propune completarea prevederii de la alin. (3^1) cu următoarea propoziție nouă: "*Operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a beneficiarului mecanismului contorizării nete, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare.*"
			32. Pct. 39, art. 39, alin. (4) lit. a) din Legea în vigoare, se propune de completat cu următorul text: „(....), iar în acest caz operatorul sistemului de distribuție va înainta furnizorului plata pentru serviciul de distribuție prestat pentru locul de consum respectiv,	**Se acceptă.**

			determinat ca diferența dintre cantitatea de energie electrică consumată din rețeaua electrică de distribuție pe parcursul lunii și cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică de distribuție pe parcursul luni". Argumentare: Este necesar de a stabili expres că în această situație furnizorul serviciului universal achită plata pentru serviciul de distribuție prestat. Această problemă urmează a fi soluționată, deoarece provoacă neînțelegeri între operatorul sistemului de distribuție și furnizorul serviciului universal.	
	ANRE /avizare repetată/		La pct. 40 art. 39 se propune de expus completarea de la alineatul (4) lit. a) în următoarea redacție: *„a) Operatorul sistemului de distribuție va înainta furnizorului plata pentru serviciul de distribuție prestat pentru locul de consum respectiv, luând în considerare cantitatea de energie electrică consumată din rețeaua electrică de distribuție pe parcursul lunii de consumatorul final care beneficiază de mecanismul contorizării nete."* Argumentare. Această modificare este oportună în contextul aprobării de către ANRE a hotărârii nr. 448 din 11 iulie 2023 publicată pe pagina web oficială a ANRE (https://anre.md/registru hotararilor-consiliului-de-administrare-al-anre-3-358?page=3&).	**Se acceptă.**
			- alin. (9) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „(9) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică aprobă tarife pentru capacitate pentru utilizarea rețelei	**Nu se acceptă.** Susținem păstrarea regulilor de joc în vigoare pentru utilizatorii NM pînă la sfârșitul anului 2027.

			electrice de distribuție pe care beneficiarul mecanismului de contorizate netă îl achită furnizorului serviciului universal de energie electrică." Argumentare: Tarifele pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice sunt reglementate prin Legea 107/2016 cu privire la energia electrică. Pentru utilizarea rețelei electrice de distribuție urmează a fi calculate tarife pentru capacitate fără divizare pe categorii de utilizatori, întrucât legea nu prevede acest aspect.	
	ECOENE RGETICA		Considerăm că limita de 5% indicată în art. 39, alin. (6) este o valoare ce nu e necesar să fie indicată în Legea 10/2016. Modificarea acestea de către ANRE va face ca legea să nu mai fie actuală și va crea incertitudini. Se propune de a modifica conținutul textual și a lăsa această limită să fie în responsabilitatea ANRE sau a guvernului de a fi aprobată/stabilită. Mai mult de atât recomandăm să fie prevăzute modalități de distribuire a acestei limite. Astăzi foarte multe companii din domeniul agricol sau conex instalează centrale electrice pe principiul contorizării nete dat fiind subvenții obținute de Ia stat sau programe de finanțare de la ODA. Consumatorii casnici sau alte entități economice din alte domenii nu au această posibilitate. Prin urmare într-un interval foarte scurt de timp cotele asimilate de furnizorii de ultimă opțiune vor fi asimilate, iar consunlatorii casnici nu vor putea instala centrale solare. Deci e oportun astăzi de divizat cotele între tipuri de consumatori (casnic și comercial),	**Nu se acceptă.** Depășirea limitei de 5% și creșterea acesteia la 10% a avut loc în baza unor norme juridice care deja s-au consumat și, prin urmare, modificrea lor nu mai este oportună. Totodată, în vederea ajustării politicilor de promovare a autoconsumului de energie electrică din surse regenerabile, i.e. al prosumatorilor, care include și beneficiarii mecanismului de contorizare netă, au fost revizuite un șir de prevederi, astfel încât Guvernul să fie autoritatea care decide asupra capacităților alocate pentru mecanismele de sprijin respective, acestea fiind aliniate la Planul Naționale pentru Energie și Clima și strategiile sectoriale, de a căror implementare este pe deplin responsabil. Întru implementarea acestui deziderat, Guvernului îi este oferită următoarea atribuție, și anume: *"e') stabilește, aprobă și actualizează cote de capacitate, pe categorii de capacitate, și după caz pe categorii de beneficiari finali, pentru care pot fi stabilite și plafoane de capacitate individuală per centrală*

			precum și în cote la nivel regional (pe zone sau regiuni / raioane).	*electrică, ce urmează a fi oferite pentru implementarea mecanismelor de contorizare netă și facturare netă. Aprobarea hotărârii are loc în conformitate cu prevederile Legii cu privire la ajutorul de stat, și este coordonată cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și operatorii de sistem;"* În același timp, o serie de dispoziții finale și tranzitorii au fost propuse, în vederea asigurării unei treceri line de la mecanismul „contorizare netă" al cel de „facturare netă"
	Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu, Consilier Înalt în domeniul energiei /avizare repetată/		12. La Art.39 privind contorizarea netă, alin(3) prevede că "centrala electrică trebuie să fie echipată cu echipament de măsurare". Ar fi de înlocuit cu "Locul de consum trebuie să dispună de echipament de măsurare", contorizarea pe centrală fiind deja rejectată în cadrul consultărilor publice.	**Se acceptă.** Întregul conținut al prevederii de la alin. (3) a fost revizuit.
			13. La Art.39 privind contorizarea netă, alin(4) b) ar fi de înlocuit "furnizorul de serviciu universal" cu "furnizorul" deoarece beneficiarul de contorizare netă poate avea contract și cu alți furnizori decât cel universal. Cel puțin așa e construit tot restul articolului.	**Se acceptă.**
			14. La Art.39 privind contorizarea netă, alin(7), ar fi de adăugat în final "cu plata corespunzătoare a tarifelor de rețea", alineatul devenind: " (7) Raporturile juridice dintre furnizorii de energie electrică și consumatorii finali, deținători ai centralelor electrice, care nu doresc să beneficieze de contorizarea netă sau care nu îndeplinesc condițiile stabilite în legătură cu mecanismul contorizării nete	**Se acceptă.**

			se stabilesc în conformitate cu principiile şi condiţiile negociate de aceştia, de comun acord, prin încheiere de contracte corespunzătoare, cu plata corespunzătoare a tarifelor de reţea"	
	RED NORD		La art. 39 este necesar de stipulat concret drepturile şi obligaţiile Operatorului sistemului de distribuţie, după cum urmează: „(3^1) Centrala electrică trebuie să fie echipată, la ieşirea din invertor, cu echipament de măsurare... de adăugat sintagma „cu posibilitatea înregistrării orare a energiei electrice livrate şi consumate". Obligatoriu trebuie specificate cerinţele către echipamentul de măsurare, destinaţia, modul de operare etc.	**Se acceptă parţial.** Având în vedere inoportunitatea impunerii utilizatorilor existenţi ai mecanismului de contorizare netă să instaleze un contor suplimentar la ieşirea din centrala electrică deţinută, se propune completarea prevederii de la alin. (3^1) cu următoarea propoziţie nouă: "*Operatorul de sistem, la reţelele căruia este conectată centrala electrică a beneficiarului mecanismului contorizării nete, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare.*"
			La alin. (8) lit. b^1) prevede: „cantitatea de energie electrică generată, lunar, după cum a fost citită de operatorii sistemelor de distribuţie", se propune de completat cu următoarea formulă: „Perioada de calcul pentru valorile determinate la producere / livrare de energie electrică va fi cuprinsă între prima zi a lunii, cu începere de la 00:00 (ora locală) şi va finaliza în ultima zi a lunii de referinţă la 24:00 (ora locală). Toate echipamentele de măsurare a energiei electrice pe interval vor avea obligatoriu	**Nu se acceptă.** Propunerea înaintată este mult prea tehnică şi, prin urmare, ar trebuie integrată în actele normative elaborate de ANRE, i.e. Regulile pieţei energiei electrice.

			funcții de memorizare la prima zi a lunii, cu începere de la 00:00".	
	AO LEXECON		La articolul 39 – contorizarea netă a energiei electrice din surse regenerabile se propun mai multe elemente noi, cum ar fi: elaborarea și aplicare de către ANRE a unui tarif pentru utilizarea rețelei de distribuție și acoperirii costurilor operatorilor și excluderea acestui mecanism de contorizare netă începând cu 31 decembrie 2027. In pofida faptului că procesul de implementare a centralelor electrice individuale în baza sistemului de contorizare netă a înregistrat o dezvoltare semnificativă în anii 2022-2023 datorită tarifelor și prețurilor majorate la resursele energetice, ele nu au ajuns la cote majore încât să afecteze fiabilitatea și integritatea rețelelor de distribuție și întreg sector energetic. Chiar daca în ultimii ani cîteva mii de gospodării casnice și-au instalat centrale electrice individuale, preponderent panouri fotovoltaice, ponderea lor în sistem este una foarte mică. Mecanismul propus este în detrimentul consumatorilor casnici și avantajează operatorii de distribuție care și fără aceste modificări au suficiente mecanisme legale care le permit să recupereze costurile de distribuție din tarifele de distribuție reglementate și stabilite de ANRE. În lipsa unor programe de suport, similar țărilor dezvoltate și celor din UE, introducerea unor tarife pentru utilizarea de rețea reduce din atractivitatea proiectului investițional asumat de gospodăriile casnice și extinde perioada	**Se acceptă parțial.** Din proiectul de lege a fost exclusă obligația deținătorului centralei de a instala un contor la ieșirea din centrala electrică, în pofida recomenadărilor Secretariatului Comunității Eneregtice ca aceste echipamente de măsurare să fie montate. În același timp, operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a beneficiaurlui de contorizare netă, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile disponibilă pe invertor/ invertoare. Cât ține de implementarea mecanismului de contorizare netă până la sfârșitul anului 2027, comunicăm că termenul respectiv este unul de compromis, având în vedere că "presiunea" financiară cauzată de mecanismul net-metering este exercitată asupra consumatorilor finali ordinari-neutilizatori ai mecanismului respectiv. În același timp comunicăm că utilizarea gratuită a sistemului/ rețelei electrice de către beneficiarii contorizării nete nu este posibilă, având în vedere impactul acestora, (în creștere) asupra rețelei și tarifului în creștere pentru serviciile presetate de operatorii de distribuție. Iar OSD-urile, în pofida celor indicate în aviz, nu dețin alte mecanisme de acoperire a costurilor suportate cu întreținerea/mentenanța rețelelelor.

			de recuperare a investițiilor de la 5 ani la 12 ani. În acest context, reiterăm și solicităm a se considera următoarele propuneri: - Menținerea sistemului actual al contorizării nete, fără aplicarea unor tarife suplimentare privind utilizarea rețelei de distribuție cel puțin pînă la 31 decembrie 2030 și crearea concomitentă a premiselor pentru trecerea treptată la facturarea netă; - Excluderea oricăror cerințe noi privind prezentarea informațiilor lunare, trimestriale și anuale privind energia generată de către centralele electrice individuale, precum și instalarea unor echipamente de măsurare suplimentară care să înregistreze cantitatea de energie electrică generată. Toate aceste informații deja sunt disponibile și pot fi prezentate lunar de către furnizorii de energie electrică fără a crea bariere inutile și suplimentare beneficiarilor (referință la punctele (3) și (3[1]). In lipsa unui program de susținere, similar celor din țările UE în care autoconsumătorii beneficiază de granturi de până la 80% din valoarea totală a centralelor electrice, schimbarea regulilor jocului este contraproductivă, irațională și periculoasă, atât din punct de vedere politic, cât și economic, financiar și social. Schimbarea abordării privind contorizarea netă conține în sine atât riscuri economice, sociale, dar și politice. Pe de altă parte, mediul de afacere din țară este în așteptarea unei abordări mai	Deși mecanismul de „contorizare netă" este orientat pe susținerea consumatorilor casnici și a, în același timp, al IMMM-urilor, trebuie subliniat faptul că acesta, în vederea implementării exemplare a conceptului de energetică distribuită și furnizarea unor beneficii sistemului electroenergetic național (inclusiv prin creșterea calității energiei electrice furnizate consumatorilor finali), centralele electrice de producere a electricității prin valorificarea potențialului regenerabil, trebuie să fie dispersate cât mai uniform în plan geografic, fiind evitată concentrarea acestora într-un nod. Totuși, după cum raportează OSD-urile, concentrarea instalării centralelor electrice în baza mecanismului menționat are loc în jurul municipiilor și orașelor (centrelor raionale), cea mai mare concentrație însă fiind atestată în mun. Chișinău și proximitatea acestuia. Și deși centralele se află aproape de cel mai mare nod de consum, totuși, odată cu creșterea puterii instalate a respectivelor surse de generare într-un nod anumit, beneficiile oferite de acestea ar putea fi puternic afectate, sau chiar „anulate". Cel mai mare contra-argument pentru propunerea înaintată, ține totuși de faptul că o eventuală creștere a pragului/ limitei stabilite față de net-metering și, eventual, net-billing, la 500 kW, ar "înclina" defectuos balanța puterii cumulative a centralelor în favoarea IMMM-urilor, dar și a companiilor mari, fiind afectat sectorul consumatorilor casnici. Astfel, dacă cel puțin fiecare întreprindere mare, cu potență fianciară, ar instala câte 500 kW instalații preponderent solare PV, puterea cumulativă a acestora ar

			flexibile și stimulatorii față de centralele electrice cu o capacitate de peste 200 kW și până la 500 kW. În aceste condiții toate elementele aferente unui tarif de utilizare a rețelei de distribuție sau facturarea netă pot fi propuse spre considerare. Majorarea capacității centralelor electrice instalate de până la 500 kW po ate fi examinată în contextul noului concept de prosumator și autoconsumator.	atinge valoarea de 450 MW. Mai mult decât atât, sub aspect financiar, mecanismele net-metering și net-billing, având în vedere exceptarea acestora de la achitarea costurilor pentru dezechilibre și utilizarea rețelei electrice drept o baterie fără achitarea a careva costuri (i.e. cazul mecanismului net-metering), pun presiune pe consumatorii "ordinari", care nu beneficiază de un astfel de mecanism, dar care trebuie să le achite prin intermeidul tarifului de distribuție și/sau transport (dacă este cazul), sau prețurile achitate furznizorilor săi. Prin urmare, reiterăm inoportunitatea modificării, în sensul creșterii, a pragului de 200 kW stabilit pentru mecanismul de „contorizare netă" și propus, prin analogie, pentru mecanismul "facturare netă".
	RED Nord **/avizare repetată/**		Referitor la scrisoarea nr. 07/3-989 din 28 iulie 2023 cu privire la avizarea repetată a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (număr unic 238/MEn/2023), S.A. „RED-Nord" Vă informează că, a analizat proiectul prezentat, susține modificarea actului normativ menționat și, înaintează următoarele propuneri, care vizează aspecte ce țin de activitatea operatorului de distribuție, după cum urmează: 1. Articolul 39 prevede: la alin. (4), lit. a), se completează cu opropoziție nouă cu următorul cuprins "Operatorul sistemului de distribuție va înainta furnizorului plata pentru serviciul de distribuție prestat pentru locul de consum respectiv,	**Nu se acceptă.** Energia electrică rămasă în gospodăria consumatorului final și consumată de acesta nu trebuie supusă niciunei taxe sau tarif pentur utilizarea rețelei, conform Directivei Europene. Cuprinsul final al acestei prevederi, coordonat cu ANRE este următorul: *„Operatorul sistemului de distribuție va înainta furnizorului plata pentru serviciul de distribuție prestat pentru locul de consum respectiv, luând în considerare cantitatea de energie electrică consumată din rețeaua electrică de distribuție pe parcursul lunii de consumatorul final care beneficiază de mecanismul contorizării nete."*

			determinat ca diferența dintre cantitatea de energie electrică consumată din rețeaua electrică de distribuție pe parcursul lunii și cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică de distribuție pe parcursul lunii. " în opinia noastră, această normă legală intră în contradicție cu Hotărârea Consiliului de Administrație ANRE nr. 448 din 11 iulie 2023 pct.l, care stabilește că „Se obligă S.A. „RED-Nord" și Î.C.S. „Premier Energy Distribution" să determine contravaloarea serviciului de distribuție a energiei electrice facturat fumizorilor serviciului universal și de ultimă opțiune prin sumarea cantităților de energie electrică livrată din rețeaua electrică de distribuție și consumată de consumatorii finali care beneficiază de mecanismul contorizare netă, înregistrate de echipamentele de măsurare la consumul de energie electrică activă ale consumatorilor finali respectivi (codul OBIS al contorului - 1.8.0. Active Energy Total Import) și se propune de modificat alin. (4), lit. a), în conformitate cu Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 448 din 11 iulie 2023	
	Premier Energy SRL **/avizare repetată/**		Propunere Articolul 39: (3) Ultima propoziție – se exclude. Se propune excluderea acestei prevederi deoarece pot fi aplicate metode analitice pentru estimare. Articolul 39: (4) Ultima propoziție – se exclude Procedura de plată a serviciilor de rețea de	**Nu se acceptă.** Metodele analitice nu pot concura cu scenariul în care statul, prin intermediul Agenției pentru Eficiență Energetică, ar deține date reale sau efectiv înregistrate, care ar permite extrapolarea acestora și stabilirea cu maximă precizie a gradului de implementare a politicilor. **Nu se acceptă.** Noul cuprins al propoziției noi de completare a lit. a) de la alin. (4), elaborat în

			către furnizori și modul prin care furnizorii facturează cantitățile de energie către consumatorii finali care sunt beneficiari ai mecanismului de contorizare netă sunt două aspecte total diferite. Ba mai mult, ANRE prin reglementările sale din vara acestui an a adus claritate în privința relațiilor operatorilor de rețea cu furnizorii care furnizează energie electrică către consumatorii finali beneficiari ai acestui mecanism, și anume, pentru orice cantitate de energie extrasă din rețea se plătesc servicii de distribuție, iar orice cantitate injectată în rețea este reflectată în frontiera de intrare în rețea cu impact asupra bilanțului de energie/pierderilor de energie în rețea. Prin reglementările în cauză ANRE a soluționat în complex cele două aspecte – relațiile operatorului de rețea cu furnizorii și întocmirea corectă a bilanțului energetic. Reieșind din cele menționate propunem eliminarea frazei respective. Ba mai mult, textul pe care îl propunem să fie exclus vine în contradicție cu prevederile alin.(9) din acest articol unde este prevăzut că pentru această categorie de utilizatori se aplică un tarif de distribuție distinct aprobat de ANRE și achitat prin intermediul Specificarea „prețul reglementat" este aplicabilă doar pentru furnizorii la serviciul universal. La litera b) de mai jos anume așa și este scris. Rezultă oare că consumatorii care beneficiază de mecanismul contorizării nete trebuie să fie în relații contractuale doar cu un furnizor la serviciul universal sau cu orice	coordonare cu ANRE, este următorul: *„Operatorul sistemului de distribuție va înainta furnizorului plata pentru serviciul de distribuție prestat pentru locul de consum respectiv, luând în considerare cantitatea de energie electrică consumată din rețeaua electrică de distribuție pe parcursul lunii de consumatorul final care beneficiază de mecanismul contorizării nete."*

			furnizor? Această întrebare apare deoarece dacă se analizează articolul în cauză se observă utilizarea unor termeni care pot fi interpretați – furnizor (care poate fi diferit decât cel la serviciul universal), furnizorul serviciului universal, preț reglementat, preț reglementat (se aplică doar pentru furnizorii la serviciul universal, preț mediu de procurare a energiei pe piață de către furnizorul serviciului universal. Propunere Articolul 39: (8) b1) cantitatea de energie electrică generată, lunar şi/sau cumulativ pentru 12 luni, estimată conform procedurii aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Argumentare Pentru a avea estimări uniforme de la un furnizor la altul este necesar ca ANRE să aprobe o procedură unică de estimare a cantităților în cauză de energie, prin intermediul căreia furnizorii ar putea estima cantitatea energiei electrice generate	**Se acceptă parțial.** Considerăm că OSD-urile trebuie să colecteze informații reale despre generarea energiei electrice de către unele centrale reprezentative – informații care vor fi ulterior procesate de AEE. Totodată, norma de la lit. b1) are următorul cuprins: *"b¹) cantitatea de energie electrică generată, lunar și/sau cumulativ pentru 12 luni, după cum a fost recepționată de la beneficiarii mecanismului de contorizare netă conform alin. (3), și/sau estimată de operatorii sistemelor de distribuție, conform procedurii stabilite în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile;*
	Asociația Businessului European /EBA/ /avizare repetată/		Propunere Articolul 39: (3) Ultima propoziție – se exclude. Nu este clară necesitatea acestei comunicări. Se propune excluderea acestei prevederi. Dacă această prevedere a fost inclusă cu scopul determinării unei statistici a energiei electrice real generate, pot fi aplicate metode analitice pentru	**Nu se acceptă.** Metodele analitice nu pot "concura" cu scenariul în care statul, prin intermediul Agenției pentru Eficiență Energetică, ar deține date reale sau efectiv înregistrate, pentru unele proiecte, care ar permite extrapolarea acestora și stabilirea cu maximă precizie a gradului de implementare a politicilor, cu ulterioara lor raportare către instituțiile intenaționale în linie cu

			estimare.. Propunere Articolul 39: (8) b^1) cantitatea de energie electrică generată, lunar și/sau cumulativ pentru 12 luni, estimată conform procedurii aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Argumentare Acumularea de date de pe invertoarele producătorilor este un proces anevoios, care va genera și pierderi de informație sau interpretări, astfel, OSD ori furnizorul, aplicând metode analitice, vor estima aceste valori în baza unei proceduri aprobate de ANRE.	angajamentele asumate prin aderarea la inițiative și tratate internaționale (e.g.. Acordul de la Paris). **Se acceptă parțial.** Considerăm că OSD-urile trebuie să accepte și colecteze informațiile reale despre generarea energiei electrice de către unele centrale reprezentative transmise de utilizatori – informații care vor fi ulterior procesate de AEE. Totodată, norma de la lit. b^1) are următorul cuprins: *"b^1) cantitatea de energie electrică generată, lunar și/sau cumulativ pentru 12 luni, după cum a fost recepționată de la beneficiarii mecanismului de contorizare netă conform alin. (3), și/sau estimată de operatorii sistemelor de distribuție, conform procedurii stabilite în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile;*
40. Se completează cu art. 39^1 – 39^5 cu următorul conținut: "Articolul 39^1 Drepturile și obligațiile autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile (1) Orice consumator final are dreptul de a construi o centrală electrică de generare a energiei electrice din surse regenerabile și de a deveni autoconsumator de energie din surse regenerabile în următoarele condiții: a) centrala electrică a autoconsumatorului este conectată la rețeaua și instalațiile electrice interne ale autoconsumatorului, în cadrul aceluiași loc de consum; b) centrala electrică a autoconsumatorului funcționează în mod paralel și sincron cu rețeaua publică; c) capacitatea totală instalată a centralei	**Agenția pentru Eficiență în Energetică**		Articolul 39^4. Propunem completarea cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Membrii unei Asociații de Proprietari în Condominiu pot să beneficieze de mecanismul de facturare netă pentru compensarea cheltuielilor de energie care îi revin pentru locurile de uz comun și lifturi de la un sistem de producere a energiei regenerabile instalat în condominiu chiar dacă locul de consum în baza căruia se facturează consumul de energie electrică pentru locurile de uz comun și pentru lifturi nu este conectat la un sistem de generare a energiei electrice din surse regenerabile."	**Se acceptă parțial.** Mecanismul propuse prosumatorilor din blocurile locative presupune urmtoarele posibilități/ oportunități oferite acestora de alin. (2) – (4), și anume. *(2) Prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile situați în același bloc locativ, în condițiile în care se organizează în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, au dreptul să convină asupra modalității de consum în comun a energie electrice generate în locul sau locurile în care se află aceștia, inclusiv în spațiile de uz comun, prin deducerea cantității de energie electrică generate de centrala/centralele electrice din*

electrice a autoconsumatorului este egală sau mai mică decât puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică, dar nu depășește 200 kW. Capacitatea totală a centralei electrice poate fi limitată de operatorul sistemului de distribuție în anumite zone și/sau pentru anumite perioade de timp, din cauza limitărilor tehnice din rețeaua electrică în zonele respective. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică monitorizează aceste cazuri și acțiunile întreprinse de operatorii de sistem în vederea soluționării acestor limitări și este responsabilă de soluționarea litigiilor dintre operatorii de sistem și autoconsumatori; d) centrala electrică este echipată cu un mecanism de protecție care deconectează automat centrala electrică de la rețeaua electrică și întrerupe livrarea energiei electrice în rețea în cazul în care este întreruptă livrarea energiei electrice către consumatorul final, deținător al centralei electrice; e) surplusul de energie electrică livrat în rețea pe durata a 12 luni trebuie să fie mai mic decât cantitatea de energie electrică consumată din rețea în aceeași perioadă. Dacă surplusul de energie electrică livrată în rețea în perioada de 12 luni este mai mare decât cantitatea de energie electrică consumată în aceeași perioadă, partea din surplusul de energie electrică care depășește energia electrică consumată nu este compensată. Perioada de 12 luni începe la data de 1 aprilie, sau la o altă dată, stabilită de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în coordonare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, care poate fi diferențiată pe tehnologii. (2) Orice autoconsumator de energie din surse regenerabile, proprietar sau locatar al locuinței/ clădirii, are dreptul: a) să genereze energie electrică din surse regenerabile pentru consum propriu, să o stocheze, inclusiv să comercializeze surplusul de energie				*consumurile înregistrate de contoarele comerciale individuale, inclusiv din locurile de uz comun, fără a aduce atingere obligației de achitare a tarifelor pentru utilizarea rețelei și altor plăți aplicabile fiecărui prosumator.* *(3) Consumatorii casnici proprietari de apartamente în blocuri locative au dreptul de a beneficia de statutul de prosumator de energie electrică din surse regenerabile în condițiile art. 391, alin. (6).* *(4) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică elaborează și aprobă Regulamentul cu privire la prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv, care include:* *a) norme tehnice și cerințe față centrala/ centralele prosumatorilor din blocurile locative;* *b) prevederi cu privire la numărul și tipul echipamentelor de măsurare a energiei electrice cu înregistrare orară;* *c) prevederi cu privire la obligația de plată a tarifului pentru utilizarea rețelei electrice;* *d) principii de consum în comun de către consumatorii finali din cadrul blocului locativ a energiei electrice din surse regenerabile generate, în beneficiul tuturor, inclusiv prevederi prin care se iau în considerare prosumatorii care fac uz de dreptul acestora conferit în baza alin. 3;* *e) principii de consum în comun, a energiei electrice din surse regenerabile generate, de către consumatorii finali din cadrul mai multor blocuri locative dar care fac parte din aceeași asociație de proprietari din condominiu,*

electrică din surse regenerabile produsă, cu condiția ca, pentru un autoconsumator non-casnic, aceasta să nu constituie activitatea sa principală comercială sau profesională, fără a fi supus: i. unor proceduri și taxări discriminatorii și disproporționate, precum și tarifelor pentru utilizarea rețelelor care nu reflectă costurile, în raport cu energia electrică pe care o consumă din rețea sau pe care o livrează în rețea; ii. unor procedurile discriminatorii sau disproporționate și oricăror modificări sau taxe care ar avea ca și obiect energia electrică din surse regenerabile produsă și rămasă în/ consumată de locuința sa. b) să instaleze, dețină și să opereze sisteme de stocare a energiei electrice combinate cu centrale electrice de generare a energiei electrice din surse regenerabile, fără fi supus dublei taxări, inclusiv tarifelor pentru utilizarea rețelei pentru energia electrică stocată și rămasă în locuința sa. Sistemul de stocare a energiei electrice din cadrul instalației autoconsumatorului corespunde următoarelor cerințe: i. este încărcată cu energie electrică produs exclusiv de centrala electrică proprie a autoconsumatorului; ii. nu este încărcată cu energie electrică din rețeaua publică, aceasta fiind considerată o utilizare neautorizată a energiei electrice. c) să-și păstreze drepturile și obligațiile în calitate de consumator final, inclusiv măsurile de protecție și de schimbarea furnizorului; d) să primească o remunerare, inclusiv, dacă este cazul, prin scheme de sprijin stabilită în conformitate cu art. 39^2, pentru energia electrică din surse regenerabile produsă și livrată în rețea, care reflectă valoarea de piață a energiei electrice și care ia în considerare valoarea acesteia pe termen lung pentru sistemul electroenergetic, mediu și societate; e) să încheie un contract de furnizare a energiei			Articolul 39^5 La alin. (1), sub-alin. 1), lit b) după cuvintele „persoane fizice" propunem completarea cu cuvintele „asociații de proprietari în condominiu".	*f) mecanisme de încurajare a stocării energiei electrice generate;* *g) alte aspecte a căror rol este promovarea utilizării energiei electrice regenerabile în cadrul sectorului rezidențial, în general, și promovarea utilizării energiei electrice regenerabile în condominii și valorificarea suprafețelor elementelor constructive ale clădirilor (precum ar fi acoperișurile) din cadrul acestuia, în mod particular* **Se acceptă.**
	Institutul de Energetică		Punctul 40, art.39 alin. (1) lit. D centrala electrică este echipată cu un mecanism de protecție care deconectează automat centrala electrică de la rețeaua electrică și întrerupe livrarea energiei electrice în rețea în cazul în care este întreruptă livrarea energiei electrice către consumatorul final, deținător al centralei electrice; Punctul 40, art.39 alin. (1) lit. E ...partea din surplusul de energie electrica care depaseste energia electrica consumata, sa nu fie compensata Motivul dezacordului : Este o prevedere abuzivă, deoarece contravine principiilor aplicate dezechilibrelor. Aceasta ar reprezenta o energie livrată dar neachitată. Un produs fiind livrat trebuie să fie remunerat.	**Se acceptă.** **Se acceptă.**

electrice cu furnizorul său, conform schemei de sprijin a autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile stabilită în conformitate cu prezenta lege, sau să încheie un contract de furnizare a energiei electrice cu furnizorul său în baza unor termeni și condiții negociate și agreate de ambele părți; f) să se angajeze în comun cu alți consumatori finali în activitățile menționate la lit. a) - e), pe baza unui acord, dacă sunt situați în aceeași clădire, inclusiv clădire locuit cu mai multe apartamente, și agreează asupra utilizării în comun cantității de energie electrică produsă, fără a aduce atingere obligației de achitare a tarifelor pentru utilizarea rețelei și altor taxe și plăți aplicabile fiecărui autoconsumator. (3) Autoconsumatorul de energie din surse regenerabile are următoarele obligații: a) să dețină statutul de consumator final; b) să obțină o autorizare de instalare a centralei electrice pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile, conform procedurilor aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică; c) să livreze energia electrică produsă prin același punct de măsurare prin care achiziționează energia electrică; d) să se asigure că rețeaua și instalațiile sale interne sunt realizate în conformitate cu normele tehnice aprobate Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu Legea 107/2016 cu privire la energia electrică; e) să ofere acces operatorului sistemului de distribuție a energiei electrice la echipamentele de măsurare a energiei electrice produse de centrala electrică, energia electrică livrată în rețea, energia electrică consumată, în vederea stabilirii unui bilanț deplin și corect al fluxurilor de energie electrică către și dinspre rețeaua electrică; f) să îndeplinească toate cerințele tehnice stabilite de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, inclusiv cerințele cu privire la măsurarea			S-ar cere să fie aplicat fie: 1. Același principiu valabil pentru mecanismul de contorizare netă Aplicarea principiului de reportare a surplusului pentru o nouă perioadă, dar nu mai mult de 12 luni. Acest model este prezent în legislația din România, aplicat prosumatorilor Punctul 40, art.39 alin. (2) lit. A au fost exclusi termenii „din surse regenerabile produsa" Punctul 40, art.39 alin. (2) lit. B au fost exclusi termenii „si ramasa in locuinta sa" Punctul 40, art.39 alin. (2) lit. F s-a adaugat expresia „ să se angajeze în comun cu alți consumatori finali în activitățile menționate la lit. a) - e), pe baza unui acord, dacă sunt situați în aceeași clădire, inclusiv clădire locuit cu mai multe apartamente sau sistem de distribuție închis, și agreează asupra utilizării în comun cantității de energie electrică produsă, fără a aduce atingere obligației de achitare a tarifelor pentru utilizarea rețelei și altor taxe și plăți aplicabile fiecărui autoconsumator." Punctul 40, art.39 alin. (2) lit. E s-a adaugat expresia, „să ofere acces operatorului sistemului de distribuție a energiei electrice la echipamentele de măsurare a energiei electrice produse de centrala electrică, energia electrică livrată în rețea, energia electrică consumată, în vederea stabilirii unui bilanț deplin și	**Se acceptă.** **Nu se acceptă.** Contravine RED II. **Se acceptă parțial.** Modalitatea prin care utilizatorii unui bloc de locuit, sau mai multor blocuri de locuit, pot beneficia de prevederiel Legii 10/2016 și a mecanismului de prosumator, este descris în Articolul 39^3. Instalarea centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile în blocurile locative, care detaliază aspectele relevante pentru prosumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv. Cât privește aplicarea mecanismului de contorizare netă sau facturare netă în cadrul unui sistem de didtribuție închis, modalitatea în care aceste este implementat în cadrul unui SDÎ este descrisă în art. 39^4 care are următorul cuprins: *„ Articolul 39^4. Aplicarea mecanismelor de contorizare netă și facturare netă de utilizatorii sistemelor de distribuție închise și de operatorii sistemelor de distribuție*

energiei electrice, după cum este stabilit la lit. f). (4) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică elaborează și aprobă o metodologie cu privire la recuperarea costurilor operatorilor de sistem cauzate de autoconsumatorii de energie din surse regenerabile, prin intermediul unor tarife specifice autoconsumatorilor, în calitatea acestora de categorie separată de utilizatori ai rețelei publice, în vederea maximizării sprijinul pentru rețeaua electrică, pe de o parte, și de atenuare a riscurilor legate de reflectivitatea costurilor și de recuperare a costurilor suportate de operatorii de sistem cu exploatarea rețelei, pe de altă parte. Aplicarea metodologiei este precedată de elaborarea unui studiu comprehensiv al impactului autoconsumatorilor și utilizatorilor mecanismului de contorizare netă existenți, rezultatele căruia sunt consultate extensiv cu autoritățile și instituțiile publice de profil, mediul academic, organizațiile non-guvernamentale, și alte părți interesate. (5) Prin derogare de la alin. (1), lit. a) și alin. (3), lit. c), un autoconsumator de energie din surse regenerabile – consumator casnic, poate deține o centrală electrică localizată în afara locului său de consum, cu respectarea prevederilor stabilite la art. 39^1 – 39^3, inclusiv a următoarelor condiții cumulative: a) centrala electrică a autoconsumatorului și locul său de consum sunt conectate la rețeaua de distribuție a energiei electrice gestionate de același operator al sistemului de distribuție; b) centrala electrică produce energie electrică în beneficiul exclusiv al autoconsumatorului în cauză; c) autoconsumatorul consimte și achită tariful pentru serviciul de distribuție pentru energia electrică transportată în beneficiul său către locul de consum final, în funcție de nivelul tensiune al rețelei electrice de distribuție la care sunt racordate centrala electrică și locul său de consum; d) centrala electrică și locul de consum dispun de echipamente de măsurare, cu înregistrarea orară a			corect al fluxurilor de energie electrică către și dinspre rețeaua electrică de distribuție".	*închise* *(1) Operatorul sistemului de distribuție închis este în drept să construiască centrală electrică de producere a energie electrice din surse regenerabile pentru acoperirea consumului propriu și al utilizatorilor sistemului de distribuție închis. Operatorul sistemului de distribuție închis achită furnizorului cantitatea de energie electrică consumată lunar din rețeaua electrică la prețul pentru furnizarea energiei electrice în conformitate cu contractul de furnizare/vânzare a energiei electrice, stabilit conform prevederilor prezentei legi. Cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică din sistemul de distribuție închis se achită lunar de către furnizor operatorului sistemului de distribuție închis la prețul pentru vânzarea energiei electrice stabilit în contractul de furnizare/vânzare a energiei electrice, stabilit în conformitate cu prevederile prezentei legi.* *(2) Utilizatorul sistemului de distribuție închis este în drept să construiască centrală electrică de producere a energie electrice din surse regenerabile pentru acoperirea consumului propriu. Utilizatorul sistemului de distribuție închis achită operatorului sistemului de distribuție închis cantitatea de energie electrică consumată lunar din sistemul de distribuție închis la prețul pentru energia electrică în conformitate cu contractul de alimentare/vânzare a energiei electrice. Cantitatea de energie electrică livrată de utilizatorul sistemului de distribuție închis în sistemul de distribuție închis se achită lunar de către operatorul*

energiei electrice livrate și, respectiv, consumate, în vederea stabilirii obiective a surplusului de energie electrică livrată în rețea, instalate din contul consumatorului final; e) îndeplinirea altor responsabilități și obligații stabilite de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în actele sale de reglementare. Articolul 39^2. Schema de sprijin pentru autoconsumatorii de energiei electrică din surse regenerabile (1) Schema de sprijin a autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile, este stabilită și implementată în conformitate cu un regulament elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, și se bazează pe următoarele principii: a) furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică autoconsumatorilor, în calitatea acestora primară de consumatori finali, sunt obligați să încheie contracte de autoconsumator de energie din surse regenerabile cu autoconsumatorii respectivi, în conformitate cu criteriile și condițiile stabilite în conformitate cu prezenta lege, și să achiziționeze surplusul de energie electrică generată; b) autoconsumatorii de energie din surse regenerabile au dreptul la o remunerare pentru surplusul de energie electrică livrată în rețea, exprimată într-un echivalent monetar și cumulată într-un sold, calculat pe baza valorii energiei electrice livrate în rețea și valorii energiei electrice consumate din rețea într-o perioadă de facturare (mecanismul de facturare netă), care se ia în considerare la întocmirea facturilor de energie electrică de către furnizor; c) dacă soldul monetar este mai mare decât valoarea energiei consumate din rețea pentru aceeași perioadă de facturare, soldul este transferat în următoarea perioadă de facturare. Soldul monetar este utilizat de către autoconsumatorul de energie din surse regenerabile într-o perioadă de timp de nu depășește 12				*sistemului de distribuție închis la prețul pentru vânzarea energiei electrice stabilit în contractul de alimentare/vânzare a energiei electrice.* *(3) În cazul în care utilizatorul sistemului de distribuție închis a încheiat contract de furnizare a energiei electrice cu un furnizor și are centrală electrică care produce din surse regenerabile pentru acoperirea consumului propriu de energie electrică, părțile contractului încheie contractul de furnizare/vânzare a energiei electrice. Utilizatorul sistemului de distribuție închis achită furnizorului cantitatea de energie electrică furnizată lunar utilizatorului de sistem la prețul pentru energia electrică în conformitate cu contractul de furnizare/vânzare a energiei electrice. Cantitatea de energie electrică livrată de utilizatorul sistemului de distribuție închis în sistemul de distribuție închis se achită lunar de către furnizor utilizatorului sistemului de distribuție închis la prețul pentru vânzarea energiei electrice stabilit în contractul de furnizare/vânzare a energiei electrice.* *(4) Operatorii sistemelor de distribuție închise și utilizatorii acestora, deținători de centrale electrice din surse regenerabile vor asigura instalarea din cont propriu a echipamentelor de măsurare a energiei electrice necesare pentru măsurarea energiei electrice generate de centralele electrice respective .* *(5) Capacitatea centralei electrice (centralelor electrice) a/ale operatorului sistemului de distribuție închis este egală sau mai mică decât puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică, dar*

luni. Dacă la expirarea perioadei de 12 luni soldul monetar al autoconsumatorului este pozitiv, acesta este anulat. (2) În vederea implementării schemei de sprijin a autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică are următoarele obligații: a) să elaboreze și să aprobe o metodologie de determinare a valorii monetare, per kWh, a surplusului de energie electrică livrată în rețea pentru fiecare perioadă de facturare, și să publice prețurile respective pe pagina sa web oficială. Metodologia de calcul și prețurile determinate în conformitate cu prezentul alineat sunt revizuite periodic, dar nu mai rar de o dată la fiecare doi ani; b) să stabilească perioada pentru care soldul monetar poate fi utilizat de către autoconsumatorii de energie din surse regenerabile, din momentul în care acesta a fost obținut, conform alin. 39^1, alin. (1), lit. e); c) să stabilească reguli și principii cu privire la implementarea mecanismului de facturare-netă, care ar încuraja investițiile în centrale electrice de producere a energiei electricei regenerabile de mică capacitate; (3) La punctul de conectare al unui autoconsumator de energie din surse regenerabile, autoconsumatorul în cauză instalează un echipament de măsurare (contor) bidirecțional care înregistrează separat energia electrică livrată în rețea și energia electrică consumată din rețea, precum și un echipament de măsurare (contor) unidirecțional la ieșirea din invertor. În cazul autoconsumatorilor care acționează în comun, numărul și tipul echipamentelor de măsurare necesar a fi instalat este stabilit în regulamentul aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu alin. (1). (4) Autoconsumatorii de energie din surse regenerabile fac parte de grupul de echilibrare al furnizorilor săi de energie electrică și sunt exonerați de			Articolul 39^2 alin.1 lit. C , este comentata expresia – „dacă soldul monetar este mai mare decât valoarea energiei consumate din rețea pentru aceeași perioadă de facturare, soldul este transferat în următoarea perioadă de facturare. Soldul monetar este utilizat de către autoconsumatorul de energie din surse regenerabile într-o perioadă de timp de nu depășește 12 luni. Dacă la expirarea perioadei de 12 luni soldul monetar al autoconsumatorului este pozitiv, acesta este anulat. „	*nu depășește 200 kW.* *(6) Capacitatea centralei electrice (centralelor electrice) a/ale utilizatorului sistemului de distribuție închis este egală sau mai mică decât puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică sau operator al sistemului de distribuție închis, dar nu depășește 200 kW.* *(7) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, admiterea în exploatare a centralei electrice a utilizatorului sistemului de distribuție închis se confirmă prin actul de corespundere eliberat de organul supravegherii energetice de stat în conformitate cu Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice."* **Se acceptă parțial.** Este prevăzută posibilitatea transferării soldului monetar pentru următorul an, cu obligația utilizării lui pe durata următoarelor 12 luni.
	Ministerul Muncii si Protectiei Sociale		Norma propusă la art. 39^5 alin. (1) pct. 1 lit. b) este ambigue și necesită a fi revizuită și argumentată în partea ce ține de textul "fără a exclude consumatorii vulnerabili de energie, în sensul Legii nr. 241/2022 privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice".	**Se acceptă.** Prevederea revizuită are următoru cuprins: *"b) membri sau acționari ai unei comunități de energie din surse regenerabile pot fi persoane fizice, asociații de proprietari în condominiu, întreprinderile mici și mijlocii, satele și orașele, reprezentate de organele sale executive, consumatorii finali, inclusiv*

responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele generate. (5) Regulamentul cu privire la autoconsumatorii de energie din surse regenerabile, elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu alin. (1), include prevederi cu privire la implementarea următoarele: a) obligația autoconsumatorilor de a asigura accesul operatorilor sistemului de distribuție a energiei electrice la echipamentele de măsurare a energiei electrice, la datele cu privire la consumul de energie generată și consumată; b) cantitatea de energie electrică generată și consumată de autoconsumatorii de energie din surse regenerabile care acționează în mod colectiv, este estimată în baza unei metodologii elaborate și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică; (6) Datele obținute în conformitate cu alin. (5), lit. a) și b) sunt luate în considerare la calculul ponderii energiei regenerabile în consumul final brut de energie. Articolul 39^3. Reguli pentru autorizarea activității autoconsumatorilor de energie regenerabilă (1) Regulamentul cu privire la autoconsumatorii de energie din surse regenerabile, elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu art. 39^2, alin. (1), include prevederi referitoare la autorizarea activității autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile, considerând următoarelor principii: a) procedurile de autorizare trebuie să fie clare, simple, cuprinzătoare, transparente, proporționale, raționalizate sub aspectul efortului administrativ solicitat; b) autorizarea activității de autoconsumatori pentru consumatorii casnici include procedura de notificare simplificată, care permite finalizarea acesteia în termen de 30 de zile de la transmiterea				*consumatorii vulnerabili de energie, în sensul Legii nr. 241/2022 privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice;"*
	Ministerul Finanțelor		La pct. 40, art. 39^5, alin. (3) prevede că Guvernul pune la dispoziția consumatorilor finali instrumente financiare și programe care ar facilita accesul la finanțare. Astfel, în scopul excluderii oricărui echivoc, este necesar de completat art. 3 (pct.4) cu noțiunea „instrument financiar", care va reflecta inclusiv și sursele de finanțare. Totodată, considerăm oportun completarea art. 3 (pct.4) și cu noțiunea „stimulente în utilizarea energiei din surse regenerabile".	**Se acceptă parțial.** Prevederea revizuită de la alin. (3) are următorul curpins: *„(3) Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, cu respectarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, dezvoltă și pune la dispoziția consumatorilor finali instrumente financiare și programe, finanțate din bugetul de stat și/sau mobilizate din surse externe, cu suportul partenerilor de dezvoltare, care ar facilita accesul la finanțare și informații pentru dezvoltarea comunităților de energie din surse regenerabile."*
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 40: Introducerea noului sistem de reglementare a autoconsumului necesită o discuție separată cu participarea factorilor de decizie, mediului privat și academic. Mecanismul propus este avantajos doar pentru operatorii de distribuție care doresc reglementarea domeniului, limitarea accesului la rețea și reducerea costurilor sale operaționale, ceea ce contribui in mod inevitabil la îmbunătățirea indicatorilor financiari și de profitabilitate (orice economie la pierderi in rețea și la costuri de bază se transformă în profit pentru operatorul de distribuție a energiei electrice). Cetățenii, fermierii, IMM etc. care au	**Se acceptă parțial.** Discuții separate au for organizate pe părcursul ultimelor 3 luni. Pozițiile părților au fost ascultate și luate în considerare, în măsura în care nu contravin Directivei în transpunere (RED II), inclusiv intereselor tuturor grupelor de beneficiari ai mecanismelor de contorizare netă și facturare netă, inclusiv a consumatorilor care nu au posibilitate financiară sau tehnică să instaleze centrale electrice și rămân conectați al rețeaua publică.

notificării; c) obținerea autorizării poate avea loc prin intermediul platformei online dezvoltate de instituția publică de suport, ce poate fi utilizată inclusiv în vederea implementării procedurii de notificare simplificată; (2) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ține un registru al autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile, care va include următoarele informații:			instalat sau doresc să instaleze centrale electrice individuale vor fi afectați direct și negativ. Schimbarea conceptului de la contorizare netă la facturarea netă extinde termenul de recuperare a investițiilor de 2-3 ori spre infinit. Beneficiarii centralelor deja instalate, vor avea de suferit imediat, datorită riscurilor și calculelor financiare asumate.	
a) numele și adresa autoconsumatorului de energie din surse regenerabile; b) categoria consumatorului final; c) tipul centralei electrice de generare a energiei electrice din surse regenerabile; d) locația centralei electrice; e) capacitatea instalată a centralei electrice; f) puterea contractată de consumatorul final; g) energia electrică din surse regenerabile produsă; h) energia electrică consumată din rețea; i) energia electrică din surse regenerabile injectată în rețea. (3) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică publică, pe pagina sa web oficială, date agregate cu privire la autoconsumatorii de energie din surse regenerabile, conform alin. (2), lit. b), c), e), g), h) și i), și le actualizează trimestrial.	**Nicolae Covalenco**		Propun o completare la proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, și anume la art.39[1], alin. 5: (1) Prin derogare de la alin. (1), lit. a) și alin. (3), lit. c), un autoconsumator de energie din surse regenerabile – consumatori casnici și ai administrației publice locale, poate deține o centrală electrică localizată în afara locului său de consum, cu respectarea prevederilor stabilite la art. 391 – 393, inclusiv a următoarelor condiții cumulative:	**Se acceptă.** Proiectul prevede că orice consumator/ prosumator, indiferent de categoria acestuia, poate deține o centrală electrică de producere a E-SER în afara locului său de consum.
Articolul 39[4]. Instalarea centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile în clădirile de locuit cu mai multe apartamente (1) Autoconsumatorii de energie din surse regenerabile situați în aceeași clădire de locuit cu mai multe apartamente au următoarele drepturi: a) să genereze energie electrică din surse regenerabile pentru consum propriu, să o stocheze, să comercializeze surplusul de energie electrică din surse regenerabile produsă, inclusiv prin contracte pentru	**RED NORD**		Art.391 alin.(5) prevede: „Prin derogare de la alin.(1) lit.a) și alin.(3) lit.c), un autoconsumator de energie din surse regenerabile – consumator casnic, poate deține o centrală electrică localizată în afara locului său de consum ... În opinia noastră, este necesară reglementarea detaliată a mecanismului de calcul și atribuire a locului de consum a energiei electrice livrate de la centrala electrică. Spre exemplu: loc de consum oraș, bloc de locuit, la etaj. În practică, avem situații când centralele electrice sunt amplasată la	**Se acceptă.** Proiectul de lege oferă răspuns la toate întrebările ridicate de RED Nord. Mai mult decât atât, în condițiile în acre reglementări tehnice suplimentare vor fi necesare, ANRE este mandat cu dreptul de a aproba astfel de condiții/criterii. De precizat că practica internațională a confirmat că un asemenea mecanism poate activa – chiar în formule mai complexe c— atât timp cât mecanismul corespunde acelui minim de condiții pe care proiectul respectiv de lege deja le conține.

achiziționarea a energiei electrice produse din surse regenerabile de la producător, prin intermediul furnizorilor de energie electrică, tranzacțiilor inter-pares, fără a face obiectul: i. unor proceduri și taxări discriminatorii și disproporționate, taxelor, precum și tarifelor pentru utilizarea rețelelor care nu reflectă costurile, în raport cu energia electrică pe care o consumă din rețea sau pe care o livrează în rețea; ii. unor procedurile discriminatorii sau disproporționate și oricăror modificări sau taxe care ar avea ca și obiect energia electrică din surse regenerabile produsă și rămasă în/ consumată de locuința sa. b) să instaleze, dețină și să opereze sisteme de stocare a energiei electrice combinate cu centrale electrice de generare a energiei electrice din surse regenerabile, fără fi supuși dublei taxări, inclusiv tarifelor pentru utilizarea rețelei pentru energia electrică stocată și rămasă în locuința sa; c) să-ți păstreze drepturile și obligațiile în calitate de consumator final; d) să primească o remunerare, inclusiv, dacă este cazul, prin scheme de sprijin, pentru energia electrică din surse regenerabile produsă și livrată în rețea, care reflectă valoarea de piață a energiei electrice și care ia considerare valoarea acesteia pe termen lung pentru rețeaua electrică, mediu și societate. (2) Autoconsumatorii de energie din surse regenerabile au dreptul să convină asupra modalității de consum în comun a energie electrice generate în locul sau locurile în care se află aceștia, fără a aduce atingere obligației de achitare a taxelor pentru utilizarea rețelei și altor taxe și plăți aplicabile fiecărui autoconsumator. (3) Consumatorii casnici proprietari de apartamente în clădirile de locuit cu mai multe apartamente au dreptul de a beneficia de statutul de autoconsumator de energie din surse regenerabile în			zeci de km distanță. Întrebările la care legea nu oferă răspuns sunt, spre exemplu următoarele: - Serviciul de distribuție va fi achitat la care nivel de tensiune? - Cum va fi reflectată energia electrică produsă, livrată și consumată la un loc de producere și corelația cu locul de consum? Art.39[2] alin. (2) lit.a) prevede că: „ ... Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică are următoarele obligații: a) să elaboreze și să aprobe o metodologie de determinare a valorii monetare, per kWh, a surplusului de energie electrică livrată în rețea pentru fiecare perioadă de facturare, și să publice prețurile respective pe pagina sa web oficială. Metodologia de calcul și prețurile determinate în conformitate cu prezentul alineat sunt revizuite periodic, dar nu mai rar de o dată la fiecare doi ani". Din considerente de ordin practic, se propune de înlocuit sintagma „la fiecare doi ani", cu sintagma „pe an".	**Se acceptă parțial.** Proiectul de lege stabilește obligația ANRE de a revizui metodologia și calculele nu mai rar de o dată la fiecare doi ani, ceea ce oferă oportunitatea efecturii acestui exercițiu, în condițiile în care acest lucru este dictat de conjunctură, și cu o peridodicitate mult mai mare. Impunerea prin lege a unei periodicități mai mari direct prin lege ar scade atractivitatea schemei de sprijin, din cauza unei predictibilități mult prea proaste a mecanismului, precum și ar pune presiune administrativă și inutilă pe autoritatea de reglementare.
	RED Nord **/avizare repetată/**		Articolul 39[1] (1) pct. c) de înlocuit cuvântul "ăutoconsumatorul" cu „prosumatorul" Articolul 39[1] (1) pct. d) de exclus sintagma "sau două echipamente de măsurare unidirecționale cu înregistrare orară " și de suplinit cu textul "echipamente citibile la distanță având sistemele de comunicație compatibile cu cele ale operatorului sistemului de distribuție, la rețelele căruia este racordată centrala dată ".	**Se acceptă.** **Se acceptă.**

condițiile art. 39[1], alin. (5). (4) Autoconsumatorii de energie din surse regenerabile din clădirile de locuit cu mai multe apartamente se organizează în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. (5) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică stabilește în Regulamentul cu privire la autoconsumatorii de energie din surse regenerabile, elaborat și aprobat în conformitate cu art. 39[2], alin. (1), norme tehnice și cerințe față centrala/ centralele autoconsumatorilor din clădire de locuit cu mai multe etaje, modalități de consum în comun de către consumatorii finali din cadrul clădirii de locuit cu mai multe apartamente a energiei electrice regenerabile generate, coeficienți de limitare a capacității centralei/ centralelor electrice de generare a energiei din surse regenerabile în raport cu puterea cumulativă contractată a tuturor consumatorilor din clădire, modul în care energia electrică este considerată în beneficiul consumatorilor finali, și alte aspecte a căror rol este promovarea utilizării energiei electrice regenerabile în cadrul sectorului rezidențial. Articolul 39[5]. Comunitățile de energie din surse regenerabile. Principii aferente calității de membru sau acționar (1) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în coordonare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, în conformitate cu atribuția stabilită la art. 14, alin. (1), lit. c2), elaborează și aprobă Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea comunităților de energie din surse regenerabile, cu luarea în considerare a următoarelor principii: 1) principii aferente calității de membru sau acționar: a) comunitate de energie din surse regenerabile este formată din doi sau mai mulți membri sau			Articolul 39[2] (1) pct. b) după cuvântul "calculat" de adăugat textul "de către Furnizor ".	**Se acceptă parțial.** Prevederile în cauză au fost modificate.
	MIDR		În partea ce vizează stabilirea în sarcina Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a obligației de actualizare „trimestrială" a informației agregată într-un Registru cu privire la autoconsumatorii de energie din surse regenerabile (propunere de completare a articolului 39[3] alin.(3)) sesizăm distorsionarea principiului transparenței în procesul decizional ce presupune asigurarea imediată și conformă a accesului societății civile la informația/documentele de interes public, per a contrario informația conexă registrului va fi una irelevantă, inoperantă și eronată pentru publicul țintă.	**Se acceptă parțial.** Prevederea de la alineatul respectiv are următorul cuprins: *(4) În vederea asigurării transparenței aferente politicilor de promovare a prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică are următoarele obligații:* *1) ținerea registrului prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile, care va include următoarele informații:* *a) numele și adresa prosumatorului de energie electrică din surse regenerabile;* *b) categoria consumatorului final;* *c) tipul centralei electrice de generare a energiei electrice din surse regenerabile;* *d) locația centralei electrice;* *e) capacitatea instalată a centralei electrice;* *f) puterea contractată de consumatorul final;* *g) energia electrică din surse regenerabile produsă;* *h) energia electrică consumată din rețea;* *i) energia electrică din surse regenerabile injectată în rețea.* *2) publicarea, pe pagina sa web oficială, a datelor agregate cu privire la prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, conform alin. (2), lit. b), c), e) (la nivel de raion, distinse între centrul*

acționari, organizați în conformitate cu un statut; b) membri sau acționari ai unei comunități de energie din surse regenerabile pot fi persoane fizice, întreprinderile mici și mijlocii, satele și orașele, reprezentate de organele sale executive, consumatorii finali, fără a exclude consumatorii vulnerabili de energie, în sensul Legii nr. 241/2022 privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice;				*raional și localități, inclusiv la nivel de municipii) – care sunt actualizate continuu, și de la lit. g) - i) – actualizate trimestrial.* Astfel, o parte din informații vor fi publicate imediat ce sunt disponibile la ANRE, pe când datele cu privire la energie electrică generată și consumată – trimestrial.
c) participarea într-o comunitate de energie din surse regenerabile este voluntară și deschisă. Orice persoană sau entitate menționată la lit. b) are dreptul să adere sau să părăsească o comunitate de energie din surse regenerabile în orice moment, în conformitate cu legislația aplicabilă și statutul acestora. Actele normative aplicabile nu pot stabili condiții sau proceduri nejustificate sau discriminatorii care ar împiedica participarea sau retragerea membrilor sau acționarilor dintr-o comunitate a energiei din surse regenerabile; d) Membrii unei comunități de energie din surse regenerabile își mențin drepturile și obligațiile în calitate de consumatori finali, inclusiv dreptul la schimbarea furnizorului; 2) principii privind guvernarea comunităților de energie din surse regenerabile: a) scopul comunității de energie din surse regenerabile este producerea și utilizarea energiei regenerabile pentru a satisface nevoile în energie ale membrilor sau acționarilor comunității într-o manieră durabilă, creând beneficii de mediu, economice sau sociale pentru membrii sau acționarii săi, sau pentru arealul în care aceasta operează. Statutul comunității de energie din surse regenerabile, prevede că, în vederea atingerii scopului consimțit, comunitatea dezvoltă proiecte și investește în proiecte de valorificare a energiei din surse regenerabile și eficiență energetică; b) comunitatea de energie din surse regenerabile este o persoană juridică autonomă, care	**Ministerul Justiției**		La pct. 40: cu referire la redacțiile art. 39^1 și 39^4 se vor revizui prevederile ce vizează noțiunile de „taxe", „taxări", or, potrivit art. 6 din Codul fiscal, taxa reprezintă o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu este impozit și se efectuează de persoane fizice și juridice pentru serviciile prestate acestora de către instituții sau autorități publice. Mai mult, la art. 39^4 alin. (2) este utilizată sintagma „taxe pentru utilizarea rețelei și alte taxe", pe cînd, la alin. (1) lit. a) se utilizează sintagma „tarife pentru utilizarea rețelelor"; în cuprinsul art. 39^5 alin. (1) sbp. 3) alineatul al treilea, textul „cît și prin intermediul ntermediarilor/agregatorilor" se va substitui cu textul „și prin intermediari/agregatori".	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare. **Se acceptă.** Au fost operate ajustările de rigoare. **Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.
	ANRE		La pct. 40, art. 39^1, alin. (1) de expus în următoarea redacție, după cum urmează: „Articolul 39^1 Drepturile și obligațiile autoconsumatorilor de energie electrică din surse regenerabile. (1) Orice consumator final are dreptul de a construi o centrală electrică de generare a energiei electrice din surse regenerabile	**Se acceptă parțial.** Au fost acceptate propunerile ANRE pentur alin. (1), lit. a) – d), cu mici ajustări contextuale. Totodată, propunerea pentru lit. e) a fost transpusă în prevederile de la art. 39^2, lit. a) și b).

acționează în nume propriu și poate exercita drepturi și poate fi supusă unor obligații independent de membrii și acționarii săi. Comunitatea este controlată și gestionată de acționarii sau membrii săi, care sunt localizați în proximitatea unităților de generare a energiei prin valorificarea potențialului regenerabil dezvoltate de comunitate; c) acte normative relevante și statutul comunități de energie din surse regenerabile stabilesc aspecte referitoare la modul în care este exercitat controlul efectiv și gestionarea unei comunității; d) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică înființează și ține un registru al comunităților de energie din surse regenerabile; 3) drepturile și obligațiile comunităților de energie din surse regenerabilă: a) comunitățile de energie regenerabilă au următoarele drepturi: (i) să producă, consume, stocheze și să comercializeze energia regenerabilă, inclusiv prin contracte pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile de la producător ; (ii) să stabilească reguli de consum în comun a energiei regenerabile produsă de unitățile de generare a energiei deținute de comunitate între membrii și acționarii acesteia, în baza unui acord; (iii) să acceseze toate piețele energetice relevante, direct, cât și prin intermediul intermediarilor/agregatorilor, într-un mod nediscriminatoriu, în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică; b) comunitățile de energie din surse regenerabile au dreptul să beneficieze de schemele de sprijin stabilite în conformitate cu art. 34; c) comunitățile de energie din surse regenerabile acționează pe piețele energetice în calitate de participanți de drepturi depline, fiind obligați să respecte prevederile actelor normative și de reglementare cu incidență în domeniul pieței energiei			și de a deveni autoconsumator de energie electrică din surse regenerabile în următoarele condiții: a) centrala electrică a autoconsumatorului este conectată la rețeaua și instalațiile electrice interne ale autoconsumatorului, în cadrul aceluiași loc de consum; b) centrala electrică a autoconsumatorului funcționează în mod paralel și sincron cu rețeaua electrică; c) capacitatea totală instalată a centralei electrice (centralelor electrice) a/ale autoconsumatorului este egală sau mai mică decât puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică, dar nu depășește 200 kW. Cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică de autoconsumatorul de energie electrică din surse regenerabile poate fi limitată de operatorul sistemului de distribuție în anumite perioade de timp, din cauza limitărilor tehnice din rețeaua electrică. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică monitorizează aceste cazuri și acțiunile întreprinse de operatorii de sistem în vederea soluționării acestor limitări și este responsabilă de soluționarea litigiilor dintre operatorii de sistem și autoconsumatori de energie electrică din surse regenerabile; d) centrala electrică este echipată cu un mecanism de protecție care deconectează automat centrala electrică de la rețeaua electrică și întrerupe livrarea energiei electrice în rețeaua electrică în cazul în care este întreruptă livrarea energiei electrice către consumatorul	

electrice și cerințele aferente; d) comunitățile de energie din surse regenerabile sunt supuse tarifelor pentru utilizarea rețelelor, în modul stabilit de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, fiind asigurat faptul că acestea contribuie, într-un mod adecvat, echitabil și echilibrat la partajarea costurilor de exploatare și mentenanță a sistemelor și rețelelor energetice pe care le utilizează; e) comunitățile de energie din surse regenerabile nu sunt supuse unui tratament discriminatoriu în ceea ce privește activitățile, drepturile și obligațiile acestora în calitate de consumatori finali, producători, furnizori, operatori ai sistemelor de distribuție sau ca alți participanți la piață; (2) În vederea promovării comunităților de energie din surse regenerabile, Agenția Națională pentru Reglementarea Energetică elaborează și aprobă reglementări cu privire la drepturile și obligațiile operatorilor de sistem, furnizorilor și altor actori de pe piețele energetice în ceea ce privește racordarea, folosirea în comun a energiei în cadrul comunității, măsurarea energiei electrice, responsabilitatea cu privire la echilibrare, facturarea și alte aspecte relevante pentru dezvoltarea, buna-funcționare și integrarea comunităților de energie din surse regenerabile în piețele energetice. (3) Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, dezvoltă și pune la dispoziția consumatorilor finali instrumente financiare și programe care ar facilita accesul la finanțare și informații pentru dezvoltarea comunităților de energie din surse regenerabile. (4) Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, precum și instituția publică de suport, oferă autorităților administrației publice locale sprijin în			final, deținător al centralei electrice; e) cantitatea de energie electrică utilizată de autoconsumatorul de energie electrică din surse regenerabile din rețeaua electrică se achită lunar furnizorului la prețul stabilit în contractul de furnizare a energiei electrice. Cantitatea de energie electrică livrată lunar în rețeaua electrică de către autoconsumatorul de energie electrică din surse regenerabile se achită lunar de către furnizor la prețul stabilit în anexa la contractul de furnizare a energiei electrice." 34. La pct. 40, art. 39^1, alin. (3), lit. b) propunem să fie exclusă. Argumentare: Este oportun de a simplifica modalitatea de plată pentru energia electrică utilizată din rețeaua electrică și pentru energia electrică livrată în rețeaua electrică. Lunar se determină soldul valoric și se procedează în conformitate cu prevederile contractului. Nu este necesar de a menține soldul 12 luni și ulterior să se achite sumele respective de către furnizor. Furnizorul lunar urmează să achite sumele respective. De asemenea, nu este necesară nici o autorizație emisă de către ANRE. Nu este necesar de creat obstacole administrative. Există avizul de racordare, emis de operatorul de sistem, se proiectează centrala electrică, se execută lucrările de montare, electricianul autorizat eliberează	**Se acceptă parțial.** Cu privire la excluderea lit. b), nu susținem propunerea respectivă întrucât este una care va impune furnizorul de energie electrică să vireze, prin intermeidul unui transfer bancar, soldul lunar pe contul beneficiarului, fiind supus în mod evident achitării unor comisioane. În același timp, dacă soldul monetar, cumulat preponderent pe parcursul lunilor mai – august, când are loc cea mai mare producție a instalațiilor solare fotovoltaice (în preferințele consumatorilor finali), este transferat pe lunile următoare, acesta va fi consumat integral în perioada septembrie – martie, până la începerea unui nou "sezon" de producere activă. Prion urmare, conchidem că o atsfel de abordare permite evitarea unor cheltuieli nejustificate pe partea furnizorilor, care vor ține să-și acopere cheltuielile din contul soldului acumulat de beneficiarii finali.

aspecte legate de reglementarea activității comunităților de energie din surse regenerabile, de consolidare a capacităților acestora, suport întru facilitarea înființării comunităților și participării directe a localităților în cadrul acestora.			declarația electricianului autorizat și se emite actul de corespundere de către ANRE sau declarația electricianului autorizat pentru consumatorii casnici, după caz, este încheiat contractul respectiv cu furnizorul. Lunar se determină soldul și se achită plățile de autoconsumator sau de furnizor.	În același timp, susținem pe deplin propunerea eliminării necesității de obținere, din partea consumatorilor finali interesați de calitatea de prosumator, a unor autorizații. Prin urmare, cadrul legal necesar va fi stabilit de legea primară, urmând ca ANRE să detalieze unele aspecte necesare segmentului prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv (din blocurile multietajate). Prevederea cu pricina va avea următorul cuprins ce face referire la obligația consumatorului final: *"b) să solicite operatorului de sistem și să-i ofere dreptul notificării, de către acesta, a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, cu privire la racordarea la rețea a centralei electrice de generare a energiei electrice din surse regenerabile construite de prosumator, și transmiterii datelor stabilite la alin. (4), subpct. 1), lit. a) – f)."*
			35. Art. 39[1] alin.(3) lit. d) prevede „obligația autoconsumatorului să se asigure că rețeaua și instalațiile sale interne sunt realizate în conformitate cu normele tehnice aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu Legea 107/2016 cu privire la energia electrică". Din prevederea dată rezultă că autoconsumatorul urmează să se asigure singur, ceea ce contravine normelor legale în vigoare, prin urmare autorul urmează să reformuleze obligația menționată.	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare.
			36. Art. 39[1] alin.(3) lit. f) prevede	**Se acceptă.**

			că „(...) cerințele cu privire la măsurarea energiei electrice, după cum este stabilit la lit. f)". Remarcăm că, autorul proiectului urmează să rectifice „litera" unde sunt indicate cerințele respective.	Au fost operate modificările de rigoare.
			37. La art. 39^2, alin. (1), (2), (5) și (6) propunem să fie excluse ca fiind ineficiente. Argumentare: Autoconsumatorii de energie electrică din surse regenerabile sunt similar consumatorii de energie electrică care beneficiază de mecanismul contorizare netă. Pentru astfel de consumatori care beneficiază de mecanismul de contorizare netă nu a fost necesar nici un Regulament suplimentar și pentru autoconsumatorii de energie electrică din surse regenerabile, de asemenea, nu este necesar să fie elaborat un alt regulament. Nu este necesar de creat obstacole administrative. Există avizul de racordare, emis de operatorul de sistem, se proiectează centrala electrică, se execută lucrările de montare, electricianul autorizat eliberează declarația electricianului autorizat și se emite actul de corespundere de către ANRE, după caz, se semnează contractul respectiv cu furnizorul.	**Nu se acceptă.** Alineatele listate de ANRE stabilesc condiții cheie pentru implementarea mecanismului de facturare netă, și din acest motiv nu pot fi excluse. În același timp, a fost eliminată necesitatea elaborării regulamentului pentru prosumatori, fiind păstrată obligația aprobării actului nromativ necesar activității prosumatorilor din blocurile multi-etajate.
			38. Articolul 39^3 se propune a fi exclus. Argumentare: Considerăm inoportună elaborarea reglementărilor ineficiente. Cerințele tehnice pentru instalațiile autoconsumatorilor de energie electrică din surse regenerabile sunt cunoscute și	**Se acceptă parțial.** Alineatul 39^3 a fost considerabil ajustat și simplificat. Astfel, doar prevederile cu privire la ținerea unui registru electronic au fost păstrate și incluse la art. 39^1.

			urmează a fi respectate. Se eliberează avizul de racordare de operatorul de sistem, se proiectează centrala electrică, se execută lucrările de montare, electricianul autorizat eliberează declarația electricianului autorizat şi se emite actul de corespundere de către ANRE, după caz, se semnează contractul respectiv cu furnizorul.	
	ANRE /avizare repetată/		24. La pct. 41 art. 39[1] alin. (1) lit. a) este prevăzută sintagma „instalațiile electrice interne", se propune a se indica în textul proiectului noțiunea sau semnificația de „instalațiile electrice interne". Argumentare: În art. 2 al Legii nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică sunt definite noțiunile principale, după cum urmează: „instalație electrică", „instalaţie de racordare", „instalaţie de utilizare", „rețea electrică", „rețea electrică de distribuţie", „rețea electrică de transport". Prin urmare sintagma „instalațiile electrice interne" nu se regăseşte în prevederile şi noțiunile din actele normative în vigoare. Pentru a nu lăsa interpretarea sensului exact al sintagmei respective la discreția celor care vor aplica actul normativ, considerăm necesar şi oportun de a include noțiunea respectivă în proiectul hotărârii.	**Se acceptă.** Sintagma „instalații electrice interne" a fost substituită cu "instalație de utilizare", noțiunea consacrată de Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.
			25. La pct. 41 art. 39[1] alin. (1) lit. b) sintagma „mecanism de protecție" de substituit cu sintagma „aparat de protecție". Argumentare: În Legea nr. 107 din	**Se acceptă.** Totodată, a fost operată o modificare similară şi la art. 39, alin. (2), lit. c)

			27.05.2016 cu privire la energia electrică și Hotărârea ANRE nr. 168 din 31.05.2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice este utilizată sintagma „aparat de protecție". Prin urmare, menționăm că, terminologia utilizată în actul elaborat necesită a fi constantă și uniformă ca și în celelalte acte normative, pentru a nu crea confuzii în interpretarea și aplicarea legii.	
			26. La pct. 41 la art. 39^1 alin. (5) lit. c) de expus în următoarea redacție: „c) prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile consimte și achită tariful pentru capacitate în funcție de puterea contractată la locul de consum, în funcție de nivelul tensiunii rețelei electrice de distribuție la care sunt racordate centrala electrică și locul său de consum, prin intermediul facturii lunare emise de furnizorul său de energie electrică." Argumentare: Prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile urmează să achite plata pentru puterea contractată la locul de consum.	**Se acceptă.**
			27. La pct. 41 art. 39^1 alin. (1) lit. c) cuvântul „autoconsumator" de substituit cu cuvântul „prosumator". Argumentare: În textul proiectului Hotărârii cuvântul „autoconsumator" a fost substituit cu cuvântul „prosumator".	**Se acceptă.**
			28. La pct. 41 art. 39^1 alin. (1) lit. d) remarcăm că, sintagma „punctul de	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare în

			conectare" nu este prevăzută în actele normative, din care motiv nu este clar pentru care punct se atribuie aceste prevederi. Argumentare: În Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 168 din 31.05.2019 este utilizată sintagma „punctul de racordare". Totodată pentru cazurile de instalare a echipamentului de evidență a energiei electrice, în Regulamentul privind măsurarea energiei în scopuri comerciale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 74 din 25.02.2022, este utilizată sintagma „punct de măsurare".	proiect.
			29. La pct. 41 art. 39^1 alin. (2) sbp. 2) lit. a) și b) menționăm că, nu este reglementat suficient de concis cum va fi asigurată partea tehnică a procesului de încărcare a sistemelor de stocare cu energie electrică exclusiv de la centrala electrică proprie și cum va fi posibil de verificat dacă această energie electrică nu este din rețeaua electrică de distribuție. Prin urmare, considerăm necesar stabilirea unui mecanism de control viabil.	**Nu se acceptă.** Este în interesul economic al prosumatorului să se asigure că sistemul său de stocare și automatizarea disponibilă să asigure acumularea și stocarea în mod prioritar a energiei electrice produsă de centrala sa electrică, astfel încât doar excesul să fie injectat în rețea și "convertit" în lei.
			30. La pct. 41 art. 39^1 alin. (3) lit. d) sintagma „normele tehnice" de substituit cu sintagma „documentele normativ-tehnice". Argumentare: În conformitate cu art. 7 din Legea nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică (ultimele modificări) ANRE deține atribuții în domeniul	**Se acceptă.**

			reglementării activităților din sectorul electroenergetic supuse reglementării prin licențiere și autorizare. Conform acestor atribuții ANRE elaborează și aprobă actele normative și documentele normative-tehnice distinct prevăzute în acest articol al legii. Însă în lista atribuțiilor nu se regăsesc acte spre elaborare și aprobare cu privire la modul de amenajare a instalațiilor electrice și centralelor electrice ale consumatorilor, respectiv prosumatorilor. Acest fapt poate crea incertitudini prosumatorului la aplicarea legii. De asemenea este necesar de menționat că, în conformitate cu art. 14 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, ANRE în calitate de organ al supravegherii energetice de stat, elaborează și aprobă documentele normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare și de exploatare a centralelor electrice, a rețelelor electrice și a instalațiilor electrice ale consumatorilor finali. 31. La pct. 41, art. 39^2 - alin. (1) lit. b) și c) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „b) prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, în condițiile în care sunt respectate plafoanele de capacitate individuală, după cum sunt stabilire de Guvern în conformitate art. 10, lit. e1) au dreptul la o remunerare pentru cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică de distribuție, exprimată într-un echivalent monetar și cumulată într-un	**Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare, cu mici ajustări

			cont al prosumatorului de energie electrică din surse regenerabile. În cont se reflectă contravaloarea energiei electrice livrate în rețeaua electrică de distribuție și contravaloarea energiei electrice consumate din rețeaua electrică de distribuție într-o perioadă de facturare (*mecanismul de facturare netă*). Contravalorile energiei electrice livrate în rețeaua electrică de distribuție și consumate din rețeaua electrică de distribuție se iau în considerare la emiterea facturii pentru energia electrică de către furnizor. Prețul și/sau modalitatea de stabilire a prețului aplicat la determinarea contravalorii cantității de energie electrică livrată în rețeaua electrică de distribuție se indică în anexă la contractul de furnizare – vânzare a energiei electrice." „c) în cazul în care soldul monetar dintre contravaloarea energiei electrice livrate în rețeaua electrică de distribuție și consumată din rețeaua electrică de distribuție este pozitiv acesta se transferă pentru a fi considerat în următoarea perioadă de facturare. Soldul monetar este utilizat de către prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile într-o perioadă de timp ce nu depășește 12 luni. Perioada de 12 luni începe la data de 1 ianuarie, sau la o altă dată, stabilită de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Dacă la expirarea perioadei de 12 luni soldul monetar al prosumatorului de energie electrică din surse regenerabile este pozitiv, la solicitarea prosumatorului de energie electrică din surse regenerabile, acesta	

			este virat pe contul bancar indicat de prosumator sau este transferat pentru utilizare în următoarea perioadă." Argumentare. Este oportun ca în proiectul de hotărâre să fie expres stabilite atribuțiile Agenției. Nu este cunoscută cum se va realiza procedura de coordonare. - alin (2) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „(2) În vederea implementării schemei de sprijin a prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică aprobă anual, până la 31 martie, prețurile energiei electrice livrată în rețeaua electrică de prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile care au semnate contracte cu furnizorii serviciului universal. Pe parcursul anului Agenția este în drept să actualizeze la necesitate, prețurile pentru energia electrică livrată în rețeaua electrică de distribuție de către prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile. Prețurile aprobate pentru energia electrică livrată în rețeaua electrică de distribuție de către prosumatorii de energie electrică, Agenția le publică pe pagina sa web oficială." Argumentare: Este necesar ca prețurile pentru energia electrică să fie aprobate anual de ANRE până la 31 martie și să fie publicate pe pagina web oficială a ANRE. Pe parcursul anului ANRE este în drept să actualizeze, la necesitate, prețurile pentru energia electrică livrată în rețeaua electrică de către prosumatorii de energie	**Se acceptă.**

			electrică din surse regenerabile. 32. La art. 39[3] - alin. (2) de modificat și expus în următoarea redacție: „(2) Prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile situați în același bloc locativ, în condițiile în care se organizează în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, au dreptul să convină asupra modalității de consum în comun a energie electrice generate în locul sau locurile în care se află aceștia, inclusiv în spațiile de uz comun, prin reducerea plăților pentru cantitățile de energie electrică generată de centrala/centralele electrice și livrată în rețeaua electrică din plățile pentru consumurile înregistrate de echipamentele de măsurare comerciale individuale, inclusiv la locurile de uz comun, fără a aduce atingere obligației de achitare a tarifelor pentru utilizarea rețelei și altor plăți aplicabile fiecărui prosumator de energie electrică din surse regenerabile." Argumentare: Este oportun de stabilit că se reduc plățile pentru energia electrică consumată la locurile de consum și locurile de uz comun. Deducerea cantităților de energie electrică consumată la locurile de uz comun este mecanismul contorizării nete, dar nu a facturării nete, ceea ce urmează a nu fi promovat.	**Se acceptă parțial.** Propunerea formulată de ANRE nu ține cont de un principiu stabilit de RED II pentru prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv, care ar trebui să se bucure de aceleași drepturi care și prosumatorii din casele individuale/unifamiliare, și anume de a nu fi supuși unor proceduri discriminatorii sau disproporționate și oricărei taxe sau oricărui tarif pentru energia electrică din surse regenerabile autoprodusă de aceștia, care rămâne în spațiile lor (RED II, prevederea de la alin. (5) coroborată cu cea de la alin. (2), lit. (a), pct. (ii). Astfel, prin adoptarea unui model simplist prin care "ar fi reduse plățile pentru cantitățile de energie electrică generată de centrala/centralele electrice și livrată în rețeaua electrică din plățile pentru consumurile înregistrate de echipamentele de măsurare comerciale individuale, inclusiv la locurile de uz comun", prosumatorii vizați ar fi privați de dreptul de a a nu fi taxați pentru energia electrică produsă local și consumată instantaneu de instalațiile de utilizaredin cadrul blocului locativ. Astfel, prevederea finală de la alin. (2) va avea următorul cuprins: *„ (2) Prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile situați în același bloc locativ, în condițiile în care se organizează în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, au dreptul să convină asupra modalității de consum în comun a energie electrice generate în locul sau locurile în care se află*

				aceștia, inclusiv în spațiile de uz comun, cu respectarea prevederilor regulamentelor aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și menționate la alin. . (4). Modalitatea de consum în comun prevede un mecanism de deducere a unei cantități măsurate de energie electrică generate de centrala/centralele electrice din consumurile înregistrate de contoarele comerciale individuale, inclusiv din locurile de uz comun, în ipoteza că respectiva cantitate este consumată de instalațiile de utilizare din cadrul blocului locativ nefiind injectată în rețea, completată cu un mecanism de reducere a plăților pentru cantitățile suplimentare de energie electrică generată de centrala/centralele electrice din plățile pentru consumurile înregistrate de echipamentele de măsurare comerciale individuale, inclusiv la locurile de uz comun, în ipoteza că acest surplus de energie electrică este livrat în rețeaua electrică. Consumul în comun nu aduce atingere obligației de achitare a tarifelor pentru utilizarea rețelei și altor plăți aplicabile fiecărui prosumator."
			- alin. (4) de modificat și expus în următoarea redacție: „(4) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică elaborează și aprobă, la necesitate, modificări la Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice și Regulamentul privind furnizarea energiei electrice din surse regenerabile, inclusiv care acționează în mod colectiv, care include:	**Se acceptă parțial** Aliniatul (4) a fost redactat astfel încât să includă redacția revizuită a prevederii de la alin. (2). Astfel, alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică elaborează și aprobă principii și norme cu privire la activitatea prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv, și le integrează în Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și

			a) norme tehnice și cerințe față centrala/ centralele prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabilă din blocurile locative; b) prevederi cu privire la numărul și tipul echipamentelor de măsurare a energiei electrice cu înregistrare orară; c) prevederi cu privire la obligația de plată a tarifului pentru utilizarea rețelei electrice de distribuție; d) principii de consum în comun de către prosumatorii de energie electrică din blocul locativ a energiei electrice produsă din surse regenerabile generate, în beneficiul tuturor prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile, inclusiv prevederi prin care se iau în considerare prosumatorii care fac uz de dreptul acestora conferit în baza alin. (3)." Argumentare: Este oportun de prevăzut expres în Lege atribuțiile ANRE, precum și urmează de delimitat prevederile ce țin de stabilirea mecanismelor de stocare, care nu sunt prevăzute nici pentru producătorii de energie electrică licențiați, nici pentru prosumatorii de energie electrică. De asemenea, Directiva UE nu prevede că prosumatorii de energie electrică vând energia electrică altor consumatori finali din blocul locativ sau condominiu, pentru că aceasta este deja obținere de profit și astfel de prosumatori de energie electrică urmează să dețină licență pentru furnizarea energiei electrice. De asemenea, promovarea utilizării energiei electrice în sectorul rezidențial și în spațiile deținute de condominiu sunt	prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, aprobate în conformitate cu Legea 107/2016 cu privire la energia electrică. Acestea vor include: a) norme tehnice și cerințe față centrala/ centralele prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile din blocurile locative; b) prevederi cu privire la numărul și tipul echipamentelor de măsurare a energiei electrice, inclusiv cu înregistrare orară; c) prevederi cu privire la obligația de plată a tarifului pentru utilizarea rețelei electrice de distribuție; d) principii de consum în comun de către prosumatorii de energie electrică din blocul locativ a energiei electrice din surse regenerabile generată, în beneficiul tuturor prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile, cu luarea în considerare a modalității de consum în comun expuse la alin. (2), și a existenței sau lipsei sistemelor de stocare a energiei electrice. Principiile de consum în comun iau în considerare și existența în cadrul blocului locativ a prosumatorilor care fac uz de dreptul acestora conferit în baza alin. (3).

			atribuțiile instituției publice de suport, dar nu ale ANRE. Nu este oportun și justificat ca atribuțiile instituției de suport să fie stabilite ca obligații ale autorității de reglementare.	
			33. La pct. 41 art. 39^4 alin. (1) și (2) este necesar de menționat că, mecanismul de achitare a energiei electrice produse este diferit dintre OSDÎ și utilizatorii SDÎ, OSDÎ și OSD, deoarece în cazul OSDÎ și utilizatori SDÎ se include tariful de operare a SDÎ care ulterior se va regăsi și ca componentă în energia care se achită utilizatorilor SDÎ care produc energie electrică din surse regenerabile.	**Se acceptă parțial.** Nu este clară propunerea de îmbunătățire a prevederilor de la art. 39^4.
			34. La pct. 41 art. 39^4 alin. (5) și (6) considerăm că, este oportun să fie stabilită limitarea puterilor generate în cadrul sistemelor de distribuție închise: Dacă operatorul sistemului de distribuție închis are, de exemplu, 5 utilizatori ai sistemului de distribuție închis cu centrale electrice 200 kW? Dacă instalația electrică a operatorului sistemului de distribuție închis nu permite livrarea acestei puteri în rețeaua electrică a OSD? Menționăm că, urmează de stabilit în proiectul de hotărâre anumite prevederi cu privire la ajustarea puterii instalațiilor electrice ale operatorului sistemului de distribuție închis în cazul majorării puterii electrice la racordarea centralelor electrice.	**Se acceptă.** Alin. (6) a fost completat cu următoarea prevedere: *"Operatorul sistemului de distribuție închis se asigură că la integrarea centralelor electrice care produc din surse regenerabile sunt menținute stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice din cadrul sistemului de distribuție închis."*
			35. La art. 39^5 - alin. (1) propunem să fie exclusă fraza: „în coordonare cu organul central de specialitate al administrației	**Se acceptă.**

			publice în domeniul energeticii". Argumentare: Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative nu prevede o astfel de procedură – de coordonare a actului normativ de reglementare. Astfel, urmează ca ANRE să elaboreze proiectul Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea comunităților de energie din surse regenerabile și ulterior în procesul consultării publice a proiectului elaborat și avizării, Ministerul Energiei va înainta propuneri, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017.	
	CALM		În Art. I. pct. 40 din proiectul de lege se prevede că „se completează cu art. 39/1 – 39/4 ", iar de fapt se completează cu art. 39/1 – 39/5. Prin urmare, este necesară corectarea cifrelor „39/1 – 39/4" cu cifrele „39/1 – „39/5".	**Se acceptă.**
	Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene, dl. A. Săndulescu, Consilier Înalt în domeniul energiei /avizare repetată/		15. La Art.39[1] (2) cifra 2) apare printre drepturi " să instaleze, dețină și să opereze sisteme de stocare a energiei electrice combinate cu centrale electrice de generare a energiei electrice din surse regenerabile, fără fi supus dublu unor plăți sau tarife pentru utilizarea rețelei pentru energia electrică stocată și rămasă în locuința/clădirea sa". Nu este clar cum cine poate fi "supus dublu unor plăți sau tarife pentru utilizarea rețelei pentru energia electrică stocată și rămasă în locuința/clădirea sa". 16. La Art.391, titlul "Schema de sprijin pentru prosumatorii de energiei electrică din surse regenerabile" ar fi de completat în final cu " – Mecanismul de	**Se acceptă.** Prevederea în cauză asigură transpunerea unui principiu cheie din RED II, ce urmează a fi urmărit de autoritățile naționale, implicit autoritatea de reglementare. **Se acceptă.**

			facturare netă". Despre facturare netă se face multă vorbire dar nu apare în clar ca titlu de articol, așa cum apare de exemplu contorizarea netă.	
	Banca Mondială		Art. 391(1)e), 392(1)c), 392(2), art. II(13)c): not clear at all how the proposed 'net-billing' mechanism encourages/motivates self-consumers to invest in RE; on the contrary, it seems to prioritize the interests of the supplier/DSO over the self-consumer. See also art. 391(4): '… in order to maximize support for the electricity grid …' '… starting with 1 January 2027 …' (art. II(13)c)).	**Nu se acceptă.** În primul rând, trebuie menționat faptul că proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016 transpune Directiva 2018/2001, iar prevederile acestuia oglindesc principiile stabilite la nivelul actului european și, totodată, țin cont de bunele practici. Referitor la trecerea de la mecanismul de contorizare netă la cel de facturare netă, ținem să subliniem importanța acestei treceri, întrucât Republica Moldova a atins un grad de dezvoltare al acestui segment care impune trecerea la un mecanism mai complex, care nu contravine principiilor de piață și eforturilor de construcție a unei piețe a energiei electrice, și care este corect cu consumatorii ordinari care nu obțin acest statut. Secretariatul Comunității Energetice, în liniile sale directoare „Policy Guidelines on the Grid Integration of Prosumers, PG 01/2018" menționează că: "*Net-meteringul este considerat un mecanism adecvat pentru promovarea auto-consumului în perioadele de tranziție, atunci când instalațiile fotovoltaice (PV) solare au atins paritatea cu rețeaua electrică. Cu toate acestea, declinul rapid recent al costurilor tehnologiei, împreună cu îngrijorările legate de recuperarea costurilor rețelei și de posibila supra-compensare, au inițiat o largă dezbatere cu privire la reforma schemelor de auto-consum. Consiliul Reglementatorilor Europeni în Energie (CEER), în documentul său de poziție*

				privind auto-generarea, recomandă cu tărie să se evite net-meteringul, deoarece implică faptul că sistemul este utilizat ca o capacitate de stocare gratuită. În plus, Comisia Europeană acordă preferință schemelor de auto-consum cu un aranjament standard de furnizare în detrimentul schemelor de net-metering, în timp ce acestea din urmă sunt considerate adecvate pentru perioadele de tranziție". (în Engleză - "*Net-metering is seen as an appropriate mechanism to promote self-consumption in the phase-in periods, when solar PV installations have achieved grid parity. However, the recent rapid decline of technology costs, together with concerns about grid cost recovery and likely overcompensation, have initiated a wide debate about reform of the self-consumption schemes. Council of European Energy Regulators (CEER), in its position paper on self-generation, strongly recommends to avoid net metering as it implies that the system is used as storage capacity for free. In addition, the European Commission gives preference to the self-consumption schemes with a standard supply arrangement over the net metering schemes, while the latter are deemed to be appropriate for phase-in periods*".) Respectiv, la o anumită etapă de dezvoltare a mecanismului de facturare netă, acesta trebuie *upgradat* în vederea corespunderii criteriilor unui mecanism de facturare netă. Definiția autoconsumului de energie electrică din surse regenerabile din PG-ul menționat mai sus reflectă principalele caracteristici ale modelului, și anume: *"Facturarea netă" este un mecanism*

				reglementat prin care energia electrică în exces injectată în rețea poate fi ulterior utilizată ca un credit monetar pentru compensarea costurilor energiei electrice retrase în perioada în care generarea de energie regenerabilă pe loc nu este disponibilă sau nu este suficientă, atunci când valoarea energiei în exces este mai mică decât prețul energiei electrice pentru consumator (i.e. pe piața cu amănuntul). Cât ține de costul pentru serviciul de rețea a fi eventual achitat de un prosumator, menționăm că acesta, conform bunelor practici, trebuie să presupună achitarea pentru capacitate (pentru fiecare kW), întrucât distribuitorul de energie electrică, în momentul racordării centralei electrice la rețea, trebuie să asigure operarea rețelei cu respectiva centrală electrică integrată – i.e. rețeaua, prin toate elementele sale – linii electrice, transformatoare, automatizare, etc., este capabilă să evacueze/ transporte spre alți consumatori întreaga capacitate generată. Respectivele investiții pe care le mobilizează OSD și de care beneficiază un prosumator – trebuie în mod evident achitate. Cât ține de valoarea surplului de energie electrică injectată în rețea – în raport cu care legislația europeană stabșilește luarea de măsuri de descurajare a producerii, RED II stabilește că "*Prosumatorul are dreptul să primească, inclusiv, după caz, prin intermediul schemelor de sprijin, pentru energia electrică din surse regenerabile autoprodusă pe care o introduc în rețea, o remunerație care reflectă valoarea de piață a energiei electrice respective și care poate lua în considerare valoarea pe termen lung*

				a energiei electrice introduse pentru rețea, mediu și societate."
			Art. 391(5)b): to adjust to the wording of art. 2(14) of the Directive ?	**Se acceptă parțial.** Prevederile de la alineatul menționat sunt deja aliniate la definiția autoconsumatorilor dată de Directiva europeană, însă detaliază textul *"sau, dacă statul membru permite acest lucru, în alte spații,"* din definiția dată de Directivă.
			Art. 39^4: should be integrated with art. 39^1 ?	**Se acceptă parțial.** Articolul 39^3 a fost integrat în art. 39^1.
			Art. 395(1)1)b): to exclude words 'villages' and 'cities' and the text after words 'final consumers' ?	**Nu se acceptă.** Prevederile sunt aliniate la normele Directivei UE, fiind ajustat la legislația națională în vigoare.
	ECOENE RGETICA		32. La art. 39^1, alin (l), lit. c) rugăm să fie majorată puterea contractată la limita de 500 kW. Similar pentru comunitățile de energie din surse regenerabile. Argumentele acestei solicitări ține de faptul că Republica Moldova nu are o economie prea dezvoltată, iar entități consumatoare de energie cu putere de peste 200kW nu sunt foarte multe, însă în același timp se îngrădește dreptul lor de a genera energie pentru consum propriu în cazul în care consumurile sunt cu mult mai mari. Astăzi se aplică principii de divizare a puterii între 2 puncte de transformare, ceea ce permite consumatorului de a majora puterea. Ori în baza principiului autoconsumator (facturarea netă) descurajarea e deja un factor asimilat (contorizarea netă actuală are avantaje	**Nu se acceptă.** Deși mecanismul de „contorizare netă" este orientat pe susținerea consumatorilor casnici și a, în același timp, al IMMM-urilor, trebuie subliniat faptul că acesta, în vederea implementării exemplare a conceptului de energetică distribuită și furnizarea unor beneficii sistemului electroenergetic național (inclusiv prin creșterea calității energiei electrice furnizate consumatorilor finali), centralele electrice de producere a electriciității prin valorificarea potențialului regenerabil, trebuie să fie dispersate cât mai uniform în plan geografic, fiind evitată concentrarea acestora într-un nod. Totuși, după cum raportează OSD-urile, concentrarea instalării centralelor electrice în baza mecanismului menționat are loc în jurul municipiilor și orașelor (centrelor raionale), cea mai mare concentrație însă

			față de facturarea netă). Deci menținerea limite de 200 kW pentru contorizare netă nu mai devine actuală.	fiind atestată în mun. Chișinău și proximitatea acestuia. Și deși centralele se află aproape de cel mai mare nod de consum, totuși, odată cu creșterea puterii instalate a respectivelor surse de generare într-un nod anumit, beneficiile oferite de acestea ar putea fi puternic afectate, sau chiar „anulate". Cel mai mare contra-argument pentru propunerea înaintată, ține totuși de faptul că o eventuală creștere a pragului/ limitei stabilite față de net-metering și, eventual, net-billing, la 500 kW, ar înclina inoportun și defectuos balanța puterii cumulative a centralelor în favoarea IMMM-urilor, dar și a companiilor mari, fiind afectat sectorul consumatorilor casnici. Astfel, dacă cel puțin fiecare întreprindere mare, cu potență fianciară, ar instala câte 500 kW instalații preponderent solare PV, puterea cumulativă a acestora ar atinge valoarea de 450 MW. Mai mult decât atât, sub aspect financiar, mecanismele net-metering și net-billing, având în vedere exceptarea acestora de la achitarea costurilor pentru dezechilibre și utilizarea rețelei electrice drept o baterie fără achitarea a careva costuri (i.e. cazul mecanismului net-metering), pun presiune pe consumatorii "ordinari", care nu beneficiază de un astfel de mecanism, dar care trebuie să le achite prin intermeidul tarifului de distribuție și/sau transport (dacă este cazul), sau prețurile achitate furznizorilor săi. Prin urmare, reiterăm inoportunitatea modificării, în sensul creșterii, a pragului de 200 kW stabilit pentru mecanismul de „contorizare netă" și propus, prin analogie, pentru mecanismul "facturare netă".

			33. La art. 39[1] alin (1), lit. e) şi art. 39[2] alin. (I) lit. c) rugăm să fie anulat mecanismul de anulare a soldului pozitiv pentru autoconsumator. Acest aspect a fost susţinut de toţi participanţii la şedinţa de dezbateri, este eroare asimilată de autorii proiectului de modificare a legii, iar prin esenţă această anulare în general îngrădeşte drepturi esenţiale transpuse în constituţie. Or, energia produsă în intervalul de dispecerizare X e consumată şi achitată, deci cineva a obţinut resurse financiare pentru aceasta. Anularea soldului indică că acest sold rămâne la furnizorii de ultimă opţiune în detrimentul autoconsumatorului.	**Se acceptă** (pct. 33 şi 34). Sunre prevăzute alte mecanise de limitare a capacităţii centrlei electrice.
			34. La art. 39[1] alin (1), lit. e) propunem să fie redactată cu următorul conţinut ,,e) surplusul de energie electrică livrat în retea pe durata a 12 luni trebuie să fie mai mic decât cantitatea de energie electrică consumată din reţea în aceeaşi perioadă. Dacă surplusul de energie electrică livrată în relea în perioada de 12 luni este mai mare decât cantitatea de energie electrică consumată în aceeaşi perioadă, partea din surplusul de energie electrică care depăşeşte energia electrică consumată Ia solicitarea în scris a consumatorului final, furnizorul achită consumatorului final respectiv echivalentul monetar cumulat în sold, calculat pe baza energiei electrice livrate în relea şi valorii energiei electrice consumate din reţea în ultimele 12 luni. Perioada de 12 luni începe la data de I aprilie.	**Se acceptă.** A fost prevăzut un mecanism similar.

			35. La art. 39[1] alin (l), lit. e) rugăm să fie îngrădit dreptul ANRE de a modifica perioadele de 12 luni ce încep la 1 aprilie. Considerăm că acest lucru e necesar de indicat în lege și se modifică doar de organul legislativ.	**Nu se acceptă.** Intenția ministerului este de a permite ANRE, la solicitarea unor categorii specficifice de prosumatori – i.e. cei care au optat pentur instalațiiel eoliene, să modifice termenul de 1 aprilie cu o altă dată mai bine ajustată la specificul de producere a energiei electrice de respectivele unități.
			36. La art. 39[1] alin (2), lit. b) rugăm să revăzute subpunctele de la litera dată. Mecanismul de funcționare a unui sistem hibrid pe bază de baterii de stocare este un mecanism mult mai complex decât cel ce este restricționat (bateriile nu se pot încărca din rețea). Probabil că autorul legii are altceva de spus, sau nu e inițiat deplin în mecanismul de funcționare a unui sistem hibrid. Un caz simplu pentru sistemul casnic hibrid ce funcționează prin sistem autoconsumator reflectă că consumul se face din baterii pe perioada când nu este producere, iar insuficiența se ia din rețea. În momentul când bateriile se descarcă, acestea în regim automat, prin intermediul invertorului, se încarcă din rețea pentru a asigura consumul curent în limita puterii bateriilor de stocare. Acest lucru NU poate fi influențat, este un principiu fizic funcționabil și prevederile reflectate în lege se contrazic cu principii fizice de funcționare a sistemelor de stocare hibride.	**Nu se acceptă.** Fizic și practic, prin intermeidul unui controler, poate fi asigurat faptul că bateriile/ acumulatorii nu sunt încărcați cu energie electrică din rețea, întrucât de capacitatea acestora va fi nevoie atunci când panourile fotovoltaice vor supra-produce. Astfel, prosumatorul va „pierde" toată energia electrică generată de centrala electrică, livrând-o în rețea la prețul pieței angro, întrucât are de consumat din baterii energie electrică stocată, procurată la prețul pieței cu amănuntul. Concludem că este în interesul economic al prosumatorului să nu admită încărcarea bateriilor cu energie electrică din rețea, cel puțin pe durata perioadei de vară, când va exista o supraproducere a energiei electrice din surse regenerabile.
			37. La art. 39[1] alin (3), lit. f) — rugăm să se revadă referința de la lit. f), fiind admisă de autorul legii o eroare de referință.	**Se acceptă.** Corectat.

			38. La art. 39 alin (5), prin care se oferă dreptul DOAR autoconsumatorilor casnici de a instala o centrala electrică SER în afara locului de consum. Rugăm să fie eliminată expresia „- consumator casnic	**Se acceptă.** Modificat.
			39. La art. 39^2 alin (2), lit. a) e necesar o reformulare astfel încât să fie foarte bine înțeles — METODOLOGIA se supune revizuirii nu mai rar decât odată în 2 ani. Interpretarea curentă e una eronată.	**Se acceptă.** Prevederea de la alin. (2) are următorul cuprins revizuit: *„(2) În vederea aplicării schemei de sprijin a prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile, furnizorii serviciului universal și de ultimă opțiune care au semnate contracte de prosumator procură energia electrică livrată de prosumatori în rețeua electrică de distribuție la prețul mediu de închidere a pieței pentru ziua următoare în perioada de facturare. Până la stabilirea unei piețe pentru ziua următoare lichide, furnizorii serviciului universal și de ultimă opțiune vor aplica prețul mediu de procurare a energiei electrice pentru perioada de facturare de la toate sursele, cu excepția cantităților de energie electrică procurată de la furnizorul central de energie electrică. Prețul pentru energia electrică livrată în rețeaua electrică de prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, care care au semnate contracte de furnizare cu furnizorul care furnizează energie electrică la prețuri negociate, se stabilește în contract, în rezultatul negocierilor dintre furnizor și prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile.”*
			40. La art. 39^2 alin (l), lit. c) propunem să fie redactată cu următorul conținut „ c) dacă soldul monetar este mai	**Se acceptă.** Prevederea de la lit. c) are următorul cuprins revizuit:

			mare decât valoarea energiei consumate din rețea pentru aceeași perioadă de facturare, soldul este transferat în următoarea perioadă de facturare. Soldul monetar este utilizat de către autoconsunlatorul de energie din surse regenerabile într-o perioadă de timp de nu depășește 12 luni. Dacă la expirarea perioadei de 12 luni soldul monetar al autoconsumatorului este pozitiv, la solicitarea în scris a consumatorului final, furnizorul achită consumatorului final respectiv echivalentul monetar cumulat în sold, calculat pe baza energiei electrice livrate în rețea și valorii energiei electrice consumate din rețea în ultimele 12 luni.	*„c) dacă soldul monetar este mai mare decât valoarea energiei consumate din rețea pentru aceeași perioadă de facturare, soldul este transferat în următoarea perioadă de facturare. Soldul monetar este utilizat de către prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile într-o perioadă de timp de nu depășește 12 luni. Dacă la expirarea perioadei de 12 luni soldul monetar al prosumatorului este pozitiv, la solicitarea prosumatorului, acesta este virat pe contul bancar indicat de prosumator sau este transferat pentru utilizare în următoarele 12 luni, la expirarea cărora este anulat, în caz de neutilizare."*
	ASOCIAȚIA MOLDOVA FRUCT **Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate LAPTE** **Patronatul Întreprinderilor Prelucrătoare de Carne**		Se menționează că "Legea privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile" are ca scop promovarea și reglementarea cadrului normativ pentru a încuraja cetățenii, actorii economici să investească in domeniul producerii/furnizării/transportului energiei din surse regenerabile. Din start vă informăm că apreciem mult scopul nobil al acestei legi pentru securitatea energetică a țării căit și posibilitatea fiecărui cetățean de a deveni independent, și de a produce energie din surse alternative cu reducerea emisiilor de CO2. Însă cu părere de rău unele din noile modificări ce sunt incluse în proiectul de lege au ca rezultat exact opusul acestui scop. Conform: *"**Articolul 39[1]** Drepturile și obligațiile autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile (1) Orice consumator final are dreptul de a construi o centrală electrică de generare a*	**Nu se acceptă.** Deși mecanismul de „contorizare netă" este orientat pe susținerea consumatorilor casnici și a, în același timp, al IMMM-urilor, trebuie subliniat faptul că acesta, în vederea

			energiei electrice din surse regenerabile și de a deveni autoconsumator de energie din surse regenerabile în următoarele condiții: c) capacitatea totală instalată a centralei electrice a autoconsumatorului este egală sau mai mică decât puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică, dar nu depășește 200 kW. Capacitatea totală a centralei electrice poate fi limitată de operatorul sistemului de distribuție în anumite zone și/sau pentru anumite perioade de timp, din cauza limitărilor tehnice din rețeaua electrică în zonele respective. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică monitorizează aceste cazuri și acțiunile întreprinse de operatorii de sistem în vederea soluționării acestor limitări și este responsabilă de soluționarea litigiilor dintre operatorii de sistem și autoconsumatori; **Rugam respectuos limitarea capacitații la 500 kW.**	implementării exemplare a conceptului de energetică distribuită și furnizarea unor beneficii sistemului electroenergetic național (inclusiv prin creșterea calității energiei electrice furnizate consumatorilor finali), centralele electrice de producere a electriciității prin valorifcarea potențialului regenerabil, trebuie să fie dispersate cât mai uniform în plan geografic, fiind evitată concentrarea acestora într-un nod. După cum raportează OSD, concentrarea instalării centralelor electrice în baza mecanismului menționat are loc în jurul municipiilor și orașelor (centrelor raionale), cea mai mare concentrație însă fiind atestată în mun. Chișinău și proximitatea acestuia. Și deși centralele se află aproape de cel mai mare nod de consum, totuși, odată cu creșterea puterii instalate a respectivelor surse de generare într-un nod anumit, beneficiile oferite de acestea ar putea fi puternic afectate, sau chiar „anulate". Cel mai mare contra-argument pentru propunerea înaintată, ține totuși de faptul că o eventuală creștere a pragului/ limitei stabilite față de net-metering și, eventual, net-billing, la 500 kW, ar înclina inoportun și defectuos balanța puterii cumulative a centralelor în favoarea IMMM-urilor, dar și a companiilor mari. Astfel, dacă cel puțin fiecare întreprindere mare, cu potență fianciară, ar instala câte 500 kW instalații preponderent solare PV, puterea cumulativă a acestora ar atinge valoarea de 450 MW. Mai mult decât atât, sub aspect financiar, mecanismele net-metering și net-billing, având în vedere exceptarea acestora de la achitarea costurilor pentru dezechilibre și utilizarea rețelei electrice drept o baterie fără

				achitarea a careva costuri (i.e. cazul mecanismului net-metering), pun presiune pe consumatorii "ordinari", care nu beneficiază de un astfel de mecanism, dar care trebuie să le achite prin intermeidul tarifului de distribuție și/sau transport (dacă este cazul), sau prețurile achitate furznizorilor săi. Prin urmare, reiterăm inoportunitatea modificării, în sensul creşterii, a pragului de 200 kW stabilit pentru mecanismul de „contorizare netă" și propus, prin analogie, pentur mecanismul "facturare netă".
			Articolul 39². *Schema de sprijin pentru autoconsumatorii de energiei electrică din surse regenerabile* *(1) Schema de sprijin a autoconsumatorilor de energie din surse regenerabile, este stabilită și implementată în conformitate cu un regulament elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, și se bazează pe următoarele principii: b) autoconsumatorii de energie din surse regenerabile au dreptul la o remunerare pentru surplusul de energie electrică livrată în rețea, exprimată într-un echivalent monetar și cumulată într-un sold, calculat pe baza valorii energiei electrice livrate în rețea și valorii energiei electrice consumate din rețea într-o perioadă de facturare (mecanismul de facturare netă), care se ia în considerare la întocmirea facturilor de energie electrică de către furnizor;* In acest sens este oportun excludea calculării surplusului de energie produsa în kwh	**Nu se acceptă.** Autorul propunerii dă o interpretare părtinitoare tuturor elementelor ce constituie mecanismul de facturare netă. În primul rând, trebuie menționat faptul că proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016 transpune Directiva 2018/2001, iar prevederile acestuia oglindesc principiile stabilite la nivelul actului european și, totodată, țin cont de bunele practici. Având în vedere că proiectul de lege este elaborat cu suportul Secretariatului Comunității Energetice în cadrul proiectului EU4Energy finanțat de Comisia Europeană, conchidem că probablitatea devierii prevederilor din proiect de la principiile consacrate din Directiva UE, este una minimă. Referitor la trecerea de la mecanismul de contorizare netă la cel de facturare netă, ținem să subliniem importanța acestei treceri, întrucât Republica Moldova a atins un grad de dezvoltare al acestui segment care impune trecerea la un mecanism mai complex, care nu contravine principiilor de piață și eforturilor de construcție a unei piețe

			prin crearea unui sold. Deoarece energia este produsă în kw și consumata la fel în kW. Acest sold reprezintă un calcul eronat prin deducerea cheltuielilor de transport, distribuție, pierderi și profitul furnizorului. La fel menționam că energia este consumată local, și nu pot fi deduse costurile integral de distribuție și total cele de transport. Din contra, energia produsă de centrale din surse regenerabile diversifică sursele de producere. Acest fenomen duce la reducerea cheltuielilor de transport si cele de distribuție. Efectul este unul invers, și facturarea ar trebui sa fie inversă. OSD si OST ar trebui să achite producătorii pentru fiecare kwh deoarece energie se consumă local, fără a intra in sistemul de transport și parțial în cel de distribuție, acest proces poate fi confirmat prin citirea datelor de la fiecare PT prin sistemul SCADA. Însă OST si OSD facturează către consumatorul final cheltuielile integrale pentru transport și distribuție la cantitatea injectată în rețea ca surplus de energie produsă de centralele electrice din surse regenerabile. Acest calcul/facturare este greșit interpretat. La fel acest surplus de energie injectat în rețea și consumată local duce la scăderea uzurii echipamentelor de transformare a tensiunii și curenților, prin urmare avem o descreștere a pierderilor OSD, pierderi ce sunt acceptate de către ANRE în tariful reglementat pentru furnizori. Aceste argumente nu pot fi evitate atunci apare această nouă metodă de calcul cu sold. La fel mecanismul de calcul nu tine cont de ora producerii energiei, fiind luată o	a energiei electrice, și care este corect cu consumatorii ordinari care nu obțin acest statut. Secretariatul Comunității Energetice, în liniile sale directoare „Policy Guidelines on the Grid Integration of Prosumers, PG 01/2018" menționează că: *"Contorizarea netă este considerat un mecanism adecvat pentru promovarea auto-consumului în perioadele de tranziție, atunci când instalațiile fotovoltaice (PV) solare au atins paritatea cu rețeaua electrică. Cu toate acestea, declinul rapid recent al costurilor tehnologiei, împreună cu îngrijorările legate de recuperarea costurilor rețelei și de posibila supra-compensare, au inițiat o largă dezbatere cu privire la reforma schemelor de auto-consum. Consiliul Reglementatorilor Europeni în Energie (CEER), în documentul său de poziție privind auto-generarea, recomandă cu tărie să se evite net-meteringul, deoarece implică faptul că sistemul este utilizat ca o capacitate de stocare gratuită. În plus, Comisia Europeană acordă preferință schemelor de auto-consum cu un aranjament standard de furnizare în detrimentul schemelor de net-metering, în timp ce acestea din urmă sunt considerate adecvate pentru perioadele de tranziție".* (în Engleză - *"Net-metering is seen as an appropriate mechanism to promote self-consumption in the phase-in periods, when solar PV installations have achieved grid parity. However, the recent rapid decline of technology costs, together with concerns about grid cost recovery and likely overcompensation, have initiated a wide debate about reform of the self-consumption*

			medie a energie, însă mai ales pentru stațiile solare această medie este neechitabilă, deoarece ziua energia este mai scumpă decât noaptea. Păstrarea metodei actuale fără *scheme de sprijin* este una corecta pentru toți actorii din sistem.	*schemes. Council of European Energy Regulators (CEER), in its position paper on self-generation, strongly recommends to avoid net metering as it implies that the system is used as storage capacity for free. In addition, the European Commission gives preference to the self-consumption schemes with a standard supply arrangement over the net metering schemes, while the latter are deemed to be appropriate for phase-in periods*".) Respectiv, la o anumită etapă de dezvoltare a mecanismului de facturare netă, acesta trebuie *upgradat* în vederea corespunderii criteriilor unui mecanism de facturare netă. Definiția autoconsumului de energie electrică din surse regenerabile din PG-ul menționat mai sus reflectă principalele caracteristici ale modelului, și anume: "Facturarea netă" este un mecanism reglementat prin care energia electrică în exces injectată în rețea poate fi ulterior utilizată ca un credit monetar pentru compensarea costurilor energiei electrice retrase în perioada în care generarea de energie regenerabilă pe loc nu este disponibilă sau nu este suficientă, atunci când valoarea energiei în exces este mai mică decât prețul energiei electrice pentru consumator (i.e. pe piața cu amănuntul). Cât ține de costul pentru serviciul de rețea a fi eventual achitat de un prosumator, menționăm că acesta, conform bunelor practici, trebuie să presupună achitarea pentru capacitate (pentru fiecare kW), întrucât distribuitorul de energie electrică, în momentul racordării centralei electrice la rețea, trebuie să asigure operarea rețelei cu respectiva centrală electrică integrată – i.e.

				rețeaua, prin toate elementele sale – linii electrice, transformatoare, automatizare, etc., este capabilă să evacueze/ transporte spre alți consumatori întreaga capacitate generată. Respectivele investiții pe care le mobilizează OSD și de care beneficiază un prosumator – trebuie în mod evident achitate. Cât ține de valoarea surplului de energie electrică injectată în rețea – în raport cu care legislația europeană stabșilește luarea de măsuri de descurajare a producerii, RED II stabilește că *"Prosumatorul are dreptul să primească, inclusiv, după caz, prin intermediul schemelor de sprijin, pentru energia electrică din surse regenerabile autoprodusă pe care o introduc în rețea, o remunerație care reflectă valoarea de piață a energiei electrice respective și care poate lua în considerare valoarea pe termen lung a energiei electrice introduse pentru rețea, mediu și societate".*
			Mai mult, **Articolul 39[2] (1) c)** prevede anularea soldului la final de an. *c) dacă soldul monetar este mai mare decât valoarea energiei consumate din rețea pentru aceeași perioadă de facturare, soldul este transferat în următoarea perioadă de facturare. Soldul monetar este utilizat de către autoconsumatorul de energie din surse regenerabile într-o perioadă de timp de nu depășește 12 luni. Dacă la expirarea perioadei de 12 luni soldul monetar al autoconsumatorului este pozitiv, acesta este anulat.* Conform tuturor legilor fizicii si celor naturale, energia nu poate să dispară sau apară. Consideram inacceptabil faptul că	**Se acceptă.** Sunt prevăzute alte mecanisme de limitare a capcității centralei în condițiile în care deținătorul acesteia își propuen supradimenionsare ei.

			aceasta energie de surplus să fie inclusă indirect în cele 7% de pierderi ale OSD, acceptată de către ANRE și să fie achitată de consumatorul final. In aceasta iarnă, majoritatea școlilor, grădinițelor au întimpinat probleme financiare pentru a achita facturile la energie electrică. Prin urmare propunem în cel mai rău caz să fie decontată din volumul consumat de instituțiile publice precum școli sau grădinițe de copii din localitatea unde produce centrala, decât aceasta energie să fie folosită de OSD la diminuarea pierderilor și apoi achitată de consumatorul final. Putem conchide clar că acestea sunt scheme de sprijin pentru OSD si OST, nu pentru producătorul de energie din surse regenerabile sau pentru consumatorul final.	
	Institutul de Politici Publice **/avizare repetată/**		2. "Suveranitatea" asupra excesului de energie regenerabilă destinat autoconsumului Articolul 394 din proiectul de lege privind energia regenerabilă menționează că autoconsumatorii de energie regenerabilă plasați în aceeași clădire cu mai multe apartamente au dreptul de a păstra drepturile și obligațiile consumatorilor finali și de a primi o remunerație în cazul unei scheme de sprijin5. Această specificație din lege este binevenită și necesară, însă nu este suficientă. Proiectul de lege ar trebui să prevadă un punct suplimentar (de exemplu, litera (e) al aceluiași articol) care să precizeze în mod clar că atât casele monofamiliale, cât și clădirile de apartamente multietajate	**Se acceptă.** Respectivele principii deja sunt parte a proiectului de lege, în partea ce descrie drepturile prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile (art. 39^1 și 39^2).

			deţin controlul deplin asupra energiei electrice produse. Ce ar însemna acest lucru? În practică acest lucru ar însemna că consumatorii rezidenţiali ar avea mai multe opţiuni în decizia privitoare la utilizarea finală a energiei pe care o produc, după cum urmează: a. să o autoconsume în întregime; b. să vândă surplusul prin intermediul unei scheme de sprijin pe piaţă; c. să încheie un acord cu un agregator independent, în special cu acei prosumatori care nu beneficiază de nicio schemă de sprijin; sau d. să împartă pur şi simplu în mod liber surplusul de energie electrică produsă cu o casă vecină, prin intermediul unor tranzacţii de tip peer-to-peer. 3. Extinderea listei de membri ai comunităţilor de energie regenerabilă Proiectul de lege menţionează în definiţii şi, mai departe, la articolul 395, că membrii sau acţionarii unei comunităţi de energie regenerabilă pot fi persoane fizice, întreprinderi mici şi mijlocii, sate şi oraşe, reprezentate de organele lor executive, consumatori finali, fără a exclude consumatorii vulnerabili de energie6. Deşi formularea din proiectul de lege transpune practic în întregime subiecţii care ar putea deveni acţionari ai comunităţilor energetice, aşa cum sunt definiţi în Directiva (UE) privind energia regenerabilă 2018/2001 şi în Directiva (UE) privind piaţa internă de energie	**Se acceptă parţial.** Proiectul de lege, în versiunea actuală, îşi propune doar stabilirea unor principii care ar trebuie detaliate şi desfăşurate ulterior de ANRE la elaborarea Regulamentul cu privire la organizarea şi funcţionarea comunităţilor de energie din surse regenerabile. Prin urmare, marea parte de propuneri înaintate de IPP ar putea fi reflectate ăn respectivul proiect. Cu privire la implicarea activă a instituţiilor financiare în astfel de proiecte, acesta poate avea loc în două formate: 1. cel de bază, în calitate de finanţator al iniţiativelor private – în acest sens, la art. 395, alin. (3) "Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administraţiei publice în domeniul

			electrică 2019/944, factorii de decizie din Moldova ar putea fi mai flexibili și ar putea deschide ușa spre calitatea de membru pentru acest tip de prosumatori energetici și către alți subiecți: ONG-uri, cooperative energetice sau comunități energetice deja existente și băncilor comerciale. Participarea ultimului subiect (bancile comerciale) ar fi oportună pentru că ar putea oferi capital adițional către cetățeni și municipalități. În același timp, proiectul de lege ar putea prevedea în mod clar că, comunitățile de energie regenerabilă nu pot contracta datorii7. Aceasta ar însemna că tot capitalul investit de băncile comerciale într-o comunitate de energie regenerabilă ar fi transformat automat în acțiuni. Acest lucru ar însemna că veniturile generate de comunitatea locală de energie regenerabilă ar putea fi parțial reinvestite în extinderea infrastructurii energetice, în timp ce o altă parte ar fi distribuită acționarilor proporțional cu investițiile de capital/injecțiile/contribuția lor financiară la comunitatea de energie regenerabilă. Țările din Uniunea Europeană în care băncile comerciale sunt acționari ai comunităților energetice sunt Germania și Finlanda. Cel mai important, proiectul de Lege ar putea stipula că, pentru a preveni "capturarea" sau monopolizarea procesului de luare a deciziilor, fiecărui membru al comunității de energie regenerabilă nu i se va încredința mai mult de un singurvot în Adunarea Generală a	energeticii, cu respectarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, dezvoltă și pune la dispoziția consumatorilor finali i și a părților menționate la alin. (1), sbpct. 1), lit. b) instrumente financiare și programe, finanțate din bugetul de stat și/sau mobilizate din surse externe, cu suportul partenerilor de dezvoltare, care ar facilita accesul la finanțare și informații pentru dezvoltarea comunităților de energie din surse regenerabile." 2. membru sau asociat al unei comunități, în condițiile în care respectiva instituție financiară corespunde principiilor stabilite de Lege pentru astfel de "formațiuni", și anume – acționează ca un consumator final, urmărește acoperirea propriului consum de energie în baza surselor regenerabile fiind localizat în proximitatea unităților de generare a energiei, etc. Precizăm că Art. II al legii, la alin. (4), stabilește că Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, cu concursul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, efectuează o evaluare amplă a barierelor existente și a potențialului de dezvoltare a comunităților de energie din surse regenerabile la nivel național, în vederea identificării formulei optiume de dezvoltare a comunităților. Ulterior, în termen de 18 luni de la data intrării în vigoare a legii, ANRE va aproba Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea comunităților de energie din

			comunității energetice, indiferent de numărul de acțiuni deținute. În acest fel, ar fi asigurate modul participativ și democrația internă a organizației, pe baza principiului "un membru, un vot". În cazul în care băncile comerciale vor fi considerate acționari ai comunității energetice, ar trebui incluse prevederi suplimentare în lege (de exemplu, numărul maxim de acțiuni ar putea fi limitat la 10 - 20% din numărul total de acțiuni) și orice alte elemente suplimentare care să reglementeze accesul băncilor comerciale la acest tip de activitate, având în vedere că obiectivele principale ale unei comunități energetice vizează mai degrabă beneficiile sociale și de mediu decât câștigurile comerciale. Totodata proiectul Legii cu privire la energia regenerabilă ar putea fi amendat și cu alte prevederi menite să apropie cît mai mult energia regenerabilă de comunitățile locale. Spre exemplu proiectul de Lege ar putea obliga ca pînă la 20% din actiunile parcurilor eoliene sau fotovoltaice a caror constructie urmeaza a fi construita prin licitații în Moldova să fir scoase și oferite spre vînzare satelor și comunelor aflate in raza a 20 km de la amplasarea acestora sau locuitorilor lor permanenti. O astfel de specificare exista in legislația Danemarcei din 2009. In acest fel se vor da asigurări că de beneficiile tranzitiei energetice beneficiază într-un mod echitabil și comunitățile locale. În concluzie, factorii de decizie din Moldova ar putea depăși formularea strictă a Directivei UE privind energia regenerabilă 2018/2001, devenind mai	surse regenerabile.

			inovatori și asigurând mai multă participativitate, diversitate a membrilor fondatori și oportunități de mobilizare a capitalului necesar pentru acest tip de investiții în antreprenoriatul social prin internalizarea unei practici care există de fapt în unele țări din UE, unde ONG-urile, comunitățile sau cooperativele energetice deja existente, și băncile comerciale pot deveni (membri) acționari. 4. Extinderea și clarificarea în Lege a conceptului de "autoconsum colectiv" Conceptul de "autoconsum colectiv" este relativ nou. Acest model ar permite cetățenilor să împartă energia electrică autogenerată cu vecinii lor pe bază de contract, completând conceptele de autoconsum individual, comunități energetice, furnizori de energie electrică, piețe angro și piețe de flexibilitate. În acest sens proiectul de Lege ar putea oferi spațiu mai larg și mai mute detalii pentru definirea scopului, perimetrului și subiecților conceptului de "autoconsum colectiv" de energie regenerabilă. În proiectul de amendare a Legii nr 10/2016, "autoconsumul colectiv" este definit ca fiind "un grup de cel puțin doi consumatori de energie electrică regenerabilă care locuiesc în aceeași clădire sau bloc de apartamente".8 Această definiție ar trebui să fie extinsă, deoarece nu oferă suficiente detalii privind tipul specific de clădire. Prin comparație, cercetările recente precizează că abordările naționale în privința tipului de clădire la nivelul	**Se acceptă parțial.** Noțiunea de prosumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv a fost extinsă astfel încât să cuprindă consumatorii finali ce se află în cadrul clădirilor, după cum sunt specificate în art. 3, alin. (2) a Legii privind performanța energetică a clădirilor, sau în cadrul blocurile locative. Totodată, menționăm că în condițiile în care arealul de aplicare a noțiunii de "autoconsum colectiv" depășește „geografia" unei clădiri, aceasta ar corespunde unui alt concept promovat de proiectul de lege, și anume celui de „comunitate de energie in surse regenerabile". Cu privire la unele elemente de flexibilitate invocate în aviz, e.g. privind comercializarea surplusului de energie electrică vecinilor, conceptul de peer-to-per trading include exact respectivul model, în care prosumatorii dintr-un anumit areal, pot face schimb de energie în condiții negociate, onorându-și doar obligația de plată pentru utilizarea rețelei publice.

			UE se referă în principal la locuințe multifamiliale, dar și la utilizarea mixtă cu birouri și/sau întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri). Totodată, parțial, autoconsumul colectiv este de asemenea permis și între diferite clădiri.9 Mesajul principal aici ar fi că aria de consum a "autoconsumului colectiv" nu se limitează doar la nivelul unui singur bloc multietajat sau doar la consumatorii rezidențiali. În plus, așa cum este definit de Solar Power Europe, "autoconsumul colectiv este un concept de autoconsum local de energie regenerabilă, deschis consumatorilor și producătorilor situați într-un perimetru local în care fiecare entitate ai acestui tip de consum este formată din unul sau mai mulți producători de energie electrică și din unul sau mai mulți furnizori de energie electrică. Cetățenii, companiile și entitățile publice pot deveni generatori, de exemplu, cu ajutorul energiei solare amplasate pe acoperișuri, a unei mici turbine eoliene amolasate pe un teren agricol local sau a unei instalații fotovoltaice comune pe o școală locală. În principiu, toți consumatorii de energie electrică din regiune pot deveni consumatori de energie electrică dacă sunt conectați între ei prin intermediul rețelei publice sau al unei conexiuni private. Numai energia regenerabilă ar trebui să fie partajată prin intermediul CSC".10 Cu alte cuvinte, autoconsumul colectiv se extinde dincolo de clădirile rezidențiale spre companii și cetățeni care pot deține instalații de producție în afara locului de reședință. În mod similar, autoconsumul	

			colectiv ar putea fi deschis pentru casele monoetajate, școlile, spitalele și clădirile publice dintr-o regiune mai mare, dacă acestea sunt conectate la rețeaua de electricitate publică sau au o conexiune privată. Acest lucru ar mai sugera că și casele unifamiliale din zonele rurale ale Republicii Moldova ar putea solicita CSC, nu doar clădirile multifamiliale (care în Republica Moldova sunt situate în principal în zonele urbane), așa cum sunt definite în actualul proiect de Lege. "Autoconsumul colectiv" există în cîmpul legal și în realitatea practică a Portugaliei și Franței, în timp ce state ca Belgia, Spania, Lituania și Slovenia, au implementat parțial acest concept. De ce ar fi interesantă aplicarea conceptului de "autoconsum colectiv" în Moldova? Avantajele acestui concept dovedite la nivelul UE, care cu siguranță ar putea fi valabile și în cazul Republicii Moldova, includ: (a) randamente mai mari pentru producători; (b) acces deschis la participare în cadrul CSC, independent de condițiile de locuire, și posibilitatea de a consuma energie electrică care de obicei este semnificativ mai mică decât prețurile furnizorilor; (c) investițiile colective pot mobiliza finanțări private suplimentare pentru energiile regenerabile; (d) reducerea congetsiilor de rețea și utilizarea eficientă a rețelei; (e) încurajarea utilizării structurilor artificiale existente și a terenurilor cu destinație industrială pentru a utiliza surse regenerabile de energie11.	

			În cazul Moldovei, primul și principalul avantaj al aplicării cadrului "autoconsumului colectiv" va fi un model alternativ mai atractiv pentru prosumatori comparativ cu sistemul de facturare netă (care se așteaptă să înlocuiască sistemul de contorizare netă existent) pentru a-și recupera mai rapid investițiile într-un sistem fotovoltaic de exemplu. În mod similar, pentru consumatorul colectiv atractivitatea ar fi posibilitatea de a plăti un preț cu amănuntul cu până la 30% mai mic prin acest model, după cum arată exemplele de pe pieţele UE. Cel de-al doilea beneficiu major se referă la capacitatea excedentară de peste 10 kW deja instalată pe acoperișurile multor gospodării din Moldova sau IMM-uri, care nu vor beneficia de mecanismul de sprijin al tarifului fix cunoscut drept "feed-in-traiff" (mecanism de sprijin care de asemenea ar putea fi abolit). În mod similar "autoconsumul colectiv" s-ar adresa producatorilor care nu îndeplinesc cerințele pentru a se înscrie la sistemul de licitații (care urmează să fie lansat în curând în Moldova). Astfel atît cei lipsiți de posibilitatea de a beneficia de tarif fix, cît și cei care nu vor beneficia de macenismul prețului fix (adică al licitațiilor) vor găsi o altă nișă pentru comercializarea producției lor excedentare de energie regenerabilă. În acest context, "autoconsumul colectiv" s-ar plia și pe politica energetică a țării de a încuraja producatorii de regenerabile să caute mecanisme de comercializare a energiei regenerabile pe piața liberă, adică	

			în afara mecanismelor de sprijin oferite de către Guvern. Cel de-al treilea beneficiu rezultă din faptul că implementarea cadrului "autoconsumului colectiv" va oferi o soluție tehnică și economică suplimentară pentru a face față la creșterii rapide de instalații fotovoltaice în Moldova. Energia solară fotovoltaică pe acoperiș a înregistrat o creștere majoră începând cu 2021, se accelerează în continuare de la începutul anului 2023 și reprezintă o mare bătaie de cap pentru planificatorii sistemului de energie electrică și decidenții din sectorul energetic al Moldovei. Totodată ar mai trebui luate în considerare alte două elemente. Primul element ține de partea contractuală, autoritatea de reglementare din Moldova poate adăuga un alt nivel de inovare, după cum urmează. "Autoconsumul colectiv" ar fi oferit pe bază contractuală, însă producătorul a r trebui să aibă libertatea de a alege care dintre aceștia ar trebui să plătească prețul pentru energia electrică și care ar trebui să primească această energie electrică gratuit, pe baza unor considerente sociale și de solidaritate (ceea ce înseamnă că producătorul va plăti doar costurile de utilizare a rețelei). Cu toate acestea, în ambele cazuri, s-ar plăti utilizarea taxelor de sistem ale OSD. Al doilea element ține de partea tehnică. Cerințele tehnice ale "autoconsumului colectiv" observate în alte state ilustrează faptul că perimetrul alocat pentru aceste tranzacții este limitat la 2 km în cazul rețelelor de joasă tensiune	

			și la 4 km în cazul rețelelor de medie tensiune. Acest lucru ar satisface, teoretic, majoritatea satelor din Republica Moldova care, de obicei, sunt conectate la rețelele de joasă tensiune și au locații geografice compacte. Elementele de bază pentru implementarea conceptului de "autoconsum colectiv" includ conform SolarPower Europe următoarele: □ Clienții ar trebui să aibă dreptul de a împărți energia electrică pe care o autoproducă; □ Generarea și consumul în "autoconsumul colectiv" ar trebui să fie deschise prosumatorilor de energie regenerabilă. Activele deținute și exploatate de entități publice și private, pe terenuri sau pe acoperișuri private, ar trebui să aibă, de asemenea, dreptul de a intra într-un sistem de "autoconsum colectiv"; □ Participanții trebuie să aibă dreptul de a transfera total sau parțial operarea configurației de partajare către un reprezentant certificat care nu este participant; □ Partajarea energiei ar trebui să se limiteze la corelarea producției locale la scară mică cu consumul local; □ Operatorii de sisteme de distribuție trebuie să faciliteze schimbul de energie prin crearea infrastructurii de contorizare necesare. Locația și perimetrul ar trebui să fie aliniate cu structura rețelei locale. Acest lucru va spori beneficiile "autoconsum colectiv" pentru gestionarea rețelelor de distribuție;	

			□ Autoritatea națională de reglementare ar trebui să definească tarife de rețea dedicate, care să reflecte costurile, pentru schimbul local de energie; □ Împărtășirea energiei nu ar trebui să fie calificată ca activitate pe piețele de energie electrică sau ca furnizare de energie. În concluzie, experiența autoconsumului colectiv merită o examinare aprofundată în special în țările care pe lîngă transpunerea lui legală l-au implementat în practică în sistemele lor energetice. Aceste elemente se referă la criteriile de participare, cadrul juridic organizatoric, valoarea economică pentru participanți, integrarea cu furnizorii de energie electrică, aspecte legate de integrarea energiei regenerabile în rețea. Pilotarea și transpunerea ulterioară a acestui concept ar avea ca scop nu numai inovarea sectorului energetic în segmentul rezidențial al țării, accelerarea tranziției către un sistem energetic mai curat și democratizarea pieței și sistemului energetic din Moldova.	
	Agenția pentru Guvernare Electronică /avizare repetată/		6. În continuarea propunerilor de mai sus, în pct.40 (art.393 alin.(2)) primul alineat propunem de expus în următoarea redacție: „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică instituie, documentează, conform prevederilor actelor normative în domeniul informatizării și resurselor informaționale de stat și în domeniul registrelor, și ține Registrul autoconsumatorilor de energie regenerabilă, care include următoarele informații:”.	

			7. De asemenea, în pct.40 (art.395 alin.(1) pct.2) lit.d)) propunem de expus ca un alineat distinct, având următorul cuprins: „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică instituie, documentează, conform prevederilor actelor normative în domeniul informatizării și resurselor informaționale de stat și în domeniul registrelor, și ține Registrul comunităților de energie din surse regenerabile.”.	
	Ministerul Agriculturii și Industriei ALimentare **/avizare repetată/**		2) Propuneri care poartă caracter de recomandare: La articolul 39[5], în redacția proiectului, ținem să Vă comunicăm că Legea nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală a stabilit baza juridică pentru crearea Grupurilor de Acțiune Locală ca forme juridice de colaborare a sectorului public, antreprenorial și civil pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor de dezvoltare rurală. Având în vedere că unul din scopurile comunității de energie din surse regenerabile îl constituie dezvoltarea proiectelor și investițiilor în proiecte de valorificare a energiei din resurse regenerabile și eficiență energetică, propunem completarea alineatului (1) subpunctul 1) litera b) din articolul menționat cu textul „grupuri de acțiune locală”.	**Se acceptă parțial.** Având în vedere că proiectul de lege transpune doar principiile de bază a fi considerate de ANRE la elaborarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea comunităților de energie din surse regenerabile, iar prevederea de la alin. (1), sbpct. 1), lit. b), care prezintă potențialii membri sau asociați, nu este una exhaustivă, propunem ca compatibilitatea acestor două modele să fie analizată de autorități în condițiile realizării evaluării pentru identificarea barierelor administrative și legale în dezvoltarea comunităților SER.
	Ministerul Finanțelor **/avizare repetată/**		2. La pct. 41, art. 39[5], alin. (3), cu referire la prevederea potrivit căreia Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, pune la dispoziția consumatorilor finali instrumente financiare și programe care ar facilita	**Se acceptă parțial.** Termenul de ”instrument financiar” a fost exclus în vederea excluderii echivocului la interpretare. Astfel, prevederea de la alin. (3) va avea următorul cuprins: *„(3) Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administrației*

			accesul la finanțare, reiterăm necesitatea completării art. 3 (pct.4) cu noțiunea „instrument financiar", care va reflecta inclusiv și sursele de finanțare, în scopul excluderii oricărui echivoc.	*publice în domeniul energeticii, cu respectarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, dezvoltă și pune la dispoziția consumatorilor finali și a părților menționate la alin. (1), sbpct. 1), lit. b), programe de finanțare, susținute financiar de bugetul de stat și/sau de resursele financiare mobilizate din surse externe, cu suportul partenerilor de dezvoltare, care ar facilita accesul la finanțare pentru dezvoltarea comunităților de energie din surse regenerabile."*
	Premier Energy SRL /avizare repetată/		Propunere: Articolul 39[1]: (1) c) capacitatea totală instalată a centralei electrice (centralelor electrice) a prosumatorului se înscrie în limitele stabilite de Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e1) și în condițiile în care au obținut avizul de racordare a centralei electrice. Capacitatea totală a centralei electrice poate fi limitată de operatorul sistemului de distribuție în anumite zone, din cauza limitărilor tehnice din rețeaua electrică în zonele respective, iar cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică de autoconsumatorul de energie electrică din surse regenerabile poate fi limitată de operatorul sistemului de distribuție în anumite perioade de timp. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică monitorizează aceste cazuri și acțiunile întreprinse de operatorii de sistem în vederea soluționării acestor limitări și este responsabilă de soluționarea litigiilor dintre operatorii de sistem și prosumatori;	**Nu se acceptă.** Propunerea autorului include principii cheie, similare contorizării nete, ce trebuie respectate – limitarea capcității centralei la puterea contractată cu distribuitorul și, totodată, păstrarea limitei de 200 kW.

			Argumentare O redacție similară este aplicată pentru contorizarea netă la art.39 alin.(6). Propunere: Articolul 392: (1) b) prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, în condițiile în care sunt respectate plafoanele de capacitate, după cum sunt stabilire de Guvern în conformitate art. 10, lit. e1), au dreptul la o remunerare pentru surplusul de energie electrică livrată în rețea, exprimată într-un echivalent monetar și cumulată într-un sold, calculat pe baza valorii energiei electrice livrate în rețea și valorii energiei electrice consumate din rețea într-o perioadă de facturare (mecanismul de facturare netă), care se ia în considerare la întocmirea facturilor de energie electrică de către furnizor. Prețul și/sau modalitatea de stabilire a prețului la care are loc conversia cantității de energie electrică livrată în rețea în mijloace financiare și de utilizare a acestor mijloace financiare ce se acumulează în soldul monetar, este specificată în anexă la contractul de furnizare a energiei electrice. Necesar de revăzut dacă un astfel de mecanism poate fi aplicat. Probabil că acest mecanism este valabil pentru furnizorii ne reglementați dar pentru cei reglementați, prin decizia ANRE, a se vedea în continuare p. 2) al art.39^2. Propunere Articolul 39^4:	**Nu se acceptă.** Este imperativă utilizarea sintagmei „capacitate individuală", întrucât aceasta detaliază faptul că plafonul general de 200 kW mai este „dubla" de un plafon individual, care în cazul gospodăriilor casnice, în unele state UE, este limitat la 10,8 kW. **Nu se acceptă.** Plafonul „general" de 200 kW este stabilit de

			(5) Capacitatea centralei electrice (centralelor electrice) a/ale operatorului sistemului de distribuție închis este egală sau mai mică decât puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică, dar nu depășește limitele stabilite de Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e1). (6) Capacitatea centralei electrice (centralelor electrice) a/ale utilizatorului sistemului de distribuție închis este egală sau mai mică decât puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică sau operator al sistemului de distribuție închis, dar nu depășește limitele stabilite de Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e1). Argumentare: O redacție similară este aplicată pentru contorizarea netă la art.39 alin.(6).	parlament astfel încât Guvenrul să nu-l poată crește fără modificarea Legii și în condițiile unei argumentări solide.
	Premier Energy Distributio n /avizare repetată/		Propunere Articolul 39[1]: (1) b) centrala electrică a prosumatorului funcționează în mod paralel și sincron cu rețeaua electrică. Centrala electrică este echipată cu un mecanism de protecție care deconectează automat centrala electrică de la rețeaua electrică și întrerupe livrarea energiei electrice în rețea în cazul în care este întreruptă livrarea din rețea a energiei electrice către consumatorul final, deținător al centralei electrice; Argumentarea Precizarea respectivă aduce claritate în privința direcției fluxurilor de energie – în rețea / din rețea. Propunere:	**Se acceptă.** **Nu se acceptă.**

			Articolul 39[1]: (1) c) capacitatea totală instalată a centralei electrice (centralelor electrice) a prosumatorului se înscrie în limitele stabilite de Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e1) și în condițiile în care au obținut avizul de racordare a centralei electrice. Capacitatea totală a centralei electrice poate fi limitată de operatorul sistemului de distribuție în anumite zone, din cauza limitărilor tehnice din rețeaua electrică în zonele respective, iar cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică de autoconsumatorul de energie electrică din surse regenerabile poate fi limitată de operatorul sistemului de distribuție în anumite perioade de timp. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică monitorizează aceste cazuri și acțiunile întreprinse de operatorii de sistem în vederea soluționării acestor limitări și este responsabilă de soluționarea litigiilor dintre operatorii de sistem și prosumatori; Argumentare O redacție similară este aplicată pentru contorizarea netă la art.39 alin.(6). Propunere Articolul 39[1]: (1) d) la punctul de conectare al unui prosumator, acesta are obligația instalării unui echipament de măsurare bidirecțional care înregistrează pe interval energia electrică livrată în rețea și energia electrică consumată din rețea, sau două echipamente de măsurare unidirecționale	Propunerea autorului include principii cheie, similare contorizării nete, ce trebuie respectate – limitarea capcității centralei la puterea contractată cu distribuitorul și, totodată, păstrarea limitei de 200 kW. **Nu se acceptă.** Comunicarea datelor de generare a energiei electrice are un caracter voluntar. Implementarea lui, OSD-urile l-ar putea asigura cu minim investiții și consum de resurse administrative dacă ar crea pe propriile pagini web a unor formulare ce vor fi completate de utilizatorii de net-metering sau net billing care ar dori transmiterea datelor catre OSD și implicit AEE.

			cu înregistrare pe interval, într-un loc ușor accesibil pentru citirea datelor. Argumentare. Contoarele vor măsura energia electrică pe interval, fără a specifica orar. Specificarea parametrilor tehnici, măsurarea orară sau la fiecare 15 min sau 5 min se va realiza în Regulamentul corespunzător. Nu este clară necesitatea acestei comunicări. Se propune excluderea acestei prevederi. Dacă această prevedere a fost inclusă cu scopul determinării unei statistici a energiei electrice real generate, pot fi aplicate metode analitice pentru estimare. Transmiterea informațiilor va fi una anevoioasă. Propunere: Articolul 392: (1) b) prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, în condițiile în care sunt respectate plafoanele de capacitate, după cum sunt stabilire de Guvern în conformitate art. 10, lit. e1), au dreptul la o remunerare pentru surplusul de energie electrică livrată în rețea, exprimată într-un echivalent monetar şi cumulată într-un sold, calculat pe baza valorii energiei electrice livrate în rețea și valorii energiei electrice consumate din rețea într-o perioadă de facturare (mecanismul de facturare netă), care se ia în considerare la întocmirea facturilor de energie electrică de către furnizor. Prețul și/sau modalitatea de stabilire a prețului la care are loc conversia cantității de energie electrică	**Nu se acceptă.** Este imperativă utilizarea sintagmei „capacitate individuală", întrucât aceasta detaliază faptul că plafonul general de 200 kW mai este „dubla" de un plafon individual, care în cazul gospodăriilor casnice, în unele state UE, este limitat la 10,8 kW.

			livrată în rețea în mijloace financiare și de utilizare a acestor mijloace financiare ce se acumulează în soldul monetar, este specificată în anexă la contractul de furnizare a energiei electrice. Necesar de revăzut dacă un astfel de mecanism poate fi aplicat. Probabil că acest mecanism este valabil pentru furnizorii ne reglementați dar pentru cei reglementați, prin decizia ANRE, a se vedea în continuare p. 2) al art.392. Propunere Articolul 394: (5) Capacitatea centralei electrice (centralelor electrice) a/ale operatorului sistemului de distribuție închis este egală sau mai mică decât puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică, dar nu depășește limitele stabilite de Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e1). (6) Capacitatea centralei electrice (centralelor electrice) a/ale utilizatorului sistemului de distribuție închis este egală sau mai mică decât puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică sau operator al sistemului de distribuție închis, dar nu depășește limitele stabilite de Guvern în conformitate cu art. 10 lit. e1). Argumentare: O redacție similară este aplicată pentru contorizarea netă la art.39 alin.(6).	**Nu se acceptă.** Plafonul „general" de 200 kW este stabilit de Parlament astfel încât Guvenrul să nu-l poată crește fără modificarea Legii și în condițiile unei argumentări solide.
			Propunere Articolul 39[1]: (1) d) la punctul de conectare al unui prosumator, acesta are obligația instalării	**Nu se acceptă.** Comunicarea datelor de generare a energiei electrice are un caracter voluntar. Implementarea lui, OSD-urile l-ar putea

			unui echipament de măsurare bidirecțional care înregistrează pe interval energia electrică livrată în rețea și energia electrică consumată din rețea, sau două echipamente de măsurare unidirecționale cu înregistrare pe interval, într-un loc ușor accesibil pentru citirea datelor. Argumentare. Contoarele vor măsura energia electrică pe interval, fără a specifica orar. Specificarea parametrilor tehnici, măsurarea orară sau la fiecare 15 min sau 5 min se va realiza în Regulamentul corespunzător. Nu este clară necesitatea acestei comunicări. Se propune excluderea acestei prevederi. Dacă această prevedere a fost inclusă cu scopul determinării unei statistici a energiei electrice real generate, pot fi aplicate metode analitice pentru estimare. Transmiterea informațiilor va fi una anevoioasă.	asigura cu minim investiții și consum de resurse administrative dacă ar crea pe propriile pagini web a unor formulare ce vor fi completate de utilizatorii de net-metering sau net billing care ar dori transmiterea datelor catre OSD și implicit AEE.
	Secretariatul Comunității Energetice		Se va evita utilizarea calificativului irațional. Consumatrorul final ar putea să obțină un venit prin încărcarea bateriilor cu energie electrică din rețea în momentul în care prețul energiei este ieftin, și să-l livreze în rețea în momentul de consum mare când prețul energieie electrice este mai mare.	**Se acceptă.** Prevederea de la subpct. 2), alin. (2) ar art. 39[1] a fost revizuti și are următorul cuprins: *"2) să instaleze, dețină și să opereze sisteme de stocare a energiei electrice, sau autovehicule electrice, combinate cu centrale electrice de generare a energiei electrice din surse regenerabile, fără fi supus dublu unor plăți sau tarife pentru utilizarea rețelei pentru energia electrică stocată și rămasă în locuința/clădirea/gospodăria sa, inclusiv acumulatorul/ bateriile vehiculului său electric. Sistemul de stocare a energiei electrice din cadrul instalației prosumatorului, inclusiv bateria/*

				acumulatorul vehiculului electric, trebuie să poată fi încărcate cu energie electrică produsă de centrala electrică proprie a prosumatorului;"
41. Articolul 40 va avea următorul cuprins: "Articolul 40. Informații cu privire la echipamente și sisteme (1) Furnizorul de echipamente și sisteme pentru încălzire și răcire, pentru energie electrică din surse regenerabile, asigură accesul la informația privind beneficiile nete, costurile și eficiența energetică ale acestor echipamente și sisteme. (2) Operatorii sistemelor de distribuție asigură transmiterea datelor cu privire la activitatea de producere în timp real a instalațiilor de producere a energiei electrice conectate la rețelele de distribuție, pe tehnologii de producere, cu o capacitate mai mare de 200 kW, către Operatorul Sistemului de Transport. Operatorul Sistemului de Transport, publică datele cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice conectate la rețelele de distribuție, integrate cu datele aferente centralelor electrice conectate la rețeaua de transport, pe tipuri de tehnologii, pe pagina sa web oficială. Operatorul Sistemului de Transport pune la dispoziția publicului date istorice cu privire la activitatea de producere a centralelor electrice din surse regenerabile, pe pagina sa web oficială.	**ANRE**		La pct. 41, art. 40, alin. (2) propunem să fie expus în următoarea redacție: „(2) Operatorii sistemelor de distribuție asigură transmiterea datelor cu privire la activitatea de producere în timp real a instalațiilor de producere a energiei electrice racordate la rețelele electrice de distribuție, pe tehnologii de producere, cu o capacitate mai mare de 200 kW, către Operatorul Sistemului de Transport. Operatorul Sistemului de Transport, publică datele cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice racordate la rețelele electrice de distribuție, integrate cu datele aferente centralelor electrice racordate la rețeaua electrică de transport, pe tipuri de tehnologii, pe pagina sa web oficială. Operatorul Sistemului de Transport pune la dispoziția publicului date istorice cu privire la activitatea de producere a energiei electrice de producătorii care operează centralele electrice care produc din surse regenerabile de energie, pe pagina sa web oficială".	**Se acceptă.** Cuprinsul revizuit al alin. (2) va arăta în felul următor: *„(2) În vederea asigurării transparenței cu privire la activitatea de producere a energiei electrice din surse regenerabile de producătorii locali, se introduc următoarele obligații:* *a) deținătorii centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile conectate la rețelele de distribuție, cu o capacitate mai mare de 200 kW, sunt obligați să instaleze sisteme de transmitere a datelor cu privire la activitatea de producere în timp real și să asigure transmiterea acestora către Operatorii sistemelor de distribuție;* *b) Operatorii sistemelor de distribuție asigură transmiterea datelor cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice stabilite la lit. a), pe tehnologii de producere, către Operatorul Sistemului de Transport;* *c) Operatorul Sistemului de Transport, publică datele cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice racordate la rețelele electrice de distribuție, stabilite la lit. a) și b), integrate cu datele aferente centralelor electrice racordate la rețeaua electrică de transport, pe tipuri de tehnologii, pe pagina sa web oficială. Operatorul Sistemului de Transport pune la dispoziția publicului date istorice cu privire la activitatea de producere a energiei electrice de*

				producătorii care operează centralele electrice care produc din surse regenerabile de energie, pe pagina sa web oficială."
	ANRE /avizare repetată/		36. La pct. 45 (Art. II) - la alin. (2) lit. a) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „a) în termen de 4 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative de reglementare aferente procesului de confirmare a statutului de producător eligibil mic, în concordanță cu prezenta lege." Argumentare: Agenția nu elaborează și nu aprobă Regulamentul privind organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare, dar Regulamentul privind confirmarea statutului de producător eligibil mic.	**Se acceptă parțial.** Prevederea de la lit. a) este revizuită astfel încât să stabilească clar în ce constă rolul regulatorului în procedura de licitații. Astfel, norma va avea următorul cuprins: *„a) în termen de 4 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi va elabora și aproba modelul contractului reglementate pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile, aplicabil în cazul producătorilor eligibili mari, și-l înaintează Comisie de licitație pentru organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil;"*
			- la alin. (2) lit. b) după cuvântul „aproba" de completat cu sintagma „modificări la". Argumentare: Este oportun de modificat ținând cont că se vor elabora și promova modificări la Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice și Regulamentul privind furnizarea energiei electrice.	**Se acceptă.** Totodată, lit. b) va avea următorul cuprins: *„ b) în termeni de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative de reglementare aferente procesului de confirmare a statutului de producător eligibil mic, în concordanță cu prezenta lege;"*
			- la alin. (5) propunem de exclus sintagma „și a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică". Argumentare: Este oportun și necesar să fie delimitate atribuțiile și competențele fiecărei autorități publice, inclusiv cele ale Ministerului Energiei de cele ale ANRE, în scopul asigurării independenței	**Se acceptă.**

			funcționale a autorității de reglementare în raport cu alte autorități și organe publice ori în raport cu alte entități publice sau private, după cum prevede Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 334 din 14.12.2018 și Legea cu privire la energetică nr. 174 din 21.09.2017. Ministerul Energiei urmează să elaboreze propunerile, să fie consultate public, conform Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13.11.2018 și Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.10.2017 și ulterior să fie promovate pentru aprobare. - alin. (11) lit. c) propunem să fie exclus. Argumentare: În prezentul proiect de modificare art. 265 alin. (6) „obligația elaborării, aprobării și publicării pe paginile sale web oficiale a unor planuri de măsuri pentru îmbunătățirea performanțelor în vederea corespunderii criteriilor înaintate față de un sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică", revine unităților termoenergetice. Iar alin. (8) prevede că unitatea termoenergetică, „are obligația solicitării și considerării avizului operatorului sistemului de transport a energiei electrice și/sau operatorului de sistem la infrastructura căruia/cărora sunt racordate instalațiile de producere a unității termoenergetice."	**Se acceptă.**

			În temeiul art. 9 alin. (5) lit. g) din Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, art. 21 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, titularii de licențe sunt obligați să prezinte Agenției spre aprobare, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an și raportul privind investițiile efectuate în anul precedent. - la alin. (14) lit. a) propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție: „a) din data intrării în vigoare a prezentei legi, furnizorii de energie electrică nu mai semnează contracte de furnizare a energiei electrice pentru aplicarea mecanismului de contorizare netă. Din data intrării în vigoare a prezentei legi, furnizorii serviciului universal sunt obligați să semneze contracte de furnizare-vânzare a energiei electrice cu prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile". Argumentare: Este oportun ca să fie expres stabilit în Lege că din data intrării în vigoare a modificărilor furnizorii de energie electrică încheie doar contracte de furnizare - vânzare a energiei electrice cu prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile și nu se mai încheie contracte pentru a beneficia de mecanismul de contorizare netă.	**Se acceptă parțial.** Întrucât astăzi nu este cunoscut dacă la intrarea în vigoare a prezentei legi capacitățile alocate pentru mecanismul de contorizare netă ar mai fi disponibile, propunerea ANRE a fost integrată cu redacția actuală a prevederii de la lit. a). Cuprinsul nou stabilește: *a) operatorii de sistem admit racordarea la rețeaua electrică a centralelor electrice deținute de beneficiarii mecanismului de contorizare netă, în limitele capacității admise, pentru fiecare operator, în baza deciziilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică aprobate în conformitate cu art. 39, alin. (6), pînă la data de 31 decembrie 2023, sau care la data respectivă dețineau actul de corespundere emis în condițiile stabilite de Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. La atingerea limitelor menționate pînă la data indicată, operatorii de sistem notifică deținătorii de avize de racordare a căror centrale electrice ar depăși limita despre calificarea acestora în calitate de prosumatori de energie electrică din surse regenerabile și posibilitatea*

				racordării la rețea, în condițiile stabilite de prezenta lege.
			- la alin. 14, lit. e) propunem ca sintagma „convertiți în" de substituit cu cuvântul „devin". Argumentare: Este oportun de a expune rezultatul procedurii respective.	**Se acceptă.**
			- la alin.14, lit. f) propunem de modificat și expus în următoarea redacție: „f) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, începând cu 1 ianuarie 2024, în vederea implementării prevederilor art. 39, alin. (9), art. 391, alin. (3), lit. f), și 393, alin. (4), lit. c), aprobă tarife pentru utilizarea rețelei electrice de distribuție de către beneficiarii mecanismului de contorizare netă și prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, care sunt stabilite în raport cu puterea contractată indicată în contractul încheiat cu furnizorul de energie electrică. Agenția justifică aprobarea tarifelor în baza unei analize a impactului beneficiarilor mecanismului de contorizare netă și prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile asupra rețelei electrice de distribuție, în cadrul căreia cuantifică sarcina disproporționată pentru sustenabilitatea financiară a operatorului sistemului de distribuție, urmărind în același timp maximizarea sprijinului pentru rețeaua electrică de distribuție prin promovarea producerii energiei electrice mai aproape	**Se acceptă.**

			de locul de consum, pe de o parte, și de excludere a subvenționării încrucișate între utilizatorii de sistem, de recuperarea costurilor suportate de operatorii sistemelor de distribuție cu dezvoltarea, întreținerea și exploatarea rețelelor electrice de distribuție, pe de altă parte. Rezultatele analizei de impact sunt consultate public cu părțile interesate." Argumentare: Este necesar de a expune expres că se vor aplica tarife aprobate pentru 1 kW putere contractată de prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile cu furnizorul de energie electrică și beneficiarii mecanismului de contorizare netă, iar puterea contractată fiind indicată în contractul încheiat cu furnizorul de prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile și respectiv consumatorul final beneficiar al mecanismului de contorizare netă. De asemenea, este oportun de a nu include în prevederile legii norme ce nu pot fi realizate sau lasă loc de interpretări și ANRE va fi în imposibilitate să le îndeplinească.	
	EBA		Articolul 40. Informații cu privire la echipamente și Sisteme Se propune completarea cu: (3) Deținătorii instalațiilor de producere a energiei electrice conectate la rețelele de distribuție, cu o capacitate mai mare de 200 kW sunt obligați să instaleze sisteme de transmitere a datelor cu privire la activitatea de producere în timp real și să asigure transmiterea acestora către Operatorii sistemelor de distribuție.	**Se acceptă.** Cuprinsul revizuit al alin. (2) va arăta în felul următor: *„(2) În vederea asigurării transparenței cu privire la activitatea de producere a energiei electrice din surse regenerabile de producătorii locali, se introduc următoarele obligații:* *a) deținătorii centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile conectate la rețelele de*

				distribuție, cu o capacitate mai mare de 200 kW, sunt obligați să instaleze sisteme de transmitere a datelor cu privire la activitatea de producere în timp real și să asigure transmiterea acestora către Operatorii sistemelor de distribuție; *b) Operatorii sistemelor de distribuție asigură transmiterea datelor cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice stabilite la lit. a), pe tehnologii de producere, către Operatorul Sistemului de Transport;* *c) Operatorul Sistemului de Transport, publică datele cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice racordate la rețelele electrice de distribuție, stabilite la lit. a) și b), integrate cu datele aferente centralelor electrice racordate la rețeaua electrică de transport, pe tipuri de tehnologii, pe pagina sa web oficială. Operatorul Sistemului de Transport pune la dispoziția publicului date istorice cu privire la activitatea de producere a energiei electrice de producătorii care operează centralele electrice care produc din surse regenerabile de energie, pe pagina sa web oficială."*
	PED		Articolul 40: (3) Deținătorii instalațiilor de producere a energiei electrice conectate la rețelele de distribuție, cu o capacitate mai mare de 200 kW sunt obligați să instaleze sisteme de transmitere a datelor cu privire la activitatea de producere în timp real și să asigure transmiterea acestora către Operatorii sistemelor de distribuție.	**Se acceptă.** Cuprinsul revizuit al alin. (2) va arăta în felul următor: *„(2) În vederea asigurării transparenței cu privire la activitatea de producere a energiei electrice din surse regenerabile de producătorii locali, se introduc următoarele obligații:* *a) deținătorii centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile conectate la rețelele de distribuție, cu o capacitate mai mare de 200*

				kW, sunt obligați să instaleze sisteme de transmitere a datelor cu privire la activitatea de producere în timp real și să asigure transmiterea acestora către Operatorii sistemelor de distribuție; *b) Operatorii sistemelor de distribuție asigură transmiterea datelor cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice stabilite la lit. a), pe tehnologii de producere, către Operatorul Sistemului de Transport;* *c) Operatorul Sistemului de Transport, publică datele cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice racordate la rețelele electrice de distribuție, stabilite la lit. a) și b), integrate cu datele aferente centralelor electrice racordate la rețeaua electrică de transport, pe tipuri de tehnologii, pe pagina sa web oficială. Operatorul Sistemului de Transport pune la dispoziția publicului date istorice cu privire la activitatea de producere a energiei electrice de producătorii care operează centralele electrice care produc din surse regenerabile de energie, pe pagina sa web oficială."*
	Premier Energy Distribution **/avizare repetată/**		Propunere: Articolul 395: (2) b) comunitatea de energie din surse regenerabile este o persoană juridică autonomă, care acționează în nume propriu și poate exercita drepturi și poate fi supusă unor obligații independent de membrii și acționarii săi. Comunitatea este controlată și gestionată de acționarii sau membrii săi, care sunt localizați în proximitatea unităților de generare dar nu mult de 500 m a energiei prin valorificarea potențialului regenerabil	**Nu se acceptă.** ANRE ar urma să elaboreze un regulament pentru comunitățile de energie din surse regenerabile, care luând în calcul bunele practici, ca deide asupra oportunității de a avea o limită similară celei propuse de PED, sau nu. Forma unor localități, relieful din preajmă, etc., ar putea „conflicta" cu o eventuală decizie de limitare a proximității la 500 m., motiv pentru care respectiva întrebare trebuie analizată din mai multe puncte de vedere.

			dezvoltate de comunitate; Argumentare: Care sunt criteriile prin care se stabilește dacă localizarea este în proximitatea unităților de generare, am propus 500 m.	
42. Articolul 40 "Articolul 40. Informații cu privire la echipamente și sisteme (1) Furnizorul de echipamente şi sisteme pentru încălzire şi răcire, pentru producerea sau consumul de energie electrică din surse regenerabile, asigură accesul la informația privind beneficiile nete, costurile şi eficiența energetică ale acestor echipamente şi sisteme. (2) În vederea asigurării transparenței cu privire la activitatea de producere a energiei electrice din surse regenerabile de producătorii locali, se introduc următoarele obligații: a) deținătorii centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile conectate la rețelele de distribuție, cu o capacitate mai mare de 200 kW, sunt obligați să instaleze sisteme de transmitere a datelor cu privire la activitatea de producere în timp real și să asigure transmiterea acestora către Operatorii sistemelor de distribuție; b) Operatorii sistemelor de distribuție asigură transmiterea datelor cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice stabilite la lit. a), pe tehnologii de producere, către operatorul sistemului de transport; c) Operatorul sistemului de transport, publică datele cu privire la activitatea de producere în timp real a centralelor electrice racordate la rețelele electrice de distribuție, stabilite la lit. a) și b), integrate cu datele aferente centralelor electrice racordate la rețeaua electrică de transport, pe tipuri de tehnologii, pe pagina sa web oficială. Operatorul sistemului de transport pune la dispoziția publicului date istorice cu privire la			Propunere Articolul 40: (2) a) deținătorii centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile conectate la rețelele de distribuție, cu excepția centralelor conform mecanismelor de sprijin descrise în art. 39, 391, 392, 393, 394 , sunt obligați să instaleze sisteme de transmitere a datelor cu privire la activitatea de producere în timp real și să asigure transmiterea acestora către Operatorii sistemelor de distribuție; Conform solicitărilor Moldelectrica, se necesită transmiterea datelor relevante (P, Q, U, I) pentru toate centralele de producere a EE. Adițional este necesar de stabilit măsuri de constrângere în situația în care aceștia nu asigură mentenanța și înlocuirea echipamentelor de transmitere a datelor.	**Se acceptă parțial.** Prevederea actuală se referă la unitățile de generare de peste 200 kW – categorie la care nu se referă unității instalate în cadrul mecanismelor de contorizare netă sau facturare netă. În același timp, am stabilit o prevdere cu caracter final și tranzitorii cu următorul cuprins: *„ (16) Deținătorii centralelor electrice care la data intrării în vigoare a prezentei legi nu corespund rigorilor stabilite la art. 40, alin (2) și nu asigură transmiterea în regim real a datelor cu privire la activitatea de producere a centralei electrice, urmează să le doteze cu echipamentul necesar, având sistemele de comunicație compatibile cu cele ale operatorului sistemului de distribuție la rețelele căruia este racordată centrala. Operatorii de sistem îi notifică despre respectiva obligație în timp util."*

activitatea de producere a energiei electrice de producătorii care operează centralele electrice care produc din surse regenerabile de energie, pe pagina sa web oficială.				
42. La articolul 45, alin. (9) se abrogă				
43. Anexele 1 și 2 se abrogă	**Ministerul Justiției**		La pct. 43, în dispoziția de modificare, textul „Anexele 1 și 2" se va substitui cu textul „Anexele nr. 1 și nr. 2".	**Se acceptă.**
44. **Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii** (1) Guvernul: a) în termen de 4 luni de la intrarea in vigoare a prezentei legi: 1. va actualiza Regulamentul privind organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil; 2. va asigura aprobarea, de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, a componenței Comisiei de licitație; 3. va publica anunțul cu privire la organizarea licitației, în conformitate cu calendarul orientativ privind organizarea procedurilor de licitații; b) în termen de 6 luni de la intrarea in vigoare a prezentei legi - va elabora și consulta documentația de licitație;	**Agenția pentru Eficiență în Energetică**		Articolul II. Propunem la alin. (13), lit. b) să fie substituit termenul de 18 luni cu termenul de 6 luni. Termenul de 6 luni va oferi posibilitatea autorităților responsabile să pregătească baza regulatorii pentru punerea în aplicare a mecanismului de obținere a statutului de autoconsumator și respectiva va oferi posibilitatea consumatorilor să solicite oferirea statutului de autoconsumator în condițiile în care nu li s-a accepta cererea de a beneficia de mecanismul de contorizare netă în condițiile prevederilor art. 39, alin. (6) din Legii nr. 10/2016, art. 39, aliniatul. (6).	**Se acceptă.** Termenii de la alin. (14) au fost modificați astfel încât mecanismul de facturare netă să poate fi implementat/lansat în cel mai scurt timp posibil.
c) în termeni de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi: 1. va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege; 2. va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege; 3. va aproba actele normative necesare în vederea implementării prezentei legi. (2) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică: a) în termen de 4 luni de la intrarea in vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative de reglementare aferente procesului de organizare a licitațiilor în concordanță cu prezenta lege, precum și va elabora actele necesare procedurii de licitație;	**EBA**		44. Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii 5) a) Se propune utilizarea sintagmei 7 zile lucrătoare 44. Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii (13) În vederea promovării energeticii distribuite și încurajării investițiilor în capacități mici de generare a energiei electrice din surse regenerabile: Se propune completarea cu: a) furnizorii pot semna contracte în baza mecanismului contorizării nete a energiei electrice, conform art. 39, până la atingerea cotei stabilite dar nu mai târziu	**Se acceptă.** **Se acceptă parțial.** Având în vedere că cota nouă stabilită de ANRE în baza Legii nr. 10/2016 (i.e. de 10%) se va consuma în scurt timp, propunerea ministerului este ca noii utilizatori să obțină calitatea de prosumator. Astfel, prevederile de la alin. (14) ar avea următorul cuprins: (14) *În vederea promovării energeticii distribuite și încurajării investițiilor în*

b) în termeni de 12 luni, aduce actele sale normative de reglementare ce nu fac obiectul prevederii de la lit. a), în concordanță cu prezenta lege. (3) Primul Plan național integrat privind energia și clima, conform prevederii de la art. 9, alin. (1), este aprobat până la 30 iunie 2024, vizează perioada de până în anul 2030 și va determina contribuția Republicii Moldova la ponderea consumului de energie regenerabilă în consumul final brut de energie a Comunității Energetice pentru anul 2030. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii notifică respectiva contribuție, ca și traiectorie indicativă, Secretariatului Comunității Energetice. (4) Guvernul, cu suportul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, în termen de 18 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, efectuează o evaluare amplă a barierelor existente și a potențialului de dezvoltare a comunităților de energie din surse regenerabile la nivel național. Evaluarea va include: a) descrierea stării lucrurilor la zi și potențialul de dezvoltare a comunităților de energie din surse regenerabile; b) existența unor bariere și limitări nejustificate în calea dezvoltării comunităților pentru energie regenerabilă; c) propuneri și amendamente în scopul îmbunătățirilor. (5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, cu suportul instituției publice de suport și a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică: a) în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse			de 31 decembrie 2026; b) consumatorii finali care au semnat contracte în baza mecanismului contorizării nete în limitele specificate la lit. a) vor beneficia de acest mecanism până la 31.12.2030.	*capacități mici de generare a energiei electrice din surse regenerabile și integrarea acestora în piața energiei electrice:* *a) operatorii de sistem admit racordarea la rețeaua electrică a centralelor electrice deținute de beneficiarii mecanismului de contorizare netă, în limitele capacității admise, pentru fiecare operator, în baza deciziilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică aprobate în conformitate cu art. 39, alin. (6), pînă la data de 31 decembrie 2023, sau care la data respectivă dețineau actul de corespundere emis în condițiile stabilite de Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. La atingerea limitelor menționate pînă la data indicată, operatorii de sistem notifică deținătorii de avize de racordare a căror centrale electrice ar depăși limita despre calificarea acestora în calitate de prosumatori de energie electrică din surse regenerabile și posibilitatea racordării la rețea, în condițiile stabilite de prezenta lege;* *b) la intrarea în vigoare a prezentei legi, consumatorii finali, inclusiv beneficiarii mecanismului de contorizare netă, pot întreprinde acțiunile necesare în vederea obținerii calității de prosumator de energie electrică din surse regenerabile, în condițiile prezentei legi;* *c) la intrarea în vigoare a prezentei legi, consumatorii finali care locuiesc în blocuri locative, pot întreprinde acțiunile necesare în vederea obținerii calității de prosumatori de energie electrică din surse regenerabile, în sensul prevăzut la art. 39[1], alin. (5);* *d) în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, consumatorii*

regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate. Procedura de notificare simplificată va viza racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, deținute de auto-consumatori, sau centrale electrice din surse regenerabile instalate în cadrul unor proiecte demonstrative, cu o capacitate electrică unitară sau agreată de 50 kW sau mai puțin, cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Conform procedurii, operatorul sistemului de distribuție ar putea, într-un termen de până la 7 de zile de la înregistrarea notificării, să refuze racordarea la rețeaua electrică sau să propună un punct alternativ de racordare din motive justificate din punct de vedere tehnic sau de siguranță a funcționării rețelelor electrice. În cazul unei decizii pozitive sau în absența unei decizii a operatorului sistemului de distribuție, în termen de 30 de zile de la data depunerii notificării simplificate, centrala sau centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie ar putea fi racordată la rețea; b) cu concursul operatorilor sistemelor de distribuție, în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea creării unor platforme online, integrată cu platforma dezvoltată de instituția publică de suport conform alin. (6), în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate; c) cu concursul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul protecției mediului, în termen de 12 luni din data				*finali din cadrul blocurilor locative, organizați în asociații de proprietari în condominiu, pot întreprinde acțiunile necesare în vederea obținerii calității de prosumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv;* *e) mecanismul contorizării nete a energiei electrice, conform art. 39, este aplicat până la 31 decembrie 2027. La 1 ianuarie 2028, toți utilizatorii mecanismului de contorizare netă sunt convertiți în prosumatori de energie electrică din surse regenerabile, cu obligația instalării, din contul acestora, către 31 decembrie 2028, a echipamentelor de măsurare conforme condiției stabilite la art. 39[1], alin. (1), lit. d). Până la instalarea echipamentelor de măsurare respective, furnizorul de energie electrică estimează lunar soldul monetar al fiecărui prosumator, în baza datelor cu privire la generare și consum caracteristice unui grup extins de prosumatori similari ca și categorie, dar nu mai mult de perioada oferită de 12 luni, la expirarea căreia își pierd calitatea de prosumator și dreptul de a păstra centrala electrică conectată la rețeaua electrică. Operatorii sistemelor de distribuție notifică prosumatorii respectivi cu privire la obligația de instalare a echipamentelor de măsurare.* *f) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, începând cu 1 ianuarie 2024, în vederea implementării prevederilor de la art. 39, alin. (9), art. 39[1], alin. (3), lit. f), și 39[3], alin. (4), lit. c), aprobă un tarif pentru utilizarea rețelei electrice de către beneficiarii mecanismului de contorizare netă și prosumatori, care poate fi stabilit în*

intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, protecției mediului, în vederea consolidării Centrului Unic Informațional a investitorilor în domeniul eficienței energetice și energiei regenerabile de pe platforma instituției publice de suport și rolul acestuia de punct de contact ce sprijină informațional investitorii pe toată durata dezvoltării unui proiect în domeniul energiei regenerabile și obținerii, după caz, a actelor permisive și autorizărilor necesare. (6) În termeni de 18 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, instituția publică de suport creează o platformă online, în vederea asigurării următoarelor: a) facilitarea procesului de informare a investitorilor cu privire la etapele dezvoltării unui proiect în domeniul energiei din surse regenerabile; b) facilitarea dialogului dintre investitori și autorități și instituții relevante procesului de dezvoltare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile și de obținere a actelor permisive și autorizărilor necesare; c) implementarea mecanismului de notificare simplificată d) obținerea autorizării pentru activitatea de autoconsumator de energie din surse regenerabile, în conformitate cu art. 393. (7) Prevederile de la art. 26^1, alin. (5), lit. a) - c) se aplică doar pentru instalațiile care încep să funcționeze sau care au fost adaptate/ convertite la utilizarea combustibililor din biomasă începând cu 25 decembrie 2024. (8) În sensul prevederii de la art. 26^3, alin. (1), ponderea energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire va fi majorată cu 1,1 puncte procentuale, ca medie anuală calculată pentru perioadele 2023-2025 și 2026-2030, având ca și referință ponderea energiei				*raport cu cantitatea energiei electrice injectate în rețea sau în raport cu capacitatea centralei electrice (centralelor electrice) deținute. Agenția justifică aprobarea tarifului în baza unei analize a impactului beneficiarilor mecanismului de contorizare netă și prosumatorilor asupra rețelei electrice, în cadrul căreia cuantifică sarcina disproporționată pentru sustenabilitatea financiară a sistemului electric, urmărind în același timp maximizarea sprijinului pentru rețea prin promovarea producerii energiei electrice mai aproape de locul de consum, pe de o parte, și de atenuare a riscurilor legate de reflectivitatea costurilor și subvenționarea încrucișată, de recuperarea costurilor suportate de operatorii de sistem cu exploatarea rețelei, pe de altă parte. În analiza de impact, Agenția cuantifică influența pozitivă a sistemelor de stocare asupra capacității maxime de consum a prosumatorului, și poate dispune o reducere a tarifului pentru utilizarea rețelei proporțional capacității sistemului de stocare. Agenția poate revizui analiza de impact și rezultatele acesteia o dată la 12 luni. Rezultatele analizei de impact sunt consultate extensiv cu autoritățile și instituțiile publice de profil, mediul academic, organizațiile non-guvernamentale, și alte părți interesate.*
	PE		Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii (13) În vederea promovării energeticii distribuite și încurajării investițiilor în capacități mici de generare a energiei electrice din surse regenerabile: a) pot fi semnate contracte în baza	**Se acceptă parțial.** Având în vedere că cota nouă stabilită de ANRE în baza Legii nr. 10/2016 (i.e. de 10%) se va consuma în scurt timp, propunerea ministerului este ca noii utilizatori să obțină calitatea de prosumator.

regenerabile în sectorul de încălzire și răcire în anul 2022. (9) În sensul prevederii de la art. 26^3, alin. (3), ponderea energiei regenerabile, căldurii și frigului în sistemele de alimentare centralizată cu energie termică și sistemele centralizate de răcire va fi majorată cu cel puțin un punct procentual, ca medie anuală calculată pentru perioada 2023 – 2025 și pentru perioada 2026 – 2030, având ca și referință ponderea utilizării acestora în anul 2022, exprimată în termeni de pondere a consumului final de energie în sistemele de alimentare centralizată cu energie termică și sistemele centralizate de răcire. (10) În vederea implementării prevederii de la art. 26^4, alin. (4) și stabilirea unor măsuri de înlocuire a instalațiilor de încălzire pe bază de combustibili fosili, în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii și organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, cu concursul instituției publice de suport și Agenției de Supraveghere Tehnică, în dependență de competențele deținute, întocmesc un inventar al instalațiilor de încălzire pe baza combustibililor fosili. Părți obligate cu raportarea informațiilor deținute sunt: a) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, prin intermediul managerilor energetici raionali și municipali – pentru informațiile cu privire la instalațiile de încălzire pe bază de cărbune (cazane, sobe) instalate în cadrul clădirilor publice; b) Distribuitorii și furnizorii de gaze naturale – pentru informațiile cu privire la instalațiile de încălzire pe bază de gaze naturale (cazane), instalate în cadrul clădirilor publice și clădirilor rezidențiale (i) la nivel de clădire de locuit cu mai multe apartamente sau grup de astfel de clădiri, și ii) clădiri de locuit cu mai multe apartamente în cadrul cărora toate locuințele dispun de cazane individuale pe gaze naturale);			mecanismului contorizării nete a energiei electrice, conform art. 39, până la atingerea cotei stabilite dar nu mai târziu de 31 decembrie 2026; a1) consumatorii finali care au semnat contracte în baza mecanismului contorizării nete în limitele specificate la lit.a) vor beneficia de acest mecanism până la 31.12.2030. b) în termen de 18 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, consumatorii finali, beneficiari ai mecanismului de contorizare netă, pot depune o cerere pentru obținerea statutului de autoconsumator de energie din surse regenerabile, în condițiile prezentei legi; c) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, începând cu 1 ianuarie 2027, face uz de prevederea de la art. 39^1, alin. (4), prin elaborarea analizei comprehensive de estimare a impactului utilizatorilor contorizării nete și autoconsumatorilor, asupra rețelei. În condițiile cuantificării unei sarcini disproporționate semnificative pentru sustenabilitatea financiară a sistemului electric, Agenția stabilește tarife specifice pentru utilizarea rețelei a fi achitate de autoconsumatori, în raport cu energia electrică injectată în rețea sau în raport cu capacitatea de generare deținută. Agenția poate revizui analiza comprehensivă efectuată în conformitate cu această prevedere și art. 39^1, alin. (4), odată la 12 luni.	Astfel, prevederile de la alin. (14) ar avea următorul cuprins: (14) *În vederea promovării energeticii distribuite și încurajării investițiilor în capacități mici de generare a energiei electrice din surse regenerabile și integrarea acestora în piața energiei electrice:* *a) operatorii de sistem admit racordarea la rețeaua electrică a centralelor electrice deținute de beneficiarii mecanismului de contorizare netă, în limitele capacității admise, pentru fiecare operator, în baza deciziilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică aprobate în conformitate cu art. 39, alin. (6), pînă la data de 31 decembrie 2023, sau care la data respectivă dețineau actul de corespundere emis în condițiile stabilite de Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. La atingerea limitelor menționate pînă la data indicată, operatorii de sistem notifică deținătorii de avize de racordare a căror centrale electrice ar depăși limita despre calificarea acestora în calitate de prosumatori de energie electrică din surse regenerabile și posibilitatea racordării la rețea, în condițiile stabilite de prezenta lege;* *b)la intrarea în vigoare a prezentei legi, consumatorii finali, inclusiv beneficiarii mecanismului de contorizare netă, pot întreprinde acțiunile necesare în vederea obținerii calității de prosumator de energie electrică din surse regenerabile, în condițiile prezentei legi;* *c)la intrarea în vigoare a prezentei legi, consumatorii finali care locuiesc în blocuri locative, pot întreprinde acțiunile necesare*

(11) În vederea implementării prevederii de la art. 26^7, alin. (1), Guvernul consideră, la stabilirea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final de energie în transporturi, contribuțiile următoarelor componente: (a) ponderea biocarburanților și a biolichidelor, precum și a combustibililor din biomasă consumați în transporturi, produși din culturi alimentare și furajere, în consumul final de energie în sectorul transporturilor rutiere și sectorul transporturilor feroviare - este limitată la 2%; (b) Ponderea biocarburanților și biogazului produs din ulei de gătit uzat și grăsimi animale - este limitată la 1,7%; (c) Ponderea biocarburanților avansați și biogazului produși din materia primă specificată în Regulamentul privind calculul consumului de energie din surse regenerabile – este de cel puțin 1% în 2025 și 3,5% în 2030 (d) Ponderea biocarburanților, biolichidelor sau combustibililor din biomasă produși din culturi alimentare și furajere, care prezintă riscuri ridicate din perspectiva schimbării indirecte a destinației terenurilor - este de 0% până în anul 2030, cu luarea în considerare a excepției stabilite la lit. c), alin. (1), art. 267. (12) În vederea implementării prevederii de la art. 39, alin. (31): a) operatorii sistemului de distribuție a energiei electrice notifică în termen de două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi toți consumatorii finali - utilizatori existenți ai mecanismului de contorizare netă despre obligația instalării unui echipament de măsurare a energiei electrice la ieșirea din invertor; b) consumatorii finali utilizatori ai mecanismului de contorizare netă au obligația instalării, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, a unui echipament de măsurare a energiei electrice la ieșirea din invertor;				*în vederea obținerii calității de prosumatori de energie electrică din surse regenerabile, în sensul prevăzut la art. 39^1, alin. (5);* *d) în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, consumatorii finali din cadrul blocurilor locative, organizați în asociații de proprietari în condominiu, pot întreprinde acțiunile necesare în vederea obținerii calității de prosumatori de energie electrică din surse regenerabile care acționează în mod colectiv;* *e) mecanismul contorizării nete a energiei electrice, conform art. 39, este aplicat până la 31 decembrie 2027. La 1 ianuarie 2028, toți utilizatorii mecanismului de contorizare netă sunt convertiți în prosumatori de energie electrică din surse regenerabile, cu obligația instalării, din contul acestora, către 31 decembrie 2028, a echipamentelor de măsurare conforme condiției stabilite la art. 39^1, alin. (1), lit. d). Până la instalarea echipamentelor de măsurare respective, furnizorul de energie electrică estimează lunar soldul monetar al fiecărui prosumator, în baza datelor cu privire la generare și consum caracteristice unui grup extins de prosumatori similari ca și categorie, dar nu mai mult de perioada oferită de 12 luni, la expirarea căreia își pierd calitatea de prosumator și dreptul de a păstra centrala electrică conectată la rețeaua electrică. Operatorii sistemelor de distribuție notifică prosumatorii respectivi cu privire la obligația de instalare a echipamentelor de măsurare.* *f) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, începând cu 1 ianuarie 2024, în vederea implementării prevederilor de la*

(13) În vederea promovării energeticii distribuite și încurajării investițiilor în capacități mici de generare a energiei electrice din surse regenerabile: a) mecanismul contorizării nete a energiei electrice, conform art. 39, este aplicat până la 31 decembrie 2026; b) în termen de 18 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, consumatorii finali pot depune o cerere pentru obținerea statutului de autoconsumator de energie din surse regenerabile, în condițiile prezentei legi; c) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, începând cu 1 ianuarie 2027, face uz de prevederea de la art. 39[1], alin. (4), prin elaborarea analizei comprehensive de estimare a impactului utilizatorilor contorizării nete și autoconsumatorilor, asupra rețelei. În condițiile cuantificării unei sarcini disproporționate semnificative pentru sustenabilitatea financiară a sistemului electric, Agenția stabilește tarife specifice pentru utilizarea rețelei a fi achitate de utilizatorii contorizării nete și autoconsumatori, în raport cu energia electrică injectată în rețea sau în raport cu capacitatea de generare deținută. Agenția poate revizui analiza comprehensivă efectuată în conformitate cu această prevedere și art. 39[1], alin. (4), odată la 12 luni.				*art. 39, alin. (9), art. 39[1], alin. (3), lit. f), și 39[3], alin. (4), lit. c), aprobă un tarif pentru utilizarea rețelei electrice de către beneficiarii mecanismului de contorizare netă și prosumatori, care poate fi stabilit în raport cu cantitatea energiei electrice injectate în rețea sau în raport cu capacitatea centralei electrice (centralelor electrice) deținute. Agenția justifică aprobarea tarifului în baza unei analize a impactului beneficiarilor mecanismului de contorizare netă și prosumatorilor asupra rețelei electrice, în cadrul căreia cuantifică sarcina disproporționată pentru sustenabilitatea financiară a sistemului electric, urmărind în același timp maximizarea sprijinului pentru rețea prin promovarea producerii energiei electrice mai aproape de locul de consum, pe de o parte, și de atenuare a riscurilor legate de reflectivitatea costurilor și subvenționarea încrucișată, de recuperarea costurilor suportate de operatorii de sistem cu exploatarea rețelei, pe de altă parte. În analiza de impact, Agenția cuantifică influența pozitivă a sistemelor de stocare asupra capacității maxime de consum a prosumatorului, și poate dispune o reducere a tarifului pentru utilizarea rețelei proporțional capacității sistemului de stocare. Agenția poate revizui analiza de impact și rezultatele acesteia o dată la 12 luni. Rezultatele analizei de impact sunt consultate extensiv cu autoritățile și instituțiile publice de profil, mediul academic, organizațiile non-guvernamentale, și alte părți interesate.*

	PED		Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii (2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, cu suportul instituției publice de suport și a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică: în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate. Procedura de notificare simplificată va viza racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, deținute de autoconsumatori, sau centrale electrice din surse regenerabile instalate în cadrul unor proiecte demonstrative, cu o capacitate electrică unitară sau agreată de 50 kW sau mai puțin, cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Conform procedurii, operatorul sistemului de distribuție ar putea, într-un termen de până la 7 de zile lucrătoare de la înregistrarea notificării, să refuze racordarea la rețeaua electrică sau să propună un punct alternativ de racordare din motive justificate din punct de vedere tehnic sau de siguranță a funcționării rețelelor electrice. În cazul	**Se acceptă.**

			unei decizii pozitive sau în absența unei decizii a operatorului sistemului de distribuție, în termen de 30 de zile de la data depunerii notificării simplificate, centrala sau centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie ar putea fi racordată la rețea; Considerăm că termenul trebuie să fie specificat în zile lucrătoare, deoarece în caz contrar aceasta ar presupune practic activitatea on-line a OSD ceia ce va duce la costuri suplimentare. Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii (12) În vederea implementării prevederii de la art. 39, alin. (3^1): a) operatorii sistemului de distribuție a energiei electrice notifică în termen de două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi toți consumatorii finali - utilizatori existenți ai mecanismului de contorizare netă despre obligația transmiterii lunare a datelor privind energia electrică generată la ieșirea din invertor; b) consumatorii finali utilizatori ai mecanismului de contorizare netă au obligația transmiterii, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, a datelor lunare privind energia electrică generată la ieșirea din invertor.	**Se acceptă parțial.** Având în vedere discuțiile purtate cu participanții la piață și deciziile luate, problematica obținerii datelor cu privire la activitatea de producere a centralei electrice deținute de beneficiarul mecanismului de contorizare netă urmează a fi soluționată după cum a fost stabilit la art. 39, alin. (3): *„Operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a beneficiarului mecanismului contorizării nete, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare."*
	AO "AMPER GREEN"		La punctul 44 – dispoziții finale si tranzitorii. Se propune redactarea integrală, conform practicilor și uzanțelor aferente actelor legislative, cu perioade mai extinse pentru elaborarea și implementarea actelor normative	**Se acceptă parțial.** Termenii au fost stabiliți în conformitate cu practicile naționale. Totodată, având în vedere angajamentul lansării cât de curând a licitațiilor pentru capacitățile de producere a energiei electrice din surse regenerabile, este

			secundare. Trebuie considerate capacitățile instituționale ale instituțiilor responsabile, procedurile interne de consultare și coordonare cu mediul de afacere, societatea civilă, dar si structurile internaționale – CE și Secretariatul Comunității Energetice, precum și capacitatea de aplicare a mediului de afacere și impactul asupra economiei naționale și sectorului propriu-zis. Mai mult ca atât, având in vedere complexitatea și impactul normelor noi de prevăzut termeni de tranziție extinși. Majoritatea acestora sunt funcționale și aplicabile după ce există dovada a cel puțin 12 luni de la funcționalitatea deplină a pieței energiei electrice în tară, conform practicilor și recunoașterii europene. Pe de altă parte problemele acumulate la mediul de afacere, vacuumul normelor primare și propunerile prezentate mai jos trebuie să-și găsească reflecție în proiectul Legii dat.	propus ca Guvernul să ajusteze cadrul secundar aferent acestor procese, inclusiv să elaboreze documentația de licitații, într-un termen de maxim 4 luni.
	QAIR		Dispoziții finale și tranzitorii (1), lit. b) ... în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi - va elabora și consulta documentația de licitație... Propunem ajustarea acestor termene in vederea asigurării respectării angajamentelor asumate	**Se acceptă.**
	Red nord		La art. II – Dispoziții finale și tranzitorii, alin.(12) lit.(b) prevede: „consumatorii finali utilizatori ai mecanismului de contorizare netă au obligația instalării, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, a unui echipament de	**Se acceptă parțial.** Având în vedere discuțiile purtate cu participanții la piață și deciziile luate, problematica obținerii datelor cu privire la activitatea de producere a centralei electrice deținute de beneficiarul mecanismului de

			măsurare a energiei electrice la ieșirea din invertor". Aici trebuie indicat expres și ce măsuri se impun a fi aplicate în caz de neîndeplinire a obligației în cauză.	contorizare netă urmează a fi soluționată după cum a fost stabilit la art. 39, alin. (3): *„Operatorul de sistem, la rețelele căruia este conectată centrala electrică a beneficiarului mecanismului contorizării nete, îl notifică despre posibilitatea comunicării în format electronic a datelor lunare, sau cumulativ pentru ultimele 12 luni, la intervenirea termenului stabilit în conformitate cu alin. (4), lit. b), cu privire la activitatea de generare a energiei electrice din surse regenerabile, disponibilă pe invertor/ invertoare."*
	Ministerul Justiției		La pct. 44: la alin. (1) lit. a) cuvintele „de la intrarea în vigoare" se vor substitui cu cuvintele „de la data intrării în vigoare" (a se vedea și lit. b), c), alin. (2), (4), (5), (6)); la alin. (10) cuvintele „în dependență de" se vor substitui cu cuvintele „în funcție de", pentru a asigura o formulare conformă normelor limbii literare (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect, spre exemplu, la art. 14 alin. (1) lit. e)); la alin. (13) lit. c) expresia „face uz de prevederea" se va revizui, deoarece nu corespunde cu limbajul unui act normativ, iar în propoziția a doua cuvîntul „odată" se va substitui cu cuvintele „o data". Numerotarea elementelor structurale se va efectua conform art. 51 din Legea nr. 100/2017. Astfel, articolele pot fi divizate în alineate însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate	**Se acceptă.**

			succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză, fără utilizarea diverselor semne grafice (a se vedea: art. 26^5, 26^7, 39^1 alin. (2), art. 39^4 alin. (1), 39^5 alin. (3)). Subsidiar, cuprinsul proiectului se va definitiva întru excluderea greşelilor gramaticale şi de stil. Adiţional, se vor uniformiza trimiterile la elementele structurale articol, alineat, litră, în sensul în care fie respectivele să fie indicate desfăşurat, fie să se utilizeze abrevierile.	
	ANRE		La pct. 44, art. II. – Dispoziţii finale şi tranzitorii, 1) La alin. (2) lit. a) de expus în următoarea redacţie: „a) în termen de 6 luni de la intrarea in vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative de reglementare aferente procesului de confirmare a statutului de producător eligibil în concordanţă cu prezenta lege;" Argumentare: ANRE nu elaborează regulamentul cu privire la organizarea licitaţiilor şi nici documentele necesare anunţării licitaţiei. ANRE elaborează şi aprobă Regulamentul cu privire la confirmarea statutului de producător eligibil. De asemenea, este oportun de luat în considerare că termenul de 4 luni nu este suficient pentru elaborarea şi aprobarea actelor normative.	**Se acceptă parţial.** Prevederea revizuită de la art. 35, alin. (4) stabileşte că *"În vederea asigurării transparenţei şi nediscriminării, documentaţia de licitaţie se plasează pe pagina web oficială a organului central de specialitate al administraţiei publice în domeniul energeticii şi se include în anunţul privind iniţierea procedurii de licitaţie. Documentaţia de licitaţie trebuie să conţină lista completă a criteriilor în baza cărora vor fi stabiliţi cîştigătorii licitaţiei, proiectul contractului reglementat pentru achiziţionarea energiei electrice produse din surse regenerabile sau contractului pentru diferenţe, precum şi cuantumul garanţiei pentru ofertă [...]".* Prin urmare, având în vedere rolul ANRE în elaborarea modelelor contractelor stabilite de Legea 10/2016, este imperativ ca respectivele proiecte să fie disponibile în timp util, astfel încât să poată fi consultate ca parte a documetaţiei de licitaţie şi, totodată, să fie incluse în respectivul pachet odată cu publicarea anunţului despre organizarea licitaţiei.

			2) La alin. (9) după sintagma „căldurii și frigului" de completat cu sintagma „rezidual utilizate,", iar în continuare după text. De asemenea este necesară mai multă claritate vizavi de majorarea procentuală a ponderii energiei regenerabile aplicată pentru perioada anilor 2026-2030.	**Se acceptă.**
			3) La alin. (13) lit. c) de expus în următoarea redacție: „c) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, începând cu 1 ianuarie 2024, va aproba tarife specifice pentru utilizarea rețelei electrice de distribuție în funcție de nivelul tensiunii, pentru 1 kW putere contractată, ce urmează a fi aplicate de furnizorii de energie electrică pentru autoconsumatorii de energie electrică din surse regenerabile și de către consumatorii finali care beneficiază de mecanismul contorizării nete." Argumentare: Este oportun de a fi aprobate astfel de tarife, deoarece consumatorii care beneficiază de mecanismul contorizării nete urmează să suporte și ei costurile pentru construcția, exploatarea, întreținerea rețelei electrice de distribuție, ceea ce actualmente lipsește. Unii consumatori finali chiar majorează puterea contractată pentru a construi și pune în funcțiune centrale electrice din surse regenerabile și astfel se transformă în producători de energie electrică. Este necesar de a întreprinde măsurile respective, deoarece se încearcă toate modalitățile de a beneficia din plin	**Se acceptă parțial.** Articolul 39[1] Drepturile și obligațiile prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile, alin. (3), lit. f) stabilește: *„ f) să achite tariful pentru utilizarea rețelei, aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, prin intermediul furnizorului de energie electrică;."* Totodată, relevantă este prevederea de la Dispoziții finale și tranzitorii, alin. (14), care stabilește: *„f) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, începând cu 1 ianuarie 2024, în vederea implementării prevederilor art. 391, alin. (3), lit. f), aprobă tarife pentru capacitate pentru utilizarea rețelei electrice de distribuție de către prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, care sunt stabilite în raport cu puterea contractată indicată în contractul încheiat cu furnizorul de energie electrică și sunt aplicate de către furnizori. Agenția evaluează impactul prosumatorilor de energie electrică din surse regenerabile asupra rețelei electrice de distribuție, în cadrul căreia cuantifică sarcina disproporționată pentru sustenabilitatea financiară a operatorului sistemului de*

			de acest mecanism, pe când ceilalți consumatori finali, achită toate costurile pentru construcția, întreținerea și exploatarea rețelei electrice de distribuție, ceea ce nu este echitabil.	*distribuție, urmărind în același timp maximizarea sprijinului pentru rețeaua electrică de distribuție prin promovarea producerii energiei electrice mai aproape de locul de consum, pe de o parte, și de excludere a subvenționării încrucișate între utilizatorii de sistem, de recuperarea costurilor suportate de operatorii sistemelor de distribuție cu dezvoltarea, întreținerea și exploatarea rețelelor electrice de distribuție, pe de altă parte. Rezultatele analizei de impact sunt publicate pe pagina web a Agenției*
	ECOENE RGETICA		41. La Art.45 Dispoziții finale și tranzitorii, pct. 13, lit. a) Contorizarea netă are perioadele de calcul 1 aprilie - 31 martie. Ce se întâmplă în perioada OI ianuarie — 31 martie 2027? Propunerea de a extinde perioada — până la 31 martie 2027.	**Nu se acceptă.** Directiva UE 2019/944 stabilește, adaptată de Consiliul Ministerial, stabilește în art. 15, alin. (4): *„Părțile Contractante care au sisteme existente care nu fac un calcul separat pentru energia electrică introdusă în rețea și pentru energia electrică consumată din rețea nu acordă drepturi noi în cadrul acestor sisteme după 31 decembrie 2026. În orice caz, clienții care fac obiectul sistemelor existente au posibilitatea de a opta în orice moment pentru un nou sistem care face un calcul separat pentru energia electrică introdusă în rețea și pentru energia electrică consumată din rețea ca bază de calcul al tarifelor de rețea."*
			42. Propunem să se prevadă în Legea 10/2016 nu doar dreptul autoconsumatorilor de a instala sistem de stocare ci și dreptul oricărui producător de energie din SER de a instala. O prevedere ce să ofere posibilitate să se dezvolte aceste sisteme ce pot contribui la dezvoltarea grupurilor de echilibrare, la	**Se acceptă parțial.** Atribuția Guvernului de la art. 10, lit. e) prevede dreptul acestuia de a stabili obligații ale investitorului de instalare a sistemelor de stocare a energiei în cadrul proiectelor finanțate în baza schemelor de suport – *„e) stabilește, aprobă și actualizează limitele de capacitate în conformitate cu*

			oferirea opțiunii producătorilor de a efectua prognoze mai corecte și opțiunea de a se auto-echilibra. Considerăm oportun de a include în Lege modalități sau responsabilitatea Guvernului de a veni cu măsuri de sprijin pentru autoconsumatori casnici și comerciali ce țin de promovarea implementării proiectelor de producere de energie electrică din SER pentru consum propriu. Astăzi, proiectele pe principiul contorizării nete sunt dezvoltate de persoane cu venituri medii spre mari și doar ca urmare a situației economice regionale prin care prețul la energie a fost majorat exponențial — majorare de la 1,51 lei la 6,0 lei sau 2,98 lei la moment per kW fără TVA. Dacă tendințele de diminuare a prețului vor continua, principiul contorizării nete /autoconsumator nu va mai fi unul atractiv. Mai mult de atât, domeniul agricol și conex beneficiază de scheme de suport (subvenții) ceea ce nu poate fi spus și de alte domenii industriale, iar sub acest aspect se fac diferențieri enorme, sistemele de contorizare netă comerciale fiind dezvoltate preponderent de agricultori și nu de toți producătorii industriali. Una din măsurile de promovare pentru proiectele de producere energie pentru autoconsum din SER ar fi scutirea de TVA a consumatorului casnic, care oricum nu achită TVA pentru energia electrică, însă instalația acesta o procură cu TVA. Eliminarea TVA de la proiectele SER implementate de consumatori casnici ar oferi posibilitatea unui număr mult mai mare de cetățeni de a	*Legea cu privire la ajutorul de stat și cu angajamentele asumate în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice, cotele maxime de capacitate, inclusiv pe categorii de capacitate, care urmează a fi oferite pentru implementarea schemelor de sprijin stabilite la art. 34 în vederea atingerii obiectivelor naționale stabilite de Planul național integrat privind energia și clima, precum și poate stabili obligații de instalare de către investitor a sistemelor de stocare a energiei pentru o producție integrată variabilă de energie din surse regenerabile;"* Cât privește susținerea producerii și consumului de energie din surse regenerabile de economia națională, Legea nr. 10/2016, în redacția anuală, deja încurajează Guvernul să implementeze programe de susținere a acestor investiții.

			implementa.	
	Banca Mondială		• art. II (13) a): why net-metering mechanism is to be applied until 31.12.2026 only ? • art. II (13) b): why self-consumers can only register within 18 months of the law going into effect? • art. II (13) c): to exclude 'net metering' ?	**Nu se acceptă.** În primul rând, trebuie menționat faptul că proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016 transpune Directiva 2018/2001, iar prevederile acestuia oglindesc principiile stabilite la nivelul actului european și, totodată, țin cont de bunele practici. Referitor la trecerea de la mecanismul de contorizare netă la cel de facturare netă, ținem să subliniem importanța acestei treceri, întrucât Republica Moldova a atins un grad de dezvoltare al acestui segment care impune trecerea la un mecanism mai complex, care nu contravine principiilor de piață și eforturilor de construcție a unei piețe a energiei electrice, și care este corect cu consumatorii ordinari care nu obțin acest statut. Secretariatul Comunității Energetice, în liniile sale directoare „Policy Guidelines on the Grid Integration of Prosumers, PG 01/2018" menționează că: *"Net-meteringul este considerat un mecanism adecvat pentru promovarea auto-consumului în perioadele de tranziție, atunci când instalațiile fotovoltaice (PV) solare au atins paritatea cu rețeaua electrică. Cu toate acestea, declinul rapid recent al costurilor tehnologiei, împreună cu îngrijorările legate de recuperarea costurilor rețelei și de posibila supra-compensare, au inițiat o largă dezbatere cu privire la reforma schemelor de auto-consum. Consiliul Reglementatorilor Europeni în Energie (CEER), în documentul său de poziție privind auto-generarea, recomandă cu tărie să se evite net-meteringul, deoarece implică faptul că sistemul este utilizat ca o*

				capacitate de stocare gratuită. În plus, Comisia Europeană acordă preferință schemelor de auto-consum cu un aranjament standard de furnizare în detrimentul schemelor de net-metering, în timp ce acestea din urmă sunt considerate adecvate pentru perioadele de tranziție". (în Engleză - *"Net-metering is seen as an appropriate mechanism to promote self-consumption in the phase-in periods, when solar PV installations have achieved grid parity. However, the recent rapid decline of technology costs, together with concerns about grid cost recovery and likely overcompensation, have initiated a wide debate about reform of the self-consumption schemes. Council of European Energy Regulators (CEER), in its position paper on self-generation, strongly recommends to avoid net metering as it implies that the system is used as storage capacity for free. In addition, the European Commission gives preference to the self-consumption schemes with a standard supply arrangement over the net metering schemes, while the latter are deemed to be appropriate for phase-in periods*".) Respectiv, la o anumită etapă de dezvoltare a mecanismului de facturare netă, acesta trebuie *upgradat* în vederea corespunderii criteriilor unui mecanism de facturare netă. Definiția autoconsumului de energie electrică din surse regenerabile din PG-ul menționat mai sus reflectă principalele caracteristici ale modelului, și anume: *"Facturarea netă" este un mecanism reglementat prin care energia electrică în exces injectată în rețea poate fi ulterior utilizată ca un credit monetar pentru*

				compensarea costurilor energiei electrice retrase în perioada în care generarea de energie regenerabilă pe loc nu este disponibilă sau nu este suficientă, atunci când valoarea energiei în exces este mai mică decât prețul energiei electrice pentru consumator (i.e. pe piața cu amănuntul). Cât ține de costul pentru serviciul de rețea a fi eventual achitat de un prosumator, menționăm că acesta, conform bunelor practici, trebuie să presupună achitarea pentru capacitate (pentru fiecare kW), întrucât distribuitorul de energie electrică, în momentul racordării centralei electrice la rețea, trebuie să asigure operarea rețelei cu respectiva centrală electrică integrată – i.e. rețeaua, prin toate elementele sale – linii electrice, transformatoare, automatizare, etc., este capabilă să evacueze/ transporte spre alți consumatori întreaga capacitate generată. Respectivele investiții pe care le mobilizează OSD și de care beneficiază un prosumator – trebuie în mod evident achitate. Cât ține de valoarea surplului de energie electrică injectată în rețea – în raport cu care legislația europeană stabilește luarea de măsuri de descurajare a producerii, RED II stabilește că "*Prosumatorul are dreptul să primească, inclusiv, după caz, prin intermediul schemelor de sprijin, pentru energia electrică din surse regenerabile autoprodusă pe care o introduc în rețea, o remunerație care reflectă valoarea de piață a energiei electrice respective și care poate lua în considerare valoarea pe termen lung a energiei electrice introduse pentru rețea, mediu și societate.*"

	OMV Petrom **/avizare repetată/**		În cadrul **dispozițiilor finale și tranzitorii**, termenele stabilite sunt foarte ambițioase, putând fi calificate, însă, din perspectiva noastră, ca fiind extrem de dificil de realizat prin prisma securizării volumelor – **alineat (12) litera (c).** Prin implementarea articolelor astfel schimbate, Republica Moldova ar ajunge în situația de a impune anumite condiții **diferite de cele universal aplicabile în momentul actual.** În ceea ce ne privește, considerăm că pentru a avea o traiectorie similară în vederea atingerii tuturor obligațiilor asumate, este imperios ca legislația aplicabilă pe teritoriul Republicii Moldova să capete o formă concordantă cu cea care este disponibilă la nivelul Uniunii Europene si care, fără discuție, aduce deja multiple beneficii. **Pentru a conchide, reiterăm în mod succint principalele elemente** observate de către Companie, subliniind totodată că în situația în care observațiile noastre nu vor fi avute în vedere, ne rezervăm dreptul să notificăm instituțiile europene privind aceste derapaje legislative. ➢ Cotele minime de biocarburanți trebuie respectate de către furnizorii de produse petroliere, **nu de către importatori**, utilizând deopotrivă biocarburanți produși **local**, cât și **importați** (dar **fără** tratamente **speciale** și **prioritare**). Cotele minime de biocarburanți trebuie respectate de către furnizorii de produse petroliere, **nu de către importatori**, utilizând deopotrivă biocarburanți produși	**Se acceptă parțial.** Termenii indcația la alin. (12), c) sunt redați conform deciziei Consiliului Ministerial, prin urmare nu pot fi modificați. **Nu se acceptă.** Au fost oferite explicațiile de rigoare la modificările sugerate pentru art. 14.

			local, cât și **importați** (dar **fără** tratamente **speciale** și **prioritare**). ➢ Legătura dintre **Republica Moldova** și **România** în ceea ce privește relațiile comerciale de import – export de produse petroliere trebuie menținută în **condiții favorabile dezvoltării** respectivelor fluxuri, în condițiile în care, momentan, 90% din produsele petroliere de pe teritoriul Republicii Moldova au ca proveniență teritoriul român. În eventualitatea adoptării tuturor amendamentelor analizate, se vor crea mari discrepanțe, ce vor duce, inevitabil, spre multiple probleme de natură tehnică și nu numai. ➢ Procesul de amestec cu bioetanol poate fi efectuat în cele mai bune condiții exclusiv în cadrul rafinăriilor, amestecul fiind realizat în condiții industriale de producere. În caz contrar, riscul unui amestec nereușit va fi plasat în sfera consumatorului final direct, având în vedere că acesta nu va avea acces la un produs de calitate garantat de producător, luând în considerare aspectul conform căruia ar rezulta dintr-un proces de amestec neconform, realizat în depozite. ➢ De asemenea, amestecul în depozite reprezintă un proces complex, ce ar presupune, în conformitate atât cu legislația în vigoare la acest moment, cât și cu cerințele de mediu ce urmează să fie aplicate începând cu anul 2024, investiții de peste 1 milion de euro – raportare inclusiv la Proiectul referitor la compușii volatili. Prin implementarea acestei	**Se acceptă.** **Se acceptă.** Acesta este unul din motivele de bază care au deteminat impunerea obligației de plasare pe piață a amestecului carburant-biocarburant pe importatorii de produse petroliere, care achiziționează combustibilii la rafinării.

			modalități, s-ar crea asupra companiilor o presiune extremă, necesitatea investițiilor tehnologice substanțiale pentru un amestec automatizat în linie având potențialitatea de a afecta și mai grav bugetul acestora – în special în contextul unei piețe locale grav reglementate și nebeneficiind de suport din partea ANRE în recunoașterea costurilor reale ale companiilor, aceste investiții devin incerte în ceea ce privește compensarea lor. ➢ Țintele **nu** sunt aliniate cu cele existente la nivelul cadrului legal european, motiv pentru care se creează o stare incertă, de pericol vizavi de **flexibilitatea operatorilor și aprovizionarea țării.** ➢ „Regulamentul" – cadrul general ce indică normele metodologice, nu este definit, fapt ce periclitează strategia de aprovizionare / proiectele de infrastructură, inclusiv în ceea ce privește implementarea cotelor minime. ➢ Documentele emise de către laboratoarele de încercări acreditate UE trebuie să fie echivalente celor emise în Republica Moldova în concordanță legislația în vigoare. ➢ Criteriile de eligibilitate aferente biocarburanților se conturează doar în jurul certificatului de conformitate, **nu** și al sustenabilității, element extrem de grav, având în vedere că ambele sunt obligatorii	**Nu se acceptă.** Țintele stabilite în proiectul de lege sunt stabilite de Consiliul Ministerial al Comunității Energetice, la sugestia Comisiei Europene. **Se acceptă.** Au fost operate modificările de rigoare pe textul proiectului. **Se acceptă.** Proiectul de lege stabilește la art. 26^2, alin (1) și (2) că verificarea conformității biocarburanților, biolichidelor și

			în ipoteza în care ne dorim reducerea de emisii de gaze cu efect de seră.	combustibililor din biomasă cu criteriile de durabilitate are loc în conformitate cu prevederile Legii 10/2016 și a Regulamentului privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibilii din biomasă. Totodată, în vederea considerării biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă în scopurile prevăzute la articolul 26^1, alin. (2), producătorii de biocombustibili trebuie să îndeplinească criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.
			➢ Înainte de a seta cote minime de biocarburanți, statul trebuie să realizeze o analiză a parcului auto existent – în contextul în care 80% din mașinile actuale sunt mai vechi de 10 ani, ceea ce determină că majoritatea autoturismelor Diesel au interzis conținutul de biodiesel.	**Se acceptă.** Respectivele analize și evaluări sunt de competența Guvernului.
			➢ Zernoff sau **Garma Group**, unii dintre producătorii locali de etanol, produc acest alcool extra neutru (!destinat uzului alimentar). Însă, dacă bioetanolul e produs din grâu / porumb, prin procesul de fermentație, **nu înseamnă că se califică automat în vederea amestecului cu carburant,** gradul alimentar fiind diferit prin raportare la cel utilizat în producția de benzină cu ethanol.	**Se acceptă.** Notă de informare, fără propuneri concrete pe text.
			➢ **Singura penalitate identificată a fost cea de neraportare a volumelor.**	**Nu se acceptă.** Legea stabilește mecanismul de sancționare a importatorilor de produse petroliere pentru neonorarea obligațiilor stabilite de lege. Astfel, prevederea revizuită de la art. 8, alin. (7), care s ereferă la obligația importatorilor de raportare a unor anumite informații,

				spune: *„(7) Pentru nerespectarea obligației stabilite la alin. (6), importatorii de produse petroliere principale și producătorii de biocarburant, sînt pasibili de a fi sancționați de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică cu sancțiune financiară în valoare de maximum 1% din venitul anual obținut din comercializarea produselor petroliere principale, respectiv, comercializarea biocarburanților, respectând procedura stabilită la art. 20 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică;".* În același timp, ANRE are următoarea obligație, stabilită al art. 14, alin. (1), lit. h): *"h) monitorizează respectarea de către importatorii de produse principale a obligațiilor stabilite prin prezenta lege, inclusiv a obligației de procurare a biocarburanților produși local, și/sau din import, și de plasare pe piață a produselor petroliere cu o cotă prestabilită de biocarburanți, în conformitate cu prevederea de la lit. e), și aplică sancțiuni în cazurile prevăzute la art. 29 alin. (3) și la art. 8 alin. (7);".* Important este alin. (5) al aceluiași articol: *"(5) Aplicarea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a sancțiunilor financiare stabilite la art. 8 alin. (7) nu exonerează partea responsabilă de executarea obligației pentru neîndeplinirea căreia a fost sancționată, iar contravaloarea sancțiunii financiare respective nu se ia în considerare la formarea prețurilor la produsele petroliere principale.„* Iar **Articolul 29.** Condițiile de bază privind

				comercializarea energiei electrice din surse regenerabile şi a biocarburantului, la alin. (3), prevede: *"(3) Importatorii de produse petroliere principale sânt obligaţi să achiziţioneze anual de la producătorii locali, în mod prioritar, cantităţile de biocarburanţi care urmează să fie utilizaţi în amestecul produselor petroliere principale sau, în cazul insuficienţei sau lipsei acestora, să-şi onoreze parţial sau total, din contul importului, obligaţia de comercializare pe piaţa carburanţilor a amestecurilor ce includ cotele minime anuale de biocarburanţi stabilite de către Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu art. 14, alin. (1), lit. e). Pentru nerespectarea obligaţiei stabilite în prezentul alineat, importatorii de produse petroliere principale sînt pasibili de a fi sancţionaţi de către Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică cu sancţiune financiară în valoare de maximum 5% din venitul anual obţinut din comercializarea produselor petroliere principale, conform procedurii stabilite la art. 20 din Legea cu privire la energetică."* .
	AO LEXECON		Reflecţii şi propuneri la Art.II al proiectului Legii – Dispoziţii finale şi tranzitorii În pofida faptului că acest articol a suferit schimbări majore redacţionale, totuşi, unele probleme sistemice cu care se confruntă mediul de afacere din ţară în domeniul utilizării şi gestionării surselor regenerabile de energie electrică rămân nesoluţionate.	

			În pofida faptului că la punctul (2) litera d) al acestui articol, ANRE "pune în aplicare în aplicare mecanismul de ajustare a tarifelor producătorilor de energie electrică care beneficiază de schemă de sprijin stabilită până la intrarea în vigoare a Legii nr.10/2016, stabilit la art. 34, alin.(1^2), începînd cu 1 ianuarie 2024", totuși se consideră necesar de a prevedea un cadru juridic mai predictibil privind criteriile spre considerare de către ANRE la această ajustare și anume: - Criteriu de uniformizare a tarifelor pentru fiecare tehnologie în parte și eliminării discriminărilor și disproporționalităților în domeniu la nivel de beneficiari, reieșind din costurile efective ale investițiilor în domeniu, cheltuielile anuale de mentenanță și de personal și necesitatea recuperării investițiilor în termeni rezonabili; - Stabilirea unor tarife de ajustare și compensatorii pentru perioada ratată de la punerea în aplicare a Legii nr.10/2016 și pană în prezenta stabilind o referință de 90% de la tarifele anuale aprobate de ANRE la acordarea statutului de producător eligibil. - Stabilirea criteriului de indexare și ajustare anuală a tarifelor în funcție de evoluția anuală a cursului valutar în raport cu USD; și - Stabilirea unui termen de 4 luni pentru ANRE la elaborarea și aplicarea acestui mecanism de ajustare al tarifelor, dar nu mai târziu de 1 ianuarie 2024.	**Nu se acceptă.** Legea 160/2007 și-a produs deja efectele, fiind consumată juridic. Orice modificare a tarifelor stabilite și aprobate în conformotate cu repsectiva Lege și metodologia aprobatăpde ANRE întru implementarea acesteia, ar fi o modificare retroactivă – deci interzisă de cadrul legal în vigoare. Indexarea tarifelor la rata USD (2024 față de rata înregistrată în anul 2023), se propune a fi efectuată către da de 1 martie a fiecărui an, conform calendarului pentru aprovarea/ revizuirea tarifelor și prețurilor fixe aprobate/pferite producătorilor eligibili (stabiliți conform prevederilor Legii 10/2016).

			Drept urmare a unor criterii neclare și netransparente s-a creat situația inexplicabilă în una și aceiași perioadă ANRE a aprobat diverșilor solicitanți pentru una și aceiași tehnologie și același echipament, tarife fixe diferite: de la 0,72 lei/kwh pînă la 1,42 lei/kwh. La punctul (14) litera d) de extins termenul de aplicare a sistemului de contorizare netă până la 31 decembrie 2030, timp în care gospodăriile casnice care și-au implementat centrale electrice individuale își vor recupera investițiile aferente. De asemenea, se propune excluderea referințelor la necesitatea instalării unor echipamente de măsurare suplimentare noi. Toate acesteia și așa sunt conform cerințelor operatorilor de distribuție. La dispoziții finale și tranzitorii se propune de completat cu un paragraf nou cu următotul conținut: "(15) În termen de 30 zile, operatorii sistemelor de transport și distribuție vor elabora și aproba prin coordonare prealabilă cu ANRE procedura de eliberare/reînoire și prelungire a avizelor de racordare la rețea, cu condiția respectării prevederilor art. 28 al prezentei legi."	**Nu se acceptă.** La propunerile înaintate de AO LEXECON la art. 39 au fost aduse argumentele de rigoare pentru nesusținerea extinderii termenului de implementare a mecanismului până la sfârșitul anului 2030. **Nu se acceptă.** Ar reprezenta o „schimbare a regulilor jocului în timpul jocului". Mai mult decât atât, elementul garanției de bună execuție este unul aplicabil tuturor solicitanților de avizare de racordare, indiferent de tipul centralei electrice și, prin urmare, asemenea norme trebuie stabilite de Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. Precizăm că Ministerul a lansat de curând procesul de modificare a legii menționate.
	Premier Energy SRL **/avizare repetată/**		Propunere Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) e) înaintează propunerea de modificare la Codul Fiscal cu privire la scutirea de TVA cu drept de deducere la importul echipamentelor utilizate pentru producerea energiei electrice din surse	**Nu se acceptă.** Legislația primară, precum este și Legea 10/2016, are scopul primar de stabilire a unui instrumentar pe care Guvernul sau alte autorități le pune în aplicare, cu utilizarea, după caz, a altor mecanisme/procedee/ proceduri, în condițiile în care acestea exsită.

			regenerabile și care au o durată de fabricație ce nu depășește 48 de luni. Argumentare: Scutire de TVA ar veni în susținerea producătorilor de energie din surse regenerabile ce aduc echipamente noi, mai ales având în vedere că unii dintre acești producători ar putea să vândă energia electrică în condiții de piață. În prezent sunt asemenea exemple când unii producătorii, care nu au obținut statutul de producător eligibil la tarife fixe aprobate de ANRE, vând energia electrică în condiții de piață.	Prin urmare, propunerile de poltiică bugetar-fiscală, după cum este cea înaintată în aviz, se înaintează de autoritățile publcie centrale și, după caz, de alte persoane, inclusic juridice, în cadrul exercițiului anual lansat de Ministerul Finanțelor în vederea aprobării noilor politici bugetar -fiscale pentur anul de gestiune următor. Ttoodată, menționăm, că astfel de propuneri se fundamentează de autor și se înaintează ministerului responsabil în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/ 2014.
	Premier Energy Distributio n **/avizare repetată/**		**Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii** Propunere Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) e) înaintează propunerea de modificare la Codul Fiscal cu privire la scutirea de TVA cu drept de deducere la importul echipamentelor utilizate pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile și care au o durată de fabricație ce nu depășește 48 de luni. Argumentare: Scutire de TVA ar veni în susținerea producătorilor de energie din surse regenerabile ce aduc echipamente noi, mai ales având în vedere că unii dintre acești producători ar putea să vândă energia electrică în condiții de piață. În prezent sunt asemenea exemple când unii producătorii, care nu au obținut statutul de producător eligibil la tarife fixe aprobate de ANRE, vând energia electrică în condiții de piață	**Nu se acceptă.** Legislația primară, precum este și Legea 10/2016, are scopul primar de stabilire a unui instrumentar pe care Guvernul sau alte autorități le pune în aplicare, cu utilizarea, după caz, a altor mecanisme/procedee/ proceduri, în condițiile în care acestea exsită. Prin urmare, propunerile de poltiică bugetar-fiscală, după cum este cea înaintată în aviz, se înaintează de autoritățile publcie centrale și, după caz, de alte persoane, inclusic juridice, în cadrul exercițiului anual lansat de Ministerul Finanțelor în vederea aprobării noilor politici bugetar -fiscale pentur anul de gestiune următor. Ttoodată, menționăm, că astfel de propuneri se fundamentează de autor și se înaintează ministerului responsabil în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/ 2014.

			(5) a) în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate, stabilite la art. 28, alin. (11). Procedura de notificare simplificată va viza racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv cele deținute de prosumatori, cu o capacitate electrică unitară sau agreată de 10 kW sau mai puțin, cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Argumentare. Consideram ca aceasta poate fi aplicat numai pentru prosumatori până la 10 kW, pentru capacitați mai mari trebuie sa fie emis aviz de racordare deoarece sunt necesare verificări adiționale, verificări din punct de vedere a securității, fiabilității, calității etc.	**Nu se acceptă.** Deși capacitatea de 10 kW pare a fi una optimă pentru implementarea mecanismului de notificare simplificată, după cum este pus în practică de multe state membre UE, totuși, Directiva EU stabilește că limita recomandabilă a fi considerată de Guvernele naționale este de 50 kW. Și întrucât stabilirea valorii ar presupune discuții și dezbateri între părțile interesate, la Dispoziții finale și tranzitorii, legea mandatează ministerul cu identificarea unei formule optime. Astfel, alin. (5), lit. a) stabilește: *„ (5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, cu suportul instituției publice de suport:* *a) în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate, stabilite la art. 28, alin. (11) și, la necesitate, le înaintează și Agenției Naționale pentru reglementare în Energetică pentru considerare în procesul de aducere a actelor sale normative în concordanță cu prezenta lege. Procedura de notificare simplificată va*

				viza racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv cele deținute de prosumatori, sau centrale electrice din surse regenerabile instalate în cadrul unor proiecte demonstrative, cu o capacitate electrică unitară sau agreată de 50 kW sau mai puțin, conform deciziei Agenției, cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Conform procedurii, operatorul sistemului de distribuție ar putea, într-un termen de până la 7 zile lucrătoare de la înregistrarea notificării, să refuze racordarea la rețeaua electrică sau să propună un punct alternativ de racordare din motive justificate din punct de vedere tehnic sau de siguranță a funcționării rețelelor electrice. În cazul unei decizii pozitive sau în absența unei decizii a operatorului sistemului de distribuție, în termen de 30 de zile de la data depunerii notificării simplificate, centrala sau centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie ar putea fi racordată la rețea; ”
	Asociația Businessului European /EBA/ /avizare repetată/		**Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii** Propunere Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) e) înaintează propunerea de modificare la Codul Fiscal cu privire la scutirea de TVA cu drept de deducere la importul echipamentelor utilizate pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile și care au o durată de fabricație ce nu depășește 48 de luni. Argumentare:	**Nu se acceptă.** Legislația primară, precum este și Legea 10/2016, are scopul primar de stabilire a unui instrumentar pe care Guvernul sau alte autorități le pune în aplicare, cu utilizarea, după caz, a altor mecanisme/procedee/ proceduri, în condițiile în care acestea există. Prin urmare, propunerile de politică bugetar-fiscală, după cum este cea înaintată în aviz, se prezintă de autoritățile publcie centrale și, după caz, de alte persoane, inclusiv juridice, în cadrul exercițiului anual lansat de Ministerul Finanțelor în vederea aprobării

			Scutire de TVA ar veni în susținerea producătorilor de energie din surse regenerabile ce aduc echipamente noi, mai ales având în vedere că unii dintre acești producători ar putea să vândă energia electrică în condiții de piață. În prezent sunt asemenea exemple când unii producătorii, care nu au obținut statutul de producător eligibil la tarife fixe aprobate de ANRE, vând energia electrică în condiții de piață	noii politici bugetar-fiscale pentru anul de gestiune următor. Totodată, menționăm, că astfel de propuneri se fundamentează de autor și se înaintează ministerului responsabil în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/ 2014.
			5) a) în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate, stabilite la art. 28, alin. (11). Procedura de notificare simplificată va viza racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv cele deținute de prosumatori, cu o capacitate electrică unitară sau agreată de 10 kW sau mai puțin, cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Argumentare. Consideram ca aceasta poate fi aplicat numai pentru prosumatori până la 10 kW, pentru capacitați mai mari trebuie sa fie emis aviz de racordare deoarece sunt	**Nu se acceptă.** Deși capacitatea de 10 kW pare a fi una optimă pentru implementarea mecanismului de notificare simplificată, după cum este pus în practică de multe state membre UE, totuși, Directiva EU stabilește că limita recomandabilă a fi considerată de Guvernele naționale este de 50 kW. Și întrucât stabilirea valorii ar presupune discuții și dezbateri între părțile interesate, la Dispoziții finale și tranzitorii, legea mandatează ministerul cu identificarea unei formule optime. Astfel, alin. (5), lit. a) stabilește: *„ (5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, cu suportul instituției publice de suport:* *a) în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Guvernului propuneri de modificare a legislației cu incidență în domeniul energiei electrice, promovării energiei din surse regenerabile, urbanismului și amenajării teritoriului,*

			necesare verificări adiționale, verificări din punct de vedere a securității, fiabilității, calității etc.	*autorizării executării lucrărilor de construcție, în vederea implementării procedurii de conectare la rețeaua electrică în baza unei notificări simplificate, stabilite la art. 28, alin. (11) și, la necesitate, le înaintează și Agenției Naționale pentru reglementare în Energetică pentru considerare în procesul de aducere a actelor sale normative în concordanță cu prezenta lege. Procedura de notificare simplificată va viza racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv cele deținute de prosumatori, sau centrale electrice din surse regenerabile instalate în cadrul unor proiecte demonstrative, cu o capacitate electrică unitară sau agreată de 50 kW sau mai puțin, conform deciziei Agenției, cu condiția ca stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Conform procedurii, operatorul sistemului de distribuție ar putea, într-un termen de până la 7 zile lucrătoare de la înregistrarea notificării, să refuze racordarea la rețeaua electrică sau să propună un punct alternativ de racordare din motive justificate din punct de vedere tehnic sau de siguranță a funcționării rețelelor electrice. În cazul unei decizii pozitive sau în absența unei decizii a operatorului sistemului de distribuție, în termen de 30 de zile de la data depunerii notificării simplificate, centrala sau centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie ar putea fi racordată la rețea;* ”